BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
8
22 D
65

Digitized by Google

Digitized by Google

R. P.

IACOBI ALVAREZ DE PAZ TOLETANI,

E SOCIETATE IESV,

MEDITATIONES TRIPARTITAE.

Omnibus tàm Sæcularibus, quàm Religio
vitam Purgatiuam, Illuminatiuam,
Vnitiuam exercentibus, non mi-
nus vtiles quàm ne-
ceſſariæ.

Iam primùm ſeparatim editæ;

Cum Triplici Indice, Capitum, Meditat. ac Rerum memorab. copioſiſſ.

Permiſſu *Superior*

VITTORIO EMANUELE BIBLIOTECA IN ROMA

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud ANTONIVM BOETZERVM.
Sub ſigno Rubri Leonis.
ANNO M. DC. XX.

Digitized by Google

Digitized by Google

ADMODVM REVERENDO IN CHRISTO PATRI AC DOMINO, D. CAROLO REINERIO,

CELEBERRIMI MONASTERII VETEris Campi Ord. Ciſt. Abbati digniſſimo &c. Domino ſuo obſeruando.

COnferendo ſubinde, Admod. Reuerend. Præſul cum viris religioſis de varijs, & grauibus & pijs huius ſæculi Scriptoribus, didici iſtos vel optimè de Repub. Monaſtica meritos eſſe, qui (exploſis altercationibus ſcholaſticis inanibuſque quæſtionibus ad rem ſcilicet religioſam parum pertinentibus) operam ſuam in conſcribendis Meditationum libellis collocauiſſent: tum quod multorum in meditando penuriam ſubleuarent, tum quod maximũ non ad vnam ſolum, ſed vniuerſas virtutes acquirendas auxilium præberent. Vt enim Deuotio eſt ſtimulus & generale calcar (teſte D.Thoma) ad alias virtutes omnes, ſic & Meditatio eſt gratia quædam miniſtra & adiutrix omnium aliarum virtutum, ſine qua vita, in primis Religioſi, quaſi ſcapha ſine remis, aut nauis ſine velis eſſe comprobatur. Adhæc recenſebant nõ paucos & magni nominis Authores, qui præd. ſcriptionis generi haud infrugiferè quidem inſudaſſent, editis in publicum de hac materia libris: attamen nec ijs mul-

torum deſiderio factum eſt ſatis, aut enim iſti nimia verborum rerumq; deductione Lectori præſertim Tyroni tædium generant & confundunt, vel etiam hi breuitate ſat obſcura (ſaluo honore cuiuſcunq;) quempiam ſterilem & ieiunum dimittunt, adde in nonnullis aptiorem quoque methodum deſiderari. Iamque de præſenti Opuſculo fiebat mentio; hoc ipſum nemo non numeris omnibus abſolutum cenſuit, in promptu cauſa eſt, quia medium quod in omnibus placet, inter præfata extrema obtinet, & ſi methodum in hoc ſeruatam quis ſpectet, excellentiorem dari non poſſe fateatur neceſſe eſt; ſi ſtylum, deprehendet in eo quandam energiam & intellectum erudientem, & affectum mouentem latere, nec mirum, ex puriſſimo enim Bibliorum fonte hic riuulus emanat. Verum vt dici ſolet &
ap.20. *eſt, Nihil ex omni parte beatum: & cum Eccleſiaſtico, vt loquar:* Sapientia abſconſa & theſaurus inuiſus quæ vtilitas in vtriſque? *Ab aliquot annis edidit* R.P.Iac. Aluarez *tres Tomos de vita ſpirituali &c. inſignes, omnibus religioſæ palæſtræ athletis multũ proficuos, neceſſarios pœne dixerim, in horum poſtremo hæc Meditationum candida margarita deliteſcit, quâ inuentâ quidam non parum gauiſi eam auidè affectare cœperunt. Quorum ego affectui quin indulgerem, à me impetrare non potui: indulſi, & quia ſtimulos deſiderium ſubminiſtrabat, ſubitò margaritã rupta concha iuris publici factum iui, tyronibus, & exercitatis in myſtica lucta clypeũ porrexi: gazas omnibus, ſiue quos amor Dei à mundo ſequeſtrauit, ſiue quos*

amor

amor mũdi à Deo rebuſq́ʒ diuinis ſecreuit, impertij. Co- *gitanti iã mihi, Adm. Reuer. Pater, cui potiſſimũ hunc theſaurum offerrem, è veſtigio occurrit Reuerend. P. T. hunc ipſum quaſi in agro ſuo vel à ſuis repertum iure quodam vendicans. Quam ſi præterire vellem, ingratitudinis notam, aliàs tot beneficijs affectus, non effugerem. Sed & hoc cũprimis me mouet, quod videam, Reuerend. Patern. T. in Campo clauũ tenẽte, eundem, qui aliquando bellorum iniuriâ incultus & deſolatus* (percuſſo namq; Paſtore diſpergebantur oues gregis) *iacuit, iam innouari, refloreſcere, imò maturas, vt ita dicam, in vita ſpirituali ſegetes oſtendere. Quid enim? an non fas ſit dicere maturum Pietate virum R. P. Cornelium Xilandrum Priorem Campi tui? Dum in ordine hoc vitam ad ſextum ſupra quinquageſimum annum agit, grauidatum lætamur granis pulcherrimarum Virtutum. Non erigitur vt inanes ſpicæ, pondere ſuo deprimitur, nil adeò detrectans, quod animum diuiniorem reddere, quod exſtimulare alios in caſtiſſimos diæ Virtutis amplexus poſſit. Promptam hanc voluntatem eius Rector vniuerſi vidit, probauit, exercuit, cæcitatem moleſtiſſimum hominibus malum immiſit; quam ille tanquam diuinæ teſſeram amicitiæ ſubitò exoſculatus, imperauit animo æquitatem, ſine querela mortalitatis tributum pependit. Quid? velut iam primum vinculis tenebriſq́ʒ emiſſus eſſet animus, gratulari ſibi cœpit: nec tenui viſu clara proſpexit, ſed totum diem admiſit, & redditus cœlo ſuo. Nimirum vt aromata vim ſuam explicant, ſi teras: ſic Virtus. Experimur ſuauiſſimam eius Virtutis fragrantiam, &*

quid ni tu ipſe percipis, & tacito ſuffragio probas? Illices iſtæ fuerunt, quibus ex docta iuuentute multi inuitati neſcio quâ animi lubentiâ in caulam tuam ſubeunt. Sic redeunte immobili illo fatorum curſu caput exſeret ſepulta iam pridem penè Campi tui pietas, relegio, zelus: ſic vigebit, quæ fortaßis elanguit, vt in melius excitaretur. Sæpè maiori fortunæ locum fecit iniuria. Multa ceciderunt, vt altiùs ſurgerent & in maius. Ita in hoc tuo Campo: cecidit & deſolatus eſt, vt altiùs ſurgeret, & doctiorem Cultoris nanciſceretur manum. Faxit generis humani Imperator celeritate maiore quàm cecidit reparetur. Deſudas tu, & inuictus contra omnem fortunam res duas maximas, vereor difficillimas ac impoßibiles, hoc bellorum feracißimo tempore moliris: Religionem neglectam inſtauras, à ruinis veterem ſtructuram excitas. Inſtaurari illa poteſt, vt ſtet: hæc non niſi caſura reparari. Nihil fortunæ, nihil hoſti inauſum eſt. Cadunt vniuerſa & per ſtatas vices remeant; tam rerum quàm hominum fata ſunt. In omnia iſta præmittendus, aduerſus omnia, quia euenire poſſunt, firmandus eſt animus. Vtrumq; enixè facis; Religionem prouehis, vt permanſurum apud poſteros opus: ſtructuram reliquaq; vitæ adminicula, vt lapſura, vt vulturum harpyiarumq; vnguibus obiecta ſpectas. In plenum cogitas fortunam neque quicquid ſolet, ſed quicquid poteſt fieri, animo præſumis. Etiam hoc Tibi tuiſq; laudis tribuis, tanquam non ſoli tuo agro raſtrando præpoſitus eſſes, laboras pro vniuerſo in his partibus ordine ceſpitante erigendo, ſtabiliendo. Pedamenta ſuggeris, quibus ſtare

& ni-

& niti, quibus florere & vigere poſsit. O maſculum, & cur non dicam humano maius pectus! Seminarium vt eſſet ordini toti, omnibus viribus elaboraſti; ſeminarium inquam, vnde literati & induſtrij in vinea Domini operarij prodeant: perfeciſſes, niſi temerè apertâ Pandoræ pixide bellorum clades has oras infeſtarent, infeſtaturæ diutius viderentur. Ego vt vicariam aliquam tibi operam præberem, aſſurgentemq́ue in ſpicas ſegetem quâ poteſt fieri opellâ proueherem, Meditationes has ſacras margaritam hanc tibi obtuli; nunc item offero, dico. Faciet fauor tuus, gratior, notior, frequentior vt ſiet. Maximum meum porrò votum vt trita manibus omnium vim ſuam in mentes cunctorum ſic exſerat, vt expeditiſsimi viam mandatorum Domini Iehouæ curramus: is faxit vt diu ſis, plus pluſq́ue ſoſpitet iſtum, quem indeptus es principatum, monaſterij præfecturam. Coloniæ Vbiorum Prid. Calend. Septembr. Anno Chriſtiano cIↃ. IↃ. c. XX.

Admod. R. P. V.

humillimus Cliens

Antonius Boëtzerus
Ciuis & Bibliopola
Colonienſ.

Digitized by Google

INDEX CAPITVM
ET MEDITATIONVM HVIVS OPERIS.

PARTIS PRIMAE,

CAPVT I.

De vltimo fine hominis, pag. 2.

MEDITATIO I. *Quid ſit homo. pag.* 5.
II. *Quis non ſit finis hominis.* 7.
III. *Quis ſit vltimus finis hominis.* 10.
IV. *Quod ſit officium hominis.* 12.
V. *Quæ inſtrumenta ad ſuum munus accepit homo.* 13.
VI. *Quàm ſtultum ſit hæc media in propriam perditionem vertere.* 15.
VII. *Quomodo ſe habebit homo erga creata.* 16.

CAP. II.

De Enormitate peccati. 18.

MEDIT. I. *De grauitate peccati ex natura eius.* 20.
II. *De grauitate peccati ex cauſa eius, quæ eſt homo.* 22.
III. *De grauitate peccati, à perſona in quam peccatur, qui eſt Deus.* 23.
IV. *De grauitate peccati ex pœnis, quibus Deus illud punit.* 25.
V. *De grauitate peccati, à bonis, quibus peccatorem ſpoliat.* 27.

VI. De

VI. *De grauitate peccati, ex multiplicibus malis, quæ infert.* 28.
VII. *De grauitate peccati, ab his quæ illi inſunt.* 30.

CAP. III.

De vanitate ſæculi. 32.

MEDIT. I. *De breuitate rerum ſæculi.* 33.
II. *De exiguitate rerum ſæculi.* 35.
III. *De fallacia rerum ſæculi.* 36.
IV. *De amaritudine rerum ſæculi.* 37.
V. *De fragilitate rerum ſæculi.* 39.
VI. *De miſerijs rerum ſæculi.* 40.
VII. *De periculis rerum ſæculi.* 42.

CAP. IV.

De Horrore mortis. 44.

MEDIT. I. *De mortis conditione.* 45.
II. *De mortis certitudine.* 47.
III. *De mortis incertitudine.* 48.
IV. *De mortis timore.* 50.
V. *De mortis amaritudine.* 52.
VI. *De mortis, quam affert, omnium nuditate.* 54.
VII. *De mortis iuſtorum & peccatorum diſcrimine.* 56.

CAP. V.

De terrore extremi iudicij. 58.

MEDIT. I. *De loco, & tempore, & perſonis interuenientibus in iudicio ſpeciali.* 59.

II. *De forma iudicij ſpecialis.* 62.
III. *De terribilitate vniuerſalis iudicij.* 64.
IV. *De conflagratione mundi, & vocatione iudicandorum.* 66.
V. *De aduentu Iudicis, & ſegregatione bonorum à malis.* 67.
VI. *De diſcuſſione vitæ, tum bonorum, tum malorum.* 69.
VII. *De ſententiæ prolatione ad bonos & malos.* 70.

CAP. VI.

De acerbitate pœnarum Inferni. 72.

MEDIT. I. *De loco inferni, in quo puniuntur reprobi.* 73.
II. *De miſerrima ſocietate damnatorum.* 75.
III. *De pœna damni, qua puniuntur reprobi.* 76.
IV. *De pœna ſenſus damnatorum.* 77.
V. *De pœna particularium vitiorum.* 80.
VI. *De æternitate pœnarum.* 81.
VII. *De magnitudine pœnarum purgatorij.* 83.

CAP. VII.

De neceſſitate omnimodæ abnegationis. 85.

MEDITAT. I. *De neceſſitate mortificationis corporis.* 87.
II. *De neceſſitate mortificationis ſenſuum exteriorum.* 89.
III. *De neceſſitate mortificationis ſenſuum interiorum* 90.
IV. *De neceſſitate mortificationis affectuum.* 92.

Digitized by Google

V. *De neceſſitate mortificationis memoriæ.* 94.
VI. *De neceſſitate mortificationis intellectus.* 95.
VII. *De neceſſitate mortificationis voluntatis.* 96.

CAP. VIII.

De pulchritudine rectæ intentionis. 98.

MEDIT. I. *De intentione præpoſtera fugienda.* 99.
II. *De intentione ſeruorum.* 100.
III. *De intentione mercenariorum.* 102.
IV. *De intentione filiorum.* 103.
V. *De intentione recta.* 105.
VI. *De intentione ſimplici.* 106.
VII. *De intentione Deiformi.* 107.

PARTIS SECVNDAE,

CAPVT I.

De capite Eccleſiæ Ieſu Saluatore, ac primò de eius infantia. 3.

MEDIT. I. *De diſpoſitione Dei in redemptione generis humani.* 113.
II. *De legatione Dei miſſa per Angelum Gabrielem ad Virginem.* 116.
III. *De incarnatione filij Dei.* 120.
IV. *De profectione filij Dei ad ſanctificandum Ioannem.* 123.
V. *De natiuitate filij Dei ſecundum carnem.* 126.

VI. De

VI. *De circumciſione Chriſti Domini, & impoſitione nominis Ieſu.* 133.
VII. *De apparitione Chriſti Ieſu, & adoratione Magorum,* 137.
VIII. *De præſentatione Chriſti in templo.* 142.
IX. *De fuga Chriſti in Ægyptum, eiuſq; reditu in Iudæam.* 145.
X. *De remanſione Chriſti in templo, & diſputatione cum Doctoribus.* 149.
XI. *De abſconſione Saluatoris, vſque ad annos triginta.* 152.

CAP. II.

De vita Ieſu Saluatoris vſque ad paſſionem eius. 154.

MEDIT. I. *De Baptiſmo Chriſti.* 155.
II. *De Seceſſione Chriſti in deſertum.* 159.
III. *De reditu Chriſti ad homines, & qualitate vitæ eius.* 163.
IV. *Vitam Chriſti fuiſſe humillimam.* 166.
V. *Vitam Chriſti fuiſſe pauperrimam.* 169.
VI. *Vitam Chriſti fuiſſe puriſſimam.* 171.
VII. *Vitam Chriſti fuiſſe obedientiſſimam.* 174.
VIII. *Vitam Chriſti fuiſſe religioſiſſimam.* 176.
IX. *Vitam Chriſti fuiſſe plus quàm extaticam.* 178.
X. *Vitam Chriſti fuiſſe vtiliſſimam.* 181.
XI. *Vitam Chriſti fuiſſe ſpiritualiſſimam.* 184.
XII. *Vitam Chriſti fuiſſe clariſſimam.* 186.
XIII. *Vitam Chriſti fuiſſe admirabiliſſimam.* 189.

CAP. III.

De paſſione Ieſu Saluatoris. 191.

MEDIT. I. *De glorioſo Chriſti ingreſſu in Ieruſalem.* 195.

II. *De cœna Chriſti in Bethania, & eius venditione.* 199.
III. *De vltima cœna Chriſti legali.* 203.
IV. *De lotione pedum diſcipulorum.* 206.
V. *De Inſtitutione Euchariſtiæ.* 210.
VI. *De exitu Chriſti in hortũ, & mœſtitia, & oratione ipſius.* 216.
VII. *De comprehenſione Chriſti.* 222.
VIII. *De deductione Chriſti ad Annam.* 228.
IX. *De profectione Chriſti ex Anna ad Caipham.* 231.
X. *De trina negatione Petri.* 235.
XI. *De miſſione Chriſti ad Pilatum.* 237.
XII. *De tranſmiſſione Chriſti à Pilato ad Herodem.* 243.
XIII. *De reditu Chriſti ad Pilatum, & prælatione Barabbæ.* 245.
XIV. *De flagellatione Chriſti.* 248.
XV. *De coronatione Chriſti.* 252.
XVI. *De productione Chriſti ad populum, & damnatione.* 256.
XVII. *De baiulatione Crucis.* 259.
XVIII. *De Chriſti crucifixione.* 262.
XIX. *De ignominijs Chriſti in Cruce.* 265.
XX. *De verbis Chriſti in Cruce.* 270.
XXI. *De morte Chriſti ac ſignis mortem eius ſequutis.* 275.
XXII. *De apertione ſacri lateris.* 277.
XXIII. *De depoſitione Chriſti de cruce.* 279.

CAP. IV.

De Reſurrectione & aſcenſione Ieſu Saluatoris. 282.

MEDIT. I. *De glorioſo deſcenſu Chriſti ad inferos.* 284.
II. *De reſurrectione Chriſti.* 287.

III. *De apparitione Chriſti facta B. Virgini.* 289.
IV. *De apparitione Angelorum facta mulieribus.* 291.
V. *De ſecunda apparitione Chriſti facta Magdalenæ.* 273.
VI. *De tertia apparitione facta mulieribus.* 296.
VII. *De quarta apparitione facta Petro.* 297.
VIII. *De quinta apparitione facta Diſcipulis euntibus in Emauntem.* 299.
IX. *De ſexta apparitione facta Diſcipulis in vnum congregatis.* 302.
X. *De ſeptima apparitione facta Diſcipulis præſente Thoma.* 304.
XI. *De octaua apparitione facta Diſcipulis ad mare Tyberiadis.* 306.
XII. *De nona apparitione facta omnibus Diſcipulis in monte Galilææ.* 310.
XIII. *De Aſcenſione Domini.* 312.
XIV. *De Aduentu Spiritus Sancti.* 316.

CAP. V.

De Regina Eccleſiæ Maria, & primo de eius ingreſſu in mundum. 318.

MEDIT. I. *De æterna electione Dei, qua elegit Mariam Virginem.* 320.
II. *De temporali prædictione Mariæ Virginis.* 324.
III. *De Conceptione Mariæ.* 326.
IV. *De Natiuitate Mariæ.* 331.
V. *De Præſentatione Mariæ.* 336.
VI. *De corporali perfectione, & pulchritudine Mariæ.* 339.
VII. *De Sanctitate animæ Mariæ.* 342.
VIII. *De vita Mariæ in templo.* 346.

CAP.

CAP. VI.

De progreſſu Mariæ Virg. in mundo. 349.

MEDIT. I. *De deſponſatione Virginis.* 350.
II. *De annuntiatione Mariæ.* 353.
III. *De viſitatione Mariæ facta Eliſabethæ.* 357.
IV. *De ſuſpicione Ioſeph circa puritatem Mariæ.* 361.
V. *De exſpectatione partus Mariæ.* 363.
VI. *De ſedulitate Mariæ erga Chriſtum infantem.* 365.
VII. *De ſubiectione Mariæ ad Chriſtum prædicantem.* 369.
VIII. *De compaſſione Mariæ cum filio patiente.* 372.
IX. *De exultatione Mariæ cum Chriſto reſurgente & in cœlos aſcendente.* 376.

CAP. VII.

De egreſſu Mariæ Virg. ex mundo. 378.

MEDIT. I. *De conuerſatione Mariæ ab aſcenſione Domini, vſque ad eius dormitionem,* 379.
II. *De deſiderio Mariæ quo cupiebat à carne diſſolui.* 383.
III. *De feliciſſima dormitione Mariæ.* 385.
IV. *De glorioſa aſſumptione B. Mariæ.* 388.
V. *De gloria Mariæ quam habet in cœlo.* 390.
VI. *De veneratione Mariæ quam habet in terra.* 392.

CAP. VIII.

De Selectioribus Eccleſiæ membris, ſcilicet de Sanctis. 394.

MEDIT. I. *De Sanctis Angelis.* 396.
II. *De S. Patriarchis & Prophetis.* 399.

Digitized by Google

III. *De S. Apoſtolis*. 401.
IV. *De S. Martyribus*. 404.
V. *De S. Pontificibus*. 406.
VI. *De S. Doctoribus*. 407.
VII. *De S. Confeſſoribus*. 409.
VIII. *De S. Virginibus, & viduis, & coniugatis*. 410.
IX. *De pulchritudine Eccleſiæ quæ ex his omnibus conſtituitur*. 412.

PARTIS TERTIAE,

DECAS I.

De perfectionibus Diuinis. 417.

CONTEMPLATIO. I. *De eſſe Dei*. 417.
II. *De Spiritualitate Dei*. 421.
III. *De ſimplicitate Dei*. 423.
IV. *De immortalitate Dei*. 425.
V. *De perfectione Dei*. 427.
VI. *De infinitate Dei*. 428.
VII. *De immenſitate Dei*. 430.
VIII. *De immutabilitate Dei*. 433.
IX. *De æternitate Dei*. 435.
X. *De vnitate Dei*. 437.

DEC. II.

De perfect. Diuin. 439.

CONT. I. *De inuiſibilitate Dei*. 440.
II. *De incomprehenſibilitate Dei*. 442.
III. *De ineffabilitate Dei*. 444.

Digitized by Google

IV. *De veritate Dei.* 446.
V. *De veracitate Dei.* 448.
VI. *De fidelitate Dei.* 450.
VII. *De bonitate Dei.* 451.
VIII. *De pulchritudine Dei.* 455.
IX. *De admirabilitate Dei.* 458.
X. *De vita Dei.* 466.

DEC. III.

De perfectionibus Diuinis.

CONTEMPL. I. *De ſapientia Dei.* 463.
II. *Quod Deus eſt omnium artifex.* 467.
III. *Quod Deus eſt conſiliarius.* 468.
IV. *Quod Deus eſt lux.* 470.
V. *Quod Deus eſt illuminator.* 472.
VI. *Quod Deus eſt reuelans profunda.* 474.
VII. *De amore Dei.* 476.
VIII. *De zelo Dei.* 481.
IX. *De pace Dei.* 483.
X. *Quod Deus eſt author pacis.* 485.

DEC. IV.

De perfectionibus Diuinis.

CONTEMPL. I. *De longanimitate Dei.* 487.
II. *De miſericordia Dei.* 489.
III. *Quod Deus eſt conſolator.* 493.
IV. *Quod Deus eſt protector.* 495.
V. *De iuſtitia Dei.* 498.
VI. *Quod Deus eſt loquens iuſtitias.* 500.
VII. *De rectitudine Dei.* 502.
VIII. *Quod Deus eſt Iudex.* 503.

Digitized by Google

IX. *Quod Deus eſt vltor.* 505.
X. *Quod Deus eſt terribilis.* 508.

DEC. V.

De perfectionibus Diuinis. 510.

CONTEMPL. I. *De pietate Dei.* 511.
II. *De beneficentia Dei.* 512.
III. *De affabilitate Dei.* 514.
IV. *De liberalitate Dei.* 516.
V. *De fortitudine Dei.* 518.
VI. *De magnificentia Dei.* 520.
VII. *De patientia Dei.* 522.
VIII. *De benignitate Dei.* 524.
IX. *De clementia Dei.* 526.
X. *De manſuetudine Dei.* 527.

DEC. VI.

De perfectionibus Diuinis. 529.

CONTEMPL. I. *De ſuauitate Dei.* 529.
II. *De dulcedine Dei.* 531.
III. *De ſanctitate Dei.* 533.
IV. *De puritate Dei.* 535.
V. *Quod Deus eſt creator.* 537.
VI. *Quod Deus eſt conſeruator.* 540.
VII. *De prouidentia Dei.* 542.
VIII. *Quod Deus eſt gubernator.* 545.
IX. *Quod Deus eſt cuſtos.* 547.
X. *De dominio Dei.* 550.

DEC. VII.

De perfectionibus Diuinis. 552.

CONTEMPL. I. *Quod Deus eſt Dominus exercituum.* 533.

II. *Quod*

Digitized by Google

II. *Quod Deus eſt poſſeſſor cœli.* 556.
III. *Quod Deus eſt Rex.* 557.
IV. *De magnitudine Dei.* 559.
V. *De ſublimitate Dei.* 561.
VI. *De amabilitate Dei.* 564.
VII. *De celſitudine Dei.* 563.
VIII. *Quod Deus eſt deſiderabilis.* 566.
IX. *Quod Deus eſt laudabilis.* 568.
X. *Quod Deus eſt incomparabilis.* 570.

DEC. VIII.

De perfectionibus diuinis. 571.

CONTEMPL. I. *Quod Deus eſt diues.* 572.
II. *Quod Deus eſt legiſlator.* 574.
III. *De omnipotentia Dei.* 576.
IV. *De beatitudine Dei.* 578.
V. *Quod Deus eſt Saluator.* 579.
VI. *Quod Deus eſt merces.* 581.
VII. *Quod Deus eſt glorificator.* 583.
VIII. *Quod Deus eſt ſuſcitator.* 585.
IX. *Quod Deus eſt primus & nouiſſimus.* 588.
X. *Quod Deus eſt vltimus finis.* 589.

DEC. IX.

De perfectionibus Diuinis. 591.

CONTEMPL. I. *Quod Deus eſt Trinitas.* 591
II. *Quod Deus eſt Pater.* 594.
III. *Quod Deus eſt ingenitus.* 597.
IV. *Quod Deus eſt à quo omnis paternitas.* 598.
V. *Quod Deus eſt Filius.* 600.
VI. *Quod Deus eſt verbum.* 602.

VII. *Quod Deus eſt imago.* 604.
VIII. *Quod Deus eſt Spiritus ſanctus.* 606.
IX. *Quod Deus eſt amor.* 608.
X. *Quod Deus eſt donum.* 610.

DEC. X.

De perfectionibus Diuinis.

CONTEMPL. I. *De beneficio prædeſtinationis.* 612.
II. *De beneficio creationis.* 615.
III. *De beneficio conſeruationis* 617.
IV. *De beneficio redemptionis.* 621.
V. *De beneficio vocationis ad fidem.* 624.
VI. *De beneficio iuſtificationis.* 626.
VII. *De beneficio ſtatus religioſi.* 628.
VIII. *De beneficijs peculiaribus.* 633.
IX. *De beneficio perſeuerantiæ.* 635.
X. *De beneficio glorificationis.* 637.

FINIS.

R. P. IACOBI ALVAREZ DE PAZ TOLETANI, E SOCIETATE IESV,

MEDITATIONVM SACRARVM PARS PRIMA.

De materia Orationis mentalis ad incipientes.

INTRODVCTIO.

INCIPIENTES *ſunt qui necdum peccatis abiectis, nec vitijs extinctis, nec affectibus moderatis denuò vitam ſpiritualem arripiunt. His ſolicita cura doloris peccatorum, & omnis mortificationis incumbit: quare eorum inſtitutum via purgatiua vocatur, quoniam his quæ peccata purgant, & affectus ordinant, continetur. Ea verò ſunt illis cogitanda, quibus à peccatis abſterreantur, & per anguſtam portam obſeruātiæ mandatorum, & veræ abnegationis intrare contendant. Pro materia igitur mentalis orationis hæc, quæ ſequuntur accipient, ac ſedulò cogitabunt. Primò, vltimum finem, cuius gratia conditi ſunt, vt ad illum conſequendum omnem vitam ſuā, & vniuerſas actiones dirigant. Secundò, enormitatem peccati mortalis, vt illud amaris fletibus, & veriſſimâ contritione deleant. Tertiò, miſerias ſæculi, vt illud deſpiciant. Quartò, horrorem mortis, vt ad illam*

ſe parent. Quintò, terribilitatem iudicij Dei, vt ſuas rationes ſupputent. Sextò, acerbitatem pœnarum inferni, vt illas euadant. Septimò, vtilitatem abnegationis omnimodæ, vt ad eam ſe inducant. Octauò, pulchritudinem rectæ intentionis, vt eâ omnes ſuas actiones condiant.

DE VLTIMO FINE HOMINIS.
CAPVT PRIMVM.

HOMO ſuæ ſpiritualis ſalutis & emendationis cupidus, qui orationis mentalis iter ingreditur, & vſque ad perfectam contemplationem aſcendere nititur, primò apud ſemetipſum ſeriò cogitet, quid ipſe ſit, & quis finis cuius gratia à Deo creatus ſit. Nam ſi ſeipſum ignoret, viliſſimis obſequijs creaturarum diligendarum vitam ſuam deputabit, & ſi finem ſuum neſciat, non in hoſpitium quietis, ſed in locum perditionis diuertet. Ab eo etiam gradu excidet, qui eſt cognitio ſui, ſine cuius aſcenſu ad Dei cognitionem & contemplationem peruenire non poterit. Quare Bernardus à ſeipſo meditationes incipiens ſic ait: *Multi multa ſciunt, & ſeipſos neſciunt. Alios inſpiciunt, & ſeipſos deſerũt: Deũ quærunt per iſta exteriora, deſerentes ſua interiora, quibus interior eſt Deus. Iccircò ab exterioribus redeam ad interiora, & ab interioribus ad ſuperiora aſcendam, vt poſſim cognoſcere vnde venio, aut quo vado; quid ſum, vel vnde ſum, & ita per cognitionem mei valeam peruenire ad cognitionem Dei: quanto namque in cognitione mei proficio, tanto ad cognitionem Dei accedo.* Et alio loco Eugenium Papam alloquens momentum quoq; huius propriæ cognitionis exponit, dicens: *A te proinde incipiat conſideratio tua non ſolum autem, ſed & in te finiatur. Quocũq; euagetur, ad te reuocaueris eam, cum ſalutis fructu. Tu primus tibi, tu vltimus. Sume exemplum de ſummo omnium*

Bernar. in medit. c. 1.

2. de cõſid.

mnium Patre verbum ſuum & emittente, & retinente. Verbum tuum conſideratio tua. Quæ ſi procedit, non recedat. Sic progrediatur, vt non egrediatur. Sic exeat, vt non deſerat. In acquiſitione ſalutis nemo tibi germanior vnico matris tuæ. Sic ille. Et iſta quidem cognitio meritò ad ſalutis acquiſitionem neceſſaria dicitur, cuius præſidio animus à peccatis liberatur. Nam, vt ait Eliphaz apud Iob: *Viſitans,* ô homo, *ſpeciem tuam non peccabis.* *Iob 5.24* Species ſanè, Philoſophis etiam atteſtantibus, cuiuſq; rei naturam ſignificat. Atque adeo viſitas ſpeciem tuã, non ſolùm, vt Gregorius ait, cum humanæ proximorum infirmitati per opera miſericordiæ ſubuenis; ſed, vt Auguſtinus indicat, cũ temetipſum cognoſcis. Hæc autem tuiipſius viſitatio, ſuæ naturæ propriæ perſcrutatio, peccatis obſiſtit: quoniam ſi tuã nobilitatem animaduertas qua ab animo tuo inſignitus es, indignũ duces teipſum diabolo ſeruum addicere, & peccatorũ contagione ſordere. Lucifer, quia ſe ignorauit, cecidit; & primus parens Adam, quia ſeipſum neſciuit, in peccatũ incurrit. *Si quis ignorat,* inquit Paulus, *ignorabitur:* audietq; illã vocẽ, qua omnes impij feriendi ſunt: *Nũquam noui vos; diſcedite à me, qui operamini iniquitatem.* Iuſteq; Deus illũ non noſcit, qui ſeipſum cum iactura ignorationis Dei ſcire & conſiderare contemnit. Quid autẽ faciet homo à Deo ignoratus, id eſt, reprobatus, niſi in barathrũ damnationis pręcipitẽ cadere, & ex via ſummæ miſeriæ, nimirũ ex peccato, ad ſumã miſeriam trãſire. Principio ergo homo in cognitione naturę ſuę; omnẽ operam collocet, vt quomodo ſibi viuendũ ſit & conuerſandũ, ex inueſtigatione ſuæ dignitatis eliciat.

Greg. 6. mor. c. 1[...] *Aug. [...] not. in Iob.* *1. Cor. 14. 38.* *Matth. 7. 23.*

Quãti etiã referat, finẽ cuius gratia homo creatus eſt non ignorare, Laurentius Iuſtinianus pulchrè docet his verbis: *Quoniam vniuerſitatis artifex Deus ſua creaturarum omnium numeroſitatem ita diſpoſuit ſapientia: vt ſingula naturali ſuo curſu tendant indefeſſæ ad ipſum,*

Iuſtin. lib. de [...] ſto con[...] bio c. 1.

ad quem condita ſunt, finem: indubiè definiendum eſt, nullam ſcientiarum omnium vtiliorem eſſe, quam illam propter quam agnoſcitur vniuſcuiuſq; rei cauſa & finis. Hac quicunq; carent cognitionis regulâ, multiplicium inuoluuntur errorum caligine. Vtilia quidem ſæpiſſimè noxiis, vera falſis, ſpiritualia corporalibus, virtutes vitiis, cœleſtiaque obſcurato mentis iudicio poſtponunt terrenis, vtuntur fruendis, & fruuntur vtendis, quod eſt nefas peſſimum, & Deo inimiciſſimum. Hac ignorantiâ ſubuertitur ratio, diuina aboletur lex, naturæ iura mutantur, euacuantur promiſſa, honeſtas confunditur, perit fides, iuſtitia negligitur, languet ſpes, & ipſa cæteris virtutibus charitas eminentior tepeſcit. Id profectò hac noſtri finis notione conſequimur, vt legem Dei eiuſque cuſtodiam (infirmo peccatoris palato) ſatis amaram, dulcem, & ſatis ad obſeruationem pronam & facilem inueniamus. Quod ſanctus Dauid inſinuaſſe videtur, dum ita cecinit: *Omnis conſummationis vidi finem latum mandatum tuum nimis.* Nam quid quæſo conſummationis nomine hoc loco melius intelligemus, quam hominem ipſum, cuius vita tam breui periodo circumſcribitur? Omnia quidem viſibilia finita ſunt, & breuiſſimo ſpatio conſummātur: at homo videtur quaſi conſummatio ipſa, quoniam tanquam flos egreditur, & conteritur, vt eſt in Iob, *& fugit velut vmbra, & numquam in eodem ſtatu permanet. Heſterni quippe ſumus,* inquit etiam vnus ex amicis eius, *& ignoramus, quoniam ſicut vmbra dies noſtri ſunt ſuper terram.* Et Dauid: *Homo vanitati ſimilis factus eſt: dies eius ſicut vmbra prætereunt.* Si alia ergo tam bona quam mala conſummationes dicuntur, quia citò prætereunt, ipſe homo, cuius vita eſt inſtabilior & breuior, conſummatio dicatur. Huius autem conſummationis finis eſt (vt poſtea meditabimur, & nunc ex Auguſtino diſcimus) *excellere in regno Chriſti, quod non habet finem: & habere*

Pſa. 118. 96.

Iob 14. 2.

Iob 8. 9.

Pſ. 143. 4

Auguſt. ibid. cō-ion. 21.

ibi

ibi ſine morte, ſine dolore, & cum magno honore vitam, morte huius vitæ, ac doloribus & opprobriis acquiſitam. Cum igitur magnitudinem & præſtantiam huius finis mente tractamus, legem Domini latiſſimam, id eſt, ſuauiſſimam, & obſeruatu facillimā experimur. Et illa quæ dicitur *anguſta porta, & arcta via ducens ad vitam,* huius finis meditatione dilatatur, & omni prætextu amaritudinis & difficultatis eximitur. Certum eſt, ad tyrones vitæ ſpiritualis pertinere iniquitatem fugere, & ſe ad omnium mandatorum victoriam accingere; primò itaque conſiderent, quid ipſi ſint, vt ſanctè ſuperbiant, ac ſubiacere peccatis exhorreant, & in quem finem deſtinentur, vt legem diuinam ſuauem inueniant. Ad hoc conferunt meditationes ſequentes. *Matt. 14.*

MEDITATIO I.

Quid ſit Homo?

1. HOMO, qui à Philoſophis definitur, animal rationale, eſt quaſi centrum vniuerſi: quoniam ſicut lineæ à circulo deductæ in medio centro, ita omnium creaturarum perfectiones in homine copulantur. Eſt compendium, & ſumma omnium operum Dei: habet enim eſſe cum elementis, & rebus inanimis; viuere cum plantis, & arboribus: ſentire cum piſcibus, auibus, & animalibus: & intelligere cum ſpiritib. cœleſtibus. Eſt alter mundus, mundo quidem hoc viſibili quantitate minor, ſed dignitate maior: *quia Dominus & habitator illius, factuſque, vt præſit piſcibus maris,* &c. Tam nobilis, & excellens factus factori ſuo gratus exiſtat, & ſeruire peccatis mancipijs viliſſimis erubeſcat. *Gen. 1 26.*

2. Conſtat homo ex duabus partibus, altera viſibili, & mortali, quam appellamus corpus; altera inuiſibili & immortali, quam vocamus animam. Has licet

Digitized by Google

diſpares ita Deus concatenauit, vt amore incredibili fœderentur. Earum anima corpus viuificat: corpus vero animam errore liberat, ne de ſeipſa ſupra ſe ſentiat. Illa corpus rectum facit, vt in cœlum ſuſpiciat: iſtud animam deprimit, ne ſuperbiat. Anima corpus nobilitat, ne poſt carnis concupiſcentias eat: corpus autem animam ſua corruptibilitate monet, vt in augẽdis meritis non tepeſcat.

3. Homo ex parte corporis animalibus rationis expertibus eſt cognatione coniunctus, & multiplicibus miſerijs mortis, ægritudinis, doloris, triſtitiæ, famis & ſitis, & alijs, quæ nequeunt numerari, ſubiectus. Eſt etiam pauperrimus, & omnium aliarum creaturarum indigus. Indiget terra in qua habitet, & cuius fructibus, & animalibus, & alijs rebus ſe reficiat, & veſtiat, & protegat. Aqua qua ſe refrigeret, aere quo ſpiret, igne quo calefiat, ſole quo illuminetur, cœlis, luna, & ſtellis quorum influxibus viuificetur, & alijs hominibus, ſine quorum obſequijs & laboribus nemo nec rex ditiſſimus & potentiſſimus ſuſtentatur. Immo ideo diues, quia plura præſtò habet à quibus dependet.

4. Ex parte animæ cognatus eſt Angelorum, & capax nobiliſſimarum functionum cognoſcẽdi & amãdi Deum, & obſequendi illi, ac perpetuam fœlicitatem comparandi. Quanto igitur ęquius eſſet ablegato terreno & animali genere, huic nobiliſſimo conuerſatione adhærere, & quaſi diſſimulata vilitate carnis, vitam ciuium cœleſtium, quibus homo nobiliori ſui parte coniungitur, æmulari.

5. Habet etiam homo ab anima, vt ſit pulcherrima imago Dei. Cuius imaginis perfectio in multis eſt cõſtituta. Nã primò Deus eſt ſpiritus nullo corporeo ſenſu perceptibilis; & animus hominis eſt ſimiliter ſpiritus, quem nullus percipit corporis ſenſus. Deus eſt immortalis, & animus eſt immortalis, qui licet à corpore

diſ-

diſcedat, in æternum tamen non deficiet. Deus eſt vna ſimpliciſſima ſubſtantia, & tres perſonæ; homo verò vna ſubſtantia & tres potentiæ, memoria, intelligentia, & voluntas. Deus cùm ſit impartibilis, eſt totus in toto vniuerſo, & totus in qualibet parte illius; ſimiliter & animus, cùm ſit impartibilis, eſt totus in corpore, & totus in quauis parte ipſius. Deus operatur omnia in omnibus: animus operatur multa in cunctis partibus corporis. Ipſe namque videt in oculo, & audit in aure, &c. Deus omnia continet, & animus momento temporis cogitatione per omnia diſcurrit. Deus eſt vita omnium, animus verò vita corporis ſui. Deus tandem vniuerſis rebus præſidet, & animus omnibus rebus corporalibus præpoſitus eſt.

6. Hæc imago Dei, quæ eſt animus, poteſt ſupernaturali ſimilitudine perfici, & gratia quæ eſt participatio diuinæ naturæ ſublimari, & omnibus virtutibus, & donis cœleſtibus cumulari, & Dei conſpectu & poſſeſſione perfrui, & corpus ſuum gloria cuius eſt capax, & immortalitate veſtire. Quam ſtultum erit pro oblectatione viliſſimæ carnis hæc omnia bona perdere, & ab hac nobilitate ad mores brutorum declinare, & hominem iumentis inſipientibus ſimilem fieri. Homo igitur ſeipſum intueatur, & aliquid ſua nobilitate dignum ſtatuat, quo ſe in dies magis ac magis perficiat.

MEDITATIO II.

Quis non ſit finis hominis.

1. PVNCTVM. Agere non caſu, nec temerè, ſed propter aliquem finem, magna perfectio eſt; quare Deo, qui abyſſus eſt omnis perfectionis, hæc perfectio neganda non eſt. Deus igitur omnia quæ fecit, ad finem aliquem ſua

immenſa ſapientia direxit. Homo autem opus eſt Dei;
Gen. 1. 26 cuius firmum decretum extitit: *Faciamus hominem ad*
Iob 10. 18 *imaginem & ſimilitudinem noſtram.* Vnde Iob ait: *Manus tuæ, Domine, fecerunt me, & plaſmauerunt me totum in circuitu.* Hominem ergo condidit Deus propter aliquem finem. Non quidem propter finem conſumtionis, quo adepto deſtrueretur, ſicut cibus factus eſt vt comedatur, & dum tranſit in ſubſtãtiam comedentis deſtruatur, ſed propter finem perfectionis, quo adepto beatus efficeretur; ſicut tela ad finem texturæ peruenit, vt omnino pulchra & pretioſa cenſeatur. Inueſtiget igitur homo hunc finem ſuum, cuius gratia à Deo conditus eſt, vt ad illum omnes actiones ſuas dirigat, & reliqua, quæ non proſunt, aut obeſſe poſſunt, conſtanter reijciat.

2. Finis tuus, ô homo, cuius gratia conditus es, nõ ſunt diuitiæ, quæ cor ſollicitudinibus dilacerant, & ad corporis imbecillitatem ſubleuandam quæruntur. Nõ ſunt honores, nec fama, nec gloria apud alios, quæ nõ te, qui fine tuo beatus eſſe debes, ſed honore proſequentes afficiunt, & maiorem aliquam excellentiam in te reuera, aut ſecundum hominum apprehẽſionem exiſtentem conſequuntur. Non ſunt dignitates, quæ curarum morſus, & formidinum aculeos non expellunt, & te non tam Dominum quam ſeruum eorum, quibus dominaris, efficiunt. Non ſunt voluptates,
Prou. 14. 13. quarum ſunt ſæpe triſtes exitus, iuxta illud: *Extrema gaudij luctus occupat.* Et has Deus, poſſeſſioni bonorum, vt additamentum adiecit. Denique non ſunt alia bona creata, quæ appetitum noſtrum minimè ſatiant.
Ioa. 4. 13. *Qui biberit,* inquit, *ex aqua hac*, qua temporalia ſignabantur, *ſitiet iterum.* Quæ malis pariter & bonis cõ-
Ier. 12. 1. ueniunt. Nam ſæpe *via impiorum proſperatur, & benè eſt omnibus, qui præuaricantur, & iniquè agunt.* Quæ multoties in poſſidentes innumera mala inuehunt. Quare

deo-

Digitized by Google

de opibus dicitur: *Diuitiæ conſeruatæ in malum domini ſui.* Et idem omninò de quibuſcunque alijs bonis tẽporalibus diceretur. Hæc igitur, quæ ad finem tuum non pertinent, non tantum generaliter, ſed ſigillatim deſpicies, & propter aſſequutionem eorum à tuo fine excidere formidabis. *Eccl.* 5.1.

3. Si hæc bona temporalia non ſunt finis hominis, liquet, quia homo eiſdem bonis immoderato amore inhærens mentem ſuam inficit, & quaſi ſordibus & immunditijs aſpergit. Immundum enim dicitur, quod alicui imperfectiori miſcetur: quam igitur immundus erit homo iſte nimiè diligens, qui admiſtione tot tantarumque vilitatum ſordidatur. Si in his amorem tuũ colloces, ô homo, *argentum tuum verſum eſt in ſcoriam, vinum tuum miſtum eſt aqua.* *Iſa.* 1. 22. Quod enim argentum ſpiritu hominis purius, ac ſplendidius, quod vinum eodem ſpiritu ſuauius, & efficacius? Hunc verò temporalium rerum purgamenta maculant, & à ſua efficacitate & guſtu ſuauitatis alienant. Roga Dominum, vt *excoquat ad purum ſcoriam tuam*: ſcilicet amorem ſæculi, *& auferat omne ſtannum tuum*, ac omnem immoderatam adhæſionem ad res creatas depellat. *Iſa.* 1.25.

4. In his etiam bonis temporalibus, quantumuis ſingula aut omnia ad votum poſſideantur, numquam homo quieſcet, neque mentis tranquillitatem inueniet. Res namque naturali põdere in ſuis locis ſiſtunt, & ab alienis, tametſi placidi videantur, velut à tribulis & ſpinis recedunt. Quidquid autem temporale eſt, non eſt proprius hominis locus: numquam ergo in eo requiem habebit. Lapidem grandem ſuper columnas aureas, & argenteas, & lapidibus pretioſis ornatas conſtitue. An ibi requieſcet? Nullo modo, vniuerſa Philoſophia atteſtante, ſed ſemper ad locum ſuum veloci deſcenſu properare contendet. Et te in omnibus

Digitized by Google

diuitijs, & dignitatibus, & corporis oblectamentis colloca, quia cùm iſta non ſint finis tuus, nunquam in illis tuis deſiderijs ſatisfacies. Sed quis in hoc peruerſionẽ humanæ naturæ portento ſimilem non aſpiciat? An non portentum eſſet, ſi ignis ſponte relicto loco ſuo in terram magno impetu deſcenderet, lapides verò & montes à terra conuulſi in cœlum magna velocitate properarent? Et monſtrum non erit, quòd homo relicto Deo ſuo ad ſola terrena inhiet, & in his requiem habere velit? *Erubeſce Sidon*, anima affectuum

Iſaia 23. 4. ventis agitata; *ait enim mare*: Quia ego natum vt terram meis fluctibus operirem, ad præceptum Domini me in fragili arena contineo; tu verò in centro tuo iucundiſſimo te continere non vales.

MEDITATIO III.

Quis ſit vltimus finis hominis.

1. FINIS vltimus hominis eſt illa æterna fœlicitas, quam poſt hanc mortalem vitam in cœlis

Prou. 16. 4. conſequendam expectat. Nam licèt *vniuerſa propter ſemetipſum operatus ſit Dominus*, hominem tamen & Angelum ita propter ſemetipſum fecit vt in perpetuũ

1. Cor. 13. 12. cum ipſo regnarent. Eſt videre Deum non iam *per ſpeculum & in ænigmate, ſed facie ad faciem*, & media hac viſione eum vt propriam hereditatem poſſidere.

Ioan. 17. 3. *Hæc enim eſt vita æterna, vt cognoſcant te ſolum verum Deum & quem miſiſti Ieſum Chriſtum.* Eſt amore perpetuo & dulciſſimo complecti Deum, & per hanc charitatem eidem vt ſponſo ſuauiſſimo iungi. Eſt frui Deo vt ſummo bono infinitè delectabili, cuius eſt omnem triſtitiam & dolorem ablegare.

Apoc. 21. 4. 2. Quid amplius eſt finis hominis? Eſt beatitudo illa omnibus numeris abſoluta, quæ dicitur ſtatus omniũ

bono-

bonorum aggregatione perfectus. In quo abſterget Deus omnem lacrymam ab oculis ſuorum:& mors vltrà non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit vltrà, quia prima (quæ in hac vita accidunt) abierunt. In quo nullum deerit bonũ, quod deſideremus, & nullũ aderit malum, quod fugiamus, & nullum imminebit damnum, quod timeamus. In quo *corruptibile hoc induet incorruptionẽ, & mortale hoc induet immortalitatem.* In quo tandem *iuſti* (qui ſcilicet mãdata ſeruauerint) *fulgebunt ſicut ſol in regno Patris eorũ,* & erunt ſocij Angelorum, & fratres Chriſti, & filij Dei, quòd ſi filij, & heredes. Heredes quidem *theſaurorum* exiſtentium *in cœlo, vbi neque ærugo, neque tinea demolitur, & vbi fures non effodiunt, & furantur.*

1. Cor. 15 53.

Matth. 13. 43.

Matth. 6. 20.

3. Magnus & ſublimis eſt hic finis hominis ſupra omne quod dici aut cogitari poteſt: quoniam eſt infinitum bonum nullis limitibus circumſcriptum. Eſt omne bonum: Ego enim, inquit ad Moyſem, *oſtendam omne bonum tibi.* Eſt vita ſuper omnem vitam, quam nulla mors auferet, ſalus ſuper omnẽ ſalutẽ, quã ægritudo nõ tollet. Eſt theſaurus, voluptas, & honor ſuper omnes diuitias, voluptates, & honores. Bonũ quod capacitatẽ noſtrã omninò replebit & deſideria ſatiabit.

Exod. 33 19.

4. Hominem in hunc ſuum finem tendere, facit illum ſimpliciter bonũ, appropinquare meliorem, quærere hilarem, atque quietum. Nam ſicut lapis magna ſuauitate in centrum tendit, & aqua fluminis in mare recurrit, ita homo in conatu aſſequendi ſuum finem lætitiam, & pacem conſcientiæ, in auerſione verò ab illo triſtitiam & inquietudinem ſentit.

5. Res miſeræ ſunt, ſi ſuum finem non conſequantur: ſic & ego miſerrimus ero, & infœliciſſimus, ſi ab hoc fine excidero; quia animæ meæ, & gratiæ Dei, ac donorum eius, & lætitiæ, & beatitudinis detrimentum faciam. E cõtra res fœlices ſunt, ſi ſuum finẽ obti-

neant.

neant. Et ego ſimiliter ero fœliciſſimus ſi hunc finem tenuero: quoniam, & animam meam lucrabor, & gratiam & gloriam poſſidebo.

6. Aſſequutio huius finis cum gratia Dei, quæ nulli deeſt, in mea eſt poteſtate. *Appoſuit mihi Deus aquam & ignem, vt ad quod voluerim, porrigam manum. Ante me vita & mors, bonum & malum, quod mihi placuerit, dabitur mihi.* Firmiter ergo apud me conſtituam tantum bonum non perdere, & pro eius aſſequutione vſque ad mortem decertare.

Eccle. 15. 17.

MEDITATIO IV.

Quid ſit officium hominis.

1. OFficium eſt opus, quo finem conſequimur. Atque adeò officium hominis eſt noſſe Deum, reuereri & amare illum ſuper omnia, Deo obſequi, ac mandatis eius acquieſcere: quia non alijs quàm his ad finem beatitudinis peruenimus. Vnde ſcriptum eſt: *Deum time, & mandata eius obſerua; hoc eſt enim omnis homo.* Si autem quis ad altiorem in vita Chriſtiana conuerſationem vocatus ſit, eius officium præterea eſt impensè propriæ animæ perfectioni aſſequendæ vacare, & iuxta menſuram vocationis ſuæ exemplo vitæ & oratione, aut etiam doctrina in ſalutem proximorum incumbere.

Eccle. 12 3.

2. Omnia alia officia & miniſteria huic tamquam præcipuo & proprio hominis debent ſeruire, & eatenus acceptari, quatenus obſequium Dei, & noſtram ſalutem promouent, & non ampliùs. Vt quemadmodum in domo regis multa ſunt munera, vt eorum qui ſunt à ſecretis, & à conſilijs, & cæterorum, quorum tamen vna cura eſt regi obſequi, & eius gratiam promereri: ita in hac magna domo Dei, quæ eſt Eccleſia, varia

unt

Digitized by Google

ſunt hominum ſtudia, quæ tamen in vnum tendunt, quod eſt Deo ſeruire, atque eius voluntatem implere, & tandem beatitudinem comparare.

3. Præclarum hominis munus, facile, & plenum tranquillitatis. Præclarum & nobile, quia non eſt in operibus luti, & lateris, id eſt, in aggregandis diuitijs conſtitutum. Sed (quod proprium eſt aulicorum curiæ cœleſtis munus) in intelligenda & exequenda Dei voluntate collocatum. Adeò præclarum, vt etiam vilia miniſteria huius gratiâ aſſumta, nobiliſſima, & digna præmio æternæ vitæ faciat. Facile quod pueri, & virgunculæ, & idiotæ præſtare poſſunt, & opere ipſo perfectiſſimè exequuntur. Cùm tamen diabolo & carni ſeruire difficillimum ſit, ipſis iniquis atteſtantibus. *Nam laſſati ſumus*, inquiunt, *in via iniquitatis, & perditionis & ambulauimus vias difficiles, & viam Domini ignorauimus.* Sap. 5. 7. Tranquillitatis plenum, quia ſecundùm naturam eſt virtus, & ea ſuauia ſunt, & requiem afferunt, quæ ſunt ſecundùm naturam cuiuſque.

4. Nobiles huius ſeculi, ô homo, aſciſci in regis obſequium ambiunt, & quærunt, Deus te ambit, & vt hoc munus nobiliſſimum admittas rogat, dicens: *Tranſite ad me omnes qui concupiſcitis me, & à generationibus meis*, id eſt, à fructib. beatitudinis *implemini*, &c. Eccle. 24. 26. Stultus eris ſi Deo obedire detrectes, & ſimilis illi, qui ſpreto munere nobiliſſimo, infami vacaret, aut relicto recto itinere in præcipitium iret. Pete à Domino vt *dirigat greſſus tuos in ſemitis ſuis.* Pſ. 16. 5.

MEDITATIO V.

Quæ inſtrumenta ad ſuum munus accepit homo.

DEdit Dominus homini media plurima, & admiranda, ad conſequendum ſuum finem, & pro-

proprium munus exequendum. Horum quædam ſunt ſupernaturalia, vt verbum Dei, & multi qui illud verbo & ſcripto proponant: auxilia plurima gratiæ, quæ hominem excitent, & iuuent; Sanctorum exempla, quæ ad obſequium Dei prouocent; promiſſa, & minæ, quæ amorem virtutis, & peccati horrorem immittant. Ipſe filius Dei ad hoc venit in mundum, vt eſſet homini via per cuius imitationem ambularet, veritas à qua diſceret, vita cuius gratia viueret. Angelos etiam ſuos in miniſterium miſit propter eos, qui hereditatem capiunt ſalutis. Dicit ipſe: *Quid amplius de-*
Iſa. 5. 4. *bui facere vineæ meæ, & non feci?* Ecce ô homo, talenta tibi ad negotiandum data, quæ ſi otioſa habueris, in ignem æternum mitteris.

2. Alia media ſunt naturalia, vt cœli, elementa, mixta, arbores, animalia, tempus vitæ, ſanitas corporis, diuitiæ, honores, & alia huiuſmodi: quæ omnia noſtræ vitæ ſuſtentandæ gratia laborant. *Dedit illis*, ſci-
Pſ. 104. 44. licet Iſraëlitis, ait Dauid, *regiones gentium, & labores populorum poſſederunt, vt cuſtodiant iuſtificationes eius, & legem eius requirant.* In nos autem ad idem munus requirendi legem plura & maiora contulit, & ſi non requiſierimus, grauiter in nos animaduertet.

Sap. 14. 11. 3. *Creaturæ quidem Dei in odium factæ ſunt* ab ipſis hominibus, qui eis perperam vtuntur, *& in tentationem animabus hominum, & in muſcipulam pedibus inſipientium.* At Deus eas non in laqueum, ſed in adiumentum fecit. Quamobrem omnes illæ ad cognitionem ſui creatoris me perducunt, & ſe mihi liberaliſſimè tribuunt. Earum etiam quædam me reficiunt, aliæ veſtiunt, alię ornant, alię recreant, alię protegunt, alię monent, alię terrent, alię caſtigāt. Breuiter, nulla eſt ipſarum, quæ me aliquo modo ad Dei cognitionem, & amorem, & obſequium non impellat.

4. His

4. His creaturis ego (vt de alijs hominibus taceam) ſæpiſſimè perperam vſus ſum, vel dùm in eis ſenſibus diſtrahor: vel dum immoderato amore ipſis adhæreo: vel dum in malos vſus, vel in bonos malè aſſumo. Dignus ſanè vt Deus me ſuis creaturis ſpoliet, & *ſumat frumentum ſuum in tempore meo* (quo ſcilicet eo vtor) *& vinum ſuum, & liberet lanam ſuam*, qua meam informitatem operio. Expectat tamen ex immenſo ſuo amore patienter, vt ad ipſum conuerſus his benè vtar. *Oſea.* 2. 9.

MEDITATIO VI.

Quam ſtultum ſit hæc media in propriam perditionem vertere.

1. SI res iſtas non ad Dei obſequium, ſed ad diſtortos fines vſurpo, eas in perditionem verto, quibus ad conſequendam gloriam vti debueram. Stupeſco cùm ob hanc iniquitatem de me conqueritur Dominus. *Tuliſti*, inquit, *vaſa decoris tui* (creaturas ad decorem animæ tuæ comparandum factas) *de auro meo, atque argento meo quæ dedi tibi, & feciſti tibi imagines maſculinas* (idola, dum creaturis tamquam fini adhæres) *& fornicata es in eis. Ego te plantaui*, ô anima, *ſicut vineam electam, omne ſemen verum* ac ſarmentum optimum donorum meorum per Baptiſmum in te conſeui: *quomodo conuerſa es mihi in prauum vinea aliena?* *Ezech.* 16. 17. *Ierem.* 2 21.

2. Sed hoc quàm ſtultum ſit, animaduerte. Nonne ſtultum eſſet ſi quis conſultò ita ſeminaret, vt nihil meteret; ſi quis ita laboraret, vt nullum fructum ex ſuo labore colligeret. Idipſum facit, qui creaturas non ad finem beatitudinis quærit, quia ea labore ſuo meritũ nullum conquirit. Huic & ſimilibus illud conuenit: *Seminaſtis multum, & intuliſtis parũ comediſtis, &*

non

ggai 1. *& non eſtis ſatiati: bibiſtis, & non eſtis inebriati: operuiſtis vos, & non eſtis caleſacti: & qui mercedes congregauit, miſit eas in ſacculum pertuſum.*

3. Non ſolum homines rebus creatis abutentes nullum ex eis fructum colligunt, verum (quæ ſumma inſipientia eſt) & eas in ſuum detrimentum conuertunt. Hoc ideo, quia ſe Deo valdè ingratos oſtendunt: & pœnis futuræ vitæ ſe dignos faciunt: & in præſenti mœroribus & triſtitijs conſcientiæ pungunt. Nam creaturæ ancillæ Dei ſimplicibus, & ex recta intentione vtentibus ſe placidæ tribuunt, eos autem qui ipſas ad Dei offenſam aſſumunt, cõſcientiæ morſibus quaſi vocibus reprehendunt.

4. Res etiam creatas iniuria afficit, qui eas non ad finem conſequendæ beatitudinis dirigit: quia eas ad Dei gloriam creatas vanitati & iniquitati ſeruire facit. Ipſæ autem ſic iniuriâ affectæ in poſtremo die vin-
abac. 11. dictam de iniquis poſtulabunt. *Et lapis de pariete clamabit* aduerſum te, ô homo, quia eo te ad peccandum abſcondiſti, *& lignum quod inter iuncturas ædificiorum*
ap. 5. 21 *eſt, reſpondebit*, & lapidis accuſationi atteſtabitur. Et *pugnabit cum Domino orbis terrarum contra inſenſatos.* Stultiſſimum eſt autem tot hoſtium agmina, quæ in nos inſurgant, ad diem, quo ſummè amicis indigemus, conſeruare.

MEDITATIO VII.

Quomodo ſe habebit homo erga creata.

1. PVNCTVM. Poſtquam hæc ſeriò recogitauero, vitæ ſpiritualis fundamenta mihi iacienda ſunt, talia, quæ molem tam excelſæ turris ſuſtineant. Hæc autem ſunt firmiſſima quædam mentis propoſita, ex quibus tamquam ex lapidibus pregrandibus hæc fun-

damen-

Digitized by Google

damenta ſubſiſtent. Horum primum eſt: Si Deus ipſe eſt vltimus finis meus, in quo ſolo poſſum quieſcere, & illi ſeruire & obedire officium meum, cuius exequendi gratia huius vitæ vſuram accepi, Deus mihi in omnibus ardentiſſimè quærendus eſt, & eius obſequium in omnibus meis cogitationibus, deſiderijs, verbis & operibus diligentiſſimè procurandum. Nec ſinam me vinci ab iniquis, qui diuitias, aut voluptates, aut alia viliſſima vt finem aucupantur: nec à ſutoribus, & fabris, qui tam ſtrenuè ob temporale lucrum ſua miniſteria exequuntur.

2. Si auxilia gratiæ, & ſecundùm meum ſtatum & vocationem virtutis opera, & Sanctorũ & Chriſti imitatio efficaciſſima media ſunt ad hunc finem conſequendum, & ad hoc officium præſtandum, his ita inhæream, & ita reliquis omnibus abdicatis inſiſtam, vt & Deum gloriam meam conſequar, & in meo officio ſeruiendi illi perfectus inueniar. Et ex aulicis Regis temporalis diſcam; quam diligenter debeam ſummi Regis obſequium obire; & ad ſummam magnitudinem gloriæ cœleſtis aſpirare.

3. Si temporalia ſunt quoque adipiſcendæ ſalutis, & Deo ſeruiendi media, ſed talis naturæ, vt nunc iuuent, nunc obſtent; & vt in hac menſura conferant, & in illa non parum officiant, hæc eatenus admittam, & quæram, quatenus obſequio Dei ſeruiunt, quod ſi illi obſtiterint, animosè contemnam. Ea accipiam non aliter quam cibum, & medicamina, quæ ſi vitæ & incolumitati corporis vtilia ſunt, & in ea menſura, qua vtilia inueniuntur, accipio: ſi verò inutilia, aut etiã noxia, conſtanter reijcio. Ac proinde coram Domino, qui falli non poteſt, omnino indifferens & reſignatus ero. Nec magis eligam diuitias, quam paupertatem, ſanitatem, quã ęgritudinem, vitam lõgam, quam breuem, hunc modum viuendi, quàm illum. Sed ſicut qui in

multas vias eundi in ciuitatem incurrit paratus eſt breuiorem ac ſecuriorem eligere, ita & ego paratiſſimus ero ex his omnibus illud eligere, quo Deũ meũ, & eius obſequium breuius ac perfectius potero comparare.

4. Stultus ſum, ſi aliquid præter Deum quæro, non minus quàm ille, qui vt in vrbem iret in profundam foueam pręceps ſe deijceret. Stultus ſum, ſi omni virtuti & ſanctitati non diligenter ſtudeo, non minus quam ille, qui theſauros profunderet & quiſquilias colligeret. Stultus ſum ſi parentibus, conſanguineis, amicis, bonis temporalibus, aut muneribus, aut alijs huiuſmodi immoderatè adhæreo, non minus quam ille, qui ſponſam pulcherrimam & nobiliſſimam odio haberet, ancillam verò fœtidiſſimam & viliſſimam adamaret. Hæc enim non immoderato amore, ſed (ſi mihi è re ſit) moderato, & in Deum ordinato tenentur, dicente Domino: *Iacta cogitatum tuũ in Domino, & ipſe ſe enutriet.* Et: *Quærite primùm Regnum Dei, & hæc omnia adijcientur vobis.*

Pſal. 45. 23. Matth. 6.33.

5. Quia impotens ſum, ad hæc omnia præſtanda diuinum auxilium implorabo.

DE ENORMITATE PECCATI.

CAP. II.

PERSPECTO fine hominis cuius cauſſa conditus eſt, conſideret homo vias ſuas, & feriò recogitet, an in hunc finem ſe contulerit, an potiùs alio declinauerit. Viæ tuæ, ô homo, opera tua ſunt. His, ſi bona & ſecundùm virtutem ſunt, ad Deum tuum finem accedis: ſi mala, & diuinæ legi contraria, ab eo recedis: & cùm videris multitudinem & grauitatem peccatorum tuorũ, ſuſcipe *luctum quaſi ſtruthionum & planctũ velut draconùm,* quia à Domino Deo tuo, & à ſalute animæ tuæ longiùs aberraſti. Eſto ſicut ille, qui dicebat: *Ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis eius.* Non

Mich. 1. 8. Thren. 3. 1.

eſt alia, quam illa, quæ ex peccatis prouenit, ſum̃a pauperies; quam, quia non ſolùm in peccatis ipſis, ſed & in vltione, qua De⁹ ea caſtigat, vides, in virga indignationis eius agnoſcis. *Statue tibi ſpeculam* altæ ac profundæ meditationis, qua tuorũ peccatorum enormitatẽ cõſideres, *pone tibi amaritudines* contritionis atque doloris, quibus ea delere contendas, *dirige cor tuum in viam rectam* innocentiæ, & ſupra omne lutum iniquitatum eleuatam, *in qua* ab ipſo ingreſſu per Baptiſmum in Eccleſiam, *ambulaſti. Reuertere ô virgo Iſraël*, ô anima æternæ ſalutis auida, *ad ciuitates tuas iſtas*. Vrbes nãq; tuæ virtutes ſunt, in quibus non egena, & captiua, ſed diues & domina cõmoraberis. Inſpice multiplices miſerias ac fęditates tuas, & per multos dies in hac meditatione perſiſte, vt per compendiũ magnę deteſtationis peccatorum ad viam rectam qua ad Deum itur, reuertaris. Sequutus es Dauidem errantem, ſequere pęnitẽtem, atque dicentem: *Peccatum meum contra me*, id eſt, coram me, *eſt ſemper*. Et iterũ: *Lauabo per ſingulas noctes lectum meum, lacrymis meis ſtratum meum rigabo.* Nec ſolùm lugeas, verum & cum eximia quadam humilitate tantorum malorum veniam petas. Nam ſi hoc viro iuſto cõgruit, de quo ſcriptum eſt: *Aperiet os ſuum in oratione, & pro delictis ſuis deprecabitur*; quanto magis nequiſſimo peccatori conueniet. Ad hoc ergo vtiliſſimæ erũt meditationes, quas modo ſubijciam, ex quarum aſſidua & intenta inſpectione tuam ſtultitiam agnoſces, qui ita Deum offendiſti, & ab eo, qui beatitudo tua eſt, tam inſipienter abſceſſiſti, verã etiam cõtritionẽ, & maximum dolorẽ tuæ anteactæ vitæ concipies, & de cætero firmiſſimè ab omni peccato fugere, & ad vitam ſecundũ legem Dei, & ſecundũ vocationem tuã regredi ſtatues. In hiſq; meditationibus, atq; in his triſtitijs atq; doloribus perdurabis, quoad vſq; vel à ſpirituali patre, qui te gubernat, vel ſi hic defuerit, à Deo

Ierem. 31. 21.

Pſal. 50. 5.

Pſal. 6. 8.

Eccli. 39. 7.

Luc.14.10. inſpiratione ſua dicatur tibi: *Amice, aſcende ſuperius,* & tunc ad altiora meditanda ſecurus aſcendes.

MEDITATIO I.

De grauitate peccati ex natura eius.

1. PVnctum. Nullus hominum, nec Angelorum, malitiam & grauitatem peccati plenè cognoſcit; ſed ſolus Deus perfectè ſibi notus eam ſuæ bonitati infinitæ aduerſantē intelligit. At, vt poſſumus, eam conſideremus, vt calamitatem noſtrā abundantiſſimis lacrymis defleamus. Peccatum, quod dicitur dictum, vel factum, vel concupitū contra legem Dei; vel præuaricatio legis diuinæ, & cœleſtiū inobedientia mandatorū, eſt iniuria Dei regis æterni, & contemptus illius infinitæ bonitatis, & rebellio aduerſus illius iuſtiſſimā voluntatem. Eſt cum ſumma irreuerentia terga vertere Deo, & ad viliſſimam creaturam amore conuerti. *Me, inquit, dereliquerunt fontē aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas, ciſternas diſſipatas, quæ continere nō valent aquas.* Eſt contriſtare Spiritum ſanctum Dei, & ab habitaculo mentis ablegare. Eſt ignominia Chriſtum afficere, & ſicut fecit Iudas, ipſum vendere, & pro Barabba commutare.

2. Peccatum eſt priuatio gratiæ, ablegatio amicitiæ Dei. Eſt mors animę, quam ſolus Deus poteſt ſuſcitare. Ægritudo infamis, quā ſolus ille poteſt ſanare: ad cuius remedium effuſio ſanguinis filij Dei neceſſaria fuit. Eſt incredibilis fœditas animæ, quæ eam quaſi in brutum conuertit, dum rationem appetitui ſubiicit. Eſt deſtructio bonorum gratiæ, & quaſi nebula & plaga bonorū naturæ. Quare peccator ſignatus fuit *in illo homine de-*
Luc.10.30. *ſcendente ab Ieruſalem in Iericho, & incidit in latrones, qui etiam deſpoliauerunt eum, & plagis impoſitis abierunt ſemiuiuo relicto*

3. Pec

3. Peccatum quodlibet mortale innumeras continet rationes iniquitatis. Eſt proditio in Deum admiſſa, qua homo arcem mentis ſuæ à Deo tollit, & in poteſtatem diaboli transfert. Eſt ſacrilegium, quo violatur templum Dei: *quia templum Dei eſtis, & ſpiritus Dei habitat in vobis.* Eſt apoſtaſia, quia eſt defectio à mandatis Dei, & trãſitus ad partes diaboli. Eſt adulterium, quo anima fidem Deo datam in Baptiſmo frangit, & creaturis ſe proſternit. Eſt furtum: nam homo mancipium Dei ab eius obſequio ſe ſubtrahit. Ac tandem quia in Deo reperiuntur omnes rationes bonitatis, & honoris, quæ ſunt in creaturis; peccatum vnum continet omnes fœditates, adeò vt *qui offendit in vno, factus ſit omnium reus.*

1.Cor. 3. 16.

Iac. 2. 10

4. Peccatum in immenſum eſt maius malum quàm omnia mala pœnæ huius vitæ & futuræ. Quare de quodam peccato, ſcilicet de peruerſa loquela dicitur: *Mors illius mors nequiſſima, & vtilis potius infernus quã illa.* Hoc autem manifeſtum eſt: quoniam mala pœnæ priuant bonis finitis, vt vita, ſalute; peccatum verò bono infinito, ſcilicet Deo. Illa à Deo fiunt, *& non eſt malum in ciuitate, quod non fecerit Dominus*: hoc autem impoſſibile eſt quod à Deo fiat. Illa à Deo mittuntur ad medicamentum, hoc ad pœnam non æqualem iſtius. Illa tandem aſſumta ſunt à Chriſto, *quia languores noſtros ipſe tulit*; hoc verò non potuit aſſumi. Sapienter ergo illa dixit, & dicam ego cum illa: *Melius eſt mihi incidere in manus hominum, quam peccare in conſpectu Domini.*

Eccl. 28 25.

Amos 3 6.

Iſa. 53. 4

Dan. 13 22.

5. Breuiter, peccatum eſt malum certa ratione infinitum, quoniam eſt priuatio boni infiniti, nempe Dei. Vnde neque omnes creaturæ, ô homo, nec ipſemet Deus poteſt in te tantum malum conferre, quantum tu tibi facis. Quoniam Deus, & omnia creata ſolùm poſſunt tibi inferre mala pœnæ, & tu ſolus potes te in

culpam conijcere. Dicit autem Dominus: *Hæc feciſti, & tacui: arguam te & ſtatuam ante faciem tuam.*

Pſal. 49. 1.

MEDITATIO II.

De grauitate peccati ex cauſa eius, quæ eſt homo.

1. PVNCTVM. Quiſnam tam immane flagitium admiſit? Ego. Quis ego ſum? Homo: & vtraque pars mei ex qua conſtituor me ad inconſolabilem dolorem inſtigat. Corpus meum factum non ex cœlo, non ex aliqua ſtella ſplendida, non ex igne lucidiſſimo, ſed ex terra infimo elemento; & ideo audio: *Quid ſuperbit terra & cinis*, vt meam extremam vilitatem intuear. Nã terra per ſe aliquid valet, ſaltẽ vt ex ea paries fiat, & cinis per ſe aliquid efficit, quia calidiſſimę aquę iniectus ſordes pannorum eluit, at terræ mixtus eſt prorſus inutilis, & terrã ipſam reddit inutilem. Eſt autem corpus immunditię plenum, atque fœtoris & erit in ſepulchro horror hominum, & cibus vermiũ. Quid ergo nequius, quã quòd caro fœtidiſſima auſa ſit aduerſùs ſpiritum puriſſimum ac ſanctiſſimum rebellare? Anima verò facta eſt ex nihilo, & ſi tãtiſper deſereretur, rediret in nihilum: & quid enormius, quàm quod nihilum cõtẽnat, & ad iram prouocet ipſum eſſe à [illegible]o omnino pendet.

Eccli. 10.

2. Quis peccauit? Ego tam innumeris beneficijs ad ſeruiendum & obediendum conſtrictus: & ad diligendum obligatus. Peccaui in Deum; filius rebellis in optimum patrem; ſeruus infidelis in fideliſſimum Dominum, vilis creatura in vniuerſorum conditorem. Ei diligentiſſimè ſeruiunt, & perfectiſſimè obediunt magnates curiæ cœleſtis, Angeli, & Sancti, & tu vilis homuncio illum ad irã prouocas, &(quod ad te attinet) eius gloriã & maieſtatẽ extenuas. *Nũquid parua eſt fornicatio tua?* Numquid modicum crimen tuum?

Ezech. 16. 21
Pſal. 50.

3. Quis etiam peccauit? *Ego in iniquitatibus conceptus,*

ptus, in peccatis natus, vitiorum plenus, ad omnia mala propenſus. Quia nullum flagitium commiſit vnquam homo, quod perpetrare non poſſit alter homo. Ego abyſſus ignorantiæ, fons prauæ concupiſcentiæ, vas malitiæ, libero arbitrio infirmus, periculis multis circumdatus. Et talis in animum induxi fontem bonitatis offendere, à quo ſolo poſſum à meis malis liberari.

4. Quis tandem peccauit? Ego. Et quantus ego ſum ad cœtum omnium hominum comparatus, in quo tot ſunt ſapientes, tot potentes, tot nobiles? Prope nihil. Deinde, quid ero, ſi cum nouem ordinibus Angelorum, & cum agminibus cũctorum Sanctorum me cõferam? Nihil. Poſtea quid ero, ſi ad vniuerſum orbẽ & omnia creata tum viſibilia, tũ inuiſibilia, & ad omnia, quę creari poſſunt, me comparem? Si dici poteſt, minus quàm nihil. Sed vniuerſa hæc cum Deo collata nihil omnino ſunt, *& quaſi ſtilla ſitulæ, & vt momentum ſtateræ coram eo.* *Iſa. 40. 15.* Ego igitur quàm nihil ero? Et tam vilis, & nullius momenti tantam maieſtatem offendi, quidni meam ſtultitiam deteſter, quidni doleã, quidni gehennam pertimeſcam?

MEDITATIO III.

De grauitate peccati, à perſona, in quam peccatur, qui eſt Deus.

1. PVNCTVM. In quem autem peccaui? In Dominum Deum meum, vnde peccatum eſt offenſa Dei; offenſa verò eo grauior eſt, quo perſona iniuria affecta eſt dignior, & perſona offendẽs eſt vilior. Quare multo maiori pœna dignum eſt vulnus illatum Regi, quàm duci, quàm equiti, aut ciui. At Deus infinitæ eſt maieſtatis, & ego homo extremæ vilitatis. Qualis ergo, & quanta erit offenſa, qua illum irritaui?

2. Peccaui in eum, qui in ſe conſideratus eſt ſummè ſapiens, quem nullum meum peccatum poteſt latere:

Digitized by Google

proprium munus exequendum. Horum quædam ſunt ſupernaturalia, vt verbum Dei, & multi qui illud verbo & ſcripto proponant: auxilia plurima gratiæ, quæ hominem excitent, & iuuent; Sanctorum exempla, quæ ad obſequium Dei prouocent; promiſſa, & minæ, quæ amorem virtutis, & peccati horrorem immittant. Ipſe filius Dei ad hoc venit in mundum, vt eſſet homini via per cuius imitationem ambularet, veritas à qua diſceret, vita cuius gratia viueret. Angelos etiam ſuos in miniſterium miſit propter eos, qui hereditatem capiunt ſalutis. Dicit ipſe: *Quid amplius debui facere vineæ meæ, & non feci?* Ecce ô homo, talenta tibi ad negotiandum data, quæ ſi otioſa habueris, in ignem æternum mitteris.

a. 5. 4.

2. Alia media ſunt naturalia, vt cœli, elementa, mixta, arbores, animalia, tempus vitæ, ſanitas corporis, diuitiæ, honores, & alia huiuſmodi: quæ omnia noſtræ vitæ ſuſtentandæ gratia laborant. *Dedit illis*, ſcilicet Iſraëlitis, ait Dauid, *regiones gentium, & labores populorum poſſederunt, vt cuſtodiant iuſtificationes eius, & legem eius requirant.* In nos autem ad idem munus requirendi legem plura & maiora contulit, & ſi non requiſierimus, grauiter in nos animaduertet.

ſ. 104. 4.

ap. 14. 1.

3. *Creaturæ quidem Dei in odium factæ ſunt* ab ipſis hominibus, qui eis perperam vtuntur, *& in tentationem animabus hominum, & in muſcipulam pedibus inſipientium.* At Deus eas non in laqueum, ſed in adiumentum fecit. Quamobrem omnes illæ ad cognitionem ſui creatoris me perducunt, & ſe mihi liberaliſſimè tribuunt. Earum etiam quædam me reficiunt, aliæ veſtiunt, aliȩ ornant, aliȩ recreant, aliȩ protegunt, aliȩ monent, aliȩ terrent, aliȩ caſtigāt. Breuiter, nulla eſt ipſarum, quæ me aliquo modo ad Dei cognitionem, & amorem, & obſequium non impellat.

4. His

4. His creaturis ego (vt de alijs hominibus taceam) ſæpiſſimè perperam vſus ſum, vel dum in eis ſenſibus diſtrahor: vel dum immoderato amore ipſis adhæreo: vel dum in malos vſus, vel in bonos malè aſſumo. Dignus ſanè vt Deus me ſuis creaturis ſpoliet, & *ſumat frumentum ſuum in tempore meo* (quo ſcilicet eo vtor) *& vinum ſuum, & liberet lanam ſuam*, qua meam informitatem operio. Expectat tamen ex immenſo ſuo amore patienter, vt ad ipſum conuerſus his benè vtar. *Oſea. 2 9.*

MEDITATIO VI.

Quam ſtultum ſit hæc media in propriam perditionem vertere.

1. SI res iſtas non ad Dei obſequium, ſed ad diſtortos fines vſurpo, eas in perditionem verto, quibus ad conſequendam gloriam vti debueram. Stupeſco cùm ob hanc iniquitatem de me conqueritur Dominus. *Tuliſti*, inquit, *vaſa decoris tui* (creaturas ad decorem animæ tuæ comparandum factas) *de auro meo, atque argento meo quæ dedi tibi, & feciſti tibi imagines maſculinas* (idola, dum creaturis tamquam fini adhæres) *& fornicata es in eis. Ego te plantaui*, ô anima, *ſicut vineam electam, omne ſemen verum* ac ſarmentum optimum donorum meorum per Baptiſmum in te conſeui: *quomodo conuerſa es mihi in prauum vinea aliena?* *Ezech 16. 17. Ierem. 21.*

2. Sed hoc quàm ſtultum ſit, animaduerte. Nonne ſtultum eſſet ſi quis conſultò ita ſeminaret, vt nihil meteret; ſi quis ita laboraret, vt nullum fructum ex ſuo labore colligeret. Idipſum facit, qui creaturas non ad finem beatitudinis quærit, quia ea labore ſuo meritũ nullum conquirit. Huic & ſimilibus illud conuenit: *Seminaſtis multum, & intuliſtis parũ comediſtis, &*

non

ggai 1. *& non eſtis ſatiati: bibiſtis, & non eſtis inebriati: operuiſtis vos, & non eſtis caleſacti: & qui mercedes congregauit, miſit eas in ſacculum pertuſum.*

3. Non ſolum homines rebus creatis abutentes nullum ex eis fructum colligunt, verum (quæ ſumma inſipientia eſt) & eas in ſuum detrimentum conuertunt. Hoc ideo, quia ſe Deo valdè ingratos oſtendunt: & pœnis futuræ vitæ ſe dignos faciunt: & in præſenti mœroribus & triſtitijs conſcientiæ pungunt. Nam creaturæ ancillæ Dei ſimplicibus, & ex recta intentione vtentibus ſe placidæ tribuunt, eos autem qui ipſas ad Dei offenſam aſſumunt, cõſcientiæ morſibus quaſi vocibus reprehendunt.

4. Res etiam creatas iniuria afficit, qui eas non ad finem conſequendæ beatitudinis dirigit: quia eas ad Dei gloriam creatas vanitati & iniquitati ſeruire facit. Ipſæ autem ſic iniuriâ affectæ in poſtremo die vin-
labac. dictam de iniquis poſtulabunt. *Et lapis de pariete cla-*
.11. *mabit* aduerſum te, ô homo, quia eo te ad peccandum abſcondiſti, *& lignum quod inter iuncturas ædificiorum*
ap.5.21 *eſt, reſpondebit*, & lapidis accuſationi atteſtabitur. Et *pugnabit cum Domino orbis terrarum contra inſenſatos.* Stultiſſimum eſt autem tot hoſtium agmina, quæ in nos inſurgant, ad diem, quo ſummè amicis indigemus, conſeruare.

MEDITATIO VII.

Quomodo ſe habebit homo erga creata.

1. PVNCTVM. Poſtquam hæc seriò recogitauero, vitæ ſpiritualis fundamenta mihi iacienda ſunt, talia, quæ molem tam excelſæ turris ſuſtineant. Hæc autem ſunt firmiſſima quædam mentis propoſita, ex quibus tamquam ex lapidibus prægrandibus hæc fundamen-

damenta ſubſiſtent. Horum primum eſt: Si Deus ipſe eſt vltimus finis meus, in quo ſolo poſſum quieſcere, & illi ſeruire & obedire officium meum, cuius exequendi gratia huius vitæ vſuram accepi, Deus mihi in omnibus ardentiſſimè quærendus eſt, & eius obſequium in omnibus meis cogitationibus, deſiderijs, verbis & operibus diligentiſſimè procurandum. Nec ſinam me vinci ab iniquis, qui diuitias, aut voluptates, aut alia viliſſima vt finem aucupantur: nec à ſutoribus, & fabris, qui tam ſtrenuè ob temporale lucrum ſua miniſteria exequuntur.

2. Si auxilia gratiæ, & ſecundùm meum ſtatum & vocationem virtutis opera, & Sanctorũ & Chriſti imitatio efficaciſſima media ſunt ad hunc finem conſequendum, & ad hoc officium præſtandum, his ita inhæream, & ita reliquis omnibus abdicatis inſiſtam, vt & Deum gloriam meam conſequar, & in meo officio ſeruiendi illi perfectus inueniar. Et ex aulicis Regis temporalis diſcam, quam diligenter debeam ſummi Regis obſequium obire, & ad ſummam magnitudinem gloriæ cœleſtis aſpirare.

3. Si temporalia ſunt quoque adipiſcendæ ſalutis, & Deo ſeruiendi media, ſed talis naturæ, vt nunc iuuent, nunc obſtent; & vt in hac menſura conferant, & in illa non parum officiant, hæc eatenus admittam, & quæram, quatenus obſequio Dei ſeruiunt, quod ſi illi obſtiterint, animosè contemnam. Ea accipiam non aliter quam cibum, & medicamina, quæ ſi vitæ & incolumitati corporis vtilia ſunt, & in ea menſura, qua vtilia inueniuntur, accipio: ſi verò inutilia, aut etiã noxia, conſtanter reijcio. Ac proinde coram Domino, qui falli non poteſt, omnino indifferens & reſignatus ero. Nec magis eligam diuitias, quam paupertatem, ſanitatem, quã ęgritudinem, vitam lõgam, quam breuem, hunc modum viuendi, quàm illum. Sed ſicut qui in

multas vias eundi in ciuitatem incurrit paratus eſt breuiorem ac ſecuriorem eligere, ita & ego paratiſſimus ero ex his omnibus illud eligere, quo Deũ meũ, & eius obſequium breuius ac perfectius potero comparare.

4. Stultus ſum, ſi aliquid præter Deum quæro, non minus quàm ille, qui vt in vrbem iret in profundam foueam pręceps ſe deijceret. Stultus ſum, ſi omni virtuti & ſanctitati non diligenter ſtudeo, non minus quam ille, qui theſauros profunderet & quiſquilias colligeret. Stultus ſum ſi parentibus, conſanguineis, amicis, bonis temporalibus, aut muneribus, aut alijs huiuſmodi immoderatè adhæreo, non minus quam ille, qui ſponſam pulcherrimam & nobiliſſimam odio haberet, ancillam verò fœtidiſſimam & viliſſimam adamaret. Hæc enim non immoderato amore, ſed (ſi mihi è re ſit) moderato, & in Deum ordinato tenentur, dicente Domino: *Iacta cogitatum tuũ in Domino, & ipſe ſe enutriet.* Et: *Quærite primùm Regnum Dei, & hæc omnia adijcientur vobis.*

Pſal. 45. 23.
Matth. 6. 33.

5. Quia impotens ſum, ad hæc omnia præſtanda diuinum auxilium implorabo.

DE ENORMITATE PECCATI.
CAP. II.

PERSPECTO fine hominis cuius cauſſa conditus eſt, conſideret homo vias ſuas, & ſeriò recogitet, an in hunc finem ſe contulerit, an potiùs alio declinauerit. Viæ tuæ, ô homo, opera tua ſunt. His, ſi bona & ſecundùm virtutem ſunt, ad Deum tuum finem accedis: ſi mala, & diuinæ legi contraria, ab eo recedis: & cùm videris multitudinem & grauitatem peccatorum tuorũ, ſuſcipe *luctum quaſi ſtruthionum & planctũ velut draconum*, quia à Domino Deo tuo, & à ſalute animæ tuæ longiùs aberraſti. Eſto ſicut ille, qui dicebat: *Ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis eius.* Non

Mich. 1. 8.
Thren. 3. 1.

eſt

eſt alia, quam illa, quæ ex peccatis prouenit, ſum̃a pau-
peries; quam, quia non ſolùm in peccatis ipſis, ſed & in
vltione, qua Deꝰ ea caſtigat, vides, in virga indignatio-
nis eius agnoſcis. *Statue tibi ſpeculam* altæ ac profundæ *Ierem.31*
meditationis, qua tuorũ peccatorum enormitatẽ cõ- 21.
ſideres, *pone tibi amaritudines* contritionis atque dolo-
ris, quibus ea delere contendas, *dirige cor tuum in viam*
rectam innocentiæ, & ſupra omne lutum iniquitatum
eleuatam, *in qua* ab ipſo ingreſſu per Baptiſmum in
Eccleſiam, *ambulaſti. Reuertere ô virgo Iſraël*, ô anima
æternæ ſalutis auida, *ad ciuitates tuas iſtas*. Vrbes nãq;
tuæ virtutes ſunt, in quibus non egena, & captiua, ſed
diues & domina com̃oraberis. Inſpice multiplices mi-
ſerias ac fęditates tuas, & per multos dies in hac medi-
tatione perſiſte, vt per compendiũ magnę deteſtationis
peccatorum ad viam rectam qua ad Deum itur, reuer-
taris. Sequutus es Dauidem errantem, ſequere pęnitẽ-
tem, atque dicentem: *Peccatum meum contra me*, id eſt, *Pſal. 50.*
coram me, *eſt ſemper*. Et iterũ: *Lauabo per ſingulas noctes* 5.
lectum meum, lacrymis meis ſtratum meum rigabo. Nec *Pſal.6.8*
ſolùm lugeas, verum & cum eximia quadam humilita-
te tantorum malorum veniam petas. Nam ſi hoc viro
iuſto cõgruit, de quo ſcriptum eſt: *Aperiet os ſuum in o-* *Eccli.39.*
ratione, & pro delictis ſuis deprecabitur; quanto magis 7.
nequiſſimo peccatori conueniet. Ad hoc ergo vtiliſſi-
mæ erũt meditationes, quas modo ſubijciam, ex qua-
rum aſſidua & intenta inſpectione tuam ſtultitiam a-
gnoſces, qui ita Deum offendiſti, & ab eo, qui beatitu-
do tua eſt, tam inſipienter abſceſſiſti, verã etiam cõtri-
tionẽ, & maximum dolorẽ tuæ anteactæ vitæ concipi-
es, & de cætero firmiſſimè ab omni peccato fugere, &
ad vitam ſecundũ legem Dei, & ſecundũ vocationem
tuã regredi ſtatues. In hiſq; meditationibus, atq; in his
triſtitijs atq; doloribꝰ perdurabis, quoad vſq; vel à ſpi-
rituali patre, qui te gubernat, vel ſi hic defuerit, à Deo

Luc.14. 10. inſpiratione ſua dicatur tibi: *Amice, aſcende ſuperius*, & tunc ad altiora meditanda ſecurus aſcendes.

MEDITATIO I.

De grauitate peccati ex natura eius.

1. PVnctum. Nullus hominum, nec Angelorum, malitiam & grauitatem peccati plenè cognoſcit; ſed ſolus Deus perfectè ſibi notus eam ſuæ bonitati infinitæ aduerſantē intelligit. At, vt poſſumus, eam conſideremus, vt calamitatem noſtrā abundantiſſimis lacrymis defleamus. Peccatum, quod dicitur dictum, vel factum, vel concupitū contra legem Dei; vel præuaricatio legis diuinæ, & cœleſtiū inobedientia mandatorū, eſt iniuria Dei regis æterni, & contemptus illius infinitæ bonitatis, & rebellio aduerſus illius iuſtiſſimā voluntatem. Eſt cum ſumma irreuerentia terga vertere Deo, & ad viliſſimam creaturam amore conuerti. *Me*, inquit, *dereliquerunt fontē aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas, ciſternas diſſipatas, quæ continere nō valent aquas.* Eſt contriſtare Spiritum ſanctum Dei, & ab habitaculo mentis ablegare. Eſt ignominia Chriſtum afficere, & ſicut fecit Iudas, ipſum vendere, & pro Barabba commutare.

2. Peccatum eſt priuatio gratiæ, ablegatio amicitiæ Dei. Eſt mors animę, quam ſolus Deus poteſt ſuſcitare. Ægritudo infamis, quā ſolus ille poteſt ſanare: ad cuius remedium effuſio ſanguinis filij Dei neceſſaria fuit. Eſt incredibilis fœditas animæ, quæ eam quaſi in brutum conuertit, dum rationem appetitui ſubiicit. Eſt deſtructio bonorum gratiæ, & quaſi nebula & plaga bonorū naturæ. Quare peccator ſignatus fuit *in illo homine deſcendente ab Ieruſalem in Iericho, & incidit in latrones, qui etiam deſpoliauerunt eum, & plagis impoſitis abierunt* Luc. 10. 30. *ſemiuiuo relicto*

3. Pec-

3. Peccatum quodlibet mortale innumeras conti-
net rationes iniquitatis. Eſt proditio in Deum admiſ-
ſa, qua homo arcem mentis ſuæ à Deo tollit, & in po-
teſtatem diaboli transfert. Eſt ſacrilegium, quo viola-
tur templum Dei: *quia templum Dei eſtis, & ſpiritus Dei* *1. Cor. 3.*
habitat in vobis. Eſt apoſtaſia, quia eſt defectio à man- *16.*
datis Dei, & trāſitus ad partes diaboli. Eſt adulterium,
quo anima fidem Deo datam in Baptiſmo frangit, &
creaturis ſe proſternit. Eſt furtum: nam homo manci-
pium Dei ab eius obſequio ſe ſubtrahit. Ac tandem
quia in Deo reperiuntur omnes rationes bonitatis, &
honoris, quæ ſunt in creaturis; peccatum vnum conti-
net omnes fœditates, adeò vt *qui offendit in vno, factus* *Iac. 2. 10*
ſit omnium reus.

4. Peccatum in immenſum eſt maius malum quàm
omnia mala pœnæ huius vitæ & futuræ. Quare de
quodam peccato, ſcilicet de peruerſa loquela dicitur:
Mors illius mors nequiſſima, & vtilis potius infernus quā *Eccl. 28.*
illa. Hoc autem manifeſtum eſt: quoniam mala pœnæ *25.*
priuant bonis finitis, vt vita, ſalute; peccatum verò bo-
no infinito, ſcilicet Deo. Illa à Deo fiunt, *& non eſt ma-* *Amos 3*
lum in ciuitate, quod non fecerit Dominus: hoc autem im- *6.*
poſſibile eſt quod à Deo fiat. Illa à Deo mittuntur ad
medicamentum, [illegible] ad pœnam non æqualem iſtius.
Illa tandem aſſumta ſunt à Chriſto, *quia languores no-* *Iſa. 33. 4*
ſtros ipſe tulit; hoc verò non potuit aſſumi. Sapienter er-
go illa dixit, & dicam ego cum illa: *Melius eſt mihi in-* *Dan. 13*
cidere in manus hominum, quam peccare in conſpectu Do- *22.*
mini.

5. Breuiter, peccatum eſt malum certa ratione infi-
nitum, quoniam eſt priuatio boni infiniti, nempe Dei.
Vnde neque omnes creaturæ, ô homo, nec ipſemet
Deus poteſt in te tantum malum conferre, quantum
tu tibi facis. Quoniam Deus, & omnia creata ſolùm
poſſunt tibi inferre mala pœnæ, & tu ſolus potes te in

culpam conijcere. Dicit autem Dominus: *Hæc feciſti,*
Pſal.49. 21. *& tacui: arguam te & ſtatuam ante faciem tuam.*

MEDITATIO II.

De grauitate peccati ex cauſa eius, quæ eſt homo.

1. PVNCTVM. Quiſnam tam immane flagitium admiſit? Ego. Quis ego ſum? Homo: & vtraque pars mei ex qua conſtituor me ad inconſolabilem dolorem inſtigat. Corpus meum factum non ex cœlo, non ex aliqua ſtella ſplendida, non ex igne lucidiſſimo, ſed ex
Eccli.10 9. terra infimo elemento; & ideo audio: *Quid ſuperbit terra & cinis*, vt meam extremam vilitatem intuear. Nã terra per ſe aliquid valet, ſaltẽ vt ex ea paries fiat, & cinis per ſe aliquid efficit, quia calidiſſimę aquę iniectus ſordes pannorum eluit, at terræ mixtus eſt prorſus inutilis, & terrã ipſam reddit inutilem. Eſt autem corpus immunditię plenum, atque fœtoris & erit in ſepulchro horror hominum, & cibus vermiũ. Quid ergo nequius, quã quòd caro fœtidiſſima auſa ſit aduerſùs ſpiritum puriſſimum ac ſanctiſſimum rebellare? Anima verò facta eſt ex nihilo, & ſi tãtiſper desereretur, rediret in nihilum: & quid enormius, quàm quod nihilum cõtẽnat, & ad iram prouocet ipſum eſſe à Deo omnino pendet.

2. Quis peccauit? Ego tam innumeris beneficijs ad ſeruiendum & obediendum conſtrictus: & ad diligendum obligatus. Peccaui in Deum; filius rebellis in optimum patrem; ſeruus infidelis in fideliſſimum Dominum, vilis creatura in vniuerſorum conditorem. Ei diligentiſſimè ſeruiunt, & perfectiſſimè obediunt magnates curiæ cœleſtis, Angeli, & Sancti, & tu vilis
Ezech. 16. 21 homuncio illum ad irã prouocas, & (quod ad te attinet) eius gloriã & maieſtatẽ extenuas. *Nũquid parua eſt*
Pſal.50. 7. *fornicatio tua?* Numquid modicum crimen tuum?

3. Quis etiam peccauit? *Ego in iniquitatibus conce-*

ptus,

ptus, in peccatis natus, vitiorum plenus, ad omnia mala propenſus. Quia nullum flagitium commiſit vnquam homo, quod perpetrare non poſſit alter homo. Ego abyſſus ignorantiæ, fons prauæ concupiſcentiæ, vas malitiæ, libero arbitrio infirmus, periculis multis circumdatus. Et talis in animum induxi fontem bonitatis offendere, à quo ſolo poſſum à meis malis liberari.

4. Quis tandem peccauit? Ego. Et quantus ego ſum ad cœtum omnium hominum comparatus, in quo tot ſunt ſapientes, tot potentes, tot nobiles? Prope nihil. Deinde, quid ero, ſi cum nouem ordinibus Angelorum, & cum agminibus cũctorum Sanctorum me cõferam? Nihil. Poſtea quid ero, ſi ad vniuerſum orbẽ & omnia creata tum viſibilia, tũ inuiſibilia, & ad omnia, quę creari poſſunt, me comparem? Si dici poteſt, minus quàm nihil. Sed vniuerſa hæc cum Deo collata nihil omnino ſunt, *& quaſi ſtilla ſitulæ, & vt momentum ſtateræ coram eo.* Ego igitur quàm nihil ero? Et tam vilis, & nullius momenti tantam maieſtatem offendi, quidni meam ſtultitiam deteſter, quidni doleã, quidni gehennam pertimeſcam? *Iſa. 4 15.*

M[E]DITATIO III.

De grauitat[e pecc]ati, à perſona, in quam peccatur, qui eſt Deus.

1. PVNCTVM. In quem autem peccaui? In Dominum Deum meum, vnde peccatum eſt offenſa Dei; offenſa verò eo grauior eſt, quo perſona iniuria affecta eſt dignior, & perſona offendẽs eſt vilior. Quare multo maiori pœna dignum eſt vulnus illatum Regi, quàm duci, quàm equiti, aut ciui. At Deus infinitæ eſt maieſtatis, & ego homo extremæ vilitatis. Qualis ergo, & quanta erit offenſa, qua illum irritaui?

2. Peccaui in eum, qui in ſe conſideratus eſt ſummè ſapiens, quem nullum meum peccatum poteſt latere:

qui eſt ſummè bonus, cui nulla iniquitas poteſt placere: qui eſt infinitè potens, à quo nullus peccator poteſt fugere. Qui eſt omnium perfectionum cumulus, omnis pulchritudinis plenus, & omni amore digniſſimus. Et hunc creatorem, & Dominum, & Patrem meum odio habui.

3. Peccaui in eum, qui ad me relatus eſt mihi omne bonum. Ille namque ex nihilo me creauit, hucuſq; ſuis manibus conſeruauit, ſanguine vnigeniti filij ſui me redemit, ad gremium Eccleſiæ vocauit, ad vitam ſpiritualem adduxit, multis quottidie bonis me cumulat, & innumeris malis eripit, & tanta mea flagitia hucuſque ſuſtinuit, & paratus eſt me vt benignus Pater excipere. Ille ſemper eſt mihi bonus, ego illi ſemper ingratus, & malus. Quid faciã? Deteſtabor peccata mea,
[Lu]c. 15. *& reuertar ad Patrem meum*, & dicam ei: *Pater peccaui in cœlum & coram te: non ſum dignus vocari filius tuus, fac me ſicut vnum de mercenarijs tuis.*

4. Peccaui in eum cui Angeli ſeruiunt, cui omnes creaturæ etiam inſenſibiles obediunt, cui omnia libẽtiſſimè ſe ſubijciunt. Solus diabolus & peccator iugum ſuaue, & onus leue huius debitæ ſ[u]biectionis excutit. Ego autem à cœtu Angelorum [&] creaturarum obediẽtium diſceſſi, & ad aciem diabo[li] perduellionum tranſiui, & forſitan ſignifer fui, dum alios ad peccata prouocaui.

5. Si in tantum ac talem Dominum omnium rerum inſurrexi, quàm dignus ſum vt in me orbis terrarum inſurgat. Certè meritum meum eſt, vt terra me obruat, aqua me ſuffocet, aër beneficium ſpirationis neget, ignis me conſumat, cœli in me indignationis tela contorqueant, & Angeli dæmonibus tradant, & in infernũ detrudãt. Certè dignus ſum, vt cùm per plateas & cõpita ambulo, omnes me vt ſtultũ irrideant, & in me lapides & lutum iaciant, & iniurijs ac ſannis imbuant.

Me-

MEDITATIO IV.

De grauitate peccati ex pœnis, quibus Deus illud punit.

I. PVNCTVM. Sed quam implacabili odio Deus proſequatur peccatum, non poſſumus videre in ipſo Domino, cuius faciem non intuemur, in cuius cor non penetramus, at poſſumus facilè ex pœnis colligere ad puniendum peccatis illatis. Angeli ob vnum peccatum ſuperbiæ, quo bona ſua ſine dependentia à Deo habere appetiuerunt, à cœlo expulſi, & in æternas pœnas inferni detruſi ſunt. Ego autem multa peccata commiſi cogitationis, loquutionis, & operis, & non ſola ſuperbia, ſed omnibus vitijs me fœdaui, quomodo puniar ſi inemendatus inueniar? Vas aureum ob vnam guttam veneni in eo iniectam ex menſa cœlorum à Deo deturbatum eſt; & vas teſteum plenum veneni in illa menſa collocabitur, & non magis in gehennam mittetur? *Satan* vnius peccati pondere preſſus *vt fulgor de cœlo cecidit*, & ego innumeris peccatis oneratus illuc aſcendam? Tantorum donorum, quibus Deus Luciferum ditauerat (*omnis enim lapis pretioſus operimentum eius*) nullam rationem habuit, & me omnis boni indigum peccatis infectum à caſu in damnationem eripiet? *Luc.* 10. 18. *Ezech.* 28. 13.

2. Primus parens Adam Rex totius orbis conſtitutus, in gratia & iuſtitia originali creatus, & caput vniuerſorum hominum effectus ob vnum inobedientiæ peccatum è Paradiſo exul eijcitur, & poſt veriſſimam & maximam deteſtationem peccati nongentorum annorum pœnitentia mulctatur, quid ego ſpero infimus hominum, & nec dignus vocari extremus pedis digitulus, numquid poſt patratas inobedientias immunis abibo? Illius delictum omnium filiorum eius pœna &

qui eſt ſummè bonus, cui nulla iniquitas poteſt placere: qui eſt infinitè potens, à quo nullus peccator poteſt fugere. Qui eſt omnium perfectionum cumulus, omnis pulchritudinis plenus, & omni amore digniſſimus. Et hunc creatorem, & Dominum, & Patrem meum odio habui.

3. Peccaui in eum, qui ad me relatus eſt mihi omne bonum. Ille namque ex nihilo me creauit, hucuſq; ſuis manibus conſeruauit, ſanguine vnigeniti filij ſui me redemit, ad gremium Eccleſiæ vocauit, ad vitam ſpiritualem adduxit, multis quottidie bonis me cumulat, & innumeris malis eripit, & tanta mea flagitia huculque ſuſtinuit, & paratus eſt me vt benignus Pater excipere. Ille ſemper eſt mihi bonus, ego illi ſemper ingratus, & malus. Quid faciã? Deteſtabor peccata mea, *& reuertar ad Patrem meum*, & dicam ei: *Pater peccaui in cœlum & coram te: non ſum dignus vocari filius tuus, fac me ſicut vnum de mercenarijs tuis.*

Luc. 15. 19.

4. Peccaui in eum cui Angeli ſeruiunt, cui omnes creaturæ etiam inſenſibiles obediunt, cui omnia libẽtiſſimè ſe ſubijciunt. Solus diabolus & peccator iugum ſuaue, & onus leue huius debitæ ſubiectionis excutit. Ego autem à cœtu Angelorum [illegible] creaturarum obediẽtium diſceſſi, & ad aciem diabo[illegible] perduellionum tranſiui, & forſitan ſignifer fui, dum alios ad peccata prouocaui.

5. Si in tantum ac talem Dominum omnium rerum inſurrexi, quàm dignus ſum vt in me orbis terrarum inſurgat. Certè meritum meum eſt, vt terra me obruat, aqua me ſuffocet, aër beneficium ſpirationis neget, ignis me conſumat, cœli in me indignationis tela contorqueant, & Angeli dæmonibus tradant, & in infernũ detrudãt. Certè dignus ſum, vt cùm per plateas & cõpita ambulo, omnes me vt ſtultũ irrideant, & in me lapides & lutum iaciant, & iniurijs ac ſannis imbuant.

MEDITATIO IV.

De grauitate peccati ex pœnis, quibus Deus illud punit.

1. PVNCTVM. Sed quam implacabili odio Deus proſequatur peccatum, non poſſumus videre in ipſo Domino, cuius faciem non intuemur, in cuius cor non penetramus, at poſſumus facilè ex pœnis colligere ad puniendum peccatis illatis. Angeli ob vnum peccatum ſuperbiæ, quo bona ſua ſine dependentia à Deo habere appetiuerunt, à cœlo expulſi, & in æternas pœnas inferni detruſi ſunt. Ego autem multa peccata commiſi cogitationis, loquutionis, & operis, & non ſola ſuperbia, ſed omnibus vitijs me fœdaui, quomodo puniar ſi inemendatus inueniar? Vas aureum ob vnam guttam veneni in eo iniectam ex menſa cœlorum à Deo deturbatum eſt; & vas teſteum plenum veneni in illa menſa collocabitur, & non magis in gehennam mittetur? *Satan* vnius peccati pondere preſſus *vt fulgor de cœlo cecidit*, & ego innumeris peccatis oneratus illuc aſcendam? Tantorum donorum, quibus Deus Luciferum ditauerat (*omnis enim lapis pretioſus operimentum eius*) nullam rationem habuit, & me omnis boni indigum peccatis infectum à caſu in damnationem eripiet? *Luc. 10. 18.* *Ezech. 28. 13.*

2. Primus parens Adam Rex totius orbis conſtitutus, in gratia & iuſtitia originali creatus, & caput vniuerſorum hominum effectus ob vnum inobedientiæ peccatum è Paradiſo exul eijcitur, & poſt veriſſimam & maximam deteſtationem peccati nongentorum annorum pœnitentia mulctatur, quid ego ſpero infimus hominum, & nec dignus vocari extremus pedis digitulus, numquid poſt patratas inobedientias immunis abibo? Illius delictum omnium filiorum eius pœna &

miſerijs punitum eſt, & tot miſeriarum ac calamitatum, quas patimur, in illum atque in nos animaduerſum. Quæ igitur pœnæ ac miſeriæ erunt mihi ob tanta & tam grauia crimina præparatæ, ſi ea dignis pœnitentiæ fructibus non deleuero, & vitæ mutatione non emendauero?

3. Tempore Noë Deus vniuerſam terram ob peccata hominum generali diluuio ſubmerſit, & totum genus humanum, exceptis pauciſſimis in arca ſeruatis, ſupplicio mortis addixit. Et tactus dolore cordis intrinſecus: *Delebo,* inquit, *hominem quem creaui à* Gen. 6. 7 *facie terræ, ab homine vſque ad animantia: pœnitet enim me feciſſe eos.* Poſtea Sodomam & Gomorrham, & fi- Gen. 19. 14. nitimas ciuitates ob peccata terribili igne conſumſit. Sic alias Reſpublicas florentiſſimas peccatorum cauſſa diris calamitatibus afflixit, aut omnino deleuit. Quid cum vno peccatore faciet, nullius valoris, & pretij, ſi integra regna, ne peccata impunita manerēt, miſerè profligauit?

4. His omnibus peccatum debitas pœnas non luit. Nam Deus vt ſibi pro eo ſatisfieret, vnigenitum filium ſuum miſit in mundum, vt fideiuſſor peccatorum factus meritis infinitis, & acerbiſſima paſſione & morte ſua debita noſtrarum iniquitatum exolueret. Filius regis pro delicto mancipij viliſſimi ad patibulum ducitur: ſeruus ipſe, ſi non reſipiſcat, quomodo punietur? O homo inſpice principem tuum ſpinis coronatum, felle & aceto potatum, toto corpore flagellatum, manibus & pedibus perforatum: cruci affixum, & morti ſubiectum. Et dic: *Si in viridi ligno hæc fiunt, in arido* Luc. 23. 31. *quid fiet?* Ipſe Dominus tuus ita peccatum auerſatus eſt, vt pro eo delendo, ſicut alter Samſon ad delendos hoſtes ſuos vitam profuderit. Maius ergo fuit in eo odium peccati alieni, quam amor propriæ vitæ, vt ego diſcam ſupra ſalutem & vitam peccata deteſtari.

5. Tan-

Digitized by Google

5. Tandem, quot hominum millia ob pauciora & minora peccata, quam mea, Deus in inferno caſtigat? Mecum autem adhuc diſſimulat, me adhuc ſuſtinet, me ad ſe vocat, ad ſuam amicitiam inuitat; ſi damnatus ex inferno, ad hanc vitam reuocaretur, quàm verè reſipiſceret, quàm feruenter pœnitentiam ageret, quàm alacriter vel modicum tempus ad vitam perfectam arripiendam, acciperet. Et ego ab inferno extractus ſum, quia non minori miſericordia ab inferno ſeruatus. *Quia* reuera, Domine, *miſericordia tua magna eſt ſuper me: & eruiſti animam meam ex inferno inferiori.* *Pſal. 85. 13.*

MEDITATIO V.

De grauitate peccati, à bonis, quibus peccatorem ſpoliat.

1. PVNCTVM. Expende nunc, ô infœlix peccator, quam magnis & pretioſis bonis te tua iniquitas ſpoliauerit, vt vel ex hoc diſcas illam lacrymis ac gemitibus ablegare. Per peccatum amiſiſti gratiam vniuerſo orbe pretioſiorem: quare miſerior & pauperior factus es, quam ſi Rex totius mundi conſtitutus eius dominium perdidiſſes, & vt Iob in ſterquilinio vlceribus plenus, nudus, & ab omnibus contemtus remanſiſſes. Amiſiſti amicitiam Dei, & conuerſus es in hoſtem ac inimicum eius. Vide quanti valoris ſit amicitia regis terreni, vt aſcendas ad cognoſcendum valorem amicitiæ Regis cœleſtis. Amiſiſti nomen & dignitatem filij Dei, ſpecialem prouidentiam, quam iuſtorum habet, & ſpecialiora auxilia, quæ in illos confert.

2. Perdidiſti (excepta fide, & ſpe) omnes virtutes infuſas, quæ ſunt vires animæ ad benè operandum: & quaſi gemmæ pulcherrimæ, quæ illam exornant.

Inſuper & dona ac fructus Spiritus ſancti. Horum autem quodlibet maius bonum eſt quàm vniuerſa bona naturæ.

3. Perdidiſti fructum bonorum operum, & omnes virtutis actiones & labores mortificaſti, ita vt niſi ad Deum redeas per pœnitentiam, nihil omnino ad promerendam gloriam conducant. Inſuper & ſpecialem quandam participationem operum vitæque iuſtorum, atque indignum te meritis Chriſti feciſti.

4. Perdidiſti pacem interiorem, ſerenitatem conſcientiæ, & lætitiam veram. Ac tandem amiſiſti Deum, vnde & omni bono orbatus es. *Longè enim eſt Dominus ab impijs.* Et peccata mea diuiſerunt inter me, & vos. Illle qui idolum amiſerat, inconſolabiliter eiulabat, atque dicebat: *Deos meos, quos mihi feci, tuliſtis, & dicitis: Quid tibi eſt?* Tu autem verum Deum amiſiſti, & te omnibus bonis extorrem feciſti, & non eiulabis?

...u. 15.

...ic. 18

MEDITATIO VI.

De grauitate peccati, ex multiplicibus malis quæ infert.

1. PVNCTVM. Non ſolùm peccatum omnibus bonis peccatorem priuat, verùm & omnia mala ſecum importat. Malum infamiæ eſt, filium eſſe hominis nequiſſimi ac viliſſimi, aut ſponte ipſi famulari. Sed peccator filius conſtituitur diaboli, non quidem generatione, ſed morum imitatione. Quare peccatores audiunt: *Vos ex patre diabolo eſtis, & deſideria patris veſtri vultis facere.* Eſt etiam libera voluntate ſua mancipium peccati. Nam *qui facit peccatum, ſeruus eſt peccati*, venundatus vt faciat malum. Si autem peccatum malum eſt infinitum, qualis eris tu, ô inique peccator, qui tãto malo ſponte ſubes: cùm ſeruus non ſit maior domino ſuo.

... 8.

... 8.

2. Ma-

2. Malum eſt domui, ſi in poteſtatem alicuius perduellionis veniat. Sed peccatum te infœlicem ac miſerum diaboli habitaculum facit. Quòd ſi in vna domo aut cubiculo cum illo habitare metueres, quare manſionem illius fieri non extimeſcis. Peccatum te turpiſſimum ac deformiſſimum facit: nam ſi Luciferum & ſatellites eius à pulchritudine deturbauit, cur te non deijciet? Inſuper peccatum tibi mortem animæ affert, quo nec tuam miſeriam vides, nec Dei vocem audis, nec fœtorem iniquitatis, nec amaritudinem ſentis, nec plagas à Deo illatas aduertis, diſſipatuſque es, nec compunctus. Secundùm præſentem iuſtitiam damnatus es ad æterna ſupplicia, à quibus niſi per Dei gratiam & veram peccati deteſtationem ab eo datam non poteris liberari. Hanc igitur toto mentis conatu poſtulabis.

3. Peccatum etiam mala temporalia infert. Paupertatem: nam peccatum ſpoliauit Ægyptios diuitijs ſuis, & Chananæos terra ſua. Infamiam: nam peccatum Heli & filios eius priuauit honore. *Et qui contemnunt me*, inquit, *erunt ignobiles*. Seruitutem: nam Saulem & Nabuchodonoſor ſpoliauit regno. Tollit peccatum corporis ſanitatem, vt videre eſt in Philiſthæis. Lætitiã, vt in Antiocho. Vitam, vt in Ægyptijs. Peſtes, famẽ, bella, terræmotus, & alias calamitates, quis niſi peccatum importauit? Si de aliquo iſtorum malorum pœnæ ita doles, cur de origine omnium illorum malo culpæ non doles? *Scito & vide, quia malum & amarum eſt, reliquiſſe te Dominum Deum tuum, & non eſſe timorem mei apud te, dicit Dominus Deus exercituum.*

1. Reg. 2. 30.

Ierem. 2. 19.

* * *

MEDI-

MEDITATIO VII.

De grauitate peccati, ab his, quæ illi inſunt.

1. PVNCTVM. Ex ſingulis, quæ inſunt peccato, quæ circumſtantiæ dicuntur, eius malitia amplius perſpicitur. Nam quis peccauit? Ego baptiſmali gratia ablutus, ſeruus Chriſti Ieſu, & filius Dei conſtitutus, tot beneficijs & donis inſtructus, tot auxilijs & exemplis ad non peccandum roboratus. Ego qui Saluatoris mei militiæ nomen dederam, hoſti Dei peccato manus dedi, ego qui tot titulis creationis, & conſeruationis, & redemtionis Dei ſum, ad diaboli partes tranſiui.

2. Quid peccando feci? Animam meam interemi, Angelos & vniuerſas creaturas iniuria affeci, Deum aduerſum me irritaui, dæmones & infernum lætificaui, & meipſum innumeris malis impleui. Nec enim ſemel aut bis, ſed plus quàm millies à me peccatum commiſſum eſt. *Comprehenderunt me mala, quorum*
Pſal. 39. 3. *non eſt numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ. Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei.* Non tam mare ſcatet piſcibus, quàm ego peccatis cogitationis, verborum, & operis, contra mandata Dei. Si autem tot ſunt quæ cognoſco, quot erunt, quæ ignoro? quorum oblitus ſum? quæ ob ſuam ſubtilitatem me latent? quæ cum aliena ſint, mihi tamen imputantur, quia ipſa non prohibui, cum tamen poſſem & deberem.

3. Vbi peccaui? In Eccleſia, quæ eſt domus ipſius, quem meis peccatis iniuria affeci? De quo ipſe
Ier. 11. 15 conqueritur: *Quid eſt, quod dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa?* In ea quæ dicitur ſancta & immaculata, & ego eam, quoad partem aliquam,

nimi-

nimirum quoad meipſum, qui pars ſum Eccleſiæ, meis fœditatibus pollui & maculaui. In conſpectu & ante oculos patris & iudicis mei, & non ſemel in conſpectu hominum, quos meis malis exemplis ad peccatum traxi.

4. Quibus auxilijs peccaui? Eiſdem viribus, & donis, quæ ab ipſo Deo, ad ei ſeruiendum accepi, cum concurſu eius, quo me ad opera naturæ meæ conſona ſemper adiuuit. Omnia bona eius arma iniquitatis feci, & in Dominum meum quaſi tela retorſi, ſicut ſi ancilla in ſponſam regis admiſſa gemmas ab ipſo dono acceptas riuali tribueret.

5. Cur peccaui? Ob res viliſſimas, ob ſeculi honorẽ, aut vile lucrum, & obſcœnam voluptatem. *Et violabant me, inquit, ad populum meum, propter pugillum hordei, & fragmen panis.* Qui autem ex duobus vnum eligit, hoc magis bonum cenſet, & alteri præfert. Hæc igitur abiectiſſima Deo prætuli, & ſecundùm affectum maiora bona eſſe dixi. Verè *Chanaan, in manu eius ſtatera doloſa, calumniam dilexit.* *Ezech. 13. 19.* *Oſea 12. 7.*

6. Quomodo peccaui? Sine metu, ſine horrore peccati, dicens in corde meo: *Peccaui, & quid mihi accidit triſte?* Non ſolum ex ignorantia, aut ex paſſione, ſed ex malitia quoq; fuique ex illis, qui bibunt vt aquam iniquitatem. *Eccli. 5. 4.*

7. Quando peccaui? Quo tempore à Domino conſeruabar, & ab eo dona ſine numero recipiebam, & ei ſeruire ac obedire tenebar. Si ab alicuius manu ex tenui filo penderem, & ſi me dimitteret, in immane præcipitium inciderem, numquid illum contumelia proſequi auderem? Quomodo ergo auſus ſum Dominum, à quo multo magis pendeo, ad indignationem prouocare?

culpam conijcere. Dicit autem Dominus: *Hæc feciſti,*
Pſal.49. 21. *& tacui: arguam te & ſtatuam ante faciem tuam.*

MEDITATIO II.

De grauitate peccati ex cauſa eius, quæ eſt homo.

1. PVNCTVM. Quiſnam tam immane flagitium admiſit? Ego. Quis ego ſum? Homo: & vtraque pars mei ex qua conſtituor me ad inconſolabilem dolorem inſtigat. Corpus meum factum non ex cœlo, non ex aliqua ſtella ſplendida, non ex igne lucidiſſimo, ſed ex
Eccli.10 8. terra infimo elemento; & ideo audio: *Quid ſuperbit terra & cinis*, vt meam extremam vilitatem intuear. Nã terra per ſe aliquid valet, ſaltẽ vt ex ea paries fiat, & cinis per ſe aliquid efficit, quia calidiſſimę aquę iniectus ſordes pannorum eluit, at terræ mixtus eſt prorſus inutilis, & terrã ipſam reddit inutilem. Eſt autem corpus immunditię plenum, atque fœtoris & erit in ſepulchro horror hominum, & cibus vermiũ. Quid ergo nequius, quã quòd caro fœtidiſſima auſa ſit aduersùs ſpiritum puriſſimum ac ſanctiſſimum rebellare? Anima verò facta eſt ex nihilo, & ſi tãtiſper deſereretur, rediret in nihilum: & quid enormius, quàm quod nihilum cõtẽnat, & ad iram prouocet ipſum eſſe à Deo omnino pendet.

2. Quis peccauit? Ego tam innumeris beneficijs ad ſeruiendum & obediendum conſtrictus: & ad diligendum obligatus. Peccaui in Deum; filius rebellis in optimum patrem; ſeruus infidelis in fideliſſimum Dominum, vilis creatura in vniuerſorum conditorem. Ei diligentiſſimè ſeruiunt, & perfectiſſimè obediunt magnates curiæ cœleſtis, Angeli, & Sancti, & tu vilis
Ezech. 16. 21 homuncio illum ad irã prouocas, &(quod ad te attinet) eius gloriã & maieſtatẽ extenuas. *Nũquid parua eſt*
Pſal.50. 7. *fornicatio tua?* Numquid modicum crimen tuum?

3. Quis etiam peccauit? *Ego in iniquitatibus conceptus,*

ptus, in peccatis natus, vitiorum plenus, ad omnia mala propenſus. Quia nullum flagitium commiſit vnquam homo, quod perpetrare non poſſit alter homo. Ego abyſſus ignorantiæ, fons prauæ concupiſcentiæ, vas malitiæ, libero arbitrio infirmus, periculis multis circumdatus. Et talis in animum induxi fontem bonitatis offendere, à quo ſolo poſſum à meis malis liberari.

4. Quis tandem peccauit? Ego. Et quantus ego ſum ad cœtum omnium hominum comparatus, in quo tot ſunt ſapientes, tot potentes, tot nobiles? Prope nihil. Deinde, quid ero, ſi cum nouem ordinibus Angelorum, & cum agminibus cũctorum Sanctorum me cõferam? Nihil. Poſtea quid ero, ſi ad vniuerſum orbẽ & omnia creata tum viſibilia, tũ inuiſibilia, & ad omnia, quę creari poſſunt, me comparem? Si dici poteſt, minus quàm nihil. Sed vniuerſa hæc cum Deo collata nihil omnino ſunt, *& quaſi ſtilla ſitulæ, & vt momentum ſtateræ coram eo.* Ego igitur quàm nihil ero? Et tam vilis, & nullius momenti tantam maieſtatem offendi, quidni meam ſtultitiam deteſter, quidni doleã, quidni gehennam pertimeſcam? *Iſa. 40 15.*

M[E]DITATIO III.

De grauitat[e pecc]ati, à perſona, in quam peccatur, qui eſt Deus.

1. PVNCTVM. In quem autem peccaui? In Dominum Deum meum, vnde peccatum eſt offenſa Dei; offenſa verò eo grauior eſt, quo perſona iniuria affecta eſt dignior, & perſona offendẽs eſt vilior. Quare multo maiori pœna dignum eſt vulnus illatum Regi, quàm duci, quàm equiti, aut ciui. At Deus infinitæ eſt maieſtatis, & ego homo extremæ vilitatis. Qualis ergo, & quanta erit offenſa, qua illum irritaui?

2. Peccaui in eum, qui in ſe conſideratus eſt ſummè ſapiens, quem nullum meum peccatum poteſt latere:

qui eſt ſummè bonus, cui nulla iniquitas poteſt placere: qui eſt infinitè potens, à quo nullus peccator poteſt fugere. Qui eſt omnium perfectionum cumulus, omnis pulchritudinis plenus, & omni amore digniſſimus. Et hunc creatorem, & Dominum, & Patrem meum odio habui.

3. Peccaui in eum, qui ad me relatus eſt mihi omne bonum. Ille namque ex nihilo me creauit, hucuſq; ſuis manibus conſeruauit, ſanguine vnigeniti filij ſui me redemit, ad gremium Eccleſiæ vocauit, ad vitam ſpiritualem adduxit, multis quottidie bonis me cumulat, & innumeris malis eripit, & tanta mea flagitia huculque ſuſtinuit, & paratus eſt me vt benignus Pater excipere. Ille ſemper eſt mihi bonus, ego illi ſemper ingratus, & malus. Quid faciã? Deteſtabor peccata mea,
Luc. 15. 9. *& reuertar ad Patrem meum*, & dicam ei: *Pater peccaui in cœlum & coram te: non ſum dignus vocari filius tuus, fac me ſicut vnum de mercenarijs tuis.*

4. Peccaui in eum cui Angeli ſeruiunt, cui omnes creaturæ etiam inſenſibiles obediunt, cui omnia libẽtiſſimè ſe ſubijciunt. Solus diabolus & peccator iugum ſuaue, & onus leue huius debitæ ſubiectionis excutit. Ego autem à cœtu Angelorum [illegible] creaturarum obediẽtium diſceſſi, & ad aciem diabo[illegible] perduellionum tranſiui, & forſitan ſignifer fui, dum alios ad peccata prouocaui.

5. Si in tantum ac talem Dominum omnium rerum inſurrexi, quàm dignus ſum vt in me orbis terrarum inſurgat. Certè meritum meum eſt, vt terra me obruat, aqua me ſuffocet, aër beneficium ſpirationis neget, ignis me conſumat, cœli in me indignationis tela contorqueant, & Angeli dæmonibus tradant, & in infernũ detrudãt. Certè dignus ſum, vt cùm per plateas & cõpita ambulo, omnes me vt ſtultũ irrideant, & in me lapides & lutum iaciant, & iniurijs ac ſannis imbuant.

Digitized by Google

MEDITATIO IV.

De grauitate peccati ex pœnis, quibus Deus illud punit.

I. PVNCTVM. Sed quam implacabili odio Deus proſequatur peccatum, non poſſumus videre in ipſo Domino, cuius faciem non intuemur, in cuius cor non penetramus, at poſſumus facilè ex pœnis colligere ad puniendum peccatis illatis. Angeli ob vnum peccatum ſuperbiæ, quo bona ſua ſine dependentia à Deo habere appetiuerunt, à cœlo expulſi, & in æternas pœnas inferni detruſi ſunt. Ego autem multa peccata commiſi cogitationis, loquutionis, & operis, & non ſola ſuperbia, ſed omnibus vitijs me fœdaui, quomodo puniar ſi inemendatus inueniar? Vas aureum ob vnam guttam veneni in eo iniectam ex menſa cœlorum à Deo deturbatum eſt; & vas teſteum plenum veneni in illa menſa collocabitur, & non magis in gehennam mittetur? *Satan* vnius peccati pondere preſſus *vt fulgor de cœlo cecidit*, & ego innumeris peccatis oneratus illuc aſcendam? Tantorum donorum, quibus Deus Luciferum ditauerat (*omnis enim lapis pretioſus operimentum eius*) nullam rationem habuit, & me omnis boni indigum peccatis infectum à caſu in damnationem eripiet? *Luc. 10. 18.* *Ezech. 28. 13.*

2. Primus parens Adam Rex totius orbis conſtitutus, in gratia & iuſtitia originali creatus, & caput vniuerſorum hominum effectus ob vnum inobedientiæ peccatum è Paradiſo exul eijcitur, & poſt veriſſimam & maximam deteſtationem peccati nongentorum annorum pœnitentia mulctatur, quid ego ſpero infimus hominum, & nec dignus vocari extremus pedis digitulus, numquid poſt patratas inobedientias immunis abibo? Illius delictum omnium filiorum eius pœna &

miſerijs punitum eſt, & tot miſeriarum ac calamitatum, quas patimur, in illum atque in nos animaduerſum. Quæ igitur pœnæ ac miſeriæ erunt mihi ob tanta & tam grauia crimina præparatæ, ſi ea dignis pœnitentiæ fructibus non deleuero, & vitæ mutatione non emendauero?

3. Tempore Noë Deus vniuerſam terram ob peccata hominum generali diluuio ſubmerſit, & totum genus humanum, exceptis pauciſſimis in arca ſeruatis, ſupplicio mortis addixit. Et tactus dolore cordis
Gen. 6. 7 intrinſecus: *Delebo*, inquit, *hominem quem creaui à facie terræ, ab homine vſque ad animantia: pœnitet enim*
Gen. 19. 24. *me feciſſe eos.* Poſtea Sodomam & Gomorrham, & finitimas ciuitates ob peccata terribili igne conſumſit. Sic alias Reſpublicas florentiſſimas peccatorum cauſſa diris calamitatibus afflixit, aut omnino deleuit. Quid cum vno peccatore faciet, nullius valoris, & pretij, ſi integra regna, ne peccata impunita manerẽt, miſerè profligauit?

4. His omnibus peccatum debitas pœnas non luit. Nam Deus vt ſibi pro eo ſatisfieret, vnigenitum filium ſuum miſit in mundum, vt fideiuſſor peccatorum factus meritis infinitis, & acerbiſſima paſſione & morte ſua debita noſtrarum iniquitatum exolueret. Filius regis pro delicto mancipij viliſſimi ad patibulum ducitur: ſeruus ipſe, ſi non reſipiſcat, quomodo punietur? O homo inſpice principem tuum ſpinis coronatum, felle & aceto potatum, toto corpore flagellatum, manibus & pedibus perforatum: cruci affixum, & morti ſubiectum. Et dic: *Si in viridi ligno hæc fiunt, in arido*
Luc. 23. 31. *quid fiet?* Ipſe Dominus tuus ita peccatum auerſatus eſt, vt pro eo delendo, ſicut alter Samſon ad delendos hoſtes ſuos vitam profuderit. Maius ergo fuit in eo odium peccati alieni, quam amor propriæ vitæ, vt ego diſcam ſupra ſalutem & vitam peccata deteſtari.

5. Tan-

5. Tandem, quot hominum millia ob pauciora & minora peccata, quam mea, Deus in inferno caſtigat? Mecum autem adhuc diſſimulat, me adhuc ſuſtinet, me ad ſe vocat, ad ſuam amicitiam inuitat; ſi damnatus ex inferno, ad hanc vitam reuocaretur, quàm verè reſipiſceret, quàm feruenter pœnitentiam ageret, quàm alacriter vel modicum tempus ad vitam perfectam arripiendam, acciperet. Et ego ab inferno extractus ſum, quia non minori miſericordia ab inferno ſeruatus. *Quia* reuera, Domine, *miſericordia tua magna eſt ſuper me: & eruiſti animam meam ex inferno inferiori.* *Pſal. 85. 13.*

MEDITATIO V.

De grauitate peccati, à bonis, quibus peccatorem ſpoliat.

1. PVNCTVM. Expende nunc, ô infœlix peccator, quam magnis & pretioſis bonis te tua iniquitas ſpoliauerit, vt vel ex hoc diſcas illam lacrymis ac gemitibus ablegare. Per peccatum amiſiſti gratiam vniuerſo orbe pretioſiorem: quare miſerior & pauperior factus es, quam ſi Rex totius mundi conſtitutus eius dominium perdidiſſes, & vt Iob in ſterquilinio vlceribus plenus, nudus, & ab omnibus contemtus remanſiſſes. Amiſiſti amicitiam Dei, & conuerſus es in hoſtem ac inimicum eius. Vide quanti valoris ſit amicitia regis terreni, vt aſcendas ad cognoſcendum valorem amicitiæ Regis cœleſtis. Amiſiſti nomen & dignitatem filij Dei, ſpecialem prouidentiam, quam iuſtorum habet, & ſpecialiora auxilia, quæ in illos confert.

2. Perdidiſti (excepta fide, & ſpe) omnes virtutes infuſas, quæ ſunt vires animæ ad benè operandum: & quaſi gemmæ pulcherrimæ, quæ illam exornant.

Inſuper & dona ac fructus Spiritus ſancti. Horum autem quodlibet maius bonum eſt quàm vniuerſa bona naturæ.

3. Perdidiſti fructum bonorum operum, & omnes virtutis actiones & labores mortificaſti, ita vt niſi ad Deum redeas per pœnitentiam, nihil omnino ad promerendam gloriam conducant. Inſuper & ſpecialem quandam participationem operum vitæque iuſtorum, atque indignum te meritis Chriſti feciſti.

4. Perdidiſti pacem interiorem, ſerenitatem conſcientiæ, & lætitiam veram. Ac tandem amiſiſti Deum,
Prou. 15. 29. vnde & omni bono orbatus es. *Longè enim eſt Dominus ab impÿs.* Et peccata mea diuiſerunt inter me, & vos. Ille qui idolum amiſerat, inconſolabiliter eiulabat,
Iudic. 18 24. atque dicebat: *Deos meos, quos mihi feci, tuliſtis, & dicitis: Quid tibi eſt?* Tu autem verum Deum amiſiſti, & te omnibus bonis extorrem feciſti, & non eiulabis?

MEDITATIO VI.

De grauitate peccati; ex multiplicibus malis quæ infert.

1. PVNCTVM. Non ſolùm peccatum omnibus bonis peccatorem priuat, verùm & omnia mala ſecum importat. Malum infamiæ eſt, filium eſſe hominis nequiſſimi ac viliſſimi, aut ſponte ipſi famulari. Sed peccator filius conſtituitur diaboli, non quidem generatione, ſed morum imitatione. Quare peccatores audi-
Ioan. 8. 44. unt: *Vos ex patre diabolo eſtis, & deſideria patris veſtri vultis facere.* Eſt etiam libera voluntate ſua mancipium
Ioan. 8. 34. peccati. Nam *qui facit peccatum, ſeruus eſt peccati*, venundatus vt faciat malum. Si autem peccatum malum eſt infinitum, qualis eris tu, ô inique peccator, qui tãto malo ſponte ſubes: cùm ſeruus non ſit maior domino ſuo.

2. Ma-

Digitized by Google

2. Malum eſt domui, ſi in poteſtatem alicuius perduellionis veniat. Sed peccatum te infœlicem ac miſerum diaboli habitaculum facit. Quòd ſi in vna domo aut cubiculo cum illo habitare metueres, quare manſionem illius fieri non extimeſcis. Peccatum te turpiſſimum ac deformiſſimum facit: nam ſi Luciferum & ſatellites eius à pulchritudine deturbauit, cur te non deijciet? Inſuper peccatum tibi mortem animæ affert, quo nec tuam miſeriam vides, nec Dei vocem audis, nec fœtorem iniquitatis, nec amaritudinem ſentis, nec plagas à Deo illatas aduertis, diſſipatuſque es, nec compunctus. Secundùm præſentem iuſtitiam damnatus es ad æterna ſupplicia, à quibus niſi per Dei gratiam & veram peccati deteſtationem ab eo datam non poteris liberari. Hanc igitur toto mentis conatu poſtulabis.

3. Peccatum etiam mala temporalia infert. Paupertatem: nam peccatum ſpoliauit Ægyptios diuitijs ſuis, & Chananæos terra ſua. Infamiam: nam peccatum Heli & filios eius priuauit honore. *Et qui contemnunt me*, inquit, *erunt ignobiles*. Seruitutem: nam Saulem & Nabuchodonoſor ſpoliauit regno. Tollit peccatum corporis ſanitatem, vt videre eſt in Philiſthæis. Lætitiã, vt in Antiocho. Vitam, vt in Ægyptijs. Peſtes, famẽ, bella, terræmotus, & alias calamitates, quis niſi peccatum importauit? Si de aliquo iſtorum malorum pœnæ ita doles, cur de origine omnium illorum malo culpæ non doles? *Scito & vide, quia malum & amarum eſt, reliquiſſe te Dominum Deum tuum, & non eſſe timorem mei apud te, dicit Dominus Deus exercituum.*

1. Reg. 2. 30.

Ierem. 19.

* * *

MEDI-

MEDITATIO VII.

De grauitate peccati, ab his, quæ illi inſunt.

1. PVNCTVM. Ex ſingulis, quæ inſunt peccato, quæ circumſtantiæ dicuntur, eius malitia amplius perſpicitur. Nam quis peccauit? Ego baptiſmali gratia ablutus, ſeruus Chriſti Ieſu, & filius Dei conſtitutus, tot beneficijs & donis inſtructus, tot auxilijs & exemplis ad non peccandum roboratus. Ego qui Saluatoris mei militiæ nomen dederam, hoſti Dei peccato manus dedi, ego qui tot titulis creationis, & conſeruationis, & redemtionis Dei ſum, ad diaboli partes tranſiui.

2. Quid peccando feci? Animam meam interemi, Angelos & vniuerſas creaturas iniuria affeci, Deum aduerſum me irritaui, dæmones & infernum lætificaui, & meipſum innumeris malis impleui. Nec enim ſemel aut bis, ſed plus quàm millies à me peccatum commiſſum eſt. *Comprehenderunt me mala, quorum non eſt numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ. Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei.* Non tam mare ſcatet piſcibus, quàm ego peccatis cogitationis, verborum, & operis, contra mandata Dei. Si autem tot ſunt quæ cognoſco, quot erunt, quæ ignoro? quorum oblitus ſum? quæ ob ſuam ſubtilitatem me latent? quæ cum aliena ſint, mihi tamen imputantur, quia ipſa non prohibui, cum tamen poſſem & deberem.

[Pſal. 39.]

3. Vbi peccaui? In Eccleſia, quæ eſt domus ipſius, quem meis peccatis iniuria affeci? De quo ipſe conqueritur: *Quid eſt, quod dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa?* In ea quæ dicitur ſancta & immaculata, & ego eam, quoad partem aliquam,

[Ier. 11. 15]

nimi-

nimirum quoad meipſum, qui pars ſum Eccleſiæ, meis fœditatibus pollui & maculaui. In conſpectu & ante oculos patris & iudicis mei, & non ſemel in conſpectu hominum, quos meis malis exemplis ad peccatum traxi.

4. Quibus auxilijs peccaui? Eiſdem viribus, & donis, quæ ab ipſo Deo, ad ei ſeruiendum accepi, cum concurſu eius, quo me ad opera naturæ meæ conſona ſemper adiuuit. Omnia bona eius arma iniquitatis feci, & in Dominum meum quaſi tela retorſi, ſicut ſi ancilla in ſponſam regis admiſſa gemmas ab ipſo dono acceptas riuali tribueret.

5. Cur peccaui? Ob res viliſſimas, ob ſeculi honorẽ, aut vile lucrum, & obſcœnam voluptatem. *Et violabant me*, inquit, *ad populum meum, propter pugillum hordei, & fragmen panis.* Qui autem ex duobus vnum eligit, hoc magis bonum cenſet, & alteri præfert. Hæc igitur abiectiſſima Deo prætuli, & ſecundùm affectum maiora bona eſſe dixi. Verè *Chanaan, in manu eus ſtatera doloſa, calumniam dilexit.* *Ezech. 13.19.* *Oſea 12. 7.*

6. Quomodo peccaui? Sine metu, ſine horrore peccati, dicens in corde meo: *Peccaui, & quid mihi accidit triſte?* Non ſolum ex ignorantia, aut ex paſſione, ſed ex malitia quoq;; fuique ex illis, qui bibunt vt aquam iniquitatem. *Eccli. 5. 4.*

7. Quando peccaui? Quo tempore à Domino conſeruabar, & ab eo dona ſine numero recipiebam, & ei ſeruire ac obedire tenebar. Si ab alicuius manu ex tenui filo penderem, & ſi me dimitteret, in immane præcipitium inciderem, numquid illum contumelia proſequi auderem? Quomodo ergo auſus ſum Dominum, à quo multo magis pendeo, ad indignationem prouocare?

DE VANITATE SÆCVLI.

CAPVT III.

MVNDVS in hac doctrina ſpiritus non pro orbe bono & pulchro quem Deus condidit, ſed pro mundanis hominibus ſumitur, & ſæculum non pro aliqua duratione rerum, ſed pro ſæcularibus negotijs & rebus, quas prophani diligunt, vſurpatur. *Mundus*, ait Ioannes de Chriſto loquens, *eum non cognouit*. Et Paulus: *Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem, ſed aduerſus principes & poteſtates, aduerſus mundi rectores.* Quem locum tractans Auguſtinus: Ne fortè, inquit, cùm dixiſſet, mundi, intelligeres dæmones eſſe rectores cœli & terræ, mundi dixit, tenebrarum harum; mundi dixit, amatorum mundi; mundi dixit, impiorum & iniquorum. De ſęculo autem, ait idem Paulus, *Chriſtum traditum eſſe pro nobis; vt nos eriperet de præſenti ſæculo nequam.* Quod dicitur nequam propter peccata malorum, & propter ſæcularia, & prophana, quæ nos ad peccatum trahunt: ſicut dicitur mala domus, quæ impuris eſt oppleta habitatoribus. Et alio loco: *Nolite conformari huic ſæculo, ſed reformamini in nouitate ſenſus veſtri.* Quia videlicet huius ſæculi figura, vt Chryſoſtomus ſcribit, *humi depreſſa eſt, vilis, temporalis, nihil habens ſublime, nihil ſtabile, nihil recti, ſed omnia peruerſa.* Quia vero omnia peccata, quæ fecimus, propter amorem huius mundi, & deſiderium aut poſſeſſionem rerum ſęcularium admiſſa ſunt, intereſt maximè faciem huius mundi cognoſcere, & vilitatem eius inſpicere, tum vt doleamus, nos propter tam vilia & miſera deſeruiſſe Deum, tum vt de cætero illa deſpiciamus, ac propter hæc abſurda & nullius valoris peccatorum ſordibus non inquinemur. Et quidem qui

Ioan. 1. 10.
Epheſ. 6. 12.
Aug. ad Pſal. 54.
Gal. 1. 4.
Rom. 12. 2.
Chryſoſ. hom. 20. ad Rom.

attentè perſpexerit hæc mundana & ſæcularia quàm breuia ſunt & exigua, quàm fallacia & amara, quam fragilia, quàm denique miſerijs referta, atque periculis, non poterit non erubeſcere, quod propter talia Deum ſummum bonum perdiderit, & animum Dei capacem ad tam deſpicabilia amore conuerterit. Nũc ergo poſt meditationem enormitatis peccatorum incommoda rerum ſæcularium conſideranda ſunt, vt hæc meditatio dolorem ac deteſtationem noſtrorum peccatorum augeat, & nos ad deſpicientiam mundi prouocet, quem ſi ex corde non deſpiciamus, abſque dubio in via ſpiritus parum aut nihil progrediemur.

MEDITATIO I.

De breuitate rerum ſæculi.

1. PVnctum. Res ſæculi dicuntur diuitiæ, dignitates, honores, voluptates, & alia commoda cuiuſcunq; ſtatus ſæcularis aut clericalis, aut religioſi, quæ homines ſpecie hac externa mũdi decepti ſolent quærere atque diligere. Hæc autem omnia ô bone Deus, quam breuia ſunt! Enimuero non poſſunt eſſe vita hominis longiora. Sed hæc quàm breuis ſit, accipe. Quæ eſt vita veſtra? *Vapor eſt ad modicum parens, & deinceps exterminabitur. Memẽto, quia ventus eſt vita mea.* *Iacobi* 4. 14. Nihil velocius quàm ventus fugit, nihil citius quã vapor euaneſcit, & nihil breuius quam hominis vita pertranſit. *Iob* 7. 7. *Breues namque dies hominis ſunt*, ô Domine, *& numerus menſium eius apud te eſt*, non autem apud me; vt dum vitæ meæ menſuram ignoro, amare, quæ hodie fortaſſis non ſunt duratura, erubeſcam. *Iob* 14. 5.

2. Sunt hæc omnia ſæcularia, quæ mundani diligũt, breuiſſima adhuc vita breuiora. Eſto enim quod ab initio vitæ alicuius vſque ad eius mortem durent, &

quòd ille naſcatur rex potentiſſimus, & rex quoque moriatur. Quantum eſt hoc? Certè vſq; ad vſum rationis iſte non regnat, & licet dicatur Dominus omnium nihil differt à ſeruo. Similiter cùm dormit & ſtertit, non magis potitur regno ſuo, quam ſi illo omninò careret. Demas etiam illud ſpatium temporis neceſſe eſt, quando ſuperuacuis rebus diſtractus nec regni meminit, neque aliquid dignum animo regis efficit. Supputa nunc quantum temporis imperio ſuperſit, & videbis quàm verum ſit, *quod gaudium hypocritæ eſt inſtar puncti.* Si autem bona totius vitę tam breuia ſunt, qualia erunt illa, quæ poſt multos annos & labores comparantur, & exacto breui tempore auferuntur? Profectò nullius valoris eſt domus infirmo fundamento ſubnixa, & imago cerea calori Solis expoſita, & flos fœni licet pulchrer, qui ſolo noctis aduentu fit marcidus. Quàm ergo contemtibilia ſunt ſæcularia, quæ in fragili vita fundantur, & in ipſo ſuo ortu finem reſpiciunt?

Iob 20.5.

3. In hac autem rerum mundanarum breuitate illis omninò credendum eſt, qui eas & dilexerunt & poſſederunt. Dicite vos, ô impij, quid de huiuſcemodi bonis ſentiatis? *Tranſierunt omnia illa tamquam vmbra:* Quid inanius? *& tamquam nuncius præcurrens.* Quid agilius? *& tamquam nauis, quæ pertranſit fluctuantem aquam.* Quid velocius? Vide celeres volatus auium, & citiſſimum ſagittæ curſum in locum aliquem deſtinatum emiſſæ, & inuenies hæc non ſolum breuiſſimè euanſcere, verùm & poſt tranſitum haudquaquam ſui veſtigium derelinquere. Sic & temporalia breuiſſimè diſcedunt, & poſt tranſitum nihil aliud niſi triſtitiæ & conſcientiæ morſum relinquunt.

Sap. 5. 6.

4. Sed hæc omnia quæ per ſe breuia ſunt, multo videbuntur breuiora, ſi cum æternitate comparentur. Omne tempus ab initio mundi vſque ad finem eius, ſi

cum

cum æternitate conferatur, eſt inſtar puncti. *Quoniam mille anni ante oculos tuos tamquam dies heſterna, quæ præterijt: & cuſtodia in nocte, quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.* Non diei hodiernæ, ſed heſternæ, cuius nulla pars ſuperfuit, & vigiliæ noctis, quæ tribus horis conſtat, & ipſi nihilo ætates hominum ſimiles eſſe dicuntur. Et omnis gloria hominis *velut ſomnium auolans non inuenietur, & tranſiet ſicut viſio nocturna.* Quàm ergo miſerum fuit pro his Deum perdidiſſe? quam ſtultum in illis amorem collocaſſe, & bonorum æternorum poſſeſſionem abieciſſe?

Pſal. 89. 4.

Iob. 20. 8

MEDITATIO II.

De exiguitate rerum ſæculi.

1. PVNCTVM. Vniuerſa mundi bona exigua ſunt, digna quidem; quæ contemtui habeantur. Quæ princeps alicuius reipublicæ hoſtibus ſuis facilè concedit, nullius valoris, ac nullius vtilitatis æſtimat. Deus autem bona temporalia tribuit hominibus impijs hoſtibus ſuis; ergo nullius pretij ſunt apud eum. Vide tu, qui hactenus clauum regni tenuerint, qui opes & theſauros poſſederint, qui voluptatibus ſe ingurgitauerint, & hæc talibus data contemnes?

2. Nullum iſtorum bonorum, nec omnia ſimul cor hominis ſatiāt, nec implent. Quàm autem parua ſunt, quæ cor exiguum implere non poſſunt. *Non ſatiatur oculus viſu,* id eſt, rebus omnibus viſibilibus, ſed viſis quibuſdam alia videre appetit, & priora viſa faſtidit: *nec auris* (quod plus eſt) *auditu impletur,* & licet illi omnia poſſibilia narres, numquam eius capacitatem implebis. O quā modica ſunt, quæ exiguā oculi pupillam nō ſaturant, nec auribus ſatisfaciunt, quanto minus animū Dei capacem ſatiabūt. Quid quæris & diligis ea,

Eccl. 1. 8

 qui

quibus adeptis, adhuc vacuus & inquietus remanebis?

3. Diuitiæ ſunt quæ diuitem faciunt, poteſtas quæ potentem: bona ergo quæ faciunt bonum. Hæc autem temporalia bonum te non faciunt. Igitur nec ſunt bona. Non itaque extenuamus ea, dum parua bona dicimus, quæ reuera bona non ſunt. Hæc ſæpè bonos homines à ſanctitate deturbarunt, & malos fecerunt. Hæc malos in nequitia quaſi in carcere ligant, ne ab ea ſe expediant, immò & frequenter nequiores faciunt. Excute mala, excute hæc parua bona, quæ veriſſimorum bonorum aſſequutionem impediunt.

4. Vniuerſa terra ad cœlum comparata, Mathematicis conſtanter aſſerentibus, punctum eſt. In hoc puncto nauigamus, belligeramus, regnamus; pro aliquo puncto huius puncti poſſidendo (ſi ita dici aut cogitari poteſt) mille angores ſuſtinemus. Si nec punctum puncti eſt quicquid tu diuitiarum, aut dignitatum, aut commodorum habere poteris, cur pro tam exigua re laborare non negligis?

MEDITATIO III.

De fallacia rerum ſæculi.

1. PVNCTVM. Quamuis bona ſæculi huius eſſent breuia & exigua, aliquo fortaſſis amore digna reputarentur, ſi eſſent vera. At omnia fraudis & doli plena ſunt, & pręſtigijs ſuis miſeros peccatores dementant. Attentè illa conſidera, & intelliges quia ſunt exterius aurea, interius lutea. Similia ſunt ſterquilinijs niue tectis, & ſepulchris dealbatis putredine & oſſibus mortuorum plenis. Sunt inſtar hypocritæ, quia aliud apparent, & aliud ſunt.

2. Fallaces ſunt diuitiæ, quæ à Domino ſpinis com-

Digitized by Google

paratæ ſunt, quæ non explent, ſed penuriam augent. *Vbi enim multæ ſunt opes, multi & qui comedunt eas.* Et: *Auarus non implebitur pecunia; & qui amat diuitias, fructum non capiet ex eis.* Fallaces ſunt dignitates ſicut baculi arundinei, exterius nitidæ, interius vacuæ, videntur ornamenta, & ſunt onera grauia, quę potentes vitijs non liberant, & multas ſecum curas, quibus illi perpetuò ſeruiunt, important. Fallaces ſunt honores & fama ac gloria apud homines, quæ ſæpè putantur haberi, & non habentur, & ex minima quaque occaſione pereunt. Fallaces denique voluptates, torſionibus & amaritudinib. conſcientiæ miſtæ, & veluti ſi [illegible] lingeremus ex ſpinis, ſic ex ſcrupulis conſcientiæ ſe[illegible]ſu collectæ. Eccl. 5. 10. 9.

3. Vnum eſſet huius fraudis detegendæ remedium, ſi aliquem haberemus, qui hanc nobis veritatem demonſtraret. At quam rara auis in terris amicus fidelis, qui conſilio ſuo hanc laruam mundi auferat? *Virum enim fidelem quis inueniet?* Quam multi ſunt *amici ſecundum tempus*, intellige proſperitatis, *& non permanebunt in tempore tribulationis!* Quam multi, qui carnaliter diligant, & bona temporalia etiam cum detrimento ſalutis æternæ à nobis haberi curent! Quam multi, qui cum ſibimetipſis mali ſint, & ſeipſos odio habeant, eo ipſo quod iniquitatem amant, nobis boni atque amici eſſe non poſſunt! Viuis ergo, ô homo, in ſæculo inter laqueos auro, & ſerico, & melle contectos, & inter illos, qui licet periculum videant, illud reuelare nolunt. Quàm tutum erit iſta deſpicere, & veritatem in vera virtute collocatam amare. Prou. 20. 6. Eccle. 6.

MEDITATIO IV.

De amaritudine rerum ſæculi.

I. PVNCTVM. Bona hæc ſæculi antequam habeantur amara ſunt appetenti ea. Nam memoria bo-

ni tardantis contriſtat, deſiderium rei abſentis diſ-
Prou.13. 2. cruciat, ſecundum illud: *Spes quæ differtur, affligit animam*, vel vt eſt in Hebræo, *infirmitas eſt cordis*: & ira in illum, qui aduentui boni impedimentum præſtat, excitata conturbat. Eſt cor deſiderantis hæc bona tanquam mare feruens, quod tranquillari non poteſt. Ventis deſideriorum ita agitatur, vt ſæpè illũ pœniteat, deſiderare cœpiſſe, & prænſationi animum applicaſſe.

2. Similiter bona hæc amara ſunt poſſidenti ea, quia multo minora inueniuntur, quam expectabantur; quia contra ſpem animam prius deſiderantem nõ ſatiant, & (quod miſerrimum eſt) poſt paululum abſque præuia ſatietate in faſtidium conuertuntur. Immò, & quod iucunditas exiſtimabatur, afflictio reperitur. Altitudo namque dignitatis eſt velut ſuſpendium, cui ſuperbus clauis proprij amoris ſuffigitur: voluptas carnis eſt quaſi cloaca, cuius tetro odore animus affligitur, & ſordibus fœdatur. Poſſeſſio diuitiarum eſt veluti lectulus ſpinarum, in quo curarum & timorum aculeis pungitur.

3. Tandem, bona hæc ſæculi quando abeunt, & nos relinquunt, amara ſunt. Nulluſq; mundanorum negat, eorum diſceſſio quantas amaritudines & triſtitias ingeneret. Teſtes ſunt eorum lacrymæ, teſtes gemitus & querimoniæ, teſtes iræ atque lamenta quibus ſe in amaritudine eſſe non negãt. Qualiſcumque ergo iſtorum bonorum ſtatus, nonne plus anxietatis quam iucunditatis habet? Dum vindicas, dum defendis, dum inuides, dum ſuſpicaris, dum ſemper amabis, quæ non habes, & nonnullis adeptis, acquirendi ardor nõ minuitur, quę requies in gloria tua? Profectò, ô homo, cum iſta amas, amaritudinẽ & animi perturbationem amas: deſine amare, & deſines ex horũ bonorum abſentia & abſceſſu triſtari.

MEDITATIO V.

De fragilitate rerum ſæculi.

1. PVNCTVM. Temporalia boni ſicut non poſſunt eſſe vita noſtra, in qua fundantur, longiora, ita nec eſſe poſſunt ſolidiora. Vita autem noſtra fragilis valdè eſt, quam, non ſolum ferrum deſtruit, ſed cibus intemperatus, & potus extra tempus aſſumtus, & halitus etiam ægroti corrumpit. Quam ergo fragilia erunt bona, quæ tam infirmo fundamento nitũtur. Statua illa aurea & argentea & ferrea corruit, quia pedes fictiles habuit; & omnium bonorum ſæcularium gloria citò cadit, quia nullo modo ſine hac fragili vita ſubſiſtit.

2. *Omnis caro fœnum, & omnis gloria eius quaſi flos agri.* Gloria eius, diuitiæ eius, delitiæ eius, honores & dignitates eius. Quid flore delicatius? qui frigore areſcit, calore marceſcit, vento rapitur, & frangitur, pedibus cõculcatur, à brutis comeditur? Sed quid horum bonorũ poſſeſſione fragilius? Quibus in aduerſitate inſidiatur ruina, in proſperitate aduerſatur inuidia, quorum poſſeſſores à murmuratoribus lacerantur, à potentioribus ſpoliantur, & tandẽ ipſa bona ſine vllo hoſte ſolo decurſu temporis deficiunt & pereunt. *Iſaiæ 40 6.*

3. Ipſum deſiderium habendi huius fragilitatis rerum mundanarum eſt teſtis. Neque vna aliqua re vnius generis ſatiatur, vt vna dignitate, vna voluptate, vno honore, vna auri & argenti copia, ſed ad plura & plura bona diſtenditur, quia nimirum quaſi coniectura aſſequitur, quod illorum bonorum quodlibet dicto citius abire poteſt, & ideo aliud & aliud, quæ pro deficientibus ſuppleant, habere concupiſcit. Ne igitur nos fragiles innitamur huic baculo arundineo, quod confractum perforabit manus noſtras, ſed

bona ſpiritus ſemper duratura & nos protectura quæramus.

MEDITATIO VI.

De miſerijs rerum ſæculi.

1. PVNCTVM. Bona hæc mundi qualiacumque ſint, aliquibus amabilia eſſent cor vile & anguſtum habentibus, ſi nullis miſerijs permiſcerentur; at tot ſunt malis ac afflictionibus circumſcepta, vt ferè nullam iucunditatem ſecum habeant. Hæ tot ſunt, vt nullo poſſint numero comprehendi, ſed breuiter eius radices, quæ attentè cogitentur, attingamus. Vna eſt corpſum humanũ paſſionibus minimè moderatum, quarum tempeſtate ſæua agitatus homo dicit: *Factus ſum mihimetipſi grauis.* Iam diligit quod diligendum non eſſet, & ardore illo amoris tantiſper moderato, ſe illud amauiſſe erubeſcit. Iam timet, quod numquam in cogitationem ſuorum hoſtium venit, & numquam accidet. Iam triſtatur de eo quod inſipienter & ſine vllo fundamento apprehendit. Iam iraſcitur aduersùs illum, à quo bonũ conſilij aut correctionis accipit. Hiſque ac ſimilibus affectus perturbatus ex bonis quæ habet iucunditatem non percipit. Expertus eſt hoc Aman, qui ira incenſus, eo quòd à Mardochæo non adoraretur, dixit ad vxorem & amicos ſuos: *Cùm omnia habeam nihil me habere puto, quădiu videro Mardochæum, &c.* (Eſther 5. 13.)

2. Altera eſt multiplex cura corporis reficiendi, veſtiendi, cura etiam diteſcendi, excedendi, & alios ſuperandi, à qua quis mundanorum eximitur. Superbia namque ac proprius amor altè radicatus, multas huiuſmodi curas affert, & humana neceſſitas alias, quę euitari nequeũt, inducit; quia maledictio in omne genus humanum prolata eſt: *In ſudore vultus tui veſceris pane.* (Gen. 3. 19) Alia animalia ſine labore, homo cum pręuio

labo-

labore & afflictione comedit. Illa ſi quando natura impellente laborant, cum fructu laborant, vt cum Aquila vetuſtatem deponit: homines verò ſæpiſſimè abſque vlla vtilitate curis & laboribus implicantur. Telas aranearum texuerunt. *Telæ eorum non erunt in veſtimentum, neque operientur operibus ſuis, opera eorum opera inutilia.* Quis autem dubitet, has curas inutiles bonorum huius iucunditatem adimere? *Iſaiæ 5.6.*

3. Tertia eſt ægritudo corporis non ſolùm pauperum, ſed regum quoque palatia peruadens. Hæc verò quæ multiplex eſt, & moleſtiſſima, mirum eſt quantum bonorum temporalium lætitiam extenuet. Si enim melius eſt corpus validum quàm cenſus immenſus: & melior eſt mors, quàm vita amara: quid lætitiæ bona mundi huius afferent, quæ amaritudinem ęgritudinum tollere, & ſanitatem dare non poſſunt? Medicamenta verò quibus dolores lenimus, & carnem curamus, adeò acerba ſunt, vt melius ſæpe iudicetur ægritudinem perferre, quàm talibus remedijs ſanari.

4. Afflictio ex omnibus ferè rebus proueniẽs. Nam cœlum, & terra, & reliqua elementa, quæ nos ſuis inclementijs inquietant, frigus comprimit, æſtus adurit, hæc nocent, illa licèt minima, moleſtiam, alia timorem incutiunt. Ipſi homines quaſi humanitatis obliti nos perſequuntur, & non tantùm mali, ſed etiam & boni ex recta intẽtione magnas occaſiones triſtitiæ & mœroris præbent, & modicam iucunditatem ex quapiam re acceptam multo felle permiſcent.

5. Ætas, Nam quæcunque illa ſit, multa habet, quibus hominem miſerum eſſe confirmet. Pueritia eſt ignorans, in qua hono à bruto non differt, & ſi quæ bona habet, minimè percipit. Adoleſcentia leuis, in qua homo quaſi folium vẽtis deſideriorum huc illucque iactatur, & nuſquam conſiſtere nouit. Iuuentus præceps, in qua velut equus effrænatus in malum rapitur

pitur: Senectus moleſta, in qua miſer homo ſub onere ægritudinum ac dolorum gemere cogitur. Quid proſunt puero temporalia bona, quæ an bona ſint neſcit? Quid adoleſcenti, in quorum nullo conſiſtit? Quid iuueni, quibus malè vtitur? Quid ſeni, à quibus poſt momentum deſeritur?

6. Status. Nemo enim mundanorum ſua ſorte contentus viuit, nemo nec Rex in ſolio ſuo omni ex parte
Eccl. 40 1. tranquillus degit. *Eſt iugum graue ſuper filios Adam à die exitus de ventre matris eorum vſque in diem ſepulturæ in matrem omnium.* Ac non multo tolerabilior videretur exilij huius habitatio quam gehenna, niſi Dominus Sabaoth reliquiſſet nobis ſemen fiduciæ, & expectationis. Contemtus ergo præſentium, & ſpes æternorum hæc omnia mala leniunt, nec oportet illis amore inhærere, ſed ad iſta ardenter inhiare.

MEDITATIO VII.

De periculis rerum ſæculi.

1. PVNCTVM. Res iſtæ temporales plenæ ſunt laqueis. Laqueus eſt cupiditas, quæ in diuitiarum poſſeſſione reſidet: laqueus eſt intemperantia, quæ voluptatibus & delitijs inſidet: laqueus eſt ſuperbia, quæ ſe in altitudine dignitatis abſcondit. Paſſerculus in ramo arboris ſedet, & viſco capitur: ſimiliter homo ad bonum aliquod iſtorum accedit, & laqueo alicuius vitij captus tenetur. Fugiebat paupertatis malum, & in aliud longè maius incurrit cupiditatis, & dum vult abiectionem euadere, cadit in ſuperbiæ vilitatem. *Et*
Iob 6. 16 *qui timent pruinam, irruet ſuper eos nix.*

2. Sæculum locus eſt peſtilens, bona eius quaſi oppida ſunt, in quibus crudeliùs peſtilentia ſæuit. Ægritudo quæ in illis præcipuè graſſatur duplex eſt, amor

& odium.

Digitized by Google

& odium. Quis bona ſæculi appetens nimio eorum amore liberatur? Quis rancore & odio aduerſus eos qui ea diripuerunt, aut impedimentum adipiſcendi præſtiterunt, eripitur? Sapientes loca peſte infecta declinant. Cur tu, ô homo, ſæcularia non declinabis, à quibus abſque infirmitate nullo pacto immunis exibis?

3. Vocatur ſæculum mare, cuius tot ſunt partes, quot ſunt res ab ipſo dilectæ. *Mare magnum & ſpatioſum manibus*, id eſt, partibus ſiue lateribus: *illic reptibilia*, vel homines reptilibus ſimiles, *quorum non eſt numerus*. In mari Oceano ex quatuor nauibus vix perit vna: in hoc autem mari ex quatuor mundanis hominibus à periculo peccati nec liberatur vnus. Multi autem in æternum pereunt, quia comparatione reproborum pauci ſaluantur. Pſal. 10 25.

4. Viuit homo in ſeculo inter occaſiones vitiorum, & in ſocietate iniquorum. Inter occaſiones quidem vitiorum, quoniam in *eo maledictum, & mendacium, homicidium, & furtum, & adulterium inundauerunt, & ſanguis ſanguinem tetigit*, ac peccatum ſuperueniens prioris malitiam auxit. In ſocietate verò iniquorum, quia pedes eorum qui profana ſectantur, ad malum currunt. Eorumque conuictus non poteſt non maculas peccatorum afferre. *Qui enim tetigerit picem, inquinabitur ab ea, & qui communicauerit ſuperbo, induet ſuperbiam.* Erubeſce itaque, ô homo, quoniam pro iſto ſæculo nequam, & pro rebus eius nullius momenti Deum perdidiſti. Et de cætero à ſæculo & bonis viſibilibus elongari conſtitue. Quia ſicut hi qui proficiſcuntur Romam, non comitantur eos qui vadunt in Indiam; ſic tu in cœlum pergens non debes ſocietatem & mores eorum amare, qui tendunt in æternam perditionem. Oſeæ 4 Eccl. 1

DE

DE HORRORE MORTIS.

CAPVT IV.

AD augendum dolorem peccatorum, & ſæcu
deſpicientiam tenacius infigendam, valida
mortis conſideratio, quæ à peccato manauit, & omn
bus huius ſæculi bonis finem imponit. Meritò Phil
ſophia dicta eſt à Platone mortis meditatio, non ta
propter rationem eius motum conſiderantis, quo r
ad non eſſe tranſeunt, quam propterea quod mag
ſapientia eſt ex fine omnia penſare, & nihil, quod po
et dolorem & pœnitudinem inducat, admittere. Mo
tis meditatio magnum eſt omnis perfectionis incit
mentum. Nam ſi ad perfectionem neceſſe eſt præt
rita peccata vitare, & deinceps noua non admitter
quid efficacius, quam mortis & reddendæ ration
memoria nos à peccatis auertet? Ioſias Rex iuſtus,
4. Reg. 23. 14. Deo charus, *contriuit ſtatuas, & ſuccidit lucos: rep*
uitque loca eorum oſſibus mortuorum, nihil accomm
datius inueniens, ne iterum ſtatuæ erigerentur, & a
bores lucorum germinarent, quam mortuorum oſſ
q̄ homines ab illis locis contaminatis reijcerent. Sic
perpetuum idola noſtra, id eſt, peccata ſubuertimu
& occaſiones eorum præcidimus, cum mortis, & c
neris, & vermium recordamur. Si etiam oportet b
norum operum fructus proferre, ad hoc mortis con
deratio potenter inuitat. Si enim ſeriò expendas, qu
Ioan. 9. 4. *venit nox*, id eſt, mors, *in qua nemo poteſt* ad meritu
operari, idipſum manus exeret, & roborabit, vt an
aduentum huius perpetuæ noctis diligenter opereri
Si denique vt perfectus euadas, eſt tibi ſapientiæ ac r
rum diuinarum conſiderationi vacādum, huius mo
tis recordatio eſt erudita magiſtra. Nam illa quæ al
ſcondita eſt ab oculis omnium viuentium, & volucr

quo-

quoque cœli latet, morti ſe detegit; vnde *perditio & mors dixerunt: Audiuimus famam eius.* Mors & interitus famam ſapientiæ audit, quia inde ſapientia vera incipit, ſi teipſum cognoſcas, ita in mundo viuas, ſicut qui tranſitum ad meliorem vitam expectas. Illud etiam habet optimum meditatio mortis, quod ab illis, qui iam per Dei gratiam peccata grauia vitant, ignauiam & tepiditatem elongat, ad quod facit hæc Bernardo digna ſententia: *Monet horror in exitu, dolor in tranſitu, pudor in conſpectu gloriæ magni Dei. Vnde nobis iſta diſſimulatio eſt, fratres mei? Vnde hæc tam pernicioſa tepiditas? Vnde hæc ſecuritas maledicta? Quid ſeducimus miſeri noſmetipſos? Forſitan iam diuites facti ſumus? forſitan iam regnamus? Nonne oſtium domus noſtræ horribiles ſpiritus illi obſident? Nonne exitum noſtrum laruales illæ facies præſtolantur? Quis ille pauor erit, ô anima mea, cùm dimiſſis omnibus quorum tibi eſt tam iucunda præſentia, tam gratus aſpectus, cohabitatio ipſa tam familiaris, ſola ingrediens incognitam penitus regionem, occurſantia tibi cateruatim ruere teterrima illa mõſtra videbis? Quis tibi in die tantæ neceſſitatis occurret? Quis tuebitur à rugientibus præparatis ad eſcam? Quis conſolabitur? Quis deducet? Filioli mei, memoremur hæc nouiſſima, ne peccemus.* Sic ille. Hæc ergo quę nunc ſubijcimus poteris de hora mortis ad meditationem accerſere.

Ioc 22.

Bernar. ſer. de ſex tribul.

MEDITATIO I.

De mortis conditione.

1. PVNCTVM. Mors eſt diſceſſus animæ à corpore. Priuatio vitæ omniumque actionum eius. Neque enim defunctus poteſt aut oculis videre, aut auribus audire, aut naribus olere, aut palato guſtare, aut manibus aliquid contingere. Non poteſt imaginatio-

nationi; neque alijs ſenſibus interioribus vti; neq; affectibus cordis, vt amore ſenſibili vel odio, in aliquid inferri. Breuiter omnes actus vitæ communes corpori & animæ ceſſant, quia diſſoluitur nexus ille duarum partium ex quibus homo conſtat, ſine quo actus illi eſſe nequeunt. Ceſſant actus hominis, quia per mortem deſinit eſſe homo.

2. Mors eſt ſpoliatio vniuerſorum huius vitæ bonorum, in ea detrahent à te cognatos; amicos; famulos, dignitatem, diuitias, honores, voluptates. Corpus ipſum ab anima auellitur, & anima a corpore ſeparatur, vnde mors aceruus quidam omnium calamitatum & amaritudinũ inuenitur. Quam ille Rex imminere iam ſentiens, cum magno eiulatu dixit: *Siccine ſeparat amara mors?* Quod amatur, numquam ſine
1.Reg. 15 32.
dolore deſeritur, & pro menſura amoris eſt in ſeparatione menſura doloris. Si autem tam moleſtum eſt vxorem, aut filios, aut patriam ad breue tempus linquere, quam durum erit animæ ab omnibus quæ diligebat, imò & ab ipſo corpore, quod ab initio creationis ſuæ comitem accepit, in perpetuum ſeparari? O
Eccl. 41. 1.
mors, quàm amara eſt memoria tua homini pacem habenti in ſubſtantijs ſuis. Noli diligere ſubſtantiam tuam, & tolerabilem ſenties mortem tuam.

3. Mors eſt primogenita filia peccati. Per vnum namque hominem peccatum in mundum intrauit; & per peccatum mors. Cuius tãta eſt miſeria, vt Deus in ea partem habere noluit. *Quia Deus mortem non fe-*
Sap. 1.13.
cit, nec lætatur in perditione viuorum. Non, inquam, primò, & per ſe intendit illam, licèt in pœnam peccati eam hominibus fore aduenturam lege ſanciuerit. Quæ a tali parente generatur, & à voluntate Dei, quæ per ſe aliquod bonum velit, aliena cẽſetur, quam plena miſeriarum exiſtet. Si hãc ob admiſſionem peccatorum incurrimus, æquum eſt, vt magis peccatum

quàm

quàm illã timeamus, & omnia illa quæ in morte nos relinquent, deſerere priùs nequaquam cunctemur.

MEDITATIO II.

De mortis certitudine.

1. PVNCTVM. Certiſſimum ac euidentiſſimum eſt, quod ſum moriturus. *Quis* enim *eſt homo, qui viuet, & non videbit mortem?* Nullus. *Eruet animam ſuam de manu inferi*, ac de poteſtate ſepulchri? Nullus. Ab alijs legibus quantumuis generalibus aliqui eximuntur: à lege moriendi hominum nullus eximitur. Moriuntur idiotæ? moriuntur & ſapientes. Moritur enim doctus, ſimiliter & indoctus. Moriuntur plebeij? moriuntur & nobiles, & ipſi reges ac imperatores potentiſſimi. *Vbi enim ſunt principes gentium, & qui dominantur ſuper beſtias? Exterminati ſunt, & ad inferos deſcenderunt, & alij loco eorum ſurrexerunt.* Moriuntur peccatores? moriuntur & iuſti ac ſancti; nec ipſa regina Sanctorum, nec ipſe Chriſtus Sanctus Sanctorum lege moriendi, vt nos redimeret, exemtus eſt. Omnibus hominibus abſque vlla exceptione ſicut commune eſt naſci, ita commune mori. Manifeſtum eſt igitur, quia & mihi quoque moriendum eſt.

Pſal. 88. 49. *Eccl.* 1. 16. *Baruch* 3. 16.

2. Certiſſimum eſt, quod citò moriar, & hanc communem legem moriendi ſubibo. *Nos nati* (dixerunt illi) *continuò deſiuimus eſſe*: & ego ſimiliter licèt adoleſcens, licèt robuſtus, licèt magnas de me ſpes conceperit mundus, eo illuſo citò eſſe deſinam. Quia omne tempus breue eſt, reliquum eſt, vt licet per aliquos annos vitam protraham, tamen quam citiſſimè communem & tritam moriendi viam ingrediar. Veniet ſine dubio annus, qui ſit vitę meæ poſtremus annus: veniet mẽſis, poſtquã nõ cõcedatur mihi alius mẽſis: veniet dies, vltra quẽ non ſuperſit mihi alius dies: veniet

Sap. 5. 1

hora

hora, quam vitæ meæ non ſequatur alia hora. Inſtabit momentum fugax, poſt quod non dabitur mihi aliud momentum ad viuendum.

Hebr. 9. 27. 3. Certum eſt quòd ſemel moriar: *nam ſtatutum eſt hominibus ſemel mori.* Nulli conceditur ad experiendum tantùm moriendi facultas, ſed vna tantùm vice moriendum eſt, & ex ea aut damnatio æterna, aut ſalus æterna dependet. Et *ſi ceciderit lignum ad Auſtrum,* Eccl. 11. 3. id eſt, ad partem gloriæ, *aut ad Aquilonem,* id eſt, ad partem inferni, *ibi erit* in perpetuum. Quis ergo tota vita non diſcet, quomodo ſemel benè moriatur; diſciplina autem bene moriendi ſancta vita eſt, quam per miſericordiam Domini mors magnis & efficacibus auxilijs adiuta conſequitur.

MEDITATIO III

De mortis incertitudine.

1. PVNCTVM. Diem & horam mortis meæ Deus ab æterno ſignauit, vltra quam nec ad momentum mihi conceditur viuere. *Breues* enim, ô Dominè, *dies hominis ſunt, numerus menſium eius apud te eſt: conſtituiſti terminos eius, qui præteriri non poterunt.* Job. 14. 5. Et licet tempus vitæ aliquorum ob eorum peccata diuertatur, & ob aliorum merita aut orationes protrahatur, tamen his præuiſis, iam Deus apud ſe ſtatuit quo tempore cuique moriendum ſit. O momentum ineuitabile, à quo pendet æternitas! Sed hoc momentum Deo certiſſimum, mihi prorſus incertum eſt; nec poſſum mihi vnam horam, nec vnum horæ quadrantem promittere. Alij dormientes, alij ambulantes, alij loquentes, alij in delictis ſuis, alij in ſanctis operibus occupati repentè extincti ſunt, neque poteſt quiſquam ad momentum ſecurus eſſe, aut de vitæ poſſeſſione gl[illegible]

2. Ser-

2. Seruauit Deus ſibi notitiam mortis cuiuſque, & ab hominibus abſtulit, vt ego & vniuerſi ſemper vigilemus, & operandæ ſalutis æternæ haudquaquam obliuiſcamur. *Vigilate quia neſcitis, qua hora Dominus veſter venturus ſit.* Ignoro annum? Vigilabo igitur per ſingulos annos. Ignoro horam? Vigilabo itaq; in ſingulis horis, ne ſi in aliqua ſomno peccati dormiero, illa ſit, qua mors me opprimat, & meas expectationes ſeducat. *Si non vigilauero, veniet Dominus ad me tamquam fur, & neſciam qua hora veniet ad me. Si ſciret paterfamilias qua hora fur veniret, vigilaret vtique, & non ſineret perfodi domum ſuam*: & quia horam neſcit, omnibus horis per ſe aut per alios vigilare conſtituit. Ego ſimiliter horam mortis neſcio, cur ſingulis horis vigilare & paratus eſſe negligo?

Matth. 24. 42.
Apoc. 3. 3
Luca 12. 39.

3. Hæc mortis incertitudo non ſolùm ex voluntate Domini occultantis horam, ſed etiam ex parte noſtra à miſeria noſtræ fragilitatis exoritur, quæ tot caſibus ſubiecta eſt, vt mirum ſit quonam modo homo tamdiu viuat, non quare citò moriatur. *Homo bulla*, dicebat ille, quoniam ſicut in ſtagno bullæ pluuia cadente ſuccreſcunt, & ſine vllo ordine vna poſt aliam, aut multæ ſimul euaneſcunt: ita homines ſuperbia intumeſcimus, & breui ac incerto tempore, & dum minus putabatur extinguimur. Si ante me ponerentur in mēſa decem cibi delicatiſſimi, in quorum vno venenum lateret, omnes pertimeſcerem. Eſto quod anni vitæ meæ ſint decem, aut viginti, ſi in vno illorum eſt virus mortis, cur omnes non timeo, & ac ſi ſtatim eſſem moriturus, non ita me gero? Milites diſtributis in ſe horis ſemper in arce vigilant, quia horam aduentus hoſtiū ignorant. Ego igitur ſemper ſuper animam meam vigilias agam, quæ eſt omni arce pretioſior, cuius eſt inimicus violentior, cui hora imminet irruptionis incertior.

Digitized by Google

4. Sicut incertum eſt tempus mortis, ita omnino incertus eſt modus. Fortè gladio alicuius me inimicum putantis, confodiar: fortè igne domum vrente conſumar: fortè vadum fluminis ſuperans aquis obruar: fortè tremefacta terra viuus pariete ſepeliar, omnibus quoque ægritudinibus, quibus alij homines deceſſerunt, & modò decedunt, ſum expoſitus, quælibet illarum me poteſt opprimere, & vſura huius lucis orbare. Multos ex cognatis & amicis vidi principio febricula lenta pulſatos poſt ſeptem aut plures dies ſepulchrum occupare, & extremum diem obire. Prorſus dubium eſt quo ſim genere mortis occubiturus. At certum eſt me ſtultiſſimum eſſe, ſi cum: *Ecce ſponſus venit*, inclamatum fuerit, abſque oleo bonorum operum inueniar, quia à nuptijs illis æternis excludar.

MEDITATIO IV.

De mortis timore.

I. PVNCTVM. Mors igitur certiſſimè veniet, & cito veniet, & hora, qua minus forſitã putabam, adueniet. Tunc verò plurima erunt, quæ moleſtiam & timorem incutiant. Benigniſſimè mecum agetur, ſi non ſubitò tollar, ſed lento aliquo & graui morbo corripiar. Quantis, ô Deus, in illa ægritudine doloribus opprimar, quam multis cordis anguſtijs & triſtitijs abſumar. Medicamenta parabuntur, & applicabuntur ipſa ægritudine nihilo mitiora, immò ſæpè amariora, quæ dolori dolorem adijciant. *Pro hac* hora, *Pſa. 31. 6* ô Domine, *orabit ad te omnis Sanctus in tempore opportuno*, cum ſcilicet illi robur ad orandum conceditur. *Verumtamen in* hoc *diluuio aquarum multarum*, ac innumerabilium dolorum, *ad eum non approximabunt* aquæ, ita vt illum ab ſpe in miſerationibus tuis conce-

pta

pta dimoueant. Iam morbus ingraueſcet, naturamq; ſuperabit, & deſperatus à medicis iacebo ſupinus. Non deerit aliquis eorum vel cognatorum, vel amicorum, qui mihi mortis nuncium afferat, & quia iam morior, palam edicat: Rumor iſte, niſi homo perfectus ſim, & ab amore mundi elongatus, quam triſtis & moleſtus aduenict? quanto mœrore me replebit? qui ad inſtar mancipij mali & pigri herum meum pertimeſco, & in hoc exilio lætus viuo.

2. Tunc etiam illius verſiculi vim intelligam: *Circumdederunt me vituli multi, tauri pingues obſederunt me,* quoniam multa perturbantia & metum afferentia me cingent. Peccatorum totius vitæ me recordatio torquebit, quæ grauiora forſitan quam fuerunt apparebunt, & quaſi agmine facto in me irruent. Multiplex negligentia in ſeruitio Dei, & tepiditas ſupina cruciabit. Tempus otioſè conſumtum, & occaſiones neglectæ bonorum operum faciendorum affligent. Tunc me maximè pœnitebit, quod peccata mea pœnitudine non deleuerim, quod frequentiæ aut feruenti vſui Sacramentorum non vacuerim, quod orationi & abnegationi ſtrenuè non ſtuduerim, omnibuſque huius mundi theſauris vnam horam emerim, quæ tamen mihi conceſſa non erit, ex his quas modo otioſè conſumo. Vermis malæ conſcientiæ interius me rodet, metus diuinæ ſeueritatis comprimet, incertitudo aſſequendæ æternæ ſalutis coanguſtabit. Verè *circumdabunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis meæ conturbabunt me.* Dolores inferni quem metuo circumdabunt me: & præoccupabunt ac implicabunt laquei mortis, quia malum quod imminet perpetuæ damnationis, maximum eſt: & ſententia iudicis ſi aduerſum me pronuntietur irreuocabilis eſt, & quod eā ſim ob grauia peccata cōmeritus, mihi notiſſimū eſt.

Pſal. 21. 13.

Pſal. 17. 5.

3. Dæmon, vel viſibiliter apparens, vel inuiſibiliter

*Apoc.*12. 12. adſtans terrorem augebit, *ſciens quod* iam *modicum tempus habet.* Motus deſperationis excitabit, dicens: 1. *Petr.*4 18. *Quia ſi iuſtus vix ſaluabitur, impius & peccator vbi parebunt?* Alijs etiam multiplicibus tentationibus me adorietur, illis præcipuè, quibus dum viuerem, ſtrenuè non reſtiti, aut planè ſuccubui. Si autem nunc valens & in me collectus vincor, quomodo eum tot malis cinctus ſuperabo? Profecto dæmones declinabunt in me iniquitates, & imputabunt mihi, quas nec cogitaui quidem, & in ira ſua moleſti erunt mihi. *Cor meum* *Pſal.* 54. 5. etiam ex hac parte *conturbabitur in me, & formido mortis cadet ſuper me.* Timor & tremor veniet ſuper me, & cooperient me triſtitiarum tenebræ.

4. Summa tamen illius temporis miſeria, meo iudicio, eſt magna, quæ tunc adeſt, pœnitendi, & ad Deum ex vero amore redeundi difficultas. Nam morbi vis, & dolorum acerbitas ad alias curas nos vocant, & peccatorum deteſtationem, ac veram ad Deum conuerſionem interpellant. Si ego, peccatis meis exigentibus, & doloribus impedientibus ad te non conuertor, *Pſal.* 6. 5. *conuertere* tu, *Domine, & eripe animam meam: ſaluum me fac propter miſericordiam tuam. Quoniam non eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno autem* tantarum miſeriarum *quis confitebitur tibi?* Nemo, niſi tu eum excites, & ad te trahere conſtituas.

MEDITATIO V.

De mortis amaritudine.

1. PVNCTVM. Hæc omnia ipſam horam mortis præcedunt, & ſunt quaſi vigiliæ illius feſtiuitatis luctuoſæ, aut velut præludia illius quam extimeſcimus calamitoſæ tragœdiæ. Sed inſtante iam mortis hora, ó quam triſtis & amara ſentietur! Ponetur ante me i-

mago

mago Chriſti crucifixi, cuius imitationem, aut contẽſi, aut tepidè ſatis aſſumſi. Dabitur in manu lucerna index bonorum operum quæ non habui, & hanc infœlicitatem ſuper omnes alias miſerias incurram, quod operibus externo ſigno lucernæ indicatis carens, vt hypocrita moriar. Aſtantium voces inſonabunt, quibus dicetur mihi, vt ſi voce non poſſim, ſaltem Deum inuocem corde. O quam amarum erit tunc animæ corpus relinquere, omnia deſerere, & ad iudicium properare!

2. Depoſita erit tunc anima, id eſt, in abyſſum deſolationis deiecta, vehementer non habens conſolatorem. Nihil quod ipſam tueatur inueniet. Surſum gladium diuinæ iuſtitiæ flammeum videbit: deorſum ſepulchrum patens aſpiciet: intra vermem conſcientiæ accuſantem ſentiet: extra amicos & cognatos hinc inde genuflexos, & Deũ rogantes conſiderabit, qui nec lenire malũ, nec vitam poſſunt protelare. Sacerdotes, ſi adſint, commendationem animæ ab Eccleſia inſtitutam recitabunt, Sanctos inuocabunt, Dominum ſupplicabunt: Et interim anima omnia mundana in pũcto tranſiuiſſe mirabitur, & futura quæ iam imminent, in perpetuum duratura intuebitur. Seque ſtultiſſimam reputabit, quæ ob momentum hoc æternitatis iacturam facit. *Thren. 1 9.*

3. Iam inſtat tempus moriendi, quo anima corpus deſeret, & vita ſpoliatum relinquet. Tunc verò corporis vires deficiunt, membra cuncta rigeſcunt, pulſus ceſſat, pectus palpitat, raucum gutur anhelat, tabeſcunt oculi, nigreſcũt dentes, palleſcunt ora, ſenſus abeũt, & vniuerſæ corporis partes indicia ſummi doloris & extremæ calamitatis oſtendunt. Tunc mortis framea vno ictu carnem à ſpiritu diuidit, & vita diſcedit, & homo eſſe deſinit, & omnis eius gloria & ſplendor euaneſcit. Et dicent qui ad tranſitum morientis

Digitized by Google

adſtiterint, quod dictum eſt de illa pulchra mulie
4.Reg.9. *Haccine eſt illa Iezabel?* Hic eſt ille nobilis? ille lite
37. tus & doctus? ille tot honoribus & dignitatibus ſu
3.Reg.9. matus? *Abierunt omnia eius magnalia, eritque Iſra*
7. *prouerbium & in fabulam cunctis populis.*

MEDITATIO VI.

De mortis, quam affert, omnium nuditate.

1. PVNCTVM. Nunc poſt mortem animam mean corpus intuear, vt vel ex hoc quid mihi ex re huius vitæ ſit profuturum agnoſcam. Corpus quid poſt diſceſſum animæ perſtat vt aridum lignum, v ſenſu & motu orbatum. Iam illi nulla eſt pulchritu quam videat, nulla vox, nulla melodia, quam aud nulla ſuauitas, quam oleat: nulla dulcedo, quam ſtet: nulla lenitas, nec mollities, quam manu con ctet. Iam cogitatio inania fabricare non poteſt, memoria pars ſenſus delectabilium recordari, nec affectibus immoderatis feruere. Quia ſenſus om tum interni, tum externi diſſipati ſunt, omnium i rum actionum exordia. Manet & iam corpus palli deforme, horribile, ita vt non ſolum amicus amic ſed & frater fratrem, & pater filium, & ſponſus ſp ſam extimeſcat. Poſt paululum intolerabilem fœ rem exhalat, ita vt ab omnibus deſeratur, niſi fortè his, qui pietatis ergo non ſine magna moleſtia tan per ſuſtinent, quouſque illud funebri linteo coo riant. Hicque teter odor ſolet eſſe tam peſtilens nonnumquam neceſſe ſit funus accelerare, & ante ſuetum tempus defunctum humo iniecta contege

2. Funus ipſum ac ſolemnes exequiæ multa bent, quæ me ad ſanam mentem concipiendam e tent. Exibo è cubiculo aut cella mea, non ſicut an

pe

pedibus proprijs & vi motrice naturali motus, ſed manibus aut humeris aliorum portatus. Canent nonnulli, plorabunt fortaſſis aliqui, & alij funeris comites ſe præbebunt, & cùm in me non ſit vox neque ſenſus, nullam nec fletus, nec cantus, nec comitatus rationem habebo. Procedam non ſplendido amictu veſtitus, ſed funebri linteo, aut habitu religionis detrito contectus. Deferar non quidem in domum aliquam magnificam, neque in cellam rebus curioſis inſtructam, ſed in ſepulturam anguſtam, & horridam, & obſcuram. Ibi lectus erit terra, culcitra ſtercus, ceruical oſſa aliorum defunctorum arida & fœtida, ſtragulum puluis & calx, quæ me abſumant, ne ego viuos fœtore contaminem. Nec deerit mihi mea vilitate digna ſocietas: nam *ſubter me ſternetur tinea, & operimentum erunt vermes*, qui me vndequaque circumeant & carnē meam paulatim abſumant. Vidi certè, cum aliquod ſepulchrum aperitur aliorum oſſa & caluarias hinc inde iactari, ita poſt breue tempus oſſa mea in pauimento iacebunt, & à tranſeuntibus conculcabor. *Iſa. 14. 11*

3. Hæc omnia horribilia corpus expectant. At anima à corpore auulſa nouam illam & numquam viſam regionem ingreditur, & omnibus rebus huius ſæculi nuda, ſolis operibus ſuis bonis aut malis, & virtutibus aut vitijs cincta conſpicitur. Iſta ſunt, quæ ſi bona, eam in cœlum euolare facient, ſi mala, in lacum inferni demergent. Quanta erit eius triſtitia, ſi Angeli eam, vt ſua ſocietate indignam, relinquant: quantus timor, ſi dæmones, quibus obediuit, occurrant, & ancillam per multitudinem peccatorum ſibi venditam, ad tartara ducant. Quare illa magnifacio, quæ in hac occaſione vſui mihi eſſe nõ poterunt, quin & damnationē afferent, aut ingreſſum in cœlū retardabunt? Et quare virtutis & ſanctitatis me amor non tenet, ſiquidē ſola virtus eſt, quæ fideliter me à tantis periculis liberabit.

Digitized by Google

natiō, neque alijs ſenſibus interioribus vti, neq; affectibus cordis, vt amore ſenſibili vel odio, in aliquid inferri. Breuiter omnes actus vitæ communes corpori & animæ ceſſant; quia diſſoluitur nexus ille duarum partium ex quibus homo conſtat, ſine quo actus illi eſſe nequeunt. Ceſſant actus hominis, quia per mortem deſinit eſſe homo.

2. Mors eſt ſpoliatio vniuerſorum huius vitæ bonorum, in ea detrahent à te cognatos, amicos, famulos, dignitatem, diuitias, honores, voluptates. Corpus ipſum ab anima auellitur, & anima à corpore ſeparatur, vnde mors aceruus quidam omnium calamitatum & amaritudinū inuenitur. Quam ille Rex imminere iam ſentiens, cum magno eiulatu dixit: *Sicci-* 1. Reg. 15. 32. *ne ſeparat amara mors?* Quod amatur, numquam ſine dolore deſeritur, & pro menſura amoris eſt in ſeparatione menſura doloris. Si autem tam moleſtum eſt vxorem, aut filios, aut patriam ad breue tempus linquere, quam durum erit animæ ab omnibus quæ diligebat, imò & ab ipſo corpore, quod ab initio creationis ſuæ comitem accepit, in perpetuum ſeparari? O Eccl. 41. 1. *mors, quàm amara eſt memoria tua homini pacem habenti in ſubſtantijs ſuis.* Noli diligere ſubſtantiam tuam, & tolerabilem ſenties mortem tuam.

3. Mors eſt primogenita filia peccati. Per vnum namque hominem peccatum in mundum intrauit, & per peccatum mors. Cuius tāta eſt miſeria, vt Deus Sap. 1. 13. in ea partem habere noluit. *Quia Deus mortem non fecit, nec lætatur in perditione viuorum.* Non, inquam, primò, & per ſe intendit illam, licèt in pœnam peccati eam hominibus fore aduenturam lege ſanciuerit. Quæ à tali parente generatur, & à voluntate Dei, quæ per ſe aliquod bonum velit, aliena cēſetur, quam plena miſeriarum exiſtet. Si hāc ob admiſſionem peccatorum incurrimus, æquum eſt, vt magis peccatum

quam

quam illã timeamus, & omnia illa quæ in morte nos relinquent, deſerere prius nequaquam cunctemur.

MEDITATIO II.

De mortis certitudine.

1. PVNCTVM. Certiſſimum ac euidentiſſimum eſt, quod ſum moriturus. *Quis enim eſt homo, qui viuet, & non videbit mortem?* Nullus. *Eruet animam ſuam de manu inferi*, ac de poteſtate ſepulchri? Nullus. Ab alijs legibus quantumuis generalibus aliqui eximuntur: à lege moriendi hominum nullus eximitur. Moriuntur idiotæ? moriuntur & ſapientes. Moritur enim doctus, ſimiliter & indoctus. Moriuntur plebeij? moriuntur & nobiles, & ipſi reges ac imperatores potentiſſimi. *Vbi enim ſunt principes gentium, & qui dominantur ſuper beſtias? Exterminati ſunt, & ad inferos deſcenderunt, & alij loco eorum ſurrexerunt.* Moriuntur peccatores? moriuntur & iuſti ac ſancti; nec ipſa regina Sanctorum, nec ipſe Chriſtus Sanctus Sanctorum lege moriendi, vt nos redimeret, exemtus eſt. Omnibus hominibus abſque vlla exceptione ſicut commune eſt naſci, ita commune mori. Manifeſtum eſt igitur, quia & mihi quoque moriendum eſt. Pſal. 88. 49. Eccl. 1. 16. Baruch 3. 16.

2. Certiſſimum eſt, quod citò moriar, & hanc communem legem moriendi ſubibo. *Nos nati* (dixerunt illi) *continuò deſiuimus eſſe*: & ego ſimiliter licèt adoleſcens, licèt robuſtus, licèt magnas de me ſpes conceperit mundus, eo illuſo citò eſſe deſinam. Quia omne tempus breue eſt, reliquum eſt, vt licet per aliquos annos vitam protraham, tamen quam citiſſimè communem & tritam moriendi viam ingrediar. Veniet ſine dubio annus, qui ſit vitę meæ poſtremus annus: veniet mẽſis, poſtquã nõ cõcedatur mihi alius mẽſis: veniet dies, vltra quẽ non ſuperſit mihi alius dies: veniet Sap. 5. 13.

hora

hora, quam vitæ meæ non ſequatur alia hora. Inſtabit momentum fugax, poſt quod non dabitur mihi aliud momentum ad viuendum.

Hebr. 9. 27. 3. Certum eſt quòd ſemel moriar: *nam ſtatutum eſt hominibus ſemel mori.* Nulli conceditur ad experiendum tantùm moriendi facultas, ſed vna tantùm vice moriendum eſt, & ex ea aut damnatio æterna, aut ſalus æterna dependet. Et *ſi ceciderit lignum ad Auſtrum,* *Eccl. 11. 3.* id eſt, ad partem gloriæ, *aut ad Aquilonem*, id eſt, ad partem inferni, *ibi erit* in perpetuum. Quis ergo tota vita non diſcet, quomodo ſemel benè moriatur; diſciplina autem benè moriendi ſancta vita eſt, quam per miſericordiam Domini mors magnis & efficacibus auxilijs adiuta conſequitur.

MEDITATIO III

De mortis incertitudine.

1. PVNCTVM. Diem & horam mortis meæ Deus ab æterno ſignauit, vltra quam nec ad momentum mihi conceditur viuere. *Breues* enim, ô Dominè, *dies* *Iob. 14. 5.* *hominis ſunt, numerus menſium eius apud te eſt: conſtituiſti terminos eius, qui præteriri non poterunt.* Et licet tempus vitæ aliquorum ob eorum peccata diuertatur, & ob aliorum merita aut orationes protrahatur, tamen his præuiſis, iam Deus apud ſe ſtatuit quo tempore cuique moriendum ſit. O momentum ineuitabile, à quo pendet æternitas! Sed hoc momentum Deo certiſſimum, mihi prorſus incertum eſt; nec poſſum mihi vnam horam, nec vnum horæ quadrantem promittere. Alij dormientes, alij ambulantes, alij loquentes, alij in delictis ſuis, alij in ſanctis operibus occupati repentè extincti ſunt, neque poteſt quiſquam ad momentum ſecurus eſſe, aut de vitæ poſſeſſione gl[illegible]

2. Ser-

2. Seruauit Deus ſibi notitiam mortis cuiuſque, & ab hominibus abſtulit, vt ego & vniuerſi ſemper vigilemus, & operandæ ſalutis æternæ haudquaquam obliuiſcamur. *Vigilate quia neſcitis, qua hora Dominus veſter venturus ſit.* Ignoro annum? Vigilabo igitur per ſingulos annos. Ignoro horam? Vigilabo itaq; in ſingulis horis, ne ſi in aliqua ſomno peccati dormiero, illa ſit, qua mors me opprimat, & meas expectationes ſeducat. *Si non vigilauero, veniet Dominus ad me tamquam fur, & neſciam qua hora veniet ad me. Si ſciret paterfamilias qua hora fur veniret, vigilaret vtique, & non ſineret perfodi domum ſuam*: & quia horam neſcit, omnibus horis per ſe aut per alios vigilare conſtituit. Ego ſimiliter horam mortis neſcio, cur ſingulis horis vigilare & paratus eſſe negligo?

Matth. 24. 42. Apoc. 3. 3 Luca 12. 39.

3. Hæc mortis incertitudo non ſolùm ex voluntate Domini occultantis horam; ſed etiam ex parte noſtra à miſeria noſtræ fragilitatis exoritur, quæ tot caſibus ſubiecta eſt, vt mirum ſit quonam modo homo tamdiu viuat, non quare citò moriatur. *Homo bulla*, dicebat ille, quoniam ſicut in ſtagno bullæ pluuia cadente ſuccreſcunt, & ſine vllo ordine vna poſt aliam, aut multæ ſimul euaneſcunt: ita homines ſuperbia intumeſcimus, & breui ac incerto tempore, & dum minus putabatur extinguimur. Si ante me ponerentur in mēſa decem cibi delicatiſſimi, in quorum vno venenum lateret, omnes pertimeſcerem. Eſto quod anni vitæ meæ ſint decem, aut viginti, ſi in vno illorum eſt virus mortis, cur omnes non timeo, & ac ſi ſtatim eſſem moriturus, non ita me gero? Milites diſtributis in ſe horis ſemper in arce vigilant, quia horam aduentus hoſtiū ignorant. Ego igitur ſemper ſuper animam meam vigilias agam, quæ eſt omni arce pretioſior, cuius eſt inimicus violentior, cui hora imminet irruptionis incertior.

4. Sicut incertum eſt tempus mortis, ita omnino incertus eſt modus. Fortè gladio alicuius me inimicum putantis, confodiar: fortè igne domum vrente conſumar: fortè vadum fluminis ſuperans aquis obruar: fortè tremefacta terra viuus pariete ſepeliar, omnibus quoque ægritudinibus, quibus alij homines deceſſerunt, & modò decedunt, ſum expoſitus, quælibet illarum me poteſt opprimere, & vſura huius lucis orbare. Multos ex cognatis & amicis vidi principio febricula lenta pulſatos poſt ſeptem aut plures dies ſepulchrum occupare, & extremum diem obire. Prorſus dubium eſt quo ſim genere mortis occubiturus. At certum eſt me ſtultiſſimum eſſe, ſi cum: *Ecce ſponſus venit*, inclamatum fuerit, abſque oleo bonorum operum inueniar, quia à nuptijs illis æternis excludar.

MEDITATIO IV.

De mortis timore.

I. PVNCTVM. Mors igitur certiſſimè veniet, & cito veniet, & hora, qua minus forſitã putabam, adueniet. Tunc verò plurima erunt, quæ moleſtiam & timorem incutiant. Benigniſſimè mecum agetur, ſi non ſubitò tollar, ſed lento aliquo & graui morbo corripiar. Quantis, ô Deus, in illa ægritudine doloribus opprimar, quam multis cordis anguſtijs & triſtitijs abſumar. Medicamenta parabuntur, & applicabuntur ipſa ægritudine nihilo mitiora, immò ſæpè amariora, quæ dolori dolorem adijciant. *Pro hac* hora,
Pſa. 31.6 ô Domine, *orabit ad te omnis Sanctus in tempore opportuno*, cum ſcilicet illi robur ad orandum conceditur. *Verumtamen in* hoc *diluuio aquarum multarum*, ac innumerabilium dolorum, *ad eum non approximabunt* aquæ, ita vt illum ab ſpe in miſerationibus tuis concepta

Digitized by Google

pta dimoueant. Iam morbus ingraueſcet, naturamq; ſuperabit, & deſperatus à medicis iacebo ſupinus. Non deerit aliquis eorum vel cognatorum, vel amicorum, qui mihi mortis nuncium afferat, & quia iam morior, palam edicat: Rumor iſte, niſi homo perfectus ſim, & ab amore mundi elongatus, quam triſtis & moleſtus adueniet? quanto mœrore me replebit? qui ad inſtar mancipij mali & pigri herum meum pertimeſco, & in hoc exilio lætus viuo.

2. Tunc etiam illius verſiculi vim intelligam: *Circumdederunt me vituli multi, tauri pingues obſederunt me,* quoniam multa perturbantia & metum afferentia me cingent. Peccatorum totius vitæ me recordatio torquebit, quæ grauiora forſitan quam fuerunt apparebunt, & quaſi agmine facto in me irruent. Multiplex negligentia in ſeruitio Dei, & tepiditas ſupina cruciabit. Tempus otioſè conſumtum, & occaſiones neglectæ bonorum operum faciendorum affligent. Tunc me maximè pœnitebit, quod peccata mea pœnitudine non deleuerim, quod frequentiæ aut feruenti vſui Sacramentorum non vacuerim, quod orationi & abnegationi ſtrenuè non ſtuduerim, omnibuſque huius mundi theſauris vnam horam emerim, quæ tamen mihi conceſſa non erit, ex his quas modo otioſè conſumo. Vermis malæ conſcientiæ interius me rodet, metus diuinæ ſeueritatis comprimet, incertitudo aſſequendæ æternæ ſalutis coanguſtabit. Verè *circumdabunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis meæ conturbabunt me.* Dolores inferni quem metuo circumdabunt me: & præoccupabunt ac implicabunt laquei mortis, quia malum quod imminet perpetuæ damnationis, maximum eſt: & ſententia iudicis ſi aduerſum me pronuntietur irreuocabilis eſt, & quod eã ſim ob grauia peccata cõmeritus, mihi notiſſimũ eſt.

Pſal. 21. 13.

Pſal. 17. 5.

3. Dæmon, vel viſibiliter apparens, vel inuiſibiliter

Digitized by Google

Apoc.12. 12. adſtans terrorem augèbit, *ſciens quod* iam *modicum tempus habet*. Motus deſperationis excitabit, dicens: 1. Petr.4 18. *Quia ſi iuſtus vix ſaluabitur, impius & peccator vbi parebunt?* Alijs etiam multiplicibus tentationibus me adorietur, illis præcipuè, quibus dum viuerem, ſtrenuè non reſtiti, aut planè ſuccubui. Si autem nunc valens & in me collectus vincor, quomodo cum tot malis cinctus ſuperabo? Profecto dæmones declinabunt in me iniquitates, & imputabunt mihi, quas nec cogitaui quidem, & in ira ſua moleſti erunt mihi. *Cor meum* Pſal. 54. 5. etiam ex hac parte *conturbabitur in me, & formido mortis cadet ſuper me.* Timor & tremor veniet ſuper me, & cooperient me triſtitiarum tenebræ.

4. Summa tamen illius temporis miſeria, meo iudicio, eſt magna, quæ tunc adeſt, pœnitendi, & ad Deum ex vero amore redeundi difficultas. Nam morbi vis, & dolorum acerbitas ad alias curas nos vocant, & peccatorum deteſtationem, ac veram ad Deum conuerſionem interpellant. Si ego, peccatis meis exigentibus, & doloribus impedientibus ad te non conuertor, Pſal.6.5. *conuertere* tu, *Domine, & eripe animam meam: ſaluum me fac propter miſericordiam tuam. Quoniam non eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno autem* tantarum miſeriarum *quis confitebitur tibi?* Nemo, niſi tu eum excites, & ad te trahere conſtituas.

MEDITATIO V.

De mortis amaritudine.

1. PVNCTVM. Hæc omnia ipſam horam mortis præcedunt, & ſunt quaſi vigiliæ illius feſtiuitatis luctuoſæ, aut velut præludia illius quam extimeſcimus calamitoſæ tragœdiæ. Sed inſtante iam mortis hora, ó quam triſtis & amara ſentietur! Ponetur ante me i-

mago Chriſti crucifixi, cuius imitationem, aut contẽſi, aut tepidè ſatis aſſumſi. Dabitur in manu lucerna index bonorum operum quæ non habui, & hanc infœlicitatem ſuper omnes alias miſerias incurram, quod operibus externo ſigno lucernæ indicatis carens, vt hypocrita moriar. Aſtantium voces inſonabunt, quibus dicetur mihi, vt ſi voce non poſſim, ſaltem Deum inuocem corde. O quam amarum erit tunc animæ corpus relinquere, omnia deſerere, & ad iudicium properare!

2. Depoſita erit tunc anima, id eſt, in abyſſum deſolationis deiecta, vehementer non habens conſolatorem. Nihil quod ipſam tueatur inueniet. Surſum gladium diuinæ iuſtitiæ flammeum videbit: deorſum ſepulchrum patens aſpiciet: intra vermem conſcientiæ accuſantem ſentiet: extra amicos & cognatos hinc inde genuflexos, & Deũ rogantes conſiderabit, qui nec lenire malũ, nec vitam poſſunt protelare. Sacerdotes, ſi adſint, commendationem animæ ab Eccleſia inſtitutam recitabunt, Sanctos inuocabunt, Dominum ſupplicabunt: Et interim anima omnia mundana in pũcto tranſiuiſſe mirabitur, & futura quæ iam imminent, in perpetuum duratura intuebitur. Seque ſtultiſſimam reputabit, quæ ob momentum hoc æternitatis iacturam facit. *Thren.* 1. 9.

3. Iam inſtat tempus moriendi, quo anima corpus deſeret, & vita ſpoliatum relinquet. Tunc verò corporis vires deficiunt, membra cuncta rigeſcunt, pulſus ceſſat, pectus palpitat, raucum gutur anhelat, tabeſcunt oculi, nigreſcũt dentes, palleſcunt ora, ſenſus abeũt, & vniuerſæ corporis partes indicia ſummi doloris & extremæ calamitatis oſtendunt. Tunc mortis framea vno ictu carnem à ſpiritu diuidit, & vita diſcedit, & homo eſſe deſinit, & omnis eius gloria & ſplendor euaneſcit. Et dicent qui ad tranſitum morientis

adſtiterint, quod dictum eſt de illa pulchra muliere:
4.Reg.9. *Hæccine eſt illa Iezabel?* Hic eſt ille nobilis? ille litera-
37. tus & doctus? ille tot honoribus & dignitatibus ſubli-
3.Reg.9. matus? *Abierunt omnia eius magnalia, eritque Iſrael in*
7. *prouerbium & in fabulam cunctis populis.*

MEDITATIO VI.

De mortis, quam affert, omnium nuditate.

1. PVNCTVM. Nunc poſt mortem animam meam ac corpus intuear, vt vel ex hoc quid mihi ex rebus huius vitæ ſit profuturum agnoſcam. Corpus quidem, poſt diſceſſum animæ perſtat vt aridum lignum, vita, ſenſu & motu orbatum. Iam illi nulla eſt pulchritudo, quam videat, nulla vox, nulla melodia, quam audiat: nulla ſuauitas, quam oleat: nulla dulcedo, quam guſtet: nulla lenitas, nec mollities, quam manu contrectet. Iam cogitatio inania fabricare non poteſt, nec memoria pars ſenſus delectabilium recordari, nec cor affectibus immoderatis feruere. Quia ſenſus omnes tum interni, tum externi diſſipati ſunt, omnium iſtarum actionum exordia. Manet & iam corpus pallidũ, deforme, horribile, ita vt non ſolum amicus amicum, ſed & frater fratrem, & pater filium, & ſponſus ſponſam extimeſcat. Poſt paululum intolerabilem fœtorem exhalat, ita vt ab omnibus deſeratur, niſi fortè ab his, qui pietatis ergo non ſine magna moleſtia tantiſper ſuſtinent, quouſque illud funebri linteo cooperiant. Hicque teter odor ſolet eſſe tam peſtilens, vt nonnumquam neceſſe ſit funus accelerare, & ante cõſuetum tempus defunctum humo iniecta contegere.

2. Funus ipſum ac ſolemnes exequiæ multa habent, quæ me ad ſanam mentem concipiendam excitent. Exibo è cubiculo aut cella mea, non ſicut antea pedi-

pedibus proprijs & vi motrice naturali motus, ſed manibus aut humeris aliorum portatus. Canent nonnulli, plorabunt fortaſſis aliqui, & alij funeris comites ſe præbebunt, & cùm in me non ſit vox neque ſenſus, nullam nec fletus, nec cantus, nec comitatus rationem habebo. Procedam non ſplendido amictu veſtitus, ſed funebri linteo, aut habitu religionis detrito contectus. Deferar non quidem in domum aliquam magnificam, neque in cellam rebus curioſis inſtructam, ſed in ſepulturam anguſtam, & horridam, & obſcuram. Ibi lectus erit terra, culcitra ſtercus, ceruical oſſa aliorum defunctorum arida & fœtida, ſtragulum puluis & calx, quæ me abſumant, ne ego viuos fœtore contaminem. Nec deerit mihi mea vilitate digna ſocietas: nam *ſubter me ſternetur tinea, & operimentum erunt vermes*, qui me vndequaque circumeant & carnē meam paulatim abſumant. Vidi certè, cum aliquod ſepulchrum aperitur aliorum oſſa & caluarias hinc inde iactari, ita poſt breue tempus oſſa mea in pauimento iacebunt, & à tranſeuntibus conculcabor. *Iſa. 14. 11*

3. Hæc omnia horribilia corpus expectant. At anima à corpore auulſa nouam illam & numquam viſam regionem ingreditur, & omnibus rebus huius ſæculi nuda, ſolis operibus ſuis bonis aut malis, & virtutibus aut vitijs cincta conſpicitur. Iſta ſunt, quæ ſi bona, eam in cœlum euolare facient, ſi mala, in lacum inferni demergent. Quanta erit eius triſtitia, ſi Angeli eam, vt ſua ſocietate indignam, relinquant: quantus timor, ſi dæmones, quibus obediuit, occurrant, & ancillam per multitudinem peccatorum ſibi venditam, ad tartara ducant. Quare illa magnifacio, quæ in hac occaſione vſui mihi eſſe non poterunt, quin & damnationē afferent, aut ingreſſum in cœlū retardabunt? Et quare virtutis & ſanctitatis me amor non tenet, ſiquidē ſola virtus eſt, quæ fideliter me à tantis periculis liberabit.

4. Poſt non multos dies ita à memoria hominum deletus ero, ac ſi numquam in mundo vixiſſem. Nihil proderunt mihi progenitorum ſtemmata, neque ab auis & proauis accepta nobilitas. *Quæ enim vtilitas in ſanguine meo*, & interpretatus eſt quidam, in generis mei claritate, *dum deſcendo in corruptionem*. Nihil proderit corporis gratia atq; venuſtas? Nam ſi cum ſplendet, & oculos ſtultorum capit, *fallax eſt gratia, & vana pulchritudo*, quanto magis quando iam fœtet, & in fœtorem mutata conſpicitur. Nihil deniq; proficient opes & coaceruatæ diuitiæ, *Quia cum* homo *interierit, non ſumet omnia, neque deſcendet cum eo gloria eius.* Alij domos & prædia, alij munera honorifica, & cathedras, & dignitates poſſidebunt, & mei nulla prorſus memoria ſupererit. Vna igitur vita ſecundum virtutem eſt, quæ me in hac miſeriarum expectatione conſoletur: quia illa ad ſedes æternas, & reſurrectionem corporis glorioſam parabit ingreſſum.

Pſal. 29. 10.
Prou. 31. 30.
Pſal. 48. 18.

MEDITATIO VII.

De mortis iuſtorum & peccatorum diſcrimine.

I. PVNCTVM. Mors peccatorum dicitur peſſima, mors verò iuſtorum pretioſa: & verè ſicut dicitur, ita eſt. Quoniam illa initium eſt omnium malorum, hæc autem initium omnium bonorum. Moritur peccator, moritur & iuſtus: ſed, ô quam admirandum eſt vtriuſque mortis diſcrimen! Peccator magno dolore corripitur, quia ab his quæ nimis diligit, ſeparari compellitur: iuſtus dolorem non percipit, aut moderatum & tolerabilem percipit; quia à bonis, quibus non eſt agglutinatus, ſeparatur. Peccator mortis præſentia turbatur, quia paratus non eſt, & mala æterna, quæ illum manent, iam conijcit. Iuſtus æquanimiter

a ut

autetiam alacriter faciē mortis aſpicit, quia paratum ſe inuenit, & bona æterna ſibi deſtinata iam præſagit. Peccator timore cōcutitur, quia dæmonum aſpectus illum formidine complet. Iuſtus timorem immoderatum deponit, quia Chriſti Saluatoris ſui, & Virginis beatæ matris ſuæ, & Angelorum ac Sanctorum præſentia & protectione inuiſibiliter & aliquando viſibiliter roboratur. In cuius ſignum in aliquorum Sanctorum mortibus cœleſtis melodia audita eſt, vt illud quod exteriùs percipitur, indicium ſit eius, quod inuiſibiliter geritur.

2. Corpus peccatoris omnibus terrenis bonis nudatur, vt in fœtore maneat, vt poſt iudicium in æternum ardeat, vt dæmonum cibo deſeruiat. Corpus iuſti pallore quaſi amictu pro itinere parato veſtitur donec patriā ingrediēs ſtola im̄ortalitatis ornetur. Moritur ad tempus, vt poſtmodum ſemper viuat, & quaſi dormit, vt ad regnum percipiēdum euigilet. *Et cum dederit* Dominus *dilectis ſuis ſomnum* mortis, *ecce hereditas Domini filij*, præmia æterna, quæ ſunt velut filij ſanctorum laborum. Mola deniq; mortis teritur, vt pro menſa Domini panis ſimilagineus efficiatur. *Pſ. 126. 3.*

3. Anima peccatoris quaſi violenter egreditur, deſperatione & rabie referta, omnibus donis & virtutibus ſpoliata, & aduerſitatib. ſuis circumdata vt in gehennam deturbetur. Anima iuſti ex corpore quaſi de cubili procedit, ſpe læta, charitate ſecura, virtutibus & donis veſtita, Angelis circumſepta, vt ſi omninò purgata eſt, ſtatim in cœlum deportetur, ſin minus, in ſupplicium filijs paratum ad tempus ab ipſis Angelis purganda ducatur.

4. Quid faciam, vt moriatur anima mea morte iuſtorum, & fiant nouiſſima mea horum ſimilia? Certè hæc quæ ſequuntur, quæ attentè cogitanda ſunt, & cum ſpiritus feruore ſtatuenda. 1. Paulatim moriar, id

eſt, ſenſibus, affectibus, & cogitationibus me à rebus terrenis & creatis auertam, quas ſi in hora mortis non amauero, facilè & hilari vultu ab illis diſcedam. 2. Animam meam in *manu Dei* ponam, & in eius voluntate relinquam, iuxta illud: *Iuſtorum animæ in manu Dei ſunt*, & omnia viſibilia pedibus cõculcanda ſubijciam, vt in modum gradus me ad apprehendendos gloriæ fructus efferant. 3. Meipſum deſpiciam, gloriam mundi contemnam, paupertatem & rerum nuditatem diligam, vt qui in morte vna ſindone ſaturabor, nunc minimè multa temporalia conquiram. 4. Vitam longam nequaquã mihi promittam, ſed quodlibet opus ita exequar, ac ſi ſtatim eſſem moriturus: itaque viuam, vt ſic vixiſſe in hora mortis non me pœniteat. 5. Bonam mortem quotidie per merita Ieſu Chriſti Saluatoris mei, & per interceſſionem beatæ Virginis & Sanctorum poſtulabo, vt vocatus humiliter & fiducialiter dicam: *In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum.*

DE TERRORE EXTREMI IVDICII.

CAPVT V.

VNIVERSI homines duplex apud Dominum ſunt iudicium ſubituri. Alterum ſpeciale in ipſo momento mortis cuiuſque, quo merita aut demerita eius examinantur, & præmia aut pœnæ decernuntur. Alterum generale longè poſt mortem, quo reſumtis corporibus animæ in conſpectu iudicis comparebunt, vt ſententiæ in ſingulis ſpecialiter latæ conſenſu omnium hominum & Angelorum confirmentur, & Deus vt iuſtiſſimus laudibus efferatur. De illo
Hebr. 9. 28. primo intelligitur illud Pauli: *Statutum eſt omnibus hominibus ſemel mori; poſt hoc autem iudicium.* De iſto verò eſt illud Domini: *Tunc*, id eſt, poſt ſigna illa horri-

bilia, *videbunt filium hominis venientem in nube cum poteſtate magna, & maieſtate.* Vtrumque autem in meditationem incipientium adducendum eſt, vt de peccatis doleant, & per fructus pœnitentiæ iudicem leniant, & deinceps offenſas eius adijcere non præſumant. Et ſiquidem ſpiritu ſunt puſilli iudicium Chriſti vt pædagogum habeant, à quo à peccatis auocentur, & ad omnem virtutem excitentur: nam ipſum in frenum ne in peccata præcipites ruant Iſaias, & in pædagogũ, à quo in officio contineantur, Baſilius illis aſſignat. *Quieſcite agere peruersè*, inquit ille, *diſcite benè facere: quærite iudicium.* Hic verò ſic interpretatur: *Exquirite iudicium, Chriſti videlicet, ſecundum quod de nobis fert ſententiam, ſingulis quibuſque noſtrûm pro meritorum qualitate rependens mercedem : quod quidem niſi obſeruemus, niſi præ oculis habeamus, ne poſſimus quidem perſiſtere in vllo opere bono. Attenta enim cogitatio arcanorum nobiſque formidabilium, quæ in tremendo iudicio ſe offerent, pædagogus eſt ad exercendam pietatem.* Seuerisſimi iudicis obliuio in occaſionem peccatorum vertitur. De impio namq; dicitur; *Non eſt Deus*, ſiue iudex (ſic enim habent Hebræa) *in conſpectu eius; inquinatæ ſunt viæ illius in omni tempore. Auferuntur iudicia tua à facie eius.* Et poſtea: *Propter quid irritauit impius Deum? Dixit enim in corde ſuo: Non requiret.* Vt igitur peccata vitemus, & vitia ac amorem ſæculi fugiamus, hic pædagogus nobis audiendus eſt, qui pro more ſeptem lectiones proponet, quibus recogitandis per aliquot dies vtiliter immoremur.

Luc. 21. 27. *Iſaiæ 1. 17.* *Baſilius ibid.* *Pſ. 9. 5. Verſ. 13.*

MEDITATIO I.

De loco, & tempore, & perſonis interuenientibus in iudicio ſpeciali.

1. PVNCTVM. Non ſunt exactæ calamitates tuæ, ô anima mea, ſi Deo minùs fidelis extiteris, im-

mò poſt mortem angores incipiunt. Terribile namque iudicium expectas, in quo multa inuenies, quæ te metu & terrore concutiant. Tempus huius iudicij erit illud primum momentum, in quo à corpore fueris ſeparata. Dominus enim qui in ſuis actionibus molimina tarda non habet, in eo momento te ante ſe ſiſtet, accuſationes excipiet, cauſſam expendet, ſententiam proferet, & eam executioni mandari faciet. Hoc eſt momentum, à quo tua æterna ſalus aut condemnatio dependet, quod quidem ſimiliter eſt ac ipſa hora mortis prorſus incertum: illudque deberes non minus anxia, quàm benè parata expectare.

2. Locus, in quo, ô anima, iudicanda es, ille ipſe eſt in quo moriar, ſiue mare, ſiue terra, ſiue platea, ſiue lectus. Iudex enim tuus vbique eſt, per præſentiam diuinitatis, & per virtutem humanitatis ſuæ in omni loco thronum habet & iuriſdictionem exercet. Si autem lectus communiter ſolet eſſe locus mortis, illum certè ſingulis noctibus lacrymis irrigabo, vel in eo tanto timore & puritate cubabo, vt qui antequam ab illo ſurgam, extremam ſeatentiam expectem.

3. Iudicandus homo reus ego ipſe ero; anima quippe mea coram iudice ſuo ſententiam auditura comparebit. Sed quomodo comparebit? Corpore quidem ſpoliata, opibus, & diuitijs & rebus viſibilibus orbata. à cognatis & amicis deſerta. Sola opera ſua ſecum feret, his datur ad hoc ſeuerum iudicium ingrediendi facultas, vt ſi bona fuerint, animam in locum ſalutis efferant; ſi mala, in gehennam trudant.

Apocal. 12.18. 4. Accuſator & teſtes in hoc iudicio non deſunt. Ille eſt diabolus, qui vocatus eſt accuſator fratrum ſuorum. Vnde de impio dicitur: *Diabolus ſit à dextris eius. Cum iudicatur exeat condemnatus.* Is me accuſabit de omnibus peccatis, quæ feci: & de multis, quæ non feci, quia cogitationes meas & intentiones non nouit.

Pſal. 108 7.

uit. Dicet iudici (quod verum eſt) me ſuis inſpirationibus ſæpe non reſpondiſſe, auxilia otioſa habuiſſe, beneficia contemſiſſe, ſanguinem infiniti valoris conculcauiſſe. Quid faciam miſer, ſi hæc tunc non fuerint lacrymis & pœnitentia deleta? *Illumina nunc*, ô Domine, obſecro *oculos meos*, vt mea errata corrigam: *ne vmquam obdormiam in morte* peccati; *ne quando dicat inimicus meus: Praualui aduersùs eum.* Teſtis verò erit conſcientia propria, teſtes erunt actiones & cogitationes meæ. quæ ſi malæ, me etiam accuſabunt; ſi bonæ, defendent. *Pſal.* 12. 5. *Rom.* 2. 13.

5. Neque à miſericordi iudice aduocato priuabor. Nam Angelus mei cuſtos patrocinium ſuſcipiet. Is proferet ſanguinem Domini Ieſu pro me fuſum, exaggerabit vim tentationum & paſſionum impugnantium, & bona opera mea, ſi qua fuerint demonſtrabit, & diabolum reprehendet. *Numquid*, dicet, *iſte non eſt torris erutus de igne*, quem ſcilicet ego ſæpe ab igne concupiſcentiæ ſeruaui, & ſemiuſtum à cõſenſu grauiorum peccatorum eripui? Sed quid proderit aduocatus, vbi reus fuerit manifeſtè conuictus? *Zachar.* 3. 2.

6. Iudex tandem eſt Chriſtus; *quia Pater omne iudicium dedit filio.* Sapientiſſimus, quem nemo fallet; optimus, quem nemo ad iniquam ſententiam flectet: potentiſſimus, cui nemo reſiſtet: ſupremus, à cuius ſententia nullus appellabit. Hic ergo æquiſſimus iudex haudquaquam perſpicuè ſe tunc omnibus iudicandis oſtendet, at intellectum cuiuſque eleuabit, vt ſententiam audiat, & vt tunc ſe accuſari, & examinari, & iudicari, & damnari aut ſaluari cognoſcat. *Tunc leo rugiet, quis non timebit? Dominus Deus loquutus eſt, quis non prophetabit*, & non ſe reum eſſe fatebitur? *Ioan.* 5. 22. *Amos* 3. 8.

ME-

MEDITATIO II.

De forma iudicij ſpecialis.

1. PVNCTVM. Iudex hic ſanctiſſimus atq; iuſtiſſimus me coram ſe aſtantem aſpiciens compel-
Luca 16. 2. labit, dicetque: *Redde rationem villicationis tuæ, iam enim non poteris villicare*: immò non ſolum villicationis, id eſt, officij aut muneris; ſed omnium, quæ ad me pertinent, ſeueriſſimam rationem exiget. Peccata omnia mea operis, ſermonis, & cogitationis ſigillatim numerabit, & quare ea admiſerim indignabundus inquiret. Corporis, virium, ſenſuum, talentorum, auxiliorum, inſpirationum, Sacramentorum, & reliquorum huiuſmodi rationem poſtulabit, & an in eius obſequium, an vero in contemtum & trangreſſionem legum eius impenderim, ſigillatim examinabit. Bona etiam opera excutiet, ſecundum il-
Pſal. 74. 3. lud: *Cùm accepero tempus, ego iuſtitias iudicabo.* Intentionem an minus recta & præpoſtera fuerit, inſpiciet, circumſtãtias expendet, negligentias & omiſſiones, & nihil non excuſſum atque inexaminatum relinquet.
Sophon. 1. 12. *Scrutabitur* profectò, non tantùm Babylonem, id eſt, peccatricem animam, verum *Ieruſalem*, id eſt, iuſtam & ſtudioſam *in lucernis*, vt nullum iniquum aut imperfectum opus ſine pœna, nullum bonum opus ſine præmio ſuperſit.

2. Tunc vehementer admirabor, tunc lugebo, tunc
Ier. 24. 3. timebo. Mirabor, cùm euidenter aſpexero, quam alia ſint opera mea, ac ego putabam. Mirabor *ficus malas valde malas*, id eſt, peccata mea eſſe peſſima, & Deo ſupra quam cogitari poſſit inuiſa. Mirabor *ficus bonas non valde bonas*, id eſt, opera bona & labores meos nullius aut parui meriti fuiſſe, quorum iſtos inanis gloria fœdauit, illos multiplex negligentia in-

fecit,

Digitized by Google

fecit, alios ſiniſtra intentio penitus extinxit. Mirabor me in horreum conſcientiæ non frumentum ſed paleas recondiſſe. Lugebo, quia malorum operum patrator, quibus iram merui, & bonorum operum egenus inuenior. Lugebo, quia vitam in vanitate tranſegi, quia ſine fructu laboraui, quia in muneribus etiam bonis & ſanctis non Dèo, ſed meo honori & commoditati ſeruiui. Timebo, & angore cruciabor, quia os iudicis ad proferendam ſententiam aperiri video, & an me abſoluturus ſit, an damnaturus, neſcio. Timet homo qui ab homine ſuper re aliqua leuis momenti, aut ſuper mutilatione membri, aut vita temporali ſententiam expectat: & ego nō timebo, qui de ſalute aut perditione æterna ſententiam præſtolor? Nunc, nunc *faciam* de me *iudicium & iuſtitiam* Domine; *non tradas me calumniantibus me* ſuperbis. *Pſal.* 118 121.

3. Iudex igitur examinata cauſa ſententiam ſuam proferet. Sed nunc eos qui moriuntur in tres claſſes diuidamus. Quidam planè ſunt impij in lethali peccato decedentes. Qui ex iſtis infœlicibus fuerit, audiet intus in mente: *I maledicte in ignem æternum*, diſcede, inquam, à me in quo pęna damni eſt Maledicte: *dilexiſti* namque *maledictionem, & veniet tibi; & noluiſti benedictionem, & elongabitur à te.* Abi igitur non in locum amænum, ſed in ignem, & non ad tempus, ſed vt per totam æternitatem puniaris. Hac autem ſententia prolata, Chriſtus peccatorem deſeret, Angeli diſcedent, aſſerentes: *Curauimus Babylonem, & non eſt ſanata; relinquamus eam*, & dæmonibus animam iſtam puniendam tradent. Alij ſunt ſancti, ſeu viri perfecti, aut in obſequio Dei feruidi. Horum cuilibet in aure cordis dicetur: *Euge ſerue bone & fidelis, quia in pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui.* Alij ex his qui in gratia decedunt tepidè vixerunt, & negligenter. Qui prius qui-

Pſal. 108 18.

Ierem. 51. 9.

Matth. 25. 21.

dem

dem acerrimè increpabuntur à iudice, & ſupra quàm cogitari poteſt, terrebuntur, at poſtea prolata abſolutionis ſententia, & de futura gloria ſecuri facti in ignem purgatorium puniendi & lauandi mittentur. Vide tu, ô anima mea, quam ex his ſententiam eligas.

MEDITATIO III.

De terribilitate vniuerſalis iudicij.

1. PVNCTVM. Deus qui ſummè iuſtus eſt, & miſericors, quaſi necdum hac bonorum mercede, & malorum caſtigatione contentus ſtatuit palam & coram omnibus illos æterno præmio, & iſtos ſempiterna pœna afficere. Veniet ergo in nouiſſima hora mundi Chriſtus filius Dei Saluator noſter, ac iudex viuorum & mortuorum, vt ſententiam in ſingulos latam promulget, vtque quàm iuſtus ſit in omnibus vijs ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis, vniuerſis tum Angelis, tum hominibus manifeſtet. Inſuper, vt illuminet abſcondita tenebrarum, & manifeſtet conſilia cordium, & tum in conſpectu omnis carnis laus, vel vituperatio iuxta exigentiam meritorum, vel demeritorum erit vnicuique à Deo. Ac tandem vt Chriſtus pro nobis antea contemtus ab impijs glorificetur, & verus filius Dei, cui Pater omne iudicium dedit, ab omnibus cognoſcatur.

2. Sed quam terribilis futura ſit hæc iudicij dies, ex ſignis eam præcedentibus, & maiora mala portendentibus licet colligere. Turbatur rex, & indignatione plenus ad hoſtium ſe vltionem accingit, & turbatur omne regnum cum illo. Sic Chriſtus omnium Rex indignabundus aduerſus peccatores veniens vniuerſas creaturas commouebit, & ad vindictam ſumendam armabit. Sol tenebreſcet, vt æternas tenebras impijs

paratas indicet; luna vertetur in ſanguinem, vt iram Domini ſanguinibus iniquorum, id eſt, peccatis eorum paratam ſignent. Stellæ cadent de cœlo, vt caſum reproborum è cœlo Eccleſię in gehēnam portendant. Omnia elementa quaſi ad pugnam contra mortales exibunt. Ignis deſcendet, & partem maris & terræ, & eorum quæ ſunt in eis exuret. Aer fulgura & fulmina mittet, & tonitribus inſonabit. Aqua fluminum tabeſcet. Mare verò in terras irrumpet, & plurimas vrbes obruet. Terra inſolitis motibus quatietur, & ædificia ſubuertet, quæ cadentia multos oppriment. Animalia ſylueſtria & fera ad oppida refugij cauſſa confugient: & nihil erit ex rebus mutabilibus, quod non venturum dolorem oſtendat.

3. In his autem malis quid facient homines? Profectò areſcent præ timore calamitatum præſentium, & expectatione dolorum futurorum. Hæc enim erit tribulatio omnium præteritarum ac futurarum maior. Quia nec bonis ſuis ſpoliati, nec ab hoſtibus obſeſſi, nec a leonibus lacerati, nec in Sodomis vſti, nec generali diluuio ſubmerſi talia paſſi ſunt, qualia tunc viuentibus euenient, neque futuri vſq; ad illum diem vmquam æqualia patientur. Dicente Domino: *Quia erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio, neque fiet.* Et iccirco vocatur *dies illa magna & amara valdè.* In qua *cōgregabit Dominus ſuper impios mala, & ſagittas ſuas complebit*, id eſt, vſq; ad poſtremā iaculabit in eos. *Mat.* 24. 32. *Sopho.* 1. 14. *Deut.* 32. 35.

4. Ab his malis ex parte eximuntur iuſti; quibus dicitur: His autem fieri incipientibus *reſpicite ſecuri, & leuate* per fiduciam *capita veſtra, quoniam appropinquat redemptio veſtra.* Ex quo liquet, quia in omni ætate & occaſione Deus iuſtorum, ceu filiorum chariſſimorum rationem habet, & à malis, quæ alios diſſipāt, miſericorditer eripit.

MEDITATIO IV.

De conflagratione mundi, & vocatione iudicandorum.

1. PVNCTVM. O quanta ſunt, anima mea, quæ te gloriæ mundi deſpiciẽtiam docent! Hanc enim gloriam Dominus in tremendo illo die ignis pabulum
Pſ. 49. 3. faciet. *Ignis in conſpectu eius*, ſcilicet iudicis, *exardeſcet,*
Pſ. 96. 3. *& in circuitu eius tempeſtas valida.* Et: *Ignis ante ipſum præcedet; & inflammabit in circuitu inimicos eius.* Hic ignis ex quatuor partibus mundi conſurgens mira celeritate omnia pretioſa, & pulchra, ac magnifica eius abſumet. Impios diriſſimè cruciabit, iuſtos mitiùs à maculis purgabit, & omnino purgatos ſolùm illumi-
Pſ. 28. 7. nabit, & nullo modo illis officiet. *Vox* enim *Domini intercidentis flammam ignis* ita actiones eius diuidet, vt quoſdam ad initium æternorum tormentorum torqueat (nam hic ignis vſque ad finem iudicij perdurabit) quoſdam ad omnimodam munditiam purget, alios verò ad augmentum amoris & gratitudinis ſolùm illuminet. Quid ergo magni æſtimas, quæ tam ſine mora ignis edax abſumet.

2. Omnibus hominibus, qui tunc erunt quoad corpora ſua, & cunctis animalibus ac rebus vſui hominũ ſeruientibus in cinerem verſis, & elementis ab immũditia purgatis, vox cuiuſdam Archangeli ad modum
1. Theſ. 4 tubæ perſonabit, dicentis: *Surgite mortui, venite ad iudicium;* qua omnes nos ad ius corãm tribunali Christi iudicis audiendum vocabit, & vt compareamus iubebit. Huius tubæ angelicæ tanta virtus erit, vt ad ſoni-
1. Cor. 15. 42. tum eius omnes reſurgamus. In momento, in ictu oculi, in nouiſſima tuba: canet enim tuba, & mortui reſurgent incorrupti. Breuiſſima namque mora, & An-

gelorum

gelorum miniſterio cineres cuiuſq, corporis congregabuntur, & virtute diuina coagmentabuntur, & animabus è cœlo deſcendentibus, & ab inferis aſcendentibus viuificabũtur, vt nunquam amplius moriantur.

3. Sed quantum erit corporis alicuius reprobi, & corporis iuſti diſcrimen? *Omnes quidem reſurgemus, ſed non omnes immutabimur*, id eſt, non omnes gloria veſtiemur. Corpora damnatorum erunt ſummè deformia, fœtida, paſſibilia, quæ ignis non conſumet, ſed in perpetuum exuret. In quibus miſeræ animæ inuitæ, & cum rabie, & nimia triſtitia ingredientur, & multis ſe inuicem maledictionibus complectentur. *Quærent iſti homines mortem, & non inuenient eam, & deſiderabunt mori, & fugiet mors ab eis.* At iuſtorum corpora reſurgent pulchra, impaſſibilia, glorioſa, quæ animæ iuſtæ maxima lætitia ſuſcipient, & cogitationibus beneuolentiſſimis illis gratulabuntur. Dicet anima: O corpus meum, ô amice chariſſime, ô frater fideliſſime, nunc fructum laborum tuorum cum alacritate ſuſcipies. *Cecidiſti in corruptionem, reſurgis in incorruptione; abſcondiſti te in ignobilitate, eleuaris in gloria: circumdederunt te in infirmitate, appares in virtute: eras corpus animale, mortale ac miſerum, factum es corpus ſpirituale, immortale, glorioſum.* Hic ſolus occurſus corporis & animæ ſufficiens præmium omnium laborum reputandum eſt.

1. Cor. 15. 43.

Apo. 9.

1. Cor. 15. 43.

MEDITATIO V.

De aduentu iudicis & ſegregatione bonorum à malis.

1. PVNCTVM. Interim oculis omnium cœlum videbitur aperiri, & omnes Angeli nouem ordinum, cunctique Sancti Chriſtum iudicem comitaturi procedẽt. *Ecce*, inquit, *venit Dominus in ſanctis millibus* Iudæ 1.

Iſa.3.14. *ſuis.* Et: *Dominus ad iudicandum veniet cum ſenibus populi ſui, & cum principibus eius.* Veniet autem poſtea iudex plenus gloria, veſtitus decore, circumdatus maieſtate, ſolem ipſum claritate ſuperans, & bonos fiducia, malos verò ſummo timore complens. Apparebit *Mat.24.30.* ante Dominum vexillum crucis, quod etiam malis timorem incutiet, & bonos maximopere exhilarabit. Qui immortales iam facti rapientur in nubibus obuiam Christo in aera, vt ſe Angelis deſcendentibus *1. Theſſ.4.16.* immiſceant iudicem comitaturi, & cum illa cœleſti turba vſque ad locum diſcuſſionis venturi.

2. Locus iudicij eſt vallis Ioſaphat, in quem Dominus veniet, & in throno ſplendidiſſimæ nubis ſedebit: *Ioel.3.2.* & ibi omnes homines aduocabit *vt diſceptet cum eis.* Aſtabit Regina Angelorum ad latus filij ſedens, nullam iam opem peccatoribus allatura, ſed illos cum filio damnatura. Sedebunt etiam vt iudices, qui ſimul cum Chriſto ſententiam probent, Apoſtoli & Apoſtolici viri, qui non externa tantùm ſpecie, ſed verè & ex corde omnia reliquerunt, & Chriſti vitam ſunt imitati. *Malach.3.27.* *Quis* igitur *poterit cogitare* hunc *diem aduentus* Domini, cuius vulnera Solis radijs ſplendidiora impios terrebunt, iuſtos verò ſpe & lætitia roborabunt.

3. Fiet ſtatim illa in æternum duratura ſeparatio, non nobilium ab ignobilibus, non diuitum a pauperibus, non litteratorum ab ignorantibus, ſed bonorum à malis. Separabit Dominus Angelorum miniſterio triticum à zizanijs, oues ab hædis; iuſtos conſtituet à dextris, & à terra in eminentiorem locum ſublimabit: malos ſtatuet à ſiniſtris, & in loco ignobiliori relinquet. Eſto & tu ouis, qui Chriſtum ad imitationem enitaris agnoſcere, qui vocem eius ad obedientiam audias, vt ſublimiorem locum adire merearis. *Sap.5.1.* *Tunc* profectò *ſtabunt iuſti in magna conſtãtia aduerſus eos, qui ſe anguſtiauerunt.* Impij autem *videntes* eos ad

dexte-

dexteram collocatos, *turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in ſubitatione* tam *inſperata* eorum *ſalutis.* Vide vtram partem velis eligere.

MEDITATIO VI.

De diſcuſſione vitæ, tum bonorum, tum malorum.

1. PVnctum. Diſcutiet Dominus opera hominum ſic ſegregatorum, immo & Angelorũ, & magna cum æquitate diſcutiet. *Libri, inquit, aperti ſunt, & alius liber apertus eſt, qui eſt liber vitæ.* Libri multi conſcientiæ multorum: liber vnus vitæ, conuerſatio Chriſti Ieſu, cum quo alij libri debent concordare. Deteget igitur Chriſtus conſcientias peccatorum; & peccata omnium illorum reuelabit, & cuique peccata ſua, & peccata omnium, ita vt cuncta, quę homines geſſerũt, cunctis aperiat, oſtendet. Ibi apparebunt crimina ſecretiſſima cordis, peccata abſcondita operis in receſſibus domorum patrata, delicta grauia à notitia ſacerdotum in confeſſione celata, & prętextibus vanis contecta. Apparebunt ſiniſtræ intentiones, fraudes, hypocriſes; & quia hæc libro vitæ non conſentient, immo ab eo toto cœlo diſtabunt, grauiſſimè increpabuntur. Ne autem impij cõquerantur, opera etiam bona ipſorum manifeſtabũtur, ſed ad ignominiam eorum; quia tanta bona, ob res nihili dilapidauerunt; quia in illis non perſtiterunt: quia multi ipſorum fuerunt ex illis, qui docuerunt bona, & non fecerunt, & impoſuerunt alijs onera grauia, & ea nec digito voluerũt attingere. *Apoc. 20 12.*

2. *Nihil* erit *opertum,* ô miſer peccator, *quod non reueletur; nihil abſconditum, quod non ſciatur.* Vide tu, quando tuæ ignominiæ, tuæque vilitates omnibus reuelabũtur, quãto pudore ſuffunderis. Vidiſtine aliquando hominem, quem doctum & ſanctum re- *Mat. 10. 26.*

putaueras, à cenſoribus fidei in publicum theatrum propter hæreſim eductum, veſte ignominioſa notatū, & pœnæ ignis adiudicatum. Nonne hæc infamia & ignominia tibi maxima viſa eſt? Sed dico tibi, quòd nullius eſt momenti, ſi cum illa ignominia impiorum conferatur.

3. Iuſtis verò quàm meritò dictum eſt, vt in hac die terribili capita in ſignum fiduciæ & fœlicitatis leuent. Aperiet Dominus vniuerſis Angelis & hominibus omnia opera bona ipſorum, ſigillatim mādatorum cuſtodiam, cōſiliorum obſeruationem, ieiunia, vigilias, corporis aſperitates, eleemoſynas, multiplex genus abnegationis, & quidquid virtutis geſſerunt laudabit, & ſibi gratiſſimum fuiſſe in publicum proferet. Peccata etiam horum manifeſtabit, ex quibus tamen nullus pudor illis proueniet, quia ea pœnitentia & lacrymis diluerunt, quia in Chriſti ſanguine ſuffocarunt, quia ad viam veritatis tempeſtiuè redierunt.

4. Quanta erit tunc Sanctorum iuſtorumque laudatio, quam non homines inſipientes & decepti dabunt, ſed Deus ipſe & Angeli & omnes ſapientes largientur. Tunc laus erit vnicuique iſtorum à Deo, qui & illos fideles ſibi prædicabit, & ex comparatione ad eos, impiorum turbam noua ignominia afficiet.

MEDITATIO VII.

De ſententia prolatione ad bonos & malos.

I. PVNCTVM. Hac diſcuſſione ſeu oſtenſione operum facta iudex iuſtus & rectus vltimam ſententiam proferet, quam non licet immutare. Primò alloquetur bonos hilari & benigna facie conuerſus ad eos, vt vel ipſi iniqui teſtes ſint miſerationis eius, & Mat 25. 34. fœlicitatis bonorum. Dicet autem illis: *Venite benedicti*

Patris

Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi. Venite, inquam, ad gloriam, quia veniſtis ad iuſtitiam, quando vocaui vos. Benedicti Patris mei, cuius benedictio efficax eſt, integra & omnem benedictionem continens eſt, immutabilis & perpetua eſt, qui vos benedixerit, erit benedictus, qui verò maledixerit, maledictionibus repleatur. Poſſidete iure hereditario, quia filij Dei conſtituti & fratres mei, non bonum aliquod diminutum, ſed regnum, non temporale, ſed æternum, non terræ, ſed cœli, non ab homine, ſed à Deo paratum, non alijs, ſed vobis, quos ipſe Pater in ſuum peculium elegit.

2. Iuſti hoc perpetuo regno donati ex totis præcordijs Chriſto gratias agent, eius miſericordiam & iuſtitiam prædicabunt, ſibi inuicem gratulabuntur, beatæ Virgini & Sanctis, quorum ope tantum bonum aſſequuti ſunt, gratiſſimos ſe oſtendent, & quiſque ſua opera, quæ fecit, & moleſtias ac preſſuras, quas propter Deum paſſus eſt, quibuſq; tam eximiam gloriam acquiſiuit, in ſummo pretio habebit.

3. Impijs, quibus væ in hac vita & in futura paratum eſt, omnia hæc à cõtrario ſuccedent. Nam iudex Chriſtus vultu indignabundo, & quaſi fulmina vibrante conuerſus ad illos, dicet voce terribili: *Diſcedite à me maledicti in ignẽ æternũ, qui paratus eſt diabolo & angelis eius.* Diſcedite, inquã, à me, qui ſum vltim⁹ finis veſter, & omne bonum veſtrum, vt in æternum pœna damni puniamini. Diſcedite à domo mea, & ab Angelis & Sãctis meis, vt eorũ ſocietate nunquã fruamini; diſcedite ab omni eo quod vos tueri poteſt, vt in omnimoda ſolitudine bonorum cõſtituamini. Maledicti, omni maledictione repleti, corpore & anima, & in omni loco & tempore malis & execrationibus ſuſtinendis deputati. In ignem æternum, vt pœnam ſenſus & cruciatus intolerabiles per omnẽ æternitatẽ ſentiatis. Quod pa- *Mat. 25. 41.*

ratum erat (vobis ſcientibus vt emendaremini) non quidem vobis, quos ego (quod ad me attinet) ſaluare volebam, ſed dæmonibus, cum quibus in perpetuum puniemini.

4. Qualis erit iniquorum animus, dum ſe vident à Chriſto contemni, & in barathrum omnium malorum deturbari? Concipient ſine vlla menſura triſtitiam & dolorem, quia nulla eſt menſura calamitatis quam ſuſtinent. Hanc maledictionibus in ſe iactatis, & querimonijs aduerſus iudicem prolatis teſtabuntur, quibus tamen in omnem æternitatem durantibus nullo modo miſeriæ ipſorum lenientur. Time, ô homo, ne ex iſtis ſis futurus, & ita vitam tuam nunc corrige, vt in conſilio malignantium non ſedeas, ſed in illa tremenda die abſolutus euadas.

DE ACERBITATE POENArum inferni.

CAP. VI.

POST meditationem iudicij recogitanda eſt acerbitas pœnarum inferni, qua peccatores puniendi ſunt. Hæc enim vehementer inſtigat, vt de præteritis peccatis doleamus; & vt de cætero nunquam ſaltem graui peccato fœdemur. Nemo eſt, qui cibum etiã ſuauiſſimum comedat, ſi propter guſtum illius ſe ſtatim morte, aut grauiſſimis calamitatib. mulctandũ ſciat. Sic qui attenta conſideratione inſpicit criminum dulcedinem doloribus gehennalibus eſſe puniendã, ma-

Iſai. 28. 9. ximè à peccato retrahitur. *Tantummodo ſola vexatio*, ait Iſaias, *intellectũ dabit auditui.* Quod quidem verum eſt non ſolùm, quãdo ipſãm vexationẽ ſenſu percipimus, verùm & cùm eam intenta recogitatione meditamur. Vnde cùm quiſque oculis interioribus videt mala perpetua, quæ ob peccata impij ſuſtinent, hæc ipſa

vexa-

Digitized by Google

vexatio conſpecta oculis eum à peccatis auertit. Infernus, ex ſententia Bernardi, eſt cuſtos rationis, cuius recordatio efficit ne peccati conſenſu polluatur. *Iam verò ad thalamum rationis*, inquit, *talis & tam ferox adhibendus eſt cuſtos, qui nemini parcat, ſed quicumque hoſtis, ſiue clam ſiue palam ingredi præſumſerit, procul eum arceat, & hic ſit recordatio gehennæ.* Bene ergo ſecundum tropologiam monet Dauid in Pſalmo: *Deſcendant in infernum viuentes*, vt qui in vita illuc conſideratione deſcenderint, in morte in gehennam non cadant, & à cauſa cadendi ſcilicet à peccato ſe conſtanter auertant. De hac igitur pœna impiorum grauiſſima, hæc ad fugiendum peccatum poſſumus meditari.

Ber. ſer. de triplici iudicio.

Pſal. 54. 16.

MEDITATIO I.

De loco inferni, in quo puniuntur reprobi.

PVNCTVM. In temporali republica bene gubernata ædificatur carcer, vbi mali & inquieti detinentur, quouſque debita pœna puniantur. Sic Deus in mundo fecit carcerem, in quo perpetuo mali, qui in peccato lethali deceſſerunt, teneantur, & diris cruciatibus caſtigentur. Hic carcer vocatur gehenna ſiue infernus. Vnde infernus eſt locus ad comprehenſionem & punitionem impiorum deſtinatus, ſeu eſt ſtatus omnium malorum aggregatione miſerrimus. In terra, ô homo, habes multa bona, quibus vtaris, & non pauca mala pœnæ, quibus patienter ſuſtentatis aliquid apud Deum merearis. In cœlo habebis omne bonum, & nullum malum. At fuge gehennam, quia ipſa eſt coaceruatio omnium malorum, infamiæ, doloris & cæterorum, & exilium perpetuum omnium bonorum.

2. Lacus inferni eſt in centro terræ atque in ipſis

viſceribus conſtitutus. Cuique enim rei Deus locum congruentem attribuit. Peccatores autem, qui voluntate ſua miſerrimas & viliſſimas creaturas ſe fecerunt, meritò in infimo & viliſſimo ac miſerrimo loco clauſi tenentur. *Statuerunt oculos ſuos declinare in terram*; terram reſpicere, terram amare, ideo meritò terra obruuntur, & in infimis cauernis eius ſub montibus gemunt, & in ſentina totius terræ, in quam omnes ſordes defluunt, iuſtiſſimè collocantur.

Pſal. 16. 11.

3. In iſto loco nihil eſt, quod miſeros peccatores oblectet. Non eſt ibi lux, niſi quæ pœnam ingerentia manifeſtet. Quare vocatur *terra tenebroſa, & operta mortis caligine:* in qua princeps tenebrarum, & qui tenebras dilexerunt, & lucem odio habuerunt, habitant. Non eſt ibi vox niſi gemituum & vlulatuum, quæ habitatores contriſtat. Ibi eſt teterrimus odor, quare vocatur ſtagnum ignis & ſulphuris, qui odor ex corporibus damnatorum procedet. Eſt amaritudo maxima abſinthium, & fel longe poſt ſe relinquens. Eſt denique locus tactui horrendus, multa habens, de quibus ſtatim, quæ miſeros crucient. Vide ſi in hoc loco ſemper habitabis, cùm in loco amœno, ſi in illo vinctus tenearis, ad vnum diem commorari non poſſis.

Iob. 10. 21.

Apoc. 19. 20.

4. Eſt tandem infernus locus anguſtiſſimus & arctiſſimus. Licet enim dicatur, quòd *dilatauit infernus animam ſuam, & aperuit os ſuum abſque vllo termino.* Tamen tot numero in illum deſcenſuri ſunt, vt exiguus locus cuique ſuperſit. Ita erunt inter ſe conſtricti, vt omnino moueri non poſſint. An vidiſti lateres in fornace? an haleces in caniſtro? Sed multo magis delicati in inferno comprimentur. O homo, quam terribilis eſt locus iſte! verè non eſt hîc aliud niſi domus diaboli, & porta omnis miſeriæ. Deteſtare peccata tua, & fuge ab illis ſi exhorreſcis in tam tetrum carcerem conijci.

Iſa. 5. 14.

MEDI-

MEDITATIO II.

De miſerrima ſocietate damnatorum.

1. PVNCTVM. Bonorum ſocietas multum valet ad leniendum dolorem, & è contra malorum ſocietas ad illum augendum. Ex hac autem parte, ô miſer peccator, niſi reſipiſcas, intolerabilis miſeria te manet, quia cum illis perpetuò eris, quorum præſentiâ tuus dolor & furor increſcat. In lecto igneo decubabis, & nõ erunt ibi parentes, nec fratres, nec cognati, qui te conſolentur: quia etſi multi iſtorũ forſitan in inferno torquebuntur, tamen viſcera pietatis amiſerunt, & perpetuis maledictionibus tibi inſultabunt. Non erunt ibi amici, quia affectu amoris exuti in hoſtes implacabiles conuertentur. Non erũt ſerui ac famuli, qui erecto collo ad ignominias tibi inferendas conſurgent, & debitum ſeruitutis ac obſequiorũ excutient. Non erit in eo loco vllus perſonarum ordo maiorum & minorum, nobilium & ignobilium, *quia ibi nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitat.* Atque imperatores & reges & alij principes viri æquè ac mãcipia viliſſima ad pœnas & iniurias inquirentur. *Iob.14. 22.*

2. Illi præcipuè, qui complices fuerunt peccatorum, quos immoderatè dilexiſti, quorum tibi fuit cõuerſatio iucundior, maiorem in corde tuo rabiem & deſperationem excitabunt. Illos enim aſpicies vt terribiles hoſtes animæ tuæ, vt cauſas damnationis tuæ eos implicabili odio proſequeris, & ab eis fugere deſiderabis, nec poteris.

3. Socios etiam habebis dæmones fœditate turpiſſimos, odio crudeliſſimos, carnifices infeſtiſſimos, qui immiſſis cogitationibus præſentium malorum, & apparitionibus horribiliſſimis te terrebunt. In hac vitæ

cùm

cùm eorum furor a Domino cohibetur, ita Iobum afflixerunt, ita Martyres dilacerarunt, ita energumenos cruciant, & diſcerpunt, quid facient, cùm ſibi facultas omnis ſæuiendi conceſſa fuerit, & reprobos ad libitum lacerandi.

4. Tandem, nullum inuenies in illo ergaſtulo nec hominem, nec dæmonem, qui te conſoletur: neminem cuius tibi ſit conuictus amabilis. Omnes tibi moleſti erunt, & eo moleſtiores, quo eorum aſpectum vitare non poteris. Pœna ſanè iuſtiſſimè lata in peccatores, vt qui in hac vita ſocietatem bonorum auerſati ſunt, nequiſſimorum dæmonum ſocietate puniantur.

MEDITATIO III.

De pœna damni, qua puniuntur reprobi.

I. PVNCTVM. Duæ ſunt damnatorum pœnæ; damni, & ſenſus, ſub quibus omnes aliæ comprehenſæ ſunt. Pœna damni eſt quam reprobi ex carentia bonorum, ad quæ poſſidenda creati ſunt, in æternum percipiunt. Nimirum, quia priuantur clara Dei viſione, ſuauiſſima eius dilectione, ineffabili ipſius dulcedinis poſſeſſione, & dotibus glorioſis, quibus Sanctorum corpora ornata ſunt. Huc etiam pertinet illa pœna quam patiuntur; ex eo quòd arceantur à cõſpectu humanitatis Chriſti Saluatoris, & Beatæ Virginis, & à ſocietate nouem ordinum Angelorum, & omnium Sanctorum. Quia enim peccando à Deo auerterunt ſe, iuſtum eſt vt in vltionem huius auerſionis, Deus ipſe ab eis auertatur, & ab omnibus Sanctis & Angelis extorres fiant.

2. Hæc pœna eſt omnium grauiſſima, adeò vt vellent damnati cunctas pœnas huius vitæ & alterius ſuſtinere, quam hac diuinæ viſionis, & eorum quæ ad eã

ſequun-

ſequuntur priuatione mulctari. Non quia Deum diligunt miſeri, qui odio ipſius pleni ſunt, ſed quia maiorem voluptatem & tranquillitatem in hac ſola viſione, quam in omnibus alijs bonis eſſe cognoſcunt. Ac proinde implacabili rabie ex carentia tanti boni poſſeſſi ſunt. Anima enim eodē momento, quo à corpore ſeparatur, vellet magno impetu in ſuum finem tendere, ſicut lapis tendit in centrum, & magna vi ab hoc motu impeditur, & in ſummam miſeriam detruditur.

3. Quàm verò terribilis ſit iſta pœna, ex his perſpici licet, quòd illud maiòrem dolorem infert, quod priuat maiori bono. Hæc autem pœna eſt carentia infiniti boni, nempe Dei, & infinitæ voluptatis, & infiniti theſauri, & infiniti honoris; quantum igitur dolorem immittet? Terribiliſſimum malum huius vitæ eſt mors, ſed hæc pœna eſt mors animæ, quia Deus eſt vita eius, à quo in æternum auellitur. Denique ſicut *oculus non vidit, nec auris audiuit, neque in cor hominis aſcendit bonum*, quod præparauit Deus *diligentibus ſe*, ita nec malum hoc damni, quod impijs inferre conſtituit.

MEDITATIO IV.

De pœna ſenſus damnatorum.

I. PVNCTVM. Pœna ſenſus, qua damnati torquentur, non ſolùm ſingulas pœnas huius vitæ, verum & omnes ſimul acceptas in immēſum excellit. Eſt quilibet eorum, vt abyſſus pœnarum, vt mare dolorum, vt pelagus omnium amaritudinū, in quo nullus eſt ſenſus, nullum membrum, nulla particula, cui nō ſpecialis & terribilis pœna deſtinetur. Omnes autē ſimul, & abſque vlla intermiſſione infœlicem inuadunt, vt eius tormentum ſit omnimodo intolerabile. Sed licet numerus hic pœnarum noſtram cogitationē

exce-

Digitized by Google

excedat,hoc loco aliquas earum recenſebimus. Oculi damnatorum torquebuntur aſpectu dæmonum in aſſumtis corporibus deformiſſimis illos terrentium. Inſuper & aſpectu corporum aliorum reproborum, quia erut ſupra omnem noſtram exiſtimationem fœdiſſima. Ac tandem igne & fumo, & atra illius loci caligine & obſcuritate.

2. Aures illorum infœlicium puniuntur gemitibus, vlulatibus, rugitibus, querimonijs, blaſphemijs, & alijs vocibus huiuſmodi, quorum auditio cor anguſtabit, & perpetua triſtitia complebit.

3. Odoratus pro ſuaui odore fœtorem ſulphuris & omnium rerum fœtidiſſimarum percipiet, & quiſque reproborum ex corpore ſuo ac ex corporibus aliorum damnatorum peſſimum odorem exhalantem ſentiet.

4. Guſtus habebit, quo ſe oblectet, fel draconum, & vinum aſpidum, & omnes ſapores felle amariores, & pro crapula & ebrietate famem & ſitim perpetuam, adeò (vt ſicut in diuite epulone contigit) guttam aquę deſideret, vt lingua tantillùm refrigeretur in illa flamma quam patitur.

5. Tactus per totum corpus diſperſus nimio ignis ardore & intolerabili niuium frigore cruciabitur. Nam miſeri illi, vt eſt in Iob, *ad nimium calorem tranſi-*
29. *bunt ab aquis niuium.* Si manum vno die in fornace habere non ſuſtines, aut in ſtagno aquæ frigidæ per vnam noctem hyemis manere non vales, quo pacto illum ardorem & illud frigus æternum ſuſtinebis? Interim autem dum corpora reſurgunt, animæ igne torquentur, quia Deus miro ſed veriſſimo modo illi vim confert, vt ſpiritum cruciet.

6. Senſus internus ſiue vnus tantùm ſit, ſiue in plures diuiſus, perpetua & viuaciſſima appreheſione malorum, quæ damnatus patitur, affligetur, & illi cogi-

tationem aliò diuertere, aut ſuorum malorum obliuiſci non dabitur.

7. Appetitus ſuis paſſionibus immoderatis quaſi in rabiem agetur. Nam præſentia mala triſtitias & mœrores, odia & deſperationes, timores & deſideria, quaſi ventos hincinde nauem cordis impellentes & confringentes excitabunt. Erit tunc verè cor impij tamquam mare feruens, quod quieſcere haudquaquam poterit.

8. Memoria ſemper coràm habebit fœlicitatem & delitias, & abundantiam præterita, & infœlicitatem, & dolorem & penuriam præſentem, non vt ex conſideratione bonorum aliquod leuamen capiat, ſed vt ex collatione ſtatuum iſtorum maius tormentum percipiat.

9. Intellectus errorum & obſcuritatum plenus, culpas leues putabit, & pœnas graues Deumque crudelitatis incuſabit, quod ſic peccata caſtigat. Nihil poterit conſiderare, quod damnato leuamen afferat. Sed quid mirum, ſi nulla ei relicta ſit conſolatio. Intentiſſimè autem inſpiciet, quæ dolorem augeant, quam momentaneę voluptates tranſierunt, quàm facilè potuit veniam peccatorum conſequi, & tanta mala vitare. Quàm magnam gloriam perdidit, & quantam miſeriam acquiſiuit. Ex his autem oritur vermis ille conſcientiæ, de quo ſcriptum eſt: *Vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur.* Vermis inquam ille, & aduerſarius ille qui ſemper miſeros arguet, & eorum interiora depaſcet. Nam ſicut vermis de ligno naſcitur, & eodem lignum deſtruitur, ita hoc flagellum quo impius ſemper in inferno percutitur ex mala conſcientia procedit, & ipſam ſine intermiſſione corrodit. *Iſaia 66 24.*

10. Voluntas inuidia Dei & Beatorum anguſtabitur; odio exardeſcet, deſperatione replebitur. Aliquod

leua-

ſal.111. leuamen deſiderabit, nec obtinebit: *quoniam deſiderium peccatorum peribit.* Hinc iniuriæ in Deum, ac in Sanctos iactatæ, hinc blaſphemiæ procedent, quæ quia tabernaculo Domini non appropinquabunt, in ipſos reprobos ad maius eorum tormẽtum decident.

11. Denique, ô peccator, niſi pœniteas, tot habebis carnifices, homines, & dæmones, qui te crucient, quot fuerint ſocij damnationis tuæ. Tu ipſe carnifex tibi eris, qui te ipſum ſine vlla miſeratione diſcerpes. Et quod terribilius eſt, ipſe Deus omnipotentia ſua te
b. 6. 6. *contereti; ſoluet manum ſuam, vt ſuccidat te.*

MEDITATIO V.

De pœna particularium vitiorum.

I. PVNCTVM. Hactenus recenſitæ pœnæ omnibus damnatis communes ſunt. At Alias ſpeciales indignatio Domini præparauit, quibus ſingularia crimina puniet. Omnes reprobi in hoc conſentiunt, quòd diuinam legem fregerunt, gratiam Dei perdiderunt, & ſine pœnitentia diſceſſerunt, ſed inter eos iniquitatis diſcrimen eſt. Nam quidam illorum ſuperbia, quidam inuidia eminuerunt, alij alijs peccatorum generibus ſupra menſuram cæterorum fœdati ſunt. Hi etiam, vt diuinæ ſapientiæ perfectio, & vigor eius iuſtitię reſpiendeat, ſpeciali vltione plectentur. Implebiturq; illud: *Quantum glorificauit ſe, & in delitijs fuit,*
poc. 18. *tantum date illi tormentum & luctum.* Et illud: *In menſura contra menſuram, cùm abiecta fuerit* (anima ſcilicet
ia 27. cuiuſque damnati) *iudicabis eam, meditatus eſt* Dominus *in ſpiritu ſuo duro per diem æſtus*; id eſt, in die extremæ afflictionis, quomodo menſuræ peccati menſuram vltionis opponat, & conuenientibus pœnis ſingulos peccatores affligat.

2. Superbi igitur contumelijs & ignominijs affi-
entur, & in nouiſſimo loco gehennę collocabuntur;
idebuntque in ſeipſis completum illud Domini: *Qui exaltat, humiliabitur.* Auari extremam penuriam, & mnium neceſſitatem patientur. Guloſi fame & ſiti ıtolerabili, & abſinthio, & felle, ac alijs potibus ama-iſſimis cruciabuntur. Impudici, & luxurioſi flammis ılphuris & ſerpentibus arctabuntur. Inuidi viperis nordendi tradentur. Et pigri ſtimulis ferreis & can-lentibus ferientur. Sic nullum erit ſpeciale peccatum, ui infinita ſapientia, & ſeuera iuſtitia Dei congruen-em pœnam non adhibeat.

3. Prout ergo ſeminauerit peccator, ſic & metet. Et quemadmodum iuſti ob ſingularia virtutum opera, ſingularia recipient & præmia, ita peccatores ob ſin-gularia flagitia proprias & peculiares pœnas ſuſtine-bunt. Vnde ex vitijs, quibus ſordeſcis, conijcere pote-ris, quibus pœnis in inferno plecteris, niſi mutatâ vitæ conuerſatione ad Deum in veritate cõuertaris, & præ-terita crimina deteſteris.

MEDITATIO VI.

De æternitate pœnarum.

1. PVNCTVM. Pœnæ inferni, ô verbum ſummo-pere extimeſcendum! in omnem æternitatem duraturæ ſunt. Sicut enim peccata reproborum nul-lum habuerunt finem, quia in morte retractata non ſunt, ſed nunc perdurant, & ſemper in eorum peruer-ſa voluntate durabunt, ita nec pœnæ videbunt finem. Punieris, ô infœlix peccator, per mille annos, & illis exactis per millia millium cruciaberis, & poſt mille millia annorum, quaſi necdum puniri cœperis, per in-finita annorum millia iterum atque iterum torquebe-

ris. Nullamque annorum aut ſæculorum multitudinem cogitabis, qua exacta nõ ſuperſit tibi infinita duratio, qua pœna plectéris. Infœlicitas enim tua & dolores & pœnæ tuæ cum Dei natura certarunt, vt ſicut ipſe in omnem æternitatẽ erit beatus, ita & tu in eandem æternitatem miſeria & cruciatu mulctaberis.

2. Locus, in quo patieris, æternus erit, in meditullio terræ poſitus, de qua dictum eſt: *Terra autẽ in æternum ſtat.* Tu etiam æternus eris, quia licet deſideres mori, fugiet mors à te: & quamuis tormenta ſint pluſquam mortifera, nunquam tamen morieris, vt ſemper moriaris. Ignis erit æternus. Nam audies cum cõplicibus tuis: Ite maledicti in ignem æternum. Actio ignis in te erit æterna, quoniã mittéris in combuſtionem æternam. Qui vno horæ quadrante digitum igni applicare non potes, quomodo in æternum flammas ignis æterni ſuſtinebis.

3. Solet autem pœnas extenuare, vel interruptio, quia videlicet aliqua mora interrumpuntur, vel imminutio, quia aliquantulum extenuãtur, vel ſaltem ſpes alicuius interruptionis, vel extenuationis, quia vt interrumpendæ vel minuendæ ſaltem falsò apprehenduntur. Hæc autem in illis æternis pœnis damni & ſenſus locum non habent. Si ad illas fueris, ô peccator, damnatus, nec ad vnum momentum per totam æternitatem ceſſabunt: nec tantillum vnquam vim aſflictionis remittent, nec ſpes ſaltẽ fallax interruptionis aut remiſſionis te cõſolabitur, quia eas ſemper ſicut verè ſunt, perpetuas & inuariabiles apprehendes. In hac vita nullum eſt malum quod varietatem & remiſſionem non ſentiat, quod finem non videat: at illa mala nec interruptione ceſſabunt, nec extenuatione remittentur, nec aliquo fine claudentur. Si autem bona & ſuauia quando longo tempore eadem perſeuerant, ad nauſeam prouocant; dicebantq; filij Iſrael: *Anima*

Nu. 21. 5.

ſtra nauſeat ſuper cibo iſto leuiſſimo; quid tu facies cùm
on in bonis, ſed in peſſimis, non in dulcibus, ſed in
nariſſimis in perpetuum durare cogéris.

4. Cùm duplex ſit damnatorum pœna: eſſentialis
uiſa in pœnam damni & ſenſus; & accidentalis, quæ
ı triſtitia, timore, & ignominia, ex alijs cauſis proue-
iente conſiſtit, illa inuariabilis erit, vt dictum eſt,
ta verò nouo ingreſſu damnatorum augebitur: cùm
utem ſtultorum, qui illuc ituri ſunt, infinitus ſit nu-
ıerus, & tot numero quotidie ingrediantur, quam
ı immenſum ſingulis momentis augmentabitur?
Time igitur, ô homo, peccata, quibus tam diri cru- *Eccl.* 11
iatus & æterni dolores parati ſunt, & ita viue vt in 13.
am tetrum carcerem non detrudaris. Gratus eſto
Domino, qui te pœna æterna digniſſimum hucuſque
uſtinuit, & tempus ad agendam pœnitentiam con-
ceſſit.

MEDITATIO VII.

De magnitudine pœnarum Purgatorij.

. PVNCTVM. *Non intrabit in illam* ſanctam & *Apoc.* 21
glorioſam ciuitatem Dei aliquid coinquina- 27.
tum. Quia ergo multi ex iuſtis ex hac vita cum mul-
tis, vel paucis, vel cum aliquo peccato veniali deceſſe-
runt, vel pro grauibus criminibus plenè non ſatisfe-
cerunt, conſequens eſt, vt ſit locus purgatorij in quo
ab his maculis lauentur, & ab his debitis liberentur,
& ad purum excoquantur. Hic autem locus proxi-
mus eſt gehennæ à blaſphemijs quidem & peccatis
immunis, ſed inferno terribilitate pœnarum ferè æ-
qualis. Ab hoc vt euadas, ô iuſte, ſanctè tibi viuendum
eſt, & leuiſſima quæque peccata vitanda, quia iuſtitia
Dei, in delictis quoque ſuis leuia peccata impunita
non ſinit.

Digitized by Google

DE NECESSITATE OMNIMODÆ *abnegationis.*

CAP. VII.

TERRIBILIVM horum malorum conſideratio, quæ impios & peccatores expectant, tum dolorum commiſſorum criminum, tum deſiderium euadendi, & vitam emendandi pariat neceſſe eſt, cùm his qui iniqua ſua geſta non deteſtantur, & in vitæ emendationem non incumbunt, nulla ſpes ſalutis ſuperſit. Hæc autem mutatio vitæ à vera & omnimoda abnegatione dependet, quæ germina iniquitatis reſecat, & fontem malorum noſtrorum obturat. Peccauimus, & gratiam Dei ac ius ad fœlicitatem perdidimus, & damnatione æterna nos dignos fecimus, quia poſt illud Adæ parentis noſtri peccatum vehementer ad malum procliues ſumus. Et abſque dubio, niſi hanc procliuitatem abſtulerimus, aut eam cohibuerimus, iterum atque iterum delinquemus. Eam omnino auferre, & extinguere, nec Deus iubet, neque in noſtra eſt poteſtate. Solùm ergo ſupereſt, vt nobis ipſis imperemus; & concupiſcentiam noſtram ad malum pronam cohibeamus. Hoc verò facit abnegatio ac mortificatio, cuius eſt ſuperflua reſecare, inordinata moderari, vitia ſuperare, & initia virtutum, immò & omnem virtutem inſerere. Si enim abnegationis naturam ac ſubſtantiam conſideremus, perſpicuè videbimus eximiam ac mirabilem eius eſſe præſtantiam, quæ & vniuerſarum virtutum actiones ſecum affert, & omni peccato, quin & omni imperfectioni bellum indicit; neque vnquam deficimus, niſi quia à mortificatione ceſſamus. Singulæ virtutes ſingulis malis noſtris medentur, & aliquam partem noſtri compo-

nunt. Humilitas facit nos humiles, non patientes, ſi in ſuo ambitu ſe contineat, & patientia efficit nos patientes, non humiles. Temperantia concupiſcibilem moderatur, non iraſcibilem, fortitudo verò iraſcibilem ordinat, non concupiſcibilem. At mortificatio omnes vires penetrat, in omnia interiora peruadit, vniuerſas virtutes ſibi adiutrices aduocat, vt virum ſpiritualem perfectè mortificatum faciat, & quidquid ſibi aduerſatur depellat. Eſt igitur valde proprium incipientium, qui aduerſus peccata, & vitia, & immoderatas affectiones pugnant, gladium mortificationis aſſumere, & in eo contra ſuos hoſtes vſque ad mortem decertare. Eſt namque mortificatio bona mors, qua peccato morimur, vt iuſtitiæ viuamus. De qua pulchrè & breuiter Auguſtinus: *Moriar, ne moriar.* Eſt mors, quæ, aſſertore Bernardo, *vitam non aufert, ſed transfert in melius.* Eſt prorſus mors, qua à morte peccati purgamur, & ianuas morti gratiæ, ne ad nos intrare poſſit, occludimus. Et quia alibi latiſſimè eius vis & natura à nobis enucleata eſt, ſolùm dicamus incipientibus ſeptem eſſe mortificanda, vt peccatis obſiſtant, & munus vitæ purgatricis ritè obeant. Primum eſt corpus laſciuiens. Secundus ſenſus exterior pruriens. Tertius ſenſus interior deludens. Quartus multiplex affectus effrænis. Quinta memoria vaga. Sextus intellectus inſipiens. Septima voluntas terrenis adhærens. Septem itaque meditationes ſubijcimus, quæ apprimè vtiles videbuntur, vt hi ſe ad amorem mortificationis accendant.

Aug. 1. conf. c. 5. Ber. ſer. 52. in Cant. Lib. 2. de exterminatione mali.

MEDITATIO I.

De neceſſitate mortificationis corporis.

1. PVNCTVM. Corpus meum à me damnandum eſt, & debita caſtigatione cohibendum, quoniam mancipium eſt non ſolùm pigrum, ſed & rebelle, quod flagellum ad honeſtos labores vrget, & cilicium & ciborum parcitas, ac quidquid aliud affligit, à laſciuia compeſcit. *Cibaria*, ait Sapiens, *& virga, & onus aſino: panis, & diſciplina, & opus ſeruo.* Immò & hoſtis eſt animæ noſtræ, mortemque eius machinatur, dum impuris motibus ad peccati conſenſum trahit. Hoſtis eſt omnium acerrimus, ſine quo nec mundus allicit, nec diabolus decipit. Quid autẽ iuſtius, quàm hoſtem ſubiugare, ne me interimat, & vinculis aſperitatum alligare, ne me ligatum ad peccatum trahat. *Eccl. 23. 25.*

2. Corpus molliter & delicatè tractare nihil aliud eſt, quàm ſemina lolij & zizaniorum, id eſt, vitiorum iacere, quæ cùm exorta fuerint, bonorum operum frumenta ſuffocent. Si nolo vt hortus corporis mei peſſimas herbas proferat, noxia delitiarum ſemina ei commendare pertimeſcam. *Quoniam qui ſeminat in carne ſua, de carne & metet peccati corruptionem: qui autem ſeminat in ſpiritu* (& is eſt, qui ſpiritu & feruore corpus ſuum mortificat) *de ſpiritu metet vitam æternam.* *Gal. 6. 8.*

3. Non in terra arida, ſed in cœno vel luto volutantur ſues. Sic non in corpore aſperitatibus marcido, & caſtigationibus exſiccato, ſed in corpore delitijs & voluptatibus aſſueto volutantur vitia & dæmones. Hoc lutum & cœnum eſt, quia cùm è terra formatum ſit, ipſum fluenta delitiarum emolliunt, & luctum Deo & Angelis fœtidum reddunt.

Digitized by Google

4. Corpori ſupra neceſſitatem indulgere nihil aliud eſt quàm eſcam vermibus præparare : ipſum namque poſt mortem futurum eſt cibus vermium. Si autem tempus hoc vitæ mihi datum eſt vt eſcas quibus in æternum veſcar, id eſt, merita æternæ gloriæ, parem, & illuc vbi cum Deo ſemper regnaturus ſum, properem, quæ dementia eſt in præparando cibo vermium vitam terere, & virtutum curam negligere.

5. Chriſtus præceptor meus vitam ab omni luxu & voluptate alienam elegit, & in ieiunijs & vigilijs, & ſanctis laboribus, & extrema nuditate tempus omne tranſegit. Illum in vitæ aſperitate, ſicut & in cæteris omnibus imitati ſunt Apoſtoli, quorum vox
1. Cor. 4. 11. eſt per os Pauli : *Vſque in hanc horam & eſurimus, & ſitimus, & nudi ſumus.* Et iterum : *Semper mortifica-*
2. Cor. 4. 10. *tionem Ieſu in corpore noſtro circumferentes, vt & vita Ieſu* (non quidem mollis & delicata, ſed aſpera & dura) *manifeſtetur in corporibus noſtris.* Hos alij Sancti & viri perfecti ſequuti ſunt, qui corporis caſtigationem affectu ſemper amarunt, & opere dilexerunt. Caſtigatio ergo corporis inſtrumentum eſt perfectionis. Ergo ſtultum erit ad perfectionem obtinendam alia inſtrumenta, præcipuè contraria quærere, & per corporis indulgentiam ad puritatem
1. Cor. 9. 27. mentis feſtinare. *Caſtigabo* itaque *corpus meum, & in ſeruitutem redigam, ne fortè cum alijs prædicauero, ipſe reprobus efficiar.* Hæc autem erit caſtigatio, ſi ei præcisè neceſſaria in victu & veſtitu, & alijs tribuero, ſi ſuperflua denegauero, ſi diſcretis afflictionibus cohibuero.

MEDI-

MEDITATIO II.

De neceſſitate mortificationis ſenſuum exteriorum.

1. PVNCTVM. Senſus externi viſus, auditus, odoratus, guſtus, & tactus cohibendi ſunt, ita vt ſolùm neceſſaria percipiāt, vt noxia fugiant, & vt propter amorem Dei; & ſtudium virtutis à multis licitis, quę ſine detrimento vitari poſſunt, abſtineāt. Hi enim ſunt ianuæ, per quas, niſi mortificatione claudantur, peccati mors ad mentem ingreditur. Dauidem adulterij crimen per viſum cœpit: *Vidit enim mulierem ſe lauantem,* & iniuria viri eius tulit eam. Alios auditus deluſit, quare monet Sapiens, vt *ſepiamus aures noſtras ſpinis,* ne venenum verbi detractorij per eas in cor penetret, & animam interficiat. Quoſdam odoratus infecit: nam ſicut canes ex odore inſequuntur prædam, ita animus per odorem nonnunquam ad minus pura cogitanda procedit. Et illa aſperſit cubile ſuum myrrha & aloë, & cinnamomo, vt adoleſcentulum ad luxum attraheret. Guſtus primos parentes interemit; & tactus plurimos hucuſq; fędauit. *Qui enim tetigerit picem, inquinabitur ab ea.* Si cordi eſt mihi peccata fugere, cordi ſit etiam ſenſus mortificatione munire, & quæque noxia per ſenſus ingredientia vitare.

2. Reg. 11. 2. *Eccle. 28 28.* *Prou. 6. 17.* *Gen. 3. 6.* *Eccl. 13. 1*

2. Præceptum fuit Iſraëlitis impoſitum, vt poſtes domorum ſuarum ſanguine agni linirent, ſi vellent à gladio Angeli Ægyptios percutientis liberari. Cuius rei hoc myſterium eſt, vt ad vitandam mortem peccati portas dom⁹ noſtrę, id eſt, ſenſus, per quos hęc ſenſibilia ad nos intrant, ſenſuum Chriſti imitatione tingamus. Si autem illius capitis noſtri ſenſus à Deo puri fuerunt, vt nihil vmquam minus neceſſarium, aut mi-

Exodi 12. 13.

nus mundum admiſerint, æquum eſt, vt nos membra eius ad ſequelam eius vocati cura peruigili in mortificationem ſenſuum incumbamus.

3. Tametſi ſenſuũ cuſtodiendorum neglectus peccata grauia non pareret, at non dubium eſt, quin mẽtes etiam ſpiritualium virorũ in varia & inania diſtrahat, & multis imperfectionibus ſuperfluarum cogitationum & deſideriorum inficiat. Quapropter ſi cor mundum & quietum ſeruare cupio, ſenſuum mortificationi intendere debeo. Scriptum erat in lege: *Vas quod non habuerit operculum, nec ligaturam deſuper, immundum erit.* Et nunc in lege gratiæ firmatum eſt, vt qui ſenſus ſuos operculo mortificationis nõ texerit, corde immũdus cenſeatur. *Factus* ergo *ſum tamquam vas perditum* & immundum, ſi hoc abnegationis operculo ſordes imperfectionũ minimè vitauero.

Num. 19. 15.

Pſal. 30. 13.

4. Ab aliquo progreſſu faciendo in oratione & cõtemplatione diſcedat, qui ſenſus ſuos mortificare noluerit. Sapientia enim diuina *miſit ancillas ſuas*, id eſt, inſpirationes ſanctas, *vt vocarẽt* paruulos, id eſt, humiles *ad arcẽ* cordis, *& ad mœnia* & vires interiores *ciuitatis*, vt ibi comederent panem vitæ & intellectus, & biberent vinum conſolationum cœleſtium, quod miſcuit illis. Qui autẽ poſt ſenſus ſuos vadit, hanc arcem nõ ingreditur, & his mœnibus nequaquam cingitur, & ideo huius panis & huius vini guſtu priuatur. Si igitur apud me ſtatui orationi intendere vt id cũ fructu præſtẽ, & ne oleum & operam perdã, diligẽter curabo ſenſus meos cuſtodire, & a reb. ſuperfluis abſtrahere.

Prou. 9. 3

MEDITATIO III.

De neceſſitate mortificationis ſenſuum interiorum.

1. PVNCTVM. Senſus interiores ſunt, quibus etiamſi exteriores à ſuis functionibus ceſſent, ſenſibilia tractamus, & ac ſi ea oculis cerneremus, aut auribus, audiremus, in eorum abſentia percipimus.

Digitized by Google

Hi ſenſus mihi mortificandi ſunt; ita vt non ſolùm nihil indecens, verùm & nihil otioſum (quantũ fieri poſſit) aut ſuperfluum euoluant, ſed tantùm neceſſitati huius vitę, aut orationi ſubſeruiant. Horũ enim ſenſuum actiones, quæ cogitationes dicũtur, ſunt pabula cupiditatum, & alimenta vitiorum: nam quidquid mali cupimus aut facimus, prius cogitatione complectimur. *De corde exeunt cogitationes malæ*, deinde tamquã ex illis procedentia *homicidia, adulteria*, & cætera huiuſmodi. Qui vult feram aliquam domare, aut penitus extinguere, ab ea pabulum ſubtrahit. Et qui voluerit mala deſideria & vitia depellere, noxias cogitationes mortificet. *Matth.* 15.19.

2. Corpus ex diuturno morbo conualeſcere incipiens, quælibet affectio in eumdem aut grauiorem morbum impellit: & quælibet impura cogitatio, niſi eam citò mortificem & excutiam, me in peccatum deijciet. Si enim incipiens ſum, nuper ex ſæcularis vitæ & prophanæ infirmitate conualui: & quamuis rudimenta vitæ ſpiritualis exceſſerim, necdum propenſionem ad malum reieci, nec robur ad reſiſtendum peccato conquiſiui. Debeo ergo conſtanter eas cogitationes expellere, quæ & per ſe cor polluunt, & niſi reijciantur, maiora mala afferre poſſunt.

3. Deo & hominibus debitores ſumus, quare monemur: *Prouidentes*, id eſt, prouidè pręueniẽtes *bona, nõ tantùm corã Deo, ſed etiã coram omnibus hominibus*. Homines intuentur ea quæ exteriùs parẽt, Deus autẽ intuetur cor. Si verò exteriùs decẽter nos habemus, quia homines nos vident, quanto æquius eſt, vt interiùs decentia ſint omnia, & puri, ac à ſuperfluis cogitationibus liberi, Domino appareamus. Hæ namque ſunt mentis maculæ, quæ eam inficiunt, quia ſordes rerum terrenarum, quæ cogitamus, ſuperinijciunt. *Rom.* 12. 17.

4. Cogitationes vanæ & ſuperfluæ tempus fruſtra

con-

conſumunt omnibus diuitijs pretioſius, quod in operanda mea ſalute collocandum eſt. Sanctas cogitationes initia bonorum operum & deſideriorum impediunt, & ad diuinam familiaritatem inidoneum reddunt. Earum etiam ſicut & otioſorum verborum ſum rationem redditurus. Ergo otioſas cogitationes non minus quàm otioſa verba formidabo, vt animæ puritati conſulam, & occaſiones tempus conterendi præcidam.

MEDITATIO IV.

De neceſſitate mortificationis affectuum.

1. PVNCTVM. Vndecim ſunt affectus cordis noſtri, quos paſſiones vocamus. Amor & odium: deſiderium & fuga: delectatio & triſtitia: ſpes & deſperatio: timor, & audacia, & ira. Hæ paſſiones mihi cohibendæ ſunt, ita vt neq; in vetita ferantur neque immoderatè aliquid amplectantur aut reijciant. Hoc autem ideo curabo; quoniam paſſiones iſtæ ſunt velut immanes belluæ, quæ cor meum dilaniant: vt venti procelloſi, qui nauem mentis ſine vllo ordine huc illuc impellunt, & periculo ſubmerſionis exponunt: vt equi refractarij, qui me in præcipitium ferunt. Quid verò ſapientius, & vtilius (quandoquidem id gratia Dei poſſum) quàm has belluas manſuefacere, hos ventos comprimere, & iſtos equos fræno mortificationis, ne me in peccata deijciant, cohibere.

2. Paſſionibus ad plurimorum peccatorum paritionem impellor, dum non diligenda amo, & non odio habenda odio habeo: dum fugienda deſidero, & deſideranda fugio: dum nimis in rebus terreni delector, & triſtitia ex rebus nullius momenti, quæ deſunt, afficior: dum ſpes vanas concipio, & de gratiæ

Digitized by Google

qua me ſuperare poſſum, vigore deſpero: dum ad mũdana ſum audax, & ad ſpiritualia aggredienda timore comprimor & dum immoderatiùs iraſcor. Sunt ergo paſſiones culparum origines; ſunt arma a me ſponte dæmoni oblata, quibus me impugnet, & ſuperet. Debeo igitur eas mortificatione ordinare, & quaſi obturare ne culpas iugiter manent, & aſſidua abnegatione quaſi è manibus aduerſariorum eripere.

3. Hæ ſunt velut carnifices, quæ animam meã torquent, & ab omni quiete & lætitia demouent. Pugnãt enim aſſiduè aduersus ſpiritum, vt eum a virtutis amore auocent, & ad conſenſum peccati trahant. His impetitus iuſtus clamat ad Dominum: *Quare me poſuiſti contrarium tibi, & factus ſum mihimetipſi grauis?* Et: *Infœlix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?* Propriæ itaque amor quietis, & interioris lætitiæ nos ad harum abnegationem inſtiget. Cùm autem certum ſit, quòd non propria induſtria ſola, ſed gratia Dei per Ieſum Chriſtum ab earum impulſu nos liberat, hanc humiliter & inſtanter petamus.

Iob. 7.20

Rom. 7. 24.

4. Sedes multarum virtutum, nempe concupiſcibilis & iraſcibilis immoderantia iſtarum paſſionũ occupantur. Vnde conſequens eſt, vt virtutum poſſeſſores minimè eſſe poſſimus, niſi exceſſus harum paſſionum abnegemus. Fortis ergo armatus mihi ex atrio cordis pellendus eſt, ſcilicet omnis inordinatus appetitus, & fortioris ſcilicet Chriſti Ieſu virtute & gratia vincendus, vt virtutibus exornemur, & donorum cœleſtium opibus diteſcamus. Has enim opes Deus affectibus inordinatis non miſcet, ſed in corde ab his vacuo & mundo cuſtodit.

MEDITATIO V.

De neceſſitate mortificationis memoriæ.

1. PVNCTVM. Iam anima rationalis noſtra in tribus potentijs ſuis abneganda eſt. Harum prima occurrit memoria, quæ eſt velut theca ſiue armariũ, in quo ſimilitudines rerum inanium, & ſuperfluarum, & indecentium aſſeruantur; & hæ intellectum ad inſpiciendum eas, & voluntatem ad diligendum ſolicitant. Hanc ita mortificabis, ſi aſſidua cura ſimilitudines iſtas tamquam tuo propoſito minimè proficuas abiicias: ſi eas obliuione delere ſatagas, ſi alias per ſenſus irruentes non admittas, ſi rerum ſanctarũ ſpecies haurire & conſeruare concupiſcas. Præceptũ erat legis: *Agrum tuum non ſeres diuerſo ſemine.* Et, *veſte, quæ ex duobus texta eſt, non induêris.* Quod etiam nunc ſpiritualiter viget, vt nempe in agro memoriæ tuæ cum ſimilitudinibus rerum bonarum ſpecies vanas non ſeras, neq; veſte ex tam diſſitis contexta iſtam animæ potentiam induas. Quæ ſi ita fuerit induta, immunda reputabitur, & bonum ſemen non prouehetur.

Leu. 19. 20.

2. Deus videt memoriam meã tot vanis & impuris ſimilitudinibus mea culpa fœdatam, & diſplicet illi tanta væcordia, quia meipſum rebus à meo ſtatu alienis maculaui. Inſuper, & dona ſua iniicere in eam renuit, quia me indignum tanto bono præſtiti. Recordabor igitur profeſſionis meæ, & meipſum increpans dicam: Egone hæc debeo in memoria reponere, qui vitam ſpiritualem profiteor, qui ſacerdos ſum vel religioſus, & iuſtitiæ cultor? Cur his alienis à meo ſtatu infici non pertimeſco? Cur Deo inſpicienti diſplicere non erubeſco? Cur me aptum ad cœleſtia ſuſcipienda per harum vanitatum obliuionem non facio?

3.Illud mihi omnino perſuaſum ſit memoriæ munditiam cum gratia Dei in mea eſſe poteſtate. Curabo itaque illa ſedulò diligenterque præſtare, quibus hæc munditia conquiritur. Huiuſmodi ſunt inanibus ſimilitudinibus cum indignatione occurrere, easque repellere: oculos ab illis non ſine oſtenſione contemtus auertere, vt ſimilitudines inanes per deſuetudinē deleantur: ſanctis cogitationibus ſemper inſiſtere, quibus ſanctarum etiam rerum ſimilitudines fabricentur, Dominumq; inſtanter rogare, vt memoriam meam purificet, & immunditias eius abſumat.

MEDITATIO VI.

De neceſſitate mortificationis intellectus.

1. PVNCTVM. Intellectus mortificatione purgādus eſt à vitijs ſuis, quæ ſunt ignorantia eorum quæ ſcire debeo; imprudentia ſeu inconſideratio in his quæ præſtare teneor: mutabilitas in ſuſcepto conſilio ſalutari, qua ab eo ſine cauſſa diſcedo: pertinacia, qua ſenſum meū maiorum definitionibus ſubijcere nolo; temeritas, qua aliorum dicta & facta, immo & cogitata inſipienter iudico: prudentia carnis qua media ad fines diſtortos aſſequendo inuenio; curioſitas qua ad me non pertinentia recogito. Hæc inquam, mortificatione abijcienda ſunt, quoniam intellectus dux eſt voluntatis, & quaſi origo omnium actionum, quas vt homo præſtare conſtituo. Cæcus autem intellectus & tot vitijs affectus miſeram voluntatem in præcipitium ducet, & actiones humanas à rectitudine auertet.

2.Homo eſt ſicut horologium diuina ſapientia cōfectum, vt per diuerſas ætates curſum Solis iuſtitiæ Chriſti manu imitationis oſtendat. Hui⁹ pręcipua rota

est intellectus, ad cuius motum omnes aliæ vires animæ quaſi rotæ mouentur, & eo perturbato, ipſæ confunduntur, & perturbantur, & quocumque prædictorum vitio tangantur, in voluntate & alijs animæ viribus præpoſterus ordo alicuius peccati vel defectus aſpicitur. Nihil ergo magis curare debeo, quam intellectum per mortificationem ordinare, vt omnia alia bene ordinata & in ſuo loco collocata conſiſtant.

3. Sacrificium de optimis, quæ habemus acceptũ eſt Domino, de reprobis verò, & vilibus cum indignatione reijcitur. Vnde ſcriptum eſt: *Omnia quæ offeretis, & in donaria Domini ſeparabitis, optima & electa erunt.* Et: *Non peccabitis ſuper hoc, egregia vobis & pinguia reſeruantes.* Optimum autem animæ meæ intellectus eſt, quem mihi reſeruo, ſi prædictis vitijs eum ſubiectum relinquo. Et quidquid meum Deo obtulero inuiſum erit, ſi oblatio intellectus ei adiuncta non fuerit. Hunc ergo per veram mortificationem offeram, & ſic optimè legem ſpiritualiter intellectam offerendi cuſtodiam.

Num. 18. 29. 32.

MEDITATIO VII.

De neceſſitate mortificationis voluntatis.

1. PVNCTVM. Voluntas mortificanda eſt, quatenus propria eſt, & non Deo proximiſque communis. Hæc inimica eſt omnis legis humanæ, & diuinæ hoſtis obedientiæ, interemtrix intentionis rectæ, & mater omnium peccatorum, quæ hucuſque patrata ſunt, & nunc patrantur, & in poſterum fient. Eſt inimica legis quoniam ſeipſam facit eorum, quæ præſtanda, aut omittenda ſunt, legem. Eſt hoſtis obedientiæ, quia nulli vult ſubeſſe, ſed omnium voluntati præeſſe, ita vt omnes ſibi conſentiant, & ipſa ad volũ-

tatem alterius ſe non inflectat. Eſt interemtrix rectæ intentionis, quia etiam in bonis non Dei beneplacitum, ſed ſeipſam quærit. Eſt denique genitrix peccatorum : nam ex eo homo & diabolus peccant, quòd Dei voluntatem deſerunt & ſuam ſequuntur.

2. Voluntas donum Dei eſt; quo ab eo factus ſum liberi arbitrij capax, vt ipſi liberè ſubeſſem, & per obedientiam mandatorum vitam æternam promererer. Si autem eam non abnego (quod facio quotieſcunque contra diuinam voluntatem aliquid volo) eam iniuſtè ab eo ſubtraho, & furtum admitto. Inſuper & volo vt in quodam ſpirituali certamine voluntas mea impiè vincat, & voluntas Dei victa ſuccumbat. Quod quantum malum ſit, ille ſolus nouit, qui & Dei naturalem poteſtatem ſuper omnes, & infinitis titulis debitam creaturæ ſubiectionem agnoſcit.

3. Dicitur voluntas cæca, libera, & appetens. cæca, quia ductu alicuius luminis indiget, quod bonum oſtendit: libera; quia in vtramque partem, in bonum ſcilicet & malum ſe vertit: appetens, quoniam quod ſibi bonum apparet, concupiſcit. Eam itaque abnegabo, ſi lumini rationis & legis & ſpiritus eam ſubiectam eſſe curem: ſi fræno diuini timoris, & calcaribus amoris Dei ad bonum conſttinxero; ſi ab appetentia malorum & vetitorum auertero. Sic enim implebo illud: *A voluntate tua àuertere.* Eccl. 18. 30.

4. Tota religionis & vitæ ſpiritualis perfectio in abnegatione propriæ voluntatis ſita eſt: quia hæc abnegatio nos Deo in opere & in intentione cõformat. Et quantum propriæ voluntati ſubtraxero, tantum veræ virtuti & puritati mentis adijciam: quam voluntas illa promouet, quæ Deo plenè conſentit; non illa propria, & ab abnegatione aliena, quæ ab illo diſſentit. Denique Chriſtus ſuam voluntatem Patri plenè ſubiecit, dicens : *Verumtamen non mea, ſed tua* Luca 22. 42.

voluntas fiat, vt ego diſcam perfectionem meam aliam eſſe non poſſe, quam voluntatis ſubiectionem. Hæc autem voluntatis ſubiecto nihil aliud eſt quam ipſius abnegatio.

DE PVLCHRITVDINE RECTÆ INtentionis.

CAP. VIII.

PRæcipvvm, quod incipiens purgare debet, eſt amor ſui, ſiue proprius amor, a quo propria voluntas & proprium iudicium manat, & omnis exceſſus ſenſuum & appetituum, & omne vitium originem ſumit. Amorem autem proprium perfectè purgamus, ſi intentionem noſtram in illud quod decet, & iuſtum eſt, ac ſanctum, dirigimus. Duplex autem eſt via intentionem dirigendi, & emendandi; prima ſi omnis obliquitas & tortuoſitas ab ea tollatur; ſecunda ſi in finem ſublimiſſimum ac perfectiſſimum ordinetur. Illud primum omnino ad incipientes pertinet. Neque enim vitam ſpiritualem aggredi incipiunt, ſi aliquem præpoſterum finem intendunt. Quare Paulus ait: *An quæro hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem*, id eſt, placere intenderem, *Christi ſeruus non eſſem.* Et Anſelmus ad eumdem locum: *Quiſquis ſe apud homines iactat, & ita ventilat bona opera ſua, vt finem eorumdem operum in laude hominum ponat, eamdemque laudem hominum quaſi mercedem computet operum ſuorum, necdum Chriſti ſeruus eſt.* Iſtud verò ſecundũ ad proficientes & perfectos ſpectat. Quibus ait idem Apoſtolus: *Siue manducatis, ſiue bibitis, ſiue aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.* Quia verò iam ad finem huius vitæ purgatricis ſumus, & ad materiam a proficientibus

Gal. 1. 10.

Anſel. Ibid.

1. *Cor.* 10. 31.

meditandam properamus, meditationes quæ intentionem perfectè ordinent, hoc loco proponemus.

MEDITATIO I.

De intentione præpoſtera fugienda.

1. PVNCTVM. Præpoſtera, ſiue mala ac ſiniſtra intentio eſt, quando bona opera non dirigimus ad Deum, nec actu, nec virtute alterius prioris actus, quo in Deum illud opus direxeramus, ſed vel gloriam inanem, vel commodum noſtrum, vel aliquid ſimile principaliter quærimus, ita vt propter illud tamquam propter finem opus faciamus. Stultum eſt ſic operari. Quoniam mei laboris mercedem perdo, aurum pretioſum & probatum gloriæ, quæ mihi danda erat, & loco illius ventum auræ popularis accipio. De ſic operantibus dixit Dominus: *Receperunt mercedem ſuam*; & ſe præmium illis daturum negat, quos mundus præmiaturus aduocat. *Operarius ebrioſus non locupletabitur.* Ero ſanè operarius ebrioſus, quia quæ per bonam operationem colligo, per ebrietatem inanis gloriæ, aut alterius malæ intentionis diſſipo. Vnde nullas per huiuſmodi opera diuitias ſpirituales conquiram. *Matth. 6. 2.* *Eccl. 19. 1.*

2. De operantibus ex mala intentione etiam ſcriptum eſt: *Fiant ſicut fœnum tectorum, quod priuſquam euellatur exaruit.* Quia nimirum opera eorum ſtatim, atque apparent inordinati finis appoſiti ardore ſiccantur. Opera mea ſi ita fiant, non erunt poma, quæ in menſa mei conditoris apponantur; ſed fœnum, quod pabulo aduerſariorum deſtinetur. Hoc fœnum nunquam ad maturitatem peruenit, quia iſta opera priuſquam perficiantur, per ineptum *Pſal. 128. 6.*

finem ad quem ordinantur areſcent. *Concipiam ardo-*
Iſaia 33. 11. *rem* malæ intentionis, *& pariam ſtipulam* inutilem, quæ à vento feratur, & me fructu bonorum operum vacuum relinquat.

3. Tam magnum diſcrimen eſt inter opera ex ſiniſtra & ex recta intentione facta, ac inter hominem viuum & mortuum; quoniam recta intentio eſt vita, & ſiniſtra eſt mors operum humanorum. Id verò in fine vitæ euidenter apparebit. Sicut enim tempore hyemis omnes arbores tam virides quàm aridæ ſimiles ſunt, at in æſtate cognoſcitur quænam ſunt aridæ: nam nec folia, nec flores, nec fructus proferunt; quæ item ſunt virides, quia floribus & fructibus abundant. Ita in hac vita quaſi hyeme iſtorum operum diſcrimen non aſpicitur: at in futura quaſi in æſtate videbitur. Vnde ſi ex ſiniſtro fine operatus fuero, tunc vt ager fructu vacuus apparebo.

4. Opera ex ſiniſtra intentione facta nos nequaquam ſatiant, immò mentem contriſtant, & inquietant. Quare & huic vitæ & futuræ malum eſt ex mala intentione aliquid agere. Cùm ergo ſiniſtra intentio inſurrexerit, faciam quod monet Dominus: *Si oculus*
Matth. 5. 29. *tuus*, id eſt, intentio mala, quæ tua eſt, *ſcandalizat te, erue eum, & proijce abs te.* Hoc autem fiet, ſi non conſentias, ſi abijcias, ſi reſiſtas.

MEDITATIO II.

De intentione ſeruorum.

1. PVNCTVM. Bona intentio eſt, quando propter bonum finem operamur bonum. Hæc autem multiplex eſt, vna minus perfecta, alia verò magis perfecta. Occurrit autem primò intentio ſeruorum; illorum ſcilicet, qui ex timore ſeruili, ne in æternum pu-

niantur,

niantur, mandata cuſtodiunt. In hoc infimo ſtatu exiſtentes ſic ſe poſſunt ad bene operandum incitare. Verbum eſt Domini: *Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non poſſunt occidere; ſed potius timete eum qui poteſt, & animam & corpus perdere in gehennam.* Si multa, quæ mihi eſſent iucunda vito, ne dolorem aliquem corporis incurram, aut ne aliquod bonum temporale perdam: quanto magis vitanda ſunt mihi, ne animæ meæ iacturam faciam, & me cruciatibus æternis exponam. Neque ex inſpectione miſerationis diuinæ me decipiam. *Quoniam miſericordia & ira ab illo citò proximant, & in peccatores reſpicit ira illius.* Multi ſperantes ſe miſericordiam conſequuturos ab indignatione eius præuenti ſunt. Quid ſi ita mihi eueniat, & dum in peccatis perſeuerans miſericordiam ſpero ſubitò pœnis me inuolutum inueniam?

Matth. 10.28.

Eccl. 5.7.

2. Non ſolùm æternis pœnis impij in peccatis perſeuerantes caſtigantur, ſed ſubita morte hinc præripiuntur, vel in dimidio annorum ſuorum præmaturis mortibus ad reddendam rationem vocantur. Dicitq; Dominus de aliquo eorum, quod de ficulnea ſterili per ſimilitudinem dixerat: *Succide illum, vt quid etiam terram occupat?* Quanto æquius eſt, vt obediam conſilio Sapientis: *Quodcumque facere poteſt manus tua, inſtanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec ſapientia, nec ſcientia erunt apud inferos.* Non tantùm in inferis, verùm nec apud inferos, vel prope illos opus & ratio euadendi ſolet inueniri. Quia ſi propè ſepulchrum ſenectus & morbus eſſe intelligantur, pauci ſunt qui ætate præduri ex vitijs ad virtutem redeant; & pauciores qui morbo & doloribus oppreſſi ad Deum ſe ſyncerè conuertant. Veris pœnitentibus miſericordiam Domini non negamus, ſed an verè in extremo ſpiritu conſtituti ſe conuertant, neſcimus.

Luc. 13. 7.

Eccl. 9. 10.

Pſal.35. 7. Pſal. 65. 5. Num.12 10. 3. *Iudicia Dei abyſſus multa.* Qui eſt *terribilis in conſilijs ſuper filios hominum*, qui peccata iudicio hominum leuia ſæpe duriſſimâ vltione caſtigat, vt in Maria ſorore Moſis de fratre detrahente, & in ipſo Moyſe ad petram de aquæ eruptione dubitante viſum eſt. Cur ergo leues negligentias non timebo, quas quomodo à Deo accipiantur ignoro? Certè ingrediente in cor meum lumine eius quæ antea mihi nullius momenti videbantur, ſatis grauia & emendatione digna viſa ſunt. Si ad tantillum lumen mihi datum magna apparent, ad infinitum Dei lumen reuelata qualia apparebunt?

MEDITATIO III.

De intentione mercenariorum.

1. PVNCTVM. Perfectior eſt intentio mercenariorum, qui bonum faciunt ob præmij ſpem. Hi ſic ſe poterunt ad bene operandum extitare. Præmium bene operantibus & laborantibus promiſſum eſt bonum infinitum, & æternum: ipſe ſcilicet Deus poſſidendus à nobis, clarè videndus, inceſſanter amãdus, ſine vllo timore fruendus. Ego enim, ait, *protector*
Gen.15.1 *tuus ſum, & merces tua magna nimis.* Si tantum laborant homines propter præmia temporalia, vt videre eſt in militibus, in mercatoribus, in agricolis, & pręcipuè in his qui regibus & principibus famulantur; quid ego facturus ſum propter mercedem æternam? Dauid *inclinabat cor ſuum ad faciendas iuſtificationes tuas, Domine, propter retributionem.* Ego igitur propter eam dẽ retributionem ad tua præcepta cuſtodienda me inclinabo.
Pſal.118. 112.

2. Hi à quibus in hoc ſæculo propter labores mercedem exquirimus, fallaces ſunt, qui ſæpe pro bonis, quæ debent, retribuunt mala; pro magnis exigua.

Digitized by Google

Ioas pro bonis quæ debebat Ioiadæ ſacerdoti mala retribuit,quia Zachariam filium eius interfecit. Salomon pro ditiſſimo præmio, quod retribuendum erat Hiran Regi Tyri, terram contemtibilem reddidit; & ſic de alijs. At Deus fidelis eſt, neminem ſine præmio relinquet,nulli minus quàm par eſt,immo ſemper vltra condignum retribuet, & qui dimiſerit ſua, centuplum recipiet. Quare illi ſtrenuè non ſeruiam? quare labori & oneri humerum meum propter terram optimam non ſubijciam? *2. Paral. 24 22. 3. Reg. 9. 12.*

3. Reges etiam ſæculi magna fortaſſis præmio afficiunt,minora contemnunt. Dominus contrà parua obſequia non deſpicit,nec ſine præmio æternæ gloriæ manere permittit. *Et quicunque potum dederit vni ex minimis calicem aquæ frigidæ,* qua nihil contemtibilius, *non perdet mercedem ſuam.* Faciam ergo minora, & non contemnam minora, quia non minimum erit præmium, quod pro illis recipiam. Si mercator obolo regnum mercaretur, an obolum erogare contemneret? Sed ego re etiam minima in gratia Dei facta regnum cœleſte mercabor. *Matth. 10,42.*

MEDITATIO IV.

De intentione filiorum.

PVNCTVM. Adhuc perfectior eſt intentio filiorum, qui Deo obſequuntur, non vt pœnam euadant, non vt mercedem accipiant, ſed vt Deo placeant, & quia ei, quem verâ charitate diligunt, diſplicere formidant. Habent hi quibus ſe ad ita operandum accendant: nam eo ipſo, quòd commodum non quærunt, maius ſine vlla comparatione commodum percipiunt: Duplex autem eſt eorum commodum ſu-

pra alios; alterum perſonæ, alterum præmij. Perſonæ quidem, quoniam hi filij ſunt Dei, & cor habent filiorum; quãtum autem ſuperat filius ſeruum, aut mercenarium, tantum hi dignitate alios excellunt. Præmij verò, quia opus æquale in omnibus, quoad meritum ſi ex timore fiat, eſt quaſi ſtanneum; ſi ex ſpe, quaſi argenteum: ſi ex amore, eſt pluſquam aureum, & lapidibus pretioſis intextum. Hic modus operandi nos fratres & imitatores Chriſti facit, quia ſicut ille ex puro amore Patri in omnibus placuit, ita qui ſic operatur, in omnibus ex amore Deo placere contendit,

2. Deus benefecit mihi, certè non ex timore. Quid enim timebit ille, cui malũ appropinquare nõ poteſt. Certè non ex ſpe. Nam & Deus meus eſt, qui bonorũ meorum non eget, ſed ex mero amore. Et quãta in me ex amore beneficia contulit? Hęc nec ipſi cœleſtes ſpiritus numerare valent. Aliqua tamen ad me incitandũ delibabo. Creauit me, & creatum multis iam annis, ne in nihilum deciderem, tenuit, & poſt mortẽ temporalem in æternum conſeruabit. Gubernauit me, & nunc vſq; gubernat; ſanguine vnigeniti Filij me redemit, ad Eccleſiam vocauit. Sacramentis inſtruxit, peccantem ſuſtinuit, errantem reduxit, cunctantem inuitauit, ab innumeris periculis animi & coporis eripuit, beatitudinem præparauit. Hæc, inquam, omnia & multa alia ex amore tribuit, & ego illi ex amore non ſeruiam?

3. Hanc intentionem filiorũ & hunc operandi modum propter ſolum amorem Dei ratio amicitiæ à nobis exigit. *Participes enim facti ſumus amicitiæ Dei.* Et Chriſtus ad Apoſtolos: *Vos autem dixi amicos.* Amici autem non ex timore, non ex ſpe lucri, ſed ex amore obſequia præſtant amicis. Si amicus ſum Dei, aut hãc amicitiam inire cupio, & de ea glorior in ipſo Domino, profectò ipſi obſequuturus ſum, non ob aliud, niſi vt ei placeam, eiuſque gratiam & amorem obtineam.

Sap. 7. 14. *Ioan.* 15. 15.

4. Tan-

4. Tandem in hoc modo operandi inſignis quædam nobilitas reperitur. Nam magnates alicuius regis obſequuntur ei, non vt aliquam pœnam euadant, aut mercedem accipiant; ſed ex amore, & fidelitate erga illum. Quia hic modus obſequendi principi, & aſſiſtendi illi, ita cum nobilitate coniunctus eſt, vt ab ea ſeparari vix poſſit. Si itaque ex amore operor non in palatio alicuius regis terreni, ſed in aula Regis regum, nobilis & illuſtris fio. Ac proinde hanc ſtabilem voluntatem concipiam, vt etiamſi nulla pœna malis parata, & nullum præmium bonis deſtinatum eſſet; immo etſi certò ſcirem omnes homines eſſe ſaluandos, meque ſolum à regno excludendum, nihilominus Dei iuſſa facerem, & eius conſilia non præterirem. Sed abſit, Domine, vt à tuo regno taliter operãtem, & in hac voluntate efficaciter perſeuerantem excludas.

MEDITATIO V.

De intentione recta.

1. PVNCTVM. Hæc intentio filiorum propria tres habet gradus, quare triplex eſſe dicitur, recta, ſimplex, Deiformis. Intentio recta eſt, quando peccata etiam leuia fugimus, & cogitata ac deſideria, verba & opera non ſolùm bona, ſed & media, ſiue indifferẽtia facimus ex amore Dei, vt ipſi placeamus. Ad hanc intentionem excitabor ſi conſiderauero, quòd ea rectus & iuſtus ero. *Recti*, inquit, *diligunt te*. Dilectio enim Dei vera hominem rectum efficit. Et hoc ſolum *Cant. 1. 3* diſcrimen eſt inter rectos, & non rectos. Non quòd illi orant, iſti non orant, illi ieiunant, aut alia bona opera præſtant, iſti non præſtant; non, inquam, hoc, ſed quòd illi in omnibus Deo placere ſatagunt; iſti verò aut malum operantur, aut bona mala intentione inficiunt, & diſtortos fines quærunt.

2. Hac intentione opera media, quæ de ſe nullum meritũ habent, vt comedere, dormire, in bona & meritoria vitæ æternę conuerto. Si auarus eam artem doceretur, quâ poſſet lapides & ſtercus in aurum conuertere, quâ auiditate illam addiſceret. Ecce anima mea, artem meliorem, quâ quęque viliſſima in aurum & lapides pretioſos conuertas: nam ſi quæ nullius valoris ſunt propter Deum præſtiteris, propter illa mercede æternâ donaberis.

3. Hac etiam intentione actuali ſingulis operibus adhibitâ amor Dei, in quo perfectio conſiſtit; mirum in modum creſcit. Tum ex eo quòd actus amoris ſine numero multiplicamus. Nam affectus amoris eſt, Domine propter te, & vt tibi placeam, hoc opus facio, vel hunc laborem ſuſtineo: quem ſingulis noſtris actionibus & pœnis adhibemus. Tum etiam quia hæc memoria frequens Dei, & hæc affectio iterata placendi illi ad feruenter operandum impellit.

MEDITATIO VI.

De intentione ſimplici.

1. PVNCTVM. Intentio ſimplex eſt, qua quis omnia facit non tantùm, vt Deo placeat, ipſum honoret, atque collaudet, ſed vt his quę agit, ita ſe diſponat quatenus Deo intellectu & affectu ſemper inhæreat. Hoc eſt illud *vnum*, quod dixit Dominus præ omnibus *neceſſarium*, cùm multiplicitatẽ operum, quæ in hac vita occurrunt, ad hanc vnitatem reducimus; cùm ita ea præſtamus, vt quantum fieri poſſit, à Dei præſentia nos non abſtrahant, ſed ipſa in amabilẽ eius cogitationem, & circa eum affectionem ducant.

Luc. 10. 42.

2. Animæ, quæ ſponſa Dei dici mereatur, hæc intentio eſt, ad quã amore ſui conditoris inuitatur. Ait-

que

que: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Quandoquidē Deus Cant. 2.
ta intendit mihi, ac ſi ſola in mundo eſſem; quando- 16.
quidem ita me amat, ita ſpecialiter mei curam gerit, ac
nullam aliam animam a ſe creatam haberet: ego vi-
em illi rependam, & ita intendam illi, vt meis actio-
ibus nihil aliud quæram, niſi illi perpetua cogitatio-
& amore coniungi. Ita inter turbas hominum ero,
a in præſentia illorum actiones obeam, ac ſi ſola eſ-
m, ac ſi à nullo viderer, & quaſi illa quæ in omnibus
eum inuenire, & in eo pauſari concupiſcit.

3. Huius ſimplicis intentionis eſt, corporis aſpe-
tates & emergentes tribulationes ſuſcipere, vt quis
imperfectionibus purgetur, quo Deo ſuo mun-
is appareat. Virtutes exercere, vt illi ornatior aſſi-
t: proximos varijs miniſterijs iuuare, vt ad illum
n ſterilis ſed fœcundus accurrat: neceſſitati corpo-
prouidere priùs mortificatâ propriâ ſuiipſius quæ-
ione aut inclinatione, ne corpus in via Dominum
ærendi deficiat. Si ita operatus fuero, & feſtinan-
ad perfectionem vadam, & ſine dubio proximis
lior exiſtam.

MEDITATIO VII.

De intentione Deiformi.

PVNCTVM. Intentio Deiformis eſt, quâ vir ſpi-
ritualis omnibus operibus ſuis tum exteriori-
, tum interioribus, ita in Deum fertur, vt nō magis
ſolationem, quàm deſolationem, non magis com-
dum, quam incommodum, honorem, quam infa-
m requirat. Hæc dicitur intentio Beatorum, qui
is dimiſſis totaliter affectu in Deum tranſierunt,
m perfecti viri debent, quam potuerint, æmulari,
ri in illam cœleſtem patriam, non lentis greſſibus

properant, quomodo in ea ſe geſturi ſunt, hîc vtcumque perdiſcant.

2. Vnuſquiſque, quod ſuum eſt quærit, aliena verò non curat. Deus autem noſter eſt. Nam *iſte Deus meus, & glorificabo eum: Deus Patris mei, & exaltabo eum.* Nos verò & noſtra omnia, non noſtra ſed illius ſunt. Ego igitur quod meũ eſt quærã, ſcilicet Deũ, & aliena, ſcil. omnia mea, quæ illius ſunt, ipſi curanda relinquam.

Exo. 15. 2

3. Quæ ad nos pertinent, ſiue vita, ſiue ſalus, ſiue quidquid aliud, hac intentione in tutiſſimo loco collocatur, & perfectiſſimè cuſtoditur. Si vitam meam aut commodum meum, in manu mea haberem, poſſum perdere; at voluntati Dei cõmiſſa non amittam. Quia quod ipſe dixit de animabus: *Non rapiet eas quiſquam de manu mea*; ad omnia alia debet extendi. Intentione igitur mea ſolum Deum reſpiciam, quia ſic omnia alia ſeruo, & in his quæ accidunt, non magis vnum quàm aliud requiram.

Ioan. 10. 28.

ORATIO.

DOmine Deus meus, qui me ita ad vitã ſpiritualem vocaſti, vt velis me tuæ vocationi & gratiæ cooperari, & à corde meo immunditias peccatorum & vitiorum abijcere: da per infinitã benignitatem tuam mihi, quem diligere dignatus es, veram deteſtationem iniquitatis meæ, vt mens mea à malitia purgata dona tua capiat, & ad virtutes veras exercendas aſcendat. Da mihi deſpicientiam ſæculi, mortis timore concute, & carnes meas formidabilis Iudicij tui ac pœnarũ, quas ad impiorum caſtigationem præparaſti, horrore confige. Sic, Domine, meipſum abnegabo; ſic intentione rectiſſima in tuam gloriam aucupãdam ibo; ſic me hominem ſciens ad te creatum, te ſolum cupiam, te ſolũ quæram, tibi ſoli inhærebo, vt poſt hanc mortalem viam, te vitam immortalẽ & beatam accipiam. Amen.

FINIS.

R. P.

R. P.

IACOBI ALVAREZ DE PAZ TOLETANI, E SOCIETATE IESV,

MEDITATIONVM SACRARVM PARS SECVNDA.

De materia Orationis mentalis ad proficientes.

INTRODVCTIO.

PROFICIENTES *ſunt, qui abiectis peccatis & affectibus, vtcumque compreſſis atque ſuſcepto melioris vitæ conſilio in adeptionem vniuerſarum virtutum incumbunt. Horum opus via illuminatiua vocatum eſt, quoniam eo intellectus varijs conſiderationibus ad ſtudium virtutum pertinentibus illuminatur & voluntas ac aliæ vires appetitiuæ ſplendore ipſarum virtutum ornantur, & generaliter totus homo in via ſpiritus eruditur. Hi ergo ea ad meditationem accerſent, quibus & in concepto mortificationis ſeu abnegationis propoſito radicētur, & ad opera omnis virtutis moueantur. In hoc ſtatu ſeu vitæ ſpiritualis curriculo audiat homo illud Leonis Papæ: Agnoſce ô Chriſtiane, dignitatem tuam, & diuinæ conſors factus naturæ, noli in veterē* [Qui ſint proficientes.] [Leo ſer. 1. de natiuit.]

vilita-

vilitatem degeneri conuerſatione recidere. Memento cuius capitis & cuius corporis ſis membrum. Reminiſcere, quia erutus de poteſtate tenebrarum tranſlatus es in Dei lumen & regnum. Quibus verbis capitis & corporis, cuius eſt membrum, meditatio ſectanda proponitur, in qua profectò & dignitas hominis, ad quam euectus eſt, & regnum, ad quod eſt tranſlatus, includitur. Et meritò quidem iſta proficiens meditabitur: quoniam ſi membrum cũ capite & cæteris mẽbris debet habere conſenſum, quid validiùs, quid efficaciùs ad omnem virtutem incitabit, quàm ſi vir ſpiritualis recogitet caput ſuum fontem omnium virtutum vocari, & corpus, cuius eſt pars, vniuerſis virtutibus & cœleſtibus donis ornatum exiſtere? Caput noſtrum Chriſtus filius Dei & Saluator noſter eſt. Ipſum enim dedit Pater caput ſuper omnem Eccleſiam, quæ eſt corpus ipſius. Et ipſe eſt caput corporis Eccleſiæ. Corpus autem eius cuius ſumus membra, eſt Eccleſia ex Sanctis quaſi ex viuis lapidibus coagmẽtata. Quare Paulus ait: Adimpleo ea, quæ deſunt paſſionũ Chriſti, in carne mea, pro corpore eius, quod eſt Eccleſia. Et membra ſumus corporis eius, de carne eius, & de oſſibus eius. Et vos eſtis corpus Chriſti & membra de membro. Hoc eſt regnum noſtrum, ad Eccleſiam pertinere: hæc dignitas noſtra, tali capiti, & talibus mẽbris copulari. Tota ergo proficientium meditatio, in capite ipſorum ſcilicet Chriſto Ieſu, & in regina Eccleſiæ B. Virgine Maria & in membris Eccleſiæ ſcilicet in Sanctis & eorum conuerſatione verſabitur &

Chriſtus caput noſtrũ.
Epheſ. 1. 22.
Col. 1. 18
Col. 1. 24
Epheſ. 5. 30.
1. Cor. 12. 27.

de

de his nos pro vtilitate ipſorum meditationes trademus. Geſta autem Domini & omnem hiſtoriam euangelicam quidam ſecundùm ordinem Euangeliſtarum interpretati ſunt: alij in certas claſſes diſtribuerunt: ex quibus proficientes, quod meditentur faciliùs accipiant. Quam rationem interpretādi Euangelium Simon de Caſsia vir pientiſſimus primus tenuit & poſt eū Alfonſus Salmeron, vnus ex primis comitibus ſancti Patris noſtri Ignatij, vir ſapientia clariſſimus, & ſempiterna memoria digniſſimus eandem viam mirum in modum expoliuit. Nos verò in explicanda infantia & paſſione, & reſurrectione, atque aſcenſione Saluatoris noſtri præcipuè verſabimur: reliquæ autē vitæ eius in cōmuni tantùm meditationes trademus. In quibus vir ſpiritualis quid de capite ſuo Saluatore Ieſu ſit conſideraturus, & quid ſit imitaturus inueniet & non ſubtilia & acuta, ſed ſimplicia, & plana, & quæ affectum moueant, exquiret.

Varia geſta Domini interpretādi ratio.

DE CAPITE ECCLESIÆ IESV SALVA- *tore, ac primò de eius Infantia.*

CAP. I.

IAM caput noſtrum intueamur Chriſtum Ieſum Saluatorem noſtrum, cuius vita ſanctiſſima eſt velut menſa opipara omnibus ſuauiſſimis ferculis inſtructa, in qua tā puſilli, quàm magni habent, vnde ſe abūdè reficiant. Eſt velut armamētarium, in quo tā robuſti quàm imbecilles inueniunt arma virtutum, quibus ſe ab aduerſarijs defendant, & tela, quæ in eos iactent, & ad fugam ipſorum excidiumq; cōtorqueant. Ad hanc

Digitized by Google

lautiſſimam menſam accumbat, qui iuſtitiam eſurit, & ſitit: nam in ea certiſſimè ſaturabitur. In hoc armorum repoſitorium ſe recipiat quiſquis bellum gerit aduerſus vitia ſua, & aduerſus aereas poteſtates, ex quo protectus & armis congruentibus inſtructus ad bellandum procedet. Hoc eſt epithema cor viri ſpiritualis roborans, atque confirmans, quod beata Cęcilia ſemper gerebat in pectore, quia hanc vitam Domini iugiter ruminabat, & ea in ſe Dei & virtutum amorem accendebat. De hac vita Saluatoris meditatá, inquit Bonauentura: *Super omnia ſpiritualis exercitij ſtudia, hoc magis neceſſarium, magiſq; proficuum credo, & quod ad celſiorem gradũ perducere poſſit. Nuſquam enim inuenies, vbi ſic doceri poſſis contra vana blandimenta, & caduca, contra tribulationes, & aduerſa, contra hoſtium tentamẽta, & vitia, ſicut in vita Domini Ieſu, quæ fuit abſque omni defectu perfectiſſima. Ex frequenti enim & aſſidua meditatione vitæ ipſius adducitur anima in quandam familiaritatem, confidentiam & amorem ipſius, ita quòd alia vilipendit, & contemnit. Inſuper fortificatur, & inſtruitur, quid facere, quidve fugere debeat.* A meditatione autem infantiæ & pueritiæ hominis Dei ordiendum eſt, vt animæ ſanctæ etiam nunc illud ſpiritualiter impleant, quod de eſu agni præceptum erat: *Caput cum pedibus & inteſtinis vorabitis*; ſicut enim pedes & inteſtina vorare eſt paſſionem eius, & virtutes meditari, ita caput vorare eſt eius infantiam mente & pueritiam euoluere; vel certè, vt Beda & Rupertus interpretati ſunt, *caput edere eſt alta diuinitatis myſteria capere; pedes comedere eſt arcana humanitatis agnoſcere: inteſtina manducare eſt ipſius eloquia caſtiſſima nõ præterire. Mõtes excelſi ceruis: petra refugiũ herenacijs.* Si adhuc ô anima tenella es, & ſpinę paſſionũ, & affectuũ te pũgunt, *ingredere in petram (petra autem erat Chriſtus) & abſcondere in foſſa humo à facie timoris Domini, & à gloria maieſta-*

Bonau. in prolog. meditat. vita Domini.

Exo. 12. 9
Beda 1. in Exod. c. 11.
Rupert lib. 2 de operib. Trinit. c. 12.
Pſa. 103. 18.
Iſai. 2. 10

tus eius, ibi namque tutamen inuenies. *Paruula es*, paruulum recogita; *vbera non habes*, ad vbera illius infantis accurre, ad myſteria, inquam, humilitatis eius, qua ſe paruulum fecit, quibus vſque ad ſanctam quandam amoris ebrietatem ſatiaberis. Hæc autem myſteria libuit per modum colloquij cū ipſo Domino Ieſu Chriſto conſcribere, & ad imitationem ſapientis Idiotæ in libris ſuarum contemplationum proponere: quia ratio hæc meditandi affectuoſior eſt, & deuotior. Qui autem alium modum magis familiarem habuerit, facillimè poterit, quæ hic dicuntur non loquendo cum Domino, ſed ſecum recogitando & diſcurrendo conſiderare. Sic ergo infantiam Saluatoris in meditationes diſtinctam quiſque reuoluet.

1. Cor. 10
4.
Cāt. 8. 8.

MEDITATIO I.

De diſpoſitione Dei in redemptione generis humani.

1. PVNCTVM. O Deus ſumme, Deus optime, cuius iudicia ſunt incomprehenſibilia, cùm rationes prouidentiæ tuæ erga homines & Angelos intueor, planè cognoſco, quia vniuerſæ viæ tuæ miſericordia & veritas. Vidiſti, Domine, in æternitate tua Angelos homineſque peccantes, & illos in æternum abiecisti, & obſtinatos reliquiſti, vt in ipſis iuſtitiæ veritatem oſtenderes: iſtos verò ſaluare & mundare decreuiſti, vt eis benignitatis miſericordiam prærogares. Sed ô conſilium ſapientia pleniſſimum! Angelus propria malitia deliquit, homo ab alio, nimirum a diabolo tentatus peccauit. Ille ſua voluntate a te, Deus meus, auerſus eſt; hic verò aliena voluntate primi parentis in peccatum originale coniectus. Congruentiſſimum ergo fuit, vt illum in ſua iniquitate manere

permitteres, & iſtum ab immũditia, quam in ſua conceptione contrahit, reuocares: vtrumque autem a me intimam gratiarum actionem exigit, qui ſeueritatem iuſtitiæ tuæ ex aliena domo cognoſco, at magnitudinem miſericordiæ in meipſo ac in cognatione mea lætus experior.

2. Sed in hoc conſilio miſericordiæ tuæ, ô Pater benigniſſime, quanta ſunt admiranda. Potuiſti nos ad te conuertere ſola voluntate tua, delendo peccatum per infuſionem gratificantis gratiæ. Si id voluiſſes, quis tibi reſiſteret? quis rationem exigens diceret: Cur ita facis? Potuiſti per vnum hominem purum de nouo creatum, vel per vnum Angelum nos redimere, & à ſeruitute diaboli vindicare. Noluiſti tamen, ſed medium, & tibi glorioſiſſimum, & nobis vtiliſſimum, ac pariter honorificentiſſimum elegiſti, quo redemptionis bonum generi humano præſtares. Hoc autem fuit, vt Verbum tuum, ac vnigenitus filius tuus carnem indueret, & homo fieret, & pro nobis viliſſimis peccatoribus, meritorum ſuorum cumulo, & effuſione ſanguinis ſatisfaceret. Sic tibi ſoli, ô Deus bonorum fons, & creationem, & redemptionem, & quidquid boni habemus acceptum referimus. Sic vbi *abundauit delictum* noſtrum, *ſuperabundauit* conditoris *gratia*. Sic patuit, quàm diuerſæ ſunt cogitationes noſtræ, & cogitationes tuæ. Nos enim cogitabamus in te mala, & peccata; tu cogitabas in nos bona, & remiſſionem peccatorum. Sic efficaciſſimè nos ad tui amorem & obedientiam excitaſti. Nam ſi tu Domine pro nobis ſummum feciſti, quod fieri potuit, quam æquum eſt, vt nos te ardentiſſimè amemus, & pro te quidquid potuerimus, faciamus.

Rom. 5. 20.

3. Verùm & in hoc myſterio alia ſunt, ô Creator altiſſime, quæ vehementer admirer. Eſto enim, quòd vnigenitum filium tuum hominem fieri voluiſſes,

potuiſti tamen eum, ſicut & Adam terreſtrem, perfe-ctum & tricennarium hominem facere. At non huiuſmodi tuum decretum fuit, ſed ſtatuiſti, vt filius tuus puſio fieret, & paſſibilis veniret, & ex vulua mulieris prodiret, quo maior eſſet tua immenſa dignatio. Sic namque *per omnia fratribus aſſimilatus eſt, vt miſericors fieret*, & nos ad maiorem ſui amorem allexit, & ad humilitatem & mortificationem inuitauit. Sic doloribus & triſtitijs ſuis (quæ vt filius Dei & à momento conceptionis beatus, vitare potuerat) pro peccatis noſtris ſatisfecit, & nos viam arctam ingredi docuit. Ac tandem vtrumque ſexum, maſculinum, & fœmineum, nobilitauit. Quibus elucet, quia voluntas tua fuit in omnibus hominem ditare, & ad immenſam dignitatem extollere. Hebr. 2. 17.

4. Hæc fuit erga nos, ô Domine amantiſſime, tuæ prouidentiæ ratio, quam poſt mundum creatum non multo tempore celaſti. Immo ſtatim, atque primi parentes peccarunt, eam eis manifeſtam feciſti. Audierunt enim te dicentem ad ſerpentem: *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & ſemen tuum, & ſemen illius.* Verè, Domine, iratus eras, *ſed miſericordiæ recordatus es.* Tu es qui *mortificas, & viuificas: deducis ad inferos, & reducis.* Simul nos pro peccatis vulneraſti, & medicamentum promiſiſti: eieciſti nos ex paradiſo terreſtri, & cœleſtem aperuiſti, ne deſperaremus, & ne è veſtigio ad te redire cunctaremur. En Pater miſericordiarum, hæc conſiderans nunc ad te venio, ſiquidem tantis beneficijs ad veniendum inuitas, ne repellas me. Gen. 3. 15 Habac. 3. 2. 1. Re. 2. 6

MEDITATIO II.

De legatione Dei miſſa per Angelum Gabrielem ad Virginem.

Luc. 1. à verſ. 26. vſq; ad 38.

I. PVNCTVM. Venit iam tempus, ô ſumme Deus, quo hoc tuum opus, & verè tuum eras perfecturus. Tempus in quo vniuerſus orbis idololatriæ contagione tabeſcebat, & populus Iſrael à te in peculium electus flagitijs innumeris exundabat. Tunc cogitaſti cogitationes pacis, & non afflictionis ſuper filios hominum: & ſicut illuc vſque diſtuliſti remedium, vt illud ipſi deſiderarent, & ſua mala cognoſcerent, ita cùm opportunum fuit miſertus es illorum, ne in perpetuum perirent. Elegiſti itaque ô Pater potentiſſime, vnum ex Angelorum millibus, Gabrielem nomine (quod interpretatur fortitudo Dei) vt vel ipſo nomine fortitudinem tuam, & Verbi tui mittendi, & operis faciendi robur demonſtrares. Elegiſti etiam ex omnibus fœminis vnam, & verè vnam (vna enim eſt amica tua, & formoſa tua, & columba tua) cui nec ſimilis vnquam viſa eſt, nec habere ſequentem. Sed quam elegiſti? Eam certè, quæ in Nazareth ciuitate Galileæ habitabat, quorum illud nomen interpretatur flos, iſtud tranſmigratio. Eam, quæ deſponſata erat Ioſeph, quod ſignificat augmentum. Eam, quæ vocabatur Maria, quæ appellatio Dominam ſignare dignoſcitur. Vt videlicet noſceremus illam tibi placuiſſe, quæ ſuis affectibus imperabat, quæ feruore ſpiritus ſemper in altiora tranſmigrabat; quæ omnium virtutum decore florebat: & quæ ſe libentiſſimè alterius ductui ſubijciebat. Angelus & Virgo, à te, ô Domine, quaſi in adiutores huius magni operis admiſſi ſunt, quia illos ad cœle-

ſtria miniſteria vocas, quos vita ſpirituales & puros reperis.

2. Reuelaſti ergo, ô dulciſſime Pater, Angelo Gabrieli myſterium conſilij tui; & quia cogitatio tua erat, vt per vnigenitum tuum hominem factum, rebelle hoc genus noſtrum tuo ſubiugares imperio: cumque ad Virginem legatum deſtinaſti, legationemque tuo ore prolatam, quam afferret, expoſuiſti. Stupuit Angelus ad tantam dignationem, & ſtatim corpore aſſumpto, in iter ſe dedit, docens me, ne cùm aliquid faciendum inſtillas, moras texam, ſed abſque vlla cunctatione promptus obediam. Ingreſſus eſt itaque ad illam virginem à te dilectam, quam ſolam in conclaui incluſam, & ſanctis meditationibus intentam inuenit. Hos enim tu Domine alloqueris, qui cordis ſolitudinem & orationem amant, hos myſteriorum reuelatione dignos efficis. Videns autem Angelus Virginem illam, & tantam ſanctitatem admirans humiliter ſe proſtrauit, & demiſſis in terram præ reuerentia luminibus, ac modeſtiſſima voce verba à te dictata pronuntiauit, dicens: ***Aue gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus.*** Quis dubitet, ô Saluator omnium, eam ſaluam eſſe, & multiplices cauſſas habere gaudendi, quam tu ad gaudia prouocas? Quis neget plenam eſſe omnibus gratijs, & donis, & in cunctis viribus & operibus ſuis cœleſti rore abundare, quam tu plenam dicis? Quis ambigat, te eſſe cum illa, quam tecum in ſponſam copulas, cuius vires ſynceriſſima cognitione, & ardentiſſimo amore tecum iungis, quam ſpecialiſſima prouidentia dignaris? Quis tandem non videat eam eſſe benedictam inter omnes mulieres, quæ maledictionem Euæ ſola de medio ſuſtulit, & vniuerſas mulieres puritate ſua ad ſui laudem & amorem ſemper impellit?

3. Turbata eſt Virgo, ô dulciſſime Domine, ſed non perturbata. Turbata eſt non quidem in viſu Angeli, quia Angelos à te ad ſe miſſos ſæpius viderat; ſed in ſermone eius, quia erat humillima, & præter votum ſuũ ſe laudari animaduerterat. Turbata cogitat qualitatem ſalutationis auditæ, quia erat prudentiſſima. Turbata etiam ſilet, quia ſilentij ſancti tenaciſſima, donec tu, quem ab infantia magiſtrum elegerat, doceres, quid reſponderet. Sed quid faciet Angelus à te principe pacis miſſus? Certè turbellam depulit, pacem immiſit, dixitque: *Ne timeas Maria.* Nulla ſubeſt tibi cauſſa timendi, quia inueniſti gratiam apud Deum. Si enim qui gratiam apud regem terrenum inueniunt, & in eius familiaritatem ſe inſinuant, non timent, cur timebis, quam rex cœleſtis dilexit? quam ad tam ſublime bonum elegit, quod nunc tibi intentè audienti lætus annuntiabo?

4. Dicat iam Angelus, Domine Deus meus, dicat quid ex hac Virguncula poſcas. Equidẽ puto, quia non aliquid eius ſed ipſam ambias, & in ſponſam chariſſimã eligas. *Ecce*, inquit Angelus, *concipies in vtero.* Igitur ad nuptias eam vocas, non carnis, ſed ſpiritus, ad quas vtique nos ingrediemur, & vtilitate earum fruemur, ſi lampadibus fidei bonorum operum oleum ad-
Iſaia 66. 9. iunxerimus. Et proſequitur: *Et paries filium.* Igitur ad fœcunditatem inuitas. Neque enim illæ nuptiæ ſteriles eſſe poſſunt, in quibus ſpõſus tu Deus meus es, qui alijs generationem tribuis: & ſpoſa virgo integerrima eſt, cui ſine complexu virili generãdi virtutem impertis. Sed qualis erit, ô Pater amantiſſime, iſte dilectus à Virgine generandus? Profectò Angelus ipſe à te miſſus legationem ſuam proſequens perſpicuè manifeſtauit. *Vocabis eum*, ait, *Ieſum.* Ergo Saluator erit, quia Ieſus interpretatur Saluator. Erit magnus, ſapientia, ſanctitate, poteſtate. *Et filius Altiſſimi,* nimirum filiu

tuus, Domine, *vocabitur*. Et quia hæc nuncupatio vera eſt, filius tuus erit, nō adoptione, ſed natura. Et dabis illi regnum quod Dauidi promiſeras, vt fidelis inueniaris in omnibus verbis tuis, non temporale, ſed *Pſ. 144. 13.* æternum; non aliquibus terminis incluſum, ſed in domo Iacob, id eſt, per totum orbem dilatatum. O quanta eſt mihi gratiarum actionis materia, qui tanta bona in capite meo accipio, qui caput aureum habeo, & influxu eius membrum non teſteum, ſed aureum, id eſt, pretioſum & virtutibus ornatum eſſe poſſum.

5. Bonam ſponſam elegiſti, ô Deus ſapientiſſime, quod vel ex reſponſione eius ſatis elucet. Non enim dubitans, ſed admirans, & modum huius myſterij ſcire cupiens reſpondit: *Quomodo fiet iſtud, quoniam virum non cognoſco*; id eſt, voto virginitatis, quod ſponte ex amore integritatis emiſi, ligata ſum. Virginitatem illa dilexit, humilitatem amauit, quam breui & neceſſaria & modeſtiſſima reſponſione formam loquen di tradens aperuit. Et quid aliud ab ſponſa ſummi regis expeti poteſt, niſi quòd Virgo ſit pulcherrima vt placeat; & humillima vt ſubiecta ſit, & dictis eius obediat. Meritò Domine per Angelum nodum ſoluis. *Spiritus ſanctus ſuperueniet in te*, vt te fœcundet, *& virtus Altiſſimi* Patris *obumbrauit tibi*, ac proteget te, vt tanta mirabilia, in tua carne & mente facienda ſuſtinere poſſis. Atque adeò illud *ſanctum quod ex te naſcetur, vocabitur, & erit filius Dei*. Verè, Domine, ſuauis eſt ſpiritus tuus: nam Virgini credulæ exemplum proponis, vt eam amplius in fide confirmes. *Eliſabeth in ſenectute ſua, & menſe ſexto* poſt imprægnationem *ſterilis* iam vterus eius intumuit. Nulla ergo res impoſſibilis eſt apud Deum, & qui ſterili filium dedit, virgini dare poteſt; cùm ad concipiendum ſterilitatis & virginitatis eadem ratio ſit. Ita eſt, & tu Domine, qui virginem & ſterilem fœcundare

potuiſti, meam calamitoſam ſterilitatem amoue, & fructum mentis meæ, filij tui imitationem præbe.

6. Expectas, ô Deus amabiliſſime, conſenſum huius puellæ vt tuum opus perficias; expectat Angelus; expectat vniuerſa natura verbum Virginis, ad cuius prolationem omnis creatura in incarnatione filij tui honorificanda eſt. Ipſa verò non moras nectit. Sed verbum illud omni acceptione dignum profert: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbũ tuum.* O quátas in paucis verbis ſapiens puella virtutes exercuit. Ecce promptam obedientiam ſonat. Ancilla profundam humilitatem indicat. Fiat mihi ſecundum verbum tuum, fidem myſterij Trinitatis & incarnationis filij tui, ſpem ſalutis mundi, & charitatem erga humanum genus denotat. Fac me Domine imitatorem huius Virginis, & in gratiarum actionem & amorem affectus mei cordis extende, vt redemptionis à filio tuo mundo allatæ particeps fiam.

MEDITATIO III.

De Incarnatione Filij Dei.

1. PVNCTVM. Audito Virginis ſacræ reſponſo diſceſſit ab ea Angelus ouans, quia tam fœlicem exitum ſuæ legationis acceperat, & admirans, quia à tenerrima puella verba tantæ prudentiæ & humilitatis audierat. Diſceſſit ſtatim vt formam ſe mihi loquendi cum hominibus etiam ſanctis exhiberet: nam perfunctus miniſterio meo, mox debeo ad cœlum meum ad cellam redire, & coram te Domine a quo miſſus ſum apparere. Diſceſſit quidem ille, ſed nõ diſceſſiſti tu, ô Angelorum Deus & Domine. Immo in eodem momento, ex puriſſimis Virginis ſanguinibus corpus humanum organis diſtinctum formaſti;

& animam perfectiſſimam ex nihilo creaſti, corporique iunxiſti: Verbum autem tuum hoc corpus, & animam, hanc ſcilicet humanitatem aſſumſit, & ad eſſe perſonale ſuum extulit, ita vt naturæ diuinæ & humanæ vna eſſet perſona. Spiritus autem tuus humanam iſtam naturam omnibus gratijs & donis affecit, & verbo eam deſponſauit, & myſterium hoc quod ſummæ bonitatis opus eſt, quaſi omnibus numeris abſolutum reliquit. Gaudebas tu, ô Pater amantiſſime, quia dediſti nobis ſummum quod dare poteras, nempe filium tuum: huncque infantulum recens conceptum in immenſum pluſquam omnia creata diligebas. Gaudebas tu, ô Fili Dei ſapientiſſime, quia nos tantorum bonorum participes feciſti, & illum hominem ſummo amore complectebaris, quem numquam in æternum dimittes. Gaudebas tu, ô Spiritus ſanctiſſime, quia viam ad remiſſionem peccatorum, & iuſtificationem noſtram, & eum qui nos redimeret reperiſti. Gaudebas tu, ô Virgo puriſſima, quia ineffabili ratione quæ in te fiebant intellexiſti, & te Virginem & Matrem, Angelorum reginam, & totius mundi dominam aſpexiſti. Gaudeo & ego ex tantis ſimul gaudijs, & quia me Patris filium, Filij Dei fratrem, Spiritus ſancti habitaculum, Virginis clientulum, & Angelorum ſocium video.

2. Iam tecum loquar, ô Verbum Patris, ô Fili Dei mea carne circumdate, qui es ipſe Meſſias, & Chriſtus promiſſus in lege: iam, inquam, tecum loquar & priuſquam tibi gratuler, reſponde mihi obſecro, an tu ſis, qui venturus eras ad ſaluandum nos, an alium expectamus? ego quidem ſum, qui renouaturus eram Ieruſalem; *Ego qui loquor iuſtitiam, & protector ſum ad ſaluandum.* Dic rurſus, impensè rogo, quid fœlix anima tua in illo primo momento creationis in te viderit, vt te cognoſcam, & iuxta dignitatem tuam tecum *Iſa. 63. 1.*

agam? Vidi me ad eſſe diuinum in vnitatem perſona aſſumtum, atq; adeò verum & naturalem filium Dei Vidi me caput hominum & Angelorum effectum regem ac principem omnis creaturæ conſtitutum, ab omni peccato etiam leuiſſimo, quod nec patrare poteram, immunem infinita gratia & ſanctitate, & omnibus virtutibus & donis huic gratiæ adiunctis circumdatum, ſcientia & omnium rerum præteritarum præſentium & futurarum notitia decoratum, immenſa gloria, ac clara Dei viſione excultum, poteſtate ac facienda miracula, & ad peccata remittenda donatū. Sed quare, ô parue infans, rubrū eſt veſtimentum tuū & corpus habes paſſibile, cum iuxta exigentiam gloriæ animæ tuæ deberet eſſe glorioſum, impaſſibile, & immortale? Vt tibi, ô homo, exempla humilitati & patientiæ præbeam, vt pro te patiar, vt corpus mei hoſtiam & ſacrificium ad hoc vt immoletur adaptem. O igitur Deus meus, ô Redemptor meus, adoro & & benedico te, congratulor tibi de omnibus doni tuis, quæ tibi ex corde volo, & me tibi in mancipium offero.

3. Oſtende nunc, ô vnigenite Fili Dei, cùm primùm te ita exaltatum vidiſti, quid feciſti? Ego quidem, cum me in vtero Virginis contemplatus ſum ad diuinum eſſe aſſumtum, & tam ineffabilibus donis ornatum Patrem meum ardentiſſimo amore dilexi, à quo tanta bona ſine meritis præuijs acceperam. Ei ardentiſſimi affectibus gratias egi. Coram ipſo humillimè me deieci tamquam qui ex meipſo nihil eſſem, nihilque haberem. Ac tandē promtiſſimè obtuli meipſum ad ſeruiendum ei. Et ad hęc, ô verbum infans, quid Pater æternus adiecit? Oſtendit mihi genus humanum omninò perditum, diabolo & peccato ſubiectum: oſtendit que ſeipſum tot peccatis hominum iniuria affectum & indignatione commotum: oſtendit tandem multi

plices

plices afflictiones, iniurias, & verbera, & plagas & ipſam mortem quam paſſurus eram; & præcepit mihi, vt ingratitudinis indicium, & obedientiæ obſequium homines diligerem, hæc omnia mala pro eis ſuſtinerem, ac genus humanum à ſeruitute diaboli liberarem. Tunc ego vos fratres meos intuitus ardentiſſimo amore complexus ſum: de iniurijs Patris mei vehementer contriſtatus ſum; vobiſque condolui, & me illis omnibus pœnis pro genere veſtro liberando ſubieci, & onus Redemptoris ſubiui, dixique: *Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.* O igitur Redemptor amantiſſime, pro hoc onere à te ſuſcepto immenſas gratias ago, & omnia bona, quæ habui hucuſque, & habeo & habiturus ſum, à te accepta profiteor. Scio quid deinceps facturus ſum. Te non ſolùm vt liberatorem, verùm & vt præceptorem aſpiciam, & ex omnibus geſtis & paſſionibus tuis veram virtutem, & mentis meæ puritatem addiſcere curabo. *Pſal. 36. 9.*

MEDITATIO IV.

De profectione Filij Dei ad ſanctificandum Ioannem.

1. PVNCTVM. O verbum Patris carne velatũ, quã es noſtræ ſalutis cupidus, quàm addictus muneri Saluatoris. Redemtor noſter es, veniſti ad redimẽdũ nos; & ſtatim opus redemtionis aggredi; & nec ad momentum otioſus manere voluiſti. Et quod eſt opus redemtionis? Nonne peccata delere? Nõne eos qui iam viam virtutis inceperunt, ad profectum virtutis incitare? Hoc opus tuum, ô Redemtor ſanctiſſime, ab vtero matris tuæ. Virginem enim impuliſti, vt ad mõ- *Luca. 1. à v. 39. vſque ad 42.*

tana cum feſtinatione conſcenderet, & vt perfectiſſimis operibus humilitatis, charitatis, & piæ ſedulitatis inſiſteret; & Ioannem infantulum adhuc vtero matris clauſum quæſiuiſti, vt eum à peccato originali mundares. Si ita curæ eſt tibi ſalus & perfectio mea, cur eam non curabo? Si tam celeriter ſpolia animarum ab aduerſario detrahis, cur ego ſine mora iugum eius nō excutiam, & de virtute in virtutem feſtinanter non procedam?

2. Bene poteras, Domine, hoc opus ſanctificationis Ioannis abſque vlla profectione perficere. Nam licèt eſſes abſens ab eo ſecundùm corpus aſſumptum, at præſens eras ſpiritu & virtute diuinitatis tuæ. Quin & puerum Centurionis paralyſi reſolutum abſentem ſanaſti. Vnde vox tua fuit: *Vade, ſicut credidiſti fiat tibi; & ſanatus eſt puer in illa hora.* At quia *non veniſti miniſtrari, ſed miniſtrare,* ab vtero matris in opera ſeruitutis incumbis; vadiſque Dominus ad ſeruum, creator ad facturam tuam, medicus ad ægrotum, maximus ad minorem, vt eum tuæ gratiæ infuſione ſanctifices. O quanta humilitas, ô quàm ardens charitas! Hæ virtutes te è cœlis ac è ſinu Patris in terram venire fecerunt, & eædem nunc te ad domum Ioannis deferunt, vt domum illam lætitia repleres, & fœlicem infantem honore afficeres. Vtinam, ô amantiſſime puer, ad me venias. Nam quo ego ſum indignior & vilior, tanto in hoc aduentu tua humilitas & charitas apparebit illuſtrior.

Matth. 8. 13.

3. Intraſti igitur, ô infans potentiſſime, ad Ioannem, vtero virginis, quaſi rheda vectus, & multis Angelorum millibus comitatus. In ipſo autem momento ingreſſus tui, ô quàm admiranda operatus es! O quàm *facile eſt in oculis tuis ſubitò honeſtare pauperem!* O quàm verum eſt quòd tu *rex, ſedens* in vtero Virginis, quaſi *in ſolio iudicij* tui *diſſipas omne malum*

Eccl. 11. 23. *Prouer.* 20. 8.

intui-

intuitu tuo! Ioannem à peccato originali mundaſti, eximia quadam gratia ſanctificaſti, Spiritu ſancto repleuiſti, rationis vſum acceleraſti, eum Prophetam conſtituiſti, notitiam myſterij tuæ incarnationis dediſti, & ad adorationem & amorem tui & immenſum gaudium prouocaſti, & ſubſilire, ac vt poterat indicia immutationis ſuæ dare feciſti. Inſuper & matrem Eliſabetham tuo ſancto Spiritu perfudiſti, & immiſſo prophetiæ dono, ac tantorum myſteriorum notione eam ad tuas & matris tuæ laudes, ad humilitatem, & gratitudinem, & affectus puriſſimos incitaſti. O quãta eſt potentia tua infans tenerrime. Ingreſſus es tu, & Ioannes ſanctificatus eſt; & anus Spiritu ſancto repleta eſt, & omnis illa domus lætitia perfuſa eſt, & niſi tu incipias, & venias, nos inchoare non poſſumus. Veni igitur, & noli tardare; incipe, & relaxa facinora ſerui tui, vt ego incipiam meipſum relinquere, & in omni virtute promoueri.

4. Tribus menſibus, ô Domine, in domo Ioannis manſiſti, & vſque ad natiuitatem eius ibi perſeueraſti, vt oſtenderes, quia delitiæ tuæ eſſe cum filijs hominum; & quia eos non deſeris, ſed vſque ad exitum, & vſque ad nominis impoſitionem cum illis perſeueras. Vſque ad exitum, inquam, quo ad lucem illam æternam tranſeunt; & vſqueque nomen illud nouum, quod nemo ſcit niſi qui accipit, nomen ſcilicet fidelium ſeruorum accipiunt. Mane igitur mecum, ô refugium meum, & egredere mecum ad prælium contra aduerſarios meos, vt obtenta victoria, te fruar, & tecum ſemper permaneam. Amen.

(∴)

ME-

MEDITATIO V.

De Natiuitate Filij Dei ſecundùm carnem.

Lucæ 1. à v. 1. vſq; ad 20. I. PVNCTVM. Aderat iam tempus, ô Redemptor hominum, quo ceu alter *Moyſes è monte deſcenderes*, & te mundo carne tectum oſtenderes. Aderat dies, in quo *tu germen Domini & fructus terræ ſublimis* paruulus & humilis appareres. Ita verò humana negotia diſpoſuiſti, vt ingreſſui tuo, in quo fundamina Chriſtianæ religionis iacturus eras, ſuauiter mirabiliterque ſeruirent. Reddita enim temporali pace mundo, & *conflatis gladijs* mortalium *in vomeres, & lanceis ſuis in falces*, vt tu rex pacificus naſcereris, Cæſar Auguſtus ſuo decreto ſanciuit, vt deſcriberetur vniuerſus orbis. Iſta autem deſcriptio, ac ſubiectionis profeſſio à magna ſuperbia & auaritia profecta (nam deſcripti noua tributa pendebant) occaſio fuit, vt tu quod ſtatueras efficaciſſimè fideliſſimeque præſtares. Decreuiſti, ô ſalus noſtra, in Bethleē naſci, vt te ex progenie Dauid ortum duxiſſe ſecundū carnem oſtenderes; & cum extrema paupertate & humilitate prodire, vt nos ad contemptū ſæculi, & noſtri deſpicientiam incitares. Accepta igitur occaſione edicti, quod à Cæſare emanarat, hanc mentem inieciſti puriſſimæ Virgini matri tuæ, vt Nazareth ſuam patriā desereret, & cum Ioſeph ſponſo caſtiſſimo in vrbem Bethleemiticam (vbi deſcribenda erat) properaret. Sic Domine obediens naſceris: nam illa profectio obedientia fuit. Sic humilis naſceris: nam illa ſubiectio, & vectigalis ſolutio inſignis humilitas fuit. Sic pauperrimus & in ſumma incommoditate naſceris: nam illa propriæ domus derelictio, in qua nonnihil commodi eſſet ad partum & in alienam terram tranſmigratio,

Exodi. 34. 29.

Iſa. 4. 3.

Iſa. 2. 4.

ſumma paupertas & incommoditas fuit. O quis non paupertatem, & humilitatem, & obedientiam amet, quas videt à te in immenſum dilectas, & tuo ortu ſanctiſſimo conſecratas?

2. Aſcendit ergo, ô rex gloriæ, nutritius tuus futurus Ioſeph cũ Virgine matre tua à Nazareth in Bethleem. Quæſiuit hoſpitium ad quod diuerteres, & minimè inuenit. Quare non inuenit? Quia maxima hominũ multitudo in illam vrbem deſcriptionis & cenſus pendẽdi cauſa confluxerat. Quia ciues illi nutritiũ ac matrem tuam pauperes eſſe videbant. Quia ab illis nullam hoſpitij exhibiti mercedẽ ſperabant. O quanti iniqui, & perduelliones, & facinoroſi in domos ciuium admiſſi ſunt; tu verò Rex regum, & Dominus dominantium repulſam paſſus. Sed quid mirum ſi illi nullam tui notitiam habentes hoc fecerunt, cùm ego qui me tuum diſcipulum eſſe profiteor idipſum facio. Dũ enim cogitationes inanes, & affectus inordinatos admitto, hoſpites iniquos ſuſcipio, te repello. Iam Domine ab omnibus rebus creatis me vacuo, vt te recipiam. Et id quidem ſapienter, quonam Deum meũ, & fontem omnis ſanctitatis admittam. Et id quidem vtiliter, quoniam magna mercede non carebo. Tu enim es auctor gratiæ, qui domum mei cordis ingrediens peccata fugabis, tu refugium meum qui tentationes aduerſariorũ depelles: tu præceptor meus, qui omnẽ virtutem edocebis; tu theſaurus meus, qui vniuerſis bonis, quæ petiero, me ditabis. *In propria* ergo veniſti, *& te tui non receperunt.* Quod certè mater tua (vt de te nunc taceam) humillimè & patientiſſimè tulit, & in diuerſorium cõmune ſe recepit. Verè pauper ſpiritu, quæ in tantis anguſtijs poſita, tantam incommoditatem amplexata eſt. Verè pia, quæ non ſibi, ſed tibi ſtatim naſcituro compaſſa eſt. Verè ſapiens, quæ tuũ conſiliũ intellexit, & illud acceptauit, quo volui- *Ioan. 1. 11.*

ſti in

ſti in via & in diuerſorio naſci, vt te ductorem viæ cœ
leſtis eſſe menſtrares, & ab omnibus inuenireris.

3. Ingreſſa Virgine ac nutritio tuo, ô verbum P
tris, in diuerſorium, venit tibi illa toti mundo fœl
hora naſcendi, in qua nobis eras appariturus, & n
biſcum conuerſaturus. Tunc autem Virgo, arbor ſc
licet pulcherrima, & rore cœli fœcundata, quæ tale
fructum erat editura, partus ſui præſcia vernare cœp
& in altiſſima contemplatione poſita, iubilis ſpiritu
& ineffabilibus amoris affectibus florere, & ad diu
nam vnionem rapta velut fœmina quædam cœleſt
apparere. Non in dolore, ſed in immenſo gaudio, no
in fœtore & ſordibus, ſed in puritate & in integrita
te ſuum filium peperit. Nam cùm ita eſſet corpore
recta, mente ſuſpenſa, & cœleſtibus reuelationib
occupata, ex vtero eius ſeruata virginitate ſua, ô D
mine prodijſti, non aliter, quâm pomum iam mat
rum abſque vlla læſione arboris, ex illa cadit, vel p
tiùs, vt ſplendor ex luce procedit. Et tu *lux vera, q
illuminat omnem hominem venientem in hunc mundu*
at lux corporea feneſtram vitream ſine eius læſio
penetrat, cur tu per clauſtra virginea ſine eorum fi
ctione non tranſeas, & ad nos auctor integritatis al
que integritatis ruptione non venias? Quòd ſi illi, q
prędicant, & animabus tuam imitationem commu
cant, te ſpiritualiter pariunt, vtinam Domine abſq
detrimento meæ puritatis, & ſine diſtractione men
animabus curandis intendam.

4. Senſit Virgo beata, te Dominum ſaluatorem p
periſſe, te abſque detrimento integritatis ſuæ ad ſal
tem omnium effudiſſe; & inclinata celeriter, ac ge
bus flexis quid fecit? Certè aſpexit te oculis ſuis virg
Pſal. 44. 3. neis *ſpecioſum forma præ filijs hominum*: adorauit te
Deum maximum, obſequuta eſt tibi vt domino tu
Domino, & te oſculata eſt vt filium chariſſimum. P

mùm te adorauit, quia te eſſe filium Dei naturalẽ carne velatum non ſolùm fide certiſſima, ſed altiori quadam notitia, & fortaſſis pro tunc clara viſione cognouit. Quas grates illa referebat, quia ad redimendũ noſtrum genus veniſti, quia eam in matrem elegiſti, quia ab ipſo ortu tuo non verbo ſed exemplo viã paupertatis, humilitatis, & patiẽtiæ docuiſti. Deinde tibi obſequuta eſt: nam pietate matris incitata puriſſimis manibus te ſuſcepit, brachijs ſtrinxit, vberibus, & corpori ſuo ſtellis puriori calefaciendum applicuit. Poſtea in ſanctam audaciam procedens te oſculata eſt. Sciebat namq; te Dei filium, quoad aſſumtam naturam ſuum eſſe filium, qui cupiebas à tam ſanctiſſima matre vt filius tractari, & oſculis atque amplexibus deliniri. Sed tandem amicæ humilitatis affectu tacta, quaſi ſe minus dignam tuis amplexibus reputans pannis te paratis inuoluit, faſcijs ſicut infantibus fieri ſolet totum cinxit, & in humili ac duro pręſepio collocauit, mearũ deliciarum aut indulgentiarum damnatore, ibiq; iterum adorationis & amoris affectibus vacare cœpit. Erat illa non vna ex adoleſcentulis, ſed perfectiſſima ſponſa, quæ ſciebat nec propter contemplationem ab actione ſedula ſeparari, nec propter actionem à guſtu celſiſſimæ contemplationis auelli. O ſi ſcirem Domine iſta duo in mea conuerſatione coniungere!

5. Iacebas in præſepio, ô Deus magne, & puer parue, non tamẽ otiabaris, immo in tam humili ſede collocatus traxiſti omnia ad te. Angelos vocaſti, paſtores inuitaſti, ſtella tunc primùm facta, & in regionibus Orientis apparente regibus innotuiſti, & in eis ſterili gentilitati tuum aduentum oſtendiſti. Angeli profectò omnes te iacentem in præſepio è cœlis viderunt, & tam ſtupendam humilitatem admirantes te adorauerũt, & quaſi coram te erubuerunt. Erat enim anima tua, quod nunc eſt, ardentior Seraphinis, ſapien-

tior Cherubinis, ſtabilior thronis & cæteris Angelorum choris purior, atque fœlicior. Sed multi eorum cum Gabriele tuæ œcononomiæ paranympho, ſecũdùm Patris diſpoſitionem in aſſumptis corporibus deſcenderunt, vt te caput ſuum adorarent, & debita reuerentia tributa perſoluerent. Stupebant illi ad tantam maieſtatem, & ad tantam humilitatem. Infantem faſcijs ligatum, & infernum ſpoliantem, & *ſuper fora-*
Iſa. 11. 8. *mine aſpidis* ludentem, *& in cauernam reguli manum mittentẽ* celebrabãt. O ſi dignus eſſem me illis aſſociare, cũ illis matri & nutritio ſtupenti & adorãti gratulari, & tibi Domine mille gratiarũ actiones cõcinere.

6. Sed ad te redeo, ô amator noſter ardentiſſime, & interrogo te, quid primùm feciſti, cùm iſtum communem aërem, ac communem lucem tua corporali præſentia nobilitare inchoaſti. Ego quidem ſic cogito te in illam virginem puerperam oculos conieciſſe, & tãtam puritatem, tantã fidelitatem, tantam modeſtiam & humilitatem aſpiciens tibimetipſi dixiſſe: Quis cõtemnat nationes hominum, qui tam decoras animas habent, vt non pro his meritò pugnare debeamus? O fœlix humana natura, quæ talem veluti primam oſtẽſionẽ tui huic cœleſti mercatori obtuliſti! Vtinã illi vel tantillum in alijs hominibus ſimilior eſſes, & à primo illo innocentiæ ſtatu in quo fuiſti condita, nequaquã degeneraſſes. At tu Deus meus, quaſi ex aſpectu virginis de nouo amore mortalium incenſus Gabrielem aſtantem deſtinaſti, vt homines aliquos ad te adorandum vocaret. Ille verò claritate nimia veſtitus, & tuæ voluntatis conſcius, non ſapientes huius mundi ſuperbos, non diuites auaros, non nobiles otioſos, & in lectis eburneis ſtertentes, ſed paſtores humiles, pauperes, proprium munus obeuntes (*nam vigilabant ſuper gregem ſuum*) de tanto myſterio erudire dignatus eſt. Apparenſque illis dixit: *Nolite timere. Ecce euangelizo*

vobis

vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus eſt vobis hodie Saluator, qui eſt Chriſtus Dominus in ciuitate Dauid. Non eſt, inquam, cur timeatis ex aſpectu meo, quia non durus nuncius, ſed bonus & lætus vobis miſſus ſum. Annuntio vobis gaudium magnum, & verè magnum, quoniam nullis limitibus circumſcriptum eſt: quoniam omni populo veſtro, immò & omnibus populis & gentibus datum eſt. Et ſi vultis ſcire: Natus eſt vobis ille Saluator diu deſideratus, ardenter amatus, & ab omnibus Patriarchis & Prophetis vehementer expetitus. Hoc autem erit nati Saluatoris ſignum. *Inuenietis infantem pannis inuolutum, & poſitum in præſepio.* Ille enim qui ad ſaluos faciendos vos venit, ſigna ſalutis præferre debuit, innocentiam, paupertatem, humilitatem, quibus a ſuperbia, ab omni peccato, & a cupiditate omnium malorum radice liberemini. Verè hæc ſunt ſigna tua, ô Saluator meus, quibus hodie à multis contradicitur. Tu autem, ea multitudine militiæ Angelorum confirmaſti, cum illo primo apparentium atque dicentium; *Gloria in altiſſimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Nã hoc natale tuũ ſuper omnia opera Dei, gloriam Patri tuo in cœlo attulit, quoniam maius omnibus eſt. Et hominibus in terra pacem cũ Deo, cum Angelis inter ſeipſos, & inter carnẽ & ſpiritum prorogauit. Hominibus, inquam, bonæ voluntatis, qui ſcilicet ex recta intentione illa tua ſigna amplectũtur, & tuam humilitatẽ, paupertatem, & ſanctitatẽ imitãtur.

7. Paſtores ipſi, ô Deus meus, teſtimonium reddunt, quia non fruſtrà vocati ſunt. Audito namque nuntio cœleſti, & cantico gloriæ & pacis excepto, mutuò ſe hortabantur vt ad te venirent. Obedierunt ſigno voluntatis tuæ, & cum magno feruore ad te adorandum feſtinarunt. O ſi ita & ego tuis inſtinctibus obedirem, ô ſi feruenter ad te properarem,

quam magnam laboris mercedē obtinerem! Illis ſtabulum ingreſſis, tu candor lucis æternæ, illos illuminaſti, vt fide viua & vera te filium Dei eſſe cognoſcerent; illos iuuiſti, vt te diligerent, te adorarent, & tibi dona ſuæ paupertatis offerrent. Venerunt paſtores irrationabilium ouium, & redierunt paſtores & prædicatores hominum. Nam omnes qui audierant, mirati ſunt, de his quæ dicta erant à paſtoribus ad ipſos. Qui ad te non accurrit, Domine, qui à te lucem & gratiam non recipit, forte æs ſonans & cymbalum tinniens erit, ſed Apoſtolicus vir, qui verbo & exemplo ædificet, non erit.

8. Sed tu ô pulcherrima fœminarum, quid inter tot myſteria faciebas? Profectò *conſeruabas omnia verba hæc conferens in corde tuo.* Conferebas naturæ diuinæ maieſtatem cum humanæ humilitate, omnipotentiam cum infirmitate, diuitias cum paupertate, quæ elucebant in filio tuo. Conferebas opera illius Dei parui, quæ ſunt dare eſſe & vitam & omnia creaturis ſuis, cum operibus illius pueri magni, quæ ſunt flere, pati, & in ſignis externis ſe infantem recens natum exhibere. Conferebas ſcripturam cum præſentibus operibus, opera cum vocibus Angelorum atque paſtorum. & in hac collatione amore ardebas, & laudibus & gratiarum actionibus afficiebaris, & flumine lætitiæ & gaudiorum adimplebaris. Doce me, ô caſtiſſima Virgo, hæc omnia conferre, & mecum recogitare, & ex his & ſimilibus melioris vitæ & amplioris puritatis ſemper fructum referre. Amen.

MEDITATIO VI.

De circumciſione Chriſti Domini, & impoſitione nominis Ieſu.

1. PVNCTVM. Lex erat Hebræis impoſita, ô Saluator noſter dulciſſime, vt maſculi octauo die poſt diem natalis circumciderentur, quam legem implere non refugiſti, vt tempeſtiuè arrham pretij noſtræ redemtionis exolueres, & hoc ipſo te maximè ſitire noſtram ſalutem oſtenderes. Guttulæ illæ ſanguinis ſufficiens, immo & ſuperabundans pretium erat ad vniuerſum mundum redimendum. Sed theſaurum tanti valoris arrham emtionis facis, quia nõ cum re emta, ſed cum immenſo tuo amore pretium pro nobis exoluẽdum metiris. O ſi à te diſcerem nõ ſolùm debita & præcepto aut lege impoſita facere, ſed quidquid meæ vires ferrent, licèt debitum non ſit, diligentiſſimè pro tuo amore præſtare.

2. Circumciſus es igitur, ô infans tenerrime, ſiue à matre tua, quæ ad hoc, ſi Pater æternus voluit, animum pluſquã virilem induerat: ſiue à nutritio Ioſeph, ſiue à quouis alio cui munus circumcidendi pueros demãdatum erat. Hoc autem opere tuo meam anteactam vitam taxas, & ad omnem perfectionem ſectandam inſtigas. Nam obedientia perfectiſſima fuit hæc circumciſio tua, qua legem duriſſimam, à qua mille titulis exemtus eras deuotiſſimè impleuiſti. Sic autem mea inobedientia reprehenditur, qui ſolùm in rebus facillimis, & meo ſenſuali appetitui conuenientibus pareo, in rebus verò difficilioribus, & ſenſualitati repugnantibus onus obedientiæ detrecto. Fuit etiam inſignis humilitas quia tu peccati mortiſq; deſtructor peccatoris ſignum (qualis erat circumciſio ad pecca-

tum originale tollendum lata) ſuſcipere dignatus es. Quo meam inuerecundam ſuperbiam increpas qui peccator magnus exiſto, & iuſtus videri geſtio, & iniquitates meas excuſationibus vanis operio. Fuit & inuicta patientia. Nam non perinde ac alij pueri doloré paſſus es, ſed ſciens & volens ſanguinem fudiſti, & acerbitatem illius doloris ſuſtinuiſti. Sic autem ex mea impatientia mihi ruborem iniicis, qui omnem incómoditatem fugio, & pro te nec minima pati ſuſtineo. Fuit tandem ardens charitas, qua mihi tuum ſanguinem infiniti valoris donaſti, & gelidum cor meum non te feruenter amans igne accendiſti.

3. At in hac circumciſione tua, ô virtutum omnium magiſter, lex mihi non carnalis, ſed ſpiritualis circumciſionis indicitur: vt ſcilicet *circumcidar* tibi *Domino* meo, ob honorem nimirum & amorem tui, & *auferam præputium cordis mei*. Gladius ad hanc circúciſionem paratus mortificatio eſt: ipſa autem circumciſio ſuperfluorum, quæ ſunt in viribus meis, amputatio eſt. Abſcindã ergo à ſenſibus & affectionibus meis, à iudicio & voluntate mea quidquid tibi non placet: corpori meo cõmoda quæ vitæ nõ ſunt neceſſaria negabo. Arbor ſum ad fluenta tuæ gratiæ plantata, putabo me, vt fructus virtutum vberrimos feram. Nec ſolùm ego meipſum abnegabo, verùm & ab alijs mortificari libenter patiar, ſiue prælatis aut amicis bona intentione, ſiue inimicis intentione ſiniſtra: nam verè qui me mortificat, ad tui amorem & perfectionem iuuat.

Ieremiæ 44.

4. Sed quare voluiſti, ô Verbum infans, in ipſa circumciſione nomen tibi ſalutis imponi? An vt conſuetudini illius gentis te conformares, quæ cùm paruulos circumcidebat, nomina quibus nominandi eſſent publicabat? An præcipuè, vt myſterium magnum apertires quod per circumciſionem ſpiritualem à tua gra-

tia inſpiratam ſalus ad noſtram mentem ingreditur? Sicut enim æger corpore ſanus fit, cùm ab eo ſanguis putridus & noxij humores tolluntur; ita æger ſpiritu ad ſanitatem redit, cùm ab eo per mortificationem quidquid Deo eſt inuiſum ſeparatur. An vt oſtenderes, quia ab effuſione ſanguinis tui omnis ſalus, omnis munditia noſtra vitaq; pendebat? Nam omnia in ſanguine mundantur, & ſine ſanguinis effuſione non fit remiſſio. An vt hauriamus aquas cum gaudio de hoc fonte Saluatoris, & his aquis ſanguine tinctis quæ aurum virtutum ferunt, iuxta noſtrum deſiderium ditescamus? Propter hæc ſanè Saluatoris nomen tibi in circumciſione impoſitum eſt. Et vt Pater te humiliatum & ſigno peccatoris notatum exaltaret, & gentibus in Saluatorem proponeret. Si hoc tuo ſanguine me lauero, & tuæ vitæ imitationem induero, abſque dubio ſaluus ero.

5. Vocatus es igitur, ô Chriſte fili Dei, Ieſus. Hoc nomen Pater tuus æternus impoſuit tibi, Gabriel Angelus annuntiauit, Virgo mater aperuit. Quòd ſi omne quod vocauit Adam animæ viuentis ipſum eſt nomen eius: quia videlicet ſingulis rebus conuenientia nomina indidit, quanto magis, quod vocauit Pater à quo omnis ſapientia promanat, ipſum erit nomē tuum, & tibi per omnia conueniet? Vocaris Ieſus, quod interpretatur Saluator, vel ſalus, quia tu ſaluator & ſalus noſtra es. Sed ego quidem Domine Ieſu in Scriptura tua nōnullos ſaluatores inuenio. Patriarcha Ioſeph vocatus eſt à Pharaone ſaluator mundi, quia Ægyptios à fame liberauit. Othoniel quoq;, qui Iſraëlitas à rege Meſopotamiæ defendit, ſaluator vocatus eſt. Nam cū illi clamaſſent ad te, ſuſcitaſti eis ſaluatorem, & liberaſti eos. Et iterum, dediſti ſaluatorē Iſraëli Angelum tuum, & liberatus eſt de manu regis Syriæ. Dic nunc mihi, obſecro, quam ob cauſſam Saluator

vocatus es? An quia nobis corporis panem dediſti? An quia ab hoſtibus viſibilibus eripuiſti? An quia pacem temporalem attuliſti? Sed quid proderit corporis panem habere, ſi anima fame pereat? Ab hoſtibus viſibilibus eripi, & inuiſibilibus infeſtiſſimis ſubiacere. pace temporali frui, & inteſtinis affectionum bellis cruciari? Potior & felicior eſt ſalus a te allata, Domine, quia totum hominem ſaluum feciſti in Sabbato requiei tuæ, & in die ſolemni aduentus tui. Propter hanc ego adoro te, propter hanc gratias ago, hanc expecto, hanc ego poſtulo, eam meis precibus & deſiderijs exquiro.

6. Vocaris itaque Ieſus, ſeu Saluator, ô fili Dei dulciſſime, quia peccata deſtruxiſti: quia catenas & vincula affectionum terrenarum, quibus vincti tenebamur, abſtuliſti: quia diabolum, qui mortis habebat imperium, viciſti: quia cœlum aperuiſti; quia corda hominum ad te traxiſti, quia inferno ſpolia detraxiſti, quia vniuerſum mundum expugnaſti. Vocaris Ieſus quia ab ignorantia & malitia & infirmitate nos liberas, & ſapientia, bonitate, & fortitudine roboras. Tu enim factus es nobis ſapientia a Deo, & iuſtitia, & ſanctificatio, & redemtio. Vocaris Ieſus, quia hoc nomen ſanctiſſimum tuum præcipuum munus nos liberandi detegit, & vniuerſa tua nomina comprehendit. Nam ſi tu es Ieſus, & ſimul Emanuel, id eſt, nobiſcum Deus. Es, qui velociter ſpolia detrahis, & feſtinas prædari. Es admirabilis conſiliarius, Deus, fortis, Pater futuri ſæculi, princeps pacis. Hoc tuum nomen eſt mihi mel in ore, melos in aure, iubilus in corde: hoc os meum reſonet, auris mea audiat, cor meum recogitet, vita quoque mea illi conſentiat, conuerſatio præferat, vt hac ſalute cumulatus ad illam æternam perueniam.

Amen.

ME-

MEDITATIO VII.

De apparitione Chriſti Ieſu, & adoratione Magorum.

1. PVNCTVM. Verbum tuum eſt, ô Chriſte Saluator hominum, ſapientia abſconſa, & theſau inuiſus, quæ vtilitas in vtriſque. Tu autem es ſapientia Patris: tu theſaurus theſaurorum, in quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ abſconditi. Non enim decuit, vt eſſes abſconditus, & ab oculis mortalium inuiſus. Non quidem propter te, ſed propter nos apparere voluiſti, & in ipſo ortu tuo ſplendidiſſimam ſtellam creaſti, quę te in Oriente manifeſtaret, & illius regionis gentes (apud quas ſolemne erat vaticiniū Balaam: Orietur ſtella ex Iacob, & conſurget virga de Iſrael) ad te adorandum inuitaret. O vtinam ſtella ſanctæ inſpirationis tuæ oriatur in corde meo, quæ tuum in me aduentum annuntiet. Hoc enim eſt ſignum aduentus tui in nobis, ſi excipiamus vocationem tuam, & nequaquam ei obedire cunctemur. Et ſtellam quidem illam omnes homines illius gentis viderunt, & omnes quid portenderet, cognouerunt, at rerum viſibilium amore illigati ad te adorandum minimè properarunt. Soli tres reges relictis omnibus, gratia tua efficaciter moti, & magna deuotione excitati, hoc opus inſigne ſequelæ & adorationis tuæ perficere conati ſunt. Ex quo elucet quàm verum ſit, quia *multi ſunt vocati, pauci verò electi*. Fac tu, ô amator ardentiſſime, vt ex multis, quos ad perfectionem vocas, ego ſim vnus peccatorum qui in mea ſegnitie nō maneam, ſed veram ſanctitatem efficaciter apprehendam.

2. Hi ergo reges, ô omnium regum princeps ſanctiſſime, reliquerunt terram ſuam, & cognationem

ſuam, immò & regna ſua, quibus imperitabant, vt te quærerent, & coronas ſuas, & omnia quæ habebant, & ſeipſos ſub tuis pedibus collocarent. Illorum exitus Abrahæ exitu è terra ſua longè fœlicior fuit: quoniam hic in præmium egreſſionis ſuæ terram lacte & melle manantem accepit; illi verò te auctorem cœli & terræ & omnium bonorum fontem inuenerunt, & in tuam ſe familiaritatem inſinuarunt. Statim atque viam ingreſſi ſunt, ſtella illa loco mota eſt, & ducem ſe itineris ac comitem præbuit: quia tu eos non deſeris, immò gratia tua præcedis, comitaris, & ſequeris, quos te quærentes, & tuum obſequium & aſpectum cupientes facis. Illi autem viſo tanto miraculo, quid facerent, niſi ſtellam ductricem ſequi, & vt ſpirituales Iſraelitæ ad quietem columnæ nubis & ignis quieſcere, & ad eius motum ambulare. Sequar & ego, Præceptor meus, ſtellam tuam, ſequar inſtinctum tuum, ſequar Eccleſiam & prælatos à te conſtitutos. Illi namque certiſſimè me ducent ad te: ſi verò iudicium meum proprium & voluntatem meam ſequar, diſcedam à te.

3. Sed quis non miretur, ô Deus meus, iudicia tua? quis non ſuſpiciat conſilia cordis tui? Iam illi in Palæſtinam venerant, iam quaſi ad fines Bethlemiticæ vrbis acceſſerant, & illuc vſque ſtellam ſemper præeuntem & viam ſplendore ſuo monſtrantem viderant. Tunc verò repentè diſparuit, & illos triſtes, anxios, & caligine quadam obuolutos reliquit. Quorſum hæc, niſi vt nos qui hæc legimus, qui hæc meditamur, viciſſitudines conſolationis & deſolationis agnoſceremus, & cùm tribulamur, & quaſi à te reijcimur, & deſerimur, quid nobis faciendum ſit, diſceremus. Magi ſanè amiſſa ſtella non depoſuerunt animum, non abierunt retrò, non redierunt ad domicilia ſua, ſed Ieroſolymam petierunt, & in frequentiſſima

ciuitate, fide firmi, ſpe robuſti, fortitudine & magnanimitate dotati interrogare auſi ſunt: Vbi eſt qui natus eſt rex Iudæorum? Denique nihil omiſerunt eorum quæ in ſua poteſtate erant, vt te ſuum regem inuenirent. An ego aliter faciam cùm per ſubtractionem ſenſibilis conſolationis a me diſceſſeris, & vt probes an ſim *amicus ſocius menſæ*, in mea me obſcuritate reliqueris? Non ſanè. *Surgam, & circuibo ciuitatem, per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea.* Prælatos interrogabo, exemplis fratrum me animabo, bonis operibus exercebor. Et vbicumque fuero ſiue in cella, ſiue in foro, ſiue in regum palatio, ſiue inter iniquos poſitus, meum negotium agam, quod eſt te Deum meum quærere, te ſuſpirare, in te ſolo mea deſideria defigere. *Eccli. 6. 10.* *Cãt. 3. 2.*

4. Turbatur Herodes, ô rex potentiſſime, ad aduentum tuum, turbantur & mali cum illo. Turbatur ille, quia timebat tyrannus ne regnum auferres, neſciens quia non eripis mortalia, qui veniebas regna dare cœleſtia. Turbantur mali qui ex parte eius erant, vel ſe turbari ſimulabant, quia iniquo regi diſplicere metuebant. At non turbantur boni, ſed rei exitum Dei promiſſa conſiderantes expectabant. Interrogat Herodes principes ſacerdotum & ſcribas in lege doctiſſimos vbi eſſes, Domine, naſciturus, non vt te adoret, ſed vt te perimat. Illi verò Deo Patre ſic diſponente veritatem produnt, & allato Michææ vaticinio, Bethleem tuæ natiuitatis locũ oſtendunt, vt Deus (de quo dictum eſt: *Non eſt ſapientia, non eſt prudentia, non eſt conſilium contra Dominum*) nebulonem illum illudat. Nec ſolum irriſiſti eum ô Domine, ſed & inſtrumentum tuæ adorationis feciſti, impletumque eſt illud: *Qui ſtultus eſt, ſeruiet ſapienti.* Nam ipſe rex impius reges pios docuit vbi eras natus, & viam qua inuenireris, aperuit. Sed ô inſcrutabilia iudi- *Michææ 5. 1.* *Prou. 21. 30.* *Prou. 11. 29.*

cia

cia Dei! Scientes te Domine, & viam alijs oſtendentes non exquiſierunt te, & in ſua cœcitate & obſtinatione permanſerunt: ignorantes autem te, ſed humiliter de te interrogantes, te inueniunt, & adoratione proſequuntur, & tandem æternam ſalutem accipiunt. Ne permittas obſecro, vt qui alios ad te voco, ob peccata mea alienus a te maneam, ſed cum illis (quod firmiter ſtatuo) ad tuam imitationem accurram: vt non ſim ex miſeris, de quibus tu poſtea dixiſti: *Dico autem vobis, quòd multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Iſaac, & Iacob in regno cœlorum: filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores.*

Matth. 8. 11.

5. At reges illi, ô ſol iuſtitiæ, de tuæ natalis loco conuenienter edocti, quid faciunt? Profectò ſtatim Hieroſolymam & hominum frequentiam deſerunt, in qua communiter non inueniris, & ad viam redeunt firmiter ſtatuentes non daturos ſe ſomnum oculis ſuis, nec palpebris ſuis dormitationem, nec requiem temporibus ſuis, donec inuenirent locum Domini, & tabernaculum Dei Iacob. Tu verò iterum illos ſplendore ſtellæ radiantis illuminas, & ducatu illius ad locum humilem vbi latebas, perducis, & ineffabili gaudio perfundis. Hæc ſunt opera tua, ô Chriſte Saluator; licèt ad tempus modicum diſcedas, ſtatim amore ſollicitatus redis: licèt in manibus lucem abſcondas, at iterum eam manifeſtas; licèt ſalutarem triſtitiam immittas, poſt paululum mentem afflictam exhilaras. Sed ô vos fœliciſſimi reges, quam mentem habebatis, cùm vidiſtis ſtellam conſiſtentem non ſuper palatia regum, ſed ſupra humilem & abiectam caſam mendicorum? Cognouiſtis apertè quia humilitatis Magiſter in vili tuguriolo habitabat, & hominũ ſuperbiam & luxum reſpuebat. Cognouiſtis humilitatem eſſe honoris locum. Nam Deus excelſus *ponit humiles in ſublime, & mœrentes erigit ſoſpitate.* Cognouiſtis pauper-

Iob 5. 11.

tatem

tatem & ſæculi coutemptum eſſe domos in quibus Saluator ſæculi eſt à mortalibus inueniendus. Ingreſſi ſunt illi, ô Domine, tuguriolum, in quo iacebas, non ſunt ſcandalizati in paupertate & paruitate tua, nec in ſimplicitate tuorum, quia lux tua illos erudiuit, vt in illa abiectione ſummam maieſtatem agnoſcerent, & in facie tenerrimi infantis, quod venerarentur, adoratione latriæ proſequerentur, inuenirent.

6. Videntes itaque, ô ſupreme rex, magnitudinem tuam, prociderunt coram te, ſecundùm quod prædixerat ſanctus Dauid: *Coram illo procident Æthiopes, & inimici eius*, qui ſcilicet antea inimici erant, *terram lingent.* Suprema adoratione ſoli Deo debita adorauerunt te. Nam & ipſi etiam vaticinatus fuerat: *Et adorabunt eum omnes reges terræ; omnes gentes ſeruient ei. Munera obtulerunt tibi, aurū, thus, & myrrham.* In eodem enim loco ſcriptum eſt: *Reges Tharſis & inſulæ munera offerent; reges Arabum & Saba dona adducent.* Quibus donis te regem Deum & hominem confeſſi ſunt. Et hæc quidem exteriora fuerunt, ſed eorum interiora quis explicet? Et eorum fidem viuam, ſpem certam, charitatem feruidam, deuotionem, gratiarum actionem, & virtutes reliquas quis declaret? O Deus meus, ſi ſcirem beatos iſtos reges imitari. Corde & corpore procido coram te; in ſpiritu & veritate adoro te: aurum charitatis, incenſum orationis, & myrrham mortificationis offero tibi. Suſcipe ô rex piiſſime oblationem meam; immo & me totum & omnia, quæ ex te habeo, in tuum obſequium admitte.

Pſ. 71. 9.

v. 11.

v. 10.

7. Illi quidem, ô bone Ieſu, Virgini debitam reuerentiam exhibuerunt, & reſponſo in ſomnis accepto (nam à te lucem ad tuam voluntatem cognoſcendam poſtularunt) non ad Herodem, ſed per aliam viam in ſuam regionem remearunt. Fac rogo, vt per aliam viam in cęleſtem regionem à qua per peccatum diſceſ-

ſi, in-

ſi, ingrediar. Ita ſcilicet, vt qui à paradiſi gaudijs per delectamenta diſceſſi ad hæc per lamenta pœnitentiæ valeam reuocari.

MEDITATIO VIII.

De præſentatione Chriſti in templo.

Luca 2. à v. 22. vſque 39 1. PVNCTVM. Præceptum erat in illa antiqua lege, ô Chriſte Saluator meus, vt omne primogenitum Patri tuo conſecraretur in memoriam beneficij magni illius, quo filij Iſrael educti ſunt de terra Ægypti, & a ſeruitute Pharaonis liberati. *Exo. 13. 2.* *Sanctifica mihi*, ait, *omne primogenitum, quod aperit vuluam in filijs Iſrael, tam de hominibus, quàm de iumentis: mea ſunt enim omnia.* Ac tu qui hanc legem non ſoluere ſed adimplere veniſti, eam cuſtodire dignatus es. Et quidem licèt ea non teneréris (quid enim tibi & legi, qui verus filius Dei & auctor es legis? Quid tibi, & legi illis qui aperiunt vuluam impoſitæ, ſiquidem Spiritus ſancti virtute conceptus, & de Virgine natus es) tamen ſimpliciter ei te ſubieciſti, vt exemplum magnæ humilitatis & ſimplicis obedientiæ nobis præberes, & non in noxia libertate, & in exemptionibus, ſed in omnimoda ſubiectione bonum noſtrum eſſe monſtrares. Nos miſeri contrà facimus, qui mille prætextus quærimus, ne leges ad quas tenemur, debitè cuſtodiamus.

2. Inſtillaſti cordi ſanctiſſimæ & obedientiſſimæ matris tuæ (quæ & tunc quoque purificationis legi ſe ſubiecit) vt te ad templum ſine ſtrepitu & oſtentatione deferret, & te hoſtiam ſanctam, puram, immaculatam, pretioſam tuo Patri profeſſione illa externa conſecraret. Paruit illa: ingreſſus es templum Virginis manibus deportatus. Illa nomine ſuo & totius generis

humani te Patri obtulit: & quæ de manu eius accepit, reddidit illi. Tu etiam corpore infans, animo tamen perfectus vir te Patri æterno obtuliſti pro omnibus & pro me, vt eum nobis placares, & vt verus agnus nō ſolùm veſperi in paſſione, ſed & manè in infantia te hoſtiam & oblationem dares in odorem ſuauitatis. Illi namque duo agni qui manè & veſperi iubebantur immolari, has duas oblationes ſignificabant, quibus tu Domine puer paruulus & vir robuſtus voluiſti ad noſtram redemptionem offerri. O beati qui à pueritia ſe tibi conſecrant, & vſque ad ſenectam in hac conſecratione perdurant. Nunc ſaltem quamuis ſerò tibi me offeram, & vitam nouam incipiam. Hæc namque eſt miſericordia tua, vt neminē ad te properantē reijcias.

3. Nullam adhuc inuenio, ô Saluator hominum, in tua humilitate menſuram. Tu enim qui filius es naturalis obtuliſti te Patri in ſeruum, ac propterea ſecūdùm naturam humanam ſic ab eo vocatus es. *Ecce ſeruus meus*, ait, *ſuſcipiam eum: electus meus, complacuit ſibi in iſto animo meo.* Voluit ergo, vt more ſeruorum quinque ſiclis redimeréris, & a Virgine matre tua dato huiuſmodi pretio, quaſi in eius & omnium noſtrûm poſſeſſionem venires, vt nobis etiam in adeptionem æternæ ſalutis miniſtrares. Tu, ô rex amantiſſime, cùm ſis naturaliter Dominus formam ſerui ſuſcepiſti, vt meæ ſaluti conſuleres, quanto æquius ego naturaliter ſeruus tibi in omnibus tum præceptis, tum conſilijs obſequi debeo, vt per imitationem humilitatis tuæ, meam ſalutem & perfectionem à te conſequar, & quinque vulnerum tuorum ſiclis à tua miſericordia emptus exiſtam. *Iſai. 42. 1*

4. Tanta humilitas, ô Ieſu dulciſſime, præſenti exaltatione carere non debuit. Quare prouiſum eſt à benigniſſima prouidentia Patris tui, vt duo Prophetę Simeon & Anna tunc tibi occurrerent, qui palam & corā

omni-

omnibus tuam dignitatem & gloriam nuntiarent. Sed quis erat Simeon? Certè vir iuſtus qui totam legem perfectè obſeruabat, & nemini iniuriam inferebat: & timens Deum, qui Deum colebat, & minimas imperfectiones vitabat: & plenus ſpe redemptionis mundi qua deſiderijs tui aduentus ardebat, & iugiter orationi vacabat. Hunc tu, ô Domine, Spiritu ſancto tuo repleuiſti; eique pollicitus es, qui ante naturalem mortem te erat in carne viſurus. Sic enim ſoles excellentiſſimam virtutem etiam in hac vita præſtantiſſimis & extraordinarijs donis cumulare. Hunc tu fideliſſime Deus, quo tempore præſentabaris in templum adduxiſti, vt tuam promiſſionem impleres. Vidit te ille oculis corporis infantem paruulum, at oculis cordis te Meſſiam, mundi ſalutem, & Deum magnum agnouit. Nec ſolùm te nouit, verùm (vt videamus quia merita ſupplicum excedis & vota) & dulciſſimo amplexu conſtrinxit, & in ſuis vlnis collocauit: & hac vera vita ſatiatus (& tu ipſe es) amplius in terris manere noluit. Tolle, inquit, ô Domine animam meam, quandoquidem vidi filium tuum datum in lucem gentium, & in gloriam plebis tuæ Iſrael. Quin & de te magnificè loquutus eſt, dicens te poſitum eſſe in multorum reſurrectionem, eorum ſcilicet, quos tibi adhærentes in ſublimem ſanctitatem euehis; & in multorum ruinam, eorum nimirum quos à te fugientes in abyſſum iniquitatis præceps ire permittis. Teque ſignum ſalutis eſſe clamauit, cui tamen hoſtes ſalutis erant pertinaciter contradicturi. Matrem quoque tuam ineffabili gaudio perfuſam de tuis doloribus & paſſione præmonuit, vt voluntati Patris omnia committeret, & gaudium illud triſtitiæ gladio temperatum haberet. Sanctorum enim vitam proſperitatibus & aduerſitatibus texis, vt hac viciſſitudine efficaciùs valeant ad perfectionis cumulum feſtinare.

Digitized by Google

5. Et quæ, ô Deus meus erat Anna, quam ad tuam gloriam promulgandam vocaſti? Profectò mulier caſtiſſima, orationi ſemper intenta, ieiuniorum amans, deuotè ſeruiens, diuinam legem fideliter implens, & in his omnibus ad multos annos perſeuerans. Huic te oſtendiſti Domine. Hæc confitebatur tibi, & gratias agebat, & de te magnifica prædicabat. Gaudeo quia te humillimum Dominum meum ita exaltari ac prædicari audio: & hos duos ſenes imitari geſtio. Nam ſi eos imitarer, & eorum virtutibus imbuerer, non dubium, quin à te liberaliſſimo principe conſimilia dona ſuſciperem.

MEDITATIO IX.

De fuga Chriſti in Ægyptum, eiuſq; reditu in Iudæam.

1. PVNCTVM. Ab ipſo ortu tuo vſque in hanc horam, ô mi Ieſu dulciſſime, ab ipſa natura multa incommoda paſſus es, nunc ab hominibus, quorum redemptor aduenera s, tibi iam parantur inſidiæ. Fremit Herodes, quia metuit ſe à regno eijci, inſanit populus, & vt aduletur ei, decernit tibi mortem inferre; indignatur diabolus, quia ſuum excidium videtur odorari. Vt ergo Pater æternus ſuam erga te paternam prouidentiam oſtenderet, & ſuo tempori, in quo pro nobis eras moriturus, reſeruaret, Angelum ſuum miſit, qui Ioſeph nutritio tuo onus fugiendi, & te ac Virginem ducendi in Ægyptum imponeret. Quare, ô rex potentiſſime, iniquum illum regem non interimis? Quare populum illum ingratiſſimum non ad nihilum redigis? Quare fugis? An nõ erat tibi alius modus euadendi, qui omnia potes, & tuos aliquando aranearum telis ab immanium hoſtium incurſione defendis? Scio

Matth. 2. à ver. 13. vſque ad 23.

quia poteras horum viliſſimorum canum latratus cō-temnere, & te ac tuos facillimè mille modis ſeruare. At potiùs eligis fugere, & perſecutionem inſurgentem declinare, vt in regione aliena maiores occaſiones patiendi habeas; vt te à contribulibus tuis ampliùs elonges, vt euentus Eccleſiæ tuæ multa à tyrannis patientis, à ſuo initio deſignes; & tu ipſe gentes vocare incipias, & vexillum veritatis earum arcibus

Iſa.19.1. primus inferas. *Aſcendiſti* namque *ſuper nubem leuem* Virginis matris tuæ; bene nubes, quæ te pluuiam cœleſtem attulit: bene leuis, quam numquã onus peccati depreſſit, & *ingreſſus es Ægyptum, & commota ſunt ſimulachra Ægypti à facie tua, & cor Ægypti contabuit in medio eius.*

2. Quia tamen, ô puer ſanctiſſime, iuxta ætatulam tuam ab alijs in Ægyptum deportandus eras, mirum eſt quàm ſapienter ab æterno Patre tuo fuit diſpoſita iſta profectio. Venit Angelus eam reuelaturus, quia ad miniſtros tuos, quorum ille typus erat, pertinet non tantùm tuam voluntatem facere, verùm & illam cæteris hominibus nuntiare. Apparuit Ioſeph, & non Mariæ, quoniam licèt minoris meriti, at illius beatæ domus caput erat; & hic eſt ordo legis tuæ, vt ſubditi quamuis ſanctiores in bono prælatis etiam minus bonis, immò & malis obediant. Et apparuit in ſomnis: nam & ipſa quies non ſolùm corporis, ſed caſtæ contemplationis, poſthabenda eſt, ſi tu

Iſai.38.17. iuſſeris, & pro labore & actione commutanda. *Ecce in pace,* ô Domine, *amaritudo mea amariſſima,* quoties iuſſeris me ab illa auelli, & iſtam, quam quietæ animæ horrent, amplexari. At quid dixit Angelus? Accipe, inquit, puerum & matrem eius, & fuge in Ægyptum, & eſto ibi vſque dum dicam tibi. O Angele Dei, an non comites aduocauit, qui eum in itinere tueantur? An non ſupellectilem domus, aut ſaltem aliqua

neceſſaria pro via longiſſima conficienda conquireret? At quid comites, ô homo, vbi comes eſt mater Dei, vbi comes eſt Deus. Sufficis tu Deo, & nihil ex te, niſi te quærit; ſufficiat tibi Deus, qui protector tuus eſt, & merces tua magna nimis. Ad quid alia compararet, qui ita ab vrbe diſcedebat, & iter agebat, vt panem cęli, & fontem aquæ viuæ, & theſaurum cœleſtem ſecum ferret. Sed quare in Ægyptum in terram barbararum gentium ire iubes? Vt tu, ſi à Deo vocéris, ad gentes pergas, & quidquid tibi ſplendet & placet, animosè relinquas. Verbis igitur iſtis docuiſti tunc ſanctum illum ſponſum matris tuæ, & nunc doces me Domine tibi parére, te cuſtodire. Sed ſequentibus dolore cor meum percutis. Futurum eſt, inquit, vt Herodes quærat puerum ad perdendum eum. O nunquam viſam ingratitudinem! ô nunquam cogitatam atrocitatem! Tu quæris vt nos ſalues; quæreris vt perdaris. O innocens agne, ad necem inquireris, qui vitam nobis donaturus veniſti. Maledictus furor eorum quia pertinax, & indignatio eorum quia dura; conſilium eorum longè fac à me.

3. Vir ille iuſtus diſcrimen pretioſiſſimæ gemmæ ſuæ audiens quid faceret? Certè, Domine Deus, ſine mora ſurrexit, Virginem aut caſtè dormientem, aut ſanctè vigilantem vocauit, omnibus relictis, & cognatis inſalutatis, illam ac te amborum theſaurum tulit, itineri ſe dedit, & exemplum velociſſimæ, promptiſſimæ, ac ſimpliciſſimæ obedientiæ mihi præbuit. Ibat ille alacer viam carpens, & quia te ſecum habebat, alium ducem non requirens. Solabatur ille pijſſimam matrem tuam, ſedulò illi obſequebatur. Ab illis ſanctis peregrinis portabaris, Domine, aut potiùs tu illos vehebas, donec ad locum deſtinatũ peruenirent. Ibi quæ incommoda non paſſi ſunt? quibus doloribus non cõpuncti, cũ inter feras illas omnis charitatis ex-

pertes habitabant, & contemptum veri Dei, ac idolorum cultum aſpiciebant? Sed lux ſanctitatis eorum in illis tenebris luxit, caliginem vitiorum illius gentis ex parte dispulit, & ad cultum veri Dei, ac amorem virtutis aliquos traxit. Vtinam, ô Deus meus, talem virtutem mihi infundas, quæ neſciat inter malos aut tepidos detrimentum pati, & valeat eos ad tui amorem & ad feruorem reuocare.

4. Interim, ô Chriſte Ieſu, dum in Ægypto manes, pueri innocentes moriuntur pro te. Nam Herodes a Magis illuſus, ad quem redire noluerunt, omnes pueros illius regionis interfecit, vt te vnicam vitam noſtram inter illos occideret. In omnibus illis occiſus es, & compaſſionis gladio percuſſus, in tua autem natura ſeruatus. Verè *lampas contempta apud cogitationes diuitum*, ſed *parata ad tempus ſtatutum*, in quo nos eras atrociori morte redempturus. At infantes illi pro te occiſi nequaquam infœlices fuerunt, quia vitam hanc mortalem pro æterna & pro magna gloria commutarunt. Certum eſt enim quòd qui pro te patitur, pro afflictione ſua immenſo gloriæ pondere cumulatur.

Iob 12. 5.

5. Herodes quidem, Domine, pueros coronauit, ſeipſum in damnationem æternam deiecit; regnum perdidit, pro quo ſeruando in ſempiternam infamiam incidit; & ſe cruciatibus perpetuis addixit. Quo mortuo Patris prouidentia non defuit. Mox enim Angelus aſtitit, qui Ioſepho præcepit, vt te ac matrem ad Iſraeliticam terram reduceret. Iam poſt quinque aut ſeptem peregrinationis annos, tenerrime puer, pedes regrederis, & frigus & calorem ſentis, & pro me laſſaris, & fatigatus ſedes, vt me ad ſuſtinẽdas huius vitæ temporalis moleſtias, & vitæ ſpiritualis tentationes inuites. Exacto autem itinere receſſiſti in Nazareth, & Nazaræus vocatus es, id eſt, floridus, non ſolùm quia

omni virtute & ſanctitate florebas, verùm vt oſtenderes, quia labores pro te ſuſtentati ſunt ſemina florum & fructuum, quibus poſtea floremus, & in omni virtute proficimus. Fac vt pro te pati ſemper amemus, ſemper quæramus. Amen.

MEDITATIO X.

De remanſione Chriſti in templo, & diſputatione cum Doctoribus.

I. PVNCTVM. Nihil de te ſcimus, ô ſapientia genita Patris, vſque ad annum duodecimum ętatis tuæ, & multa ſcimus. Nam hæc ſuppreſſio geſtorum tuorum clamat in cordibus noſtris, vt humilitatem tuam admiremur; & quàm fueris ſilentij & abſconſionis tenax videamus. Iam duodennis factus cum Ioſepho & Virgine præſtituto Paſchæ temporę aſcendiſti Hieroſolymam, vt in templo tuum Patrem adorares. Ibat Ioſeph, vt legi obediret: quid enim à te in nutritium electus niſi promptiſſimam obedientiam amaret? Ibat Virgo, ne à teſte ſuæ puritatis diſcederet, & ne occaſionem hanc adorationis & diuini cultus labi ſineret. Ibas & tu, tum vt parentibus, qui te ſecum habere voluerunt, pareres, tum vt ex amore nimio erga Patrem, illum in ſuo templo coleres, tum denique vt ſcintillam aliquam ſapientiæ tuæ ad hominum ſalutem, in illa tenera ætate demonſtrares. Sed quomodo ibas, ô mi Rex amantiſſime? Ibas, vt ego quidem cogito, modeſtiſſimè, gratioſiſſimè; nunc cum nutritio & viris iter agebas, nunc cum Virgine & fœminis pergebas: & tam has quàm illos pulchritudine faciei tuę, & grauitate inceſſus tui, & ſapientia ſermonis tui mirum in modum lætificabas. Longè eras ab illis, qui aliquid laſciuum aut procax admittebant. vt nos doceas

eos cœtus inuiſere, quos pudor non horreat, & verecundia non erubeſcat.

2. Matre ac Patre abeuntibus manſiſti in templo benigniſſime Ieſu, nec ad manendum facultatem ab illis petijſti, ne tecum ipſi manerent, & parentum ac cognatorum ſolitudinem ad opus Dei peragendum neceſſariam quoquo modo impedirent. Simul vt oſtẽderes quia non eſt expectanda parentum aut conſanguineorum voluntas ad vocationem diuinam executioni mandandam. Et illi quidem nec tibi obſiſterent, ne in templo maneres, nec te à concepto myſterio tecum manentes impedirent. At parentes & cognati noſtri non medicum interdum nobis impedimentum ad tibi ſeruiendum præſtant. Æquumque fuit vt in te pręceptore noſtro videremus, quod nobis eſſet imitandum. Manſiſti igitur in templo: vbi enim erit filius, niſi in domo Patris ſui? & vbi amator Dei, niſi in loco orationis, & adorationis, & amoris? & vbi Deus, niſi in Templo ſancto ſuo, vbi à ſapientibus cognoſcatur.

3. In templo autem, ô Chriſte ſapientiſſime, ſediſti inmedio Doctorum. Qua autem occaſione, niſi quia viſa admiranda pulchritudine tua, & ſtupenda modeſtia tua ipſi te vocarunt, & ſedem præceptore dignam neſcientes quid facerent, tibi dederunt. Sedens autem formam conuerſandi adoleſcentibus dediſti. Nam & audiebas Doctores humillimè; & interrogabas ſapienter, non vt diſceres, ſed vt ipſi ex ſuiſmet verbis Meſſiam iam veniſſe animaduerterent. Si quid verò ipſi interrogabant, reſpondebas modeſtè, ita vt ex vna parte ſermones tuæ ætati congruos non deſereres, & ex alia pro gloria Patris, & ex zelo animarum veritatem abſconditam propalares. Hoc ergo adoleſcentibus congruit, audire & interrogare, & ſi interrogentur, ſciant humiliter reſpondere. Et ſi bis, id eſt, inſtanter interrogati fuerint, habeat caput, hoc eſt, li-

[m]item loquendi reſponſum eorum. Ne prolixè dicant, ſed breuiter ſe abſoluant; ſtupebant autem qui te audiebant, Domine, ſuper prudentia & reſponſis tuis. Nec mirum, quia ſapientia tua diuina eſt, quæ illa verba dicta . Stupebat Regina Saba ad ſapientiam Salomonis, quid multum ſi mirentur homines, cùm tu Deus meus ſecreta profaris?

4. Sed cùm non ſemper tribus illis diebus diſputaueris, non ſemper Doctores audieris, indica mihi, ô bone Ieſu, quid reliquis horis illorum trium dierum & noctium feceris? Id hiſtoria ſacra non dicit. At quis dubitet te orationem feruentiſſimam protelaſſe, & vt imbecillitati carnis conſuleres ſtipem emendicaſſe, & in nuda terra aliquantulum obdormiſſe. In omnibus te Domine formam ſanctitatis præbes, in hoc autem myſterio Doctores erudis, vt paucis contenti ſint, vt doctrinæ & orationi vacent, & omni humilitati & ſæculi huius deſpicientiæ ſe dedicent.

5. Parentes tui, ô Ieſu dulciſſime, te poſt aliquantulum temporis abeſſe cognouerunt, & vt viros ſpirituales docerent, quando ab eis abſconderis, admodum de tua abſentia doluerunt; & te inter cognatos & notos (quia inter homines potiùs à te abſtrahimur) non inuenerunt. Redeunt igitur in templum in ſecreti & orationis locum, & ibi inueniris. Et audita matris pia querimonia: *Fili, cur feciſti nobis ſic? Ecce pater tuus, & ego dolentes quærebamus te*; tu ſapientia Patris lætanter te pluſquam hominem eſſe reſpondis. *Quid eſt*, inquis, *quòd me quærebatis*, cùm certum ſit vobis, quia pluſquam homo malum puerorum pati non poſſum? *Neſciebatis quia in his, quæ Patris mei ſunt, oportet me eſſe?* Ibi ſint membra ô Fili Dei, vbi caput ſuum eſſe conſpiciunt. Semper in his quæ Dei ſunt, & ad eius gloriam pertinent, ſimus, vt teipſum conuerſatione ſequamur.

MEDITATIO XI.

De abſconſione Saluatoris, vſque ad annos triginta.

1. PVNCTVM. Deſcendiſti, ô Domine Ieſu dulciſſime, cum parentibus tuis in Nazareth, & eras ſubditus illis. Tu ô Deus æterne, ô Rex omnium regum, ô Princeps Angelorum, obediebas matri pauperi, obediebas quod magis eſt fabro, obediebas in his abiectis obſequijs, quæ in domo cuiuſdam pauperis fieri ſolent. Sciebant namque illi puriſſimi coniuges tuam ac Patris æterni voluntatem eſſe, vt tibi opportuna præciperent, & vt obedirent iubebāt, & tibi quod ageres, & in quo laborares intimabant. Doces me Domine iugum obedientiæ non excutere, vſque ad ſenectam, & vſque ad horam mortis illi collum ſubijcere, & ſi alijs interdum præcipio, non ex ſuperbia & ambitione, non ex propria voluntate, ſed ex obedientia imperare.

2. Item & toto illo tempore octodecim annorum vſq; ad diem prædicationis tuę, creſcebas, ô rex meus, ſapientia, & ætate, & gratia apud Deum & homines. Creſcebas quidem ætate, more aliorum hominum, & robuſtior ac vegetior fiebas, vſq; dum ad virilem ætatem peruenires. At ſapientia & gratia nō item. Sapientia enim tua, & ſanctitas tua, à momento conceptionis tuæ infinita fuit, non potuit in ſe (ſicut in nobis euenit) vlterius progredi, at potuit in ſignis & operibus incrementum accipere. Indies enim ſapientiæ & ſanctitatis tuæ apud Deum & homines opera & ſigna creſcebant, & magis ac magis homines illumina-
Prou. 4. 18. bant. Hæc ſanè debet eſſe *vita iuſtorum, quæ quaſi lux ſplendens procedat, & creſcat vſque ad perfectum diem.*

3. Iſta

3. Iſta dicit de te Euãgeliſta tuus, ô Chriſte pijſſime, at nos quid cõtemplamur de hac abſcondita vita tua? Illud quidem quod in operibus fabrilibus ſanctũ Ioſeph iuuabas, vnde de te dicebãt: *Nõne hic eſt faber filius Mariæ*. Templum & Synagogam frequentabas, orationi iugiter inſiſtebas, ab omnibus ſæcularibus negotijs abſtinebas; & nos ad humilitatem & abſconſionem incitabas ne velimus ante tempus agnoſci; & guttam ſcientiæ aut virtutis, quam habemus, ad noſtram perditionem effundere. Breuiter electis, qui digni erant, exiſtebas omnis forma virtutis, in te reperiebant, quod admirarentur, quod imitarentur, & quo ad Dei laudem & gratiarum actionem excitarẽtur. Erat autem, ô adoleſcens ſanctiſſime, mirabilis pulchritudo tua tantæ modeſtiæ coniuncta, vt nulla quamuis procaciſſima in te oculos intendens poſſet aliquid indecens cogitare, aut aliud quàm honeſtatis & melioris vitæ deſideria concipere. *Marc. 6. 3.*

4. At ab impuris & ſuperbis hominibus, ô Redemptor ſapientiſſime, habebaris ſtultus, & ignauus ac puſillanimis putabaris, quia ad nihil eorum aſpirabas, quibus adoleſcentium ætas ſolet applicari. Tu non ſtudebas militiæ, nec ſatagebas pro corporis virtute pandenda, nec ſi iniuria afficeréris, eam verbo aut alio modo propulſabas. Artem nullam ex profeſſo diſcebas, vnde captares neceſſaria vitæ, ſed parentum labore & induſtria fouebaris, litteras nequaquam diſcebas, nec ſcholis & diſputationibus adoleſcentium intereras, ſed magis ſilentium & ſeceſſionem amabas. Nemo te vnquam in conuiuijs, neque in conuenticulis, nec in ſpectaculis vidit, nec te alicui rei inhærere animaduertit ex his quibus mortales ſolent inhiare. Ex alia parte videbant te ſpecie ſupra modum decorum, inceſſu maturum, aſpectu grauem, verbis circumſpectum, & omnibus motibus corporis mirè cõ-

 poſi-

poſitum; & ſcandalizabantur in te neſcientes hæc inæſtimabilis virtutis & ſapientiæ ſigna, cum tanta (vt ſibi videbatur) inertia & ignauia coniungere, aut aliquid de te certum cogitare. O Deus meus adoro humilitatem tuam, veneror paupertatem, & omnes virtutes tuas quas in infantia docuiſti. Fac me eas corde & actione ſuſcipere, & ſpecialiter ex hac abſconſione tua diſcere quomodo tibi placeam, & hominum iudicia contemnam. Amen.

DE VITA IESV SALVATORIS VSQVE *ad paſſionem eius.*

CAP. II.

POST infantiam & abſconſionē Chriſti Ieſu Saluatoris noſtri meditanda eſt eius vita ſanctiſſima in tribus annis prædicationis ſuæ, in quibus multa magnalia dixit atque peregit. Hoc tempore per ſuſceptionem Baptiſmi Ioannis ſeipſum ſtupendo hominibus & Angelis modo deiecit. Deinde longa quadraginta dierum inedia, & tentationum perpeſſione in deſerto ſe communiuit. Poſtea ad oppida & vrbes regrediens homines ad ipſorum ſalutem quæſiuit; legem euangelicam promulgauit, varijs diſputationibus patefecit, & parabolis ac ſimilitudinibus explicuit, necnon & multis miraculis confirmauit, & ſeipſum perfectiſſimum exemplar omnis ſanctitatis exhibuit. Ex eo homines diſcant neceſſe eſt, quomodo ſibi ſanctè viuendum, & vtiliter conuerſandum ſit. Vnde & ipſe Dominus apud Bernardum, ſic loquitur: *In vita mea, ô homo, cognoſces vitam tuam, vt ſicut ego paupertatis, & obedientiæ, humilitatis, & patientiæ, charitatis, & miſericordiæ indeclina-*

biles ſemitas tenui, ſic & tu eiſdem veſtigijs incedas, non declinans ad dexteram neque ad ſiniſtram. Sic ille. Sanctus Bonauentura in ſuis meditationibus præcipua myſteria vitæ Domini ita diſpoſuit, vt facile ſit viris ſpiritualibus ad meditandum ex eius lectione puncta colligere. Alij vtiliter ſatis fere totam hiſtoriam euangelicam ad meditationes redegerunt: quod & nos nunc ageremus, niſi faciliimum eſſet ex ipſis quatuor Euangelijs materiã conſiderationis mutuari. Id ergo ſolum nobis agendum eſt, vt propoſito Baptiſmo Domini, & ſeceſſione in deſertum, quibus ſe ad exemplum noſtrum quaſi ad munus prædicationis accinxit, totam vitam eius, quam inter homines habuit, in communi contemplemur, vt ex ea quales eſſe debeant, qui vitam Apoſtolicam ſortiti ſunt, breuiter aperteque diſcamus. Fuit enim vita Domini noſtri, 1. humilliſima, 2. pauperrima, 3. caſtiſſima, 4. obedientiſſima, 5. religioſiſſima, 6. pluſquam extatica, 7. vtiliſſima, 8. ſpiritualiſſima, 9. clariſſima, 10. admirabiliſſima. Hæ ſunt qualitates vitæ Domini Ieſu, quas æmulentur neceſſe eſt qui vitam miſtam profeſſi ſunt, vt & ipſa ſemper virtute ac ſanctitate creſcant, & vtiliter in ſalutem animarum incumbant. Et eædẽ in quolibet myſterio vitæ ipſius inſpiciẽdæ ſunt, & ad eius cognitionem applicandæ. Nihil enim Chriſtus geſſit aut docuit, quod non has virtutes redoleat, & in nobis earum amorem & deſiderium accendat. *ſerm.1. Pentec.*

MEDITATIO I.

De Baptiſmo Chriſti

1. PVNCTVM. Poſt longum triginta annorum ſilentium appropinquauit tempus. ô Redemtor *Mat.3. à 13. vſque ad 17.*

ſanctiſſime, quo redemtionis opus laboribus toti mũdo viſibilibus exequereris: illud autem à ſuſceptione Baptiſmi Ioannis auſpicatus es, vt miniſtris tuis viam quærendarum animarum aperires. Nos enim ſtulti, cùm aliquod huiuſmodi miniſterium ſumus obituri, magnificamus noſipſos, & bona intentione (vt nobis quidem videtur) talenta & dona accepta apud homines oſtentamus, vt ad profectum ipſorum munere illo digni exiſtimemur. At tu verè ſapiens, imino & ipſa Patris ſapientia in exordio prædicationis tuæ amplius abſconderis, & ab opere ſtupendæ humilitatis, nempe à ſuſceptione Baptiſmatis, quo publicani & peccatores expiabantur, hoc munus docendi exordiris. Quo facto dicis mihi & omnibus qui te ſequimur, ne aliquod ſpiritale munus obituri, tam conſtanter humanis medijs fidamus, nec noſtrum honorem ad illud munus rectè obeundum neceſſarium vana oſtẽtatione quæramus, ſed potiùs humilitate & modeſtia præparemur. Nec ob id ſolùm, verùm & ob aliam cauſam ad Baptiſmum properas, vt quod docturus eras, facere incipias. Docturus, inquam, eras, nos, niſi renaſceremur ex aqua & Spiritu ſancto, non poſſe introire in regnum Dei, ideoque primus Baptiſmum aquę ſuſcipis, & ſic ad te imitandum & Baptiſmum ſanctificãtem accipiendum accendis. Habemus enim in te Doctorem, non ſanè, qui onera grauia imponat, nec digito attingat, ſed qui opere & exemplo præluceat.

2. Ad Baptiſmum igitur vadis, ô auctor puritatis, non quidem vt à peccatis expieris. Neque enim ex patre, qui Deus eſt, neque ex matre, quæ Virgo & ſine peccato concepta eſt, onus aliquod peccandi traxiſti. Vadis ergo vt humilitatem ſublimitatis prædicationis fundamentum facias; & ſolus vadis, quaſi homo pauperculus eſſes, & humanis præſidijs deſtitutus, vt nos humanum fauorem aſpernari doceas. Ad locum

vbi Ioannes baptizabat, accedis, publicanis & peccatoribus innocens agnus te aſſocias, concionem Baptiſtæ attentè & humiliter audis: accedendi ad illum commoditatem expectas, & oblata occaſione ad illum accurris, & baptizari modeſtè poſcis. Quis hæc conſiderans non obſtupeſcat? Quis non ſe deijciat? Quis non corde & ſpiritu ante pedes tuos cadat, & te auctorem ſanctitatis fateatur, ac a te potiùs lauari & mundari non poſtulet?

3. Seruus, ô Chriſte Saluator, Dominum ſuum agnouit, ouis paſtorem, redemtus redemtorem. Ioannes Spiritu ſancto afflatus cognouit te: nam antea de facie non nouerat. Nouit, inquam, te eſſe Meſſiam promiſſum in lege, te eſſe agnum Dei tollentem peccatum mundi, te eſſe filium Dei, à quo in vtero ſitus matris ſanctificatus. Hæc agnoſcens gaudio magno valde gauiſus eſt de te, veriſſima reuerentia proſequutus eſt te, maxima humilitate procubuit ante te, & admirans atque exclamans dixit: Ego â te debeo baptizari, & tu venis ad me? Ego quidem munditia à te proueniente indigeo, & tu vis a me Baptiſmo aquæ lauari, cùm lotione non egeas? Quorſum hæc, Domine, quæ niſi tu exponas, non capio, non intelligo? Placuit tibi, ô dulcis Ieſu, humilitas Ioannis, licèt ſatis debita, quam non fraudaſti reſponſione tua. Sine modò, inquis, ſic decet nos implere omnem iuſtitiam, & omnis ſanctitatis exemplum præbere. Hanc tu implebis, ô mi præcurſor, obediendo, ego autem impleo me humiliando. Ergo omnis iuſtitia Domine, humilitate & obedientia continetur: fac quæſo, vt duabus his virtutibus donatus ad omnem iuſtitiam & veram charitatem perueniam.

4. Paruit Ioannes, ô præceptor meus, iuſſioni tuæ, & te ſuo Baptiſmo baptizauit. Sed tu quid feciſti? Tactu puriſſimæ carnis tuæ aquas ſanctificaſti, Baptiſ-

mum tuum inſtituiſti (quo peccata purgantur, mens gratiæ infuſione ſanctificatur, & cœlum hoc tuo Baptiſmo lotis aperitur) ac ipſum Ioannem à quo baptizatus es aqua, Spiritus ſancti Baptiſmo perfeciſti. Nemo apud te irremuneratus manet, & qui aquæ frigidæ calicem dedit, mercedem tuæ gratiæ copioſiſſimam non amiſit. Hæc ſunt obedientiæ præmia, quæ intellectum in captiuitatem redigens, & quod iubetur dummodo malum non ſit, ritè ſimpliciterque perficiens, gratia cumulatur, & cœleſtibus donis impletur.

5. Sed in hoc opere admirandæ humilitatis tuæ, ô Chriſte Saluator, an impleuit Pater æternus verbum ſuum, quòd *qui ſe humiliat exaltabitur?* Et quidem: nam te baptizato & orante, apertum eſt cœlum ſuper te, & Spiritus ſanctus in ſpecie columbæ ſuper te deſcendit, ac vox Patris intonuit: *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Oratio humilitati coniuncta, & humilitas orationi comitata, hanc exaltationem meruerunt. Quæ autem fuit exaltatio? Primùm quod cœli aperti ſunt tibi, id eſt, ad honorem tuum tamquam homini cœleſti, tamquam cœlorum Domino, cui ianuæ propriæ domus aperiuntur, tamquam ei qui cœleſtia docebat, diuina penetrabat, & ſectatoribus ſuis ſupernam manſionem promittebat. Deinde quòd Spiritus ſanctus in ſpecie columbæ ſuper te deſcendit. Auis enim illa munda, fœcunda, & quæ tempore diluuij ramum oliuæ miſericordiam Domini erga genus humanum præſignantis attulit, ſignificabat te eſſe mundiſſimum qui non ad peccata eluenda, ſed ad exemplum noſtrum tingebaris. Te eſſe fœcundiſſimum, qui multos filios non carne, ſed ſpitu generatos, eras in gloriam adducturus. Te eſſe Patri gratiſſimum, qui eras illum aduersùs peccata noſtra indignatum placaturus. Sedit colum-

ba ſuper te, vt intelligeremus te eſſe ſuper quem *requieuit ſpiritus ſapientiæ, & intellectus, ſpiritus conſilij & fortitudinis, ſpiritus ſcientiæ, & pietatis, & quem repleuit ſpiritus timoris Domini.* Tandè, quod vox ſuauiſſima in aëre formata, quæ à præſentibus poſſet audiri, æterni Patris inſonuit, qua tu externa ſpecie tam humilis & abiectus filius Patris non adoptione, ſed natura es declaratus, & vt ſummè ei gratus ac principiũ omnis gratiæ es nobis propoſitus. Orationi ergo & mei deiectioni vacabo, vt tuis veſtigijs inhæream, & tuæ prouidentiæ erga me meam exaltationem relinquam. *Iſa. 11. 2.*

MEDITATIO II.

De ſeceſſione Chriſti in deſertum.

1. PVNCTVM. Poſt Baptiſmum ſuſceptum, ô Saluator dulciſſime, ductus es ab ſpiritu in deſertum. Non quidem ab aliquo ſpiritu nequam, qui nihil vmquam potuit in te: neque ab ſpiritu purè humano, qui numquam rexit te, ſed ab Spiritu ſancto tuo, qui more ſuo celeriter, ſuauiter & efficaciter in deſertum expulit te. Sed quare Domine, non te inter illas turbas reliquit, quas iam ab illis voce Patris cognitus, poſſes ad magnam virtutem prouehere? Quare non te Hieroſolymam duxit, vbi inciperes prædicare? An vt doceres nos prius profectui noſtro vacare, quàm aliorum curam temerariè ſuſcipere? An vt ad exemplum noſtrum laudes humanas fugeres eorum qui te tam inſigniter exaltatum viderunt, & à cõſpectibus te collaudantium ſubtraheres? An vt ieiunium quadraginta dierum & quadraginta noctium abſque omni cibo & potu coleres, & ſanctum corpus *Matth 4. à 1. vſque 11.*

tuum

tuum vigilijs, & frigore, & æſtu ac alijs inclementijs affligeres? An vt locum aptum ad orandum eligeres, & ſine comite, ſine teſte contemplationi vacares? An vt fortiſſimus dux hoſti obuiam ires, & eius ad te acceſſum præuenires? Sanè hac receſſione tua ad hæc omnia me inducis, vt ſcilicet primò & præcipuè ſaluti meæ, deinde conuerſioni aliorum intendam; vt te à laudibus humanis abſtineam, vt mentem corporis afflictationibus muniam; vt ad orandum à curis terrenis ſecedam, vtque tibi fidens aduerſarij inſultus non timeam. O ſi hos fructus ex hac tua receſſione colligerem!

2. In deſerto igitur ô bone Ieſu; quadraginta diebus & quadraginta noctibus inter beſtias permanſiſti. Tu qui regiam in cœlis habes, qui agminibus Angelorum tibi miniſtrantium cingeris, beſtiarum ferarumque latibula, & occurſum frequentem non exhorruiſti, vt quaſi te ad alias feras ſæuiores admittendas ludicra pugna exerceres, & ad complectendos peccatores præparares. Ecce ad te non obediens, ſed ſtolidum iumentum venio, ne me deſpicias rogo, ſed vt ſtoliditatem & ignauiam deponam, admittas. Toto illo tempore, ô Domine, ieiunabas, vt perſiſtendi in bono documenta præſtares, nec aliquam famem aut ſitim ſentiebas ſpiritu tuo carnem confortante, & cœleſtibus delicijs, quarum vigor in corpus redundabat ſupra vires naturæ paſcente. At exactis illis diebus famem aduocaſti, & non vtcumque, ſed vehementer & grauiter in pœnam cibi vetiti ab Adamo præſumti, & in vltionem guloſitatum mearum affligentem ſenſiſti. Et quidem corpus virginale tuum fame torquequebatur, ſed & ſpiritus tuus deſiderio meæ ſalutis cruciabatur, & nunc etiam eodem deſiderio tangitur. Quòd ſi tunc præſens in deſerto eſſem corpori tuo, ſi poſſem cibum libentiſſimè miniſtrare, cur nunc tua

gratia potens animæ tuæ deſiderijs non occurram, & meipſum iuxta voluntatem tuam non omni virtute perficiam?

3. Vidit te diabolus, ô ſuauiſſime Ieſu, vehementiſſima fame afflictum, & vt ego quidem exiſtimo, moleſtiſſima ſiti pæne enectum, & tunc occaſionem tentandi nactus, viſibili hominis forma præſumpta telo gulæ primo loco vſus eſt, dicens: *Si filius Dei es, dic vt lapides iſti panes fiant.* Hoc ille cupiebat agnoſcere, an filius Dei eſſes, & Meſſias promiſſus in lege, vt, ſi poſſet, ſalutem hominum impediret. Ille eluſus eſt, & mihi & omnibus fidelibus hæc ſalutaris notitia reſeruata, pro qua gratias tibi ago Domino, & ea ad meam ſalutem, quæ in tua imitatione ſita eſt, vti conſtituo. Sed ô egregiam menſam, quam diabolus ante te ſternit, duros lapides tibi proponit, & vt tu eos in panes conuertas ſuadet. Hæc ſunt conuiuia eius quibus nos membra tua conatur decipere; arida & dura inſipida huius ſæculi nobis offert, quibus nos ad cibum vtamur. Sed quare, ô Domine, hæc dicitur gulæ tentatio? An qui tam extremè cibo indigebas virtute tua panem ex lapidibus facere, & manducare iure non poteras? Non ſemper cibus, ſed modus illum prouidendi aut ſumendi in vitio eſt. Et licèt manducare poſſes, panem autem, quem alia via habere poteras, miraculis comparare non deberes. Meritò ergo Scriptura ſancta ad exemplum meũ aduersùs tentationem te protegis, & dicis diabolo: *Non in ſolo pane viuit homo, ſed in omni verbo quod procedit de ore Dei.* Quandoquidem Deus alia via poteſt me reficere, & alijs alimentis quàm pane meæ indigentiæ ſubuenire, fruſtrà ego nunc miracula facio, & lapides à te, peſſime diabole, oblatos in panes conuerto. Sciam ego, ô Domine Deus meus, in neceſſitatibus tuæ prouidentiæ fidere, & medijs honeſtis; & ab omni

ſpecie vanitatis alienis ad fine tibi placitos peruenire, & diabolum illicita ſuadentem clypeo ſanctæ Scripturæ ſuperare.

4. Importunus & inuerecundus eſt diabolus, ô Saluator inuictiſſime, qui ſemel victus non ceſſat, ſed iterum atque iterum & millies nos tentat. Idem in deſerto fecit, qui ſagittam gulæ in caſſum iactam ſentiens aliam terribiliorem inanis gloriæ ex pharetra ſuæ iniquitatis eduxit, & nequaquam de victoria deſperauit. Miror tamen ſummam humilitatem & manſuetudinem tuam, ô Princeps ſanctiſſime, qui à diabolo aut tolli per aera, aut ambulando duci te ſinis, & in pinnaculo templi collocari. Aufers in hoc à me puſillanimitatem, vt accedere ad te adorandum, & tibi obſequendum non verear. Miror etiam diaboli procacitatem, qui tam craſſa tentatione te adoritur. *Si filius Dei es*, inquit, *mitte te deorſum. Nam & Angelis mandatum eſt, vt te in manibus tollant, & ab omni offenſione cuſtodiant.* Immo quia filius Dei eſt hic, ô impuriſſime dæmon, non eſt æquum vt tam inani deſcenſu inanem gloriam quærat, qui veriſſimæ gloriæ & ſanctiſſimarum laudationum plenus eſt. Non eſt æquum vt mittat ſe deorſum, ſed vt ſupra cœlos aſcendat, & me irriſione tua ſumma virtutis faſtigia petere doceat. Denique te ipſe repulit, dicens: *Scriptum eſt: Non tentabis Dominum Deum tuum.* Si ergo per gradus deſcendere poſſum, ad quid Deum tentans per aëra deſcendo. Ab hoc præceptore accipio quo pacto te ſuperem, & vanam laudem deſpiciam, & media conſueta ad finem propoſitum ſuauiter & prudenter aſſumam.

5. Tertiò leo iſte rugiens, & noſtræ ſalutis inimicus te imperator potentiſſime aggreditur, & auget munera, vt aliquid conſequatur. Auſus eſt te in montem excelſum deportare, & inde omnia tibi regna mundi, &

glo-

gloriam ac diuitias eorum oſtendere, eaque ſi ipſum adoraueris polliceri. Suſtinuiſti hæc, Domine, vt ego inſatiabilem ſitim me perdendi in hoc aduerſario cognoſcerem, & quàm falsò & inaniter promittat aduerterem. *Domini eſt terra, & plenitudo eius; orbis terrarum & vniuerſi qui habitant in eo.* Cur tu, ô diabole, cùm ſis mancipium vile, & refuga tui Domini ſubſtantiam & poſſeſſionem vſurpas. *Verè mendax es, & pater mendacij*, qui mihi voluptatem ac tranquillitatem & honorem promittis, & in ſempiternam triſtitiam & infamiam trudis. At tu manſuetiſſime Princeps hîc excandeſcis, vt aperias quàm iniquum ſit contempto Deo diabolo genua flectere, & eius iuſſa præſtare. *Vade Satana*, inquis, *ſcriptum eſt enim: Dominum tuum adorabis, & illi ſoli ſeruies.* Te ergo adorabo, tibi ſoli ſeruiam, & hunc impuriſſimum nebulonem ac omnia eius promiſſa contemnam.

Pſal. 21. 1
Ioan. 8. 44.
Deut. 6. 13.

9. Abſceſſit diabolus, ô Domine, victus, & quaſi pudore ſuffuſus. Acceſſerunt autem Angeli à Patre miſſi vt diabolum irriderent, & tibi ſolertiſſimè miniſtrarent. O ſi ſcirem quàm ſpeciali prouidentia me protegis, quàm fideliſſima Angelorum cuſtodia me cingis, quando interdum ad meam vtilitatem venire cũctaris: animoſiùs meum cogitatum in te iactarem, & quietiùs emergentes neceſſitates aut tentationes ſuſtinerem.

MEDITATIO III.

De reditu Christi ad homines, & qualitate vitæ eius.

1. PVNCTVM. Superato diabolo fœliciſſimè, & forma viuendi ſolitarijs ſufficienter exhibita ad hominum conuerſationem, ô ſuauiſſime Saluator ac

ſapiétiſſime præceptor, regrederis, vt tuo exemplo & doctrina nos ad viam ſalutis adducas. Eamque vitæ rationem profeſſus es, qua vniuerſos homines recte viuentes actione præires. Nam ita ſanctiſſimam conuerſationem tuam inſtituiſti, vt nullum ſtatum ſanctæ Eccleſiæ tuæ prætermiſeris, quem non vita tua ad rectitudinem efformaueris. Non duxiſti vxorem, ô Virgo puriſſime, at ſtatum coniugatorum in nuptijs Canæ Galilææ tua præſentia cohoneſtaſti. Immo & Eccleſiæ ſponſus exiſtens coniuges docuiſti quomodo ſe debeant mutuò diligere, & ſibi inuicem fidelitatem ſeruare. Quare Paulus ſeruus & Apoſto-
Eph. 5. 25 lus tuus ſcripſit de te: *Viri diligite vxores veſtras, ſi-*
Luc. 2. *cut & Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro*
25. *ea.* Noluiſti eſſe temporalis rex; at ſtatum ipſorum ſu-
Matth ſpiciendum eſſe cenſuiſti, dum & cenſum reddendum
17. 26. eſſe Cæſari proclamaſti, & ſtaterem pro te & Petro pendere iuſſiſti. Quin & ipſi reges in tua gubernatione diſcunt quàm iuſtè, quàm piè, quàm modeſtè debeant gubernare. Sic & alia hominum miniſteria rectæ rationi conſona probare & erudire dignatus es, quia omnis virtus tua vita commendatur, & nullum miniſterium eorum abſque aliqua vera virtute rectè perficitur.

2. Tres tamen vitas Eccleſiæ præcipuas, ô amator dulciſſime, actiuam, contemplatiuam, & miſtam, in teipſo delineare, immo & profiteri viſus es, vt vniuerſi fideles haberemus non ſolùm miniſterium virtuti cõſonum à te probatum, verùm & vitam noſtram exercitatam. Vita actiua fulget in infantia tua, in qua parentibus promptiſſimè obediſti, labori manuum ſtuduiſti, & omnium virtutum moralium inter homines iura ſeruaſti. Vita contemplatiua ſplendet in ſeceſſione tua, quando in deſerto ieiunijs & vigilijs, & humi cubationibus corpus tuum ſanctiſſimum affligebas

bas,& contemplationi deitatis, & conſiderationi miſeriarum noſtrarum, quas ablaturus eras,& meditationi paſſionis & geſtorum tuorum, quibus eramus redimendi, vacabas. Vita autem miſta lucet nunc in prædicatione tua, in qua,& Patri, & nobis intendiſti contemplationem altiſſimam, & actionem noſtræ ſaluti vtiliſſimam mirabili nexu iunxiſti, & Deo Patri mente ſemper inhærens, ad ſubueniendum miſerijs noſtris animũ applicaſti. Tu enim es ille filius hominis *de* cuius *ore gladius vtraque parte acutus exibat, &* cuius *facies lucebat, ſicut ſol in virtute ſua*.Lux faciei ad contemplationem,&gladius oris ad doctrinam refertur. Huius rationis fuit conuerſatio tua:nam & Patri mente excedebas,& ad bonum noſtrum opera attemperabas. *Apoc.* 1. 16.

3.Decuit quidem,ô Redemptor ſapientiſſime,vt ab ipſo exordio vitæ tuæ vſque ad finem eius inter homines habitares, & non ſicut Ioannes Baptiſta vſque ad diem oſtenſionis tuæ in deſertum fugeres, ne poſtea ad ſalutem noſtram procurandam veniens inconſtantiæ & leuitatis à Phariſæis arguerére quaſi iam ſuſceptum ſemel inſtitutum relinqueres. In quo ſtabilitatis diſcimus documentum, vt in eo quod cœpimus perſiſtamus.Simul & hoc modo viuendi oſtendiſti doctrinam tuam eſſe cœleſtem,quam non in deſerto ab aliquo ignoto ibi degente didiciſti, neque in ſcholis,quas numquam es ingreſſus comparaſti. Ideo te audientes mirabantur, & dicebant: *Quomodo hic litteras ſcit, cùm non didicerit*.Et rurſus: *Vnde huic ſapiẽtia & virtutes? Nonne hic eſt fabri filius? Nonne mater eius & fratres apud nos ſunt?* Voluiſti ergo cum hominibus ab initio conuerſari,vt tuam doctrinam excipientes mirarentur, & vt in admirationem rapti niſi eſſent proterui,docerentur, & verba cœleſtia proferre, quibus oportebat ad ſalutem conſequendam obedire. *Ioan.* 7. 15. *Matth.* 13.55.

4. At quàm ſapienter, ô Rex clementiſſime, toto tempore prædicationis tuæ vitam miſtam arripuiſti: eam videlicet, qua & altiſſimæ contemplationi vacares, & ſaluti animarum noſtrarum intenderes. Hoc enim finis incarnationis tuæ aduentuſque poſcebat: quomodo namque illos ad ſalutem adduceres, niſi ipſis innoteſceres, & in oculis eorum vitæ exemplo præires. Hoc prædicationis & tractandarum animarum munus poſtulabat, quod minus efficax inuenitur, niſi prædicator Dei amore ardeat, & ad doctrinam ex contemplatione deſcendat. Vnde & ſeruus tuus Moſes ait: *Concreſcat vt pluuia doctrina mea, fluat vt ros eloquium meum, quaſi imber ſuper herbam, & quaſi ſtillæ ſuper gramina.* Sit nimirum doctrina in hoc inſtar roris & pluuiæ, quod non è corde terreno manet, ſed à cœlis ſe dimittat. Hoc tandem ingenium hominum cupiebat, quos vita exteriùs cōmunis, & bonis moribus eorum accommodata allicit, & amorem doctori conciliat. Quis autem poterit, ô Domine, intelligere perfectiones huius miſtæ vitæ tuæ, & quibus eam virtùtibus exornaſti? Certè tantillum quod in ea meditatus ſum proferam, vt me, & hæc conſiderantes ad imitationem adducam.

Deut. 32. 2.

MEDITATIO IV.

Vitam Chriſti fuiſſe humillimam.

1. PVNCTVM. Illud inprimis contemplor in vita tua, ô dulcis Ieſu, quòd fuit humillima, & ab omni faſtu & elatione alieniſſima. Nūc taceo quomodo tametſi eſſes filius Dei temetipſum exinaniſti, formam ſerui accipiens. Nunc etiam omnia infan-

tiæ tuæ, & temporis, quo abſconditus fuiſti, humilitatis inſignia prætereo, & ſolùm qualis fuerit ſanctiſſima vita tua in illis tribus annis prædicationis tuæ delibare conſtituo. Reuera fuit ſupra omne quod dicere aut cogitare valemus humillima. Tu ſanctiſſime Domine, omnia bona, quæ habebas, tum naturalia, tum ſupernaturalia, à Patre proceſſiſſe cognitione quadam ſapientiſſima, & in affectum ſe deriuante perſpexiſti, & temetipſum quãtum ad id quod in humanitate ex ipſa erat ſupra vniuerſos homines deſpexiſti, & in inſimo loco collocaſti. Idipſum ab omnibus ſcire & cognoſci voluiſti, & quoties occaſio ſe obtulit, verbis apertiſſimis declaraſti. Hinc verba illa tua: *Mea doctrina non eſt mea, ſed eius qui miſit me. Non poſſum ego à me facere quidquam.* Et: *Verba, quæ ego loquor vobis, à meipſo non loquor, Pater autem in me manens ipſe facit opera.* Quorſum hæc? niſi vt quod Dei Patris eſt, humillimè Deo dares, & meam ſuperbiam retunderes, qui cùm nihil ſim, aliquid eſſe videri volo, & laudem Deo debitam ſuperbè mihi præſumo.

Ioan. 7. 16.
Ioan. 5. 30.
Ioan. 14. 10.

2. Tu caput noſtrum, tu Rex potentiſſime, & Sacerdos ac Pontifex excelſiſſime, noluiſti in mundo aliquod reipublicæ munus obire, ex quo apud homines reuerentiam & honorem haberes. Non fuit volũtatis tuæ apud illos regia dignitate fulgere. Vnde cùm quidam illorum viſo quodam ſtupendo miraculo conſtituerunt te facere regem, diſceſſiſti ab eis, & fugiſti in montem ipſe ſolus. Nec ſacerdotali dignitate eminere, ea ſcilicet temporali, qua Annas & Caiphas, & alij proceres illius regni principabantur. Nec Phariſæis, qui putabantur omnium religioſiſſimi; nec Scribis, qui erant in lege doctiſſimi, nec alijs nobilibus annumerari. Sed quaſi vnus de medio populo exiſtens vitam priuatam, & externa ſpecie abiectã ſe-

4. At quàm ſapienter, ô Rex clementiſſime, toto tempore prædicationis tuæ vitam miſtam arripuiſti: eam videlicet, qua & altiſſimæ contemplationi vacares, & ſaluti animarum noſtrarum intenderes. Hoc enim finis incarnationis tuæ aduentuſque poſcebat: quomodo namque illos ad ſalutem adduceres, niſi ipſis innoteſceres, & in oculis eorum vitæ exemplo præires. Hoc prædicationis & tractandarum animarum munus poſtulabat, quod minus efficax inuenitur, niſi prædicator Dei amore ardeat, & ad doctrinam ex contemplatione deſcendat. Vnde & ſeruus tuus Moſes ait: *Concreſcat vt pluuia doctrina mea, fluat vt ros eloquium meum, quaſi imber ſuper herbam, & quaſi ſtilla ſuper gramina.* Sit nimirum doctrina in hoc inſtar roris & pluuiæ, quod non è corde terreno manet, ſed à cœlis ſe dimittat. Hoc tandem ingenium hominum cupiebat, quos vita exteriùs cōmunis, & bonis moribus eorum accommodata allicit, & amorem doctori conciliat. Quis autem poterit, ô Domine, intelligere perfectiones huius miſtæ vitæ tuæ, & quibus eam virtùtibus exornaſti? Certè tantillum quod in ea meditatus ſum proferam, vt me, & hæc conſiderantes ad imitationem adducam.

Deut. 32. 2.

MEDITATIO IV.

Vitam Chriſti fuiſſe humillimam.

1. PVNCTVM. Illud inprimis contemplor in vita tua, ô dulcis Ieſu, quòd fuit humillima, & ab omni faſtu & elatione alieniſſima. Nūc taceo quomodo tametſi eſſes filius Dei temetipſum exinaniſti, formam ſerui accipiens. Nunc etiam omnia infan-

tiæ tuæ, & temporis, quo abſconditus fuiſti, humilitatis inſignia prætereo, & ſolùm qualis fuerit ſanctiſſima vita tua in illis tribus annis prædicationis tuæ delibare conſtituo. Reuera fuit ſupra omne quod dicere aut cogitare valemus humillima. Tu ſanctiſſime Domine, omnia bona, quæ habebas, tum naturalia, tum ſupernaturalia, à Patre proceſſiſſe cognitione quadam ſapientiſſima, & in affectum ſe deriuante perſpexiſti, & temetipſum quãtum ad id quod in humanitate ex ipſa erat ſupra vniuerſos homines deſpexiſti, & in infimo loco collocaſti. Idipſum ab omnibus ſcire & cognoſci voluiſti, & quoties occaſio ſe obtulit, verbis apertiſſimis declaraſti. Hinc verba illa tua: *Mea doctrina non eſt mea, ſed eius qui miſit me. Non poſſum ego à me facere quidquam.* Et: *Verba, quæ ego loquor vobis, à meipſo non loquor, Pater autem in me manens ipſe facit opera.* Quorſum hæc? niſi vt quod Dei Patris eſt, humillimè Deo dares, & meam ſuperbiam retunderes, qui cùm nihil ſim, aliquid eſſe videri volo, & laudem Deo debitam ſuperbè mihi præſumo. *Ioan. 7. 16. Ioan. 5. 30. Ioan. 14. 10.*

2. Tu caput noſtrum, tu Rex potentiſſime, & Sacerdos ac Pontifex excelſiſſime, noluiſti in mundo aliquod reipublicæ munus obire, ex quo apud homines reuerentiam & honorem haberes. Non fuit volũtatis tuæ apud illos regia dignitate fulgere. Vnde cùm quidam illorum viſo quodam ſtupendo miraculo conſtituerunt te facere regem, diſceſſiſti ab eis, & fugiſti in montem ipſe ſolus. Nec ſacerdotali dignitate eminere, ea ſcilicet temporali, qua Annas & Caiphas, & alij proceres illius regni principabantur. Nec Phariſæis, qui putabantur omnium religioſiſſimi; nec Scribis, qui erant in lege doctiſſimi, nec alijs nobilibus annumerari. Sed quaſi vnus de medio populo exiſtens vitam priuatam, & externa ſpecie abiectã ſe-

nium tuum inſtituiſti (quo peccata purgantur, mens gratiæ infuſione ſanctificatur, & cœlum hoc tuo Baptiſmo lotis aperitur) ac ipſum Ioannem à quo baptizatus es aqua, Spiritus ſancti Baptiſmo perfeciſti. Nemo apud te irremuneratus manet, & qui aquæ frigidæ calicem dedit, mercedem tuæ gratiæ copioſiſſimam non amittit. Hæc ſunt obedientiæ præmia, quæ intellectum in captiuitatem redigens, & quod iubetur dummodo malum non ſit, ritè ſimpliciterque perficiens, gratia cumulatur, & cœleſtibus donis impletur.

5. Sed in hoc opere admirandæ humilitatis tuæ, ô Chriſte Saluator, an impleuit Pater æternus verbum ſuum, quòd *qui ſe humiliat exaltabitur?* Et quidem: nam te baptizato & orante, apertum eſt cœlum ſuper te, & Spiritus ſanctus in ſpecie columbæ ſuper te deſcendit, ac vox Patris intonuit: *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Oratio humilitati coniuncta, & humilitas orationi comitata, hanc exaltationem meruerunt. Quæ autem fuit exaltatio? Primùm quod cœli aperti ſunt tibi, id eſt, ad honorem tuum tamquam homini cœleſti, tamquam cœlorum Domino, cui ianuæ propriæ domus aperiuntur, tamquam ei qui cœleſtia docebat, diuina penetrabat, & ſectatoribus ſuis ſupernam manſionem promittebat. Deinde quòd Spiritus ſanctus in ſpecie columbæ ſuper te deſcendit. Auis enim illa munda, fœcunda, & quæ tempore diluuij ramum oliuæ miſericordiam Domini erga genus humanum præſignantis attulit, ſignificabat te eſſe mundiſſimum qui non ad peccata eluenda, ſed ad exemplum noſtrum tingebaris. Te eſſe fœcundiſſimum, qui multos filios non carne, ſed ſpitu generatos, eras in gloriam adducturus. Te eſſePatri gratiſſimum, qui eras illum aduersùs peccata noſtra indignatum placaturus. Sedit colum-

ba ſu-

Digitized by Google

ba ſuper te, vt intelligeremus te eſſe ſuper quem *requieuit ſpiritus ſapientiæ, & intellectus, ſpiritus conſilij & fortitudinis, ſpiritus ſcientiæ, & pietatis, & quem repleuit ſpiritus timoris Domini.* Tandē, quod vox ſuauiſſima in aëre formata, quæ à præſentibus poſſet audiri, æterni Patris inſonuit, qua tu externa ſpecie tam humilis & abiectus filius Patris non adoptione, ſed natura es declaratus, & vt ſummè ei gratus ac principiũ omnis gratiæ es nobis propoſitus. Orationi ergo & mei deiectioni vacabo, vt tuis veſtigijs inhæream, & tuæ prouidentiæ erga me meam exaltationem relinquam. *Iſa. 11. 2.*

MEDITATIO II.

De ſeceſſione Chriſti in deſertum.

I. PVNCTVM. Poſt Baptiſmum ſuſceptum, ô Saluator dulciſſime, ductus es ab ſpiritu in deſertum. Non quidem ab aliquo ſpiritu nequam, qui nihil vmquam potuit in te: neque ab ſpiritu purè humano, qui numquam rexit te, ſed ab Spiritu ſancto tuo, qui more ſuo celeriter, ſuauiter & efficaciter in deſertum expulit te. Sed quare Domine, non te inter illas turbas reliquit, quas iam ab illis voce Patris cognitus, poſſes ad magnam virtutem prouehere? Quare non te Hieroſolymam duxit, vbi inciperes prædicare? An vt doceres nos prius profectui noſtro vacare, quàm aliorum curam temerariè ſuſcipere? An vt ad exemplum noſtrum laudes humanas fugeres eorum qui te tam inſigniter exaltatum viderunt, & à cõſpectibus te collaudantium ſubtraheres? An vt ieiunium quadraginta dierum & quadraginta noctium abſque omni cibo & potu coleres, & ſanctum corpus *Matth 4. à 1. vſque 11.*

tuum vigilijs, & frigore, & æſtu ac alijs inclementijs affligeres? An vt locum aptum ad orandum eligeres, & ſine comite, ſine teſte contemplationi vacares? An vt fortiſſimus dux hoſti obuiam ires, & eius ad te acceſſum præuenires? Sanè hac receſſione tua ad hæc omnia me inducis, vt ſcilicet primò & præcipuè ſaluti meæ, deinde conuerſioni aliorum intendam; vt te à laudibus humanis abſtineam, vt mentem corporis afflictationibus muniam; vt ad orandum à curis terrenis ſecedam, vtque tibi fidens aduerſarij inſultus non timeam. O ſi hos fructus ex hac tua receſſione colligerem!

2. In deſerto igitur ô bone Ieſu, quadraginta diebus & quadraginta noctibus inter beſtias permanſiſti. Tu qui regiam in cœlis habes, qui agminibus Angelorum tibi miniſtrantium cingeris, beſtiarum ferarumque latibula, & occurſum frequentem non exhorruiſti, vt quaſi te ad alias feras ſæuiores admittendas ludicra pugna exerceres, & ad complectendos peccatores præparares. Ecce ad te non obediens, ſed ſtolidum iumentum venio, ne me deſpicias rogo, ſed vt ſtoliditatem & ignauiam deponam, admittas. Toto illo tempore, ô Domine, ieiunabas, vt perſiſtendi in bono documenta præſtares, nec aliquam famem aut ſitim ſentiebas ſpiritu tuo carnem confortante, & cœleſtibus delicijs, quarum vigor in corpus redundabat ſupra vires naturæ paſcente. At exactis illis diebus famem aduocaſti, & non vtcumque, ſed vehementer & grauiter in pœnam cibi vetiti ab Adamo præſumti, & in vltionem guloſitatum mearum affligentem ſenſiſti. Et quidem corpus virginale tuum fame torquequebatur, ſed & ſpiritus tuus deſiderio meæ ſalutis cruciabatur, & nunc etiam eodem deſiderio tangitur. Quòd ſi tunc præſens in deſerto eſſem corpori tuo, ſi poſſem cibum libentiſſimè miniſtrare, cur nunc tua

gra-

gratia potens animæ tuæ deſiderijs non occurram, & meipſum iuxta voluntatem tuam non omni virtute perficiam?

3. Vidit te diabolus, ô ſuauiſſime Ieſu, vehementiſſima fame afflictum, & vt ego quidem exiſtimo, moleſtiſſima ſiti pæne enectum, & tunc occaſionem tentandi nactus, viſibili hominis forma præſumpta telo gulæ primo loco vſus eſt, dicens: *Si filius Dei es, dic vt lapides iſti panes fiant.* Hoc ille cupiebat agnoſcere, an filius Dei eſſes, & Meſſias promiſſus in lege, vt, ſi poſſet, ſalutem hominum impediret. Ille eluſus eſt, & mihi & omnibus fidelibus hæc ſalutaris notitia reſeruata, pro qua gratias tibi ago Domino, & ea ad meam ſalutem, quæ in tua imitatione ſita eſt, vti conſtituo. Sed ô egregiam menſam, quam diabolus ante te ſternit, duros lapides tibi proponit, & vt tu eos in panes conuertas ſuadet. Hæc ſunt conuiuia eius quibus nos membra tua conatur decipere; arida & dura inſipida huius ſæculi nobis offert, quibus nos ad cibum vtamur. Sed quare, ô Domine, hæc dicitur gulæ tentatio? An qui tam extremè cibo indigebas virtute tua panem ex lapidibus facere, & manducare iure non poteras? Non ſemper cibus, ſed modus illum prouidendi aut ſumendi in vitio eſt. Et licèt manducare poſſes, panem autem, quem alia via habere poteras, miraculis comparare non deberes. Meritò ergo Scriptura ſancta ad exemplum meũ aduersùs tentationem te protegis, & dicis diabolo: *Non in ſolio pane viuit homo, ſed in omni verbo quod procedit de ore Dei.* Quandoquidem Deus alia via poteſt me reficere, & alijs alimentis quàm pane meæ indigentiæ ſubuenire, fruſtrà ego nunc miracula facio, & lapides à te, peſſime diabole, oblatos in panes conuerto. Sciam ego, ô Domine Deus meus, in neceſſitatibus tuæ prouidentiæ fidere, & medijs honeſtis; &ab omni

ſpecie vanitatis alienis ad fine tibi placitos peruenire, & diabolum illicita ſuadentem clypeo ſanctæ Scripturæ ſuperare.

4. Importunus & inuerecundus eſt diabolus, ô Saluator inuictiſſime, qui ſemel victus non ceſſat, ſed iterum atque iterum & millies nos tentat. Idem in deſerto fecit, qui ſagittam gulæ in caſſum iactam ſentiens aliam terribiliorem inanis gloriæ ex pharetra ſuæ iniquitatis eduxit, & nequaquam de victoria deſperauit. Miror tamen ſummam humilitatem & manſuetudinem tuam, ô Princeps ſanctiſſime, qui à diabolo aut tolli per aera, aut ambulando duci te ſinis, & in pinnaculo templi collocari. Aufers in hoc à me puſillanimitatem, vt accedere ad te adorandum, & tibi obſequendum non verear. Miror etiam diaboli procacitatem, qui tam craſſa tentatione te adoritur. *Si filius Dei es*, inquit, *mitte te deorſum. Nam & Angelis mandatum eſt, vt te in manibus tollant, & ab omni offenſione cuſtodiant.* Immo quia filius Dei eſt hic, ô impuriſſime dæmon, non eſt æquum vt tam inani deſcenſu inanem gloriam quærat, qui veriſſimæ gloriæ & ſanctiſſimarum laudationum plenus eſt. Non eſt æquum vt mittat ſe deorſum, ſed vt ſupra cœlos aſcendat, & me irriſione tua ſumma virtutis faſtigia petere doceat. Denique te ipſe repulit, dicens: *Scriptum eſt: Non tentabis Dominum Deum tuum.* Si ergo per gradus deſcendere poſſum, ad quid Deum tentans per aëra deſcendo. Ab hoc præceptore accipio quo pacto te ſuperem, & vanam laudem deſpiciam, & media conſueta ad finem propoſitum ſuauiter & prudenter aſſumam.

5. Tertiò leo iſte rugiens, & noſtræ ſalutis inimicus te imperator potentiſſime aggreditur, & auget munera, vt aliquid conſequatur. Auſus eſt te in montem excelſum deportare, & inde omnia tibi regna mundi, &

Digitized by Google

gloriam ac diuitias eorum oſtendere, eaque ſi ipſum adoraueris polliceri. Suſtinuiſti hæc, Domine, vt ego inſatiabilem ſitim me perdendi in hoc aduerſario cognoſcerem, & quàm falsò & inaniter promittat aduerterem. *Domini eſt terra, & plenitudo eius; orbis terrarum & vniuerſi qui habitant in eo.* Cur tu, ô diabole, cùm ſis mancipium vile, & refuga tui Domini ſubſtantiam & poſſeſſionem vſurpas. *Verè mendax es, & pater mendacij*, qui mihi voluptatem ac tranquillitatem & honorem promittis, & in ſempiternam triſtitiam & infamiam trudis. At tu manſuetiſſime Princeps hîc excandeſcis, vt aperias quàm iniquum ſit contempto Deo diabolo genua flectere, & eius iuſſa præſtare. *Vade Satana*, inquis, *ſcriptum eſt enim: Dominum tuum adorabis, & illi ſoli ſeruies.* Te ergo adorabo, tibi ſoli ſeruiam, & hunc impuriſſimum nebulonem ac omnia eius promiſſa contemnam.

Pſal. 21. 1
Ioan. 8. 44.
Deut. 6. 13.

9. Abſceſſit diabolus, ô Domine, victus, & quaſi pudore ſuffuſus. Acceſſerunt autem Angeli à Patre miſſi vt diabolum irriderent, & tibi ſolertiſſimè miniſtrarent. O ſi ſcirem quàm ſpeciali prouidentia me protegis, quàm fideliſſima Angelorum cuſtodia me cingis, quando interdum ad meam vtilitatem venire cũctaris: animoſiùs meum cogitatum in te iactarem, & quietiùs emergentes neceſſitates aut tentationes ſuſtinerem.

MEDITATIO III.

De reditu Christi ad homines, & qualitate vitæ eius.

PVNCTVM. Superato diabolo fœliciſſimè, & forma viuendi ſolitarijs ſufficienter exhibita ad hominum conuerſationem, ô ſuauiſſime Saluator ac

ſapiētiſſime præceptor, regrederis, vt tuo exemplo & doctrina nos ad viam ſalutis adducas. Eamque vitæ rationem profeſſus es, qua vniuerſos homines recte viuentes actione præires. Nam ita ſanctiſſimam conuerſationem tuam inſtituiſti, vt nullum ſtatum ſanctæ Eccleſiæ tuæ prætermiſeris, quem non vita tua ad rectitudinem efformaueris. Non duxiſti vxorem, ô Virgo puriſſime, at ſtatum coniugatorum in nuptijs Canæ Galilææ tua præſentia cohoneſtaſti. Immo & Eccleſiæ ſponſus exiſtens coniuges docuiſti quomodo ſe debeant mutuò diligere, & ſibi inuicem fidelitatem ſeruare. Quare Paulus ſeruus & Apoſto-
Eph. 5. 25 lus tuus ſcripſit de te: *Viri diligite vxores veſtras, ſi-*
Luc. 2. 25. *cut & Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro ea.* Noluiſti eſſe temporalis rex; at ſtatum ipſorum ſu-
Matth 17. 26. ſpiciendum eſſe cenſuiſti, dum & cenſum reddendum eſſe Cæſari proclamaſti, & ſtaterem pro te & Petro pendere iuſſiſti. Quin & ipſi reges in tua gubernatione diſcunt quàm iuſtè, quàm piè, quàm modeſtè debeant gubernare. Sic & alia hominum miniſteria rectæ rationi conſona probare & erudire dignatus es, quia omnis virtus tua vita commendatur, & nullum miniſterium eorum abſque aliqua vera virtute rectè perficitur.

2. Tres tamen vitas Eccleſiæ præcipuas, ô amator dulciſſime, actiuam, contemplatiuam, & miſtam, in teipſo delineare, immo & profiteri viſus es, vt vniuerſi fideles haberemus non ſolùm miniſterium virtuti cōſonum à te probatum, verùm & vitam noſtram exercitatam. Vita actiua fulget in infantia tua, in qua parentibus promptiſſimè obediſti, labori manuum ſtuduiſti, & omnium virtutum moralium inter homines iura ſeruaſti. Vita contemplatiua ſplendet in receſſione tua, quando in deſerto ieiunijs & vigilijs, & humi cubationibus corpus tuum ſanctiſſimum affige-

bas,& contemplationi deitatis, & conſiderationi miſeriarum noſtrarum, quas ablaturus eras, & meditationi paſſionis & geſtorum tuorum, quibus eramus redimendi, vacabas. Vita autem miſta lucet nunc in prædicatione tua, in qua, & Patri, & nobis intendiſti contemplationem altiſſimam, & actionem noſtræ ſaluti vtiliſſimam mirabili nexu iunxiſti, & Deo Patri mente ſemper inhærens, ad ſubueniendum miſerijs noſtris animũ applicaſti. Tu enim es ille filius hominis *de* cuius *ore gladius vtraque parte acutus exibat, &* cuius *facies lucebat, ſicut ſol in virtute ſua.* Lux faciei ad contemplationem, & gladius oris ad doctrinam refertur. Huius rationis fuit conuerſatio tua: nam & Patri mente excedebas, & ad bonum noſtrum opera attemperabas. Apoc. 1. 16.

3. Decuit quidem, ô Redemptor ſapientiſſime, vt ab ipſo exordio vitæ tuæ vſque ad finem eius inter homines habitares, & non ſicut Ioannes Baptiſta vſque ad diem oſtenſionis tuæ in deſertum fugeres, ne poſtea ad ſalutem noſtram procurandam veniens inconſtantiæ & leuitatis à Phariſæis arguerére quaſi iam ſuſceptum ſemel inſtitutum relinqueres. In quo ſtabilitatis diſcimus documentum, vt in eo quod cœpimus perſiſtamus. Simul & hoc modo viuendi oſtendiſti doctrinam tuam eſſe cœleſtem, quam non in deſerto ab aliquo ignoto ibi degente didiciſti, neque in ſcholis, quas numquam es ingreſſus comparaſti. Ideo te audientes mirabantur, & dicebant: *Quomodo hic litteras ſcit, cùm non didicerit.* Et rurſus: *Vnde huic ſapientia & virtutes? Nonne hic eſt fabri filius? Nonne mater eius & fratres apud nos ſunt?* Voluiſti ergo cum hominibus ab initio conuerſari, vt tuam doctrinam excipientes mirarentur, & vt in admirationem rapti niſi eſſent proterui, docerentur, & verba cœleſtia proferre, quibus oportebat ad ſalutem conſequendam obedire. Ioan. 7. 15. Matth. 13. 55.

4. At quàm ſapienter, ô Rex clementiſſime, toto tempore prædicationis tuæ vitam miſtam arripuiſti: eam videlicet, qua & altiſſimæ contemplationi vacares, & ſaluti animarum noſtrarum intenderes. Hoc enim finis incarnationis tuæ aduentuſque poſcebat: quomodo namque illos ad ſalutem adduceres, niſi ipſis innoteſceres, & in oculis eorum vitæ exemplo præires. Hoc prædicationis & tractandarum animarum munus poſtulabat, quod minus efficax inuenitur, niſi prædicator Dei amore ardeat, & ad doctrinam ex contemplatione deſcendat. Vnde & ſeruus tuus Moſes ait: *Concreſcat vt pluuia doctrina mea, fluat* Deut. 32. 2. *vt ros eloquium meum, quaſi imber ſuper herbam, & quaſi ſtilla ſuper gramina.* Sit nimirum doctrina in hoc inſtar roris & pluuiæ, quod non è corde terreno manet, ſed à cœlis ſe dimittat. Hoc tandem ingenium hominum cupiebat, quos vita exteriùs cõmunis, & bonis moribus eorum accommodata allicit, & amorem doctori conciliat. Quis autem poterit, ô Domine, intelligere perfectiones huius miſtæ vitæ tuæ, & quibus eam virtutibus exornaſti? Certè tantillum quod in ea meditatus ſum proferam, vt me, & hæc conſiderantes ad imitationem adducam.

MEDITATIO IV.

Vitam Chriſti fuiſſe humillimam.

1. PVNCTVM. Illud inprimis contemplor in vita tua, ô dulcis Ieſu, quòd fuit humillima, & ab omni faſtu & elatione alieniſſima. Nũc taceo quomodo tametſi eſſes filius Dei temetipſum exinaniſti, formam ſerui accipiens. Nunc etiam omnia infan-

tiæ tuæ, & temporis, quo abſconditus fuiſti, humilitatis inſignia prætereo, & ſolùm qualis fuerit ſanctiſſima vita tua in illis tribus annis prædicationis tuæ delibare conſtituo. Reuera fuit ſupra omne quod dicere aut cogitare valemus humillima. Tu ſanctiſſime Domine, omnia bona, quæ habebas, tum naturalia, tum ſupernaturalia, à Patre proceſſiſſe cognitione quadam ſapientiſſima, & in affectum ſe deriuante perſpexiſti, & temetipſum quãtum ad id quod in humanitate ex ipſa erat ſupra vniuerſos homines deſpexiſti, & in infimo loco collocaſti. Idipſum ab omnibus ſcire & cognoſci voluiſti, & quoties occaſio ſe obtulit, verbis apertiſſimis declaraſti. Hinc verba illa tua: *Mea doctrina non eſt mea, ſed eius qui miſit me. Non poſſum ego à me facere quidquam.* Et: *Verba, quæ ego loquor vobis, à meipſo non loquor, Pater autem in me manens ipſe facit opera.* Quorſum hæc? niſi vt quod Dei Patris eſt, humillimè Deo dares, & meam ſuperbiam retunderes, qui cùm nihil ſim, aliquid eſſe videri volo, & laudem Deo debitam ſuperbè mihi præſumo. *Ioan. 7. 16.* *Ioan. 5. 30.* *Ioan. 14. 10.*

2. Tu caput noſtrum, tu Rex potentiſſime, & Sacerdos ac Pontifex excelſiſſime, noluiſti in mundo aliquod reipublicæ munus obire, ex quo apud homines reuerentiam & honorem haberes. Non fuit volũtatis tuæ apud illos regia dignitate fulgere. Vnde cùm quidam illorum viſo quodam ſtupendo miraculo conſtituerunt te facere regem, diſceſſiſti ab eis, & fugiſti in montem ipſe ſolus. Nec ſacerdotali dignitate eminere, ea ſcilicet temporali, qua Annas & Caiphas, & alij proceres illius regni principabantur. Nec Phariſæis, qui putabantur omnium religioſiſſimi; nec Scribis, qui erant in lege doctiſſimi, nec alijs nobilibus annumerari. Sed quaſi vnus de medio populo exiſtens vitam priuatam, & externa ſpecie abiectã ſe-

ctatus es. Sic ad pauperes & humiles acceſſiſti. Nam & nuptiæ in Cana Galilææ pauperum erant. Et inter illos pauperes ſedens nouiſſimum locum tenebas, vt tuum dictum impleres : *Cùm inuitatus fueris ad*
Luc. 14. 8 *nuptias, non diſcumbas in primo loco; ſed vade, recumbe in nouiſſimo loco, & dicetur tibi: Amice, aſcende ſuperiùs.* Sic pauperes, & piſcatores, & idiotas in ſocios elegiſti: & in pauperes & abiectos præcipuè miraculorum beneficia contuliſti, & ad euangelizandum pauperibus è cœlis ad terram properaſti. Sic tandem doces nos dignitates & prælationes contemnere, & pauperibus ac abiectis hominibus libenter viam ſalutis demonſtrare.

3. Opera admiranda, ô rex cœli & terræ, ad confirmationem veritatis tibi facienda erant, in quibus tamen primus locus humilitati datus eſt. Ea ſæpe faciebas orans, & à Patre auxilium petens (quod in ſuſcitatione Lazari, & in curatione ſurdi & muti, quando in cœlum ſuſpexiſti, & in alijs multis manifeſtè conſpicimus) vt te ea facere virtute Patris oſtenderes. Ea nonnumquam abſcondi volebas. Nam cum multos curaſſes, dixiſti illis, *ne te*
Matth. 12. 16 *manifeſtum facerent.* Et poſt transfigurationem cùm in tanta gloria & maieſtate viſus es, dixiſti diſcipulis, *ne*
Matth. 17. 9. *cuiquam ante mortem tuam illam viſionem manifeſtarent.* Interdum à loco, vbi mira feceras, ſecedebas, vt laudes humanas declinares. Sic cùm ad ianuam ſocrus Petri multis ſanitatem reſtituiſſes, *abijſti in*
Marc. 1. 35. *deſertum locum, vt orationi te traderes.* Si quando verò opera tua prædicari voluiſti (nam & cuidam liberato à dæmone dictum eſt à te: *Vade in domum tuã*
Marc. 5. 19. *ad tuos, & annuncia illis quanta tibi Dominus fecerit)* ſolùm pro gloria Patris, & hominũ ſalute id te feciſſe certum eſt. Non ergo tuã, ſed Patris in omnibus gloriam quærebas, vt me doceres ex veritate omnia bona

mea

mea, ſi quæ fuerint, tibi abſcribere, & nequaquam ex tuis donis in me collocatis ſuperbire.

4. Illud etiam, ô Præceptor humilitatis ſanctiſſime, in tua conuerſatione conſpicio, quòd auidiſſimus eras occaſionum, quibus teipſum deijceres. Expetitus ad imperium fugiſti. A Iudæis lapidibus impetitus, te abſcondiſti. Vectigalia vt homo abiectus perſoluiſti. Increpationes à Iudæis ſine vlla cauſſa illatas modeſtè ſuſtinuiſti. Iniurijs, & contumelijs, & irriſionibus innumeris te ſubieciſti. In ipſo triumpho, quando die Palmarum Hieroſolymam ingreſſus, & in comitibus, in iumento, cui inſidebas, in his qui tibi occurrerunt, nam erant ex turba, tui deſpicientiam quæſiuiſti. Omnia denique tua humilitatem proclamant. Et tamen ad expugnandum mundum, ad vincendum diabolum, ad deſtruendum peccatum, & ad docendum homines viam ſalutis, erat aduetus tuus. Vt ſciamus nos miniſtri Euangelij tui fructum animarum non ab elatione & iactantia, & noſtri magna apud homines exiſtimatione, ſed ab humilitate pendere.

Ioã. 6. 15.
Ioã. 8. 59

MEDITATIO V.

Vitam Chriſti fuiſſe pauperrimam.

1. PVNCTVM. Vita etiã tua, ô ditiſſime rex cœli & terræ, fuit pauperrima. Propter nos enim egenus factus es, cùm eſſes diues, vt tuijpſius inopia nos diuites eſſemus. Illa quidem familia tua, cui tu ſanctiſſimè præſidebas, interdum aliquid parum in commune poſſedit, illud ſcilicet quod fideles & pij nomine eleemoſynę erogabant. ex quo & tibi & illis aliquid neceſſarium ad victum & veſtitum & reliqua huiuſmodi emptum eſt. At cor tuum ſanctiſſimum ab his & alijs rebus huius mundi omnino nudum erat, & illud exi-

gnum propter imbecillitatem tuorum, & ne à miniſterijs animarum auocarentur, admittebas, ac perfectiſſimam mendicitatem amabas.

2. In particulari nihil penitus poſſediſti; non aurum, non argentum, non domum, non prædium. Vnde & verbum tuum veriſſimum fuit: *Vulpes foueas habent, & volucres cœli nidos: filius autem hominis non habet vbi caput reclinet.* (Lu. 9. 58.) Feciſti hoc vt nobis exemplum paupertatis præberes, vt pauperes ad te quærendum allliceres. Vtrumque autem conſequutus es. Nam & multi ſunt in Eccleſia tua, qui perfectiſſimam paupertatem profitentur, & veſte attrita ac diſciſſa ſunt omnibus diuitibus lætiores. Pauperes etiam & humiles ad te occurrunt, nec verentur ſuperbiam regis diuitis, ſed confidunt in ſanctitate pauperis redemptoris.

3. Hæc autem paupertas tua, ô Princeps benigniſſime, non erat in ſolo nomine & nuncupatione pauperis conſtituta, ſed veriſſima omnium rerum indigentia comitata. Inuitatus ab aliquo, ſimpliciter quæ tibi offerebantur, comedebas & bibebas, concors ſententiæ tuæ: *Manducate quæ apponuntur vobis.* At apud tuos viliſſimos cibos, & moderatiſſimè vt panem hordeaceum, & paucos piſciculos comedebas, aquam bibebas, & mendicitatis iura minimè violabas. Adeò ſanè vt diſcipuli tui ob panis defectum & extremam indigentiam ſpicas vellerent, & ad manducandum eas manibus confricarent. Amictus tuus abiectiſſimus non ex optimo panno confectus, ſed ex tela, qua pauperes illius gentis induebantur, cõtextus. Lectus tuus erat terra, ceruical lapis, quem capiti ſupponebas, & ſic ad pauculas horas ſopori te dabas.

4. Deniq; ad exemplum noſtrum voluiſti aliquando, ô rex noſter, mendicare. A Samaritana petiſti potum, à Martha hoſpitium, à Zachæo cibum. Per tuum

Digitized by Google

Prophetam dixiſti: *Ego autem mendicus ſum & pauper: Dominus ſolicitus eſt mei.* Certè Domine, Angeli ſtupebant, cùm te theſaurum ſuum ad tantam paupertatem redactum intuebantur. Feciſti autem hoc, vt pro gloria Patris tui magno bono temporali te priuares, quale eſt, vt quis habeat quod eroget, & quo alios ditet. Feciſti autem præcipuè, vt Euangelij miniſtri paupertatem diligant, rerum temporalium abundantiam fugiant, & in victu & veſtitu, & lecto & cæteris pro tui imitatione, & pro liberiori Euangelij adminiſtratione parcitatem eligant. *Ioan. 4. 8. Luc. 10. 38. Pſ. 39. 18*

MEDITATIO VI.

Vitam Chriſti fuiſſe puriſſimam.

I. PVNCTVM. Parum & propè nihil eſt, ô Chriſte Ieſu, omnis puritatis auctor, ſi vitam tuam ab omni contagione carnis noſtræ alieniſſimam dixero. Si enim in homine aliquo grauiſſimo Eccleſiæ tuæ nō putatur laus, ſi dicamus de eo quòd non eſt mendax: quia manifeſtum eſt eum nō debere ſordere vitio illo, à quo vel homines mediocris virtutis abhorrent: ita non laudaris ſi expers noſtrarum vilitatum prædiceris. At ſi non dixero laudem tuam, dicam tamen veritatem puritatis tuæ ab omnibus Euangelij miniſtris imitandam. Tu Domine eras in carne tua purior ſole, pulchriorque ſyderibus, cuius cor nunquam alicui fœditati adhæſit, cuius cogitationi nihil vnquam immundum occurrit. In ipſo ſomno ratio tua expedita & libera erat, & corpus tuum ſemper omni praua qualitate carebat, & dæmoni ad illudēdum tibi nullius omnino aditus patebat, & ideo ſenſibus tuis ſoporatis nihil minus mundū ſe oſtendebat. Fomes peccati & propenſio ad malū nō fuit penit⁹ in te. Intellectū habuiſti

per

per ſcientiam beatam & infuſam ſemper iunctum Deo, & affectum eidem perfectiſſimo amore copulatum, & ſenſus ac omnem molem corporis iuſtitiæ & ſanctitati plenè ſubiectam. Non ergo potuit ex aliqua parte quid immundum ad tuum ſanctiſſimum cor accedere, & ideo fuiſti exemplar perfectiſſimum puritatis.

2. Tu ergo, ô Chriſte Ieſu, quod ad te attinet, ſecurus fuiſti, nec tibi opus erat aliquo remedio vti, vt purus ſemper permaneres. Tanta fuit puritas virginitatis tuæ, vt licèt pulcherrimus eſſes, & planè *ſpecioſus forma præ filijs hominum*, omnibus tamen te aſpicientibus cogitationes puritatis inijceres, & ad amorem caſtitatis attraheres. Tamen ad exemplum meum, & ad virginitatis dilectionem ea circumſpectione *vixiſti*, ac ſi ab ea quies tuæ ſanctiſſimæ mentis penderet. Oculos in fœminam non figebas, ab auribus tuis quicquid immundum eſſet, ſpeciali prouidentia auertebas, manus ſemper puras ſeruabas. Si quando cum mulieribus loquendum eſſet, coram teſtibus, qui te aſpicerent, aut certè in loco aperto & conſpicuo, vbi ab omnibus videri poteras, verba faciebas, adeò vt Apoſtoli è Sichar *venientes mirarentur, quòd cum muliere loquebaris*. Quid dicam? Oculis, ore, vultu, motu, omnique corporis habitu puritatem ſpirabas. Adeò vt cùm ſuſtinueris multa vitia tibi imponi, nunquam de impudicitia voluiſti nec falsò notari. Dicebant de te: *Ecce homo vorax, & potator vini, publicanorum & peccatorum amicus*. Et: *Hic peccatores recipit, & manducat cum illis*. Et: *In Beelzebub Principe dæmoniorum eijcit dæmonia*. Et: *Dæmonium habet*. Et: *Hic blaſphemat*, & alia ſimilia ipſi blaſphemabant. At nemo vnquam dixit: Hic minus honeſtè viuit, minus pudicè ſe gerit. Tanta enim fuit cura tua in exemplo totius honeſtatis exhibendo, vt nec homines impuriſſimi & adeò ob ſua peccata relicti auſi ſint ſuper hac re tibi aliquam notam inurere.

Pſ. 44. 3.
Ioan. 4. 27.
Matth. 11. 19.
Luc. 15. 2.
Lu. 11. 15.
Ioã 8. 48.
Mar. 2. 7.

rere. Ad quid hoc, Domine, niſi vt miniſtri Euangelij ex te acciperent, quàm caſti & circumſpecti eſſe debeant, & quòd nec per iocum in materia caſtitatis, minimè aliquid ſibi imponi ſuſtineant.

3. Nec ſolùm virginalis puritatis amator extitiſti, ô Ieſu puriſſime, verùm & comites caſtitatis mirum in modum adamaſti. Emicabat in facie tua, ſanctiſſima quædam verecundia nõ ex aliqua fœditate, ſed ex puritatis amore profecta. Elucebat in omni geſtu & habitu tuo modeſtia ſinceriſſima, qua quemlibet etiam procaciſſimum ad compunctionem & rectitudinem prouocabas. Eras abſtinentiæ & ſobrietatis amator, corpuſque tuum ſanctiſſimum durè tractabas, non quidem, ne aduerſus ſpiritum inſoleſceret, quod ab omni rebellione immune erat, ſed vt me & omnes ſeruos tuos caſtitatis amatores ad diſcretam afflictionem, ſine qua caſtitas periclitatur, admittendam incitares.

4. O Chriſte Ieſu dulciſſime, tu (ſi ita dici poſſit) amaſius es & procus virginitatis. Secundùm diuinam naturam tuam à Patre in ſplendoribus ſanctitatis abſque vlla corruptione procedis. Et ad veniendum in *Pſ. 109. 3*
mundum & naſcendum cauſſa noſtri ſecundùm naturam humanam fœminam virginem eligis. Hanc iturus ad Patrem non alij quàm virgini committis. In ſponſam Eccleſiam virginem ab omni labe erroris liberam aſſumis, ex qua ſine vlla corruptione innumerabiles filios progignis. Virgines tibi aſſocias, qui *ſe-* *Apoc. 14*
quuntur te agnum, quocumque ieris. Ac tandem Virgo *4.*
es puriſſimus, dux virginum, & fons virginitatis, à quo omnis puritas hominum & Angelorum emanat. Fac nos quæſo caſtitatis amatores, & carnis ferocis impetum comprime, & hác dignitate & honore cinge, vt liberè in ſalute animarum tibi miniſtrare poſſimus. Amen.

MEDI-

MEDITATIO VII.

Vitam Chriſti fuiſſe obedientiſſimam.

1. PVNCTVM. Id etiam animaduerto in omnibus geſtis tuis, ô Saluator puriſſime, quòd fuiſti Patri obedientiſſimus, vt obedientia quæ Saluatorem ornauit, ſaluandos ad ſalutem adduceret. Impoſuit tibi Pater præcepta omnium illorum, quæ ad redemptionẽ humani generis pertinebant: quin & præceptis naturalis legis eras ipſi ſubiectus. Hæc autem omnia ita ſeruaſti, ita iuſſioni Patris te accommodaſti, & maiora ac minora impleuiſti, vt nec in re minima aliquid prætermiſeris. In volumine libri ſcriptum erat de te, quòd facturus eras voluntatem Patris, & vniuerſa ab eo iuſſa voliturus, & legem eius in medio tuì cordis habiturus. Vt ſcilicet ſancta lex Dei cor tuum & amorem tuum puriſſimum poſſideret, & inde omnia opera tua ipſa dirigeret, & ſe ad omnia geſta tua deriuaret. Vnde vita tua videtur ipſa lex non iam ſolùm in corde conſcripta, ſed opere exercita, & ad perfectiſſimam praxim redacta.

2. Nec ſolùm in his præceptis, ô ſuauiſſime Ieſu, à Patre impoſitis id inſpexiſti vt ea cuſtodires, ſed & vt in eorum obſeruatione omnem modum Patri placitum ſeruares. Non ſunt omnes operum tuorum circumſtantiæ tibi præceptæ, ſed multæ tuæ voluntati relictæ. At in his quoque nec in minimo diſceſſiſti à voluntate Patris tui. Animo cogitabas Domine, quid eſſet Patri gratius atque placentius: quo loco, quo tempore, quibus præſentibus, quaq; ratione ſingula quæque vellet impleri, & ita perfectiſſimè implebas, & nihil omnino horum, quę ſubſtantiam operum aut præcedere aut comitari aut ſubſequi ſolent, præteribas.

Lego de illo fratre maiore, qui queribundus dixit ad Patrem eo quòd videret fratrem minorem perditum & vitijs ſordidum feſtiuiſſimè recipi: *Et tot annis ſeruio tibi, & mandatum tuum nunquã præterii.* Quanto æquius tu, ô Domine, non querulus ſed gratus diceres Patri tuo: Et mandatum tuum nunquam præteriui, non quidem vt fœlicitati noſtræ inuideres, ſed vt obedientia tua veram nobis fœlicitatem lucrareris. Lu.15.29

3. Non omnia quæ in terris geſſiſti, ô Ieſu obedientiſſime, fuerunt tibi præcepta, ſed multa eorum aut ſub conſilium cadebant, aut tuæ diſpoſitioni liberè relinquebantur. At in his tua vita & conuerſatio perpetua obedientia fuit. Nam ſi apud nos perfectiſſimum obedire eſt, non ſolùm mandata prælati cuſtodire, ſed voluntati eius in reliquis ſe accommodare, & ſigna etiam voluntatis eius pro mandatis habere, cur in te obedientia non fuerit in his omnibus ſemper ad Patris voluntatem reſpexiſſe, & eam abſque vlla repugnantia actione præſtitiſſe? *Verbum tuum eſt*, ô Domine; *qui miſit me mecum eſt, & non reliquit me ſolùm, quia ego, quæ placita ſunt ei, facio ſemper.* Si ſemper feciſti quæ placita erant ei, & abſque dubio quia placita erant: ergo opera tua nunquam à perfectiſſima obedientia diſtabant. Et tu quidem ſemper mecum eſſes, ſi ego ſemper & in omnibus obedirem. Ioã.8.29

4. Nec huic perpetuæ obedientiæ tuæ, ô bone Ieſu, qualitates perfectæ obedientiæ defuerunt. Obediebas in omnibus, vt maiorem gloriam Patris quæreres. Si enim ſeruus tuus IGNATIVS omnia ad maiorem gloriam Dei faciebat, & ancilla tua Taraſia ad eam maiorem gloriam quærendam voto ſe obſtrinxerat, quidni tu in omnibus & ſingulis cogitationibus, deſiderijs, verbis, & operibus tuis maiorem Patris gloriã curares. Obediebas vt æterno Patri placeres, & tuum erga ipſum amorẽ oſtenderes. Nam vox tua fuit:

B. Ignatius & B. Taraſia Dei maiorem gloriam quærebant.

Ioan. 14. 15. *vt cognoſcat mundus quia diligo Patrem, & ſicut mandatum dedit mihi Pater ſic facio: ſurgite eamus hinc.* Obediebas promptiſſime, & hilariter, ſine tædio, contradictione aut triſtitia. Tuuſque cibus erat, vt faceres voluntatem Patris tui qui miſit te, vt perficeres opus eius. Obediebas ſine aliqua mora, & omnia in eodem momento à Patre præſtituto præſtabas. Obediebas integrè, & non ſine cauda perfecti operis tuum ſacrificium offerebas. Vnde dixiſti: Conſummatum eſt, ac ſi nihil omnino eorum quæ agenda erant, reliquiſſes. Obediebas tandem perſeueranter, & factus es obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis. Per hanc obedientiam tuam oro te, Domine, vt meas inobedientias deleas, & me perfectum obedientem efficias.

MEDITATIO VIII.

Vitam Christi fuiſſe religioſiſſimam.

I. PVNCTVM. Omnis vita tua, ô mitiſſime Domine Ieſu, fuit religioſiſſima, ac Deo Patri in omnibus conſecrata. Religio namque eſt cultus Dei, ſiue præſtantiſſima illa virtus, qua Deo cultum & honorem exhibemus. Hoc autem docuiſti, hoc feciſti perpetuò Deo Patri cultum exhibere. Hoc, inquam, docuiſti. Quid enim ſignificant illa verba: *Reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo,* niſi quòd ſicut regibus huius ſæculi tributa iuſta ex debito damus, ita Deo, cuius toti ſumus, honorem & reuerentiam exhibeamus, ac nos illi ſinceriſſimè conſecremus? Quid etiam eſt, vos ſic orabitis: & oportet ſemper orare, & alia ſimillima, niſi nos religionē docere? Hoc etiam feciſti. Nam tota vita tua ſanctiſſime Domine, perpetua quædam oblatio fuit, tot antiquis ſacrificijs & oblationi-

Matth. 22.21.

ıus præſignata, tam ardentiſſimis affectibus antiquo-
um Patrum deſiderata, & aſſiduis orationibus expe-
ıta. Ac ideo per os Dauidis ad Patrem ais : *Holocau-
um & pro peccato non poſtulaſti ; tunc dixi : Ecce venio.* Pſ. 39. 8.
d eſt, poſtquam carnalia illa ſacrificia repuliſti, ô Pa-
er, ego venio melius holocauſtum, quod pro omni-
us illis ſacrificijs ſuppleo, & tibi ſemper me conſecra-
: & offerre contendo.

2. Licèt autem omnis vita tua, ô Magiſter bone, eſ-
e continens, ac perpetuus cultus Dei, ita tamen eam
iſpoſuiſti, vt certis diei horis ſanctæ actioni & prædi-
ationi ac animarum ſaluti vacares, & certis horis in
)ei cultum & honorem incumberes. His diei tempo-
bus, Domine, non pro tua neceſſitate, ſed pro noſtro
xemplo, omnem occupationem conſtantiſſimè reij-
ıebas, ad montes & nemora & loca ſolitaria ſecede-
as, ibique adorationi tum externæ, tum internæ, &
ıudibus mentis & vocis, & orationi ac contempla-
oni vacabas. Inſuper & omnia opera tua orationi-
ıs condita video. Iam à Patre auxilium petebas: Iam
li pro donis etiam minimis, vt pro quinque pani-
us gratias agebas, iam eleuatis oculis & flexis geni-
us adorabas. Taceo nunc ſanctiſſimam deuotio-
em pij cordis tui, qua promptiſſimè omnia tum inte-
ora tum exteriora tua in Patris honorem referebas,
ſumma facilitate pro cultu eius vniuerſa præſtabas.
nimus ille tuus verè religioſus vrget nos, vt occupa-
onibus tuum cultum & venerationem miſceamus,
à rebus exterioribus ad orandum & contemplan-
ım ſequeſtremur, & vt ex hoc puriſſimo fonte robur
l laborandum ſumamus.

3. Denique, ô Sacerdos ſancte, ab ipſo conceptu tuo
cerdotij munus obijſti. In vtero matris Patri te ob-
liſti, omnia opera tua oblationes pro noſtris pecca-
; feciſti: teipſum in ſacramento altaris hoſtiam & ſa-

crificium reliquiſti: in ara crucis te holocauſtum im-
Pſ.109.4 molaſti. *Tu es Sacerdos in æternum, & ſempiternum ha-*
Hebr. 7. *bes ſacerdotium. Et ſaluare in perpetuum potes accedentes*
24. *per temetipſum ad Deum.* Qui & vt hanc ſalutem efficaciùs & cumulatiùs in quibuſdam operareris, formam religioſæ vitæ in collegio Apoſtolorum tuorum adumbraſti, & cum eis in obſeruantia & omnis virtutis diſciplina vixiſti, & poſtea in Eccleſia tua omnes cultus & cæremonias ſanctas per viros à te afflatos introduxiſti, & ſanctos quoſdam eximios ad fundandas religiones, in quibus perfectiùs & magis aſſiduè adorareris, excitaſti. Omnis ergo vita tua religio & cultus & honor Dei fuit. O vtinam Domine, ſic vitam meam conſtituas, vt ego te ſemper colam, & non ſolo nomine, ſed opere & veritate tibi addictus & conſecratus exiſtam. Amen.

MEDITATIO IX.

Vitam Chriſti fuiſſe pluſquam extaticam.

1. PVNCTVM. Alia perfectio quorundam Sanctorum eſſe ſolet, ô Domine Ieſu Chriſte, quòd extaſes & raptus patiuntur, & ad contemplanda cœleſtia vſque ad abſtractionem à ſenſibus ſublimantur. Cuius perfectionis guſtus ac poſſeſſio tibi non defuit, immò & tota ſanctiſſima vita tua pluſquam extatica dici poteſt. Non dico quòd extaſes & raptus paſſus ſis, quia nihil tibi nolenti vnquam accidere potuit. Nec etiam affirmo quòd voluntariè hæc aſſumpſeris, ſicut timorem & triſtitiam & alios affectus hominis admiſiſti. Lego quidem quoniam cognati tui voluerunt tenere te, quia putabant te in furorem verſum. Sed id non ad aliquam extaſim aut raptum refero, ſed feruorem prædicationis tuæ & ſublimita-

tem doctrinæ tuæ furorem ab illis putatum eſſe conijcio. Sed vitam tuam pluſquam extaticam voco, quia omnia dona, quæ in raptu & extaſi ſanctæ animæ obtinent, in immenſum perfectiora quàm illi, te habuiſſe certiſſimè ſcio. Omnis enim raptus ſiue exceſſus in Sanctis non ſolùm ex magnitudine doni aut reuelationis illis factæ, ſed ex aliqua naturali ipſorum imperfectione procedit. Quorum natura limitata & infirma, quia non poteſt tanta capere, neceſſe eſt eam à ſenſibus alienari. At tu ô homo Deus tantæ capacitatis eras in vita mortali, tantaque à momento conceptionis videras, & tam immenſo amore arſeras, vt nihil nouum tibi poſſet accidere, quod ad altiora raperet, & à ſenſibus alienaret.

2. Raptus ergo & extaſes, ô rex Chriſte omnium ſpirituum pater, ex duobus exoriuntur, vel ex ſublimitate lucis, vel ex magnitudine deuotionis. In eiſque duo ſunt, alterum tuæ virtutis, nimirum quòd mens per inacceſſibilem lucem & ardentiſſimum amorem ad diuina intelligenda & amanda & ad familiariſſimam Dei vnionem efferatur: alterum noſtræ infirmitatis, ſcilicet quòd mens tam ſublimia non capiens, & ad hæc & temporalia ſimul non ſufficiens, ab vſu ſenſuum alienatur. Hoc poſtremum te admiſiſſe non decuit. Eras enim hominum redemptor, gubernator & medicus, oportuitque vt ſemper & in quacumque occaſione poſſes neceſſitatibus ægrotorum occurrere, & nos ad te accurrentes alloqui, docere, & audire. Ad illud primum fuit in te tam ſublime atque perfectum, vt omnia Sanctorum illuſtrationis & dilectionis dona in vnum collecta, & tuæ contemplationi comparata, ab ea infinitis partibus ſuperentur. Illi enim intelligebant & amabant vt ſerui, tu vt naturalis filius. Illi vt diſcipuli, tu vt

eorum & vniuerſorum magiſter, qui docuiſti eos contemplari.

3. Seruis tuis, ô Domine Ieſu, Moſi & Paulo, & neſcio an cuiquam alij datum forſitan eſt in hac vita mortali, vt ad modicum tempus Dei faciem clarè viderent, & diuinitatis tuæ conſpectu fruerentur. At quid eſt hoc, ſi cum tua magnitudine conferatur? Tu enim ab ipſo conceptionis momento diuinam eſſentiam abſque vlla interruptione, & clariſſima ac quodammodo infinita viſione contemplatus es, & amore etiam immenſo & eadem ratione infinito & minimè interrupto diuinam illam maieſtatem amaſti. Quod
Ioã.8.55. & tu ipſe confeſſus es, dicens: *Scio eum* (ſcilicet Pa-
Epheſ.1.20. trem) *& ſermonem eius ſeruo.* Et Paulus ait: *Quia conſtitutus es ad dexteram Patris ſuper omnem principatum & poteſtatem, & omne nomen quod nominatur non ſolùm in hoc ſæculo, ſed in futuro.* Alij ex Sanctis per donum ſapientiæ, alij per ſcientiam infuſam ad magnam interim contemplationem & extaticum amorem euecti ſunt. Tu verò Domine, dono ſapientiæ repletus eras, & ſcientiam infuſam perfectiſſimam habebas, & non ad tempus, ſed continuò, & abſque vlla interruptione perfectiſſimis actibus contemplationis & amoris vacabas. Quin & in ipſo ſomno & quiete corporis hæc erat perpetua occupatio ſanctiſſimæ mentis tuæ. Veriſſimeque dicere poteras: *Ego dormio, & cor meum vigilat*, cùm enim in hac cognitione inditæ ſcientiæ mens tua à ſenſibus nequaquam penderet, poterat liberè contemplari & amare, licèt ſenſus eſſent ſomno ligati, & ita ſine dubio faciebat. Exteriùs ergo & loquebaris, & concionabaris, & miracula operabaris, & ad ea quæ tibi dicebantur attendebas: interiùs autem ſine vlla interpolatione dulciſſimum contemplationis fauum velut apis ſolicita componebas, & cognitioni Dei amorique inhærebas. Vnde ſi aliquo-

rum

rum Sanctorum vita extatica dicitur, quoniam frequenter ad diuina contemplanda rapiebantur, vita ſanctiſſima tua pluſquam extatica fuit, quoniam ad multo altiorem cognitionem diuinorum non rapiebaris, ſed & vt tuo ſtatui debita & congruentiſſima donabaris: neque impediebaris à curanda ſalute noſtra, ſed magis ac magis accendebaris, vt noſtræ redemptioni conſuleres.

4. Ex hoc autem, ô magiſter illuminatiſſime, immò & fons luminis noſtri, quod ego documentum accipiam? Certè erubeſcam, & pudore ſuffundar, quòd tam difficulter recordor tui, immò & quòd tam frequenter tui obliuiſcor. Certè enitar te in omnibus occupationibus meis, te ſemper præſentem habere. Conabor non ſolùm in oratorio, aut in cella, ſed & in vico & in platea & in frequentia hominum ad te oculos mentis intendere, & aſſiduis dilectionis affectibus aſpirare. Ero imitator ſponſæ quæ dicebat: *Surgam, & circuibo ciuitatem, per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea.* In omni loco & in omni tempore inquiram te, & faciem tuam Domine requiram, & hanc curam, quæ certè ſoror eſt Apoſtolicæ actionis, à cura miniſteriorum non ſeiungam.

MEDITATIO X.

Vitam Chriſti fuiſſe vtiliſſimam.

I. PVNCTVM. Illi qui ad contemplationis donum prouehuntur, ô Ieſu clementiſſime, ſolent minus vtiles proximis haberi, quòd hominum cõſortia fugiant, & ſe ab aliquibus negotijs auertant. Quidquid autem ſit de hoc, in quo non parum imperfecti falluntur, at vita tua ſanctiſſima pluſquam extatica, & ad diuina ſemper cõtemplanda ſubuecta ſimul

hominibus vtiliſſima fuit. Tu enim es lignum illud vitæ, quod Ioannes ſeruus tuus in reuelatione à te acceptа conſpexit. Tu, inquam, lignum es vitæ, quia origo & auctor es vitæ. Ad ripas fluuij aquæ viuentis, ſeu gratiæ nos gratos facientis eras, quia gratia non ſolùm à te velut à fonte exiuit, ſed & ſanctam humanitatem tuam abundantiſſimè irrigauit. Vtramque ripam occupabas, quoniam Angelos illinc, & homines hinc ſtantes æqualiter poſſidebas. Affers fructus duodecim per ſingulos menſes reddens fructum tuũ: nam per omnes ætates ab initio vſque ad finem mundi electos qui ſunt fructus tui Patri repræſentabis. Et folia tua ad ſanitatem gentium, quia verbis tuis à cæcitate ſanamur, & viam veritatis edocemur. Ita enitemur, vt omnia noſtra, opera, verba & labores in proximorum vtilitatem cedant, & in nobis minus rectum, quod eis ſit ſcandalo, minimè videant.

2. Dicant peccatores, ô Ieſu benigniſſime, quid ex te acceperunt? Quæſiuiſti illos, oues perditas, ô bone paſtor, nec expectaſti vt illi te quærerent; & formam tuis miniſtris dediſti ſe opportunè immò & aliquando importunè peccatoribus ingerendi. Mitiſſimè eos ad te venientes (tu autem eos trahebas, & inuitabas) ac properantes admiſiſti, & quaſi humeris impoſitos ad caulas iuſtorum tuorum deportaſti. Ad iſtos verba faciebas, eos propoſitis validiſſimis rationibus & varijs ſimilitudinibus ad bonam frugem adducebas, & ab iniquitatis ſcabie mundabas. Dilexiſti nos, & lauiſti à peccatis noſtris in ſanguine tuo. Aliud enim balneum ſufficiens non erat ad maculas noſtras eluẽdas: ideo nõ peperciſti tibi vt peccatoribus parceres, & pro eis apud Patrem debita ipſorum perſolueres.

3. Dicant iuſti à te facti, ô Ieſu clementiſſime, quomodo erga illos te habueris? Multas eorum imperfe-

ctiones patientiſſimè ſuſtinuiſti: eis te accommodans paulatim & quaſi per partes viam perfectionis & cœleſtia myſteria eos docuiſti. *Multa habeo vobis dicere, ſed non poteſtis portare modò.* Ioã. 16. 12 Auxilijs & exemplis & doctrina ad progrediendum prouocaſti. Si quid in eis luminis, ſi quid feruoris, ſi quid profectus, ſi quid alicuius boni inerat, id totũ à te proceſſit. Tu enim es fons ſanctitatis. Et ſicut non eſt aqua quæ à fonte non manet, & à mari per occultos meatus non exeat, ita non eſt gratia nec donum quod in omnes homines à te non procedat.

4. Nulla demum eſt creatura nec cœleſtis nec terreſtris, ô Chriſte Ieſu largiſſime, cui non, adhuc ſecundũ quòd homo, innumera beneficia præſtiteris. Terram præſentia tua honoraſti & ſanctificaſti, reliqua elemẽta vſu eorum: nam & bibebas & ſpirabas, & ad ignem calefiebas, vſu tuo nobilitaſti: cœlos & aſtra, quorum influxibus ad vitam mortalem conſeruandam vtebaris, magnificaſti. Nam ſi magnum eſt ciui, & honorificum regi ſuo, obſequia præſtare, quàm honorificũ erit creaturis omnibus Deo ſuo in rebus ipſi neceſſarijs ſeruire. Angelos docuiſti: nam ſi innoteſcit principatibus & poteſtatibus in cœleſtibus per Eccleſiam, quanto magis per te auctorem & principem Eccleſiæ multiformis ſapientia Dei. Eorumq; ſedes vacuas hominibus repleuiſti, & totam illam cœleſtẽ curiam, cuius tu es lucerna, ô Agne Dei, ſplendoribus tuis illuminaſti. Ad gloriam denique Patris valde nimis profecit vita tua, quoniam totum mundum illi ſubiugaſti, & in fine mundi plenè ſubiectum illi trades. Vnde illud tuũ vas electionis ait: Deinde finis, cùm tradideris regnũ Deo & Patri: cùm euacuaueris, & ab alio acceptũ oſtenderis tam in hominibus quàm in Angelis omnem principatum, poteſtatem & virtutem. Ro. 15. 24 Vita ergo tua omnibus vtilis fuit, & tibi quoq; vtiliſſima inuenta eſt, per quam

gloriam tui corporis & exaltationem tui nominis meruiſti. Oportuit enim te pati (vt tu ipſe dixiſti) & ita intrare in gloriam tuam. Simus ergo vtiles alijs, ô Domine, ſimus proficui, vitam non in ſegnitie & deſidia tranſigamus, ſed in laboribus proximis vtilibus collocemus. Si illis fuerit vtilis, & nobis etiam vtiliſſima exiſtet, quia eius meritis ex gratia factis, & à te collatis vitam æternam conſequemur.

MEDITATIO XI.

Vitam Chriſti fuiſſe ſpiritualiſſimam.

1. PVNCTVM. Spiritualiſſima, ô Chriſte Ieſu Saluator dulciſſime, fuit vita tua, quia non ad terrena & carnalia ordinata, ſed ad cœleſtia & ſpiritualia directa. Finis totius vitæ ſanctæ tuæ ſpiritualis fuit; quia nihil aliud tuis operibus & laboribus voluiſti, niſi gloriam Patri, & mundo pacem & ſanctitatem & ſalutem afferre. Media etiam ad hunc finem à te aſſumpta ſpiritualia fuêre: nimirum legem Euangelicã promulgare, verbum ſalutis prædicare, publicè & priuatim vitiorum fugam, & virtutum ſequelam, & veritates ſupernaturales docere. Vnde dixiſti per ſeruum tuũ Dauidem: *Ego autem conſtitutus ſum rex ab eo ſuper Sion montem ſanctum eius, prædicans præceptum eius.* Nam tu conſtitutus es rex ſuper Eccleſiam, ad hoc vt doctor & prædicator exiſteres, & viam ſalutis demonſtrares, & gratiam ad fœlicitatem promerendam tribueres. Qui te videbat, videbat Redemptorem ſuum ſpiritualia cogitantem, ſpiritualia verbis tractantem, ſpiritualibus operibus intendentem. Videbat te in hoc poſitum vt vitia eliminares, vt virtutes inſereres, vt Patris notitiam & gloriam in noſtris cordibus promoueres.

Pſal. 2. 6

2. Aliqua, immo & innumerabilia beneficia temporalia, ô bone Ieſu, fons omnium bonorum, mortalibus præſtitiſti. Nam & eſurientes ſatiaſti, ægrotos ſanaſti, mortuos ſuſcitaſti, & in alijs multis nobis miſeris prouidiſti. At in his operibus duo conſidero, ob quæ ad opera ſpiritualia pertinebant. Alterum quòd ea ad oſtendendam veritatem diuinitatis tuæ, & ad tuæ doctrinæ confirmationem faciebas. Alterum quòd facillime, & momento temporis, & abſque vllo functionum magis ſpiritualium impedimento præſtabas. Adeò vt ſi hæc te à miniſterio prædicationis impedirēt, nequaquam ea exercere in animum induceres. Non legimus de te quòd coniugiorum pacta feceris, quòd arbitria ad augendas diuitum opes inueneris, quòd ambitiones nobilium adiuueris, quòd in gubernandis rebus publicis aut principum domibus te intromiſeris, aut alia ſimilia tractaueris. Hæc omnia longè fuerunt à te, & longè obſecro fac à me; ne ſi rebus hiſce vanis intendam, ſpiritualem vitam inficiam, & eius munera ſanctiſſima derelinquam.

3. Scio, ô Ieſu præceptor ſanctiſſime, te aliquando ad hæc negotia fuiſſe vocatum. Nam quidam rogauit te vt inter ipſum & fratrem diuideres hæreditatem. At tu eum repuliſti, & nequaquam ei acquieuiſti, dicens: *Homo, quis me conſtituit iudicem aut diuiſorem inter vos?* *Luca 12. 14.* Ac ſi diceret: Ego non diuiſor ſed auctor vnitatis & pacis ſum, non hæc minima ſed maiora tracto, vt ſolis diuinis meos adminiſtros doceam intendere, terrena declinare. Idipſum quod feciſti, ore docuiſti. Cuidā enim volenti conuerſionem differre donec patrem ſepeliret, dictum eſt a te: *Sine vt mortui ſepeliant mortuos ſuos.* *Matth. 8.22.* Et alteri cupienti renunciare priùs his quæ domi erant, dixiſti: *Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt regno Dei.* *Lu. 9. 62.* Erubeſcant ergo, ô Domine, qui ſtatum Eccleſiaſticum aut religioſum

Matth. 6.24. profitentes cor ſæculare habent, & hæc vilia & à ſua vocatione aliena negotia in ore & manibus guſtant. Sophon. 3. Pudeat eos, quia ſunt ex illis, qui volunt duobus dominis ſeruire. Qui iurant in Domino, & iurant in Melchom. Et induuntur veſte peregrina. Inijce Domine in eos mentem bonam & ſuæ vocationi congruam, terrena ſapiant, ſed tibi ſoli & tuis intendant.

MEDITATIO XII.

Vitam Christi fuiſſe clariſſimam.

1. PVNCTVM. Aliud elogium ſanctiſſimæ vitę tuæ eſt, ô Chriſte Ieſu ſol iuſtitiæ, quòd fuit clariſſima & ſplendiſſima. Veniſti namq; tenebras ignorantiæ, & omnis erroris diſpellere doctrina tua, ac lege tua, & humanum genus mrabiliter illuminare. Tu legiſlator es & præceptor hominum, ſummus, inquam, legiſlator, atque optimus præceptor. De te dixit ſeruus tuus Iacobus: *Vnus eſt legiſlator & Iudex, qui poteſt perdere & liberare.* Et tu, ô Princeps, de teipſo dixiſti: *Vos autem nolite vocari Rabbi*, id eſt, *præceptor: vnus eſt enim magiſter veſter.* Leges condere ſolius Dei eſt: nam alij qui leges fecerunt, eatenus id præſtiterunt, quatenus accepta à Deo poteſtate eius legem declarauerunt. Tu autem verus Deus, ac naturalis filius Dei, vnde & tuum eſt legem ferre, & homines ad vnum faciendum & aliud omittendum obligare. Similiter ſolius Dei eſt ſeipſum ac veritates ſupernaturales aperire; quare ad te pertinet hanc veritatis doctrinam cui aſſentiamur ritè proponere. *Non eſt ſimilis tui in legiſlatoribus, Domine*, quoniam legem tuliſti; & ſimul gratiam & vires ad illam perfectiſſimè implendam donaſti. Nec eſt ſimilis tui in

Iacobi 4. 12. Matth. 23. 8. Iob. 36. 22.

præce-

præceptoribus, quoniam illi veritatem quidem exteriùs proponunt, ſed lucem ad eam intelligendam minimè tribuunt. Tu verò eam verbis docuiſti, & lucem etiam ad eam intelligendam es impertitus. *Dediſtiq; leges tuas in mentem noſtram, & in corde noſtro ſuperſcripſiſti eas.* Hebr. 8. 10.

2. Lex ergo tua & doctrina tua, ô Ieſu ſplendiſſime, doctrinas & leges Philoſophorũ ad contemptum adduxit; quia in illis multa falſa, & abſurda, & obſcœna, & nihil viuidum, nihil efficax, nihil quod vitam noſtram emendaret oſtendit. Legem verò naturalem & ſcriptam non abſtulit, ſed perfecit. Nam & tu ipſe dixiſti: *Non veni legem ſoluere, ſed adimplere.* Matth. 5.16. Impleuiſti eam, quia eam perfectiſſimè cuſtodiuiſti, & à tuis obſeruari feciſti; quia ei legis tuæ euangelicæ perfectionem addidiſti; quia promiſſiones eius ac minas, vſque ad vltimum apicem obſeruaſti. Lex naturæ comparatur nocti in qua homines ſuis peccatis obcæcati ferè nihil videbant. Lex ſcripta comparatur auroræ, in qua aliquid lucis emicabat. At lex tua eſt velut meridies, quia nunc perfundimur clariſſima luce, vt arcana ſupernaturalia videamus, & tepeſcimus amore charitatis, vt te diligentes mandata tua diligenter obſeruemus, Hæc eſt *immaculata conuertens animas: teſtimonium fidele ſapientiam præſtans paruulis. Iuſtitiæ rectæ lætificantes corda; præceptum lucidum illuminans oculos.* Pſal. 18. 8.

3. Finis huius legis tuæ, ô ſuauiſſime Ieſu, eſt vera beatitudo, ac ſupernaturalis fœlicitatis obtentio. Deſtinatio ad quam tendit in hac vita eſt omnimoda animæ puritas atque perfectio; vnde dicit: *Et vos eſtote perfecti ſicut & Pater veſter cæleſtis perfectus eſt.* Matth. 5. 48. Officia eius ſunt, omnem veritatem etiam ſupernaturalem & ad ſalutem neceſſariam abſq; vlla admixtione falſitatis tradere: omne peccatũ etiam minimum nõ

ſolùm operis, verùm & deſiderij & cogitationis vetare: omnes virtutes inperfectiſſimo quoque gradu docere: grátiam & auxilia efficaciſſima ad hæc præſtanda includere: & quod ore docuiſti verè & cum effectu in conuerſatione Sanctorum inſerere. Fuit itaque vita tua, ô Redemptor meus, clariſſima & efficaciſſima quædam lux. Nam quæ opere præſtitiſti, eadem verbis diſſerebas: quæ diſſeruiſti, in vitam & mores tuorum transfundebas, vt ipſi eſſent pulchræ imagines vitæ & doctrinæ tuæ.

4. Illud autem eſt maximè admirandum, ô ſuperſapientiſſime Domine Ieſu, quòd hac clariſſima luce doctrinæ tuæ errores hominum radicitus euulſiſti, & veritates carni etiam & ſanguini & affectibus noſtris repugnantes vſque ad aſſenſum immo & vſque ad opus in cordibus ſeminaſti. Vt autem nunc reliqua prætermittam, quæ breui ſermone comprehendi non poſſunt. Mundus dicebat: Beati diuites, & qui theſauros poſſident, & beatum dixerunt populum cui hæc ſunt. Tu verò dixiſti: Beati pauperes ſpiritu, qui ſponte rebus mundanis renuntiant, & in voluntaria mendicitate vitam degunt. Et hæc veritas in falſitatem præualuit, & deſerta ac cœnobia pauperibus voluntarijs impleuit, quin & ab ipſis diuitibus nimium erga diuitias amorem euulſit. Ille docebat: Beati qui vindictam ſumunt de inimicis ſuis. Tu verò: Beati mites, qui iniurias patienter ſuſtinent, & nec verbo nec opere nec deſiderio iniuriam referunt. Ille prædicabat: Beati qui rident, & omnia læta & iucunda experiũtur. Tu è contra: Beati qui lugent peccata ſua & aliena, & ex deſiderio virtutis & patriæ cœleſtis lacrymas fundunt. Ille: Beati qui ad honores & dignitates anhelant. Tu: Beati qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam. Ille: Beati qui ſua retinent. Tu: Beati qui ſua ex miſericordia largiuntur. Ille: Beati qui deſideria ſua explent.

Tu: Beati qui per cordis munditiam cuncta deſideria impura & vana reijciunt. Ille: Beati qui ſolùm ſibi conſulunt, & cum damno etiam aliorum propria reſpiciunt. Tu: Beati pacifici, & qui ſuo iuri cedunt ne alij turbentur. Ille demũ: Beati qui ab omnibus honorantur, & nihil mali ſuſtinent. Tu è cõtra: Beati qui propter iuſtitiã perſecutionem patiuntur. Hęc doctrina tua Domine ſæculi huius doctrinis contraria eas vicit, mundum ſuperauit, & ſe cuſtodientibus regnum cœlorum, poſſeſſionem terræ, veram lætitiam, ſaturitatem, miſericordiæ aſſequutionem, Dei viſionem, filiorum Dei dignitatem, & æternam fœlicitatem promiſit. Quod autem promittit, certiſſimè largitur, & ad hanc vitæ tuæ lucem ambulantes præmio cœleſti dignatur.

MEDITATIO XIII.

Vitam Christi fuiſſe admirabiliſſimam.

PVNCTVM. Poſtremum quod in tua ſanctiſſima vita conſidero, ô clementiſſime Domine Ieſu, eſt quòd verè fuit admiranda. A Propheta tuo prædictum eſt, quia vocandus eſſes *admirabilis*. Et tam diſſita inter ſe, in te connexa ac copulata ſunt vt in quocumque eximiam admirationem exſuſcitent. Quid celſius Deo, quid abiectius homine? Sed hæ duæ naturæ humana & diuina tam indiſſolubili nexu in te iunguntur, & tanta pace in vna perſona fœderantur, vt tu Deus meus ſis homo, & tu homo frater meus, ſis Deus. Quænam magis oppoſita quàm gaudium & mœror, lætitia & dolor? Tu autem ab initio conceptionis tuæ beatus exiſtens ſummo gaudio & lætitia complebaris: quę poſſet facillimè omnem ſenſum do- *Iſa. 9. 6.*

loris

loris ex quacumque cauſa prouenientem expelle; & ſimul maximum dolorem ex miſerijs noſtris & triſtitiam patiebaris, quæ ſufficiebat vitam eripere. Tu eras infans ſapientiſſimus, qui in vtero matris ſitus numerabas multitudinem ſtellarum, & omnia præterita, præſentia & futura cognoſcebas, & diſponebas. Tu pauper ditiſſimus, qui nos tua paupertate ditabas. Tu infirmus fortiſſimus, qui in noſtra humilitate cũ ſæuiſſimo hoſte congreſſus es, & à te diſceſſit victus atque proſtratus: Tu denique abſconditus & manifeſtus, qui ipſa abſconſione tua qualis ſis aperis, & humilitatem viam eſſe ad exaltationem oſtendis.

2. Opera etiam tua, ô Ieſu Rex potentiſſime, omnia fuerunt admiranda. Ipſa namque erant prorſus ab omni næuo imperfectionis aliena. Erant iuxta exigentiam ſuam in ſupremo gradu cuiuſque virtutis conſtituta. Erant ſingula cunctarum virtutum pulchritudine ornata. Erant noſtræ & angelicæ virtutis perfectiſſima exẽplaria. Erant theandrica, ſeu Dei virilia, valore immenſa, merito infinita, & ſingula eorum ſupra omnia Sanctorum & Angelorum merita ſimul ſumpta Patri gratiſſima. Quis ad conſiderationem tam ſanctiſſimarum actionum præ admiratione non ſtupeat.

3. Denique, ô Ieſu Chriſte ſanctiſſime, vitam ac doctrinam tuam eſſe diuinam plurimis miraculis cõfirmaſti, quæ virtute tua facillime præſtitiſti. Tu homines arreptitios à dæmonibus liberabas, & eos in quemcumque locum voluiſſes eijciebas. Cœleſtia corpora in paſſione tua tenebris operiebas. Homines à multimodis infirmitatibus ſanabas, & ad vitam reuocabas, & à vitijs ereptos ad meliorem vitam adducebas. Et reliquas creaturas rationis expertas pro arbitratu tuo miraculosè immutabas. Pro hac ergo vita tua humillima, pauperrima, puriſſima, obediẽ-

ſſima, religioſiſſima, eleuatiſſima, vtiliſſima, ſpiritua-ſſima, lucentiſſima, & admirabiliſſima, millies & luſquam centies millies laudo & benedico te. Rogo-ue benignitatem tuam vt mores tuos perfectiſſimos editari & imitari valeam, & tibi amore ſemper inhę-eam. Amen.

DE PASSIONE IESV SALVATORIS.

CAP. III.

PASSIO Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti à viris ſpiritualibus aſſiduè, intentè, deuotè, & blando ac luuoſo corde meditanda eſt tanquam perfectionis peculum, in quo omnium virtutum, ſed præcipuè iumilitatis, patientiæ, & charitatis pulchritudo re-plendet. Hæc eſt officina Domini, in qua anima ſan-ta omni decore veſtitur: hæc menſa, cuius ſuauiſſi-nis affectuum cibis abundãtiùs ſaginatur: hæc arma-nentarium, vbi aduersùs dæmones omni armorum genere inſtruitur. Chriſtus flagellis liuidus, ſpinis pũ-tus, clauis perforatus eſt petra illa nos ad tutamen ingens, ad protectionem excipiens. *Lepuſculus, plebs nualida collocat in petra cubile ſuum*: & ſpiritualis vir, quem nulla iniuriarum vindicta delectat, collocat in iac petra perforata, qui Chriſtus eſt, tutiſſimam man-ionem ſuam. *Montes enim excelſi ceruis; petra refu-ium herinacijs.* Quod ſatis propriè huic quem dixi-nus ſenſui coaptatur, inquit Caſſianus, eo quòd quiſ-quis in ſimplicitate atque innocentia perſeuerans nulli eſt noxius vel moleſtus, ſed ſua tantùm ſimpli-citate contentus ſolummodo ſe ab inſidiantium præ-da deſiderat contutari, velut herinacius ſpiritualis effectus iugi euangelicæ illius petræ velamine

Prou. 30. 26.

Pſa. 103. 18.

Caſſian. coll. 10. *c.* 10.

pro e-

protegatur, id eſt, memoria dominicæ paſſionis inceſſabili meditatione munitus infeſtantis inimici declinet inſidias. Hic lapis Chriſtus, qui nos in ſuis vulneribus protegit, ex eis aquam mundā, qua abluamur, effundit. *In illa enim die*, ſcilicet paſſionis eius, inquit Zacharias, *erit fons patens domui Dauid, & habitantibus Ieruſalem*, quinque canales habens, quorum quatuor manuum & pedum ſunt *in ablutionē peccatoris*, & quintus lateris, qui abundantior eſt & calidior, *in ablutionem menſtruatæ*. Et *in eadem die, dicit Dominus exercituum, diſperdam nomina Idolorum de terra*, vitiorum ac peccatorum veſtrorum, *& non memorabuntur vltrà*. Nihil enim ita validum eſt ad ſuperbiam noſtram & alia vitia deſtruenda, quàm dominicæ paſſionis intenta conſideratio. Nam quomodo audebit cinis ſuperbire & querulari, ſi attentè recogitet, Deum ac Dominum ſuum ad noſtram ſalutem & exemplum tantis iniurijs & contumelijs & plagis affectum, quæ ſponte & patienter ſuſtinuit. In hac etiam meditatione de vniuerſis virtutibus edocemur; & quælibet afflictio Domini, quodlibet vulnus eius, os eſt quod nos erudit, & de ſegnitie quam habemus in eo imitando nos arguit. Multiplices ſanè fructus paſſionis Domini Bonauentura ſic colligit: Venerabilis paſſionis Chriſti continua & deuota meditatio mentem tuam ab huius ſæculi mundanis & carnalibus concupiſcentijs ſequeſtrabit, cor tuum ad ſpiritualia & cœleſtia ſubleuabit, quid cogitandum ſit, quid loquendum, quid reſpondendum, quid tacendum, quid vel qualiter agendum ſit, tibi veraciter indicabit: te demum ad ardua & difficilia incitabit, vt vilificeris, deſpiciaris, & affligaris ſummum deſiderium tibi præſtabit, te in cogitatu tuo, opere, vel ſermone perfectiſſimè regulabit: & breuiter in cunctis neceſſitatibus tuis tibi ſufficientiſſimè miniſtrabit. Nam ſi fueris pauper indefi-

Zach. 13. 1.

Bonau. in ſtimulo amoris cap. 1.

cienti theſauro te ditabit, ſi in tenebris, te luce clariſſima illuminabit, ſi inſcius vel ignarus, te ſapientia veriſſima magiſtrabit. Si rigidus vel crudelis, te ad compaſſionem & miſericordiam dulciter inuitabit. Si debilis, te inſuperabili fortitudine roborabit. Si pauidus, te vigore mirabili aſſecurabit. Si aridus, gratia ſua te vberiùs irrigabit. Si durus & aſper, te compunctionis lacrymis mollificabit. Si anxius & amarus, te deuotionis pinguedine impinguabit. Si piger & acidioſus, te pietatis operibus occupabit. Si frigidus, te diuini amoris igne inflammabit. Si fatigatus, ſuauitatis requiem tibi præſtabit. Si turpis vel deformis, incredibili pulchritudine decorabit. Si ſordibus maculatus, ſui calidi ſanguinis lixiuio te lauabit. Si triſtis, flebilis ſeu mœſtus, te ineffabili gaudio lætificabit. Si ſaucius & vulneratus, vnguento pretioſiſſimo te ſanabit. Si lubricus vel laſciuus, caſtitatis cingulo te firmabit. Si alicuius alterius peccati morbo infectus, perfectiſſimè te curabit, & contra illud vitium, & quæcumq; tela ignea ipſius diaboli inuincibilis virtutis clypeo te armabit. Si exul à patria vel peregrinus, te ſimul ducens, viam eundi ad cœleſtem patriam, tibi clariſſimè demonſtrabit. Hactenus ille. Recordabor igitur, vt Bernardus ait, dolorum eius, conuitiorum, ſputorũ, colaphorum, ſubſannationum, exprobrationum, clauorũ, horumque ſimilium, quæ per eum abundantiùs tranſierunt. Alioquin etiã exquiretur à me ſanguis iuſtus, qui effuſus eſt ſuper terram, nec immunis ero ab illo tam ſingulari ſcelere Iudæorũ, quòd videlicet tantæ charitati ingratus fuerim, quòd ſpiritui gratiæ contumeliam fecerim, quòd ſanguinem teſtamenti pollutum duxerim, quòd conculcauerim filium Dei. Audiam Dominum ad me dicentem: *Terra ne operias ſanguinem meum, neque inueniat in te locum latendi clamor meus.* Sanguinem eius obliuione nõ operiam, clamo-

Bernar. ſerm. in fer. 4. hebdom. pænoſa.

Iob. 16. 19

res eius (nam omnia quæ paſſus eſt miſericordiam clamabant) ingratitudine minimè abſcondam, ſed aſſidua meditatione, & multo magis imitatione virtutum eius aperam. Tu igitur, ô lector, licèt alia Chriſti Saluatoris geſta frequenter euoluas, paſſionem tamen eius frequentiùs ac feruentiùs meditaberis, in eaque ad perſonas, & verba, & actiones eorum qui interueniunt, & ad alia quæ ſuprà latè explicata ſunt attendes, ſed in quolibet myſterio hæc præcipuè, quæ ſequentibus carminibus continentur, recogitare poteris:

Quis patitur? Chriſtus, verbum, ſapientia Patris.
Quid patitur? Spinas, verbera, ſputa, crucem.
Pro quibus hæc patitur? Pro noſtra hominumq; ſalute.
Cur patitur? Semper ne patiatur homo.
A quibus hæc patitur? Ab amica ſtirpe ſuorum:
Sed quando patitur? Quando fuit iuuenis.
Hæc vbi nam patitur? Medio telluris in orbe.
Quomodo tanta tulit? Proferat ipſe modum.

Hęc ergo aut ſaltem aliqua iſtorum in quacumq; meditatione recogitanda ſunt, & quaſi ad noſtram vtilitatem miſcenda, vt ſuauiùs ſapiant, & cor noſtrũ vehementiùs afficiant. Tu Domine qui miſericordia motus pro nobis paſſus es, nunc etiam noſtri miſerere. Et nos qui præ imbecillitate fodere non valemus, & mendicare erubeſcimus, in foſſa humo ac vulnerata carne tua non aſconde & à Patris tui furore protege. Da vt in his ſacris vulneribus commoremur, vt tibi compatiamur, vt tui imitatione veſtiamur, quo poſt hanc vitam tua gloria coronemur.

(·:)

ME-

MEDITATIO I.

De glorioſo Chriſti ingreſſu in Ieruſalem.

1. PVNCTVM. Vitam tuam ſanctiſſimam, ô innocentiſſime Chriſte Ieſu, acerbiſſima paſſione clauſiſti, quæ eſſet index infinitæ bonitatis tuæ. Summæ namq; bonitatis eſt bona facere, & pro bonis præſtitis mala pati. Tu verò nobis infinita bona attuliſti, & pro nobis his innumera mala reddidit tibi ingratitudo dilectæ plebis tuæ. Sed antequam paſſionem inchoares, ouans atque triumphans Hieroſolymam ingreſſus es. Alij duces ac mundi imperatores priùs hoſtes vincunt, & de illis victoriam reportant, & poſtea glorioſè triumphant. Tu è contra ante bellum & ante victoriam triumphum agis? Vide ne dicatur tibi: *Ne glorietur accinctus æquè vt diſcinctus*; Sed hæc ſancta & humilis gloriatio tua multiplex inſtructio mea eſt. Triumphas ante paſſionem, quia quantum attinet ad valorem meritorum tuorum, iam diabolum viceras atque proſtraueras. Alij expectant donec vincant, quoniam anceps eſt euentus belli: nec quiſquam ante pugnam ſcire poteſt an ſit habiturus cauſam triumphandi. At tu Domine peccati & mortis deſtructionem certiſſimè noueras, nec ſiniſtrum belli euentum extimeſcebas, vnde meritò ad eruditionem noſtram ante paſſionē triumphas. Quæ eſt autem hæc eruditio? Hæc ſanè, quòd ſcimus te non inuitū ad dolores trahi, ſed libenti & alacri animo pro honore Patris, & ſalute noſtra quaſi ad nuptias ad mortē venire. Hæc inſuper, quòd diſcimus quā alacriter debeamus pro iuſtitia & pro honore tuo perſecutiones pati, & quàm grato animo iniurias & contumelias ſuſcipere. Hinc etiam perſpecta eſt nobis manſuetudo tua,

Matth. 21. 1. vſque 16. Marc. 11. 1. vſque ad 11. Luca 19. 30. vſque 48.

3. Reg. 20. 11.

qui poſt tot mala ab illa ingratiſſima ciuitate ſuſcepta volenti animo eam, vt ipſam doceas, & amplexeris, ingrederis. Nota & eſt promptiſſima voluntas tua: & cùm te videro in horto pauidum ac timore affectum, intelligam mœrores iſtos inferiorem animæ tuæ partem attigiſſe, voluntatis tamen tuæ promtitudinem nullatenus extenuaſſe. Manifeſta demum eſt magna humilitas tua; quia voluiſti (quod ſummæ infœlicitatis apud homines eſt) poſt exaltationem deijci
Pſal. 87. 16. & humiliari. Tu ô Rex meus: *Exaltatus, humiliatus es, & conturbatus.* Tu qui hodie exaltaris & eleuaris, &
Iſaia 52. 12. ſublimis es valde, poſt modicum deijcieris. *Inglorius erit inter viros aſpectus tuus, & forma tua inter filios hominum.*

2. Hunc ingreſſum ac triumphum tuum, ô ſuauiſſime Rex Ieſu, ſi ex tua parte conſidero, plenum myſterij & humilitatis inuenio. Myſterium in hoc eſt, quòd nō vnum tantùm, ſed duos diſcipulos, in quoddam caſtellum vicinum mittis, in quo te charitatis inter Apoſtolicos viros, & concordiæ amatorem oſtendis. Vt iumentum & aſinam diſſoluant præcipis, quia ab illis vt peccatores putreſcentes ſicut iumenta in ſtercore ſuo ab iniquitatibus ſoluant, expóſcis. Si impedimenta experiantur, ne deſpondeant animum, ſed vt dicant ſe à te Domino miſſos fuiſſe, iubes, quo eos conſtantes in curanda ſalute animarum efficis. Te aſina & pullo opus habere profiteris, quia reuera data ordinatione tua, peccatores opus tibi ſumus, in quibus tuas miſerationes demonſtres. At humilitas tua quantū hîc elucet. Non rhedam, ô Princeps ſanctiſſime, non equum phaleratum, ſed aſinam & pullum ad
Luc. 19. 35. hunc celebrem ingreſſum eligis. Nō auro & gemmis, ſed detritis Apoſtolorum veſtimētis operis. Non magnatibus huius mundi, ſed viliſſimis piſcatoribus circumſeptus incedis. His ſuperbiam meam & faſtum

huius

Digitized by Google

huius ſæculi damnas: ſimul & te Regem Meſſiam eſ-
ſe demonſtras. Dictum enim erat plebi tuæ: *Exulta ſa-* Zach. 9. 9.
tis filia Sion, iubila filia Ieruſalem. Ecce Rex tuus veniet tibi iuſtus ſaluator: ipſe pauper, & aſcendens ſuper aſinam, & ſuper pullum filium aſinæ. Tu igitur es Rex meus, & Rex cœli & terræ, qui veniſti ad bonum meum. Iuſtus vt me redimeres, Saluator vt mihi ſalutem afferres; pauper vt tua paupertate me diuitijs impleas: & ſedens ſuper iumentum vt ad humilitatem & mundi contemptum incitares.

3. Hunc eumdem ingreſſum, ſi ex parte Patris & hominum recogito, ô Ieſu princeps clariſſime, omnium triumphorum, quibus reges & duces huius mũdi excepti ſunt, glorioſiſſimum inſpicio. Nam propè infinita Hieroſolymorum turba, qui Paſcha celebraturi conuenerant ſcientes aduentum tuum, non à præſidibus vocati, ſed interiùs ab Spiritu ſancto commoti ad te excipiendum properarũt. Hos non curioſitas videndi, nec ſtudium adulandi, ſed pia voluntas te adorandi, ad tibi occurrendum eduxit. Non vt Rex terrenus, qui viſibiles hoſtes viciſti, ſed vt Rex cæleſtis & verus Meſſias genus humanum à ſeruitute diaboli liberaturus exciperis. Hinc illæ voces: Hoſanna, vel perpetua laus filio Dauid. Benedictus qui venis Rex in nomine Domini: pax in cœlo, & gloria in excelſis. Benedictum quod venit regnum Patris noſtri Dauid: Hoſanna in excelſis, quibus & Rex & Propheta ille magnus, & filius Dei in lege promiſſus prædicaris. Cædunt illi de arboribus ramos palmarum & oliuarum, vt ipſo facto te victorem peccati & mortis, ac authorem miſericordiæ nobis exhibitæ fateantur. Sternunt in via veſtimenta ac pallia ſua ſupra quæ iumentum te vehens tranſeat, vt tibi omnia ſua ſubiecta cenſeãtur. O ſi omnia mea in tuam laudẽ cederent, & vniuerſa interiora mea tibi ſe ſubijcerent!

4. Sed ô quàm nihil, Ieſu puriſſime, cordi tuo hæ laudes & honores adhæſerunt! Certè inter hos laudationum clamores pergens, & accedens ad cliuum montis, ex quo Hieroſolyma videbatur, intuens in eam, & gloriæ, quæ tibi obijciebatur, oblitus, largiter lacrymatus es. Quare? Quia illam tenerrimè diligebas, & copioſam lacrymarum materiam eſſe videbas. Erat profectò illa commiſeratione digniſſima: quia non cognouit diem hanc ſuam, & ad ſuam ſalutem præordinatam, in qua tu magiſter & medicus ad eam curandam & docendam ingrediebaris. Quia ignorauit pacem vltro ipſi à Patre oblatam, & tecum venientem, ſi ab ipſa vt redemptor exciperetis. Quia poſt paululum ad vltionem iniquitatum ſuarum erat à Romanis vaſtanda, & multimodis vexanda miſerijs. Hæc fuit Domine cauſa fletus tui, hæc erga miſeros Hieroſolymitas pietas & miſericordia tua: quos velles ſi ipſi eripi vellent, a tantis malis eripere. Et meam quidem animam vides, vtinam non talem inuenias, quæ quantum eſt ex ſe, te ad fletum prouocet, ſed ad amorem & beneuolentiam inuitet.

5. Poſt hunc ergo fletum, ô Ieſu amator hominum fideliſſime, ingreſſus es Hieroſolymam, & ſtatim veniſti in templum Dei, in domum Patris tui. Inde vendentes & ementes quæ ad ſacrificia pertinebant cum iuſta indignatiane expuliſti, dicens illis: *Domus mea domus orationis eſt: vos autem feciſtis illam ſpeluncam latronum.* Verè Domine, & anima mea per miſericordiam tuam domus tua eſt; domus orationi dicata eſt: ego verò ſuperfluis curis & vanis deſiderijs meis facio eam domum negotiationis, & ſpeluncam latronum. Corripe me in miſerationibus tuis, libera me ab ijs malis meis, vt rebus mundanis vacuus tibi ſoli inhæream, & animam meam factam do-

mum

mum tuam, puram tibi illibatamque cuſtodiam Amen.

MEDITATIO II.

De cœna Chriſti in Bethania, & eius venditione.

I. PVNCTVM. Quinque diebus ante paſſionem tuam, ô immaculate agne Ieſu, ingratiſſimam illam vrbem ingreſſus es, vt tu ſignificatus cum agno figurante conuenires, de quo ſcriptum erat: *Decima die menſis huius tollat vnuſquiſque agnum per familias & domos ſuas. Et ſeruabitis eum vſque ad quartamdecimam diem; immolabitq; eum vniuerſa multitudo filiorum Iſrael.* At pridie illius diei cùm veniſſes Bethaniam in domo Lazari, & ſororum eius, cœnaſti, & inde occaſio non data, ſed accepta tuæ venditionis emerſit. Iam paſſioni & neci proximus, quàm parcè manducabas, quàm modeſtè ſedebas, quàm benignè & vtiliter ad recumbentes verba faciebas. Audiebat te Magdalena dilectrix tua, videbat Lazarum paulo antè ſuſcitatum, & quietè ſedentem ac cibum ſumentem ad menſam tuam: Et dulcedine tuorum ſermonũ illecta, & amore erga te ac gratitudine ob ſuſcitationem fratris incitata voluit aliquod ſignum horũ affectuum exteriùs exhibere. Vnxit ergo iterum & oſculata eſt pedes tuos, & ad maiorẽ fiduciam atque ad amorem feruentiorem prouecta, ſurrexit vt vngeret tremendum caput tuum. Accepit alabaſtrum vnguenti pretioſi ex nardi ſpica compoſiti, quod libram integrã confectionis odoratiſſimæ capiebat. Illud quamuis multi valoris confregit, & ſi toto mundo pretioſius eſſet etiã confringeret ad honorẽ tuum, vt ſuo amori ſatisfaceret. Frangens autem vaſculum vnguentum om-

Matth. 26. vſq; 6. 17. Mar. 14. à verſ. 8. vſque 11. Exo. 12. 3 Ioã. 12. à 1. vſq; 8.

ne ſuper caput tuum effudit, quo & quod melius & pretioſius habebat tibi conſecrauit, & ſanctum corpus tuum vngere ad ſepulturam præuenit. Magnum opus, ſed eo mihi maius, quod non ſolùm admirabile, ſed & imitabile ſcio. Habeo Domine, vas cor meum, & corpus meum, quod ad obſequium tuum mortificatione frangam. Habeo & vnguētum per miſericordiam tuam affectuum humilitatis & charitatis quod effundam. Vngam primùm pedes tuos, & peccata mea innumera ante te proſtratus deflebo. Vngam poſtea caput tuum, & ex memoria beneficiorum tuorũ præ amore & gratitudine exultabo. Tu benignus es, & meum obſequium acceptum feres, & ſi ad effuſionem vnguenti Mariæ domus tota odore repleta eſt, ad deſiderium meum eos pro quibus oro donorum tuorum odore perfundes.

2. Non defuit, ô pijſſime Ieſu, hic pietatis & deuotionis operi, quod cōmune eſt omnibus ſanctis operibus, vt haberet, qui obmurmurationibus aduersùs illud inſurgeret, cœpit detractionem peſſimus Iudas, mulierem hanc ſanctã prodigalitatis & indiſcretionis inſimulans, & vnctionem tuam ſuperfluam vnguenti effuſionem iudicans, quod venditum poſſet egenis erogari. Cùm tamen ipſi cura de egenis nulla eſſet, ſed furtum ex pretio vnguenti, quod ſibi vendendum traderetur, facere conſtituiſſet. Diſcipuli autem detractionem non extinxerunt, ſed proſequuti ſunt dicentes: *Vt quid perditio hæc; potuit enim iſtud venundari multo, & dari pauperibus.* Facile enim eſt etiam bonis, malorũ exemplum ſequi, & prætextu pietatis bona ab ipſis ignorata damnare. Sed ô quoties, Domine, ſimiles huic detractiones audimus eorũ qui tempus cultui tuo impenſum, perditionem inclamant. Qui otioſos iudicat & deſides, quos nō externa aliqua adminiſtratio aut occupatio tenet, ſed ſtudium contem-

Matth. 26.8.

platio-

plationis tecum ac exercitatio amoris deuincit. Da vt ad huiuſmodi latratus ne attendamus quidem, ſed ac ſi nihil de nobis diceretur, intentè ac feruidè tibi vacemus.

3. Non latuit te, ô Ieſu ſcrutator cordium & renum, Iudæ & aliorum diſcipulorum muſſitatio, & poſuiſti cor tuum fidelitatis ac charitatis plenum, vt famulam tuam fidelem, & contemplatiuorum imaginem à linguis maledicis liberares. Quid, inquis, moleſti eſtis huic mulieri? Quid opus eius iudicatis temerariè quod non intelligitis? Numquam deerunt pauperes, quibus ſubueniatis: ego autem citò diſcedam à vobis, cui ſimilia obſequia pietatis exhibere non valebitis. Interdum conuenientius eſt pauperes fugere, & à proximorum miniſterijs vacare, meis verò myſterijs conſiderandis, & affectibus deuotionis intẽdere. Ego ad mortem vado, hæc autem ab ſpiritu meo docta corpus meum quaſi ad ſepulturam vnxit. Vos eam roditis: ego in vniuerſo mundo laudabo; & vbicumque prædicabitur Euangelium, dicetur quòd hæc fecit in memoriam eius. *Bonus es Domine ſperantibus in te,* animæ quærenti te. Tibi meipſum & vniuerſa ad me pertinentia cõfidam, qui tuos non deſeris, immò & a maledicis liberans præmijs cumulatiſſimis imples. Thr. 3.

4. Hæc benigna increpatio tua, ô mitiſſime Ieſu, & ſapiens admonitio tua vndecim Apoſtolos correxit, & pœnitudine ac compunctione repleuit; Iudam verò hominem perditiſſimum proteruiorem reddidit, & ad flagitium maximum prouocauit. Hoc eſt enim reproborum ingenium, vt increpationis medicamento ſalutari peiores fiant. Hic princeps perditorum apud ſeipſum conſtituit te vendere hoſtibus tuis ne crumenam ſuam, quæ ipſum in gehennam demerſit, pretio vnguenti effuſi fraudaret. Abijt ergo ad principes Sacerdotes, & inito pacto iniquitatis ipſe data occaſione

te vendidit, & filium Dei vt vile mancipium principibus Sacerdotum ſe traditurum eſſe promiſit, & triginta argenteorum pollicitationem accepit, & lupus rapaciſſimus ad agnos repedauit vt paſtorem diſcerperet. O in vno facinore quanta ſunt crimina; & quàm verum quòd nemo poteſt corrigere quem tu deſpexeris! Ne me deſpicias bone Domine, ſed ſi cecidero ſubleua me, ne à te ſeparatus, & durior factus, in æternum peream.

5. Sed non licet, ô manſuetiſſime Domine Ieſu, tam celeriter ab huius immanis flagitij conſideratione diſcedere. Tu venderis, ô fili Dei, cuius pretium eſt inæſtimabile, cuius ſanguis pretium eſt omnium noſtrûm, quo à ſeruitute dæmonum liberamur, & pluſquam decem millia talenta noſtrorum peccatorũ exoluimus: vt vile mancipium venderis, vt meam ſtultitiam qua me diabolo vendidi ipſe deleres, & pro me ad ſummam miſeriam mancipiorum, ſcilicet vt pro pecunia commutentur venires. Ab amico, à diſcipulo, ab Apoſtolo venderis, quem columnam Eccleſiæ, fideliũ patrem, miraculorum patratorem feceras. Hunc auaritia decepit, amor pecuniæ deiecit, & in odium tui ac proditionem impulit. Diabolo inſtigante venderis, qui cor Iudæ poſſedit, cupiditatem accendit, & ſummam iniquitatem vt leuem, aut certè vt non adeò grauem, & facile remedium habituram propoſuit. Quibus venderis? non matri quæ tuam innocentiam nouerat; non amicis qui tuam doctrinam imbiberant; nõ ſaltem extraneis qui de moribus ſerui à ſe empti experimentum caperent; ſed hoſtibus immaniſſimis qui tuum ſanguinẽ ſitiebant, qui te implacabili odio proſequebantur. Apud quos vas illud perditionis multa effutiuit, quibus bonam opinionem de te conceptam eleuaret, vt ſuum flagitium aliquo prætextu contegeret. Quanti venderis? Triginta argenteis, pretio viliſ-

ſimo.

ſimo, quo communiter diſtrahebantur mancipia: & hoc non tam à venditore extorto, nam ipſe tanquam ſi rem nullius valoris offerret pretium voluntati emẽtium taxandum reliquit, quam ab ipſis emptoribus oblatum. Ad quid tandem venderis? Non vt emptoribus ſeruias, ſed vt ab illis morti tradaris. Iudas occaſionem proditionis quærit, cœtus Iudæorum ſponſionis ſibi factæ exolutionẽ expectat. Tu verò agne manſuete Iudam mãſuetudine ſuſtines, charitate complecteris, eius bonum nomen apud alios tueris, & mihi occaſionem præbes te deflendi, & exemplum inimicos diligendi, & tuam excellentiſſimam charitatem imitandi.

MEDITATIO III.

De vltima cœna Christi legali.

I. PVNCTVM. Poſt cœnam hanc Bethaniæ factam, ô humillime Domine Ieſu, poſt celebrem illum ingreſſum, quo Hieroſolymæ cum tanto applauſu exceptus es, poſt longas per tres ſequentes dies cum Iudæis diſputationes habitas, ac mirabilia patrata, poſt ingratitudinem eorum expertam, mutabilitatemque ſæculi declaratam, quia tam ſolemniter exceptus ab omnibus ſtatim relictus es, & à nullo inuitatus, ac Bethaniam hoſpitij & refectionis gratia redire compulſus, inſtabat dies paſſionis tuę, quam obedientiæ & multarum virtutum operibus præueniſti. Quinta namque die à ſolemni illo ingreſſu tuo ad veſperam lex erat agnum comedendi, ac Paſcha celebrãdi: quod in tanto diſcrimine cõpos tui exiſtens, & legis cuſtodiam omnibus anteponens voluiſti ſolemni ritu peragere. Pauper eras, ô fons omnium bonorum noſtrorum, nec apparatũ neceſſarium ad Paſcha celebrã-

Matt. 26 à 17. vſque 25. Mar. 14. 10. vſque 22. Luc. 22. 3. vſque 13

dum habebas, quare opus fuit ab alio aliquo poſtulare. Vocaſti ergo Petrum & Ioannem, quibus iniunxiſti vt ingreſſi ciuitatem neceſſaria pararent. Optimi præcurſores tui Petrus & Ioannes, fides & gratia: hæ namque virtutes gratum tibi hoſpitium parant. Sed an putabimus quæ hîc contigerunt multiplici myſterio vacare? Nullo modo. Introeuntibus vobis in ciuitatem, ais, occurret vobis homo amphoram aquę portans. In eam igitur domum vis hoſpitio recipi, in quam ad munditiem & ad compunctionem lacrymarum aqua portatur. Sequimini illum: hunc namque puritatis & compunctionis portatorem, conſequens eſt vt fides charitate formata & gratia ſequatur. Patri autem familias, quem ego elegi, quem nuntijs meis per gratiam meam obſequētem præuidi, dicite: Tempus meum, mihi præ omnibus deſideratum patięndi propè eſt: apud te facio Paſcha cum diſcipulis meis. Ipſe ô Domine, ſtatim obediuit, cœnaculum grande ſtratum obtulit, te libenti animo excepit, & liberaliter neceſſaria ad eſum agni miniſtrauit. Fac vt huius hominis me imitatorem exhibeam, qui auditis inſpirationibus tuis cor meum tibi offeram, & lætus te hoſpitem ſalutarem excipiam.

2. Præmiſſis diſcipulis cœnam paraturis, ô bone Ieſu, priuſquam eos ſequereris, & à Bethania egredereris, valedixiſti matri. Quis enim credat hoſpitibus inſalutatis, & matre pijſſima tuorum ſecretorum conſcia abſque ſalutatione relicta te tam longum iter à terra ad cœlum inchoaſſe. Matrem itaque Virginem ſeorſum aduocaſti, eique patefeciſti quod ipſa coniectura ſuſpicabatur, aduenisse iam tempus, in quo eras pro humano genere moriturus, & à mundo ad Patrem tranſiturus. Narraſti ei forſitan ſigillatim quot iniuriæ & cōtumeliæ, quot itinera ex vno iudice in alium, quot alapæ & colaphi, & flagella & vulnera, & quàm

terri-

terribilis & acerba mors te manebat. Quæ ipſa audiens gladio immenſi doloris ſaucia te vnicum bonum ſuum voluntate promptiſſima Patri obtulit, & eius decreto ſe ſubiecit; & naturam matris tuam vitam impensè cupientis immenſa charitate ſuperauit. Da Domine huic ſeruulo matris tuæ vt ſciat ei condolere, & pro tua voluntate in rebus etiam arduis & naturæ repugnantibus propriam voluntatem exuere. Ab illa tandem diſcedens audiſti dicentem & imprecantem: *Exaudiat te Dominus* & Pater tuus, ô fili mi, *in die* hac *tribulationis* tuæ; *protegat te nomen Dei Iacob. Mittat tibi auxilium de ſancto: & de Syon tueatur te. Memor ſit omnis ſacrificij tui, & holocauſtum tuum pingue fiat. Tribuat tibi ſecundùm cor tuum: & omne conſilium tuum confirmet.*

3. Profectus es ergo, ô Ieſu ſuperdulciſſime, à domo illorum qui diligebant te, vt ad eos ires qui te volebant occidere. Ibas gaudens quia redemptionem noſtram à tua morte emanaturam propinquam videbas. Ibat & tecum perditus Iudas, cuius conſortium tu agnus manſuetus non exhorrebas. Ibant & tecum alij diſcipuli nimia triſtitia affecti, quia tibi mortem imminere formidabant, quorum corda ſuauiſſimis verbis, & dulci alloquio mulcebas. Ingreſſus es ciuitatem ac domum illius fœlicis hoſpitis tui, quem aduocaſti, cui ob hoſpitium gratias egiſti, & poſtea innumeris beneficijs cumulaſti. Si enim qui dederit potum *Matth.* vni ex minimis calicem aquæ frigidæ in nomine diſci- *10.42.* puli, ſiue quia diſcipulus tuus eſt, non perdet mercedem ſuam, quanto minus is illam perdidit, qui tibi omnium electorum parenti optimo, quia omnium eras Dominus, hoſpitium præbuit, & omnia neceſſaria ad cœnam affatim ſuppeditauit. Poſtea omnibus de more paratis ad menſam ſediſti cum diſcipulis tuis. Et aperiens os tuum dixiſti illis: *Deſiderio deſideraui* *Lu.22.15*

hoc

hoc Paſcha manducare vobiſcum antequam patiar. Et quare, ô Domine, magno deſiderio deſideraſti paſchalem agnum apud illos, & cum illis manducare? Profectò quia in cœna illa corpus tuum in Euchariſtia eras mihi præbiturus, & poſt illam ad necem pro me ſuſtinendam iturus. O ſi ego deſiderarem occaſiones patiendi, & grata obſequia tibi præſtandi!

4. Stans igitur ad menſam, ô Ieſu obedientiſſime, accinctus renes, & baculum in manu habens, vt legis ſcita compleres, & tuam ſtrenuitatem & promptitudinem ad ſuſtinendam crucem demonſtrares, cœnam quietus expectabas. Miniſtratus eſt tibi agnus aſſus figura tui, & cõmota ſunt omnia viſcera tua, quia quidquid poſtero die ſuper te venturum erat contemplatus es. Tu, ô agne mitiſſime, agnum in fruſta concidis, & confractis oſſibus eius vt eſſes tanquam miniſter inter diſcumbentes diuidis: & ſimul cum illis adiunctis lactucis agreſtibus feſtinanter, modeſtè tamen comedis: & cuncta quæ ſignificabantur aduertis. Feſtinantia comedendi tuæ paſſionis celeritatem portendebat; agnus aſſus te charitate poſſeſſum, & in cruce clauis confoſſum: amaræ lactucæ amaritudinem dolorum tuorum, & diuiſio agni in partes tui ſancti corporis diſciſſionem præſignabat. Hęc recordatio occupet ô Domine animam meam cùm corpus reficio: hi dolores tui occupent memoriam meã cùm carni neceſſaria miniſtro, qui & ſuperflua ciborum reſecent, & cor meum gladio compaſſionis vulnerent.

MEDITATIO IV.

De lotione pedum diſcipulorum.

Ioã. 13. à 1. vſq; 15 1. PVNCTVM. Peracta cœna, ô ſuperamantiſſime Domine Ieſu Chriſte, opus ſtupendæ humilita-

tis operatus es quo proximus mo[illegible] viam humilitatis nos verbo & exemplo doceres, & [illegible]cramẽtum corporis & ſanguinis tui ſub ſpeciebu[illegible] [illegible]nis & vini accipiendum præmunires. Sciebas optimè horam tuam imminere, à te ſcilicet ſummè deſideratam, in qua eras ab hoc mundo ad Patrem iturus. Diligebas tuos, nimirum Apoſtolos & electos tuos, quia tui erant, & eos à Patre diligendos accepiſti. Et quomodo diligebas? Certè in finem, id eſt, feruentiſſimè, tenerrimè, perſeueranter, & vt ipſi finem ſuum in hac vita familiaritatem tuam, & in futura æternam fœlicitatem acciperent. Hic amor, ô Princeps clariſſime, te ad obeundum obſequium viliſſimorũ ſeruorum impulit. Sciebas optimè te eſſe filium Dei non adoptione, ſed natura, te eſſe ſapientiſſimum quem nihil latere potuit, nec proditio Iudæ: te eſſe potiſſimum, cui Pater omnem dedit poteſtatem in cœlo & in terra: te proximum eſſe vt ad Patrem redires, & ad dexteram eius ſederes. Hæc, inquam, optimè noueras, at amor qui maieſtatem neſcit, qui quantum poteſt æqualitatem efficit, te cum ſeruis ſeruum eſſe decreuit. Surgis itaque à cœna illis ſedentibus, & in ſua quiete manentibus, ponis veſtimenta tua, pallium ſcilicet externum quod operi faciendo aliquod impedimentum præſtaret, & vt commodiùs ſeruires, & ſordes pedum diſcipulorum elueres, linteo præcinxiſti te. O ſi ego tibi obſequuturus a mea ignauia conſurgerem! ô ſi omnia creata à cordis affectu deponerem! ô ſi me vera abnegatione præcingerem! Fac ô pijſſime Domine, vt hinc non diſcedam, donec iſta dono tuæ liberalitatis acquiram.

2. Perſequutus es, ô humillime Domine Ieſu Chriſte, opus tuum. Tu per teipſum, & ſine adiutorio alterius aduexiſti aquam (nam quis alius poſſet aquam puritatis ad nos mundandos afferre) & miſiſti eam

in peluim, & ad Petrum accedens, quem dignitas illi promiſſa, & ord[illegible]omus tuæ primo loco ſedere fecerant, anteque e[illegible]pedes procumbens, eum lauare volebas. Quid Petrus faceret, quidve ſentiret, cùm te ante ſe genuflexum vidit? Obſtupuit ille ad tantam humilitatem tuam, & apud te proſtratus exclamauit, dicens: Domine, tu mihi lauas pedes? Tu quem verè filium Dei viui confeſſus ſum, quem æqualem Patri, regem & ſacerdotem magnum; Angelorum & hominum caput eſſe cognoſco, mihi homuncioni m[illegible]ſerrimo non iam manus, ſed pedes ſordidos lauare [illegible]onſtituis? At tu, Domine, quid? Quod ego facio, ô Petre, inquis, tu neſcis modò; ſcies autem poſteà. Ne ante tempus cordis mei cõſilia diſcutias, ne indiſcreto feruore tuam munditiam impedias: decet me omnem iuſtitiam implere: decet & te mihi in omnibus obedire, & ſi ego ita diſpoſuero, inſolita & vix ab hominibus audita, ex mea liberalitate dona percipere. Reluctatur adhuc Petrus, ô magiſter bone, neſciens quid faceret. Non lauabis, ait, mihi pedes in æternum. Siccine Petre reſiſtis? vis adhuc poſt gratiam acceptam in ſordibus imperfectionum hærere? renuis ab eo qui author ſanctitatis eſt perfectè mundari? Facile eſt ab immunditia parua, quam ſponte retinemus, & eluere nolumus, ad magnam proſilire. Ideo forſitan audis: Si non lauero te, non habebis partem mecum: nec meum diſcipulum reputabo, nec in ſchola mea, neque inter meos diſcipulos ſuſtinebo. Magnum malum eſt inobedientia, ô Rex meus, præſertim ſi ei pertinaciæ vitium accedat. Satius eſt obedire tibi ac prælatis à te conſtitutis, quàm boni prætextu diſcrimen gratiæ amittendæ ſubire. Nouit hoc opportunè Petrus: nam ad tam terribile verbum expauit, & timore correptus ſubintulit: Si ita ſe res habet, laua Domine non tantùm pedes, ſed & manus & caput. Sed tu, ô bone Ieſu,

iam huius myſterij aliquid pandis. Qui lotus eſt & per gratiam & pœnitentiam à criminibus mundus, non indiget niſi vt à leuioribus culpis ſe mundet, & vt pedes affectuum lauet. Eluiſti ergo pedes Petri, ſed quanta humilitate, quanta modeſtia, quanta gratia. Linteo quo præcingebaris, terſiſti, tenerrimè pedibus oſcula fixiſti, & diſcipulum illum lacrymis reſolutum, & amore inflammatum, ac mira conſolatione repletum à ſordibus corporis animæque mundaſti. *Munda me Domine & mundabor, ſana me & ſanabor, ſalua me & ſaluus ero, quoniam laus mea tu es.* *Ierem. 17.14.*

3. A Petro, ô conſtantiſſime Ieſu, ad alios diſcipulos tranſiuiſti, eoſque eadem humilitate & comitate lauiſti, donec ad miſerum Iudam veniens ad eius etiam pedes te humillimè & admirabili mititate proſtraſti. O quis ſciret duo hæc corda tuum & illius inter ſe conferre. Iudæ cor erat fœdiſſimum, tuum ſanctiſſimum: illud ſaxo durius, hoc miſeratione blandius; illud odio, hoc amore poſſeſſum: illud reſiſtens, hoc inſtinctus ſalutares immittens. Eluebas illum maiori affectu, tuis lacrymis aquam miſcebas, illiſque pedes rigabas. Loquebaris potenter in corde illius, peccati iam cœpti & poſt paullulum perficiendi enormitatem obijciebas, ad veniam & priſtinam amicitiam inuitabas. Ille verò duritiæ ſuæ murum oppoſuit, ne ad ſalutem vinceretur, & in ſuo peccato perſeuerare diſpoſuit. O *animæ irreuerenti & infrunitæ ne tradas me* Domine. Simul accipiam qualiter debeam inimicos diligere, bonum pro malo reddere, & eos nō maleuolentia, ſed beneficijs ſuperare. *Eccli. 23. 6.*

4. Lotionis opere ad extremum perducto, ô Patris ſapientia bone Ieſu, linteum poſuiſti, veſtem accepiſti, & inter diſcipulos ſedens facti tui rationem declaraſti. Hæc ſunt verba tua dulciora ſuper mel & fauum

tota deuotione cogitanda. Scitis quid fecerim vobis: nam multi poſtea legent, imò & interpretabuntur, & neſcient. Vos vocatis me Magiſter & Domine, & bene dicitis. Sum etenim: verus omnium Magiſter qui viam ſalutis doceo, qui ad vitam æternam erudio, qui auxilia ad exequendum confero. Sum & Dominus omnium diues in omnes qui inuocant me, qui ſupra actiones & corpora & animas poteſtatem habeo. Si igitur ego tantus Magiſter & Dominus laui pedes veſtros, quanto magis vos debetis ad inuicem opera humilitatis & charitatis exhibere. Hæc feci vt vos me imitemini, & ex me exemplum capiatis. Non ſufficiet hæc ſcire niſi opus ſcientiam ſequatur, quod hominem efficit ſtudioſum atque beatum. O dulcis Ieſu, te magiſtrum ſapientiſſimum audio, te Dominum omnipotentem ſequor, humilitati & charitati vacare conſtituo.

MEDITATIO V.

De inſtitutione Euchariſtiæ.

Mat. 26. à 26. vſque 29. Mar. 14. à 22. vſque 25. Luc. 22. à 19. vſque 21.

1. PVNCTVM. Antequam ad mortem exires, ô benigniſſime ac dulciſſime redemptor Ieſu, in Eccleſia tua inæſtimabilem theſaurũ condidiſti, quod euidens argumentum eſſet, tuæ erga nos benigniſſimæ charitatis. Theſaurus iſte eſt venerabile ſacramẽtum, & immaculatum ſacrificium corporis & ſanguinis tui, quo verè te ad vitam æternam comedimus, & Patrem æternum ob peccata noſtra ad iram prouocatum placamus. Inſtituiſti hoc ſacramentum poſt cœnam legalem, vt hanc typum illius fuiſſe, ob memoriamque liberationis noſtræ à peccato, & in gratitudinem tanti beneficij celebrandum eſſe intelligamus. Et prope paſſionem tuam, quando Iudæi aduersùm te

crucem & ſpinas & tanta mala præparabant, vt tuum immenſum amorem tantis iniurijs nunquam ſuperatū cognoſcamus. Et bene lotis & inſtructis a te diſcipulis, vt nos ad tuam menſam acceſſuri à leuiſſimis quibuſque defectibus compunctionis aqua lauemus. Huic aquæ nunc immergar, ô Domine, eaque ab omnibus meis maculis lauer, vt quoquomodo dignus fiam conſideratione huic myſterio myſteriorum aſſiſtere, & opus hoc benigniſſimæ largitatis tuæ fructum animæ meditari.

2. Recumbens igitur cum diſcipulis tuis iterum, ô fideliſſime amator Ieſu, miraculum miraculorum patraſti, quo nō aliud quàm temetipſum nobis in cibum & potum dares. Accepiſti è menſa vnum panem manibus tuis, quibus imples omne animal benedictione. Extuliſti in cœlum oculos, vt donū illud cęleſte oſtenderes. Egiſti Patri gratias, vt nomine omniū noſtrûm quorum es caput pro tali ac tanto theſauro gratus exiſteres. Benediſti panem, dicens: Hoc eſt corpus meum, vt his verbis illum in melius commutares. Verbum enim tuum, ô Redemptor potentiſſime, quod operatorium eſt, quod vniuerſum mundum ex nihilo fecit, tranſubſtantiationē hanc mirabilem molitū eſt, & panem illum in tuum ſacroſanctum corpus verè conuertit. Ita ſcilicet vt poſt prolationem illorum verborum ſub illis accidentibus panis ſubſtantia nō eſſet, ſed corpus tuum integrum, & per concomitantiam ad illud ſanguis, & anima, & diuinitas tua, & quidquid inerat tibiipſi lateret. O igitur admirabilis ſapientia tua, Domine, talem cibum inueniens, quo vitam animæ ſupernaturalē gratiæ augeret & in æternum protelaret. O inæſtimabilis bonitas tua hunc theſaurum theſaurorum impertiens quo non iam bona tua, ſed teipſum Deum meum nobis cōmunicares. O infinita potentia tua tale opus momento & faciliter peragens,

quod opus ipſum creationis æquaret, immo & fructibus in immenſum excelleret. O immenſa charitas tua, qua reliquiſti nobis pretioſiſſimam hæreditatem: non regnum, non opes, non honores, non ſcientiam, non dignitatem perituram, non aquam de petra, non manna de media aeris regione cadens, non Angelum, non demum aliquid ſimile, ſed teipſum Deum & hominē, ac verum panem de cœlo deſcendentem. O ineffabilis largitas tua, qua dediſti te nobis non tantùm in regem, in dominum, in patrem, in fratrem, in ſponſum, in ſodalem, in magiſtrum, in aduocatum, ſed in cibū, quem manibus tractaremus, ore & dentibus ruminaremus, in viſceribus noſtris reconderemus, cui intimè coniungeremur, & à quo in ſe conuerteremur, ac in vitam ſpiritualem & diuinam, ſeu deiformē transformaremur. Hunc panem tu fregiſti, ô bone Ieſu, quo ad externam illam ſpeciem, corpore tuo in qualibet particula etiam minima integro permanente. Ad eum ſuſcipiendum diſcipulos firma fide, intima reuerentia, & ardentiſſima charitate pręparaſti. Et tandem eos ac teipſum quoque hoc viuifico alimento cibaſti: illos quidem vt gratia repleres & roborares, te verò ipſum vt eos & nos ad ſumendum animares, & exemplum huic cœleſti pani communicandi præberes.

3. Tu, ô Ieſu amator hominum ardentiſſime, es Rex ille ſupremus qui feciſti cœnam magnam, ad quam diſcipuli tui primùm, deinde vniuerſæ gentes & populi vocati ſunt. Cœna autem magna, & conuiuium opiparum cibo ac potu cōſtare debet. Dic ergo nunc quęſo qui corpus tuum in cibum præbes, quemnam potū huic cibo congruentem adminiſtras? Accepiſti è menſa calicem vnum in quo erat vinum, & illis verbis: *Hic eſt ſanguis meus*, præmiſſa ſicut in pane gratiarū actione, in tuum ſanguinem conuertiſti. Iam ſub illis accidentibus vini, ſubſtantia vini non erat, ſed verè & rea-

iter ſanguis tuus, non quidem à corpore ſeparatus, ſed in corporis venis incluſus. Hoc pretioſo ſanguine tuo potaſti eos, & pactum cum Eccleſia tua, quam illi repræſentabant, pepigiſti, teſtamentumque edidiſti ſanguine confirmatum, quo omnium tuorum bonorum hæres inſtituta eſt. *Hic ſanguis*, ais, non guttatim inſtillabitur, ſed abundantiſſimè poſt paululum effundetur pro omnibus quidem ſufficienter & pro multis, ſcilicet pro electis efficaciter in remiſſionem peccatorum. Nullum eſt peccatum, à quo tuus iſte ſanguis non abluat, nulla iniquitas, quam non deleat. Biberunt illi pari fide, reuerentia & amore ſanguinem tuum: oculos enim mentis eorum illuminaſti, & cor miris affectibus amoris repleuiſti, vt tanquam primitiæ fruentium hoc cibo, eſſent exemplum fidelibus qui ab eo die vſque ad finem mundi communicaturi ſunt. *Iam frumento & vino ſtabiliuiſti* nos Domine, frumento, quod nos electos facit; vino quod nos caſtos & mundos efficit. Ita hunc panem & hoc vinum ſumamus, vt nullis tentationibus à te ſeparemur. *Gen. 27. 37.*

4. Facto hoc maximo miraculo, ô Ieſu dulciſſime, & ſacramento tui corporis & ſanguinis inſtituto, poteſtatem illud conficiendi reliquiſti Apoſtolis tuis, & omnibus Eccleſiæ tuæ ſacerdotibus, illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem.* Dediſti ergo non Angelis, ſed nobis puſillis hominibus hanc admirandam poteſtatem ſuper corpus & ſanguinem tuum: vt ſcilicet tuam perſonam agamus, & ac ſic eſſemus quidam Chriſti in terra, dicamus: Non, hoc eſt corpus Chriſti, ſed: Hoc eſt corpus meum, & hic eſt ſanguis meus: & hæc dicentes tuum corpus & ſanguinem ſub ſpeciebus panis & vini conſecremus. Miramur, ô Domine, quòd ad imperium Ioſue *ſtetit ſol* in loco ſuo, vt dux ille *vlciſceretur de inimicis ſuis.* Sed multo magis miremur, quòd ſacerdos te Iuſtitiæ ſolem ad ſuas ma-

nus aduehat, & vno verbo panem ac vinum in tuum corpus & ſanguinem vertat. Et ſolem quidem vnus Ioſue detinuit, & vnus Iſaias retrogredi fecit. At te con-
*Iſai.*38.8 ditorem Solis non vnus ſed innumerabiles ſacerdotes per Eccleſiam ſparſi ad ſuas manus vocant, & quaſi retroagi & ad nos iterum venire te potentibus verbis à te inſtitutis efficiunt.

5. Conſecrant igitur ſacerdotes, ô dulciſſime Ieſu, hoc Euchariſtiæ ſacramentum continens corpus & ſanguinem tuum, non ſolùm vt ſibi hanc bonam gratiam, immò fontem gratiarum ſumant, & dent cæteris, ſed vt illam tam pro viuis quàm pro defunctis æterno Patri offerant. Hic enim panis non tantùm ſacramentum eſt, verùm & ſacrificium ac holocauſtum omnium ſanctiſſimum, quod eliminatis ſacrificijs veteris legis, ad obtinendam remiſſionem peccatorum, & ad gratias pro beneficijs agendas, & ad noua dona impetranda iugiter immolamus. Non repellet nos Pater; quia te repræſentantes hoc immaculatum ſacrificium offerimus: immò tu es præcipuus Dei cultor qui manibus noſtris teipſum offers. *Verè ſacerdos in æternum*
*Pſ.*103.4 *ſecundùm ordinem Melchiſedech.* Neque oblationem
Matt. 4. noſtram reijciet, quam filium ſuum dilectiſſimum,
17. in quo ſibi benè complacuit, eſſe cognoſcit. Neque nos vacuos à ſe dimittet, quos filium ſuum, in quo omnia nobis donabit, in manibus portare animaduertit.

6. Vis omninò, ô amator ardentiſſime Ieſu, vt non lateat nos quam ob cauſſam hoc ſacramentum & ſacrificium inſtitueris, nempe vt tuis opibus ac theſauris frueremur. Id etiam ſignificant illa verba: *Hoc facite in meam commemorationem.* Meorum, ait, beneficiorum ne obliuiſcamini, hoc ſacramento, quod non ſolùm veritas eſt, verùm & ſacrificij mei cruenti, quod in cruce oblaturus ſum, repræſentatio, meæ paſſionis

recor-

recordamini. Hęc quotieſcumque feceritis ad memoriam reuocate, quomodo pro vobis homo factus ſim, quid ad veſtram ſalutē fecerim, quanta mala ſuſtinuerim, quamque multiplicium virtutū viam vobis oſtenderim. Pro hoc aduentu meo, quod hoc ſacramento commemoratur, diligite me. Pro operibus vitæ meæ adorate & magnificate me. Pro doloribus & paſſionibus & morte mea condolete mihi. Virtutes meas hîc non tam delineatas quàm expreſſas, præſertim humilitatem, obedientiam, puritatem imitamini, vt fructū abundantem vitæ æternæ feratis. Ita Domine fiat, hoc ſit ſtudiū noſtrum, tibi gratias agere ſemper, & vitam tuam in tabella noſtræ conuerſationis exprimere.

7. In hac etiam menſa tua, ô ſanctiſſime Saluator Ieſu, euidenter apparuit, quàm ſanctè hæc myſteria tua tractāda ſunt, & quàm terribilis pœna maneat eos qui ea indignè & irreuerenter aſſumpſerint. Iudas infœlix indignè hoc ſacramentum acceperat. Tu verò turbaris ſpiritu lupum iſtum inter agnos videns, & tantam eius impietatem exhorrens. Proditorem tibi notum eſſe illis verbis aperuiſti: *Amen dico vobis, quia vnus veſtrûm me traditurus eſt:* tum vt tuam diuinitatem cuncta ſecreta rimantem patefaceres, tum vt illum cui terribiliter comminatus es ad pœnitentiam reduceres. Et quidem Apoſtoli de proditione contriſtati ſunt, & timore correpti. Nam in vera humilitate ſtabiliti, licèt nullius ſceleris conſcij formidarunt ſinguli ne à Deo derelicti in tam immane flagitium inciderent. Iudas verò qui indignè ſacramentum ſumens iudicium ſibi & damnationem manducauerat, & biberat, durior factus & panem in condimento intinctum à te datum inuerecundè accepit, & protinus ad te tradendū exiuit. Verè tunc clarificatus es, quia & ſchola illa tua à tā perdito homine purgata eſt, & paſſio tua quæ initiū erat claritatis tuæ ad inchoationem

adducta. Inſere Domine in cordibus noſtris tui amoris & timoris affectum, vt dignè & reuerenter te ſuſcipere curemus, & ab indigna ſumptione tui pluſquam ab ipſa gehenna caueamus.

MEDITATIO VI.

De exitu Chriſti in hortum, & mœſtitia & oratione eius.

Mat. 26. *à* 36. *vſque* 46. *Mar.* 14. *à*.31. *vſque* 42. *Lu.* 22. *à* 40. *vſq;* 46. *Ioan.* 18. *v.* 1.

1. PVNCTVM. His omnibus myſterijs ritè expletis, ô mitiſſime Domine Ieſu Chriſte, & ſermone mellifluo poſt cœnam habito, ac hymno in gratiarum actionẽ dicto, egreſſus es è cœnaculo cum diſcipulis tuis, vt vniuerſus mundus tuum erga Patrem amorem & obedientiam intelligeret. Ibas inter illos dulciſſimus Pater inter filios, iam omnes in commune de rebus cœleſtibus ſuauiſſimè alloquens, iam illum, poſtea verò alium tuo ſermone deliniens. Ibas ad hortum, vt vbi cœpit mors humani generis, inchoaret & vita. Ibas, & à domo tui hoſpitis diſcedebas, ne ille in tua comprehenſione aliquid mali aut detrimẽti ſuſtineret. Ibas ad orationis locum, quia ſemper ſolebas noctes inſomnes in oratione traducere. Nec animus ille conſtans & integer tuus paſſus eſt conſuetis horis, loco orationis cedere, nec ob timorem imminentium iniuriarum abſcondi. Ibas tandem in locum proditori ſatis notum, ex quo datur intelligi te ſponte & amore noſtro inflammatum ad paſſionem properare.

2. Iter igitur faciens, ô clementiſſime redemptor Ieſu, veniſti in villam quæ dicebatur Gethſemani, octoque diſcipulis iniunxiſti, vt expectarent, vt vigilarent, vt orarent; aſſumptiſque tecum Petro, Iacobo & Ioanne, eos ad notitiam maiorum myſteriorum vocaſti. Neq; enim omnes ad æqualẽ gratiam, nec ad

æqualia dona vocamur. Et quidem illi nequaquam indignati ſunt, nec iſti ob maiorem fauorem in ſuperbiam elati. Ex quo diſcam Domine, me tuæ voluntati cõmittere, & poſtquam fideliter egero quod in me eſt, quibuſcumque donis etiam minoribus contentus eſſe. Nullius rei es mihi debitor, & qui ob peccata mea gehennam mereor, & quocumque in dono ſatis ſuperque ſupra meam dignitatem accipio.

3. Dimiſſis octo diſcipulis, & tribus adiunctis cœpiſti, ô amabiliſſime Domine Ieſu, pauere & tædere, contriſtari, & mœſtus eſſe. Nam vt paſſio tua eſſet acerbior, omnem lætitiam procul abieciſti, & affectus tribulationis & afflictionis aduocaſti. Excitatus eſt in te timor maximus vſque ad pauorem & tremorem, malorum iam imminentium, nempe iniuriarum, contumeliarum, irriſionum, ſubſannationum, flagellorum, ſpinarum, clauorum, ac terribiliſſimæ mortis, quam eras ſequenti die paſſurus. Suſcitatum eſt tædiũ ac horror omnium rerum huius mundi, nihilque tuæ naturæ humanæ placebat, illumque hominum ingratitudo, quam præſentem videbas, & ſupina oſcitantia eorum qui non compatiuntur tibi, abundè generabat. Surrexit incõſolabilis triſtitia de iniquitatib. noſtris concepta, quibus Patrem tuum videbas offenſum, & de afflictionibus cœtus omnium iuſtorum quibus erat opprimendus, & de caſu & vaſtatione illius populi à te dilecti, quem ob necem tuam videbas omni calamitati adiudicatum; Ac tandem comprehendit te mœſtitia, & eximius angor animi ortus ex ſcandalo à te præſcito diſcipulorum tuorum, de perditione Iudæ & præcipuè ex compaſſione pijſſimæ Matris tuæ, quam videbas ineffabilibus doloribus & anxietatibus tribulandam. Hæc omnia licet ſic ad expoſitionem diſtincta ſimul concurrebant, & pauorem, tædium, triſtitiam & mœſtitudinem excitabant.

Pſal. 54. 5. Vox enim tua eſt: *Cor meum conturbatum eſt in me, & formido mortis cecidit ſuper me. Timor & tremor venerunt ſuper me, & contexerunt me afflictionum tenebræ.* Pſal. 68. 2. *Vere intrauerunt aquæ vſque ad animam tuam. Veniſti in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit te.* Sed ſi deſideras, Domine, & vehementer deſideras paſſionem tuam, quomodo eam times? Deſiderabas quidem ex amore nimio occupante cor tuum. Timebas tamen ex infirmitate naturæ aſſumptæ, cui voluntariè ſuos affectus relinquebas vt pro nobis amplius patereris, & timore tuo nos in tribulationibus & in mortis anguſtia roborares.

4. Hanc triſtitiam & mœrorem tuum, ô ſolatium deſolatorum Ieſu, nequaquam à tribus illis diſcipulis abſcondiſti. Immò manifeſtaſti eis, dicens: *Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem.* Vt ipſi qui transfigurationis gloriam viderant, magnitudinem anxietatum pro hominibus aſſumptarum aduerterent. Vt omnes te verum hominem affectus humanos habentem intelligerent, & pro tanta triſtitia pro ipſis admiſſa gratias referrent. Certè Domine hæc triſtitia vſque ad mortem fuit, quæ abſq; nulla intermiſſione vſque ad mortem durauit: quæ anguſtias mortis ſecum attulit, quæ ſufficiens eſſet mortem inferre. Compaſſionem, & quodammodo conſolationem à diſcipulis poſcis, dum ais: *Suſtinete hic, & vigilate mecum.* Ac ſi diceres: Vel hoc ſit mihi ſolatium, ſi vos mecum vigiletis, & pro veſtra ſalute in orationem incumbatis. Et hoc ſanè dixiſti non propter te, ſed propter nos, vt oſtendas tibi gratiſſimum eſſe, ſi tibi compatiamur, & in oratione perſeueremus,

5. Hoc dicto, ô piiſſime Domine Ieſu, auulſus es ab his tribus diſcipulis tuis, vt orationem funderes, & eam ſolitariam eſſe debere, & non ſolùm ab hominibus, verùm & ab omnibus curis & deſiderijs tempo-

ralibus ſequeſtratam eſſe doceres. In loco autem orationis conſtitutus eximia cum reuerentia genua coram Patre flexiſti, & procidens in faciem tuam, ipſi terræ eam affixiſti, & ex imo pectore ſuſpiria trahens ac non ſine lacrymis ita orationem inchoaſti: *Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte: verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.* Pater mi, ô Rex gloriæ, verbum confidentiæ & amoris eſt. Quem enim filius niſi Patrem ſanctiſſimum diligat, & in quo niſi in amantiſſimo Patre confidat? *Si poſſibile eſt*, vel ſecundùm tuam ordinatam voluntatem factibile, verbum iuſtitiæ eſt, quæ ſolùm decentia poſtulare contendit. *Tranſeat à me calix*, verbum naturæ tuæ eſt, quæ mundo ſuper vniuerſas hominum & Angelorum vitas vtiliſſima naturaliter mortem nimis metuebat, & ab iniurijs & contumelijs, quæ nullo modo promeruerat, ſe orationis ſcuto liberabat. *Verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu,* verbum perfectiſſimæ abnegationis & reſignationis eſt, quo voluntas tua ſe diuinæ voluntati ſubiecit, & ſi ita erat diuinum beneplacitum præ iucunda vita acerbiſſimam mortem elegit. Hæc ergo oratio tua noſtræ orationis eſt forma, quæ ſi grata tibi futura eſt, & nobis vtilis, reuerentiam, attentionem, fiduciam & amorem comites habebit, licita, & tibi placita petet, & ex corde reſignato neceſſaria poſtulabit.

6. Poſt hanc orationem longam ſatis atque prolixam, ô bone Ieſu, cuius ſubſtantiam ſacer ſcriptor retulit, & verba ac affectus pijs animabus conſiderandos reliquit, diſcipulorum curam gerens, & prælatis atque paſtoribus, & reliquis munus aliquod obeuntibus ſui officij curâ inijciẽs ad ipſos tres diſcipulos regreſſus es, vt vigilares ſuper gregẽ tuũ, & in eo ſtudiũ orationis accenderes. Placet tibi maximè hæc viciſſitudo orationis & actionis, & vt tui iã ad te ſe recipiãt,

iam exeant & animabus lucrandis intendant. Inueniſti autem diſcipulos non orantes, non vigilantes, ſed dormientes. Tunc officium boni & ſoliciti paſtoris aſſumens excitaſti eos, & primùm Simonem, cui ob paſtorale munus maior cura vigilandi & orandi incũbebat, deinde alios benignè ſatis increpaſti. Quid & poſt benignam increpationem tu, qui optime agnoſcis figmentum noſtrum, illos excuſatione pia erigis. *Scio*, inquis, *quia ſpiritus veſter promptus eſt: at caro veſtra ſatis infirma.* Ideo non miror quòd dormieritis, ſed nunc iterum aduigilate, *& ſpiritus promptitudine & feruore carnis infirmitatem vincite.* Hæc admonitio tua, ô Deus meus, ad omnes nos pertinet. Da obſecro vt orationi intendamus, & feruore ſpiritus carnis imbecillitatem ſuperemus.

7. Excitatis diſcipulis, ô clementiſſime Ieſu, iterum ad orationem redis, iterum ardentiùs & prolixiùs oras, & apud Patrem vt libereris ſuam omnipotentiam commemoras. *Abba Pater, omnia tibi poſſibilia ſunt, transfer calicem hunc à me.* Et forſitan hæc in iſto quoque ſenſu dixiſti, vt fructus paſſionis tuæ in te non ſe contineret, ſed ad nos omnes abundanter trãſiret. Finita autem hac oratione ſecundò ad diſcipulos viſitandos regrederis, & eos altiùs dormientes inueniens, vel amanter excitaſti, ne nimis contriſtarẽtur, quia non habebant quid tibi reſponderent: vel præ compaſſione eos ſomno deditos reliquiſti, vt tu Domine pro omnibus vigilares, & nos ad compaſſionem infirmorum & puſillorum impelleres. Tertiò tandem eamdem orationem repetis, & factus in agonia auctoque mœrore prolixiùs oras, & ad perſeuerantiam inſtigas. Oportet ergo vt nos in oratione perſeueremus, & ſi hodie non accipimus, cras & ſemper quoadusque audiamur, poſtulemus. Iſtaque eſt miſeriarum & afflictionum noſtrarum præſentiſſima medici-

na, perſeuerans oratio: quia cõſolationem ex creaturis quærere animum diſtrahit, tibi autem per orationem adhærere, lætitia & ſpe aſſequendi bonum quod cupimus, replet.

8. Nequaquam paſſus eſt Pater tuus, ô Ieſu dulciſſime fili Dei, vt hæc oratio tua tam perſeuerans, & tam omnibus numeris abſoluta abſq; viſibili reſponſione permaneret. Ideo miſit Angelum Gabrielem, qui in aſſumpto corpore tibi apparuit, & verbis prudentiſſimis te anguſtia fractum & deſolatum erexit. Sed ille, ô rex meus, quid dixit tibi. Profectò genuflexus & luminibus præ reuerentia in terram dimiſſis, ea dixit quæ poſſent animam tuam mœſtiſſimã ad nonnullam lenitatem reuocare. Expoſuit ille firmam voluntatem patris eſſe, vt patereris, hanc paſſionem & mortem tuam ad redemptionem mundi eſſe neceſſariam aſſeruit, ex ea peccatorum veniam, iuſtorum ſalutem, ſedium cœleſtium reſtaurationem pendere proclamauit, & calicem licèt amariſſimum celerrimè tranſiturum, & in infinitam gloriam corporis deſiturum dixit; & vt te ad mortem accingeres nomine omnium Angelorum & hominum enixè popoſcit. Sciebas tu Domine vniuerſa quæ ille dicebat, at humiliter & libenter ſeruum loquentem audiebas. & me in tribulatione poſitum ad admittendum conſilium & conſolationem ex ore cuiuſque etiam inferioris incitabas.

9. Sed quò tandem deuenit hæc Angeli ſermocinatio, ô dilectiſſime animarum ſponſe Ieſu? Quid poſt diſceſſum illius ſequutum eſt? Protelaſti maximo cum feruore orationem tuam. Auxiſti imminentium malorum & afflictionum timorem, ac ſimul erexiſti cor tuum ad ſuperandum timorem, illum ex zelo honoris Patris tui, & ex amore generis noſtri. In hac autem lucta tam pænè incredibilis fuit tribulatio tua, vt

ſudor

ſudor tuus & omnium puriſſimorum membrorum tuorum factus fuerit ſicut guttæ ſanguinis abundantiſſimè decurrentis in terram. O Deus meus verè ſpõſus ſanguinum tu mihi es, qui hoc ſudore ex peccatorum meorum onere prouenieпte ſatis perſpicuè indicas, quo fletu & quo lacrymarum fonte plorare debeam die ac nocte meipſum & interfectos filiæ populi mei. Tu ex dolore læſæ maieſtatis Patris tui à nobis, ex compaſſione iuſtorum Eccleſiæ, quibus tantæ afflictiones reſeruatæ erant, & ex nimio deſiderio patiẽdi pro me ſanguinem ſudas. Ego autem hæc recogitans pudore ſuffundor, quia neque zelum honoris tui habeo, nec miſerorum compaſſione tangor, neque libenter pro te laborare ſuſtineo.

MEDITATIO VII.

De comprehenſione Christi.

Matth. 26. à 46. vſq; 56. Marci 14. à 43. vſq; 52. Luc. 22. à 47. vſq; 53. Ioan. 14. à 3. vſq; 11.

1. PVnctum. Iam, ô piiſſime Iesv, à loco orationis recedis, corpore quidem ex agonia & ſanguinis ſudore debilitatus, ſed animo ad patiendum robuſtiſſimus. Hic enim eſt orationis fructus animam ad ſuſtinendum roborare, & inſuperabilem reddere. Veniſti ad diſcipulos tuos, & eos dormientes inueniens dixiſti: *Dormite iam, & requieſcite.* Compaſſio namque & amoris teneritudo ſic affecit cor tuum, vt eos quieſcere volueris, tibi verò vigilias & triſtitias laboreſq; ſeruaueris. At veniente iam proditore Iuda, & Iudęorum acie appropinquante, voce lacrymabili excitaſti eos, dicens, *Surgite, venit iam hora,* captiuitatis meę, in qua ego agnus ſine macula dentibus luporum tradendus ſum: *Ecce appropinquauit Iudas qui me tradet.* Et illi quidem tres & alij octo, qui non longe aberant, ſurrexerunt, & ad te venerunt pauore correpti

vt in tegmine alarum tuarum ſperarent, & ſe ab agmine irruente protegerẽt. Tu verò eos præcedis, & quaſi ſcutum operis, vt notum ſit nobis, quia ſpõte pateris, & vltro ad hoſtes excipiendos vadis.

2. Sed quid aſpicio, ô ſanctiſſime Ieſu, cuius iudicia inſcrutabilia ſunt ſuper filios hominum? Aſpicio Iudam Apoſtolum tuum, nunc verò inimicorum tuorum ducem, qui venit cum illis, vt te Magiſtrum ſuũ, à quo tanta bona acceperat, tradat. Quin & vt ab illis cognoſcaris (multis namque illorum non eras notus ex facie) ſignum inſignis inuerecundiæ & temerariæ audaciæ præbet. *Quemcunque*, ait, *oſculatus fuero, ipſe eſt, tenete eum.* O quis non timebit, ô quis non parua peccata fugiet, ex quibus hic infœlix in tantam iniquitatem proditionis filij Dei, & tandem in æternam damnationem cecidit. Auſus eſt igitur ille, quod animo conceperat in opus producere, & accedens ad te Domine ore polluto oſculatus eſt te: & inſuper ſalutationem oſculo adiecit, dicens: *Aue Rabbi*; & hac eſca hamum proditionis operuit. Sed gratias immenſas tibi ago, ô Deus meus, pro ineffabili manſuetudine tua. Faciem ſanctiſſimam tuam non auertis, oſculum hominis omnium flagitioſiſſimi non exhorres, immò manſuetiſſimè ſuſtines. Amicum, diſſimulans, vocas, (*Amice ad quid veniſti*,) quem immaniſſimum hoſtẽ agnoſcis: quia amicitia non per te, ſed per illum abrumpitur. Benigniſſima demum tanti criminis abiectione corripis. *Iuda, oſculo filium hominis tradis?* vt ſi voluerit, etiam poſt patratam proditionem, & poſt ſequutam mortem tuam ad te per pœnitentiam redire, minimè vereatur.

3. Oſculo à Iuda accepto, ô benigniſsime Ieſu, & eo relicto, qui paullulum cohortem præceſſerat, in occurſum hoſtium tuorum procedis, vt te ſecundùm naturam quidẽ formidare mortem, at ſecundùm volun-

tatem oppetere & deſiderare monſtrares. Ab illis autem qui ad te capiendum venerant, integra voce, ſed ſed humili, ſed modeſta interrogas, quemnam quærant? Non quia neſcias, qui omnia noſcis, ſed vt ex verbis illorum occaſionem tuæ manifeſtationis elicias. Illiſque reſpondentibus, *Ieſum Nazarenum*, te eſſe, quem illi quærebant, profiteris, dicens: *Ego ſum.* Sed ô vox maieſtatis & potentiæ plena, quam illi minime ſuſtinere valentes ceciderunt retrorſum, & omni ſenſu priuati, omnibuſque viribus deſtituti aliquantulum temporis ſupini manſerunt. O infœlices, qui te & tuos ad iniuriam quærunt: nam ab omni bono excidunt! O fœlices, qui te ad obſequium & amorem quærunt, quia ad æternam ſalutem reſurgunt! Sic prorſus deſidero quærere te. Dic obſecro animæ meæ: Salus tua ego ſum. Et interim dic in corde meo hoſtibus tuis, peccatis & imperfectionibus meis: Ego ſum. Et potenti voce tua fac vt cadant, & in æternum numquam reſurgant. Infunde in mente mea caſtum timorem tui. Nam ſi: *Ego ſum*, infirmitatis tuæ peccator nō ſuſtinet, *Ego ſum*, potentiæ & maieſtatis tuæ ſuſtinere quis poterit?

4. Sed quid feciſti, ô potentiſſime Domine Ieſu, toto illo tempore, quo illi ſupini, & ſenſus ac motus expertes iacuerunt? Orabaſne Patrem pro illis, vt tandem ad bonam mentem redirent? An bona impenſius tuæ Eccleſiæ poſtulabas, & denuo pro illa tuam vitam ſanctiſſimam offerebas? At miſertus illorum hoſtium tuorum, miſertus & Iudæ, qui vt iniquorum anteſignanus primus ceciderat, illis ſenſum & motum & vires ad ſurgendum reſtituiſti. Quid enim faceres, ô ſumma bonitas, niſi bona etiam malis ſuppeditare, non vt omnia patrarent, ſed vt capaces liberi arbitrij ſuo arbitratu viuerent? Iterum igitur quē quærant interrogas, te namque ex oſculo proditoris

non

Digitized by Google

non nouerant, quo nihil aduerſum te valere hominum conatus intelligant. Ipſi autem nihilo meliores effecti (quia nemo poteſt corrigere quē tu deſpexeris) *Ieſum Nazarenum* ſe quærere affirmant. Tu verò: *Ego ſum*, inquis, non vt iterum eos proſternas, ſed vt te capi & vinciri permittas. Addidiſtique: *Si ergo me quæritis, ſinite hos abire*. Noluiſti ſanè vt tui mali aliquid paterentur, quos ad propagandam fidem elegeras, & commodiori tempore, vt pro tē paterentur, reſeruares. Hinc etiam intelligo te *murum eſſe in circuitu* noſtro, qui voluiſti globos igneos iniuriarum & dolorum excipere, vt nos ab vltione ſatis peccatis noſtris commerita liberares. Zach. 2. 5.

5. At quid faciunt diſcipuli tui, ô manſuetiſſime Domine Ieſu, ſatis ſuam ignorantiam patefaciunt. Te ab hoſtibus tuis gladijs defendere volunt, & à te facultatem percutiendi expectant illis verbis: *Domine, ſi percutimus in gladio*. Sed & Petrus feruentior gladium exemit, & non expectato reſponſo ſeruum Pontificis grauiter vulnerauit, & auriculam eius dexteram abſcidit. Tu verò qui rex pacificus vocaris & es, eos à contentione prohibes, & Petrum tribus perſtrictis rationibus à dimicatione compeſcis. *Qui occiderit gladio*, ais, *dignus eſt vt gladio cadat*. Ne igitur tu qui vt perſona priuata alium gladio cedis, te morte dignum efficias. Ne etiam me à potu pretioſi calicis, quem Pater miſit, id eſt, à ſuſtinentia paſſionis impedias. Poſſem & ego orare Patrem, qui miſſis multis Angelorum millibus, ſi oporteret, & non vili piſcatorum turba me defenderet. Sed hoc tempus, ô Petre, patiendi eſt, & Scripturas implendi, non pro tuenda temporali vita certandi. His dictis infami ſeruo qui tibi iniuriam illaturus venerat, aurem reſtituis, vt te inimicos diligere, & compaſſione miſerorum tangi profitereris. Iam mihi Domine aurem interiorem præbe, quâ inſtinctus tuos

audiam, & manus exere, vt illis obediam.

6. Patrato hoc miraculo miſericordiæ tuæ, ô ſuauiſſime amator hominum Ieſu, ad Principes ſacerdotum, & magiſtratus templi, & ſeniores, & promiſcuam multitudinem te ad mortem quærentes breuiter loqueris, & illis facultatem te comprehendendi, quam niſi tu dediſſes, non haberent, libēter facis. *Tamquam ad latronem, ais, egreſſi eſtis cum gladiis, & fuſtibus, & lignis comprehendere me*, cùm tamē ego longè ſim ab hoc crimine, qui ſum dominus omnium, qui non veſtra tollo, ſed mea & meipſum vobis tribuo. *Quottidie eram apud vos in templo docens*; & metuentes populum me ſuſpicientem non me tenuiſtis. Nunc autem pro cœleſtis doctrinæ beneficio hanc mercedem rependitis. Sed hæc eſt hora veſtra, & poteſtas tenebrarum. Permittitur vobis vt me teneatis, vt in me quidquid volueritis, & quicquid dæmones ſuggeſſerint faciatis, neq; vitam meam reſeruetis. Tu Domine pro me, teipſum ad vincula, & iniurias, & mortem tradis; cur ego non me tibi & libertatem & gloriam & vitam tradam? Hæc enim certiſſimè cōſequar, ſi tuæ voluntati me totū cōmittā.

8. Accepta poteſtate, ô innocentiſſime agne Ieſu à te, quam permittendo conceſſiſti, irruunt impuri illi nebulones in venerandam maieſtatem tuam, & primo impetu te Dominum omnium in terram deturbant, & venerandam faciem tuam, in quam deſiderant Angeli proſpicere, ac totum corpus tuum irreuerentiſſimè & iratè conculcant. Tu humillimè pedibus hominum iniquorum calcari ſuſtines, qui ſedes ſuper Cherubin, qui ambulas ſuper pennas ventorum. Sed vt Patrem ad miſerationem erga nos habendam inflectas, vt caput hominum intus in corde clamas: *Miſerere mei* *Pſal. 55. 1.*
Deus, quoniam conculcauit me homo, tota die impugnans tribulauit me. Conculcauerunt me inimici mei tota die, quoniam multi bellantes aduerſum me. Poſtea ſubleua-

tus

tus vt amplius deijciaris, & humilieris, contumelias audis, truces vultus intueris, pugnis & alapis anguſtaris, funibus ligaris, & catena aut fune oblongo ad collum iniecto teneris, & vt homuncio viliſſimus vinctus duceris. *Circumdederunt te vituli multi, tauri pingues obſederunt te. Aperuerunt ſuper te os ſuum ſicut leo rapiens & rugiens.* His autem vallatus patientiſſime ſiles, & ſicut *ouis ad occiſionem ductus, non aperis os tuum.* Immo & præ ardore amoris, vincula tua ſi non exteriùs, at interiùs corde & animo oſcularis, quia illis abſolutionem meam factam vides. Doleo ſuper te (neſcio an audebo dicere) frater mi, & ſaluator mi piiſſime, quia *funes peccatorum meorum circumplexi ſunt te.* Vtergo *legem tuam non ſim oblitus*, circumplectantur me obſecro funes amoris tui. *In funiculis Adam trahe me, in vinculis charitatis*; da vt pro te conculcari ab omnibus cupiam, & abnegationis funibus ligatus, quò tu vis, à ſpiritu tuo ducar.

Pſal. 21. 13.
Iſai. 53. 7.
Pſa. 118 61.
Oſea 11. 4.

8. His omnibus malis, quæ venerunt ſuper te, ô amator noſter Ieſu, triſtitia magna afficiebaris, ſed ex caſu omnium diſcipulorum tuorum maior dolor venit ſuper te. *Percuſſus es, ô* paſtor bone, *& diſperſæ ſunt oues*, relictoque te, huc illuc fugerunt. *Longe facti ſunt noti tui à te: poſuerunt te abominationem ſui. Traditus es, & non egrediebaris* à cœtu illorum qui comprehenderant te: & *oculi tui languerunt præ* diſcipulorum *inopia.* O quantus erat mœror cordis tui, cùm videres, pedes ſacris tuis manibus lotos turpi metu coinquinatos, corda illa tuo ſacro corpore & ſanguine roborata puſillanimitate deiecta, fidem illam tot ſignis & miraculis confirmatam ſi non corruptam omnino, at ſatis obſcuratam atque conuulſam. Augebatur dolor quia illi ceciderant, qui tam magnificis verbis promiſerāt ſe tecū permanſuros, & vſque ad mortem & ſupplicium ituros. Caſus & metus eorum, ô Do-

Pſal. 87 9.

mine, longè ſit à me, in medijs tribulationibus ſequ
te, & licet reſpōſum mortis habeam, non diſcedā a t
Et per hanc comprehenſionem tuam rogo vt vincul
amoris tui me tecum aſtringas, & ab eo quod cœpi
excidere nequaquam permittas. Amen.

MEDITATIO VIII.

De deductione Chriſti ad Annam.

Ioan. 18. à 19. vſq; 27.

1. PVNCTVM. Vinctus ô ſuauiſſime Ieſu, & ...
ne ligatus, & impuriſſimis illis ſatellitibus cir
cumdatus ad vrbem non tam duceris quam traheri
atque raptaris. Maximus dolor tuus, quoniam fune
nimis conſtringebant ſanctiſſimas manus tuas,
impulſus ac verbera, vt feſtinares, te cruciabant. In
credibilis ignominia tua, quia in modū malefici colli
gatum te hoſtes tui nō iam recta via ſed per loca aſpe
ra huc illucque trahebant. Sed mirabilis patientia tu
nam ignominias & dolores æquo animo tolerabas,
Patri pro ſalute hominum offerebas. Voluiſti quide
tam violenter ad mortem trahi, vt ego ad vitam ſua
uiter ſaltem me duci ſinerem, & tuos inſtinctus ac vo
ces ſequerer. Sic laſſus & fatigatus, & ſudore mad
dus veniſti in domum Annæ ſoceri Caiphæ Ponti
cis, & præſidis illius concilij cuius erat de doctrin
quæ prædicabatur, agnoſcere, vt de doctrina tua cœ
leſti & diuina impuri homines iudicium ferrent,
ſecundum ignorantiam ſuam, quod non nouerant
blaſphemarent.

2. In domum Annæ, ô manſuetiſſime Ieſu, ſcrib
Iudæorum ſenioreſque conuenerant, vt tuam doctr
nam ab æterno Patre toties probatam damnarent. S
debāt illi implacabili odio corrupti, & cæca ſuperb
tumidi, tu verò demiſſis in terram oculis, & man
bus colligatis, ac ſi eſſes malefactor coram illis ſtaba
& irriſiones ac ſannas humiliter audiebas. Ecce, dic

bar

bant, nouum Doctorem, qui de ſuo cerebro confinxit, quibus ſanctiſſimæ legi Moyſi, cui loquutus eſt Deus, contradiceret. Ecce homuncionem arrogantiſſimum, qui auſus eſt de vita noſtra immaculata detrahere, & populum aduerſus Pontificem & iudices concitare. Hæc & alia multa proferebant, Domine, aduersùm te, interim tamē ſiluerunt, dum voluit te Annas princeps interrogare. Rogauit ergo de diſcipulis tuis ac de doctrina tua. De diſcipulis, quinam & quot eſſent numero, vbi eſſent, & quo pacto illos decepiſſes. De doctrina verò, quid doceres, & à quo & vbi eam didiciſſes? Sic magiſter bone contemneris, ſic damnatis diſcipulis tuis, & irriſa doctrina tua ſeductor & maleficus reputaris, & taces: vt nos contēti & irriſi taceamus, & non ab hominibus ſed à te probari curemus.

3. Duo à te rogata ſunt, ô ſapientiſſime Ieſu; alterum de diſcipulis tuis, alterum de doctrina tua. Diſcipulos taciturnitate præteriiſti, puſillanimes & minus fideles factos tunc laudare non poteras, & damnare nolebas. Hoc enim eſt documentum perfectionis, nemini obloqui, & ſi aliquem laudare non poſſimus, in ſilentio nos continere. Sed doctrinam tuam magna cum libertate defendis. Nam eras non minus afflictionibus quàm hoſtibus cinctus, ſed in media calamitate illa, magna ſecuritate & fortitudine ex vitæ ſanctitate proueniente dotatus. Reſpondiſti ergo: *Ego non in angulis, ſed palam & coram omnibus loquutus ſum mundo.* Et quotieſcumque ſe occaſio obtulit, docui in Synagogis & in templo, vbi omnes indifferenter conueniunt. Et in occulto loquutus ſum nihil, ita vt meam doctrinam proferre vetuerim. Eaque eſt tam integra & pura, vt vel hoſtes meos, qui me non ſemel audierunt, in teſtes meæ veritatis vocare poſſim, à quibus rogare poteris quid dixerim ego. Hæ

ſunt, Domine, qualitates veræ doctrinæ, quæ non an-
gulos amat, quæ à nemine audiri metuit, quæ in Ec-
cleſia reſonat, quæ ab hoſtibus iure damnari non po-
teſt. Da vt hanc ſemper teneam, & non ſolum aſſenſ-
ſed actione complectar.

4. Retribuerunt tibi mala pro bonis, ô dulciſſim-
Ieſu: nam pro ſapientiſſima & modeſtiſſima reſpõſio-
ne iniuriam accepiſti ad quã cœlum exhorruit, terr-
contremuit, & cœtus Angelorum obſtupuit. Vnus e-
nim aſſiſtens miniſtrorum armata manu ac totis viri-
bus alapam impegit tibi, qua venerandã faciem tuan-
tumefecit, & rubore perfudit, ac os ſacroſanctum
quod ſemper verba vitę protulit, ſanguine cruentauit
Percuteris Dominus a ſeruo nequiſſimo, creator
creatura abiectiſſima, Deus vniuerſorum à vermicul-
omnium viliſſimo. Percuteris crudeliter ab eo qui n-
tam ira quam furore excandeſcebat. Iniuſtè, quoniam
pro bono reſponſo, & ab eo qui puniendi facultaten
non habebat. Contumelioſè, & coram multis aſtan-
tibus, quoniam te imprudentiæ & audaciæ notabat
dicens: *Sic reſpondes Pontifici?* Ac tandem vulnerari
plauſu & conſenſione omnium aſtantium, qui cola-
phum ratum habentes, manu illius nebulonis alapan
ſuo conſenſu impegerunt. Vnde poſſes multo iuſtiu-
Iob 16. 10. quam Iob illa proferre verba: *Aperuerunt ſuper me or-
ſua, & exprobrantes percuſſerunt maxillam meam.* Qui-
Domine videns te ita percuſſum & humiliatum non ſ-
pedibus omnium obuoluat, & quamcumque contu-
meliam lætè ſuſtineat.

5. Inauditam iniuriam, & numquam viſam auda-
ciam, ô mitis Ieſu, patientiſſima & molliſſima reſpon-
ſione repenſas. *Si malè locutus ſum,* inquis, *teſtimoniun
perhibe de malo.* Apud iudicem ſumus, in cuius con-
ſpectu poſſes me accuſare, vt punires, *ſi autem bene* &
modeſtè & verè reſpondi, *quid me cædis?* Sed dic mih

quæ

quæſo, Domine, quare in hac iniuria, ſicut in alijs non taces? præter conſuetudinem quare reſpondes? Certè vt in verbis tuis tamquam in ſpeculo animę tuæ quies & manſuetudo reſplendeat, quam ego iniuria aliqua læſus teneam, & in hac occaſione tua patiendi voluntas appareat. Eras enim paratus animo iuxta verbum tuum aliam maxillam percutienti præbere, concors Prophetæ dicenti: *Dabit percutienti ſe maxillam, ſaturabitur opprobrijs.* Vt demum ſatisfactio tua illum infœlicem corrigat, cupiebas enim illum, qui te tam inſigni iniuria affecerat, viſceribus tuis amplecti, & ad tuam gratiam admittere. Hæc eſt diſciplinæ Chriſtianæ lex tuis operibus promulgata, vt inimicos diligamus, & mala bonis repenſemus.

Thren. 3. 30.

MEDITATIO IX.

De profectione Christi ex Anna ad Caipham.

1. PVNCTVM. Iam ſaturatus opprobrijs, ô clementiſſime Domine Ieſu, duceris *ligatus ab Anna ad Caipham Pontificem*, vt non tantùm ſapientum iudicio, verum & Pontificia authoritate damneris. Ligatus vadis non tam funibus quàm amore & deſiderio patiendi. Ligatus vadis, ſed fruſtrà, quia non fugies ab eis pro quibus pateris. Ligatus vadis vt ego vbicumque perrexero vinculis charitatis ligatus vadam. In hoc autem itinere nouæ iniurię venerunt ſuper te. Aucta eſt infamia, quia in tranſitu per mediam ciuitatem ſparſa eſt apud multos, qui ſtrepitum audierunt, & ſe militibus aſſociarunt tuæ captiuitatis notitia. Pro hac infamia, & pro recẽtibus ignominijs gratias ago, & immenſis laudibus tuam patientiam celebro.

Matth. 26. à 57 vſq; 69 Marci 14. à 53. vſq; 65. Luc. 22 à 54. vſque 71. Ioan. 18 24.

2. Sedebat Caiphas, ô Princeps Angelorum & hominũ Ieſu, ſedebãt & alij Principes Sacerdotũ, & primores ciuitatis, tu verò vt reus & malefactor ligatus

ſtabas. Illi vt te damnent, & ad mortem pertrahant formam aliquam iudicij ſeruare conſtituunt. Vocant ergo teſtes, qui aliquid criminis aduerſùm te proferant. Sed quos teſtes? Illos ſanè, quos ſicut & ipſos iudices, odium, & maleuolentia corruperat. Hi licèt ira perciti, licet odio commoti, licet a diabolo incitati, nihil quod opponant inueniunt: tanta enim erat lux innocentiæ tuæ, vt nullum falſum crimen obiectum poſſet ei tenebras ſiniſtræ opinionis offundere. Niſi fortè illorum duorum teſtium aliqua ratio habēda ſit, qui affirmabāt te dixiſſe: *Poſſum deſtruere templum Dei, & poſt triduum reædificare illud.* Tu verò hoc de corpore tuo dixeras, à quo illi vitam erepturi erant, & tu illud ſuſcitaturus. Sed quid ſi de templo dixiſſes? An hoc crimen dignum morte fuiſſet? Profectò, Domine, nemo arguit te de peccato, & diabolus quod tibi imponat non inuenit. *Venit ad te princeps mundi huius, & in te non habet quicquam.* At tu ab his calumnijs non te defendis, ſed taces. Sed nihil dicis. *Qui inquirebant mala tibi, loquuti ſunt vanitates, & dolos tota die meditabantur.* Tu verò tamquam *ſurdus non audiebas, & ſicut mutus non aperiens os ſuum.* Sic & falsò accuſatus ſilentium teneam, & tu tamen veritatis tibi relinquam.

Ioan. 14. 30.

Pſal. 37. 13.

3. Pontifex ille iniquus, ô potentiſſime Ieſu, & nomine Pontificis prorſus indignus, nollet te tam profundè ſilere, ſed excuſationibus vti, ex quibus te amplius accuſandi, & ſaltem impatientiæ arguendi anſam arriperet. Vtq; verbū aliquod extorqueret, adiurauit te per Deū viuum, vt diceres an tu eſſes Chriſtus Meſſias in lege promiſſus. Hoc autē nō vt te crederet, ſed vt blaſphemię & impietatis argueret. Tu verò Domine, qui nomē Patris tui, per quod adiuratus fueras, ſumma reuerentia proſequebaris, ſtatim abrupto ſilētio reſpondiſti te eſſe Chriſtum, tunc quidem, ſatis hu-

miliatum; poſt paullulum tamen (quia mille anni ante oculos tuos tamquam dies heſterna, quæ præterijt) ad vniuerſos homines iudicandos venturum. Verè credo te eſſe Chriſtum filium Dei, & de hoc ex totis viſceribus meis tibi gratulor. Fac vt in illo die tuo, quo nos iudicaturus es, miſericordiam conſequar, & abſolutus abſcedam. Amen.

4. Obſequium recipis, ô dulcis Ieſu, ob veritatem iſtam quam illis hominibus aperuiſti, dignum ſanè eorum ingratitudine. Nam Caiphas ac ſi aliquid contra reuerentiam diuinæ maieſtatis audiiſſet, zelum & triſtitiam fingens veſtem ſuam cum magna indignatione conſcidit, téque blaſphemaſſe pronuntiauit. Sed quam difficulter odium abſconditur! ſtatim enim exultauit, & præ lætitia occaſionis te damnandi (vt ſibi videbatur) inuentæ geſtiuit, dicens: ***Quid adhuc egemus teſtibus***, vt iſte damnetur? Poſtea verò perſonam iudicis exuens, & accuſatoris aſſumens, dixit; ***Ecce nunc audiſtis blaſphemiam, quid vobis videtur,*** & ſic ſententiam mortis tuæ ab illis tamquam à iudicibus extorquere voluit. Non tamen extorſit, ſed ſponte oblatam audiuit. Illi namque à diabolo in furorem acti vno ore clamauerunt te eſſe reum mortis. O Deus meus, blaſphemus diceris, quaſi meram veritatem annuncians aliquid aduersùm teipſum protuleris. Dignus morte iudicaris, cùm tamen vitam nobis daturus veneris. Hę ſunt opiniones hominũ, quarum nemo prudens vllam rationem habebit.

5. Sed quis poſſet, ô Rex regum Domine Ieſu, cogitatione aſſequi, quæ & quanta poſt hos clamores paſſus es. Tu filius Dei, dominus maieſtatis, Angelorum & hominum princeps à viliſſimis & impuriſſimis homuncionibus in faciem conſpueris, & præ multitudine ſputorum & excreationum pænè ſuffocaris. Deinde velārunt ipſi faciem tuam venerādam, & ocu-

los texerunt, quorum pulchritudine & grauitate ab iniurijs inferendis impediebantur: nam impij nolunt à te videri. Poſtea colaphis te cęciderunt, id eſt, pugno ſeu clauſa manu caput, collum, dorſum, aliaſque corporis partes, verberarunt: & alapas in tuam faciem impegerũt, ſeu fuſtibus aut bacillis, aut crepidis indignè pulſarunt. Præterea capillos barbamq; euulſerunt. Tu namque dixiſti: *Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus: faciem meam non auerti ab increpantibus & conſpuentibus in me.* Tandem verbis irridebant te, dicentes: *Prophetiza nobis Chriſte, quis eſt qui te percuſſit*, & alia multa noſtræ conſiderationis relicta blaſphemantes in te iactabant. O Chriſte redemptor, quare hæc non ſupprimuntur ſilentio? Quare tam ſigillatim narrantur? Vt intelligamus quanti tibi conſtitimus, & vt ſciamus ad gloriam tuam pertinere te pro nobis talia paſſum fuiſſe, gloriamque noſtram eſſe iniurias & afflictiones pro tuo honore perpeti. Tu qui pro me conſputus es, faciem meã in die diſcuſſionis à pudore libera. Tu qui in facie obuelatus es, reuela oculos meos, vt conſiderem mirabilia de lege tua. Tu, qui pugnis & alapis percuſſus es, pœnas multiplices pro peccatis meritas a me ſubmoue. Tu qui ornatu capillorũ & barbæ ſpoliatus es, ſanctarum cogitationum & piorum affectuum decore me cinge. Tu demum qui tot cõtumelijs & irriſionibus vexatus es, me ſeruum fidelem voca, & inter eos qui tibi fideliter ſeruierunt benignè colloca. Amen.

Iſai 50. 6.

Pſal. 118 18.

6. Homicidæ, immo & deicidæ illi nequiſſimi, ſi non animo & deſiderio, at corpore, in tuis iniurijs & contumelijs laſſati ſunt, ò exemplar omnis patientiæ Ieſu, vnde ad quieſcẽdum & dormiendum ſinguli in ſuas domos properarunt, te verò quod ſupererat noctis vel in atrio vel in aula aliqua ligatum ad columnam, & crudeliſſimis militibus traditum reliquerunt.

runt. Illi autem quid non fecerunt, vt te amplius affligerent, & tuam patientiam exercerent? Impleuerunt te iniurijs & contumelijs, colaphis & alapis, ſicut à ſenioribus didicerant, cæciderunt, & nec ad modicum te quieſcere paſſi ſunt. Tu verò, Domine, *factus vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abiectio plebis*, omnia pro me æquanimiter ſuſtinebas & in ſatisfactionē mearum deliciarum æterno Patri perſoluebas, & abſque vlla intermiſſione pro humano genere orabas. Hoc enim eſt afflictionum leuamen orationem fundere, & cor ad te conuenientibus affectibus eleuare.

MEDITATIO X.

De trina negatione Petri.

I. PVNCTVM. Hæ afflictiones & mœrores tui, ô pijſſime Ieſu, caſu Petri columnæ Eccleſiæ aucti ſunt, vt ab omnibus, etiā à diſcipulis patereris, & dolorem ſupra dolorem haberes. Petrus, qui priùs cum alijs fugerat, ad ſemetipſum rediens voluit iterum ſequi te. Miſerè autem cecidit, non quia te ſequebatur, ſed quia non vt oportuit te ſequebatur. Intepuerat amor eius, & creuerat timor, tepidè & à longè venit poſt te, oblitus eſt verborū tuorū, quibus illum te negaturū prędixeras, ſibi ipſe fidens domū Pontificis ingreſſus eſt, ad miniſtros iniquitatis vana loquentes acceſſit, inter ipſos ſedit, vt ad ignē calefieret. Quid mirū ſi dum calorē carnis quærit, animæ gratiā & vitam amittat? Acceſſit ad eum ancilla, & eum ex tuis eſſe diſcipulis nouit (elucebat enim in vultu eius modeſtia, quæ ſcholam tuam ſpectabilē faciebat) & agnitus, an eſſet tuus diſcipul⁹ interrogauit. Ille verò timore correptus reſpōdit: *Mulier, non noui illum*. Videbas tu Domine

Matth. 26. 69. vſq; 75. Marci 14. à 66 vſq; 72. Luc. 22. à 55. vſque 62. Ioan. 18 à 15. vſque 8.

mine Petrum, & audiebas illum, & dolebas ſupra quã dici poteſt, quòd à capite Apoſtolorum, quem principem Eccleſiæ feceras, negabaris. Ego autem condoleo tibi, & ne in ſimile malum cadam, nec mihi fidere, neque per ſocordiam à longe te ſequi, neque malis me aſſociare, neque in occaſionibus peccatorum ſtare conſtituo.

2. Exiuit Petrus poſt negationem iſtam, ô bone Ieſu, foras ante atrium, dicens forſitan intra ſe: *Odiui Eccleſiam malignantium, & cum impijs non ſedebo.* Vtinam autem in hoc propoſito perſtitiſſet, ne crimen admiſſum iteraſſet. At inſtabilitate victus iterum intrauit, iterum ſedit, & à circumſedentibus iterum interrogatus eſt, an eſſet ex diſcipulis tuis. Cùm verò vnus illorum vehementiùs inſtaret, & ſe certiſſimè ſcire, quia ex illis eſſet, diceret: auſus eſt Petrus adhibito iuramento te negare, & quia te numquam nouerat, nec viderat, conſtanter aſſerere. O imbecillitas cordis humani! Paulo antè conſtantiſſimè profitebatur Petrus, quia eſſet tecum, Domine, moriturus; nunc verò pollicitationis oblitus, & inani timore ſuperatus ne aliquid temporalis mali patiatur, animam ſuam immanis criminis gladio confodit. Hæc imbecillitas non illius tantum, ſed mea eſt, pone me iuxta te, ne aliquando victus tentationi ſuccumbam.

3. Adhuc Petrus, ô amantiſſime Domine Ieſu, in loco iniquitatis manet, adhuc in palatio principum ſponte ſedet: nam poſt vnius horæ ſpatium ab hac ſecunda negatione, ibi inuentus eſt. Aſtantes iterùm rogant, an ſit ex tuis diſcipulis, teque ſequutus ſit. Quidam illorum ex loquela illum agnoſcit, & quia Galilæus eſſet. Alius affirmat, quia in horto illum tecum vidiſſet. Hìc iterum Petrus anguſtatur, & timore comprimitur, & cœpit ſe anathematizare, & ſibi mala imprecari, ſi nouiſſet te. Tam iniquus es & peſtilens, ô

ama-

amator innocentiæ & author ſanctitatis, quia Petrus diſcipulus tuus, cuius pedes lauiſti, quem corpore tuo cibaſti, & caput Eccleſiæ elegiſti, crimen exiſtimet nouiſſe te? O quàm ſtultum eſt principijs non obſiſtere! Nam ex modico caſu in profundum malorum ſæpe cadimus, & ibi iacentes noſtram calamitatem contemnimus. Aperiantur oculi noſtri, vt humanam infirmitatem agnoſcentes tempeſtiuè de medio Babylonis fugiamus.

4. Reſpexiſti Petrum, ô miſericordiſſime Domine Ieſu, non quidem oculis corporis, quia tu intùs in conclaui eras, & ille foris, ſed oculis cordis, & reſpectu clementię, & immiſſione gratię ad reſipiſcendum. Monuiſti etiam eum Galli cantu, antequam ipſum negaturum prædixeras. Illuminaſti eum, ô ſol iuſtitiæ, radijs beneuolentiæ tuæ, vt ſuum miſerabilem caſum aſpiceret. Roboraſti eum calore amoris tui, vt è cœno conſurgeret. Inſtimulaſti eum zelo honoris tui, & deſiderio emendationis ſuæ, vt occaſionem peccati declinaret. Ille autem ſic à te actus & adiutus egreſſus eſt foras, domum iniquitatis fugit, in ſolitudinem ſe recepit, & fleuit amarè. Reſpice igitur in me Domine, & miſerere mei; tolle a me quicquid ad peccata & imperfectiones trahit, & ſpiritu compunctionis comple, & da vt in quamcumque miſeriam deturbatus numquam de tua miſericordia deſperem. Amen.

MEDITATIO XI.

De miſſione Chriſti ad Pilatum.

1. PVNCTVM. Sinamus Petrum, ô patientiſſime Ieſu, crimen ſuum lugentem, & redeamus ad te dolore caſus eius ſaucium, & tot iniurijs & blaſphemiis illius noctis ſupra modum afflictum. Tranſacta *Mat. 27 à 1. vſq; 14. Mar. 15. à 1. vſq; 6.*

Luc. 26. à 1. vſq; ad 6. Ioan. 18. à 28. vſque 38.

nocte luxit dies ardentiſſime à te deſiderata, in qua e-
ras noſtram redemptionem perfecturus. Iterum ergo
Principibus & ſenioribus Iudæorum congregatis, ite-
rum an ſis Chriſtus interrogaris, iterumque veritatẽ,
vt auxilia ad reſipiſcendum præbeas, reſpondis. Illi ve-
rò obturauerunt aures ſuas ne audirent verum, & ob-
durauerunt cordibus ſuis ne recordarentur iudicio-
rum. Putanteſque ſe iam habere vnde te apud Pilatum
præſidem accuſarent, in eius domum te deduxerunt.
Volebant enim te non quocumque mortis genere,
ſed morte crucis turpiſſima (quam ipſi prohibentibus
Romanis dare non poterant) è viuis auferre. Ideo te
ad gentilem præſidem ducunt: tu verò ita diſponis, vt
à Iudæis ſimul & gentibus, pro quibus paſſurus eras,
crudeli morte damneris. Hæc eſt enim infinita bo-
nitas tua, vt ab omnibus mala recipiens in omnes bo-
num redemptionis effundas. Ducebaris autem præ-
propere, violenter, irreuerẽter, & per vicos & compita,
iniquus & hypocrita prædicabaris. Audiebas tu con-
tumelias iſtas & gemmas pretioſas conſeruabas in
mitiſſimo corde tuo, vt eas Patri in remiſſionem no-
ſtrarum iniquitatum, & præſertim irreuerentiarum
offerres.

2. Sed antequam ad alia tranſeamus, ô agne mitiſſi-
me Ieſu, quis non obſtupeſcat in conſideratione e-
uentus, lupi illius (Iudam proditorem ſignifico) qui
immaniter te diſcerpſit. Agnouit ille te Iudæorũ cõ-
ſilio ad mortem fuiſſe damnatum; & qui à diabolo ſe-
ductus grauiſſimum crimen admiſit, de eo malè pœ-
nituit. Facinoris ſui dolorem quidem concepit, ſed a-
pud Sacerdotes impios qui eum reiecerunt ac con-
temſerunt, propalauit; & partim ex duritia illorũ, par-
tim ex malæ conſcientiæ verme, & partim ex poſſeſ-
ſione pretij pro te accepti (quod malè amauerat, &
quo vehementer tortus eſt) in deſperationem actus

argen-

argentum à quo torquebatur, proiecit, & abiens laqueo ſe ſuſpendit. Impletaque eſt in illo prædictio S. Iob: *Reuelabunt cœli iniquitatem eius, & terra conſurget aduerſus eum. Apertum erit germen domus illius* (ac omnibus patebit ex quanta iniquitate pecunias corraſit) *detrahetur in die furoris Dei. Hæc eſt pars huius hominis impij à Deo, & hæreditas verborũ eius à Domino.* Sed qd, ô Domine, ex pretio ſanguinis tui proiecto à Iuda in templo factum eſt? Certè impijs ſacerdotibus vtile nõ fuit, qui beneficio paſſionis tuæ vti noluerunt, ſed in ſepulturam pro requie peregrinorum emtam conuerſum. Quia videlicet ſanguine tuo pretioſo emta eſt æterna requies eorum qui aduenæ & peregrini ſunt ſuper terram. O vtinam vt peregrinus ſim ego, & ab amore omniũ viſibiliũ elõgatus, vt in loco æternę fœlicitatis à te emto quieſcã, & pretio tui ſanguinis fruar. Sed iã iniquo iſto relicto ad te, ô Domine, redeamus. Iob. 20 28.

3. Venerunt illi principes & ſeniores & reliqui, qui te ducebant, ô innocentiſſime agne Ieſu, in prætorium, ſeu Pilati præſidis domum, & præ foribus ſubſtiterunt, ne ingreſſu domus Ethnici hominis, quam immundam putabant, aliquam immunditiam contraherent, ne poſſent Paſcha celebrare. Timent illi (quod multis nunc euenit) ne modica immunditia inquinentur, & minimè timẽt ne morte iuſti turpentur: *duces cæci, excolantes culicem, camelum autem glutientes.* Exiuit ergo Pilatus ad eos, & videns te vinctũ, pallidum, barba & capillis incomptum, luto ac puluere aſperſum, deſpexit te, & indignabundus interrogauit: *Quam accuſationem affertis aduerſus hominẽ iſtum?* Licet enim ſatis appareat ex miſeria eius, ex grauitate veſtra, & ex ſolemni die, in quo eum comprehendiſtis. eum eſſe nequiſſimum, tamen ius exigit vt accuſationem audiam, vt iuxta delicti qualitatem ſit & plagarũ modus. Quid illi dicunt, ô Domine? Vnde accuſatio-

nem ordiuntur? Immo accuſare nolunt, ſed in re tam graui ſuæ authoritati credi volunt. *Si non*, inquiunt *eſſet hic malefactor* (& ſignabant te) *non tibi*, ô Pilate, *tradidiſſemus eum*. Adeò quidem iuſti ſumus; vt credendum ſit hunc hominem non adducturos niſi multa digna morte patraſſet. Excæcauit eos odium & furor, ita vt veræ legis Doctores fuerint ab Ethnico homine corrigendi. *Si hic*, inquit, ex ſententia veſtra *malefactor eſt*, *accipite eum*, *& ſecundum legem veſtram iudicate*, *& damnate eum*. Nos enim non conſueuimus contra inauditam partem ſententiam ferre. Qua reſponſione coacti ſunt te ſigillatim accuſare.

4. Sed de quibus te accuſarunt, ô Ieſu princeps pacis? Hunc, inquiunt, *inuenimus ſubuertentem gentem noſtram, & prohibentem tributa dari Cæſari, & dicentem ſe Chriſtum regem eſſe*. Tria tibi crimina imponunt. Primum quod rempublicam turbes: cùm tamen omnibus notum eſſet, te nihil omnino de ratione ſtatus illius reipublicæ fuiſſe loquutum, ſed homines ad pœnitentiam, ad vitæ ſanctitatem quærendam, & concordiam ſeruandam fuiſſe exhortatum. Secundum quòd tributa pendi prohibeas. Et tamen audierant te dicentem, quia oportebat dari Cæſari quod erat Cæſaris. Tertium, quòd te regem facias: at multitudo multorum millium hominum teſtificari poterat, quoniam expetitus ad regnum fugeris, & regem fieri & acclamari detrectaueris. Hæc falſa teſtimonia audis, & manſuetiſſime taces, quia tunc erat tempus tacendi & patiendi, & vt me tacere in obmurmurationibus & pati doceres. Tu, ô Princeps pacis, qui omnia ad pacẽ componis, pacifica me. Tu, ô author iuſtitiæ, qui veniſti nõ iniuriã facere, ſed omnẽ iuſtitiã implere, iuſtifica me. Tu, ô magiſter humilitatis, qui faſtum ſæculi huius reſpuiſti, ab ambitione mundi, & deſiderio vani honoris auoca me.

5. Poſt

5. Poſt hanc accuſationem, ô ſupreme Princeps Ieſu, à Pilato in locum iudicij introduceris, & vt reus delatorum criminum examinaris. Relictis autem duobus primis aut tamquam leuioribus, aut velut de quorum falſitate conſtabat, de tertio interrogaris, quod ad præſidem Romanorum maximè pertinebat, an rex eſſes, &ad regnum illius reipublicæ ius aliquod haberes. Tu verò Domine, qui in tanta afflictione cōſtitutus cor regium, & animum Dei filio dignum non depoſueras, mira reſpondes. Primum: *A temetipſo*, inquis, *hoc dicis, an alij tibi dixerunt de me*. Ac ſi diceres: An in tanta humilitate, & veſtium ac morum modeſtia, vides aliquid, ô Pilate, quod Principum huius ſæculi ſuperbiam redoleat? Nihil certè in te erat, ô bone Ieſu, quod elationem & faſtum ſaperet; vt tui in quocumque ſtatu etiam ſublimi collocati magis ad modeſtiam & ſigna humilitatis accedāt. Deinde cùm ille diceret, ſe ab alijs audiuiſſe, ſecundum adiungis, *Regnum* videlicet tuum *non eſſe de hoc mundo*, id eſt, non eſſe caducum, temporale & fragile, ſed eſſe regnum æternum, quod nulla poteſt aduerſitate mutari. Et quia mundani homines hoc regnum neſciunt, & te regem non habent, ideo non pugnant pro te: ſi hoc ita eſt, in hoc mundanorum regno nihil expecto, in illo autem cœleſti regno tuo miſericordiam à te poſtulo, & vt ſeruus tuus pro gloria tua laborare & decertare conſtituo. Pilato autem colligente te alicuius regni regem eſſe, tertium aſſerit, nimirum te eſſe regem. Aſſentior Domine, verè Rex es tu, Rex Regum, & Dominus dominantium. Et regnum tuum in æternum non diſſipabitur, & alteri populo non tradetur. Comminuet autem, & conſumet vniuerſa regna, & ipſum ſtabit in æternum. Quartum proponis, te in hoc natum eſſe, & ad hoc veniſſe, vt teſtimonium perhiberes veritati, id eſt, vt veritatem abſque vlla admixtione

falſitatis doceres, & eam veriſſimis miraculis confirmares. Quintò tandem concludis, omnes amatores veritatis audire vocem tuam, ac ſecundùm quod tu pręcipis vitam inſtituere. Non erat Pilatus ex veritate, & ideo propoſita quæſtione, quidnã eſſet veritas, reſponſionem faſtidiens, & diſcere nolens te Dominum reliquit, & ad Iudæos expectantes exiuit. Ego autem qui amator veritatis eſſe volo, ad pedes tuos humiliter ſedeo, & notitiam veritatis ſitiens expecto: veritatis illius, quam tu doces, quæ animam meam ſaluet, & omni impuritate liberet.

6. Tanta fuit, ô ſanctiſſime Ieſu, ſapientia, & modeſtia, & ſimplicitas reſponſionis tuæ, vt ex ea Pilatus tuam innocentiam animaduerterit, & egreſſus ad accuſatores tuos eam palam edixerit. *Nullam* (ait) *inuenio cauſſam in homine iſto*, propter quam eum iure damnare debeam. Quid facerent Iudæi audientes tam illuſtre teſtimonium innocentiæ tuæ, & videntes iudicem in aduocatum ac patronum commutatum? In multis te accuſabant, & grauiſſima flagitia tibi imponebant. E contra Pilatus te ad iuſtam defenſionem prouocabat, dicens: *Non reſpondes quicquam?* Vide in quantis te accuſant? cupiens ſine dubio te liberare. At tu ſiles Domine, & omnino taces, ita vt miraretur præſes vehementer. Et meritò profectò miratus eſt. Nam de rebus magni momenti accuſabaris à perſonis magnæ authoritatis, eo fine vt ad mortem damnareris. Tu verò ſilentium eligis, vt honoris contemptorem te oſtendas, & vitam pro noſtra ſalute profundas. Hoc ſilentium eligo ad imitationem tui, voloque non me excuſare, ſed bonam opinionem, & alia quæ in bonis computantur, tuæ prouidentiæ committere.

Digitized by Google

MEDITATIO XII.

De tranſmiſſione Chriſti à Pilato ad Herodem.

1. PVnctum. Iam, ô clementiſſime Domine Ieſu, alia tibi grauior & acerbior paratur iniuria. Tranſieras tu à Galilæa in Iudæam benefaciendo & ſanando omnes oppreſſos à diabolo; ſed prædicationem tuam & miracula tua Iudæi in malum interpretantes, accuſant te quòd à Galilæa vſque ad Iudæam gentem commoueris, atque turbaueris. Audiens autē Pilatus Galilæam, putanſque te de ditione Herodis eſſe, illius Prouinciæ tetrarchę, qui& illis diebus Hieroſolymis erat, miſit te ad illum, ne manus ſuas innocētiſſimo ſanguine tuo fœdaret, & ſe moleſtia Iudęorum eximeret. A barbaris ergo militibus per mediam vrbem raptaris, & coram omni populo, qui ad negotia ſua ad vicos & plateas exierat, nouis iniurijs & opprobrijs afficeris, & noua infamia, & ſordibus ſiniſtræ de te conceptæ opinionis aſpergeris. Imitarer ego te, & pro meo modulo huic tuæ afflictioni reſponderem, ſi me à prælatis huc illucque nunc ad abiecta, nunc ad laborioſa miniſteria duci ſinerem.

Act. 10. 38. *Luc.* 23. à 6. vſq. 12. *Matth.* 27. à v. 11. vſque 15. *Mar.* 15. à 1. vſq. 8. *Ioan.* 18. à 28. vſque 38.

2. Gauiſus eſt admodum Herodes cùm te præſentem videret in conſpectu ſuo, ô dulciſſime Ieſu, non quia te diligebat, aut ſuſpiciebat, ſed quia ex vana curioſitate aliqua ſigna à te apud ſe facta videre cupiebat. Forſitan te vt incantatorem aut Magiæ profeſſorē excepit, & ſine dubio multis te ſermonibus interrogauit, vt aliquid mirū & inſolitum aſpiceret. Interim principes Sacerdotū, quorū erat miſeros tueri, conſtāter accuſabāt te, & grauiſſimorū criminū patratorē aſtruebāt. Tu verò Domine omnino ſiluiſti, neq;

Herodi aliquod verbum reſpondiſti, neque te ab obiectis excuſaſti. Illum impurum regem non alloqueris, quoniam cum ſimplicibus & mundis, non cum adulteris & impudicis ſermocinatio tua. Illi non reſpondes, quia non ad curioſa & ſubtilia quærentes, ſed ad humiles voluntatem tuam vt eam impleant ſcire cupientes reuelatio tua. Non te excuſas, quia mori pro nobis voluiſti, & ſuſtinentiam docere ſtatuiſti, vt ſectatores tui etiam cùm accuſamur, taciturnitatem profiteamur, niſi in aliquo euentu lex tua & gloria tua aliud à nobis requirat.

3. Hæc taciturnitas tua, ô patientiſſime Ieſu, potens erat oculos iniqui regis aperire, vt non ſolùm tuã innocentiam, ſed etiam tuam dignitatem & maieſtatem ex parte cognoſceret. E contra verò accidit ob malitiam eius: nam tanta luce cæcatus eſt. Putauit te eſſe ſtultum, & emotæ mentis hominem, qui te nullo verbo defenderis, qui aliquo ſigno eius auxilium non imploraueris, qui ex inſipientia, & non ex ambitione rex acclamari volueris. Vt autem tibi illuderet, veſtem candidam induit, Imperatorum inſigne; & ſic veſtitum ad Pilatum remiſit. Antequam domum eius egredereris, multipliciter illuſus es ab aulicis & exercitu eius. Per vicos & plateas irriſiones & ſannæ ab his qui te vinctum ducebant, & à prætereuntibus & obuiam venientibus continuatæ ſunt, & poſt aduentum ad domum Pilati à militibus eius non omiſſæ. Pater quidem æternus in hac veſte candida innocentiam tuã ſignificare diſpoſuit. At ſatellites illi non intelligentes ſtultum reputarunt te verbum Patris, & ſapientiæ ipſi irreuerenter illuſerunt. Quid iudicia hominũ formidamus, quid honorẽ diligimus, quid contemni & ſtulti haberi ab ſtultis pertimeſcimus? Satius eſſet ad tuas partes trãſire Domine, & pro ſtultiſſimis vulgi opinionibus, in nullo à tua voluntate diſcedere.

4. Tan-

Digitized by Google

4. Tandem huius vrbanitatis cauſſa, qua Pilatus te, ô bone Ieſu, ad Herodem miſit, ambo facti ſunt amici, cùm antea inimici eſſent ab inuicem. *Aſtiterunt enim reges, & principes conuenerunt in vnum aduersùs Dominum, & aduersùs Chriſtum eius.* Illi conueniunt vt tibi iniurias inferant, teque perdant: cur non conſpirabunt ſerui tui aduersùs diabolum, vt tuam gloriam quærant, & totum mundum tibi ſubijciant. Pſa. 2. 2.

MEDITATIO XIII.

De reditu Chriſti ad Pilatum, & prælatione Barabbæ.

1. PVnctum. Regreſſus es, ô puriſſime Ieſu, ab Herode ad Pilatum, qui in ſua ſententia perſiſtens appoſuit cor ſuum vt liberaret te: Iterum ergo innocentiam tuam coram Iudæis profeſſus eſt. *Ecce*, inquit, *ego coram vobis interrogans nullam cauſſam inueni in homine iſto, ex his in quibus eum accuſatis.* Quin & Herodis iudicio idem omnino ſentientis ſuam ſententiam confirmat. Nam *remiſi*, inquit, *vos ad illum*: & ecce nihil dignum morte actum eſt ei. *Si in ore duorum aut trium teſtium ſtat omne verbum*, duo teſtes omni exceptione maiores ego & Herodes ſatis ſimus vobis, vt hunc tamquam innocentem dimitti patiamini. Quòd ſi in aliquo exceſſit, emendatus & punitus dimittendus eſt. Verè iuſtus es Domine: nam cùm à tot iudicibus ſit in tuam vitam inquiſitum, nihil in te inuentum eſt, quod mortem aut vincula mereretur. Ego autem membrum tuum ſum, ne quæſo permittas diſcordare à te, ſed ita viuam, vt hoſtes mei nihil in me morte dignum inueniant. Sed iam huius iniqui iudicis Pilati iniuſtitia ſe prodit. Si enim nihil omnino culpæ in te inuenit, quid corripere & emendare de-

Matth. 27. à 15. vſq; 22. Mar. 15. à 7. vſq; 12. Luc. 23. à 17. vſq; 24. Ioan. 18. à 39. vſq; 40.

cernit? Sed inſpiciebat te Dominum meum vt hominem deſpicabilem. Voluitq; cum aliqua iniuria tua, cuius ſatisfactionem nullus petiturus erat, ora canum illorum latrantium obturare.

2. Poſt hoc Pilati conſilium corripiendi te, ô mitiſſime Ieſu, ſubit animam eius ſalubrior cogitatio ſine aliqua correctione dimittendi te. Cumque eſſet conſuetudo illius gentis Romanorum decreto firmata, vt præſes ad poſtulationem plebis vnum flagitioſum ex vinctis in Paſcha dimitteret, hanc occaſionem nactus latronem inſignem nomine Barabbam, qui in ſeditione homicidium fecerat, omnibus formidabilem & exoſum, ac te in medium protulit, dicēs: *Quem vultis dimittam vobis, Barabbam, an Ieſum, qui dicitur Chriſtus?* Itaque iam cum homine omniū flagitioſiſſimo & reipublicæ exitioſiſſimo in certamen adduceris, & illi in delictis genti illatis coæquaris; quæ maior ignominia poteſt excogitari? Et in tātam pro me deueniſti calamitatem, vt hæc collatio *lucis & tenebrarum, Chriſti & Belial*, apta ad te liberandum videretur. Sed in hoc facto aliqua iam ſpes ſalutis Iudæorum elucet. Appoſuit eis Pilatus *aquam & ignem, vt ad quod voluerint porrigerent manus ſuas. Ante eos vita & mors, bonum & malum, quod placuerit eis dabitur illis.* Quis dubitaret quia te aquam mundiſſimam, vitam & bonum eſſent prçelecturi, & ignem illum impuriſſimi hominis ſua omnia vorantis & mortem & malum eſſent procul ablegaturi?

3. Populus ille licet nequiſſimus, ô fons omnis ſanctitatis Ieſu, citra dubium te nunc de damnatione mortis eriperet, ſi liberè ſuffragium tuliſſet. At ſacerdotes & primores Iudæorum in multitudinem effuſi tanta flagitia de te ſparſerunt, tanta dixerunt, vt eam aduersùs innocentiam tuam grauiſſimè concitarent. Eſt enim potentiſſimus improbus homo, ſi alijs pręficiatur,

Digitized by Google

ciatur, ad decipiendum & perdendum illos. Populus ergo à capitibus quæ eum erant docturi deceptus, & in rabiem actus mortem vitæ prætulit, & nebulonem nequiſſimum tibi ſuo redemptori præpoſuit, valenterq; clamauit: *Tolle hunc, & dimitte nobis Barabbam.* O agne ſanctiſſime, qui tollis peccata mundi, nequior nequiſſimo exiſtimaris, in hac petitione tu ſapiētia ab ſtultitia ſuperaris, & nocentior latrone & ſeditioſo & homicida cenſeris. Quis iam hominum iudicia tam ſtulta non irrideat? Quis non mundum hunc ita delirantem contemnat? Habet plurimos Barabbas, qui ipſum tueantur, tu neminē habes, qui te defendat. Magna eſt humiliatio tua, quā pro me ſuſtines, incomparabilis afflictio tua. Sed hæc conſolabitur me in humiliatione & afflictione mea. Æquum enim eſt vt non ſit diſcipulus ſuper magiſtrum, & vt æquo animo ſe contemni, & infimis quoque poſtponi ſuſtineat.

4. Hic, ô pijſſime Domine Ieſu, bonum animum Pilati quamuis imperfectum liberandi te, miro quodam euentu ſuffulcis. Vxor enim huius præſidis nocte illa à bono Angelo, aut ab ipſo dæmone inſomnijs & apparitionibus territa, nuntium miſit ad eum qui diceret: Ne te immiſceas negotijs iuſti huius, nam multa ſum paſſa hodie per viſum propter eum. Ab omnibus iuſtus vocaris, & ab omnibus vt iniuſtus morte damnaris: quia vltio iniquitatum mearum venit ſuper te. Fortè nuntius his excitauit Pilatum, vt vehementiùs conaretur pro tua Domine liberatione certare? Cùm ergo Iudæi Barabbam elegiſſent, ô clementiſſime Ieſu, dixit Pilatus: *Quid ergo faciam de Ieſu, qui dicitur Chriſtus?* O ſtulte! Populum odio concitatum in conſilium aduocas, aut iudicem facis? Dicam ego tibi, quid facies de Ieſu. Procumbe ad pedes illius, & adora eum. Salus hominum eſt, remiſſionē iniquitatum tuarum pete ab eo. Vnctus Patris eſt, vnctionē

gratiæ efflagita ab eo. Rex Iudæorum eſt vt te beatum faciat, confitere eum. At tu populum ſtultum conſiliarium adhibes? Quid audies? Clamat populus: *Crucifige crucifige eum.* O gens iniqua omni folio leuior, omni vento mutabilior, nónne paucis antè diebus regem illum acclamaſtis? nónne Saluatorem prædicaſtis? nónne vt Meſſiam veſtrum tantis ſæculis deſideratum excepiſtis? Quomodo nunc ad crucem mortemq; depoſcitis? Verè digni eſtis, qui ab homine ſapiente rideamini. Iterũ ô Domine à præſide innocens diceris. *Quid*, inquit, *hic mali fecit*: At gens tua vehementiùs clamat vt crucifigaris. Hæ voces affligebant & anguſtabant te; pro quibus gratum habeo vt in æternum lauderis. Amen.

MEDITATIO XIV.

De flagellatione Chriſti.

Matth. 27. 26. Marc. 15. 15.

I. PVnctum. His clamoribus populi, ô omni reuerentia digniſſime Domine Ieſu, victus eſt Pilatus, teque ſi non cruci affigere, at verberare conſtituit, vt ſic ſaltem ex parte furori populi ſatisfaceret. Sententiam ergo tulit vt flagris crudeliter cæderceris; ſic enim neceſſarium ei viſum eſt ad concitatam aduersùs te plebem quoquomodo placandam. Quis autem huius ſententiæ iniquitatem ponderare valeat? Supplicium nocentibus, non innocentibus & iuſtis infertur. Tu autem ore omnium, & opinione ipſius præſidis iuſtus vocatus, ad ſupplicium deſtinaris. Deinde crimina etiam æqualia in diſparibus hominibus non eodẽ ſupplicio mulctantur. Aliæ enim ſunt pœnæ ſeruorũ, aliæ verò ingenuorum hominum iure ipſo decretæ. Tu autem Rex æterne ſecundum naturam humanam ab illuſtriſſimis regibus & viris primoribus genitus,

& natus ex clara ſtirpe Dauid viliſſimorum mancipiorum verberationi ſubijceris. Tandem apud imperitum vulgus magnam incurris infamiam: nam videns te nunc quidem Barabbę poſtpoſitum, & ſtatim flagris adiudicatum, te nequiorem graſſatore, & nocentiorem reputabunt. Nō latuit te iniquitas manifeſta ſententiæ, at nec appellaſti Cæſarem, neque aliquod verbum querimoniæ protuliſti, immò eam eximio amore complexus es, dicens ad Patrem: *Quoniam ego in flagella paratus ſum, & dolor meus* hic quem paſſurus ſum, vt res mihi gratiſſima *in conſpectu meo ſemper.* Pſ. 37. 18

2. Iudicij huius iniquiſſimi exequutio, ô amantiſſime Domine Ieſu, non differtur. Sed ſtatim à prætorianis militibus in aulam fortè ad verberationem facinoroſorum deſtinatam duceris. Ibi, ô Virgo puriſſime, & iuuenis pudiciſſime, coram multitudine aſtante nudaris, & aſpectui oculorum impuriſſimorum exponeris. Nudatus brachijs in altum erectis ad columnam ligaris, vt abſque vllo impedimento toto corpore vulneteris. O quantus fuit pudor tuus, & confuſio tua in oculis omnium te nudum apparere! O quantus dolor manibus & pedibus ad petram ligari! Et quidem ſuperflua erant vincula funium, quando arctiùs vinciebant catenæ amorum noſtrorum. Nudaris tamen vt ego te nudum aſpiciens veterem hominem exuam, & ſtolam gratiæ, hac nuditate à te comparatam induam. Ligaris ad palum, vt ego a vinculis peccatorum expediar, & abnegationis catena deuinciar. Ita nudus & veſtitus, ligatus & expeditus fructu huius tuæ infamiæ & doloris afficiar.

3. Nudus & ad columnam ligatus, ô ſponſe ſuauiſſime animarum Ieſu, toto corpore primùm virgis, deinde nodoſis funibus, tandem ferreis catenulis flagellaris. Sed in quem modum flagellaris? Lege ſanè cautum erat, ne alicui vltra quadraginta verbera infli-

Deu. 25. 3 gerentur, *ne fœdè*, inquit, *laceratus ante oculos tuos abeat frater tuus.* At prætorij milites hac lege minimè tenebantur, quare vt voluntati præſidis ſatisfieret, qui flagris tuis, & afflictione tua populum ad commiſerationem flecti volebat, ſine vlla menſura dilacerarunt ſacrum corpus tuum. Quibuſdam enim animabus pijs cœlitus reuelatum eſſe dicitur, te ad quinque millia quadringenta quadraginta ſex verbera ſuſcepiſſe. Nec mirum hoc mihi eſt de charitate tua, & de crudelitate hoſtium tuorum. Satisfaciebas namque pro innumera multitudine peccatorum noſtrorum: & à legione militum, quorum ſinguli ſaltem ſemel damnatum cædebant, pro eorum libitu vulnera ſuſtinebas: ad id quoque cædebaris vt cruci ſuffixus omni ex parte dilaniatus ſpectantium oculis appareres. Quomodo ergo cogitabo te, qui à Dauide dictus es *ſpecioſus forma præ*
Pſ. 44. 3. *filijs hominum?* Non quidem ſpecioſum, ſed liuidum, ſed cute ipſa nudatum, ſed dilaceratum, ſed ſanguine madidum, ſed in ſummo angore & afflictione conſti-
Iſai. 53. 2. tutum. *Vidimus te, & non erat aſpectus, & deſiderauimus te*, vt ſcilicet ex aſpectu & decore deſideraremus te. *Vidimus te deſpectum, & nouiſſimum virorum, virum dolorum, & ſcientem infirmitatem, & quaſi abſconditus vultus tuus & deſpectus, vnde nec reputauimus te.* Sed quid mirum? Nam *verè languores noſtros ipſe tuliſti, & dolores noſtros ipſe portaſti; & nos putauimus te quaſi leproſum & percuſſum à Deo, & humiliatum. Ipſe vulneratus es propter iniquitates noſtras, & attritus propter ſcelera noſtra: diſciplina pacis noſtra ſuper te & liuore tuo ſanati ſumus.* Pro hac ſanitate animarum noſtrarum à tuis vulneribus & ſanguine profluente laudo millies & benedico te; ſed præ pudore non audeo faciem leuare ad te. Non enim tam milites quàm peccata mea & flagitia te cædunt; non tam flagella quàm delitiæ à me contra tuam legem admiſſæ tuam carnem dilace-

rant;

tant;non tam ſenſibilis dolor ex verberibus procedens quàm triſtitia ex mea duritie & ingratitudine prouemiens te diſcruciat. Iam de cætero meos exceſſus deſeram, & vitæ meæ emendationem aſſumam, vt fructus huius immenſæ afflictionis tuæ particeps fiam.

4. Illud autem vehementer cupio, ô manſuetiſſime Ieſu, vt mihi daretur facultas ingrediendi ad inſpiciendum cor tuum. Quinam erant affectus eius, cùm tam immaniter cædebaris. Dediſti non ſolùm corpus, ſed etiam cor ſanctiſſimum tuum vt adamantem & ſilicem ad ſuſtinendum. Nullus motus, nullus geſtus oris fuit in te, qui ſanctam maieſtatem tuam, & inuictam fortitudinem tuam minus deceret. Nulla vox, nulla querimonia, nullus vlulatus vnquam inſonuit. Cor amoris plenum ictus illos terribiles amanter ſuſcepit; Patri non tantùm pro peccatis omnium generaliter, ſed pro quibuſque ſigillatim, & pro meis, quæ tibi præſentiſſima erant, obtulit, nunquam verberibus ſatiatum eſt, ſed plura ac terribiliora concupiuit. Defecerunt tortorum vires, & laſſatæ ſunt, tibi tamen cor ad patiendum non defuit, vt iuſtitia ſuperabundantiſſimè ſatisfacta pro criminibus meis, vlterius meam damnationem non requirat.

5. Diriſſimè flagellato corpore tuo, ô dulciſſime Ieſu, à columna ſolutus es, & præ imbecillitate prolapſus in terram. Nam ita eras fractus & exhauſtus præ multitudine verberum, & effuſione ſanguinis, & acerbitate doloris, vt pedibus inſiſtere minimè poſſes. Cõtemplantur te animæ iuſtæ in pauimento reptantem, ſanguinem corpore ipſo verrentẽ, & ſparſas veſtes hinc inde colligẽtem. Multi aderant, qui te reſpicerent, qui te deſpicerent, qui nulla erga te miſericordia mouerentur, nemo tamen qui te iuuaret. Te nunc iuuat ille, ô Domine, qui ſeipſum membrum vtique tuum virtutibus induit, qui ex doloribus tuis compaſſione

tangitur, & proximos ſuos verbo & exemplo ad tui imitationem adducit.

MEDITATIO XV.

De coronatione Chriſti.

Pſ. 76.13 Mat. 27 à 2. vſq; 32. Marc. 15 à 16. vſque 19. Ioan. 19. à 1. vſq; ad 3.

1. PVNCTVM. Nunc, ô omni amore digniſſime Domine Ieſu, *meditabor in omnibus operibus tuis*, vel in reliquis paſſionibus tuis, quibus in domo Pilati afflictus es, *& adinuentionibus tuis exercebor*. Nam quæ ſequuntur licèt inſtinctu diaboli à militibus inuenta ſunt, vt tibi illuderent, à te tamẽ acceptata ſunt, vt nouis adinuentionibus dolorum & ignominiarum ſubijceteris. Milites ergo qui flagellauerunt te, interim dũ Pilatus alijs intendit, voluerunt oblectari ſeipſos cum ignominia & afflictione tua. Conuocaueruntque totam cohortem, vt omnes ſimul aduersùs te tanquam aduersùs hominem miſerum & derelictum & omni pœna dignum conſpirarent. Quod enim faciunt iniqui modò in membra tua, vt ea perſequutionibus frãgant, ab eo tempore incepit, quo hi ſimul conuenerunt, vt nouis doloribus & ignominijs te replerent. Vtinam Domine in honorem tuum, atque in odium iniquitatis iſtorum, ad virtutem tuendam atque ſectandam iuſti conſpirent.

2. Congregatis omnibus, ô venerande Ieſu, in locum prætorij ſuis conatibus aptum, eas iniurias paſſus es, quarum tu ſolus es cognitor, quaſque Euangeliſtæ tui generatim expoſuerunt: gratias igitur immenſas tibi ago pro ſecunda & noua nudatione tua. Nam milites, veſtibus tuis, quas paulo antè poſt flagellationem indueras, nudauerunt te. Quomodo autem nudauerunt? Non minus quidem irreuerenter quàm priùs, nec minus præproperè & crudeliter, ita vt ſimul cum

tuni-

tunica inconſutili vulneribus adhærente cutem detraherent, & plagas ac effuſionem ſanguinis renouarent. Apparuiſti itaque iterum oculis omnium ſpectantium nudus, immò ſanguine & plagis indutus, & quaſi leproſus factus, vt lepram meorum peccatorum ſanares. Per hanc nuditatem tuam, ſpolia me ab omni eo, quod tibi diſplicet, aufer à me amorem ſæculi, & medicamento ſanguinis tui remedium adhibe iniquitatibus meis.

3. Gratias immenſas iterum & millies tibi ago, ô ſponſe animarum Ieſu ſanctiſſime, quia poſt hanc nuditatem, chlamydem coccineam ſiue purpuream, veſtem vtiq; regiam milites circumdederunt tibi. Chlamydem, anquam, ob vetuſtatem abiectam, detritam, ſordidam, diſciſſam. Non enim ea induebaris, vt honorareris, & rex verus adorareris, ſed vt rex falſus irrideteris, & ludibrio ab omnibus habereris. O Rex verè purpura charitatis indute, per hoc ludibrium quod paſſus es, da mihi te verum Dominum & Regem omnium agnoſcere, & inſignibus tui amoris circumdari. à domo Herodis candida veſte indutus veniſti, nunc rubeo veſtimento circumdaris, vt intelligam te eſſe ſponſum animæ de quo dictum eſt: *Quia candidus es & rubicundus, electus ex millibus.* Tu innocentiam & feruorem tribue mihi, vt te ſuper omnia amore proſequar, & me ad aliquid pro te patiendum accingam.

4. Gratias immenſas tibi ago, ô Rex æterne Ieſu, quia veſte purpurea circumdatus in tribunali, quod erat in atrio prætorij ſedere iuſſus es, vt hoc nouo irriſionis genere illudereris, & quaſi rex per iocum à pueris factus prædicareris. Sic etiam in ſede collocatus aptior inueniebaris, vt factas deinceps contumelias ſuſtineres. Sedebo ego pro amore tui in puluere, & in honorem huius illuſionis tuæ in infimo loco (quoad

pote-

poſtſo) me collocabo, & dignitates huius ſæculi contemptui habebo.

5. Gratias immenſas tibi ago, ô imperator hominum & Angelorum Ieſu, quia corona non ex auro & gemmis affabre facta, ſed ex iunceis ſpinas non digito breuiores habentibus coronatus es. Hanc coronam haſtarum ictibus ſacro capiti tuo infigunt, quæ aculeis ſuis, frontem & tempora & cranium lancinauit, & venerandam faciem tuam ac totam cæſariem ſanguine fœdauit. O quantus dolor caput membrum præcipuum & delicatiſſimum ſeptuaginta duabus ſpinis perforare! Sed ô quanta ignomina! Nam ſi corona eſt Deorum, & regum & imperatorum de hoſtibus triumphantium inſigne, indicare voluerunt illi te falſum eſſe Deum, & fictum regem, & triumphum, quo in die Palmarum Hieroſolymam ingreſſus es, fuiſſe ridiculum. Spinæ iſtæ, ô amator Ieſu, peccata mea ſunt quæ venerandum tuum caput penetrant atque cruentant, ex toto corde meo illa deteſtor. His ſpinis coronam gloriæ & exultationis merearis mihi; ſpinas igitur tribulationum & dolorum ſponte complector. Non facile amoueri poteſt à capite tuo corona hæc ex quo regnum tuum non mutabile perinde ac regna mundi, ſed æternum eſſe profiteor. *Egredimini*, ô animæ ſanctæ à vobiſmetipſis, & à cura omnium rerum humanarum, *& videte, filiæ Sion, regem veſtrum Salomonem* pacificum, *in diademate quo coronauit illum mater ſua* Synagoga, *in die deſponſationis illius* qua vos in ſponſas accepit, *& in die lætitiæ cordis eius*, qua exultauit, quia pro vobis tot mala pertulit. Videte, inquam, illum, & conſiderate in hac gloria regis veſtri, quam gloriam in hoc mundo debeatis amare.

Cãt. 3. 11

6. Gratias immenſas ago tibi, ô Princeps in æternum regnature Ieſu, qui à militibus illis arundinem

Digitized by Google

vacuam loco ſceptri ſuſcepiſti, vt ſic denotarent tuum regnum eſſe vanum & inſtabile, nullamque veritatis firmitatem habere. Ita ſæculum iſtud nequam de tuo regno & doctrina & prædicatione iudicat, eam vanam & inutilem exiſtimat. Dicitque: *Vanus eſt qui ſeruit Deo, & quod emolumentum, quia cuſtodiuimus præcepta eius.* At ego è contra Domine ſceptra aurea & gemmea huius mundi vacua & inſtabilia intueor, & tibi ſeruire plenum æternæ mercedis eſſe profiteor. *Malach.* 3.14.

7. Gratias immenſas tibi ago, ô venerandiſſime Domine Ieſu, ob patientiam inuictam tuam qua tot iniurias vnampoſt aliã ſuſtinuiſti. Nam impuri illi nebulones genu flexo ante te, illudebant tibi, atque ludibrij cauſſa dicebant: *Aue Rex Iudæorum*; te ſuperbiæ inſimulantes, quòd volueris tuæ gentis rex eſſe & nominari. Hi ſalutabant te ſpiritu blaſphemiæ & irriſionis, ego autem eiſdem verbis ſaluto te in ſpiritu veritatis. Aue ô rex Iudæorum, & confitentium nomini tuo. Te laudibus ſemper extollunt Angeli, fac me cœtibus eorum aſſociari, & hominum plauſus & laudes vanas contemnere.

8. Gratias immenſas tibi ago, ô perſeuerantiſſime in patiendo Domine Ieſu, propter iniurias operum, quas ſimul cum contumelijs verborum paſſus es. Quidam enim militum te arundine percutiebant, alij alapas & colaphos impingebant, alij in faciem irreuerentiſſimè conſpuebant. Illi fatigati ſunt, & præ laſſitudine à tuis irriſionibus & contumelijs abſtracti: tu verò corpore quidem exhauſtus animo tamen perſiſtebas ſemper inuictus. Da mihi obſecro in bona faciendo, & mala pro te patiendo vſque ad mortem perſiſtere.

Amen.

MEDI-

MEDITATIO XVI.

De productione Chriſti ad populum, & damnatione.

Ioan. 19. à 4. vſq; ad 16.

1. PVNCTVM. O patientiſſime Ieſu, quàm eſt hæc ſanctiſſima paſſio tua doloribus ignominijſque referta. Dolores ignominiæ ſequuntur, poſt ignominias dolores ſuccedunt, dolores ſimul & ignominiæ in eodem tempore in tuam venerandam maieſtatem irruunt, vt vndique miſerijs cinctus Patrem vehementiùs ad miſericordiam inflectas. Ingreſſus eſt iterum in prætorium Pilatus poſtquam ſe ab alijs negotijs expedierat, & videns te tam miſerabiliter laceratum compaſſus eſt tibi, & putans ſe corda illa ferrea Iudæorum tuo aſpectu victurum, iuſſit te in locum eminentem deduci, ex quo ab omnibus poſſes videri. Præcedenſque te aliquantulum, dixit ad populum: Ecce adduco vobis eum foras, vt vel ex hoc cognoſcatis nullam in eo eſſe noxam, ob quam ſit morte plectendus. Si enim hominem mea opinione iuſtū, vt vobis ſatisfacerem, ita (vt nunc videbitis) malè tractaui; quid feciſſem in eo ſi crimen morte dignum inueniſſem. Egredere iam, ô agne innocentiſſime, egredere: aſpiciamus in te quod viſcera noſtra commoueat, & nos ad miſerationem inflectat.

2. Veniſti, ô obedientiſſime Ieſu, in editiorem locum, ſpinis coronatus, purpuraque irriſionis indutus. Et oſtendit te Pilatus populo, dicens: *Ecce homo.* Ecce, inquam, hominem ô Iudæi, quem vos affectati regni & proditionis accuſatis, tam laceratum, & doloribus, verberibus, plagis, & ignominijs oppletum, vt iam nō homo, ſed portentum aliquod eſſe videatur. Et tamen homo eſt, ſimilis vobis conditione naturæ; locum

igitur

igitur iam in viſceribus veſtris miſerationi concedite, & à mortis eius deſiderio ceſſate. Egrederis, ô caput Angelorum & hominum, vt videamus te: permitte me indigniſſimum peccatorem contemplari te. Verè tu es homo, miſeriarum receptaculum. Nam ſi non eſſes verus homo, tot dolores & plagæ, & ignominiæ, & calamitates nō veniſſent ſuper te. Homo es, ſed ob flagitia mea quæ in te puniūtur, factus es minus quā homo, & tanquā *vermis* cōtemptus, *& abiectio plebis*. Homo es, ſed pluſquam homo filius Dei naturalis, princeps vniuerſorum, mundi redemptor. Homo es, ſed præceptor hominum, qui hoc miſerabili aſpectu, qui exteriùs apparet; & humilitate & patientia mirabili, quæ in corde latet, proponis nobis, quam aſperitatem corporis & virtutem mentis debeamus æmulari. Homo es propoſitus omnibus vt videaris. Reſpiciant te homines ad compaſſionē, & imitationem. Reſpiciant te Angeli ad admirationem & laudem. Aſpiciat te Pater ad noſtri commiſerationem. O *protector noſter, aſpice Deus, & reſpice in faciem Chriſti tui.* Aſpice, inquam, nos in illo; vt miſericordiam conſequamur, & à tua indignatione liberemur.

Pſ. 21. 7.

Pſ. 83. 10

3. Viſus es a Iudæis, ô puriſſime Ieſu, ab illis, in quos tanta bona contuleras, & viſus es ob nimiam rabiem Pontificum; qui illos incitauerant, & ob ingratitudinem & ſtupiditatem ipſorum non ad miſericordiam, ſed ad cumulum ſæuitiæ perficiendum. Clamauerunt namque magnis & incompoſitis vocibus: *Crucifige, crucifige eum*. De flagellis & ſpinea corona, & illuſionibus, quas relatione intrantium & exeuntium ſciebant, lætati ſunt, ſed de verbo dimiſſionis triſtati & indignati, quare clamant vt nullus ſit terminus nec modus doloris tui, ſed vſque ad mortem crucis affligaris. Iam Pilatus iterum quærit liberare te, & ad iram prouocatus illis tantum ſcelus patrandum relin-

quit. *Accipite eum vos*, inquit, *& crucifigite*; *ego enim cauſſam mortis* inferendæ *non inuenio.* Iam illi vehementiùs inſtant, & ſecundùm legem te reum mortis affirmant,quia filium Dei te feciſti. Et ſummam miſerationem tuam erga genus humanum, nempe reuelationem diuinitatis tuæ,blaſphemiam & crimen inDeũ admiſſum exiſtimant. Timuit Pilatus audiens te filium Dei eſſe,& meritò timuit. Licèt enim non rectè de diuinitate ſentiret,videbat tamen in ſapientia &patientia tua multa diuinitatis inſignia. Ingreſſus eſt ergo iterum tecum in prætorium, & interrogauit te,vndenam eſſes? Tacuiſti Domine, & nihil omnino ad tuam defenſionem dixiſti, quia non erat tempus loquendi, ſed tacendi, atque patiendi. Iraſcitur iudex in taciturnitate tua, & de ſua poteſtate ad ſupplicium crucis tibi infligendum ſuperbè ſe iactat Tu è contra eius elationem comprimis, dum poteſtatem illam à Patre deſcendiſſe commemoras. Et tam amanter & prudenter comprimis, vt iterum apud ſe ſtatuat de manibus Iudæorum eripere te. At è veſtigio amore principatus & beneuolentiæ principis puſillanimiter victus eſt. Cùm enim audiſſet: *Si hunc dimittis,non es amicus Cæſaris*; ne hanc amicitiam quoquomodo perderet, omnia iura diuina & humana violare conſtituit. Tandem tandem Domine in corde iniquorum iuſtitia cadit, & vt malum temporale vitetur, iudicium ſubuertitur. Fac me amicitiam tuam ſuper omnia æſtimare,& omni huius mundi gloriæ præferre.

4. Pilatus his auditis, ô auctor omnis innocentiæ Ieſu, ſe ad tuam maieſtatem damnandam accingit. Sedit pro tribunali, lauat manus, non ſolùm verbo, ſed hac lotione tuam innocentiam proteſtans, & vltionem ſanguinis tui in Iudæos poſtulantes reijciens. Sed illi adeò erant cæci vt conditionem admiſerint.

Non habemus, inquiunt, *regem niſi Cæſarem: ſanguis eius veniat ſuper nos, & ſuper filios noſtros.* Ita ſit, ô homines perditi. Sit rex veſter Cæſar, qui vos perdat, & vltionem ſanguinis veri regis veſtri ſuper vos & filios veſtros adducat. Tu tandem Domine ad mortem crucis damnaris, & voluntati hoſtium tam immanium traderis. Sententiam audis, & in illam ſponte conſentis. Illa namque vt a Pilato prolata iniuſtiſſima fuit, & penitus deteſtanda. At vt a Patre ad ſalutem noſtri generis ordinata iuſtitiæ & miſericordiæ plena, & hac ratione complectenda. Accipis calicem quem dedit tibi Pater; ad ſequelam autem tuam volo & decerno calicem abnegationis & cuiuſcunque a te immiſſæ tribulationis accipere.

MEDITATIO XVII.

De baiulatione Crucis.

I. PVNCTVM. Audita à te, ô Redemptor noſter Ieſu, & acceptata damnationis ſententia, milites exuerunt te purpura, & proprijs veſtimentis induerunt, vt in itinere ad ſupplicij locum omnibus ad ignominiam cognitus eſſes. Deinde aduehunt magnum & terribile crucis lignum quindecim pedum, & ſatis craſſum ad corpus tuum ſuſtinendum, cuius pondere velut racemus, ex quo ſalus noſtra exprimenda erat, in torculari premereris. Poſtremò duos latrones homines flagitioſiſſimos è carcere educunt, quos comites habens, & in medio illorum incedens maximus latro & peſſimus omnium hominum habereris. Tu libenter aliena veſtimenta deponis, & propria reſumis, quia torcular calcaſti ſolus, & non alieno fultus auxilio, ſed proprijs tuis viribus & meritis nos redimis. Benignis oculis crucem reſpicis, quoniam

Matth. 27.31. Marci 15.21. Lucæ 23, 26. Ioan. 19, 17.

vexillum militum tuorum, quod ipſi ſequuturi ſunt in vita, patenter agnoſcis. Societatem latronum non exhorres: nam tu es rex ad quem *conuenturi erant omnes* 1. Reg. 22. 2. *in anguſtia conſtituti, & oppreſſi ære alieno, & amarc animo, vt fieres eorum princeps.*

2. Omnibus ergo paratis, ô ſupreme rex noſter Ieſu, grauiſſimum illud lignum humeris tuæ maieſtatis imponitur, & ſic oneratus è domo Præſidis egrederis, & viam carpis vt crucifigaris. O quantum dedecus, Prophetam illum magnum, prædicatorem eximium, mundi redemptorem ac Dei filium in forma & habitu iniqui hominis tot hominum aſpectibus præſentari? O quantus dolor imbecilla membra, & delicata, & ex præcedentibus doloribus fatigata tam importabile onus ſuſtinere! Verè onus importabile, ô Domine: nam in illo ligno, quod tu portabas, omnium peccatorum noſtrorum pondera ſuſtinebas. Nunc te in obedientiſſimo Iſaac præſignatum intueor, ſuper quem ligna holocauſti Pater impoſuit, vt eum in monte ad Dei præceptum immolaret. Nunc noua ratione te verum Meſſiam eſſe profiteor. Nam *principatus* tuus, ſeu Iſai. 6. 9. ſceptrum regni tui *ſuper humerum tuum*: quod nullus niſi Dei humerus portare poſſet. Tibi quidem ignominioſum fuit crucem ferre, mihi autem honorificum erit, crucem mortificationis & afflictionum huius vitæ portare, & tuis ſemper veſtigijs inhærere.

3. In hoc itinere, ô patientiſſime Ieſu, quidam ex tuis piè contemplantur, beatam Virginem matrem tuam de damnatione certiorem factam tibi occurriſſe, mutuoque aſpectu fuiſſe dolorem vtriuſque mirum in modum auctum: teque præ laſſitudine & oneris magnitudine quod portabas in terram miſerabiliter dilapſum. Illi autem homines feris immanibus crudeliores, non vt tibi leuamen afferrent, ſed ne ante

ſup-

ſupplicium crucis mortuum aſpicerent, hominem prætereuntem coëgerunt crucem tuam portare poſt te. Nemo te iuuabat, ô Deus meus, non Iudæus, quia crucem vt maledictionem reſpuebat, non Gentilis, quia cruci ſubijci contemptui habebat, non amicus aut diſcipulus, quia agnoſci metuebat, & tamen omnino vis ab alio iuuari. Non quidem gratia leuaminis, ſed myſterij, quia ad ſalutem noſtram cupis vt quotidie tollamus ad ſimilitudinem crucis tuæ crucem noſtram, & ſequamur te. Omnes horremus crucem, & omnes aut inuiti aut libentes tollimus, quia in valle lacrymarum viuimus. Hoc tantum eſt diſcrimen, quòd inuiti ſine merito, libentes cum merito & mercede portamus. Sed quis ô Domine, crucem portat poſt te? Certè Simon obediens, qui tuæ & prælatorum voluntati ſe accommodat. Cyrenæus hæres, qui futurus eſt hæres regni cœlorum. Peregrinus, qui tanquam aduena & peregrinus abſtinet à carnalibus deſiderijs. Huius nomen nunquam deletur, ſed ipſi & filij operum eius in æternum apud Dominum memorantur.

4. In his preſſuris, ô ſupreme omnium Domine Ieſu, nec tuæ authoritatis, nec noſtræ neceſſitatis oblitus es. Audiens namque pias mulieres poſt te lugentes, & præ compaſſione gementes, conuerſus ad illas præcipis, non quidem vt omnino ſuper te non lugeant (pium namque eſt etiam nunc tuam acerbiſſimam paſſionem lugere) ſed magis, vt ſuperuenturam ſibi & omni illi populo calamitatem defleant. Nos autem videntes te tanta & tam immania pati, lugeamus peccata noſtra, quia ſi in te viridi ligno & pulchro & vberrimo hæc fiunt, quia fideiuſſor noſter factus es, in nobis lignis aridis, & infrugiferis, ſi non emendemur, quid fiet?

MEDITATIO XVIII.

De Chriſti crucifixione.

Matth. 27. 35. Marci 15. 21. Lucæ 23. 26. Ioan. 19. 17.

1. PVNCTVM. Finis huius itineris tui, ô amator ardentiſſime hominum Ieſu, fuit Caluariæ mons, ita vocatus, quoniam caluarijs & oſſibus mortuorum ob grauia crimina interfectorum plenus erat, & tetro cadauerum odore fœtebat. In hoc monte vis mori oculis innumerabilium hominum aſtantium expoſitus, vt maiores ſint ignominiæ, vt vniuerſis nota ſit paſſio tua, & multiplex virtus tua, vtque nemo à dolorum tuorum conſideratione ſe eximat, & quiſque te ſanctitatis magiſtrum, quem imitaturus eſt, in ipſo meridie atque in clariſſima luce conſpiciat. Ibi veſtibus omnibus crudeliſſimè nudatus es, & plagæ tuæ violenta tunicæ abſtractione denuo renouatæ ſunt, & magno coram omnibus pudore ſuffuſus. Ibi etiam vino myrrhato, aut cum felle miſto, potatus es, quod, ne ex eo aliquid vigoris acciperes, guſtaſti quidem, ſed bibere noluiſti. Guſtaſti profectò vt guſtu felliis eſum protoplaſti, & noſtram gulam & ingluuiem exolueres. Non tamen traieciſti, vt te immunem ab omne felle iniquitatis oſtenderes, vtque ad fortiter patiendum, qui vino charitatis inebriatus eras, potu vini te non indigere monſtrares. Adoro te Domine ob hæc admiranda conſilia tua, ſed vehementer dolere, & inconſolabiliter lugere deſidero, quia tibi non ſemel ſed ſæpiſſime vinum felle miſtum ad bibendum propino. Quid enim ſunt bona opera tot imperfectionibus & irreuerentijs fœdata, niſi vina felle & abſinthio permiſta? Fac quæſo vt vinum purum & optimum perfectorum operum tibi offeram, quod libenter bibas in regno Patris tui.

2. Nu-

2. Nudus igitur, ô innocentiſſime agne Ieſu, ac omnibus indumentis ſpoliatus, cùm iam crux parata eſſet, à tortoribus illis raptus es, & ſuper illam irreuerenter proiectus. Sufficeret abſque dubio ſimplex iuſſio cuiuslibet illorum, vt te ipſe ſuper crucem extenderes, cùm tanta auiditate illam horam expectaueris. At illi nihilo reuerentiùs nec mitiùs, immò crudeliùs te tractantes quàm alios malefactores, violenter conati ſunt te ad crucem applicare. Cubaſti itaque in illo lecto duriſſimo, quem non flores ornabant, ſed rigor natiuitatis parem ſpinis & tribulis faciebat, vt hoc tormentum tuum eſſet noſtrarum laſciuiarum pretium, & noſtræ mollitiei aptiſſimum præſentiſſimumque remedium. Statim extendiſti beneficas iſtas manus, & ſpecioſiſſimos pedes tuos, nec horruiſti ferreos clauos, quos amor fortior ferro, immò & ipſa morte, ac durior inferno cùm in zelum tranſit, in ſua fornace confecerat. Accipiunt tortores illi nequiſſimi primùm dexteram manum tuam, ô rex meus, non vt ei oſculum venerationis infigerent, ſed vt eam clauo perforarent, & applicito in vola duriſſimo clauo eam mallei frequentibus ictibus validiſſimè terebrarunt. Veniunt mox ad ſiniſtram, quæ cùm ob contractionem neruorum ex manus dexteræ perforatione profecta cerebrum non attingeret, iniecta fune vſque ad foramen tenſa eſt, & ſimiliter clauo transfoſſa. Tandem pedes duos clauis transfixi ſunt, & crudeliter perforati. *Foderunt illi manus tuas, & pedes tuos, & cum funibus tenderent; dinumerauerunt oſſa tua. Non eſt dolor ſicut dolor tuus.* Hunc autem dolorem non ſolùm æquanimiter ſuſtinuiſti, verùm & auidiſſimè complexus es. Crux enim eſt ſponſa tua, Domine, quam in hac vita tibi elegiſti, affixio verò ad illam eſt amplexus ipſius, quem ad oſtenſionem amoris tui erga Patrem & erga nos auidiſſimè deſideraſti.

Et quia non tam ex violentia tortorum quàm ex deſiderio patiendi hæc tua crucifixio dimanauit, meritò dixit Propheta tuus, *quoniam cornua,* id eſt, latera crucis *in manibus tuis,* & *ibi abſcondita* eſt fortitudo tua.

3. Poſtquam ergo, ô holocauſtum Patri gratiſſimum Domine Ieſu, crucifixio peracta eſt, milites te in altum ſuſtulerunt, & in cauea ad id parata crucis extremitatem bene firmarunt, ô mediator Dei & hominum Chriſte Ieſu, iam non ſolùm munus, ſed & locum mediatoris aſſumis. Pendes namque inter cœlum & terram, vt Deum hominibus, terreſtria cœleſtibus reconcilies. O quanta fuit ignominia tua, cùm oculis tantæ multitudinis nudus & in altum ſublatus appareres! O quàm copioſa effuſio ſacri cruoris, qui ex quatuor vulneribus manuum & pedum, ſicut ex quatuor ſaluatoris fontibus emanauit! O quanta vociferatio hoſtium, quàm inconſolabilis fletus piarum mulierum, qui cor ſanctiſſimum tuum nouo dolore confodit! *Verè ſicut aqua effuſus es, & diſperſa ſunt omnia oſſa tua. Factum eſt cor tuum vt cera liqueſcens in medio ventris tui.* Effundatur iam amor meus ad te, & commoueantur viſcera mea, & ſiquidem membrum tuum ſum amore, & dolore langueam, & tibi per imitationem inhæream.

4. Nunc, ô Magiſter bone Ieſu, te in cathedra crucis ſedentem aſpicio, vt doctrinam perfectionis edoceas. Nunc ore quidem taces paulo pòſt pauca loquuturus, at omnia vulnera tua non verbis ſed effuſione ſanguinis, ô quanta & quàm mihi neceſſaria loquuntur! Nudus pendes, & nuditate tua non hanc paupertatem meam fictam, qua nullis ferè rebus indigeo, ſed veriſſimam omnium creaturarum nuditatem edoces. Manibus ac pedibus fixus in cruce manes, & me ad amorem ſpiritualis crucis, ſcilicet abnegationis, & ad confixionem omnium membrorũ & ſenſuum meorum

accen-

accendis. Ita vt dicere poſſim: Chriſto confixus ſum cruci: in ſummo corporis dolore & animi angore perſiſtis, vt corpori meo quoad fieri poſſit ſine corruptione naturæ ſuauia denegem, & ab animo meo omnem vanam & de rebus mundanis conceptam lætitiam elongem. Suſpenſus in aere nec cœlum nec terram attingis, vt ſuſpendium eligat anima mea, & mortem oſſa mea; & vt conſolationem mundi non quæram, & ob purum amorem, non verò propter delicias ſpiritus tamquam propter tibi ſeruiam. In te, ô Chriſte crucifixe, oculos mentis intendo; in hoc corpore tuo tantis plagis affecto grauitatem meorum peccatorum aſpicio, in mente ſanctiſſima tua in tantis preſſuris & angoribus tam mirabilibus virtutibus præſertim humilitatis, obedientiæ, patientiæ & charitatis exornata, qualis eſſe debeam in nocte aduerſitatis, & in die proſperitatis, intueor. Fac me dignum imitatione tua, vt per crucem mortificationis ad gloriam tranſeam, & ſiue in cruce ſiue in gloria à tua ſimilitudine non diſcedam. Amen,

MEDITATIO XIX.

De ignominiis Chriſti in cruce.

.1 PVnctum. Prædictum erat de te, ô ſuperuenerandiſſime Domine Ieſu, quia ſaturandus eras opprobrijs. Hoc autem ſi in aliquo loco, in cruce maximè impletum eſt; ſecundùm illud vaticinium Dauidis: *Et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt ſuper me.* Primum opprobrium fuit titulus crucis tuæ quo affectati regni reus publicaris. Scripſit enim Pilatus titulum Hebraicè, Græcè, & Latinè, & crucis ſummitati iuſſit affigi, quo hæc verba continebantur: IESVS NAZARENVS REX IVDEORVM. Ac ſi ſcripſiſſet:

Thre. 3. 30. Pſal. 68. 10. Matth. 27. à 35. vſq; 34. Marci 15. à 26. vſq; 37.

Luc. 23. à 35. vſque 40. Ioan. 19. à 18. vſque 24.

Hic homo ideo ſic punitus & morti adiudicatus eſt, quia contra Romanorum imperium, & contra fas & ius voluit vſurpare ſibi regnum Iudæorum. Quia verò Iudæis non videbatur apertus hic ſenſus, conati ſunt obtinere à Pilato vt titulus deleretur, aliuſque apertior ſubſtitueretur, qui iſta contineret: *Hic dixit: Rex ſum Iudæorum.* At Pilatus à te Domine conſtantior factus noluit inſcriptionem immutare, ſed dixit: *Quod ſcripſi ſcripſi*, & ratum firmumque permanebit. Ad quid hoc? niſi vt alio ſenſu ab æterno Patre intenta, non falſa crimina à Iudæis conficta, ſed tuæ crucifixonis veræ cauſſæ pateſcerent. In crucem namque actus es: quia Ieſus & mundi Saluator, cuius morte nos viueremus. Quia Nazaræus & omnibus virtutibus floridus, quas in cruce oſtenſas imitaremur. Quia Rex qui à ligno regnare incipiens nos vocaſti, vt in tuos aſciſceremur. Quia tandem Rex Iudæorum ſpiritualium, id eſt, confitentium culpas ſuas, & per veram pœnitentiam ad te redeuntium & laudantium perfectiones tuas, in quorum numero computaremur.

2. Secundum opprobrium tuum, ô Saluator noſter Ieſu, fuit ſocietas tibi adiuncta latronum. Crucifixus namque es cum latronibus vt non innocens mundi Saluator, ſed iniquus latro ab omnibus habereris: & medius inter duos latrones, vt princeps latronum & omnium eorum perditiſſimus reputareris. Sed nos cùm te è patibulo pendentem & latronibus aſſociatum videmus, noſtram liberationem executioni mandatam aſpicimus. Moreris namque inter latrones, quia omnium peccatorum delicta perſoluis, quia neminem quantumuis exitioſum ab ſpe ſalutis excludis; quia vniuerſorum, tum bonorum, tum malorum iudex exiſtis: quia nos ad conuerſationem cum peccatoribus, vt eos à peccatis auertamus, ani-

mare

mare conſtituis. Cum ſceleratis reputatus es, vt peccata ſceleratorum auferres, & conſtitutus in medio eorum pro ipſis tranſgreſſoribus rogares. *Iſaia* 53. 12.

3. Poſt hoc ſequitur tertium opprobrium tuum, ô omni adoratione digne Ieſu, quòd quatuor milites, quibus tuæ crucifixionis exequutio demandata erat, veſtem tuam exteriorem in quatuor partes diuiſerũt, & ſinguli partem vnam in ſuum vſum vindicarunt. Vidiſti indumenta tua irreuerenter diſciſſa, & a viliſſimis nebulonibus poſſeſſa, & à te tamquam ab eo, qui ſtatim moriturus veſtibus non indigebas, in perpetuum ſubtracta. Vidiſti, inquam, & voluiſti, vt in ſumma paupertate ex hac vita decederes; vt veſtes etiam inter peccatores ex immenſa charitate diſtribueres: vt omnes homines ex quatuor partibus mundi ad te venientes tui ſanguinis, quo veſtes illæ madidæ erant, hæredes faceres: vtque virtutibus tuis illos glorioſè circumdares. Mihi veſtes poſt corpus & ſanguinem & vitam donas, tibi crucem, & clauos, & tormenta reſeruas. O ſi me totum tibi darem, & nihil mihi relinquerem, vt huic amori tuo quoquomodo reſponderem!

4. Deinde quartum opprobrium fuit, ô amantiſſimè Ieſu, quod tunica interior tua Virginis Matris tuę opera & labore contexta, manibus illorum nequiſſimorum hominum contrectata eſt, & ſorte vni eorum applicita. Noluerunt milites illam ſcindere, quia cùm eſſet inconſutilis, & deſuper contexta per totum, nulli vſui eſſet ſi ſcinderetur. At tu Domine noluiſti eam diuidi, quia ſacram humanitatem tuam referebat, quam non ex parte, ſed ex toto per veram imitationem induere debemus: & Eccleſiam repræſentabat, quam per charitatem vnitam ſeruemus oportet, & per diſcordiam & ſchiſma nequaquam ſcindamus. Induè me obſecrò charitatis affectu, quam à me ex-

quiris.

quiris, vt proximos meos diligam, & omne commodum ac meipſum deſeram, ne vmquam concordiam congregationis ſcindam.

5. Inſuper quintum opprobrium tuum fuit, ô lux animæ noſtræ Ieſu, quòd milites cuſtodiebant te, aſtantes autem ſpectabant te. Illi quidem te cuſtodiebant, ne quiſquam te de cruce deponeret, neve aliquod refrigerium præberet. Iſti verò te ſpectabant, non vt aliqua commiſeratione mouerentur, ſed vt te irriderent, ac nouis ignominijs afficerent. *Omnes videntes me,* inquis, *deriſerunt me: locuti ſunt labijs, & mouerunt caput.* (Pſal. 21. 8.) Vtinam Domine, ego ſpectarem te, vt tuam patientiam admirarer; vt te perfectiſſimo amore proſequerer; vt à te diſciplinam omnis virtutis acciperem.

6. Sed quid, ô dulciſſime Ieſu, omnia opprobria tua, quæ in cruce pertuliſti, ſigillatim commemorare volo, quæ innumerabilia eſſe conſidero. Omnes inſultabant tibi, & verbis, ac geſtibus, & ſibilis, & manuum plauſibus, & alijs modis tuam inuictam patiētiam exercebant. *Prætereuntes* non caſu, ſed ſtudiosè circa te ambulantes, vt contumelias in te iactarent, *mouebant capita ſua* atque dicebant: *Vah, qui deſtruis templum Dei, & in tribus diebus reædificas illud, ſaluum fac temetipſum: ſi filius Dei es, deſcende de cruce.* Nondū tempus aduenit huius domus ſanctiſſimæ ædificandæ, necdum tres dies à morte tua ſunt exacti; fruſtrà ergo & ſine cauſſa iſti te ante tempus vt impotentem irrident. Quod autem attinet ad deſcenſionem è cruce, in hoc oſtendis te filium eſſe Dei, quòd à cruce non deſcendis, ſed factus es nobis conſtantiæ & ſtabilitatis exemplum.

7. Sacerdotes etiam & ſcribæ & ſeniores populi nihilo meliores nec manſuetiores gladijs linguarum ſuarum confodiebant, Domine, cor tuum. *Alios,* dicebant,

cebant, *ſaluos facit. ſeipſum non poteſt ſaluum facere. Si Chriſtus & Rex Iſrael eſt, deſcendat nunc de cruce, vt credamus ei. Confidit in Deo, liberet eum nunc ſi vult. Dixit enim, quia filius Dei ſum.* Eſt ac ſi dicerent: Inanis eſt potentia tua, quia teipſum ſaluare non potes. Vanum regnum tuum, quia à patibulo deſcendere nequis. Fallax ſpes tua, quia à Deo nequaquam liberaberis. Ficta dignitas tua, quia filium tuum Deus ita affligi à nobis nullo modo permitteret. Hæc etiam audis & taces. Citò enim apparebit te Saluatorem noſtrum ac regem eſſe, te verum filium Dei, meritò in Patre tuo omnem ſpem ac fiduciam collocaſſe.

8. Si Principes Iudæorum, ô ſuauiſſime Ieſu, & reliquus populus ſubſannabant te, quid mirum, ſi milites procaciores idipſum efficerent. Illi ergo qui cuſtodes erant, etiam illuſores ſe præbebant. Dicebantque: *Si tu es Rex Iudæorum, ſaluum te fac,* vel ex hoc certò ſcimus te regem Iudæorum non eſſe, quòd nec è manibus eorum te eripere potuiſti, nec nunc te à cruce ſaluare poſſis. Putarunt illi nullam niſi ſalutem corporis eſſe, at tu vulneribus corporis tui ſalutem animę attuliſti nobis, & peccatorum noſtrorum ægrotationes ſanaſti.

9. Tandem & ipſi latrones tecum crucifixi, ô bone Ieſu, quaſi dolorum ſuorum obliuiſcebantur, vt improperarent tibi, & in tuam ignominiam conſpirarēt. *Super quem luſiſtis,* ô homines? *Super quem dilataſtis os, & eieciſtis linguam? Numquid non vos filij ſceleſti, ſemen mendax?* Omnes igitur tunc, ô Domine, illudebant tibi. Omnes nunc laudibus extollant te, & omnes diſcant qua patientia & ſilentio debeant iniurias perferre, & qua dulcedine cordis ſuos hoſtes & perſequutores ſpectare.

MEDITATIO XX.

De verbis Chriſti in cruce.

Pſa. 37. 14. 1. PVnctum. Hucuſque, ô amator ardentiſſime hominum Ieſu, ad noſtrum exemplum ſiluiſti, *factus es ſicut homo non audiens, & non habens in ore tuo redargutiones. Ac ſi eſſes ſurdus non audis, & ſicut mutus non aperuiſti os tuum.* Iam loquere, obſecro, quia audit ſeruus tuus. Sonet vox tua in auribus meis: quia
Luc. 23. 34. vox tua dulcis, immo & ipſa dulcedo, ſeptem verba pendens in cruce loquutus es, quæ omnem perfectionem continent: quæque vehementer cupio intellectu apprehendere, & voluntate complecti. Primum ergo verbum tuum perfectæ charitatis eſt, quo pro tuis hoſtibus Patrem oraſti. *Pater*, ais, *ignoſce illis, non enim ſciunt quid faciunt*. E duro illo patibulo crucis pendebas, doloribus intolerabilibus anguſtabaris, iniurijs, contumelijs & irriſionibus replebaris: quando homines perfectum ſatis exiſtimarent tacere, & æquanimiter tanta mala perferre, & vindictam non concupiſcere. At tu qui non ſolùm virtutem noſtram, verùm & cogitationem & captum ſupergrederis, non taces ſed oras, & non pro vltione, ſed pro miſericordia clamas. Pater, cuius *eſt miſereri ſemper, & parcere*, qui me filium agnoſcis & diligis, & ſemper me audis, audi nunc etiam cum clamore valido & lacrymis pro hominibus, quorum me caput feciſti, ſupplicantem. Sacerdos ſum, meipſum in holocauſtum pro ipſis offero, quod ad me attinet peperci delictis eorum; dimitte quoque tu illis delicta ſua: aliquam excuſationem habent, quia ignorant quid faciunt. *Si enim co-*
Iudith 9. 16. *gnouiſſent, numquam me authorem gloriæ crucifixiſſent.* Audiuit Pater, ô bone Domine, hanc orationem

tuam.

tuam. Si enim *humilium & manſuetorum ſemper illi placuit deprecatio*, quanto acceptior fuit hæc oratio tua, quam magiſter omnium humilium protulit, & exemplar mititatis effudit. Propter eam multi Iudæorum ibi aſtantium veniam meruerunt. Eam ad me deriuari cupio, & pro virtute illius veniam peto.

2. Secundum verbum tuum, ô miſerator & miſericors Ieſu, fuit infinitæ miſericordiæ. Pendebas inter duos latrones, qui cùm eſſent viliſſimi, & propter grauia crimina ad mortem damnati, irridebant, & magna moleſtia afficiebant te. Sed ô inſcrutabilia iudicia tua, & ô incomprehenſibilis erga electos tuos miſericordia tua! reiecto eo qui erat à ſiniſtris in eo qui erat à dextris tuam immenſam bonitatem oſtendere dignatus es. Tetigiſti eum interiùs manu benignitatis tuæ, & ad hunc tactum quam ſequuta eſt admiranda mutatio? Repentè namque credidit in te, ac filium Dei & regem agnouit, ſpem de indulgentia aſſequenda concepit, te ardentiſſimè amauit, peccata ſua intenſiſſima contritione defleuit. Deinde ſuam & alterius latronis impietatē deteſtatus eū de blaſphemia reprehendit. *Neque tu times Deum*, ait, quo tempore timere deberes, cùm ad ianuam mortis peruenias, & in eadem damnatione ſis. Poſtea ſua peccata, & tuam Domine innocentiam confitetur. *Et nos quidem iuſtè: nam digna factis recipimus, hic verò nihil mali geſſit.* Tādem ad te conuerſus mira oratione pectus tuum pijſſimum pulſauit, dicens: Domine, quem licèt ab omnibus his deſpectum, Dominum tamen ac regem cœli profiteor, *memento mei dum veneris in regnum tuum.* Non enim recordaris, & deſeris, quare ſi mei memineris, nequaquam abſq; ſalute derelinques. O efficaciam piæ orationis, ô immenſum pretium paſſionis tuæ, ô largitatem miſerationum tuarum! Quid namq;

Luc. 23. 42.

latroni

latroni oranti reſpondes? *Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiſo,* Regnum cœlorum, conſortium tuum, & æternam fœlicitatem illi promittis, non in longum tempus dilatandam, ſed eodem die tribuendam. Huius latronis iam conuerſi me diſcipulum facio, & eius vocẽ vſurpo. Memento mei ſiquidem es in regno tuo. E regno tuo auxilia tua efficacia mitte, vt te purè verèque confitear, vt bonam & ſanctam conuerſationem arripiam, & vt tuum regnum apprehendam. Amen.

3. Tertium verbum tuum, ô pijſſime Ieſu, eſt verbum perfectæ pietatis. Erat iuxta crucem Mater tua, non iacens, non ſedens, nec exanimis facta, ſed ſtans, & licèt nimio dolore vulnerata, tamen per fortitudinem animi, & reſignationẽ erecta. Stabat etiam Ioannes dilectus diſcipulus, quem ardentiſſimus amor reliquis diſcipulis animoſiorem reddiderat. Stabant & aliæ piæ mulieres, quibus facile fuit, talem ductricem nempe Virginem ſequi, & in vmbra illius ad crucẽ accedere, & ſua conſtantia aliorum diſcipulorum puſillanimitatem increpare. Aſpiciebat ergo Virgo te, & lacrymis reſoluta inconſolabiliter de multiplici tormento tuo ac proxima morte lugebat. Aſpiciebas & tu illam, & filij pietate motus eam de ſedulo obſequio prouidebas. Nam dixiſti illi: *Mulier ecce filius tuus.* Nõ te matrem, ſed mulierem voco, ne nuncupatione tam tenera cor tuum nouo gladio configam, neve me, dum opera Patris perficio, erga carnem & ſanguinem affectum oſtendam. Ioanni virgini Virginem te commendo. Eum in filium accipe, & non tantùm illum, verùm & omnes ſectatores meos materno amore complectere. Deinde conuerſus Domine ad diſcipulum dixiſti ei: *Ecce mater tua.* Magnum beneficium, ô Ioannes, tibi factum aduerte. Spiritum filij erga Virginem tibi imprimo, & eumdem ſuo modo omnibus

electis communico, vt eamdem mecum matrem habeatis, ô Ieſu amantiſſime; licèt ex vna parte matri conſulas, ex altera doloris gladio confodis. Quid enim illa ſenſit, cùm loco filij Dei purum hominem in filium accepit? Ioannes autem ſtatim eam in ſua obſequia & officia ſuſcepit; vt tamquàm matri & dominæ illi perpetuò ſeruiret.

4. Quartum verbum tuum, ô Magiſter veritatis Ieſu, fuit perfectæ veritatis, in cuius commemoratione mentio tenebrarum fit; vt triſtitiæ tuæ magnitudinem quam vt verus homo patiebaris intelligamus. A ſexta igitur hora, in qua crucifixus es, factæ ſunt tenebræ ſuper vniuerſam terram vſque ad horam nonam; vt ſol in tanto hominum facinore erubeſceret, & in morte ſui Domini triſtitiæ indumento ſe operiret, & ſubtrahens radios lucis ſuæ, nos ad quietiùs contemplandum incitaret. In hac autem caligine conſtitutus clamaſti, ô Domine, ad Patrem, & dixiſti: ***Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me?*** Veniſti in altitudinem maris tantorum dolorum, & tempeſtas demerſit te. Nullum refrigerium, nullam requiem habebas. Si velles caput reclinare; ſpinis ampliùs compungebaris. Si manibus aliquod leuamen dare; pedum fixura cruciabaris. Si pedibus aliquod refrigerium afferre; manuum vulneribus torquebaris. Ab omnibus derelictus; à populo tuo dilecto contemtus id ſolum ſentis, quod Pater ſenſibile auxilium ſubſtraxerit; & naturam tuam humanam in dolorum illorum mari reliquerit. Hæc enim ſubtractio faciebat; vt reliqua te intolerabiliter torquerent, & aquis triſtitiarum obruerent. Et milites quidem Romani tam miſerum te putarũt, vt cùm ***Eli, Eli*** diceres, id eſt, ***Deus meus, Deus meus***, te Eliam ad auxilium afferendum vocare exiſtimarent. Per hanc derelictionem tuam oro, ne me derelinquas, & fac vt omnia terrena deſeram, & ti-

Matth. 27. 46. Marci 15. 35.

bi ſoli totis viribus mei cordis adhæream.

Ioan. 19 29. 5. Quintum verbum tuum, ô humillime Ieſu, fuit perfectæ humilitatis. Siti incredibili, & æſtu terribili premebaris, quia à præterita nocte vſque ad nonam horam ſequentis diei, nihil biberas; quia multa itinera feſtinanter cõfeceras; quia innumera mala ſuſtinueras, quia pæne totum ſanguinem fuderas. Erant ergo præ ſiti & ardore conſumpta viſcera tua, adeò vt diceres: *Aruit tamquam teſta virtus mea, & lingua mea adhæſit faucibus meis.* (Pſal. 21. 16.) Hanc tuam neceſſitatem quam vt homo afflictus patiebaris, magna humilitate patefacis, dicens: *Sitio.* Homines autem in hac ſiti non aquam ſed acetum ſpongia hyſſopo circumpoſita arundini tibi propinãt. Adeò auari ſunt erga te, vt hauſtum aquæ negent, cùm pro illis totum ſanguinem fundis. In hac autem ſiti corporali & vera, aliam ſitim animæ tuæ ſpiritualem conſidero. Sitis hæc obediendi vſque ad potum aceti, quod à Prophetis prædictum erat, & amplius patiendi, & ſalutis animarum noſtrarum erat. Huic ego aceto & felli obſiſto, cùm obedire & pati detrecto, & ſalutem animarum non curo. Per hanc ſitim tuam fac me Domine iuſtitiam ſitire, & per hanc ſitim ad abundantiam perfectionis properare.

Ioan. 19 30. 6. Sextum verbum, ô obedientiſſime Ieſu, fuit perfectæ obedientiæ. Nam guſtato aceto, dixiſti: *Conſummatum eſt.* Feci omnia quæ Pater mihi præcepit: quæ de me prophetata erant, & finem cuius gratia in mundum veni, fœliciter obtinui. Hoc verbum tuum non iactantiæ, ſed gratitudinis & obedientiæ fuit. Gratitudinis, quia Patri, à quo accepiſti vt omnia compleres, gratum demonſtraſti, obedientiæ verò quoniam in omnibus à te factis, tamquam in his quæ voluntati Dei erant, ſummè complacuiſti. Da mihi obſecro vt omnia mihi imperata ritè perficiam, vt peccata deteſter, ſæculum vincam, virtutes conſequar, ad perfe-

ctionem perueniam; vt poſſim dicere: *Bonum certamen certaui, curſum conſummaui fidem ſeruaui*: & vt poſita gratia tua, poſſim ſperare coronam iuſtitiæ.

7. Septimum verbum tuum, ô ſanctiſſime Ieſu, perfectæ reſignationis fuit. Clamaſti namque voce magna, dicens: *Pater, in manus tuas commendo ſpiritum meum.* Clamaſti vt naturalem dolorem animæ in diſceſſu à tali tamque amabili corpore indicares. Vt te mortis Dominum ſponte illam accerſentem demonſtrares. Vt patres in lymbo (quò enim illa vox tua non penetraret) exhilarares, & dæmones in inferno perterrefaceres. Vt Patrem ad miſerationem hominum, & homines ad pœnitentiam inflecteres. Vtque te diaboli ac peccati victorem oſtenderes. Sed quid Domine clamaſti? Pater quem vnicè diligo, in quo ſolo omnẽ ſpem meam & fiduciam collocaui? *In manus tuas* (neque manibus alterius committi poteſt gemma omnium pretioſiſſima) *commendo*, non opes, quas non habeo, non honorem, cuius nunc curam minimè gero, non corpus, quod libenter morti trado, ſed ſpiritum meum. Nec non & ſpiritum omnium electorum meorum, quem ſpiritui meo per dilectionem adiungo. Hæc charitas tua; hæc fiducia tua, hæc mirabilis poſtulatio tua, mihi in hora mortis proſint, méque extremum ſpiritum agentem comitentur. Amen.

MEDITATIO XXI.

De morte Chriſti, ac ſignis mortem eius ſequutis.

Matth. 28. à 50 vſq; 56. *Marci 15. 38.* *Luc. 23. 46.* *Ioan. 19 31.*

1. PVNCTVM. Poſt hoc ſeptimum verbum, ô vnica & amabilis vita noſtra Ieſu, *inclinato capite tradidiſti ſpiritum.* Caput quidem inclinaſti in ſignum obedientiæ: in indicium paupertatis, quia *non habebas vbi caput reclinares.* Inſuper vt votis noſtris annueres, & quantum ſit onus iniquitatũ mearũ, quod te curua-

bat, notum efficeres. Tradidiſti autē ſpiritum & mortuus es, non fictè, ſed verè. Nam profuſo ſanguine, & deficientibus viribus prę acerbitate dolorum, naturaliter anima corpus deſerere compulſa eſt. In hac tremenda hora, ô ſponſe animarum noſtrarum, pallore ſuffunderis, ſenſuum functione priuaris, immobilis perinde atque alij defuncti in cruce manes, & *vt bonus Paſtor animam tuam pro nobis tradis.*

2. Iam, ô Magiſter omnis perfectionis Ieſu, te cruci affixum, & mortuum aſpicio, & in te perfectæ virtutis formam, quam ſequor, manifeſtè contemplor. Nudus manes; pro amore tui omnia terrena per veram paupertatem abijcio. Clauis affixus es cruci caſtitati, & timore tui omnia membra mea, & vniuerſos affectus à delicijs auerto, ac planè ad tui ſequelam crucifigo. Miſericordiæ, pietatis, ac omnis tui muneris non es oblitus, & ego muneri mihi à te & prælatis demandato pro mea poſſibilitate ſatisfacio. Huic muneri perfunctus in orationem incumbis: quod reliquum eſt temporis, prout imbecillitas corporis tulerit, orationi me trado. Tandem verè mortuus in cruce donec deponaris, perſiſtis. Ego quoque in ſtatu meo, & in cruce mortificationis mundo mortuus perſeuero. Moriar Domine, hac morte iuſtorum, vt poſt hanc mortalem vitam tecum in æternum viuam.

3. Poſt mortem tuam, ô ſupreme rex ſæculi & terræ Ieſu, ſigna ſequuntur, quæ malitiam illius rebellis populi, & gloriam tuam, ac effectus tuæ paſſionis oſtendant. Velum templi medium ſcinditur, quia in morte tua omnia myſteria in ſacra Scriptura obuelata patefiunt. Terra tremit, & quaſi ad aſpectum tantæ iniquitatis obſtupeſcit. Petræ ſcinduntur, vt corda hominum ad dolorem & compunctionem prouocentur. Sepulchra aperiuntur, vt corda hominum à morte peccati euaſura ſciantur.

4. Tandem, ô lignum vitæ Ieſu, ſtatim fructus tuorum laborum vides. Centurio tuam inuictam patientiam conſiderans, & ſigna contemplans Patrem gloria affecit, & te iuſtum ac filium Dei confitetur. Qui cum eo erant, metu & reuerentia tanguntur. Alij videntes quæ fiebant, pectora ſua præ dolore percutiũt, & ad vrbem ſe recipiunt. In hac hora mortis tuæ, ô Domine, omnia commouentur, omnia dolore & triſtitia complentur, vniuerſa quaſi ad conſiderationem colliguntur. Ne ſolus ego extra diſtractus maneam, ſed in ſilentio & mœrore quieſcam.

MEDITATIO XXII.

De apertione ſacri lateris.

1. PVNCTVM. Sufficerent, ô dulciſſime Domine Ieſu, tormenta à te ante mortem atque in morte perpeſſa, niſi hoſtes tui tam implacabili odio tenerentur, vt poſt mortem quoque vellent, & curarent tibi iniurias inferre. Petierunt illi à Pilato, vt frangerentur crucifixorum crura, & de cruce tollerentur. Ad quid hoc? Certè vt ex confractione crurium tuorum tibi ſi adhuc viueres nouum tormentum, ſi verò mortuus eſſes nouam iniuriam adijcerent. Vtque tollentes te à cruce cauſſam à populo eius, quam viderant, compunctionis & conuerſionis auferrent. At tu Domine conſilia impiorum eludis. Confractis enim duorum latronum cruribus, iuſti ad augmentum gloriæ, & iniqui ad initium pœnæ, tu integer manes, & quo tempore conueniens erat ſublatus à cruce in memoria tuorum ad virtutis augmentum inſpiceris ac ſi in cruce penderes. Integer, inquam, manes, quia terribilis paſſio tua numquam tuam fortitudinem ac charitatem labefactauit. Et quia in te vim non habuit illa lex: *Ioan. 19. 33.*

Maledictus omnis qui pendet in ligno, in recordatione noſtra adhuc in cruce pendes, vt nos inſpicientes & imitantes te, benedictione multiplices.

2. Licet autem, ô amantiſſime Ieſu, crura tua confracta non fuerint, tamen vnus militum lancea tuum latus aperuit, non ob aliud, niſi vt in te iniurioſus eſſet, vt ſuam crudelitatem exerceret, & cor pijſſimæ matris tuæ illa apertione vulneraret. Sed quia nihil niſi te ordinante aut permittente accidit, aliud fuit in perpeſſione huius vulneris lateris conſilium tuum. Voluiſti namque latus tuum aperiri, vt non ſolùm operum, verùm & cordium noſtrorum iniquitates deleres. Vt tantillum ſanguinis quod remanſerat pro nobis effunderes. Vt amoris ſignum in pectore tuo exteriùs inſculperes. Vt oſtium nobis ad ingrediendum in intima tua, & ad tuam charitatem conſiderandam aperires. Vt ex ſacro latere tuo ſponſam tuam Eccleſiam educeres, ſanguine tingeres, & aqua lauares. O ſi noſſem commorari *in foraminibus petræ, & habitare in hac cauerna maceriæ*, ac huic amori tuo, donatione totius cordis mei, & ſponſæ fidelitate reſponderem!

3. Exiuit ergo, ô largiſſime Ieſu, ex latere tuo percuſſo ſanguis & aqua. Sanguis quidem ad feruorem & amorem Eccleſiæ tuæ, aqua verò ad puritatem. Sanguis, vt nos liberales erga tuam maieſtatem faceret: aqua, vt prauas noſtras cupiditates extingueret. Sanguis, vt eo nos in ſacramento altaris potares; aqua, vt nos ad fletũ pro noſtris peccatis accẽderes. Iã impleatur Domine, illud Prophetæ tui: *Aſpicient me, quẽ confixerunt*. Et ſiquidẽ nos cor tuũ peccatis trãsfiximus, te viua fide charitate formata videam⁹. *Lugeamus te plãctu quaſi ſuper vnigenitum: & doleamus ſuper te, vt doleri ſolet in morte primogeniti*: & in hoc fonte lateris tui, qui patet domui Dauid, & omnib. habitãtibus in ſpirituali Ieruſalẽ Eccleſia tua, noſtras iniquitates demergam⁹.

Zachar. 12. 10.

MEDITATIO XXIIII.

De depoſitione Chriſti de cruce.

1. PVNCTVM. In cruce & paſſione tua, ô ſanctiſſime Domine Ieſu, omnium virtutum illuſtriſſima exempla tribuiſti, ſed in hoc poſtremo myſterio electos tuos ad perſeuerantiam excitaſti. Perſeueraſti in cruce vſque ad ipſam mortem, & poſt mortem in ea immobiliter permanſiſti, donec ordinatione Patris per viros pios depoſitus es, & à cruce ſublatus. Sed quàm ſpecialis & amabilis in hoc facto prouidentia æterni Patris elucet. Ipſe enim ita tuam ſepulturam diſpoſuit, vt ab ipſa cruce in qua cumulus ignominiarum excreuerat, tui honores inchoarent. Elegit quidem Ioſephum virum nobilem ac prædiuitem, nec non iuſtum ac pium, & eum antea puſillanimem confortauit, & animoſiorem reddidit, vt ad Præſidem ingrederetur, vt audacter corpus tuum ad ſepeliendum poſtularet, ſimulque cor iudicis emolliuit, vt ſtatim votis eius annueret. Cor non ſolùm regis, ſed cuiuſq; hominis in manu tua Domine. Hîc autem vnum infirmum roboras, aliud durum liquefacis. O ſi hęc duo in corde meo faceres, vt blandum ſe ad tuos inſtinctus ſuſcipiendos pręſtaret, & fortiter omni impedimento perfectionis obſiſteret.

Matth. 27. 57. *Marci* 15. 42. *Luca* 23. 50. *Ioan.* 19. 38.

2. Huic viro, ô bone Ieſu, alium pariter nobilem & iuſtum ad tui depoſitionem adiungis. Sed conſideratione dignum eſt, quos ad hoc opus ſummæ pietatis eligis. Nam ſi quod de vno illorum dicitur, de vtroque par eſt credere, eos elegiſti, qui actibus impiorum non cõſenſerant, & eorum conſortia vitauerant. Qui ad regnum cœleſte conſequendum anhelabant. Qui audacter & conſtanter opus Dei perficiebant.

bant. Qui ſindone munda, & mixtura copioſa myrrhę & aloes ad te vngendum & inuoluendum instructi veniebant. Qui his affectibus ad tibi obſequendum accedit, & exterius quod poteſt exhibet, hujus obſequium non repellis, ſed gratiſſima voluntate admittis.

3. Hi duo viri, ô humillime Dominę Ieſu, petita a B. Virgine & obtenta facultate, è cruce te depoſuerunt, clauos manuum & pedum reuerenter euulſerunt, coronam ſpineam abſtulerunt, totum corpus tuum, cui ô verbum Patris eras vnitum, ne caderet, ſuſtinuerunt brachijs, & complexu ſuo, ac in gremio ſacræ Virginis collocarunt. Hîc Ioannis & Magdalenæ & mulierum ac reliquorum aſtantium lacrymæ, hîc ſingultus & vlulatus, numquam in iuſtiori cauſſa profuſi. Ioannes pectus tenebat, in quo ſecreta cœleſtia viderat. Magdalena pedes, ad quos procumbens peccatorum remiſſionem cõſequuta fuerat. At Virgo beata Domine, quis poterit cogitare, quanta te reuerentia ſuſpiciebat, quo amore oſcula figebat, qua luce myſterium redemptionis noſtræ, & Deũ ita humiliatum & planè mortuum videbat, qua ſubiectione ſe in Patris voluntate reſignabat. Placent tibi in hac conſideratione ſimplicium & humilium lacrymæ, placet affectus compaſſionis manſuetorum. Da vt me comitem his tuis dilectis exhibeam, & cum illis tuam mortem defleam.

MEDITATIO XXIV.

De ſepultura Chriſti Domini.

Matth. 27. 60. Marc. 15 46.

1. PVNCTVM. Tempus eſt, ô dulciſſime Domine Ieſu, vt corpus tuum ſepeliatur: vt granum frumenti quod multum fructum eſt allaturum, ter-

ſæ mandetur. Corpus ergo hoc ſacrum de more à ſordibus & cruore lauerunt, centum libras myrrhæ & aloës in eo vngendo inſumſerunt, corpus ſindone & caput ſudario circumderunt, & linteis ſiue inſtitis ligauerunt, Hoc Domine quod corpori tuo ad ſepulturam reſeruaſti ſpiritualiter intellectum ad nos, qui corpus tuum myſticum ſumus, abſq; dubio pertinet. Vt ſcilicet ab omni ſorde peccati lauemur, vt myrrha & aloë mortificationis infundamur, vt ſindone mũda gratię & puritatis inuoluamur, vt fratribus noſtris bonus odor in vitam ſimus.

Luc. 23. 53.
Ioan. 19. 40.

2. Fiunt exequiæ, ô bone Ieſu, corpus tuum ad ſepulchrum effertur, non ſine honorabiliſſimo comitatu. Nam virgo Regina cœli, Ioannes dilectus tuus, Magdalena & aliæ piæ mulieres, duo illi nobiles viri, & vt credibile eſt Angelorum chori procedebant, & corpus tuum in ſepulchrum deportabant. Vis enim omnino ſepeliri, vt nihil quod ad homines pertinet prætermittas, & vt nos ad exemplum tuum ſepeliamur mundo & concupiſcentijs eius.

3. Venitur, ô pijſſime Ieſu, ad ſepulchrum nouum, in quo nemo poſitus fuerat, & nouum hominem & nos renouantem exciperet. Ad ſepulchrum in horto collocatum: vt ſicut in horto perditio noſtra cœpit, ita in horto finem accipiat. Ad ſepulchrum in petra exciſum, vt lapis petram viuam & fundamentum Eccleſiæ reconderet. Ibi Domine, ſepeliris, & qui ſedes ſuper omnes cœlos ſub terram collocaris, vt vilis homuncio humilitatem diligat, & in omnibus ſe deijciat.

4. Tandem, ô ſanctiſſime Domine Ieſu, à principibus Sacerdotum apud Pilatum, ſeductor vocaris, cuſtodes poſtulantur, & obtinentur, ne à diſcipulis ſurripiaris, munierunt ſepulchrum, & ſignauerunt lapidem cum cuſtodibus, ne viuens aliquando à tuis pręd-

diceris. Sed quid proficit tãtum nefas, quid noua crimina Iudæos iuuant? Hæ nouæ ignominiæ ad gloriam tuam profecerunt, & impietatem illorum manifeſtarunt. Per hanc paſſionem & mortẽ & ſepulturam tuam rogo te, vt me tuo amore repleas, tua imitatione decores, & tui ſimilem per ſuſtinentiam paſſionum efficias. Amen.

DE RESVRRECTIONE ET ASCENSIONE Ieſu Saluatoris.

CAP. IV.

SALVATOR noſter in Canticis animam ſpiritualem ad conſiderandam reſurrectionem ſuam, & ex ea lætitiam concipiendam his verbis inuitat: *Surge, propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni. Iam enim hiems tranſiit, imber abijt, & receſſit. Flores apparuerunt in terra noſtra.* Hiems eſt conſideratio paſſionis, in quo imber ſanguinis Domini corda virorum ſpiritualium emolliuit. Ver autem eſt meditatio reſurrectionis, in quo flores ſanctorum affectuum gaudij & amoris apparent. Tantiſper ergo imber tranſeat, poſt paullulum rediturus, & ver reſurrectionis adueniat, vt anima, quæ de ſui Domini doloribus fleuit, de ipſius gloria & pulchritudine & immortalitate vehementer exultet. Placet illi maximè huius duplicis conſiderationis viciſſitudo, qua & dominicę paſſionis fructus carpimus, & reſurrectionis ſuaueolentes flores colligimus, quibus cordis lectulum exornemus. Quare de hac duplici meditatione hæc Bernardus ait: Gaudet ſponſus cœleſtis talibus odoramentis, & cordis thalamum frequenter libenterque ingreditur, quod iſtiuſmodi re-

Cant. 2. 11.

Bernar. de diligendo Deo.

fertum fructibus floribuſque reſperſum inuenerit. Vbi ſuæ videlicet aut paſſionis gratiam aut reſurrectionis gloriam ſedula incipit cogitatione verſari, ibi profectò adeſt ſedulus, adeſt libens. Monimenta ſiquidem paſſionis, fructus agnóſce quaſi anni præteriti, omnium vtique retro temporum ſub peccati mortiſque imperio decurſorum, tandem in plenitudine temporis apparentes. Porrò autem reſurrectionis inſignia, nouos aduerte flores ſequentis temporis, en nouam ſub gratia reuireſcentis æſtatem, quorum fructum generalis futura reſurrectio in fine parturiet ſine fine manſurum. *Iam*, inquit, *hiems tranſiit, imber abijt, & receſſit, flores apparuerunt in terra noſtra*: æſtiuum tempus aduenisſe cum illo ſignificans, qui de mortis gelu in vernalem quamdam vitæ nouæ temperiem reſolutus. *Ecce*, ait, *noua facio omnia, cuius caro ſeminata eſt in morte, refloruit in reſurrectione. Ad cuius mox odorem in campo conuallis noſtræ reuireſcunt arida, recaleſcunt frigida, mortua reuiuiſcunt.* Horum ergo nouitate florum ac fructuum, & plenitudine agri ſuauiſſimum ſpirantis odorem, ipſe quoque Pater in filio innouante omnia delectatur, ita vt dicat: *Ecce odor filij mei ſicut* Gen. 27.
odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Bene pleni, de cu- 27.
ius plenitudine omnes accepimus. Sponſa tamen familiariùs ex eo ſibi cùm vult flores legit, carpit poma, quibus propriæ aſpergat intima bona conſcientiæ, & intranti ſponſo cordis lectulus ſuaue redoleat. Oportet enim nos, ſi crebrum volumus habere hoſpitem Chriſtum, corda noſtra ſemper habere munita fidelibus teſtimonijs, tam de miſericordia ſcilicet morientis, quàm de potentia reſurgentis. Quomodo Dauid aiebat: *Duo hæc audiui quia poteſtas Dei eſt, & tibi Domine miſericordia.* Siquidem vtriuſque rei teſtimonia credibilia facta ſunt nimis. Chriſto vtique moriente propter

deli-

delicta noſtra, & reſurgente propter iuſtificationem noſtram, & aſcendente ad protectionem noſtram, & mittente ſpiritum ad conſolationem noſtram, & quandoque redituro ad conſummationem noſtram. Nempe in morte miſericordiam, potentiam in reſurrectione, vtramque in ſingulis exhibuit reliquorum. Hæc omnia Bernardus. Huius meditationis duplex præcipuè fructus colligendus eſt, alter amoris, alter deſiderij. Amoris quidem quo Chriſtum ardenter diligamus, eiuſque gloriæ & maieſtati complaceamus. Deſiderij verò, quo vitæ illius immortalis nonnullam ſimilitudinem appetamus, & ita viuere, vt ad eam tādem poſt huius mortalitatis labores venire curemus. In hac meditatione creſcat fides, qua illum qui propria virtute ſurrexit, verum Deum eſſe credamus, qui ſicut ex noſtra infirmitate occubuit, ita ex ſua virtute ſurrexit. Augeatur ſpes, quoniam membra eius non ſunt aliena ab eo ſplendore & gloria, quam pro illis ſatisfaciendo caput accepit. Redundet, & charitas Dei & proximorum: nam dignus eſt amore ille, qui labores tanta mercede coronat, & hi quos tam charos habuit, vt pro illis filium in mortem tradiderit. Exeat anima poſtquam hæc meditata fuerit non ſolū exultatione perfuſa, verùm & tanti boni expectatione tranquilla. Et ita per huius vitę mutabilitates & afflictiones incedat, vt eas ad meritum ſentiat, ſed ad puſillanimitatem & perturbationem animi non percipiat. Hęc igitur de reſurrectione Domini meditabitur.

MEDITATIO I.

De glorioſo deſcenſu Chriſti ad inferos.

I. PVNCTVM. Anima tua carne ſoluta, ô Saluator noſter Ieſu, omnibus etiam fuit doloribus &

triſtitijs exemta, & abſque vlla moleſtia ex carne mortali procedente in mare fœlicitatis, quam ab initio ſuæ creationis habuerat, & in pelagus exultationis abſorpta. Statimque à corpore quidem ſeiuncta, ſed tuæ diuinæ perſonæ ac ipſi diuinitati vnita ad eam partem inferni deſcendit, quæ lymbus dicitur, vbi iuſti omnes vſque ad aſcenſionem tuam vincti tenebantur. Deſcendiſti igitur non vt reus, ſed vt iudex, non vt in eo loco tenereris, ſed vinctos & cõpeditos diſſolueres. O quàm inæſtimabilis charitas, per teipſum in illum tetrum locum deſcendere, cum per Angelos poſſes iuſtos illos educere! O quanta humilitas, carcerem non exhorrere, ſed in illo radios primùm tui ſplẽdoris ſpargere! O quàm apposítè dixit Paulus: *Quod autem aſcendit, quid eſt niſi quia & deſcendit primùm in inferiores partes terræ*. Æquũ enim eſt, vt qui ad infima deſcendiſti, ad ſuprema conſcendas. Deſcendam & Domine per humilitatem, vt tandem poſtea in domo fœlicitatis exalter.

2. Sed qualis anima ſanctá tua, ó puriſſime Domine Ieſu? Pulchrior luna, ſplendidior ſole, Angelorum exercitibus comitata. Potẽtia ſua cõtriuit portas æreas, & vectes ferreos confregit & obſtacula carceris expediuit. In medio autem captiuorũ liberatrix apparuit, vt eos ab antiqua miſeria liberaret. O quam facile eſt tibi vincula meorum affectuum abrumpere, vt ad cœleſtia poſſim deſiderijs euolare.

3. Tu ergo, ó veriſſime ſol iuſtitiæ Ieſu, tenebras illius ergaſtuli diſpuliſti, animas illas iuſtorum lumine gloriæ illuminaſti, ac tuæ deitatis viſionem poſſeſſionemque communicans eas beatas effeciſti. Iam impletur à te quod in Eccleſiaſtico dixeras: *Penetrabo omnes inferiores partes terræ, & inſpiciam omnes dormientes, & illuminabo omnes ſperantes in Domino.* Locus ille ſupplicij, aula gaudij, & paradiſus deliciarum factus

eſt.

Digitized by Google

eſt: Animæ illæ antea miſeræ momento temporis fœlices factæ ſunt, & rupto ſacco paupertatis ſtola gloriæ decoratæ, ô quam eximia earum lætitia, quam plena iubilo gratiarum actio! Hic te Patriarchæ ibi detenti omnium Patrem agnoſcunt; Prophetæ ſuorum vaticiniorum impletorem veriſſimum confitentur: ſummi Sacerdotes & Leuitæ ſacerdotem ſummum venerantur: iudices iudicem, duces ducem, reges ſupremum regem, & martyres illius legis antiquæ martyrem prædicant, & Ioannem præcurſorem ſequentes te caput vniuerſorum hominum & Angelorum inclamant. Ego quoque illis meas voces adiungo, & ouans cano:
Apoc. 4. 11. *Dignus es Domine Deus noſter accipere gloriam, & honorem, & virtutem, quia tu creaſti omnia, & peccato collapſa, mirabiliter refeciſti.*
Iſaia 53. 11. *Pro eo quod laborauit anima tua, vides, & ſaturaris: in ſcientia tua iuſtificaſti multos, & iniquitates eorum ipſe portaſti.*

4. Manſit ſanctiſſima anima tua, ô fideliſſime Ieſu, in illo loco pœnarum, qui factus iam à te erat locus delitiarum vſque ad tempus reſurrectionis tuæ. Ibi ſanctum latronem poſt paucas horas aduenientem excepiſti, eùmque beatum faciens viſione diuinitatis tuæ, iuxta pollicationem tuam in paradiſo collocaſti, ab eòque coram omnibus tuæ miſericordiæ erga ipſum narratæ ſunt, & tu ab illo cœtu Sanctorum hac noua occaſione laudatus. Ex eo etiam loco credibile eſt te illis tribus diebus purgatorium ſpoliaſſe, & animas ibi detentas celeriùs purgatas ad conſortium aliarum beatarum adduxiſſe. Damnati verò quibus nulla erat parata redemptio, in ſua miſeria relicti ſunt, & dæmones ex ruptione carcerum ſuorum nouis doloribus caſtigati.
Coloſſ. 2. 15. *Expoliaſti* namque *principatus, & poteſtates traduxiſti*, id eſt, victas oſtendiſti confidenter, *palàm triumphans illos, in temetipſo.*

ME-

MEDITATIO II.

De reſurrectione Chriſti.

1. PVNCTVM. Aduenerat illa dies, ô glorioſiſſime Domine Ieſu, omnibus diebus clarior atque fœlicior, in qua eras deuicta morte reſurrecturus. Summo ergo mane illius tertiæ diei poſt diem mortis tuæ (vt citiſſimè ſalua veritate dictorum tuorum, Apoſtolis ſubuenires, & vniuerſum mundum exultatione perfunderes) è lymbo ſiue ex illo nouo paradiſo egreſſus es, vt corpus tuum ad vitam reuocares. Præibant exultantes Angeli, & animæ ſanctæ lætiſſimæ ſequebantur, aut mixtæ Angelis procedebant & triumphum victoriæ tuæ ſolemni pompa celebrabant. Quis dubitet eos poſt mare tantarum calamitatũ pertranſitũ, iuſtiùs ac lętiùs decantaſſe. *Cãtemus Domino; glorioſè enim magnificatus eſt, equum & aſcenſorem deiecit in mare. Fortitudo noſtra & laus noſtra Dominus, & factus eſt nobis in ſalutem. Iſte Deus noſter, & glorificabimus eum.* At anima tua ex affectu gratitudinis immenſa gloria repleta dicebat: *In baculo* crucis meæ ſolus *tranſiui Iordanem* ſæculi huius: *nunc* autem *cum duabus turmis* iuſtorum legis naturalis & ſcriptæ *regredior.* Quis non congratuletur tibi, ô Rex noſter, in tuo triumpho non lætitia perfundatur?

Exo. 15. 1.

Gen. 32. 10.

2. Acceſſit ad ſepulchrum, ô inuictiſſime Rex Ieſu, glorioſus ille comitatus. Vidit corpus exanime flagellis & ſpinis & clauis laceratum, & pro tantis doloribus & anguſtijs à te perpeſſis denuo gratias egit. Poſtea collecto ſanguine quem effuderas è diuerſis locis, in quibus contemtus iacebat, aut ſola poteſtate tua, aut etiam Angelorũ miniſterio, veniſq; illo repletis, anima ſancta tua corpus virgineũ ingreſſa eſt, illi-

que vt forma vera corporis vnita. Quid autem in illo fecit? Sed quid non fecit? quid minus perfectum reliquit? Ligaturas diſſoluit, lintea funebria abſtulit, myrrhæ & aloës vnctionem abſterſit, ſordes ſi quæ poſt lotionem remanſerant, emundauit. Quid ampliùs? Vitam immortalem corpori tribuit, immenſa claritate veſtiuit, impaſſibilitate circumdedit, agilitate ornauit, ſubtilitate decorauit, & ſine vlla menſura ſole pulchriorem effecit. Intuear ego te fidei & ſapientiæ oculis, ô Rex gloriæ Chriſte, & tuę claritati & glorię congaudeam, & quid in animabus noſtris, quando eas ingrederis, efficias intelligam, vt tuum in me ingreſſum concupiſcam.

3. Myſterio reſurrectionis ita peracto, ô potentiſſime Domine Ieſu, à clauſo ſepulchro per domum ſubtilitatis egreſſus es: & ſine ablatione lapidis, quem poſtea Angelus amouit, oſtendiſti te mundo. Nihil enim erat quod tuam potentiam impediret. Egrederis clauſo & obſignato ſepulchro abſque amotione lapidis, & fractione ſignaculi tu ipſe, qui paulo poſt ingreſſus es ad diſcipulos ianuis clauſis, & qui ortus es ſine vlla lęſione pudoris de vtero Virginis. Appares alter ſol nō creatus, ſed creans, vt vniuerſum mundum illumines, & iuſtitiæ radijs viuifices. Deſcendunt Angeli è ſupernis ſedibus vt adorent te. Nam cùm *introducit* Pater filium *iterum in orbem terrarum*, dicit: *Et adorent eum omnes Angeli Dei.* Animę etiam Sanctorum, quas ab inferis eripuiſti, te iam ſuſcitatum adorant, & de magnitudine tuæ gloriæ & maieſtatis exultant. Tu verò oculos in cœlum attollis, ac iunctis manibus Patri gratias agis, dicens: *Conuertiſti planctum meum in gaudiū mihi: conſcidiſti ſaccum meum & cicumdediſti me lætitia. Vt cantes tibi gloria mea, & non compungar.*

Pſal. 29. 12.

4. Verbum eſt ſerui tui Iob, ô largiſſime Domine Ieſu: *Si comedi buccellam meam ſolus, & non comedit pu-*

Iob 31. 17.

pillus

tillus ex ea. Sed multo melius quadrat in te, qui hanc gloriæ buccellam non comediſti ſolus, ſed eam alijs quoque communicaſti. In eodem namque momento reſurrectionis tuæ multa Sanctorum corpora ſurrexerunt numquam poſtea moritura, vt genus humanum non in poſterum tantùm, ſed & in præſens: non in capite tantùm, ſed in aliquibus membris arrham ſuæ reſurrectionis acciperet. Surrexerunt igitur multi, vt tua charitas, largitas, & potentia pateſceret; vt minimè multiplex tuæ reſurrectionis teſtis deficeret: vtque tua voluntas ac tuum deſiderium ſe nobis aperiret. Hoc autem eſt, vt ſtatim ſpiritu reſurgamus, *& in nouitate vitæ ambulemus.* Rom. 6. 4. Iam ergo, ô Rex meus, affectuum meorum lintea funebria depono, & ſancti ſeruoris vitam reſumo. Hanc integritas virtutum exornet, claritas cognitionis rerum cœleſtium illuminet, ſtabilitas roboret, ſolicitudo vrgeat, & elongatio ab omni deſiderio rerum terreſtrium abducat, vt qui generalem reſurrectionem expecto, eius ſimilitudine nunc renouari procurem.

MEDITATIO III.

De apparitione Chriſti facta beatæ Virgini.

I. PVNCTVM. Poſt reſurrectionem tuam, ô dulciſſime Ieſu, aſcenſurus eſſes ad Patrem, niſi te charitas impuliſſet per quadraginta dies nobiſcum manere, vt oues tuas diſperſas colligeres, & non ſolùm per apparitionem illorum qui tecum reſurrexerant, & per apparitiones Angelorum, verùm & per temetipſum, eos in fide tuæ reſurrectionis ſolidares. Primò autem viſus es à ſanctiſſima matre tua, quod licet textus ſacer non dicat, conſenſus tamen totius Eccleſiæ proclamat. Sepeliuit illa tecum cor ſuum, ſepeliuit o-

mnem lætitiam ſuam. Erat in conclaui clauſa, doloribus obruta, triſtitiæ & mœrori ſubmerſa. Quæ tametſi de reſurrectione tua minime dubitaret, at dolores & ignominias tuas deflebat, & mortem tuam acerbiſſimam, ac ſolitudinem & viduitatem ſuam inconſolabiliter deplorabat. At illuceſcente tertio die, in qu te reſurrecturum ſciebat, cœpit altiſſima contemplatione ſuſpendi, & pro reditu tuo Patrem gemitibus & precibus exorare. Leæna fortitudine & generoſitat erat: teque leonem de tribu Iuda, gemitu ac rugiti

Pſal. 56. 9. ſuſcitabat. Vox eius erat: *Exurge gloria mea, exurg pſalterium & cithara*. Tu dixiſti: *Exurgam diluculo*; ecce diluculum. Ne aduentum tuum protrahas, ne t amplius in ſepulchro contineas. Exurge in præcept

Eccli. 7. 29. quod mandaſti: *Honora patrem tuum, & gemitus ma tris tua ne obliuiſcaris*: & mecum Synagoga populoru circumdabit te.

2 Adfuiſti, ô benigniſſime Ieſu, & ſubitò tribus e ercitibus Angelorum, animarum ſanctarum, & corpo rum glorificatorum cinctus matri apparuiſti, & mœ rores ac triſtitias ex pijſſimo eius corde fugaſti. Inte lectus Virginis noua luce perfuſus eſt, vt tuam im menſam gloriam contemplaretur, & diuinitatem a clarè, aut modo inſolito intueretur. Oculi confort ſunt, vt corporis tui ſplendorem aſpicerent. Vt Deu verum te adorauit, vt filium ſanctiſſimum & amab liſſimum brachijs aſtrinxit, & tecum cœleſtia ac ine fabilia colloquia miſcuit. Vulnera tua non iam cruen ta, ſed pulchritudine & gloria referta oſculata eſt, nouo experimēto didicit, quàm bonum ſit pro te p ſecutionibus & triſtitijs affligi.

3. Voluiſti etiam, ô ſuauiſſime Ieſu, ſtans ad dex ram matris, vt inſignis ille cōmitatus eam veneraretur. Acceſſerunt Angeli diſtincti in choris ſuis, & co gratulabantur ei. Sequuti ſunt ſancti è carcere edu

& in libertatem aſſerti, & eam ſui Domini ac liberatoris matrem agnoſcunt, magna veneratione proſequuntur, & laudibus attollunt. *Tu, inquiunt, gloria Ieruſalem, tu lætitia Iſraël, tu honorificentia populi noſtri.* *Iudith 15.10.*

4. Sciebat Virgo intemerata, ô puriſſime Domine Ieſu, quia ſecretum regis abſcondere bonum eſt. Ideo de reſurrectione tua omnino tunc ſiluit, & gloriam tuam quam viderat ſilentio ſuppreſſit, donec tu teipſum aliis manifeſtares, & reſurrectionem nō per matrem, ſed quaſi per teſtes extraneos aperires. Da mihi quæ tacenda ſunt tacere, & quæ dicenda manifeſtare. Vtque tempus tacendi & loquendi cognoſcam, & in vtroque metas diſcretionis non excedam.

MEDITATIO IV.

De apparitione Angelorum facta mulieribus.

I. PVNCTVM. Non ſolam matrem, ſed omnes piè & verè te quærentes conſolaris, ô bone Ieſu, Maria enim Magdelene, & aliæ mulieres poſt quietem Sabbati, quam ex obedientia legis religioſè cuſtodierant, Solis ortum præuenerunt, & emtis aromatibus properarunt ad monumentum vt vngerent corpus tuum. Ignorabant reſurrectionem tuam, & ex ardentiſſimo amore erga tè corpori ſancto tuo nouæ & copioſioris vnctionis obſequium exhibere voluerunt. O quanta imitatione digna ad inueniēdum te in mulieribus iſtis aſpicio. Primò obedientiam, qua poſt cuſtoditum Sabbatum egreſſæ ſunt. Deinde ſolicitudinem, nam pauſatione relicta lucem diei præuenerunt. Item impigram fortitudinem, qua noctis tenebras non formidarunt. Ad hæc virtutum copiam, quas aromatibus indicarunt. Tandem fiduciam: ſcientes namque ad ſepulchri oſtium lapidem magnum fuiſſe ad- *Matth. 28. à 1. vſque 8. Marc. 61. à 1. vſque 8. Luc. 24. à 1. vſq; ad 8.*

uolutum, nihilominus ibant, & dicebant: *Quis reuoluet nobis lapidem ab oſtio monumenti?* Si his virtutibus, ô Domine, ornatus te quærerem, abſque dubio te inuenirem.

2. Nullus in te ſperauit, ô fideliſſime Ieſu, & confuſus eſt. Mulieres iſtæ auxilium à te ſperabant, & ſtatim præſto fuit illis. Nam cùm ipſæ propè accederent, terræ motus factus eſt magnus, qui & cuſtodes monumenti, & ipſas mulieres ad attentionem eorum quæ fiebant, & ad reuerentiam incitaret. Statim autem apparuit Angelus vultu vt fulgor ſplendidus, & veſte ipſa niue candidior, vt ipſo habitu lætitiam præſeferret, & vt quid in nobis tua reſurrectione feceris (nam lucem cognitionis, & candorem puritatis aduexiſti) habitu demonſtraret. Ipſe amouit lapidem ſepulchri, & ſuper eum ſedit, & militibus primò ad examinationem & fugam, quia aſpectu rerum cœleſtium erant indigni, deinde mulieribus ad venerationem timoris affectum incuſſit. At ſtatim, ô Domine, timorem diſpulit, dicens: *Nolite timere* vos, ô piæ fœminæ; cùm enim Ieſum Nazarenum crucifixum ad obſequium quæratis (de cruce enim ac de virtutum floribus in ipſa oſtenſis gloriatur) non eſt cur ad meum aſpectum formidetis. *Ipſe iam ſurrexit*, quod vt compertum habeatis, *venite & videte locum, vbi poſitus erat Dominus.* Sic, ô ſuauiſſime Ieſu, iſtarum mulierum incredulitatem paulatim ſuperabas, eaſque ad tuam apparitionem diſponebas.

3. *In ore duorum vel trium teſtium*, ô ſplendidiſſime Ieſu, *ſtabit omne verbum.* Huic Angelo tuæ reſurrectionis teſti, duo alij accedant, qui mulieres iſtas ad te videndum diſponant. Ingreſſæ ſunt monumentum, & non inuento corpore tuo, cùm anxiæ eſſent, & dubitabūdæ de eo quod factum fuerat (neque enim adhuc credebant te ſurrexiſſe) apparuerunt illis duo

Angeli, à quibus benignè increpitæ, & de tua reſurrectione doctæ ſunt. *Quid* inquiunt, *quæritis viuentem cum mortuis? Non eſt hic*, ſed *ſurrexit.* Non nos tantùm, ſed ipſum quem vnicè diligitis, huius veritatis doctorem habeatis. Ipſe enim vobis audientibus dixit, quia tradendus erat in manus peccatorum, & crucifigendus, & quòd tertia die erat reſurrecturus. Sic Domine perſeueranter erudis, ſic amplioribus donis ad te trahis.

4. Audierant mulieres à primo illo Angelo, ò dulciſſime Ieſu: *Ite, & dicite diſcipulis eius & Petro, quia præcedet vos in Galilæam. Ibi eum videbitis*, & factæ iam à te Apoſtolæ Apoſtolorum obedierunt, & adnuntiandum quod viderant & audierant Apoſtolis, feſtinarunt. Non credunt illi, nec credunt illæ, & tamen tam illi quàm illæ (nam Petrus & Ioannes cucurrerunt) ad monumentum veniunt. Æquum eſt enim, vt quod in nobis eſt faciamus, vt à te tandem Domine illuminemur. Et beatus qui ad te quærendum venit, quia non vacuus, ſed bonorum plenus redibit.

MEDITATIO V.

De ſecunda apparitione Chriſti facta Magdalenæ.

1. PVNCTVM. Poſt dilectiſſimam matrem, ò fideliſſime Ieſu, primùm Mariam antea peccatricem tua *Matth.*
præſentia conſolaris: quæ ab Apoſtolis regreſſa & iu- *28.1.*
xta ſepulchrum perſeuerans te authorem ſalutis vide- *Mar. 16*
re meruit. Non auerſaris eam quæ antea dæmonum *5.*
habitatio fuerat, & innumeris peccatis ſorduerat, *Luc. 24*
quia diligẽtius te quæſiuit, ardẽtius dilexit, & cõſtan- *4.*
tius in tui deſiderio & inquiſitione perſeuerauit. Ita te *Ioan. 20*
quærã, ita te diligam. Nam qui de luce vigilauerit ad *à 12.*
te, nõ laborauit, ſed aſſidentem foribus ſuis inueniet. *vſq; ad 18.*

Sap. 6. 15.

2. Multa autem, ô dilectiſſime Ieſu, in hac fœmina ſancta conſpicio, quæ ſi imiter, te meum conſolatorem inueniam. Erat illa iuxta ſepulchrum, non ſedens, ſed ſtans, & ipſo habitu corporis præſeferens impigram ſolicitudinem. Plorabat ex æſtu amoris qui cor eius animamque poſſederat. Inclinabat ſe ex nimio deſiderio iterum & iterum, & proſpiciebat in monumentum ſi fortè quod prima vice non inuenit ſaltem ſecunda & tertia inueniret. Vidit Angelos in albi ſedentes, & quia ſolum Angelorum Dominum quærebat, eorum nullam rationem habet. Interrogata cu fleret, cauſſam iuſtiſſimam planctus reddit, quia corpus Domini ad quod vngẽdum venerat, erat à monumento ſublatum. Ex vero igitur amore deſiderante & fortiter quærendus es, Domine: & ſolus ſine conſortio creaturarum deſiderandus, quia tu ſolus co noſtrum ſatias. Qui ita te quiſierit, non fruſtrabitu voto ſuo.

3. Dimiſſis Angelis, ô amabiliſſime Ieſu, qui ſu deſiderio minimè ſatisfaciebant, conuerſa eſt retro ſum, & vidit te totum bonum ſuum, non tamen te cc gnouit. Interrogas eam quid quærat, & cur plore cùm tamen tu optimè ſcias, quia te ſolum quærit d lectum ſuum, & propter abſentiam tuam plorat. Ign tabat illa quis eſſes, & exiſtimans te olitorem eſſe, m gno affectu dixit: *Domine, ſi tu ſuſtuliſti eum, dicito mi vbi poſuiſti eum, & ego eum tollam.* O Maria quam ſ pienter deſipis, quam ſublimiter te humilias, quà fortiter tuam imbecillitatem non aduertis, & quà verè te amatricem charitate victam oſtendis. Eum v cas, quem hortulanus nec ipſo fortaſſis nomine agn ſceret. Vilem hominem tu fœmina nobilis Dominu appellas, vt eum ad reſtituendum corpus defun ſuadeas, quod incredibile erat hominem volui è monumento auferre, & in ſuam domum deporta

Te ad ferendum corpus offers, quod erat ſatis graue, cùm tamen delicatiſſima ſis, & vires ad ferendum non habeas. O Chriſte Ieſu ſic diligam te. Semper ita te cogitem, vt omnes nihil aliud cogitare putem. Semper ita te deſiderem, vt pro amore tui coram omnibus me humiliem. Semper ita tibi ſeruiam, vt ſaltem voluntate & deſiderio, ea quæ ſupra meas vires ſunt audere præſumam.

4. Vides, ô conſolator omnium Ieſu, deſideria & lacrymas huius ancillæ tuæ. Inſpicis quia iam ex parte beata eſt, iuxta verbum tuum: *Beati qui lugent.* Quid ſupereſt niſi vt eam conſoleris, & impleas quod de lugentibus dixiſti: *Quoniam ipſi conſolabuntur.* Aperuiſti ergo os tuum in quo omnis gratia diffuſa eſt, & dixiſti: *Maria.* Et hac ſola voce affabiliter & benignè prolata quid feciſti? Aperti ſunt oculi huius ancillæ tuæ, vt te, quem mortuum quærebat, viuum agnoſceret, & reperiret. Illuminatus eſt intellectus eius vt te Meſſiam in lege promiſſum, & verum Dei filium ac mundi Saluatorem, & mortis victorem crederet. Inflammatum eſt cor eius vt te nouo & inſolito amore diligeret. O quam potens eſt verbum tuum! Audiam & ego illum, quo cor meum erigas, & in meliora commutes. Et quidem Maria vnam vocem audiuit, & alteram tantum reſpondit, dicens: *Rabbi,* aut Magiſter. Affectus enim amoris linguam impediuit, ne in plura verba prorumperet. At vnica hac voce ſatis dixit. Dixit enim quod tunc experiebatur. Te munus præceptoris tunc in eius corde ſuſcepiſſe, eamque ad te cognoſcendum illuminaſſe.

Matt. 5. 5.

5. Voluit illa, ô ſapientiſſime amator Ieſu, oſculis ſanctiſſimorum pedum tuorum vocis defectum ſupplere. Non tamen permiſiſti, dicens: *Noli me tangere, nondum enim aſcendi ad Patrem meum.* Vt & cordi eius reuerentiæ affectum imprimeres, & nō iam tam fami-

liariter agendum tecum eſſe doceres: & vt imbecillitatem fidei illius (quia needum perfectè credebat te glorioſum ad Patrem eſſe aſcenſurum) increpares. Sed qui hoc donum tantiſper differs, aliud ſtatim non minoris pretij confers, dum eam Apoſtolorum magiſtram facis. *Sed vade*, inquis, *dic fratribus meis: Aſcendo ad Patrem meum, & Patrem veſtrum, Deum meum, & Deum veſtrum.* O miram & venerandam ac diligendam benignitatem tuam, qua ita te deijcis, vt Deum noſtrum tuum Deum fatearis, & ita nos extollis, vt Patrem tuum, Patrem noſtrum, a quo per merita tua adoptati ſumus, appelles.

MEDITATIO VI.

De tertia apparitione facta mulieribus.

Matth. 28. 9.

1. PVNCTVM. O quàm ſapiēter, benigniſſime Ieſu, inſtauras teſtes tuos, non contra, ſed pro me. Iam Magdalenam in teſtem protuliſti, & nunc alijs mulieribus teipſum oſtendis, vt tuæ reſurrectionis teſtes eſſe poſſint. Poſtquam Maria vidit te, à monumento diſceſſit, alias mulieres quæ priùs abierant, & eam ſolam reliquerant, inſequuta eſt: quibus & ſe vidiſſe te non mortuum, ſed viuentem dixit, & magnum te videndi deſiderium iniecit. In his deſiderijs & ſermonibus occupatas non deſpicis, immo eas tua præſentia dignaris, & apparens illis dicis: *Auete.* Et hoc eodem verbo ſalutem fidei viuæ illis affers, & omnem triſtitiam & dubietatem depellis.

2. Fœminæ autem iſtæ tam læta ſui Magiſtri & Saluatoris apparitione cumulatæ, ô bone Ieſu, adorauerunt te, & petita ac obtenta facultate oſculatæ ſunt pedes tuos. Aucta eſt in Magdalena reuerentia, & in alijs excitata, & ideo dignæ factæ ſunt, non tantùm

te ad-

te adoratione colere, verùm & ad oſcula pedum admitti. Accedam & ego ſpiritu meo, & adorabo te, & pedibus tuis amoris oſcula figam. Poſtulabòque vt cum his mulieribus oleo exultationis vngas, ad te diligendum, & proximis manifeſtandum robuſtior efficiar.

3. Satisfecerunt illæ, ô dulcis Ieſu, deſiderio ſuo in amplexibus oſculis pedum tuorum. Quia tamen gaudium earum non erat adhuc purum, ſed nimio timore mixtum (nam imbecillitas humana conſtringitur ad præſentiam rerum cœleſtium, ac præſertim tantę maieſtatis tuæ) ideo timorem depellis: *Nolite timere*, quo verbo ſerenam & tranquillam earum mentem reddidiſti. Quin & in tua benignitate & affabilitate perſeuerans ſubijcis: *Ite, nuntiate fratribus meis, vt eant in Galilæam:* ibi me videbunt. Galilæa tranſmigratio interpretatur. Illi ergo, ô Domine, quietè te videant, qui à vetere vita ad nouam tranſeunt, & ab ignauia ad feruorem, ex curis perturbantibus ad quietem contemplationis tranſmigrant.

MEDITATIO VII.

De quarta apparitione facta Petro.

1. PVNCTVM. Sanctæ illæ mulieres, ô clementiſſime Ieſu, accepto tanto dono apparitionis tuæ quidnam dicebant? Fortè illud quod in libris Regum inuenimus ſcriptum: *Hæc dies boni nuntij eſt. Si tacuerimus, & noluerimus nuntiare, ſceleris arguemur. Venite, eamus, & annuntiemus in aula regis.* Venerunt ergo, & annuntiauerunt in aulá regis: in domo Apoſtolorum, quæ ab Angelis audierāt, & oculis ſuis viderant. Viſa autem ſunt ante Apoſtolos ſicut deliramēta verba iſta, nimirum quòd tu Rex meus à mortuis reſurrexeris, &

Luc. 24 / 74. / *Ioan.* 19 / à 3. *vſque* 11. / 4. *Reg.* 7 / 9.

immortalis viueres. Fides donum tuum eſt, tibi acceptum fero. Hoc donum in corde meo ſemper cuſtodi & auge, vt verba & myſteria tua, non vt deliramenta (quod Apoſtoli necdum confirmati tunc fecerunt) ſed vt veriſſima amoris incitamenta ſuſcipiam.

2. Diſcipulorum autem erant feruentiſſimi, ô amator fideliſſime Ieſu, Petrus & Ioannes. Hi, auditis mulieribus noluerunt aures obturare, nec omnino aſſenſum negare dictis earum, ſed ire decreuerunt, & oculis ſuis monumentum vacuum videre. In hoc ſe feruidos & fortes exhibuerunt. Feruidos, quia ſuper hac re tam ad ſuam ſalutem neceſſaria diligenter inquirunt: fortes, quia perſequutionem Iudæorum, & milites tuum corpus cuſtodientes ſpernunt. Præcucurrit Ioannes quia vegetior, expectauit tamen venientem Petrum, vt ſeniori deferret, & vt audientes hæc ad reuerentiam maiorum excitaret. Introierunt ambo, & non viderunt Angelos, quia vt fortes & ſapientes, qui Scripturas nouerant, tractandi erant, ſed linteamina ſola poſita, & ſudarium ſeorſum in alium locum inuolutum inuenerunt. His ac recordatione verborum tuorum moti ſunt ad credendum, quia iam ſurrexeras, & ſic ad te videndum paratiores & aptiores facti ſunt. Tu Domine aptum me fac, vt donis tuis aliquando implear, & ad te videndum fide & charitate diſponar.

3. Regreſſi ſunt Petrus & Ioannes in domum ſuam, ô ſanctiſſime Ieſu, & cùm Petrus ſolus eſſet, & ruminaret ac admiraretur quæ facta fuerant, dignatus es apparere illi, ſic conſolaris peccatores verè conuerſos, quia non eos deſpicis, ſed iuxta menſuram maioris compunctionis, & maioris feruoris & charitatis, ſupra innocentes interdum amplioribus donis dignaris. Aſpexit te Petrus magiſtrum ſuum, procidit ad pedes tuos, peccatum ſuum amariſſimis lacrymis fleuit,

veniam

veniam humiliter poſtulauit. Tu verò Domine qui in domo Caiphæ aſpexiſti eum ad conuerſionem, aſpicis nunc ad indulgentiæ certitudinem. Lætificaſti cor eius, inflammaſti amorem eius, & vt fratres confirmaret, iniunxiſti. Paruit ille, & ita eorum corda commouit, vt dicerent: *Quia ſurrexit Dominus verè, & apparuit Simoni.* Hi ſunt fructus viſitationis tuæ, quos vt percipiam, viſitationes tuas auidiſſimè ſitio, & ſupra omnes mundi delicias exopto.

MEDITATIO VIII.

De quinta apparitione facta diſcipulis euntibus in Emauntem.

1. PVNCTVM. Eadem die ſanctæ Reſurrectionis tuæ, ô miſericordiſſime Domine Ieſu, ibant duo ex diſcipulis tuis in Emaus, vt pericula Hieroſolymæ fugerent, & poſt tantos timores atque triſtitias aliquod animo ſuo leuamen afferrent. Gregem ouium tuarum, cœtum ſcilicet Apoſtolorum reliquerant, deſolati ac triſtes incedebant, & de his quæ circa te acciderant verba faciebant. Tu verò bonus paſtor adiunxiſti te illis in ſpecie peregrini, & iter faciebas cum illis, vt oues errantes reduceres, in ſua tribulatione cõſolareris, & ſermones de te ac de rebus cœleſtibus tua præſentia cohoneſtares. Ibas cum illis, nec agnoſcebant te, quia qualem te putauerant à vita ſublatum, talem teipſis exhibebas. Et vt indices nobis te, licèt non ſentiamus, afflictis ac tribulatis adeſſe. *Luc. 24 à 13. vſque 35.*

2. Interrogas illos, ô prudentiſſime Ieſu, quid inter ſe loquantur, non quia ignoras, ſed vt ipſi ad verba ſancta protelanda prouocentur, & ſimul vulnus infidelitatis aperiant. Stupent illi, quòd in illa ciuitate nuper geſta non noueris. Tu verò adhuc inſtas & rogas,

quæ-

quęnam acciderint, ac ſi neſcires aut oblitus eſſes, vt innoteſcat magnitudo glorię tuæ, quæ quaſi obliuiſci te fecit omnium laborum tuorum.

3. Illi autem, ô altiſſime Ieſu, ita reſpondent, vt quã magna de te conceperint, manifeſtè patefaciant. Loquimur, inquiunt, de Ieſu Nazareno, qui fuit vir animo forti ac planè virili conſpicuus, Propheta, quia omnia occulta vſque ad cordium cogitationes nouerat; potens in opere, nam omnia creata ſua poteſtate mutabat, & ſermone, quo homines perditos ad bonã frugem reuocabat, & ignorantes erudiebat: coram Deo, cuius indignationem placabat, & coram hominibus, quibus admirationi & ſtupori erat. Hunc Iudæi hiſce diebus in crucem egerunt. Nos autem ſperabamus quod eſſet ſurrecturus & redempturus Iſraël ab hac oppreſſione Romanorum quam patitur. Sed ſpes noſtra fefellit nos, cùm etiam in hac tertia die à nece eius, eum mortuum ac ſepultum ſciamus. Et quamuis mulieres quædam ex noſtris terruerint nos, dicentes ſe ad monumentum iuiſſe, & eius corpus minimè reperiſſe, Angeloſque audiuiſſe dicentes, eum viuere. Et licet quidam viri, quibus maior fides adhibenda eſt, profecti ad ſepulchrum corpus eius non inuenerint, nos tamen adhuc hæſitamus, & ſpem noſtram deluſam eſſe conijcimus. Hæ ſunt, Domine, cogitationes hominum, hæ dubietates eorum de rebus tuis, quamdiu tu eos ſapientiæ tuæ luce non illuminas.

4. Audiſti iam ignorantiam iſtorum, ô Magiſter veritatis Ieſu, aperi nunc os tuum fontem aquæ viuæ, & venam veræ ſapientiæ, qua inſipientiæ eorum ſuccurras, & maculas cordium ipſorum abſtergas. *O ſtulti,* ais, *& tardi corde ad credendum.* Stulti qui mea verba, quibus meam mortem & reſurrectionem prędixeram, ſæpius audiſtis, & numquam intellexiſtis. Tardi ad credendum qui nunc tàm manifeſtis indicijs non acquieſ-

quieſcitis. *Nonne oportuit Chriſtum pati, & ita intrare in gloriam ſuam.* Vt & vaticinia quæ de ipſo erant implerentur, & omnes intelligerent, quia oportet membra ac electos eius *per tribulationes in gloriam ingredi.* Deinde quanta gratia, quanta ſapientia interpretatus es Scripturas, & manifeſtaſti eis ea omnia quę acciderant ſigna eſſe veri Meſſiæ; qui per ſanguinem ſuum erat genus humanum liberaturus, & cœlum hominibus clauſum aperturus. Loquebaris Domine, & ab audientium cordibus ignorantiæ tenebras expellebas, & ea igne amoris flammabas. Nam & ipſi poſtea fatebantur: *Nonne cor noſtrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas?* Loquere obſecro, en audio, & voce tua erudi me, & cor meum igne charitatis accende.

5. In hac dulciſſima confabulatione, ô ſuauiſſime Ieſu, appropinquaſti cum illis caſtello quo ibant. Et ita te exteriùs exhibuiſti ac ſi deſtinaſſes longiùs abire, vt poſtea cognoſcerent diſcipuli in opinione eorum, quàm longè eras ab illis, quippe qui vita functus putabaris. At ipſi precibus compulerunt te, vt cum ipſis ad caſtellum diuerteres, vis enim à nobis orationibus, ieiunijs, gemitibus, & alijs huiuſmodi quaſi vim pati. *Mane*, inquiunt, *nobiſcum Domine, quoniam aduesperaſcit, & inclinata eſt iam dies.* Idem omnino poſtulo, vt quandoquidem iam eſt inclinata dies vitæ meæ, in tempore ſenectutis, mecum ad augmentum feruoris maneas, & ne derelinquas me.

6. Acquieuiſti precibus eorum, ô benigniſſime Ieſu, qui audis in veritate inuocantes te. Cum illis hoſpitium ingreſſus es. Accubuiſti ad menſam, & ibi non verbis, ſed factis illis te manifeſtaſti, vt hoſpitalitatem probares, & modeſtiam vultus ac cætera opera tua efficaciſſima eſſe ad te manifeſtandum oſtenderes. Accepiſti ergo panem, fregiſti more ſolito, & conſe-

craſti

conſecraſti illud in corpus tuum, & porrexiſti illis. Hic autem panis vitæ & intellectus aperuit eorum oculos
Iob 7. 8. vt te viuum & recumbentem agnoſcerent. Statim autem ſubtraxiſti te ab eis exultantibus & ſtupentibus; ſic enim te habes cum electis tuis, vt viſites eos diluculo, & ſubitò probes illos. Abſcondis te, vt ipſi te non abſcondant. Quod & hic factum eſt. Nam beati hi diſcipuli ſtatim regreſſi ſunt Hieroſolymam, vt tuam reſurrectionem diſcipulis aperirent. Ad hoc enim oſtendis te nobis, vt alios ad te doctrina & exemplo adducamus, & tuam benignitatem erga tibi ſeruientes manifeſtemus.

MEDITATIO IX.

De ſexta apparitione facta diſcipulis in vnum congregatis.

Luc. 24 à v. 36. vſq; 47. Ioan. 20 19.

1. PVNCTVM. Ad veſperam igitur illius ſacræ diei reſurrectionis tuæ, ô glorioſiſſime Ieſu, erant diſcipuli congregati in vnum de his, quę aliqui eorum viderant, loquentes, & ianuis clauſis & obſeratis protecti propter metum Iudęorum. Tunc autem, quando duriores eorum erant bene diſpoſiti, & ferventiores patientia probati, & omnes in vniuerſum ardentiſſimo deſiderio tuæ apparitionis accenſi, ingreſſus es ad eos ianuis clauſis manentibus. Nihil enim impedire poterat ſubtilitatem glorioſæ humanitatis tuæ, nec potentiam diuinitatis tuæ quo minus ad conſolandum nos venires; & tenebras cordis noſtri diſcuteres. Secretum amas Domine, ſecretum amas, & illos conſolatione tua viſitas, quos viſibilia fugientes, & ſolitudinem cordis amantes reperis.

2. Ingreſſus, ô dulcedo animarum Ieſu, ſtetiſti in medio diſcipulorum tuorum. Hic namque locus præcipuus

cipuus tibi ſummo regi debebatur, ex quo vt ſplendidiſſimus ſol illos illuminares, vt Magiſter doceres, vt princeps gubernares, vt ſequeſter pacificares, & vt protector defenderes. Ibi autem poſitus, dixiſti: *Pax vobis, ego ſum, nolite timere.* Et quia tuum dicere facere eſt, his verbis veram pacem eorum cordibus indidiſti, tui cognitionē, ſcilicet quòd eſſes Deus & frater, magiſter & protector eorum, infudiſti, & nimium timorem hoſtium ſuorum tum viſibilium, tum inuiſibilium ab eis procul amandaſti. O ſi vox hæc tua: *Pax tecum,* in animo meo intus inſonaret, quanta tranquillitate, & luce, & ſecuritate perfruerer?

3. Nondum effectus huius viſionis conſequutus es, ô beniguiſſime Ieſu, diſcipuli namque adhuc timent, adhuc turbantur, adhuc dubitant an te, an verò ſpiritum aliquem in aſſumpto aëreo corpore videant. Innoua igitur ſigna, immuta mirabilia, vt in te credamus. Sic profectò feciſti. Primum enim illos benignè carpis illis verbis: *Quid turbati eſtis*, & cogitationes dubietatis locum inueniunt in cordibus veſtris. Deinde oſtendis illis manus & pedes & latus, & non ſolùm te videndum, ſed etiam palpandum tradis: & hac viſione & attrectatione fidem tuæ reſurrectionis, amorem & exultationem immittis.

4. Aliqui eorum, ô patientiſſime Ieſu, adhuc non quieſcunt, nec firmiter credunt; vnde oportet vt te amplius humilies. Petijſti ergo ab eis aliquid, quod manducaretur, & offerentibus illis partem piſcis aſſi, & fauum mellis, manducaſti coram eis, & reliquias inter eos diſtribuiſti, vt tecum etiam & ipſi comederent. Ac poſtea aperuiſti eis ſenſum vt Scripturas intelligerent, & te docentem ſic audirent vt intellectum Moſis & Prophetarum & Pſalmorum caperent. Hi ſunt Domine effectus viſitationis tuæ, quos ego totis præcordiis concupiſco, vt nempe me de rebus

cœle-

Digitized by Google

cœleſtibus erudias, & affectum guſtu piſcis aſſi, ſcilicet humanitatis tuæ, & fauo diuinitatis paſcas.

5. Hæc dona non videntur nobis parua, ô donorum affluentiſſime largitor Ieſu, ſed adhuc addis alia maiora. Iterum dicis illis: *Pax vobis* vt pacem augeas, qua illi non ſolum in ſe pacati ſint, ſed alios poſſint ad pacem componere. Deinde mittis illos ad prædicandum. *Sicut miſit me Pater, & ego mitto* vos, vt ſicut ego miſſus ſum veritatis ac virtutis doctor, ita & vos à me magiſtri orbis cõſtituti eadem doceatis. Poſtea vt bene inſtructi incedant inſufflaſti in eos, vt Spiritum ſanctum tuum illis tribueres. Meritò verò flatu ſpiritum tribuis, vt intelligamus ipſum à te procedere, ſicut flatus ab ore, vt eo flatu ſicut & primo homini vitam nobis impertires, & puluerem vitiorum ac imperfectionum diſpergeres. Tandem poteſtatem ampliſſimam remittendi peccata dediſti eis. Hanc tu habes vt Deus verus, cuius eſt ſuas offenſas condonare, illi vt miniſtri tui qui poteſtate à te accepta habent eadem peccata remittere. Laudo te Domine, & millies glorifico, quia ita extuliſti miſerum hominem in dignitate ſacerdotali conſtitutum; vt poſſit omnibus hominibus, omnia peccata etiamſi arenas maris excederent, & grauiſſima quoque & diabolica flagitia condonare.

MEDITATIO X.

De ſeptima apparitione facta diſcipulis, præſente Thoma.

Ioan. 20 *à* 26. *vſq;* 31.

1. PVNCTVM. O quãta eſt miſericordia tua, ô fideliſſime Ieſu, qui vnã ouem perditam nõ deſeruiſti, ſed pro ea inuenienda te tam inſigniter humiliaſti. Non erat Thomas cum alijs Apoſtolis in die reſurectionis tuæ ad veſperam, quando apparuiſti eis.

querat ille cœtum illorum, neſcio qua ex cauſſa, & ea pœna mulctatus eſt, qua ſolent puniri qui ſeparantur à congregatione bonorum. Nam te ſuſcitatum minimè aſpexit, nec verba tua audiuit, nec reliquias piſcis aſſi, nec faui mellis comedit. Rediuit poſtea à conuerſatione ſæcularium ad cœtum iuſtorum, & rediuit incredulus; audiens enim quòd ſurrexiſſes, per infidelitatem non credidit; per duritiam tot teſtibus & rationibus ſe oppoſuit, & in incredulitate permanſit: per curioſitatem ſigna petiuit, dicens. *Niſi videro in manibus eius fixuram clauorum, & mittam digitum meum in locum clauorum, & mittam manum meam in manus eius, non credam.* In hac proteruia per octo dies perſeuerauit, & hucuſque perſeueraſſet, & perditus eſſet, niſi tu Domine eius miſertus tantam cæcitatem abſterſiſſes.

2. At tu, benigniſſime Ieſu, à quo conuerſio noſtra inchoare dignoſcitur, & progredi, ac finem tenere certiſſimè creditur, poſt dies octo iterum ingreſſus es ianuis clauſis ad diſcipulos, præſente Thoma, & impertitus es pacem illis. Ac poſtea conuerſus ad Thomam dixiſti ei. Aſpice me, ô Thoma, vt credas, & tange me. *Infer digitum tuum in locum clauorum*, & attentè conſidera manus meas, *& affer manum tuam, & mitte in latus meum, & noli eſſe incredulus, ſed fidelis.* O ſumma dignatio tua, Domine Ieſu, vulnera manuum & pedum, & lateris non cruenta ſed glorioſa in tua carne ſeruaſti, vt diſcipulos in fide ſtabilires, vt veſtigia victoriæ tuę in perpetuum oſtenderes, vt quanti tibi conſtitiſſemus velut ad memoriã reuocares, vt hæc ſtigmata indignationi Patris opponeres, vt amorem noſtrum accenderes, & in extremo die reproborum ingratitudinem incuſares. O immenſa charitas tua; qui iterum appares, & quaſi ad examen te offers, vt vnum lucreris. O mira affabilitas tua, quã tã ſuauiter loqueris, & manus & pedes & latus ſanctum tuum, ab incredulo &

duro diſcipulo contrectare non exhorres. Propter hæc ardenter te diligam, & quamuis miſer peccator & tepidus ſemper de tua miſeratione confidam.

3. Hæc viſitatio tua, ô ſanctiſſime Domine Ieſu, Thomæ remedium attulit. Illuſtratus enim fide viua poſt aſpectum & contactum tui (quem tamen præreuerentia recuſauit, & ex obedientia (nam tu tangi voluiſti) tandem admiſit) in te credidit, & egregia confeſſione ſuam fidem patefecit, dicens: *Dominus meus, & Deus meus.* Probaſti quidem confeſſionem diſcipuli increduli, non tamen laudaſti eum, quia ſerò & poſt tot experimenta aſſentitus eſt. Laudaſti tamen nos qui non te vidimus, & in te credimus, dicens: *Beati qui non viderunt & crediderunt.* Hoc eſt initium beatitudinis, ô Domine, vera fides, quam obſecro in me ſemper cuſtodias & augeas, & vſque ad tuam claram viſionem promoueas, Amen.

MEDITATIO XI.

De octaua apparitione facta diſcipulis ad mare Tyberiadis.

Matth. 28. à 16. vſq; 20. Ioan. 21. à 1. vſq; ad 23.

1. PVNCTVM. Cùm tuos diligas, ô amator perſeuerantiſſime Ieſu, eos quęrere, ipſiſque te manifeſtare non ceſſas. Cùm enim eſſent ſimul Petrus, & alij quinque ex diſcipulis, & piſcatui vellent intendere, tum vt haberent vnde ſe reficerent, tum vt otioſitatem fugerent, ita res diſpoſitæ ſunt, vt tui recordarētur, te deſiderarent, & deſiderando reperirent. Petrus alios ad hoc opus ſibi familiare vocauit, illi verò concordes aſſenſerunt, & obedientes paruerunt. Per totam autem noctem laborantes nihil omnino piſcati ſunt: quid enim in nocte ignorantiæ poſiti & à te diſſiti homines piſcarentur? Nox naturæ quia quietem habet, apta eſt

piſci-

piſcibus apprehendendis: at nox ignorantiæ & culpæ, cùm inquieta ſit, nō eſt apta donis cęleſtibus aſſequendis. Illi ergo diligenter laborabant, & cùm nihil caperent, patienter ſuſtinebant, & tuam præſentiam Domine ſitiebant. Quid autem aliud ego faciam, cùm affligor, cùm ſine fructu laboro, niſi te deſiderare, qui & prouentum laborum affers, & animam conſolaris?

2. Cùm ergo diſcipuli fatigati eſſent, ô remedium noſtrarum indigentiarum Ieſu, appares illis non in naui, non ambulans ſuper vndas maris, ſed in littore, vt te vitam habere immortalem & ſtabilem demonſtrares. Rogas an pulmentarium habeant, nō quia neſcis, ſed vt eos ad ſuam indigentiam manifeſtandam prouoces. Nam ſemper humilitas tibi placuit, & dona tua abundanter acquiſiuit. Illis dicentibus, ſe nihil cœpiſſe, vt ad dexteram nauigij rete iaciant præcipis, & piſces illos capturos polliceris. Meritò quidem ad dexteram, quia quod tu præcipis ſemper dextrum eſt, quia ſemper proſperum & proficuum eſt. Obedierunt illi tibi, quem nondum nouerant, & ſtatim fructum obedientiæ copioſiſſimum piſcium iactum ceperunt. Nemo quippe poteſt rectè tibi ac prælatis obedire, & fructu ſui laboris fruſtrari.

3. Statim Ioannes, ô pulchritudo animarum Ieſu, nouit te, & Petro ac alijs quod nouerat patefecit. Erat ille typus virginum, & imago contemplatiuorum, qui in cognitione tui fere ſemper excellunt: nec inutiliter noſcunt, ſed alijs te doctrina ſua efficaciùs manifeſtant. Petrus verò nauim & piſces, & ſocios relinquit, & præ reuerentia tui veſtem aſſumit, & natans ad littus exit, vt celeriùs ad te veniat. Hoc enim eſt ingenium feruidorum vniuerſa deſerere, & ſe diligentiſſimè indumentis virtutum amicire, & non reptando ſed volando ad te ſuum bonum properare. Alij non ita ęeleriter, ſed diligenter egrediuntur, & rete tra-

hunt abſque vlla ruptione plenum magnis piſcibus, qui cœtum prædeſtinatorum ſignificant. Hi apud te in æternis ſedibus omnes erunt ſanctitate magni, & nullo ſchiſmate aut diſcordia diuiſi.

4. Venerunt omnes illi ſancti piſcatores ad te, ô amantiſſime Ieſu, & inuenerunt prunas a te miraculosè factas, & piſcem & panem per miraculum præparatos. Ad præceptum autem tuum manducauerunt, & ſaturati ſunt, & laſſitudine liberati. Quando tui in miniſterio animarum vel in aliquo alio laborant pro amore tui, ô verè Pater, tu eis cibum conſolationis præparas, & prunas amoris & ſanctorum affectuum, quibus caleſiant, accendis. Immò quamdiu in hac vita fructuosè laborant, tu cœleſtem menſam ad præmium eorum inſtruis, in qua diuinitatis tuæ pane, & humanitatis piſce recreentur, & ſine fine paſcantur.

5. In hac apparitione decreueras, ô fideliſſime & liberaliſſime Ieſu, verbum tuum implere, quo Petro claues regni cœlorum, & primatum totius Eccleſiæ promiſeras. Facturus itaque eum Eccleſiæ principem ob illuſtriſſimam confeſſionem, qua te Dei filium confeſſus eſt, primùm illum examinas, & an aptus ſit ad paſtorale officium expendis, ter ab eo interrogans: *Simon Ioannes, diligis me plus his?* Quibus verbis qualitates prælatorum deſignas. Simon enim interpretatur obediens, & Ioannes gratia. Quid ergo eſt Simonem filium Ioannis robuſtum fide de amore interrogare, niſi indicare prælatos eſſe debere fide plenos, obedientia promptos, Spiritus ſancti gratia perfectos, & amore conſpicuos? Sed cur non ſemel tantùm, non bis, ſed ter eandem quæſtionem amoris proponis? An vt Petrus trina reſponſione crimẽ trinæ negationis elueret? An vt ſe fore in amore perfectum intelligeret? An vt verbo & exemplo & oratione ſibi ſubiectos paſceret? Ita ſanè. Ille verò licèt amore feruidus præ humi-

litate ſe amare te abſolutè affirmare non audet. Ideo reſpōdit: ***Domine, tu ſcis quia amo te. Et tu omnia noſti, & tu ſcis quia amo te.*** Huic tot virtutibus ornato iure optimo Eccleſiæ principatum committis, & ex ore tuo audit: ***Paſce agnos meos, & paſce oues meas,*** vt & tam agnis, id eſt, communibus fidelibus, quàm ouibus agnorum matribus, id eſt, prælatis minoribus præficiatur, & illi non eſſe dominum ouium, ſed tuum vicarium intimetur.

6. Petrus, princeps Eccleſiæ factus, ô ſanctiſſime Ieſu, reliquis in potioribus donis præponatur: & ex tuo ore audiat, qua morte ſit ad meliorem vitam tranſiturus. Cùm eras iunior, ô Petre, ais, cingebas te, & ambulabas, vbi volebas, id eſt, opera mortificationis, & virtutum quibus Deo ſeruires pro tuo arbitratu diſponebas: at factus ſenior & virtute grandæuus, alius te cinget, & perſecutionibus & cruce atteret (quod multo perfectius eſt) & ducet quò tu non vis. Hac ſententia Domine, iudicabas quo mortis genere eſſet te clarificaturus: quia cùm iuſti pro te patiuntur, tu apud omnes clares & glorioſus oſtenderis,

7. Nec ſolùm verbis, verùm & ſignis oſtendis, ô Domine Ieſu, quàm proximus futurus tibi eſſet Petrus. Nam incipiens ambulare illi ſoli dixiſti: ***Sequere me,*** quo intelligeretur Petrum te ſequuturum, & in vitæ Apoſtolicæ perfectione, & in Pontificij muneris functione, & in glorioſiſſima morte crucis; Ioannes, ſed nō iuſſus te quoque ſequutus eſt, quia ſolus amor tui ad ſequelam impulit, non gratia capitis ſuper omnes data, nec prædictio mortis crucis hanc te ſequendi concupiſcentiam iniecit. Interrogat Petrus quid de Ioanne futurum ſit, & illius curioſitatem compeſcis, quia in Eccleſiæ prælatis vel minimi defectus tollendi ſunt & corripiendi, vt qui præ cæteris dignitate eminent, etiam puritate conuerſationis excellant.

MEDITATIO XII.

De nona apparitione facta omnibus diſcipulis in monte Galilææ.

Marc. 16 ab 18. vſque 24. 1. PVNCTVM. Imples tandem, ô fideliſſime Ieſu, quod in die tuæ reſurrectionis promiſeras, & glorioſus appares tum Apoſtolis, tum alijs multis diſcipulis in quodam monte Galilææ. Profecti ſunt illi in Galilæam, vt tibi præcipienti obedirent, & te magis ex profeſſo viderent. Charitate autem inflammati omnes quos poterant ex diſcipulis conuocarunt vt tuo conſpectu fruerentur, adeò vt cõuenirent pluſquam quingenti fratres. His omnibus te manifeſtas, & teſtes efficis reſurrectionis tuæ. Sed eorum nonnulli minus prouecti adhuc de tua immortalitate dubitarunt, reliqui verò abſque vlla hæſitatione te magna cum reuerentia adorauerunt. Cum his, ô Domine, tuam maieſtatem adoro, & te mortis, & inferni, & peccati deſtructorem agnoſco.

2. Sed quàm dulcia ſunt verba tua, ô ſuauiſſime Ieſu, quæ in hac apparitione coram omnibus protuliſti, *dulciora ſuper mel & fauum. Data eſt mihi,* ais, *omnis poteſtas in cœlo, & in terra.* In cœlo quidem, vt illud hominibus aperires, & ſedes illas æternas diſtribueres, & ad eorum bonum Angelos mitteres, & rex & dominus vniuerſis cœlitibus imperares. In terra verò, vt peccata remitteres, corda ſubijceres, & donis innumeris cumulares. Hanc ſupremam poteſtatem, vt Deus ſemper habuiſti, ſed vt homo (licet tibi multis titulis debita eſſet) eam tuis meritis comparaſti. Tibi ex totis præcordijs de hac tibi data poteſtate congratulor, & ab ea, & æternam ſalutem, & media ad eam conſequendam ſpero.

3. Statim hac poteſtate vſus es, ô amantiſſime Ieſu, & miſiſti Apoſtolos tuos, vt docerent omnes gentes, & prædicarent Euangelium Græcis ac barbaris, & cuiuſcunque ſtatus ac conditionis hominibus. Item vt baptizarent omnes in nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti. Quo legem acerbam circumciſionis abrogaſti, & in legem ſuauiſſimam Baptiſmatis commutaſti, & baptizatos Patris æterni filios, filij fratres, Spiritus ſancti ſponſas, ac totius Trinitatis templa feciſti. Tandem vt docerent baptizatos ſeruare omnia mandata tua, & fidem bonis operibus profiteri. Non credentes à te in æternum reijcis, credentibus fide viua vitam æternam promittis. Eccleſiam etiam tuam dono miraculorum faciendorum exornas, & Sacerdotes vt eadem ſpiritualiter faciant ſupernaturali poteſtate condecoras, & cuilibet fideli, vt hæc in ſe faciat, facultatem attribuis. Da igitur mihi qui in te credidi, vt per veram contritionem à me dæmonia & peccata eijciam, vt expulſis vitijs veteris Adæ, linguis nouis gratiarum actionis loquar, ſerpentes, id eſt, occaſiones peccandi tollam, ſi ſuggeſtionem peccati ſenſero, mihi per conſenſum nocumentum non inferet, & adhibita ſolicitudinis manu infirmitatibus ſeu affectib. meis inordinatis ſalutem adhibeam.

4. Magna ſunt hæc, ô potentiſſime Ieſu, ad quæ tuos diſcipulos mittis, difficilia quæ fidelibus vniuerſis iniungis, ſed roborat & confortat nos admiranda promiſſio: *Ecce ego vobiſcum ſum vſque ad conſummationem ſæculi.* Non Angelus, ſed tu ipſe nobiſcum egrederis; per aſſiduam protectionem, & auxiliorum exhibitionem, & per realem præſentiam in Euchariſtia nobiſcum manes: & non in diem, ſed vſque ad finem ſæculi nobiſcum perſiſtis. Sentiam te Dominum meum mihi ſemper eſſe præſentem, & hæc conſideratio præſentiæ tuæ me ab omni imperfectione cohi-

beat, ſolicitudinem in actionibus ſtudioſis inijciat, & firmam ſpem conſequendi perfectionem conferat. Amen.

MEDITATIO XIII.

De Aſcenſione Domini.

Ioan. 16. 18. 1. PVNCTVM. O ſumme Rex omnium regum Ieſu, exiuiſti à Patre, & veniſti in mundum, iam perfectis omnibus, quæ ad redemptionem noſtram pectant, tempus eſt vt relinquas mundum, & vadas ad Patrem. Hanc profectionem tuam ita diſpoſuiſti, vt ante eam eodem die aſcenſionis in cœlis Apoſtolis apspareres, eiſque te profecturum manifeſtares. Erant Apoſtoli Hieroſolymis in cœnaculo congregati, tu verò læta facie, & benigniſſimo aſpectu præſentem te exhibuiſti in medio eorum: manducaſti cum eis, & Spiritum ſanctum tuum illis promiſiſti, ne præ triſtitia & deſolatione, quam afferebat profectio tua, animum deſponderent. Sedete, ais, in ciuitate donec induamini virtute ex alto. Quieſcite, inquam, quia ad dona cœleſtia capienda quiete corporis & animi opus eſt, & vt patienter & longanimiter ſuſtineatis. Expectate etiam non in ſolitudine, ſed in ciuitate, vt vocati ad conuertendos populos ab ipſo cęleſti Spiritu ditati videamini. Non vobis ſolitudo corporis, ſed ſolitudo cordis neceſſaria eſt, hac præparate vos vt donum donorum recipiatis. Eſtis nudi, inermes, imbecilles. Veniet cœleſtis virtus ſpiritus mei à Patre & à me procedens, quę vos induat, armet, & roboret, temerarium autem eſſet ad bellum contra inuiſibiles hoſtes exire, donec hac virtute protegamini.

2. Poſt hoc colloquium dulciſſimum, ô benigniſſime Ieſu, eduxiſti diſcipulos in Bethaniam in montem

oliua-

Digitized by Google

oliuarum, & te ducem itineris præbuiſti, vt ibi ab illis aſcendens videreris. O fœlix iter diſcipulorum in montem, ſiquidem te habuit ducem & comitem, & aſcenſus adiutorem. Ad Bethaniam egrederis, & à monte oliuarum aſcendis, vt vnde cœpit paſſionis ignominia, inde incipiat exaltationis gloria. Et obediētia te efferat, quæ in paſſionem mortemque deiecit. Aderat igitur in illo monte Virgo Mater, aderant & omnes diſcipuli, & cùm iam hora aſcendendi appropinquaret, auxiſti decorem corpori tuo, & ſplendorem vulneribus tuis, ita vt omnes aſtantes præ reuerentia & tremore apud te prociderent, & cultu intimioris adorationis afficerent. Tunc permiſiſti à Matre ac diſcipulis manus tuas & pedes oſculari, & eos in tuos amplexus amantiſſimè ruere. In hocque digreſſu tuo nihil cordibus omnium diſcipulorum defuit, quod ad inflammandum amorem ipſorum, & accendendum rerum cœleſtium deſiderium adhiberi oporteret.

3. Eleuaſti tunc manus, ô glorioſiſſime Domine Ieſu, quas in patibulo crucis extenderas, vt intelligeremus dona à te mittenda deſurſum eſſe, & planè cœleſtia, & in ore miſericordiæ, ac abundantiſſimè quaſi duabus manibus danda. Deinde verbis bona precatus es eis, ac fortè dixiſti: *Benedicat vobis Dominus, & cuſtodiat vos. Oſtendat Dominus faciem ſuam vobis, & miſereatur veſtri. Conuertat Dominus vultum ſuum ad vos, & det vobis pacem.* Poſtea cœpiſti in cœlum aſcendere non curru ſicut Elias raptus in cœlum, ſed diuinitatis tuæ virtute ſublatus. O quanta Virginis & diſcipulorum admiratio, cùm hominem viderent nullo externo adminiculo in cœlum aſcendere! O quanta lætitia, cùm te Patrem ſuum, currum Iſrael & aurigam eius aſpicerent tanta maieſtate diſcedere! O quantum deſiderium ſequendi, cùm theſaurum cor-

Num. 6. 24.

cœleſtibus erudias, & affectum guſtu piſcis aſſi, ſcilicet humanitatis tuæ, & fauo diuinitatis paſcas.

5. Hæc dona non videntur nobis parua, ô donorum affluentiſſime largitor Ieſu, ſed adhuc addis alia maiora. Iterum dicis illis: *Pax vobis* vt pacem augeas, qua illi non ſolum in ſe pacati ſint, ſed alios poſſint ad pacem componere. Deinde mittis illos ad prædicandum. *Sicut miſit me Pater, & ego mitto* vos; vt ſicut ego miſſus ſum veritatis ac virtutis doctor, ita & vos à me magiſtri orbis cõſtituti eadem doceatis. Poſtea vt bene inſtructi incedant inſufflaſti in eos, vt Spiritum ſanctum tuum illis tribueres. Meritò verò flatu ſpiritum tribuis, vt intelligamus ipſum à te procedere, ſicut flatus ab ore, vt eo flatu ſicut & primo homini vitam nobis impertires, & puluerem vitiorum ac imperfectionum diſpergeres. Tandem poteſtatem ampliſſimam remittendi peccata dediſti eis. Hanc tu habes vt Deus verus, cuius eſt ſuas offenſas condonare, illi vt miniſtri tui qui poteſtate à te accepta habent eadem peccata remittere. Laudo te Domine, & millies glorifico, quia ita extuliſti miſerum hominem in dignitate ſacerdotali conſtitutum; vt poſſit omnibus hominibus, omnia peccata etiamſi arenas maris excederent, & grauiſſima quoque & diabolica flagitia condonare.

MEDITATIO X.

De ſeptima apparitione facta diſcipulis, præſente Thoma.

Ioan. 20 à 26. vſq; 31. 1. PVNCTVM. O quãta eſt miſericordia tua, ô fideliſſime Ieſu, qui vnã ouem perditam nõ deſeruiſti, ſed pro ea inuenienda te tam inſigniter humiliaſti. Non erat Thomas cum alijs Apoſtolis in die reſurrectionis tuæ ad veſperam, quando apparuiſti eis.

querat ille cœtum illorum, neſcio qua ex cauſſa, & ea pœna mulctatus eſt, qua ſolent puniri qui ſeparantur à congregatione bonorum. Nam te ſuſcitatum minimè aſpexit, nec verba tua audiuit, nec reliquias piſcis aſſi, nec faui mellis comedit. Rediuit poſtea à conuerſatione ſæcularium ad cœtum iuſtorum, & rediuit incredulus; audiens enim quòd ſurrexiſſes, per infidelitatem non credidit; per duritiam tot teſtibus & rationibus ſe oppoſuit, & in incredulitate permanſit: per curioſitatem ſigna petiuit, dicens. *Niſi videro in manibus eius fixuram clauorum, & mittam digitum meum in locum clauorum, & mittam manum meam in manus eius, non credam.* In hac proteruia per octo dies perſeuerauit, & hucuſque perſeueraſſet, & perditus eſſet, niſi tu Domine eius miſertus tantam cæcitatem abſterſiſſes.

2. At tu, benigniſſime Ieſu, à quo conuerſio noſtra inchoare dignoſcitur, & progredi, ac finem tenere certiſſimè creditur, poſt dies octo iterum ingreſſus es ianuis clauſis ad diſcipulos, præſente Thoma, & impertitus es pacem illis. Ac poſtea conuerſus ad Thomam dixiſti ei. Aſpice me, ô Thoma, vt credas, & tange me. *Infer digitum tuum in locum clauorum*, & attentè conſidera manus meas, *& affer manum tuam, & mitte in latus meum, & noli eſſe incredulus, ſed fidelis.* O ſumma dignatio tua, Domine Ieſu, vulnera manuum & pedum, & lateris non cruenta ſed glorioſa in tua carne ſeruaſti, vt diſcipulos in fide ſtabilires, vt veſtigia victoriæ tuę in perpetuum oſtenderes, vt quanti tibi conſtitiſſemus velut ad memoriā reuocares, vt hæc ſtigmata indignationi Patris opponeres, vt amorem noſtrum accenderes, & in extremo die reproborum ingratitudinem incuſares. O immenſa charitas tua; qui iterum appares, & quaſi ad examen te offers, vt vnum lucreris. O mira affabilitas tua, quā tā ſuauiter loqueris, & manus & pedes & latus ſanctum tuum, ab incredulo &

duro diſcipulo contrectare non exhorres. Propter hæc ardenter te diligam, & quamuis miſer peccator & tepidus ſemper de tua miſeratione confidam.

3. Hæc viſitatio tua, ô ſanctiſſime Domine Ieſu, Thomæ remedium attulit. Illuſtratus enim fide viua poſt aſpectum & contactum tui (quem tamen præ reuerentia recuſauit, & ex obedientia (nam tu tangi voluiſti) tandem admiſit) in te credidit, & egregia confeſſione ſuam fidem patefecit, dicens: *Dominus meus, & Deus meus.* Probaſti quidem confeſſionem diſcipuli increduli, non tamen laudaſti eum, quia ſerò & poſt tot experimenta aſſentitus eſt. Laudaſti tamen nos qui non te vidimus, & in te credimus, dicens: *Beati qui non viderunt & crediderunt.* Hoc eſt initium beatitudinis, ô Domine, vera fides, quam obſecro in me ſemper cuſtodias & augeas, & vſque ad tuam claram viſionem promoueas, Amen.

MEDITATIO XI.

De octaua apparitione facta diſcipulis ad mare Tyberiadis.

Matth. 28. à 16. vſq; 20. Ioan. 21. à 1. vſq; ad 23.

1. PVNCTVM. Cùm tuos diligas, ô amator perſeuerantiſſime Ieſu, eos quęrere, ipſiſque te manifeſtare non ceſſas. Cùm enim eſſent ſimul Petrus, & alij quinque ex diſcipulis, & piſcatui vellent intendere, tum vt haberent vnde ſe reficerent, tum vt otioſitatem fugerent, ita res diſpoſitæ ſunt, vt tui recordarētur, te deſiderarent, & deſiderando reperirent. Petrus alios ad hoc opus ſibi familiare vocauit, illi verò concordes aſſenſerunt, & obedientes paruerunt. Per totam autem noctem laborantes nihil omnino piſcati ſunt: quid enim in nocte ignorantiæ poſiti & à te diſſiti homines piſcarentur? Nox naturæ quia quietem habet, apta eſt

piſcibus apprehendendis: at nox ignorantiæ & culpæ, cùm inquieta ſit, nõ eſt apta donis cęleſtibus aſſequendis. Illi ergo diligenter laborabant, & cùm nihil caperent, patienter ſuſtinebant, & tuam præſentiam Domine ſitiebant. Quid autem aliud ego faciam, cùm affligor, cùm ſine fructu laboro, niſi te deſiderare, qui & prouentum laborum affers, & animam conſolaris?

2. Cùm ergo diſcipuli fatigati eſſent, ô remedium noſtrarum indigentiarum Ieſu, appares illis non in naui, non ambulans ſuper vndas maris, ſed in littore, vt te vitam habere immortalem & ſtabilem demonſtrares. Rogas an pulmentarium habeant, nõ quia neſcis, ſed vt eos ad ſuam indigentiam manifeſtandam prouoces. Nam ſemper humilitas tibi placuit, & dona tua abundanter acquiſiuit. Illis dicentibus, ſe nihil cœpiſſe, vt ad dexteram nauigij rete iaciant præcipis, & piſces illos capturos polliceris. Meritò quidem ad dexteram, quia quod tu præcipis ſemper dextrum eſt, quia ſemper proſperum & proficuum eſt. Obedierunt illi tibi, quem nondum nouerant, & ſtatim fructum obedientiæ copioſiſſimum piſcium iactum ceperunt. Nemo quippe poteſt rectè tibi ac prælatis obedire, & fructu ſui laboris fruſtrari.

3. Statim Ioannes, ô pulchritudo animarum Ieſu, nouit te, & Petro ac alijs quod nouerat patefecit. Erat ille typus virginum, & imago contemplatiuorum, qui in cognitione tui fere ſemper excellunt: nec inutiliter noſcunt, ſed alijs te doctrina ſua efficaciùs manifeſtant. Petrus verò nauim & piſces, & ſocios relinquit, & præ reuerentia tui veſtem aſſumit, & natans ad littus exit, vt celeriùs ad te veniat. Hoc enim eſt ingenium feruidorum vniuerſa deſerere, & ſe diligentiſſimè indumentis virtutum amicire, & non reptando ſed volando ad te ſuum bonum properare. Alij non ita celeriter, ſed diligenter egrediuntur, & rete tra-

hunt abſque vlla ruptione plenum magnis piſcibus, qui cœtum prædeſtinatorum ſignificant. Hi apud te in æternis ſedibus omnes erunt ſanctitate magni, & nullo ſchiſmate aut diſcordia diuiſi.

4. Venerunt omnes illi ſancti piſcatores ad te, ô amantiſſime Ieſu, & inuenerunt prunas a te miraculosè factas, & piſcem & panem per miraculum præparatos. Ad præceptum autem tuum manducauerunt, & ſaturati ſunt, & laſſitudine liberati. Quando tui in miniſterio animarum vel in aliquo alio laborant pro amore tui, ô verè Pater, tu eis cibum conſolationis præparas, & prunas amoris & ſanctorum affectuum, quibus caleſiant, accendis. Immò quamdiu in hac vita fructuosè laborant, tu cœleſtem menſam ad præmium eorum inſtruis, in qua diuinitatis tuæ pane, & humanitatis piſce recreentur, & ſine fine paſcantur.

5. In hac apparitione decreueras, ô fideliſſime & liberaliſſime Ieſu, verbum tuum implere, quo Petro claues regni cœlorum, & primatum totius Eccleſiæ promiſeras. Facturus itaque eum Eccleſiæ principem ob illuſtriſſimam confeſſionem, qua te Dei filium confeſſus eſt, primùm illum examinas, & an aptus ſit ad paſtorale officium expendis, ter ab eo interrogans: *Simon Ioannes, diligis me plus his?* Quibus verbis qualitates prælatorum deſignas. Simon enim interpretatur obediens, & Ioannes gratia. Quid ergo eſt Simonem filium Ioannis robuſtum fide de amore interrogare, niſi indicare prælatos eſſe debere fide plenos, obedientia promptos, Spiritus ſancti gratia perfectos, & amore conſpicuos? Sed cur non ſemel tantùm, non bis, ſed ter eandem quæſtionem amoris proponis? An vt Petrus trina reſponſione crimẽ trinæ negationis elueret? An vt ſe fore in amore perfectum intelligeret? An vt verbo & exemplo & oratione ſibi ſubiectos paſceret? Ita ſanè. Ille verò licèt amore feruidus præ humi-

litate te amare te abſolute affirmare non audet. Ideo reſpōdit: *Domine, tu ſcis quia amo te. Et tu omnia noſti, & tu ſcis quia amo te.* Huic tot virtutibus ornato iure optimo Eccleſiæ principatum committis, & ex ore tuo audit: *Paſce agnos meos, & paſce oues meas,* vt & tam agnis, id eſt, communibus fidelibus, quàm ouibus agnorum matribus, id eſt, prælatis minoribus præficiatur, & illi non eſſe dominum ouium, ſed tuum vicarium intimetur.

6. Petrus, princeps Eccleſiæ factus, ô ſanctiſſime Ieſu, reliquis in potioribus donis præponatur: & ex tuo ore audiat, qua morte ſit ad meliorem vitam tranſiturus. Cùm eras iunior, ô Petre, ais, cingebas te, & ambulabas, vbi volebas, id eſt, opera mortificationis, & virtutum quibus Deo ſeruires pro tuo arbitratu diſponebas: at factus ſenior & virtute grandæuus, alius te cinget, & perſecutionibus & cruce atteret (quod multo perfectius eſt) & ducet quò tu non vis. Hac ſententia Domine, iudicabas quo mortis genere eſſet te clarificaturus: quia cùm iuſti pro te patiuntur, tu apud omnes clares & glorioſus oſtenderis.

7. Nec ſolùm verbis, verùm & ſignis oſtendis, ô Domine Ieſu, quàm proximus futurus tibi eſſet Petrus. Nam incipiens ambulare illi ſoli dixiſti: *Sequere me,* quo intelligeretur Petrum te ſequuturum, & in vitæ Apoſtolicæ perfectione, & in Pontificij muneris functione, & in glorioſiſſima morte crucis; Ioannes, ſed nō iuſſus te quoque ſequutus eſt, quia ſolus amor tui ad ſequelam impulit, non gratia capitis ſuper omnes data, nec prædictio mortis crucis hanc te ſequendi concupiſcentiam iniecit. Interrogat Petrus quid de Ioanne futurum ſit, & illius curioſitatem compeſcis, quia in Eccleſiæ prælatis vel minimi defectus tollendi ſunt & corripiendi, vt qui præ cæteris dignitate eminent, etiam puritate conuerſationis excellant.

MEDITATIO XII.

De nona apparitione facta omnibus diſcipulis in monte Galilaea.

Marc. 16 ab 18. vſque 24.

1. PVNCTVM. Imples tandem, ô fideliſſime Ieſu, quod in die tuæ reſurrectionis promiſeras, & glorioſus appares tum Apoſtolis, tum alijs multis diſcipulis in quodam monte Galilææ. Profecti ſunt illi in Galilæam, vt tibi præcipienti obedirent, & te magis ex profeſſo viderent. Charitate autem inflammati omnes quos poterant ex diſcipulis conuocarunt vt tuo conſpectu fruerentur, adeò vt cõuenirent pluſquam quingenti fratres. His omnibus te manifeſtas, & teſtes efficis reſurrectionis tuæ. Sed eorum nonnulli minus prouecti adhuc de tua immortalitate dubitarunt, reliqui verò abſque vlla hæſitatione te magna cum reuerentia adorauerunt. Cum his, ô Domine, tuam maieſtatem adoro, & te mortis, & inferni, & peccati deſtructorem agnoſco.

2. Sed quàm dulcia ſunt verba tua, ô ſuauiſſime Ieſu, quæ in hac apparitione coram omnibus protuliſti, *dulciora ſuper mel & fauum. Data eſt mihi,* ais, *omnis poteſtas in cœlo, & in terra.* In cœlo quidem, vt illud hominibus aperires, & ſedes illas æternas diſtribueres, & ad eorum bonum Angelos mitteres, & rex & dominus vniuerſis cœlitibus imperares. In terra verò, vt peccata remitteres, corda ſubijceres, & donis innumeris cumulares. Hanc ſupremam poteſtatem, vt Deus ſemper habuiſti, ſed vt homo (licet tibi multis titulis debita eſſet) eam tuis meritis comparaſti. Tibi ex totis præcordijs de hac tibi data poteſtate congratulor, & ab ea, & æternam ſalutem, & media ad eam conſequendam ſpero.

3. Sta-

3. Statim hac poteſtate vſus es, ô amantiſſime Ieſu, & miſiſti Apoſtolos tuos, vt docerent omnes gentes, & prædicarent Euangelium Græcis ac barbaris, & cuiuſcunque ſtatus ac conditionis hominibus. Item vt baptizarent omnes in nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti. Quo legem acerbam circumciſionis abrogaſti, & in legem ſuauiſſimam Baptiſmatis commutaſti, & baptizatos Patris æterni filios, filij fratres, Spiritus ſancti ſponſas, ac totius Trinitatis templa feciſti. Tandem vt docerent baptizatos ſeruare omnia mandata tua, & fidem bonis operibus profiteri. Non credentes à te in æternum reijcis, credentibus fide viua vitam æternam promittis. Eccleſiam etiam tuam dono miraculorum faciendorum exornas, & Sacerdotes vt eadem ſpiritualiter faciant ſupernaturali poteſtate condecoras, & cuilibet fideli, vt hæc in ſe faciat, facultatem attribuis. Da igitur mihi qui in te credidi, vt per veram contritionem à me dæmonia & peccata eijciam, vt expulſis vitijs veteris Adæ, linguis nouis gratiarum actionis loquar, ſerpentes, id eſt, occaſiones peccandi tollam, ſi ſuggeſtionem peccati ſenſero, mihi per conſenſum nocumentum non inferet, & adhibita ſolicitudinis manu infirmitatibus ſeu affectib. meis inordinatis ſalutem adhibeam.

4. Magna ſunt hæc, ô potentiſſime Ieſu, ad quæ tuos diſcipulos mittis, difficilia quæ fidelibus vniuerſis iniungis, ſed roborat & confortat nos admiranda promiſſio: *Ecce ego vobiſcum ſum vſque ad conſummationem ſæculi.* Non Angelus, ſed tu ipſe nobiſcum egrederis; per aſſiduam protectionem, & auxiliorum exhibitionem, & per realem præſentiam in Euchariſtia nobiſcum manes: & non in diem, ſed vſque ad finem ſæculi nobiſcum perſiſtis. Sentiam te Dominum meum mihi ſemper eſſe præſentem, & hæc conſideratio præſentiæ tuæ me ab omni imperfectione cohi-

beat, ſolicitudinem in actionibus ſtudioſis inijciat, & firmam ſpem conſequendi perfectionem conferat. Amen.

MEDITATIO XIII.

De Aſcenſione Domini.

Ioan. 16, 18. 1. PVNCTVM. O ſumme Rex omnium regum Ieſu, exiuiſti à Patre, & veniſti in mundum, iam perfectis omnibus, quæ ad redemptionem noſtram pectant, tempus eſt vt relinquas mundum, & vadas ad Patrem. Hanc profectionem tuam ita diſpoſuiſti, vt ante eam eodem die aſcenſionis in cœlis Apoſtolis apſpareres, eiſque te profecturum manifeſtares. Erant Apoſtoli Hieroſolymis in cœnaculo congregati, tu verò læta facie, & benigniſſimo aſpectu præſentem te exhibuiſti in medio eorum: manducaſti cum eis, & Spiritum ſanctum tuum illis promiſiſti, ne præ triſtitia & deſolatione, quam afferebat profectio tua, animum deſponderent. Sedete, ais, in ciuitate donec induamini virtute ex alto. Quieſcite, inquam, quia ad dona cœleſtia capienda quiete corporis & animi opus eſt, & vt patienter & longanimiter ſuſtineatis. Expectate etiam non in ſolitudine, ſed in ciuitate, vt vocati ad conuertendos populos ab ipſo cęleſti Spiritu ditati videamini. Non vobis ſolitudo corporis, ſed ſolitudo cordis neceſſaria eſt, hac præparate vos vt donum donorum recipiatis. Eſtis nudi, inermes, imbecilles. Veniet cœleſtis virtus ſpiritus mei à Patre & à me procedens, quę vos induat, armet, & roboret, temerarium autem eſſet ad bellum contra inuiſibiles hoſtes exire, donec hac virtute protegamini.

2. Poſt hoc colloquium dulciſſimum, ô benigniſſime Ieſu, eduxiſti diſcipulos in Bethaniam in montem

oliua-

oliuarum, & te ducem itineris præbuiſti, vt ibi ab illis aſcendens videreris. O fœlix iter diſcipulorum in montem, ſiquidem te habuit ducem & comitem, & aſcenſus adiutorem. Ad Bethaniam egrederis, & à monte oliuarum aſcendis, vt vnde cœpit paſſionis ignominia, inde incipiat exaltationis gloria. Et obediẽtia te efferat, quæ in paſſionem mortemque deiecit. Aderat igitur in illo monte Virgo Mater, aderant & omnes diſcipuli, & cùm iam hora aſcendendi appropinquaret, auxiſti decorem corpori tuo, & ſplendorem vulneribus tuis, ita vt omnes aſtantes præ reuerentia & tremore apud te prociderent, & cultu intimioris adorationis afficerent. Tunc permiſiſti à Matre ac diſcipulis manus tuas & pedes oſculari, & eos in tuos amplexus amantiſſimè ruere. In hocque digreſſu tuo nihil cordibus omnium diſcipulorum defuit, quod ad inflammandum amorem ipſorum, & accendendum rerum cœleſtium deſiderium adhiberi oporteret.

3. Eleuaſti tunc manus, ô glorioſiſſime Domine Ieſu, quas in patibulo crucis extenderas, vt intelligeremus dona à te mittenda deſurſum eſſe, & planè cœleſtia, & in ore miſericordiæ, ac abundantiſſimè quaſi duabus manibus danda. Deinde verbis bona precatus es eis, ac fortè dixiſti: *Benedicat vobis Dominus, & cuſtodiat vos. Oſtendat Dominus faciem ſuam vobis, & miſereatur veſtri. Conuertat Dominus vultum ſuum ad vos, & det vobis pacem.* Poſtea cœpiſti in cœlum aſcendere non curru ſicut Elias raptus in cœlum, ſed diuinitatis tuæ virtute ſublatus. O quanta Virginis & diſcipulorum admiratio, cùm hominem viderent nullo externo adminiculo in cœlum aſcendere! O quanta lætitia, cùm te Patrem ſuum, currum Iſrael & aurigam eius aſpicerent tanta maieſtate diſcedere! O quantum deſiderium ſequendi, cùm theſaurum cor-

Num. 6. 24.

cœleſtibus erudias, & affectum guſtu piſcis aſſi, ſcilicet humanitatis tuæ, & fauo diuinitatis paſcas.

5. Hæc dona non videntur nobis parua, ô donorum affluentiſſime largitor Ieſu, ſed adhuc addis alia maiora. Iterum dicis illis: *Pax vobis* vt pacem augeas, qua illi non ſolum in ſe pacati ſint, ſed alios poſſint ad pacem componere. Deinde mittis illos ad prædicandum. *Sicut miſit me Pater, & ego mitto* vos; vt ſicut ego miſſus ſum veritatis ac virtutis doctor, ita & vos à me magiſtri orbis cõſtituti eadem doceatis. Poſtea vt bene inſtructi incedant inſufflaſti in eos, vt Spiritum ſanctum tuum illis tribueres. Meritò verò flatu ſpiritum tribuis, vt intelligamus ipſum à te procedere, ſicut flatus ab ore, vt eo flatu ſicut & primo homini vitam nobis impertires, & puluerem vitiorum ac imperfectionum diſpergeres. Tandem poteſtatem ampliſſimam remittendi peccata dediſti eis. Hanc tu habes vt Deus verus, cuius eſt ſuas offenſas condonare, illi vt miniſtri tui qui poteſtate à te accepta habent eadem peccata remittere. Laudo te Domine, & millies glorifico, quia ita extuliſti miſerum hominem in dignitate ſacerdotali conſtitutum; vt poſſit omnibus hominibus, omnia peccata etiamſi arenas maris excederent, & grauiſſima quoque & diabolica flagitia condonare.

MEDITATIO X.

De ſeptima apparitione facta diſcipulis, præſente Thoma.

Ioan. 20 à 26. vſq; 31. 1. PVNCTVM. O quãta eſt miſericordia tua, ô fideliſſime Ieſu, qui vnã ouem perditam nõ deſeruiſti, ſed pro ea inuenienda te tam inſigniter humiliaſti. Non erat Thomas cum alijs Apoſtolis in die reſurectionis tuæ ad veſperam, quando apparuiſti eis.

querat ille cœtum illorum, neſcio qua ex cauſſa, & ea pœna mulctatus eſt, qua ſolent puniri qui ſeparantur à congregatione bonorum. Nam te ſuſcitatum minimè aſpexit, nec verba tua audiuit, nec reliquias piſcis aſſi, nec faui mellis comedit. Rediuit poſtea à conuerſatione ſæcularium ad cœtum iuſtorum, & rediuit incredulus; audiens enim quòd ſurrexiſſes, per infidelitatem non credidit; per duritiam tot teſtibus & rationibus ſe oppoſuit, & in incredulitate permanſit: per curioſitatem ſigna petiuit, dicens. *Niſi videro in manibus eius fixuram clauorum, & mittam digitum meum in locum clauorum, & mittam manum meam in manus eius, non credam.* In hac proteruia per octo dies perſeuerauit, & hucuſque perſeueraſſet, & perditus eſſet, niſi tu Domine eius miſertus tantam cæcitatem abſterſiſſes.

2. At tu, benigniſſime Ieſu, à quo conuerſio noſtra inchoare dignoſcitur, & progredi, ac finem tenere certiſſimè creditur, poſt dies octo iterum ingreſſus es ianuis clauſis ad diſcipulos, præſente Thoma, & impertitus es pacem illis. Ac poſtea conuerſus ad Thomam dixiſti ei. Aſpice me, ô Thoma, vt credas, & tange me. *Infer digitum tuum in locum clauorum,* & attentè conſidera manus meas, *& affer manum tuam, & mitte in latus meum, & noli eſſe incredulus, ſed fidelis.* O ſumma dignatio tua, Domine Ieſu, vulnera manuum & pedum, & lateris non cruenta ſed glorioſa in tua carne ſeruaſti, vt diſcipulos in fide ſtabilires, vt veſtigia victoriæ tuę in perpetuum oſtenderes, vt quanti tibi conſtitiſſemus velut ad memoriã reuocares, vt hæc ſtigmata indignationi Patris opponeres, vt amorem noſtrum accenderes, & in extremo die reproborum ingratitudinem incuſares. O immenſa charitas tua; qui iterum appares, & quaſi ad examen te offers, vt vnum lucreris. O mira affabilitas tua, quã tã ſuauiter loqueris, & manus & pedes & latus ſanctum tuum, ab incredulo &

duro diſcipulo contrectare non exhorres. Propter hæc ardenter te diligam, & quamuis miſer peccator & tepidus ſemper de tua miſeratione confidam.

3. Hæc viſitatio tua, ô ſanctiſſime Domine Ieſu, Thomæ remedium attulit. Illuſtratus enim fide viua poſt aſpectum & contactum tui (quem tamen præ reuerentia recuſauit, & ex obedientia (nam tu tangi voluiſti) tandem admiſit) in te credidit, & egregia confeſſione ſuam fidem patefecit, dicens: *Dominus meus, & Deus meus.* Probaſti quidem confeſſionem diſcipuli increduli, non tamen laudaſti eum, quia ſerò & poſt tot experimenta aſſentitus eſt. Laudaſti tamen nos qui non te vidimus, & in te credimus, dicens: *Beati qui non viderunt & crediderunt.* Hoc eſt initium beatitudinis, ô Domine, vera fides, quam obſecro in me ſemper cuſtodias & augeas, & vſque ad tuam claram viſionem promoueas, Amen.

MEDITATIO XI.

De octaua apparitione facta diſcipulis ad mare Tyberiadis.

Matth. 28. à 16. vſq; 20. Ioan. 21. à 1. vſq; ad 23.

1. PVNCTVM. Cùm tuos diligas, ô amator perſeuerantiſſime Ieſu, eos quærere, ipſiſque te manifeſtare non ceſſas. Cùm enim eſſent ſimul Petrus, & alij quinque ex diſcipulis, & piſcatui vellent intendere, tum vt haberent vnde ſe reficerent, tum vt otioſitatem fugerent, ita res diſpoſitæ ſunt, vt tui recordarētur, te deſiderarent, & deſiderando reperirent. Petrus alios ad hoc opus ſibi familiare vocauit, illi verò concordes aſſenſerunt, & obedientes paruerunt. Per totam autem noctem laborantes nihil omnino piſcati ſunt: quid enim in nocte ignorantiæ poſiti & à te diſiti homines piſcarentur? Nox naturæ quia quietem habet, apta eſt

piſcibus apprehendendis: at nox ignorantiæ & culpæ, cùm inquieta ſit, nō eſt apta donis cęleſtibus aſſequendis. Illi ergo diligenter laborabant, & cùm nihil caperent, patienter ſuſtinebant, & tuam præſentiam Domine ſitiebant. Quid autem aliud ego faciam, cùm affligor, cùm ſine fructu laboro, niſi te deſiderare, qui & prouentum laborum affers, & animam conſolaris?

2. Cùm ergo diſcipuli fatigati eſſent, ô remedium noſtrarum indigentiarum Ieſu, appares illis non in naui, non ambulans ſuper vndas maris, ſed in littore, vt te vitam habere immortalem & ſtabilem demonſtrares. Rogas an pulmentarium habeant, nō quia neſcis, ſed vt eos ad ſuam indigentiam manifeſtandam prouoces. Nam ſemper humilitas tibi placuit, & dona tua abundanter acquiſiuit. Illis dicentibus, ſe nihil cœpiſſe, vt ad dexteram nauigij rete iaciant præcipis, & piſces illos capturos polliceris. Meritò quidem ad dexteram, quia quod tu præcipis ſemper dextrum eſt, quia ſemper proſperum & proficuum eſt. Obedierunt illi tibi, quem nondum nouerant, & ſtatim fructum obedientiæ copioſiſſimum piſcium iactum ceperunt. Nemo quippe poteſt rectè tibi ac prælatis obedire, & fructu ſui laboris fruſtrari.

3. Statim Ioannes, ô pulchritudo animarum Ieſu, nouit te, & Petro ac alijs quod nouerat patefecit. Erat ille typus virginum, & imago contemplatiuorum, qui in cognitione tui fere ſemper excellunt: nec inutiliter noſcunt, ſed alijs te doctrina ſua efficaciùs manifeſtant. Petrus verò nauim & piſces, & ſocios relinquit, & præ reuerentia tui veſtem aſſumit, & natans ad littus exit, vt celeriùs ad te veniat. Hoc enim eſt ingenium feruidorum vniuerſa deſerere, & ſe diligentiſſimè indumentis virtutum amicire, & non reptando ſed volando ad te ſuum bonum properare. Alij non ita çeleriter, ſed diligenter egrediuntur, & rete tra-

hunt abſque vlla ruptione plenum magnis piſcibus, qui cœtum prædeſtinatorum ſignificant. Hi apud te in æternis ſedibus omnes erunt ſanctitate magni, & nullo ſchiſmate aut diſcordia diuiſi.

4. Venerunt omnes illi ſancti piſcatores ad te, ô amantiſſime Ieſu, & inuenerunt prunas a te miraculosè factas, & piſcem & panem per miraculum præparatos. Ad præceptum autem tuum manducauerunt, & ſaturati ſunt, & laſſitudine liberati. Quando tui in miniſterio animarum vel in aliquo alio laborant pro amore tui, ô verè Pater, tu eis cibum conſolationis præparas, & prunas amoris & ſanctorum affectuum, quibus caleſiant, accendis. Immò quamdiu in hac vita fructuosè laborant, tu cœleſtem menſam ad præmium eorum inſtruis, in qua diuinitatis tuæ pane, & humanitatis piſce recreentur, & ſine fine paſcantur.

5. In hac apparitione decreueras, ô fideliſſime & liberaliſſime Ieſu, verbum tuum implere, quo Petro claues regni cœlorum, & primatum totius Eccleſiæ promiſeras. Facturus itaque eum Eccleſiæ principem ob illuſtriſſimam confeſſionem, qua te Dei filium confeſſus eſt, primùm illum examinas, & an aptus ſit ad paſtorale officium expendis, ter ab eo interrogans: *Simon Ioannes, diligis me plus his?* Quibus verbis qualitates prçlatorum deſignas. Simon enim interpretatur obediens, & Ioannes gratia. Quid ergo eſt Simonem filium Ioannis robuſtum fide de amore interrogare, niſi indicare prælatos eſſe debere fide plenos, obedientia promptos, Spiritus ſancti gratia perfectos, & amore conſpicuos? Sed cur non ſemel tantùm, non bis, ſed ter eandem quæſtionem amoris proponis? An vt Petrus trina reſponſione crimẽ trinæ negationis elueret? An vt ſe fore in amore perfectum intelligeret? An vt verbo & exemplo & oratione ſibi ſubiectos paſceret? Ita ſanè. Ille verò licèt amore feruidus præ humi-

Digitized by Google

litate ſe amare te abſolute affirmare non audet. Ideo reſpõdit: *Domine, tu ſcis quia amo te. Et tu omnia noſti, & tu ſcis quia amo te.* Huic tot virtutibus ornato iure optimo Eccleſiæ principatum committis, & ex ore tuo audit: *Paſce agnos meos, & paſce oues meas*, vt & tam agnis, id eſt, communibus fidelibus, quàm ouibus agnorum matribus, id eſt, prælatis minoribus præficiatur, & illi non eſſe dominum ouium, ſed tuum vicarium intimetur.

6. Petrus, princeps Eccleſiæ factus, ô ſanctiſſime Ieſu, reliquis in potioribus donis præponatur: & ex tuo ore audiat, qua morte ſit ad meliorem vitam tranſiturus. Cùm eras iunior, ô Petre, ais, cingebas te, & ambulabas, vbi volebas, id eſt, opera mortificationis, & virtutum quibus Deo ſeruires pro tuo arbitratu diſponebas: at factus ſenior & virtute grandæuus, alius te cinget, & perſecutionibus & cruce atteret (quod multo perfectius eſt) & ducet quò tu non vis. Hac ſententia Domine, iudicabas quo mortis genere eſſet te clarificaturus: quia cùm iuſti pro te patiuntur, tu apud omnes clarus & glorioſus oſtenderis.

7. Nec ſolùm verbis, verùm & ſignis oſtendis, ô Domine Ieſu, quàm proximus futurus tibi eſſet Petrus. Nam incipiens ambulare illi ſoli dixiſti: *Sequere me*, quo intelligeretur Petrum te ſequuturum, & in vitæ Apoſtolicæ perfectione, & in Pontificij muneris functione, & in glorioſiſſima morte crucis; Ioannes, ſed nõ iuſſus te quoque ſequutus eſt, quia ſolus amor tui ad ſequelam impulit, non gratia capitis ſuper omnes data, nec prædictio mortis crucis hanc te ſequendi concupiſcentiam iniecit. Interrogat Petrus quid de Ioanne futurum ſit, & illius curioſitatem compeſcis, quia in Eccleſiæ prælatis vel minimi defectus tollendi ſunt & corripiendi, vt qui præ cæteris dignitate eminent, etiam puritate conuerſationis excellant.

MEDITATIO XII.

De nona apparitione facta omnibus diſcipulis in monte Galilææ.

Marc. 16 ab 18. vſque 24. 1. PVNCTVM. Imples tandem, ô fideliſſime Ieſu, quod in die tuæ reſurrectionis promiſeras, & glorioſus appares tum Apoſtolis, tum alijs multis diſcipulis in quodam monte Galilææ. Profecti ſunt illi in Galilæam, vt tibi præcipienti obedirent, & te magis ex profeſſo viderent. Charitate autem inflammati omnes quos poterant ex diſcipulis conuocarunt vt tuo conſpectu fruerentur, adeò vt cõuenirent pluſquam quingenti fratres. His omnibus te manifeſtas, & teſtes efficis reſurrectionis tuæ. Sed eorum nonnulli minus prouecti adhuc de tua immortalitate dubitarunt, reliqui verò abſque vlla hæſitatione te magna cum reuerentia adorauerunt. Cum his, ô Domine, tuam maieſtatem adoro, & te mortis, & inferni, & peccati deſtructorem agnoſco.

2. Sed quàm dulcia ſunt verba tua, ô ſuauiſſime Ieſu, quæ in hac apparitione coram omnibus protuliſti, *dulciora ſuper mel & fauum. Data eſt mihi*, ais, *omnis poteſtas in cœlo, & in terra.* In cœlo quidem, vt illud hominibus aperires, & ſedes illas æternas diſtribueres, & ad eorum bonum Angelos mitteres, & rex & dominus vniuerſis cœlitibus imperares. In terra verò, vt peccata remitteres, corda ſubijceres, & donis innumeris cumulares. Hanc ſupremam poteſtatem, vt Deus ſemper habuiſti, ſed vt homo (licet tibi multis titulis debita eſſet) eam tuis meritis comparaſti. Tibi ex totis præcordijs de hac tibi data poteſtate congratulor, & ab ea, & æternam ſalutem, & media ad eam conſequendam ſpero.

Digitized by Google

3. Statim hac poteſtate vſus es, ô amantiſſime Ieſu, & miſiſti Apoſtolos tuos, vt docerent omnes gentes, & prædicarent Euangelium Græcis ac barbaris, & cuiuſcunque ſtatus ac conditionis hominibus. Item vt baptizarent omnes in nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti. Quo legem acerbam circumciſionis abrogaſti, & in legem ſuauiſſimam Baptiſmatis commutaſti, & baptizatos Patris æterni filios, filij fratres, Spiritus ſancti ſponſas, ac totius Trinitatis templa feciſti. Tandem vt docerent baptizatos ſeruare omnia mandata tua, & fidem bonis operibus profiteri. Non credentes à te in æternum reijcis, credentibus fide viua vitam æternam promittis. Eccleſiam etiam tuam dono miraculorum faciendorum exornas, & Sacerdotes vt eadem ſpiritualiter faciant ſupernaturali poteſtate condecoras, & cuilibet fideli, vt hæc in ſe faciat, facultatem attribuis. Da igitur mihi qui in te credidi, vt per veram contritionem à me dæmonia & peccata eijciam, vt expulſis vitijs veteris Adæ, linguis nouis gratiarum actionis loquar, ſerpentes, id eſt, occaſiones peccandi tollam, ſi ſuggeſtionem peccati ſenſero, mihi per conſenſum nocumentum non inferet, & adhibita ſolicitudinis manu infirmitatibus ſeu affectib. meis inordinatis ſalutem adhibeam.

4. Magna ſunt hæc, ô potentiſſime Ieſu, ad quæ tuos diſcipulos mittis, difficilia quæ fidelibus vniuerſis iniungis, ſed roborat & confortat nos admiranda promiſſio: *Ecce ego vobiſcum ſum vſque ad conſummationem ſæculi.* Non Angelus, ſed tu ipſe nobiſcum egrederis; per aſſiduam protectionem, & auxiliorum exhibitionem, & per realem præſentiam in Euchariſtia nobiſcum manes: & non in diem, ſed vſque ad finem ſæculi nobiſcum perſiſtis. Sentiam te Dominum meum mihi ſemper eſſe præſentem, & hæc conſideratio præſentiæ tuæ me ab omni imperfectione cohi-

oliuarum, & te ducem itineris præbuiſti, vt ibi ab illis aſcendens videreris. O fœlix iter diſcipulorum in montem, ſiquidem te habuit ducem & comitem, & aſcenſus adiutorem. Ad Bethaniam egrederis, & à monte oliuarum aſcendis, vt vnde cœpit paſſionis ignominia, inde incipiat exaltationis gloria. Et obediẽtia te efferat, quæ in paſſionem mortemque deiecit. Aderat igitur in illo monte Virgo Mater, aderant & omnes diſcipuli, & cùm iam hora aſcendendi appropinquaret, auxiſti decorem corpori tuo, & ſplendorem vulneribus tuis, ita vt omnes aſtantes præ reuerentia & tremore apud te prociderent, & cultu intimioris adorationis afficerent. Tunc permiſiſti à Matre ac diſcipulis manus tuas & pedes oſculari, & eos in tuos amplexus amantiſſimè ruere. In hocque digreſſu tuo nihil cordibus omnium diſcipulorum defuit, quod ad inflammandum amorem ipſorum, & accendendum rerum cœleſtium deſiderium adhiberi oporteret.

3. Eleuaſti tunc manus, ô glorioſiſſime Domine Ieſu, quas in patibulo crucis extenderas, vt intelligeremus dona à te mittenda deſurſum eſſe, & planè cœleſtia, & in ore miſericordiæ, ac abundantiſſimè quaſi duabus manibus danda. Deinde verbis bona precatus es eis, ac fortè dixiſti: *Benedicat vobis Dominus, & cuſtodiat vos. Oſtendat Dominus faciem ſuam vobis, & miſereatur veſtri. Conuertat Dominus vultum ſuum ad vos, & det vobis pacem.* Poſtea cœpiſti in cœlum aſcendere non curru ſicut Elias raptus in cœlum, ſed diuinitatis tuæ virtute ſublatus. O quanta Virginis & diſcipulorum admiratio, cùm hominem viderent nullo externo adminiculo in cœlum aſcendere! O quanta lætitia, cùm te Patrem ſuum, currum Iſrael & aurigam eius aſpicerent tanta maieſtate diſcedere! O quantum deſiderium ſequendi, cùm theſaurum cor-

Num. 6. 24.

Iſa.63.1. dium ſuorum intuerentur per alta leuari! Aſcendiſti ſic aliquantulum, ô Princeps cœli & terræ, quem animæ è limbo eductæ, & iuſti qui reſurrexerant, & Angeli præcedebant, donec nubes lucidiſſima atque pulcherrima ſuppoſuit ſe pedibus tuis. Tu enim es, *qui ponis nubem aſcenſum tuum, qui ambulas ſuper pennas vẽtorum:* quæ nubes tandem abſtulit te ab oculis eorum, & ne mortales oculi immortalia viderent, tuam glorioſam humanitatem contexit.

4. Stabant diſcipuli, ô ſpes vnica noſtra Ieſu, quaſi in extaſim rapti, te quidem iam non videntes, ſed in cœlum, quò iueras, ſuſpicientes. Sed ne contemplationis otium ab animarum cultoribus acciperetur abſque menſura, apparuerunt eis duo Angeli in ſpecie virorum amictu candido ſe oſtendentiũ, à quibus audieruut: *Viri Galilæi*, cùm iam tempus ſit regrediẽdi ad propria, & vobis iniuncta diſponendi, *quid hîc ſtatis aſpicientes in cœlum?* Redite ergo, & ſcitote, quia quemadmodum Dominus cum gloria aſcendit ſedem Regni occupaturus, ita tempore quo mortales ignorabunt, veniet rationem geſtorum exacturus. Illi, Domine, qui obedientes erant cum magno gaudio regreſſi ſunt, quod firma fides, certa ſpes, & ardens in in te amor excitarunt,

5. Sed quis poterit cogitare, ô Rex gloriæ Domine virtutum Ieſu, quàm ſolemni triumpho, & immenſi gloria in cœlum ingrederis? *Currus tuus*, quo
Pſa.67.18. veheris, non ad neceſſitatem, ſed ad maieſtatem, *decem millibus multiplex, millia lætantium. Aſcendiſti in altum, cepiſti captiuitatem*, & animas iuſtorum, quæ in lymbo captiuè tenebantur, tecum detuliſti, nobiſque hominibus hîc manentibus, pretioſa dona dediſti. Angeli & Sancti qui tecum aſcendunt glorioſiſſimum, ad quem nullus mortalis admittitur, comitatum efficiunt. Occurrunt illis alij cæleſtes ſpiri-

tus,

tus, & non ex ignorantia, ſed ex magnitudine admi-
rationis inquirunt. *Quis eſt iſte, qui venit de Edom*, de Iſai. 63.
terra? Quis eſt iſte, qui venit *tinctis* ſanguine *veſtibus* 1.
de Boſra, de Hieroſolyma? *Iſte formoſus in ſtola* huma-
nitatis ſuę, *gradiens in multitudine fortitudinis ſuæ?* Reſ-
pondetur autem illis ab aſcendentibus tecum: *Attol-* Pſa. 23.
lite portas principes veſtras, & eleuamini portæ æternales, 7.
& introibit Rex gloriæ. Inquirentibus adhuc: Quis eſt
iſtæ Rex gloriæ? Iterum dicitur: *Dominus fortis & po-
tens, Dominus potens in prælio. Dominus virtutum ipſe eſt
Rex gloriæ*. Quin & tu ipſe ais: *Ego qui loquor iuſtitiam
& protector ſum ad ſaluandum*. His & alijs huiuſmodi
confabulationibus cœlos penetras, ad ſupremum
empyrei cœli peruenis, & ad thronum æterni Patris
accedis. Omnia hæc, quæ ibi contigerunt, ineffabilia
ſunt, & captum humanum atque Angelicum exce-
dentia; cogito tamen te ſic ad Patrem dicentem: *Pa-* Ioa. 17.
ter, manifeſtaui nomen tuum hominibus, quos dediſti mihi 4.
*de mundo. Ego clarificaui te ſuper terram, opus conſum-
maui, quod dediſti mihi vt faciam. Et nunc clarifica me
tu Pater apud temetipſum claritate, quam habui priuſ-
quam mundus eſſet apud te.*

6. Tunc, ô caput Angelorum omnium & homi-
num Ieſu, ſediſti ad dexteram Patris, id eſt, poſſediſti
potiora bona eius. Nam habes cum Patre eamdem
diuinitatis maieſtatem, eamdem gloriæ beatitudi-
nem, & eamdem iudiciariam poteſtatem. Sedes au-
tem quia hæc immutabiliter poſſides: Tunc autem
ſedes animabus, quæ tecum aſcenderunt, inter An-
gelos trium hierarchiarum diſtribuiſti, & munus
aduocati oſtendens Patri vulnera ſacra tua pro nobis
obire cœpiſti, & dona admiranda ad Eccleſiam tunc
paruulam miſiſti. Pro his omnibus adoro & laudo
te, à cuius largitate bonorum omnium
largitionem expecto.

MEDITATIO XIV.

De Aduentu Spiritus ſancti.

1. PVnctum. Miſſurus ad Apoſtolos Spiritum ſanctum tuum, ô fons omnium bonorum Ieſu, eos pulcherrimis virtutibus præparaſti, & idoneos ad tam pretioſum munus accipiendum feciſti. Reuerſi namque ſunt Hieroſolymam, & erant perſeuerantes vnanimiter in oratione cum Maria Matre tua. Prima igitur virtus eorum fuit à curis huius mundi ſeuocatio, & à creaturis ſeceſſio. Altera feruentiſſima oratio, & eiuſdem ſpiritus poſtulatio. Tertia charitas, & mutua concordia. Quarta, perſeuerantia. Quinta, longanimitas: nam decem diebus expectarunt, ampliuſq; expectarent, quouſque tu velles eos tanto munere cumulare. His eiſdem virtutibus ornabo me, dono tuo, vt ſpiritus tui habitaculum efficiar.

2. Die ergo Pentecoſtes, quæ Iudæis ob memoriam legis latæ in monte Sina, celeberrima erat, ſpiritus tuus, ô dulciſſime Ieſu, in beatam Virginem matrem tuam & omnes Apoſtolos, & multos ex diſcipulis venit, vt ad ſcribendam legem grâtiæ non in tabulis lapideis, ſed in tabulis cordium carnalibus ſe venire ſignificaret. Sed quomodo venit? Erant omnes in eodem cœnaculo (quod Catholicam Eccleſiam repræſentabat) non ſolùm corpore, ſed multo magis mente, & orationis inſtantia, & vnanimitate congregati. Hanc orationem tota Trinitas audiuit, & adiunctam, ô Domine, petitioni tuæ, fœliciſſimum effectum ſortiri voluit. Pater enim voluit Spiritum ſanctum Eccleſiæ dare, ob merita tua, ob ſuam nimiam charitatem, & ſummam noſtram miſeriam & neceſſitatem. Tu etiam dediſti, ô Chriſte Ieſu, vt verbum

tuum

Digitized by Google

tuum impleres, & per tuum ſpiritum quod in nobis feciſti perficeres. Spiritus etiam ſanctus ſe dedit, vt infinitus amor ſeipſam communicaret, & dona ſua in nos filios adoptionis effunderet.

3. Sed quanta contigerunt, ô Ieſu amabiliſſime, in hoc aduentu Spiritus ſancti tui, quæ eius maieſtatem aperiant. *Factus eſt repentè de cœlo ſonus tamquam ſpiritus vehementis, & repleuit totam domum, vbi diſcipuli erant ſedentes.* Repentè fit ſonus, quoniam ſpiritus, quando & vbi vult ſpirat, & ſemper ſpectandus eſt, ſemper gemitibus poſtulandus. De cœlo venit, quoniam donum cœleſte eſt, quod non terra ſed Deus mittit. Sonus aëris inſonuit, quoniam ſimiles effectus atque aër in nobis ſpiritualiter efficit. Hic enim ſpiritus tuus vitam gratiæ tribuit & ſeruat, ardorem concupiſcentiæ temperat, & nos à multiplici imperfectione purificat, & ad omnem virtutem potenter impellit. Vehementer impulit, quia ſpiritus tuus feruorem immittit, & tarda molimina neſcit. Cum ſonitu venit: nam Spiritu ſancto donati exemplo vitæ, & efficacia doctrinæ Eccleſiam ædificant. Domum implet, quia in quocumque ſtatu & modo viuendi ſit homo, modò ſit in Eccleſia, ad omne virtutis opus Spiritum ſanctum, ſi per ipſum non ſteterit, abundanter recipiet.

4. Hæc omnia præceſſerunt aduentum ſpiritus tui, ô Domine Ieſu, ipſe autem in ſpecie ignis venit. *Apparuerunt namque diſpertitæ linguæ tamquam ignis, ſeditq́ue ſupra ſingulos eorum.* Venit in linguis, vt facultatem tribueret prædicandi. In linguis diſpertitis, vt dona ſua pro Eccleſiæ neceſſitate & ornatu diſtribueret. In linguis igneis, vt tam Apoſtolos quàm eorum doctrinam audientes illuminaret, accenderet, ſurſum ferret, in ſe transformaret, & in vnum colligeret. Et ſedit ſupra ſingulos, quoniam quod ad ſe

pertinet, ſtabiliter & perſeueranter venit.

5. Ad hanc autem viſibilem apparitionem ignis, ô dulciſſime Domine Ieſu, repleti ſunt omnes, quotquot ibi aderant Spiritu ſancto. O ineffabile donum, quod non aliquod creatum, ſed ipſe Deus, & tertia perſona Trinitatis eſt. Ibi quidem aderat, ſed cœpit adeſſe nouo modo, nimirum multitudine, & multiplicitate donorum. Verè repleti ſunt omnes Spiritu ſancto; quia memoriam eorum notitia Scripturarum, intellectum maxima luce, voluntatem lege charitatis repleuit, & linguas vt omnibus idiomatibus loquerentur, expediuit. O ſanctiſſime Spiritus, ô fons omnium bonorum, veni obſecro ad cor meum, & illud imple donis tuis. Sol es, illumina me. Ignis es, accende me. Aer refrigera me. Præceptor doce me. Fortitudo robora me. Theſaurus dita me. Et Deus meus, poſſide me, vt à te mouear, à te ad opera virtutum implear, a te ab imperfectionibus ſubtrahar, & ad te per veram ſanctitatem tandem perueniam. Et tu, ô Domine Ieſu, da mihi ſpiritum tuum, vt me doceat omnia, & ſuggerat mihi omnia, quæcumque dixiſti mihi, vt hæc quæ de tua ſanctiſſima vita ſcripſi imitatione & actione complens, non minimus in ingreſſu regni cœlorum inueniar. Amen.

DE REGINA ECCLESIÆ MARIA, ET *primò de eius ingreſſu in mundum.*

CAP. V.

VITA Domini Saluatoris, & mira ac ſancta opera eius, ſunt quaſi panis quotidianus, quo quæque anima ſpiritualis in ſtatu proficientium collocata reficitur: geſta verò & mores Sanctorum ſunt

velut epulæ extraordinariæ, quibus interius ad augmentum ſuauitatis paſcitur. Sicut enim diuites huius ſæculi præter communes epulas quibus quottidie veſcuntur, ſolent ſolemnioribus diebus exquiſitiores cibos conuiuijs adijcere, quorum ſi non maior ſuauitas, at nouitas lautitiæ & magnificentiæ conuiuij deſeruiat: ita ſpirituales viri ad refectionem animæ præter vitam Domini Saluatoris ſanctorum virtutes & dona in diebus feſtis eorum meditanda ſuſcipiunt, vt hac adhibita materiæ conſiderandæ nouitate auidiùs reficiantur. Eſt autem hoc ipſorum conſilium apprimè vtile, quoniam à meditatione Chriſti non diſcedunt, ſed certa quadam ratione ſibi accommodatiorem efficiunt. Nam facilius interdum eloquentiam ex mediocri, qui primum ac præcipuum imitatur, quàm ex præcipuo oratore diſcimus, & radium Solis in ſplendida nube, quàm in ipſo ſole à quo oculi opprimuntur intuemur, & lacte quia puſilli ſumus, quam ſolido cibo ſuſtentamur. Sic loquelam cœleſtem, id eſt, exercitationem virtutum, & Chriſti ſplendorem, & ſanctitatem eius veluti ad naturam lactis redactam ex conſideratione vitæ Sanctorum accipimus. Quòd ſi vitæ Sanctorum meditatio vtilis eſt, quanto magis erit meditatio vitæ Reginæ omnium Sanctorum, quam Deus perfectiſſimum exemplar omnis ſanctitatis propoſuit, & in immenſum ſupra omnes Sanctos mirabiliùs & exquiſitiùs expoliuit. Hanc conſiderationem commendans Dionyſius Richelius ita ſcribit: Eluceſcit ergo nos hanc Dei amantiſſimã & ſuperexaltatam Virginem ſacroſanctã Mariam poſt Deum debere venerari ſublimiùs, amare ardentiùs, contemplari ſynceriùs, ſemperque reminiſci atq; complecti tenaciùs. Neque. n. eſt poſt Deum aliquid tam magnum, tam bonum, tam ſanctum, tam neceſſarium vt ipſa. Vehementer itaque clementiſſimo

Dion. li. 2. de vita, & fine ſolit. ar. 7.

mo Deo regratiari tenemur, qui talem nobis prouidit mediatricem, & matrem tam miſericordiſſimam atq; mitiſſimam, dulciſſimam, affectuoſiſſimam, diligentiſſimam, fideliſſimam, ſapientiſſimam, potentiſſimam, & item in omnibus tam inæſtimabiliter efficacem. Sic ille. Meditationes ergo vitæ ſanctiſſimæ Dominæ Mariæ ita diſponemus, vt primò de ingreſſu eius in mundum, deinde de progreſſu eius in mundo, ac tandem de eius egreſſu è mundo dicamus. In eis autem Deipara Virgo ſemper concipienda eſt, vt perſona Eccleſiæ poſt Chriſtum omnium ſanctiſſima, vt exemplar vniuerſarum virtutum nobis propoſitum, quod imitemur, & in quo virtutes Saluatoris delineatas meditemur, & à quo ad ipſius etiam Chriſti imitationem aſſurgamus. Iam, ô Virgo beatiſſima, ô Regina benigniſſima, ô vera & miſericors Mater noſtra, permitte me laudare te. Neque enim ego fœditatibus meis te inquinabo; ſed tu me tuæ puritatis conſideratione & amore mundabis. Et quia clementiſſima es, ſpero quia hoc exiguum & vile obſequium, ad honorem tuum & vtilitatem legentium elaboratum non ingratum habebis.

MEDITATIO I.

De æterna electione Dei, qua elegit Mariam Virginem.

1. PVnctum. Illud inprimis ſeſe offert de te cogitandum, ô Maria, ſanctiſſima omnium viuentium Mater, quòd ab æterno ante omnem creaturam à Deo præuiſa, dilecta, & ad ſummum bonum creatum electa es. Ita ſentit pia Mater Eccleſia, quæ tibi illud de filio tuo à Salomone dictum accommodat: *Dominus poſſedit me in initio viarum ſuarum, antequam* Prou. 8. 23.

quidquam faceret à principio ab æterno ordinata ſum, & ex antiquis antequam terra fieret. Nondum erant abyſſi, & ego iam concepta eram; necdum fontes aquarum erupe-rant: necdum montes graui mole conſtiterant: ante omnes colles ego parturiebar. Prorſus ita eſt: hæc omnia non ſolùm dignitate, ſed etiam Dei inſpectione & quaſi intentione præcedis. Ipſe enim ad manifeſtationem ſuæ ſapientiæ, & bonitatis, & potentiæ mundum in i-nitio temporis conditurus, primum in caput ac prin-cipem huius operis, ne cognoſceretur acephalum, nempe in vnigenitum filium ſuum hominem factum oculos ſuæ benignitatis intendit; & quia ex fœmina naſciturum præuidit atque præuoluit, te ante omnia alia, vt eſſes filij ſui mater dulciſſimè aſpexit, præele-git & prædeſtinauit. Itaque in æternitate Dei omnia corporea viſa ſunt, vt ſupplex domus Chriſti capitis noſtri, Angeli & homines vt ſerui, Chriſtus vt filius & princeps; tu verò, vt Dei ſponſa pulcherrima, & filij ſui digniſſima Mater. Congratulor tibi, ô Virgo bea-ta, de hac mira dignitate tua, & per eam te rogo, te ob-ſecro, vt ſeruum ſaltem deſiderio fidelem oculis beni-gnis aſpicias.

2. Electa es itaque, ô Maria amabiliſſima Mater viuentium, vt eſſes Mater Dei, qua dignitate nihil eſt excellentius atque ſublimius. In regno namque terre-no ſuprema dignitas poſt regem eſt ſponſæ regis, cui multum accedit, ſi ex rege filium habeat, qui hæ-res regni futurus ſit. Idem omnino ſentiendum eſt de regno cœleſti, in quo dignitas ſponſæ Dei eminet, quæ filium vnigenitum Dei, & hæredem regni, non gratia, ſed natura, & planè verum Deum ſit paritura, & vera Dei ipſius eſt Mater futura. Ad hanc tu ô Re-gina noſtra dignitatem eligeris, & cùm primùm à Deo in ſua æternitate viſa es, pulcherrima ei, vt ſponſa & Mater appares. Tunc profectò *ſexaginta erant reginæ,* *Cant. 6. 7.*

& octoginta concubinæ, & adoleſcentularum non erat numerus. Erant, inquam, coram Deo quædam animæ incipientes viam virtutis ingredi, vt adoleſcentulæ; quædam proficientes vt ſecundariæ vxores; quædam perfectæ vt chariſſimæ ſponſæ. At tu eras vna columba, & vna perfecta Dei, quæ cæteris omnibus eminebas. Hęc dignitas tua quodammodo infinita eſt: quoniam ſi iure maius reputatur, quòd vna fœmina mater ſit ducis, quàm comitis, aut quòd ſit mater regis, quàm ducis, quam in immenſum augetur dignitas, cū aſſumitur in matrem ipſius Dei? Per hanc dignitatem es omnibus Angelis & Sanctis Deo coniunctior atq; propinquior, cuius propinquitas ad Deum, ſuppoſita electionis gratia naturalis eſt, quia propinquitas matris eſt. Per eam etiam ſpeciale ius habes ad omnia bona filij, vt vniuerſas eius opes theſauroſque poſſideas. Dignitas Verbi Dei ſuper omnes Angelos à ſeruo tuo

Hebr. 1. 5. Paulo illis verbis effertur. *Cui enim dixit aliquando Angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te.* Et rurſum: *Ego ero illi in Patrem, & ipſe erit mihi in filium.* Liceat mihi, ô Domina, eadem verba ad tuam dignitatem exponendam aliquantulum immutare. Cui namque dixit Deus aliquando fœminarum: *Mater mea es tu, ego in matrem elegi te.* Et rurſum: *Ipſa erit mihi in matrem, & ego ero illi in filium.* Nemo præter te in creaturis tale verbum audiuit; & ideo nulla præter te ad tantam dignitatem aſcendit.

3. Non ſolùm electa es, ô Maria Virgo ſanctiſſima, vt eſſes Mater Dei, verum etiam vt omnibus illis donis & chariſmatibus ornareris, quæ tantam dignitatem & maieſtatem decebant. Elegit ergo te Deus, vt eſſes ipſi omnium hominum & Angelorum gratiſſima, immo vt multi ſerui tui non inferioris ſcientiæ piè opinantur, vt tu ſola maiorem gratiam & ſanctitatem quàm eſt gratia ſimul accepta cūctorum Sanctorum,

haberes. Vt ſicut decreuit Deus facere vnum corpus, nempe cœlum empyreum, quod alia corpora quaſi in vnum collecta magnitudine excederet; ita conderet vnum ſpiritum puræ creaturæ, ſcilicet animam tuam, qui omnem cunctorum ſanctitatem gratia & puritate ſuperaret. *Multa filiæ congregauerunt diuitias, tu ſupergreſſa es vniuerſas.* Nam ſi naturæ Angelicæ & Sāctorum animæ vt filiæ Dei gratia eius & ſanctitate ſunt diuites, tu ceu ſponſa Dei gratior & ſanctior inueniris. Sol cunctis aſtris eſt ſplendidior, & ignis omnibus calidis calidior, & mare omnibus ſtagnis & fluminibus abundantius. Tu verò *electa vt ſol,* & igne veræ charitatis ardentior, & gratiarum mare vaſtiſſimum vniuerſis Angelis & hominibus es ſanctior & purior. Et ſicut electa es, vt gratia & ſanctitate omnibus eſſes abundantior: ita vt cunctis virtutibus & donis ſupra omnē purā & creaturā ornaretis. O diues cœleſtium opū, ô Mater miſericordiæ, in miſeriā meā reſpice; & gratiā mihi à Deo tua oratione conquire.

Prou. 31 20. *Cant. 6: 8.*

4. Tandem electa es à Deo, ô Maria Virgo puriſſima, vt eſſes Domina Angelorum, regina hominum, & refugium miſerorum, vt in te haberet natura quod ſuſpiceret, gratia quod impleret, Deus quod amaret; vt eſſes imperatrix totius orbis, ex qua omnia creata decorem aliquem & ornatum acciperent. Vidit ſe Deus in ſua æternitate regem, & te ex ſua gratia reginam, *ſedentem à dextris* eius *in veſtitu* gratiæ *deaurato circumdatam* omnium donorum *varietate.* Aſpexit te inter omnes creaturas ſibi coniunctiorem, & Angelis puriorem, aſtris pulchriorem, hominibus ſanctiorem, & dilexit te, & in cooperatricem noſtræ exaltationis elegit. Vt ſicut per vnum hominem Chriſtum vita intrauit in orbem terrarum, ita per vnā fœminam (& tu ipſa es) ipſe homo Chriſtus ad nos exaltandos redimendosq; deſcenderit. Fac me, ô Regina, vnum ex

Pſal. 44 10.

ſeruis tuis, vt tibi ac filio tuo perpetuum obſequium impendam, Amen.

MEDITATIO II.

De temporali prædictione Mariæ Virginis.

1. PVnctum. Hæc ita à Deo diſpoſita & ordinata ſunt erga te ante omnia ſæcula, ô Maria Virgo clariſſima, at ab ipſo temporis & orbis exordio manifeſtauit & delineauit te, vt decus & deliciæ cœleſtium, atque terreſtrium, Angelis & hominibus innoteſceres. Statim poſt peccatum Adæ medicamentum aptum tanto malo promiſit, & te quoque conficiendi medicaminis officinam. Nam illa prima mulier noſtræ perditionis initium de te ſalutis exordio ſic Deũ loquentem ad ſerpentem audiuit: *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & ſemen tuum, & ſemen illius, ipſa conteret caput tuum.* Iam ergo ab illo primo die creationis hominis totus mundus expectabat te vt diaboli victricem, & interemtricem peccatorum. Angeli nouerunt te, vt eam quæ editura eras Saluatorem, per quem ſedes eorum ab his, qui cum Lucifero ceciderant vacuæ, erant reſtaurandæ. Homines habuerunt notitiam tui, & de te frequenter loquebantur, tamquam de ea quæ eras caput diaboli contritura, & ſemen vitæ paritura. Vniuerſa natura ſuo modo ſuſpirabat te, quia non volens vanitati ſubiecta, à filio tuo iuſtorum patre, quibus volens & libens obedit, erat fœliciter liberanda. Immitte obſecro mihi, ô Domina, notionem magnitudinis tuæ, vt te cognoſcens reuerear, & diligam, & in deſiderio puritatis, tui recordatione ſuccendar.

Gen. 3. 15.

2. Hæ prædictiones, ô Maria Virgo puriſſima, vſque ad tuũ aduentũ per ſequentia ſæcula continuatæ

ſunt,

ſunt, nūc quidem palàm, nunc verò per varias figuras & ænigmata. Prædictiones manifeſtę ſunt in Prophetis. *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium. Egredietur virga de radice Ieſſe, & flos de radice eius aſcendet. Acceſſi ad Prophetiſſam, & concepit & peperit filium. Nouum fecit Dominus ſuper terram, fœmina circumdabit virum.* Virgo vocaris, quoniam & corpore & mente integerrima eras futura. Et Mater prædicaris, quia ſine læſione pudoris filium Dei eras conceptura & paritura. Et virga, quia florem Chriſtum editura, & caput diaboli confractura. Et Prophetiſſa, quoniam magnalia de te in tuo cantico prædictura. Et fœmina, vt te cogitaremus, licèt magnam, licet excellentem, at noſtræ humanæ naturæ participem. Fœmina igitur es, & à nobis naturæ cognatione minimè aliena, te obſecro habeamus ſemper apud Deum aduocatam, teq; ſentiamus propitiam.

Iſaiæ 7. 14.
Iſai. 11. 1
Iſai. 8. 3.
Ier. 31. 22.

3. Multis etiam fœminis per omnes ætates, ô Maria Virgo ſublimiſſima, præſignata fuiſti, vt in ancillis ex parte tua dignitas & ſublimitas poſſit agnoſci. Eua viuentium Mater appellata, imago tua fuit, in hoc. ſc. quod ex latere Chriſti in cruce dormientis omnium formoſiſſima prodijſti, & oēs viuentes, id eſt, oēs iuſtos Chriſtum Patrem iuſtorum generans generaſti. Deinde Maria ſoror Moſis, & ipſa Prophetiſſa, & tympaniſtria, quæ mulierum choros duxit. Sic & tu Virgo integerrima, Chriſti ſimul ſoror & Mater, quæ mira prædixiſti, & Dei laudes illuſtriſſimo cātico celebraſti, & vt virginum anteſignana earū choros perpetuò duxiſti. Ac tandem Rebecca, Iahel, Iudith, & Eſther, quę aliquid tuę virtutis & pulchritudinis adumbrarūt. Tu es vera Rebecca, adoleſcentula abſcondita, viro incognita, eximiè pulchra, inter oēs electa, à Deo cōquiſita, vt Chriſtū mundi lætitiā ac riſum pareres, & ipſi indiſſolubili amoris vinculo copulareris. Tu Iahel vo-

cata, vt hoſtem noſtrum ſingulari prudētia falleres, & eius tēpora perforares. Tu Iudith, miſſa vt populo Dei ſummā calamitatē ſuſtinēti certiſſimā ſalutē afferres. Tu Eſther ob incredibilem pulchritudinem ſuper oēs fœminas adamata, ad regale ſoliū exaltata, & cauſſa noſtræ liberationis effecta. Interceſſione tua à peccatis nos libera, & decore omnium virtutum exorna.

4. Demum, ô Maria Virgo integerrima, te Spiritus ſanctus ſponſus tuus multis ac varijs ſimulacris ac imaginibus figurauit. Tu.n. es rubus ille qui in incendio amoris immenſi non perijt. Tu virga Aaron, quæ ſine radice floruit. Tu Gedeonis vellus, quod in medio areæ ſiccæ maduit. Tu arca teſtimonij ex lignis imputribilibus fabricata. Tu virga Ieſſe ſemper erecta. Tu Ezechielis porta per integritatem perpetuò clauſa. Tu ſtella ex Iacob ad illuſtrandum mundum exorta. Tu aureum propitiatoriū per quod infenſum ſceleribus noſtris diuinum Numē placamus. Tu ſcala myſtica per quam in cœlum aſcendimus. Tu thronus veri Salomonis ſub cuius vmbra requieſcimus. In his imaginibus contempler te, & in his inuolucris inſpiciam te: intelligamque quàm ſupra omnem captum humanum eris, quæ tot modis reuelaris, & tam admirandis figuris detegeris.

Exod. 3. 2. *Num.* 17.5. *Deuter.* 10.3. *Iſaia* 11. 2. *Ezech.* 44. 1. *Numer.* 24.17. 3. *Reg.* 8. *Gen.* 28.

MEDITATIO III.

De conceptione Mariæ.

1. PVNCTVM. Aderat tempus, ô Maria Virgo illuſtriſſima, in quo ſummus Deus noſtrum genus erat redempturus, & vniuerſum mundum renouaturus. Hoc autem opus ſuum in medio annorum ita diſpoſuit, vt ſicut per vnam fœminam mors in mūdum ingreſſa eſt, ita per alteram fœminam, nimirum per te vita ingredi inchoaret. Elegit ergo Ioachimum

& Annam, qui eſſent parentes tui. Sed quia non mediocris gloria filiorum ex parentibus prouenit, dic tu nobis quales ſunt hi, ex quibus ſecundùm carnem originem ducis? Fuerunt illi quidem nobiliſſimi, à Patriarchis antiquis, à regibus illuſtriſſimis, & à ducibus populi & nobiliſſimis viris exorti, & ex proſapia regia & ſacerdotali procreati. Fuerunt mediocriter diuites, quibus illa benedictio à Salomone poſtulata, conceſſa eſt: *Diuitias & paupertatem ne dederis mihi.* Ne ſcilicet egeſtate preſſi aliquid minus decens facerent, aut ob nimias diuitias elati ſuperbirent. Fuerunt *iuſti*, & non minùs quàm parentes Ioannis Baptiſtæ *incedentes in mandatis & iuſtificationibus Domini ſine querela.* Fuerunt ſteriles, vt partus & generatio præter naturam Dei beneficio cõceſſa, aliquid ſingulare, & excelſum in me filia naſcitura portenderent. Fuerunt tandem ſenes atque graudæui. vt non tam aliquis concupiſcentiæ ardor, quàm iuſſio Dei (ſiquidem de hoc reuelationem habuerant) ad opus generationis incitaret. Bellè ſatis, ô Virgo ſacra, à talibus parentibus, auis & proauis procrearis. Mater omniũ à Patriarchis, Regina à regibus, Virginum anteſignana à populi ducibus: Patres nobiles filiam ingenio nobiliſſimam, diuites opum contemptricem, iuſti iuſtitiæ genitricẽ, ſteriles perpetuò integram, & ſenes ab ipſa infantia cor ſenile ac maturum habentem effuderũt, & nos ad gaudium de tua clara progenie prouocarunt.

Prou. 30 8.

Luc. 1. 6.

2. Si autem virtus, ô Maria Virgo beatiſſima, naturam exornat, æquum fuit, vt ad tuæ dignitatis augmentum parentes tui ad te generandam diſponerentur, operibus virtutis inſignibus. Illi certè (Deo ſic inſpirante) ita redditus ſuos diſtribuebãt, vt partem tẽplo & diuino cultui conſecrarent, partem inter egenos diuiderent, partẽ in vſus neceſſarios aſſumerẽt, & ſic in Deũ pios, in proximos miſericordes, & in ſeipſos

temperatos ſe præberent. Sobriè, & iuſtè, & piè vixerunt, quia futuri erãt parentes tui, quàm mira ſobrietas ſemper dilexit, iuſtitia poſſedit, & pietas exornauit. Deinde aſſiduæ orationi vacabant Deum obſecrantes, vt ipſe ab eis ſterilitatis opprobriũ amoueret. Vnde & tu, ô imperatrix noſtra, non tã filia carnis quàm orationis, quid mirum ſi ſemper orationem amaueris, & ab hac genitrice tua numquam diſceſſeris. Ara
Iudic. 1. 15. ſuſpirauit, & gemitibus ac ſuſpirijs à patre *Caleb irriguum ſuperius & inferius* obtinuit. At Anna pariter ingemuit, ac gemitu & oratione te Matrem donorũ quę in cœlis & in terra aſſequimur, impetrauit. Ac tandem quia tribulatio iuſtorum animas ad purum excoquit, permiſit, immò & ordinauit Deus vt non minima tribulatio, antequã conciperetis, pios illos cõiuges purgaret. Nã Ioachimus oblationẽ ſuam in templo offerens à ſacerdote repulſus in deteſtationem ſterilitatis, & cum Anna huius rei conſcia hanc ignominiã paſſus vterque tribulationis purificatione non caruit. Hanc ego, ô Virgo, aduentantem læto vultu ſuſcipiã, & ianuã tranquillitatis, & donorũ cœleſtiũ eſſe cognoſcã.

3. Hos coniuges elegit Deus, ô Virgo ſponſa Dei, ex quibus in mundum naſcereris. Ex illis corpus tuũ ſacroſanctum aſſumptum eſt: quod ante animationẽ & organizationẽ Deus Angelorum miniſterio in vtero Annæ ab omni impura qualitate mundauit. Nam ex noxijs qualitatibus huius materiæ, ex qua corpora noſtra coagulantur, prouenire ſolet, vt quidam puſillanimes, alij indignabundi, alij ad alia vitia fœdiora proni naſcamur. Ne itaque in te propenſio ad aliquod malum ex carne manaret, corpus illud tuum Deus antequã anima formaretur, purificare diſpoſuit. Et merito: ſi. n. *domus Dei cum ædificaretur, de lapidibus dola-*
3. *Reg.* 6. 7. *tis atque perfectis ædificata eſt: & malleus, & ſecuris, & omne ferramentũ non ſunt audita in ea:* quãto ęquius tu,

ô per-

ô perfectius templum Dei, ex corpore & animo perfectiſſimis & puriſſimis fabricata es, vt nihil eſſet in te quod malleus contritionis comminueret, aut mortificationis lima poliret. Purifica, ô Virgo beata, & robora corpora noſtra, ne imbecillitatibus & noxijs propẽſionibus ſuis opus noſtræ perfectionis impediant.

4. Sed quis capiat, ô Virgo veneranda, qua benignitate, qua dulcedine, quàm ſuauiſſimis oculis aſpexit Deus illud ſanctum corpus tuum. Dilexit certè illud ſupra omnia corpora creata & creanda, excepto corpore Ieſu Chriſti Domini noſtri, & filij tui. Si enim diligere aliquem, eſt velle bonum illi, cogitemus quę bona voluit Deus corpori tuo, vt ex illis erga ipſum amoris magnitudinem eliciamus. Dilexit quidem Dominus corpora à ſe creata, quia illis eſſe & conuenientem perfectionem præbuit, & ad aliqua munera deſtinauit. Fecit ſolem vt præeſſet diei: lunam vt præeſſet nocti: *Gen. 1. 16* ſtellas vt lucerent in firmamento, & influxu ſuo mortalium vitæ proficerent. Fecit cœlum vt nos tegeret, terram vt nos ſuſtineret, reliqua elementa & mixta, & viuentia, & animalia, vt nobis ſeruirent. At corpus tuũ, ô Deipara, ad quàm ineffabilia bona electum eſt! Fecit illud, vt eſſet animæ tuæ omnium hominum & Angelorum ſanctiſſimæ habitaculum: vt eſſet ſolę & luna, & ſtellis, & vniuerſis corporibus pulchrius & illuſtrius: vt eſſet omnibus cœlis, & omnibus Angelorum choris ſede ſublimius: vt eſſet domus, in qua verè & realiter per ſpatium nouem menſium habitaret filius Dei carne velatus: vbera huius corporis lactauerunt Deum, vlnæ ſuſtinuerunt, manus faſcijs circumdederunt, & ſæpiſſimè tetigerunt, brachia amplexata ſunt. Ex hoc corpore aſſumpſit Dei filius quòd ſibi hypoſtaticè vniret, quòd nunquam dimitteret, quòd ad dexteram Patris collocaret. Si *nemo vnquã carnem ſuam odio habuit,* *Epheſ. 5.* *ſed nutrit & fouet eam,* quomodo Deus hanc tuam car- *29.*

nem non diligeret, ex qua ſua caro erat aſſumenda, & ſuper omnem creaturam exaltanda? Impetra, ô mater, vt Dominus corpus meum diligat, & animæ ſibi gratæ & puræ domicilium efficiat.

5. Diſpoſito iam perfectè corpore tuo, ô Maria Virgo admirabilis, creauit Deus ex nihilo animam tuam omnium animarum poſt animam Chriſti natura perfectiſſimam, & corpori vniuit, ſed in eodem momento creationis & infuſionis abundantiſſima gratia veſtiuit.
Pſ. 45. 6. *Adiuuit te Deus mane diluculo*; feſtinauit vt in primo illo eſſe tuo te gratiæ indumẽto circumdaret, quo peccato originali obſtitit (quod priuatio gratiæ eſt) ne te nec ad momentum macularet. In Angelis quidem, ac in animabus primorum parentum erat Deus ſimul cõdens naturam & largiens gratiam ſimiliter, & in te Angelorum hera, & primorum parentum Domina naturam animæ creauit, & gratia circumdedit. Non ſolùm creauit Deus in eodem momento ſolem & lucem, verùm & lunam è regione Solis effecit, atque adeò plenam, & luce clariſſima ornatam emiſit. Sic prorſus Chriſtum iuſtitiæ ſolem ex debito infinita gratia veſtitum in mundum venire fecit, te verò quaſi Eccleſiæ lunam ipſius Chriſti beneficio plenitudine gratiæ amiciuit. Semper ergo te vidit ſanctam, puram, immaculatam; nunquam fœdam, nunquam inuiſam: contemplatus eſt te pulchram in calceamentis, quia in primo ingreſſu tuo, quo ingreſſa es in orbem terrarum, ſingularis te pulchritudo poſſedit.
Matth. 15. 27. *Catelli edunt de micis, quæ cadunt de menſa dominorum ſuorum.* Tu autem domina mea es, reficiar quæſo & ego, ex reliquijs gratiæ tuæ.

6. At quanta fuit hæc gratia, ô Maria Virgo puriſſima, qua in primo inſtanti conceptionis tuæ ornata es? Certè maior quàm gratia ſupremi Seraphini, quem iam ab initio ſuperaſti, vt hæc aucta in fine vitæ tuæ

omnium ſimul ſpirituum cœleſtium gratiam excederet. *Fundamenta tua*, ô noua Ieruſalem, *in montibus ſanctis: diligit Dominus portas tuas*, id eſt, exordia tua *ſuper omnia tabernacula Iacob. Ædificaris vt ciuitas*, & prima ſanctitatis tuæ fundamina, quanta ſis futura proclamant. Conciperis non paupercula, ſed regina, non ancilla, ſed ſponſa, & ideo vniuerſos Angelos & Sanctos, vt ſeruos poſt te relinquis. Ex hac autem abundantiſſima gratia alia ineffabilia in te bona promanarunt, aut eam vt ſanctior & purior eſſes circumdederunt. Primùm enim ab illo conceptionis momento fomes peccati, id eſt, propenſio ad peccandum à te ſublata eſt. Nam de habitaculo filij tui erat ſcriptum: *In pace factus eſt locus eius.* Quare in te nunquam ſpiritus aduersùs carnem, nec caro aduersùs ſpiritum concupiuit, ſed fœderatus carni cũ ſumma tranquillitate quieuit. Deinde in gratia & ſanctitate ita ſingulariter confirmata es, vt nullum poſſes peccatum nec graue, nec leue, immò nec minimam imperfectionem admittere. Demum omnibus donis Spiritus ſancti & vniuerſis virtutibus abundantiſſimè cumulata es, & omnibus donis & gratijs affecta, vt reliquorum Sanctorum in te diuitias colligeres. *Omnia flumina intrant in mare, & mare nõ redundat*, & omnes gratiæ intrauerunt in te, ô mare ac pelagus bonorum, & nunquam per elationem redundaſti, ſed per humilitatem te in tuo loco continuiſti. Mancipium tuum ſum, orna me virtutis inſignibus.

Pſ. 86. 1.
Pſ. 121. 3.
Pſ. 73. 3.
Eccl. 1. 7

7. Aliud autem, ô Virgo beatiſſima, in tua puriſſima conceptione contigit, quod præ admirabilitate omnem humanam cogitationem excedit. In Ioanne Baptiſta ſexto menſe conceptionis eius vſus rationis acceleratus eſt. *Exultauit* enim *in vtero:* & non potuit carere intelligendi ſenſu, qui exultandi habebat affectũ. At tibi ab ipſo momento conceptionis vſus eſt rationis cõceſſus. Tunc Deum tuũ fide & ſapientia cognouiſti,

Lu. 1. 41

tunc

tunc te creaturam eius tot inſignibus donis ſine vllis præuijs meritis ornatam vidiſti: tunc illam ſummam bonitatem propter ſe amore digniſſimam, à quo tam admiranda dona acceperas, dilexiſti: tunc ei pleno & ſincero corde te in ancillam obtuliſti: tunc deniq; alijs virtutum actibus eius cor pijſſimum ad tuum amorem inclinaſti: cùm autem hic vſus rationis à te nunquam ſublatus fuerit, quoniam ſine pœnitentia ſunt dona Dei, ab illo momento conceptionis cœpit curſus meriti tui, quo ſine intermiſſione ita vſque ad poſtremum ſpiritum cucurriſti, vt omnium Angelorum & hominum merita exceſſeris, vt ad dexterã filij pura columba volaueris, & quidquid Deus non eſt, poſt te reliqueris. Impetra mihi, vt qui ſerò Dei antiquam pulchritudinem noui, feruore ſpiritus tardum aduentum reſtaurem. Amen.

MEDITATIO IV.

De Natiuitate Mariæ.

I. PVNCTVM. Natiuitas tua, ô Dei genitrix Virgo, quoad externam quidem ſpeciem nihil habuit, in quo a natali aliarum fœminarum diſcordaret: vt eo eſſet magis admirabilis, quo Deus fœlicitatem & gaudium te naſcente mundo allatum velamine humilitatis occultiore contexit. Poſſes & tu ad tuam humilitatem exponendam æquiori iure, quàm vnus ex regibus illum ſermonem ad te transferre. Sap. 7. 1. *Sum & ego mortalis* fœmina, *ſimilis omnibus, & ex genere terreni illius, qui prior factus eſt, & in ventre matris figurata ſum caro.* Et ego nata accepi communem aërem, & in ſimiliter factam decidi terram. Sed in hoc communi modo naſcendi plurima ſunt, quę hunc tuum natalem ſupra dies natalitios vniuerſorum hominum illuſtrarunt. In quo

illud

illud documentum accipio, externorum ſignorum virtutis non multam rationem habere, ſed ad ſubſtãtiam eius, & ad id quod Domino placitum fuerit, quamuis non ſit coram hominibus ſpecioſum anhelare.

2. Dies ille natalis tuus, ô Maria Virgo clariſſima, mihi videtur multo fœlicior primo illo die, qui diebus & temporibus dedit initium. In illo enim dixit Deus: *Fiat lux, & facta eſt lux.* Sed quæ lux? Hæc profectò corporea, quam tam beſtiæ, quam homines oculis ſpectamus: qua ex iniquitate noſtra, non ſolùm ad bona, ſed ad flagitia iuuamur: qua corporea iſta & ſenſibus ſubiecta percipimus. At in illo die natalis tui orta es, ô aurora pulcherrima, cuius progreſſus ſolem iuſtitiæ mundo attulit, & nunquam in tenebras noctemque deſiuit. Hanc lucem iuſti cognoſcunt: & quo ſanctiores & puriores, eo clariùs emicantē intelligunt. Hæc adiumentum eſt, vt opera iuſtitiæ & ſanctitatis præſtemus. Hac cœleſtia & ſupra ſenſum & naturam exiſtentia contemplamur. De die illa, in qua natus eſt Iob, hæc ait: *Pereat dies in qua natus ſum, & nox in qua dictum eſt: Conceptus eſt homo. Dies ille vertatur in tenebras, non requirat eum Deus deſuper, & non illuſtretur lumine.* At tu, Deipara, de die natalis tui, quid ais? Maneat dies, in qua nata ſum, in memoria Angelorum, & hominum, & vt fœlix inter fœliciſſimos cum applauſu & exultatione numeretur. Et nox ſimiliter diebus hominum clarior & illuſtrior, qua ſum ſine vlla labe concepta. Ab illa die quam longiſſimè fugiant triſtitiæ aut infœlicitatis tenebræ; eam requirat & acceptet Deus, vt feſtiuam & lætam, & ſibi conſecratam: & laudes Angelorum & hominum illam illuſtrent. Ita ſit, ô Domina, & huius diei fœlicitas, dum in ſpem diei æternitatis exigimur, ad nos abundè proueniat.

Gen. 1. 4.

Iob 3. 2.

3. Ortus etiam tuus, ô Maria Virgo illuſtriſſima, vetè fuit ortu ſeu productione primorũ parentum admi-

mirabilior. Mirum ſanè fuit, Adamum repentè à Deo viuificatum, non more aliorum hominum ſine ſenſuũ vſu prodire, ſed ſtatim non tantùm ſe, & Deum, ſed opera Dei quoque contemplari cœpiſſe. At mirabilius fuit te infantulam puſillam, & nõ adultæ ætatis in momento ortus tui pro vſura rerum viſibilium immenſas Deo gratias egiſſe, & beneficium Dei in hoc quod te in lucem edidit, & tanta ad vitam hanc tranſigendã conceſſit, interioribus mentis oculis ſpectaſſe. Mirum fuit Euam è latere Adæ formatam, & nimio amore dilectã, ſtatim à ſuo compari diſceſſiſſe, vt diaboli pateret inſidijs, & nos in tanta mala conijceret; ſed mirabilius fuit te nec ad momentũ à Dei contemplatione & amore fuiſſe ſeiunctam, & vt remedium malorum noſtrorum pareres, ab eius obedientia nunquam eſſe ſeparatam. Ortus illorum fuit noſtri caſus, tuus verò noſtræ reſurrectionis initium: ille nos perculit, tuus nos ſanauit: ille nos in infernum truſit, hic in cœlum extulit. Te igitur noſtrorum bonorum exordium fateamur.

4. Ortus etiam tuus, ô Maria Virgo ab omnibus prædicanda, fuit ortu Iſaac patris tui ſine vlla comparatione lætior atque iucundior. Ille vocatus eſt Iſaac, id eſt, riſus, quoniam lætitiam attulit Patri, exultationẽ Matri, & ſterilitatem depulit, & totam domum illam gaudio & iucunditate compleuit. Dixitq; Sara: *Riſum fecit mihi Deus, quicumque audierit corridebit mihi.* At tu Deipara ortu tuo non vni domui aut familiæ, ſed gaudium annunciaſti vniuerſo mundo, immò & authori mundi gaudium attuliſti. Gauiſus eſt Pater æternus, quia nata eſt illi chariſſima filia; lætatus eſt filius, quia orta eſt illi futura digniſſima mater. Exultauit Spiritus ſanctus, quia iam mundo apparuit eius ſpecioſiſſima ſponſa. Iucundata eſt Eccleſia à primo iuſto Abel initium ſumens, quoniam illi initium ſalutis annunciatum eſt. Ac tam pretioſa gemma cumulata in eam vo-

Geneſ. 21. 6.

cum *erupit: Riſum fecit mihi Deus: & quicumque audierit corridebit mihi.* Immenſo gaudio repleta eſt patria cœleſtis, & omnes Angelici ciues in aduentu reginæ, quæ eam erat mirum in modum nobilitatura, & ſedes eius ex caſu malorum Angelorum dirutas inſtauratura. Genus humanum præ exultatione ſubſiliuit in ortu Dominæ ſuæ, & auroræ ſuæ, quæ erat ſolem iuſtitiæ peccatorum tenebras diſijcientis paritura. Lymbus & locus Purgatorij gaudio nō caruit in appulſu pulcherrimæ nauis, quæ pretium ad redimendos vinctos erat productura. Hic fuit dies exultationis & laudis in tabernaculis omnium iuſtorum & peccatorum. Quoniā in ortu tuo illi vocabantur ad gratiam, & iſti inuitabantur ad veniam. *Riſum fecit nobis Deus:* nam in ortu iſto matris & propugnatricis noſtræ diabolum irridemus, cuius caput ipſa contriuit; in poſſeſſione gratiæ & donorum gaudemus quæ ipſa impetrauit: & ex ſpe æternæ vitæ hilareſcimus, cuius authorem ipſa in mūdum ingrediens promiſit. *Quicumque audierit corridebit*, & gratulabitur nobis, quia in te, & per te, ô Virgo, vitam & ſalutem, & opes, & honorem habemus.

5. Natiuitas tandem hæc tua, ô Maria bonorum noſtrorum parens, fuit omnium natalium dierum, poſt Chriſti natalem vtiliſſima. Nata ſiquidē eſt nobis mater, quæ nos nō peccato mortuos, ſed Deo & gratiæ viuentes pariat. Nata eſt magiſtra quę nos credere, ſperare, & amare doceat. Nata eſt vrbs fortitudinis quæ nos protegat. Stella, quæ viam in ſalutem oſtendat; porta cœli, quæ nos in fœlicitatem inducat. Nata eſt domus Dei in qua habitemus: hortus in quo lætemur: ſcala paradiſi per quam aſcendamus Propitiatorium in quo exaudiamur. Per hanc natiuitatem tuam oro te Domina, vt ita in mundo cōuerſemur, quòd poſt mortalitatem iſtam ad vitam æternam naſci mereamur. Amen.

MEDI-

MEDITATIO V

De Præſentatione Mariæ.

1. PVNCTVM. Poſt natale tuum, ô Maria Virgo ſacrata, nõ in vlnis alicuius nutricis extraneę proiecta es, ſed lacte propriæ matris enutrita. Si enim ad alimentum principum recens natorum tanta ſolicitudine nutrix lactis optimi quæritur, pro alimento reginæ regum, cur non ſaluberrimum & purum lac in vberibus ſanctiſſimæ matris præparatum credatur. Licèt autem ab initio (vt diximus) à Deo ipſo interiùs erudireris, tamen quia hoc occultum erat, primis illis ætatis tuæ tyrocinijs exactis cœperunt erudire te patres tui.
Dan. 13. 3. Nam *ſi parentes* Suſannæ *erudierunt eam ſecundùm legem Moyſi*, credendum non eſt parentes tuos adeò fuiſſe tuę educationis oblitos, vt vnicæ filiæ & talis filiæ inſtitutionem prætermiſerint. Tu autem audiebas eos humiliter, quæ dicebantur capiebas ſapienter, & ad diuina afficiebaris mirabiliter. Diſcam & ego de te quomodo debeam alios me docentes libenter audire.

2. Aderat tempus, ô Maria, holocauſtum ſanctitatis puriſſimum, quo ſecundùm votum parentum tuorum eras Domino offerenda. Illi autem memores verborum
Eccli. 5. 3. Salomonis: *Si quid vouiſti Deo, ne moreris reddere*, non cunctati ſunt te in templum deducere, & Domino rem à ſe promiſſam offerre. Erant illi ſanctiſſimi; & ideo mente promptiſſima ad ſuam oblationem reddendam feſtinarunt. Erant ſenes & ætate grandæui, & ſpe alterius poſteritatis deſtituti. Te lacrymis & orationibus crebris obtinuerant, & amore tenerrimo diligebant. Has tamen omnes difficultates amore & religione ſuperant, & ſeipſos te vnico ſolatio ſuo libenter ſpoliant, & quod ſanctum eſt non ſibi retinent, ſed Sancto San-

Digitized by Google

orum offerre conſtituunt. *Reſpexit Dominus ad Abel, & ad munera eius,* & prompta voluntas eius grata fuit, quoniam obtulit de primogenitis gregis ſui & de adipibus eorum. Quanto magis grata fuit bona voluntas parentum tuorum, qua vnigenitam filiam, & illam, quæ erat veluti adeps gratię & ſanctitatis, Domino cõſecrarunt. Et hi quidem, ô Domina, meam ſummam auaritiam reprehendunt, qui nec minima pro Domino relinquere audeo, & ſi quæ relinquo, tam tepidè & imperfectè offerre non erubeſco. Gen. 4. 4

3. Deſerunt igitur, ô Maria Virgo pretioſiſſima, illi ſancti coniuges proprios lares, & te in templum offerendam deportant. Ibant non triſtes, ſed alacres: non repugnantes, ſed libentes, vt Deo quod melius habebant, immò quod pretioſiſſimum & ſanctiſſimum in cęlis & in terris erat, offerrent. Comitabantur illos copiæ Angelorum, occurſum talis ſponſæ, & talis ſponſi videre cupientium. Si enim cum puella Regi deſpõſata primùm ad eius cõſpectũ ingreditur, aulici ſtant quaſi attoniti, & ſtupefacti, omnia notantes, vt videant tam nobiles ſponſi quid dicant, & quid faciant. Quidni Angeli deſiderarent videre, quanta reuerentia & amoris ardore tu, ô Virgo ſacra, Deo teipſam offerres, & quanta benignitate ab eo in ſuam domum exciperetis. Cùm munus aliquod patrifamilias gratiſſimum in domum infertur, ſolent ſerui illud comitari, vt vultum heri ſui hilariorem aſpiciant, & lætitiæ ipſius participes fiant. Sciebant Spiritus cœleſtes quàm gratum in te munus Deo deportabatur. Meritò ergo præeunt & ſequuntur parentes tuos te deferentes, vt & ipſis ex hac oblatione noua cauſſa exultationis accreſcat. Aſſiſtat mihi, ô Virgo, Angelus Domini, qui meam ſocordiam depellat, & ad ſacrificium mei Deo offerendum alliciat.

4. Ad templum ventum eſt, & tu, ô Virgo trimula,

à Deo roborata, & ſupernaturalibus auxilijs adiuta ſubitò ab vtroque parente diſcedis, & eos animosè relinquis, & ac ſi eſſes adultior ſola ab hominibus, ſed non ſola à Deo quindecim templi gradus aſcendis, & in loco conueniente te conſtituis. Ibi humillimè proſtrata ante Dominum, facultatem loquendi petis, te prorſus indignam, vt in ancillam illius ſanctæ domus admittaris, corde profiteris, in perpetuum Domini obſequium te offers, & admitti ardentiſſimè concupiſcis. Taceant iam, ô Domina, omnia illa legis antiquæ ſacrificia, quia hæc tua oblatio ſola, vniuerſa illa in infinitum exceſſit, & gratior Deo ac acceptior fuit. Sileat nunc Salomonis prompta voluntas, qua in dedicatione templi obtulit oues & boues abſque æſtimatione & numero, quia voluntas tua, qua te ouem immaculatam obtuliſti, illam in immenſum ſuperauit. Hæc præ-
3.Reg.8.5 ſentatio tua omnium & ſingulorum ſacrificiorum illius legis rationem habuit. Fuit ſacrificium pro peccato, quia ſi quæ erant leuiores culpæ aut imperfectiones parentum tuorum, hac oblatione digniſſima deletæ ſunt. Fuit hoſtia pacifica, quoniam & in gratiarum actionem acceptorum beneficiorum te obtuliſti, & noua beneficia conſequuta es. Fuit holocauſtum. Nam te totam corpus & animam, & quidquid in te erat, Domino cõſecratum eſt. Id precor, ô Domina, vt gratiam habeam, qua ſyncerè me totum Deo offerã, & in odorem ſuauitatis ſuſcipiar.

5. In primo ingreſſu ſponſæ in domum ſponſi, ô Maria Virgo ſemper benedicta, benigniùs & dulciùs a ſponſo tractatur, & diuitiarum eius domina efficitur. In his ergo primis diebus habitationis tuæ in domo Dei & ſponſi tui, quis cogitet quàm mira dulcedine, & ſuauitate, & benignitate tecum actum eſt. O quanta arcana ſunt tibi reuelata! ô quàm magna dona tributa! ô quàm immenſi ſpiritus theſauri prærogati!

Sonabat in corde tuo illa vox Domini Dei tui : *Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam ; & obliuiſcere populum tuum, & domum patris tui. Et concupiſcet Rex decorem tuum.* Tu verô intentiſſimè audiebas inſtinctus eius ; contemplabaris mirabilia eius ; obediebas præceptis eius & conſilijs parentum & cognatorum, & omnium rerum mundi oblita es. Ideo *adamauit te Rex cœli ſuper omnes mulieres , habuiſtiq; gratiam & miſericordiam coram eo ſuper omnes mulieres, & ſtatuit ponere diadema regni in capite tuo.* Nec minus æquo iure tibi dicebatur : *Hoc nunc os ex oſſibus meis , &. caro de carne mea.* Electa enim es , vt communia cum Deo oſſa, communemque carnem haberes, quia Deum hominem factum eras paritura, & tuæ carnis indumentum illi datura. Iam, ô Virgo, domum Dei non obligatione tantùm , ſed puritate conuerſationis ingrediar, vt cor illi gratum & donis eius refertum accipiam. Amen.

Pſ.44.11 *Eſther 2.17.* *Geneſ.2.23.*

MEDITATIO VI.

De corporali perfectione, & pulchritudine Mariæ.

I. PVNCTVM. In hac ætatula tua, ô Maria Virgo deſiderabiliſſima , meditanda eſt incredibilis perfectio ac pulchritudo corporis tui, & immenſa ſanctitas animæ tuę, vt quoties poſtea te adultiorem cogitauerimus, pulchriorem quoque & ſanctiorem inſpiciamus. Creſcebas namque non ſolùm ætate, & ſapientia, & gratia, ſed etiam pulchritudine apud Deum, & homines. Quod attinet ad puriſſimum corpus tuum, illud fuit ſecundùm naturam optimè conſtitutum, & ſupra omnia corpora humana fœminarum, & purorum hominum maximè perfectum. Adeò vt propter opti-

mam complexionem, cum eximia animæ moderatio-ne ac tranquillitate coniunctam, nunquam in morbum incideris. Sic enim decuit, vt corpus, ex quo filij Dei corpus erat aſſumendum, optimam conſtitutionē haberet. Decuit etiam vt tu, & filius tuus eſſetis corporum perfectione ſimillimi, vt mater filio congrueret, & hæc ſimilitudo complexionis & affectuum, maiorem inter vos amorem & beneuolentiam conciliaret. Gratulor tibi, ô mater noſtra, de hac perfectione tua. Fac quæſo, vt ſaccus hic vermium, quem geſto, me à tuis & filij tui laudibus non impediat.

2. Erat quoque corpus tuum, ô Maria Virgo excellentiſſima, omnium corporum purè humanorum pul-
Pſ. 44.3. cherrimum, tanquam illud, ex quo proditurus erat *ſpecioſus forma præ filijs hominum.* Nam ſi erat optimè conſtitutum, ac perfectiſſimè attemperatum, & ex membris decentiſſimam proportionem habentibus compactum, ſequitur ipſum fuiſſe venuſtiſſimum, atque pulcherrimum. Ideo ab ipſo ſponſo, qui optimè te no-
Cant. 1.8 uerat, vocaris *pulcherrima inter mulieres. Et pulcherrima*
Cāt. 5.17 *mulierum. Et pulchra & decora, & ſuauis ſicut Hieruſalem.* Vt ſicut illa ciuitas in populo Domini cæteris eminebat, ita intelligamus te omnes fœminas decore ſu-
Iudith 11.19. peraſſe. Ideo etiam mulieribus pulcherrimis Iudith & Eſther in Scripturis præſignaris. De illa quippe dictum
Eſther 2 15. eſt: *Non eſt talis mulier ſuper terram in aſpectu, in pulchritudine, & in ſenſu verborum.* De hac verò: *Erat formoſa valde, & incredibili pulchritudine; omnium oculis amabilis, & gratioſa videbatur:* omnis pulchritudo ſæculi, ô Domina, mihi ſordeat, vt tuam pulchritudinem contemplari valeam.

3. In vultu tuo, ô Maria Virgo ſplendidiſſima, non ſolùm pulchritudo ſuum domicilium elegerat, verùm & ſupernaturalis quidam ſplendor emicabat. Vidimus quidem nonnullos viros ſpirituales à contemplatione

& con-

ſ consortio Domini reuertentes, decorem quendam velut cœleſtē in facie prætuliſſe. Legimus item de Moſe quòd regreſſus à Domino in populo facies eius ſplendore radiabat. Cur ergo idem tu multo perfectius non haberes, cuius ſublimior erat contemplatio, & ad Deū authorem luminis maior adhæſio. Hinc proueniebat, vt intuentes te nunquam ad ſiniſtram aliquam cogitationem, aut minus decentem motum, ſed ad caſtitatem & puritatem incitares. Da mihi ſeruo tuo, vt ita circumſpectè viuam, quòd meis actionibus facem alijs modeſtiæ præferam.

Exod. 34 29.

4. Eras tandem, ô Maria Virgo, verè *candida & rubicunda, atque electa ex millibus*, vt ex antiquis hiſtorijs colligimus, ſtatura pluſquam mediocri, & ideo in Canticis comparata es palmæ. In omnibus honeſta & grauis, pauca admodum, eaque neceſſaria loquens, ad audiendum facilis & perquam affabilis: honorem ſuum & venerationem omnibus exhibens; decenti dicendi libertate aduersùs homines vſa, ſine riſu, ſine perturbatione, ſine iracundia. Colore frumentum referebas, capillo flauo, oculis acribus, ſubflauas, & tanquam oleæ colore pupillas habentibus. Supercilia tua inflexa & decenter nigra: naſus longior, labia florida, & verborum ſuauitate plena. Facies non rotunda & acuta, ſed aliquanto longior, manus & digiti longiores. Eras, ô Virgo, faſtus omnis expers, ſimplex, minimeque vultum fingens, nihil mollitiei tecum trahens, ſed humilitatem præcellentem colens. Ex his illud repeto, quòd eras ad audiendum facilis & affabilis: audi quæſo nos deprecantes, vt tuam ſimplicitatem & honeſtatem imitemur. Amen.

Cāt. 7. 6

(∴)

Digitized by Google

MEDITATIO VII.

De ſanctitate animæ Mariæ.

1. PVNCTVM. Tota pulchra & ſine macula diceris, ô Maria Virgo nobiliſſima; quare pulchritudo tua non tantùm in corpore elucet, ſed multo magis in anima præcipua parte tui quaſi infinitè reſplendet. Hæc animæ pulchritudo ſanctitas eſt & dicitur, quæ ex gratia & omnibus virtutibus, quaſi ex partibus decentiſſimè diſpoſitis coagmentatur. In te autem tanta eſt, vt nec Angelus nec homo illam capiat, ſed ſolus Deus te maior & excelſior comprehendat. Tu in genere ſanctitatis & puritatis præcipuum opus es Dei, quo neque in cœlis, neque in terris vllum maius inuenitur. Habent in te quod imitentur vniuerſi homines ſancti quotquot fuerunt, & ſunt, & futuri ſunt. Habent quod diſcant cœleſtes ſpiritus, qui tuam puritatem intuentes præ ſtupore quaſi velant facies
Eccli. 24 ſuas, & tibi primas partes deferunt. *In te gratia omnis*
25. *viæ & veritatis, in te omnis ſpes vitæ, & virtutis. Tranſeamus ad te*, ô Virgo, per amorem & imitationem *omnes qui te diligimus, & à generationibus* & fructibus tuæ ſanctitatis *adimplebimur.* Tua enim ſanctitas eſt via perfectionis, veritas puritatis, ſpes æternæ vitæ & aſſequendæ virtutis. Quia nemo imitari te poteſt, qui non firmam ſpem nunc veræ virtutis, & poteſtea futuræ ſalutis poſſideat.

2. Sed iam partes ſanctitatis tuæ, ô Virgo fœliciſſima, quaſi per partes delibemus. Subſtantia ac eſſentia animæ tuæ veſtita erat gratia. Sed qua gratia? Ea profectò, quæ decebat Reginam omnium Sanctorum, & veram matrem ſummi Dei. Ea, quæ nō minus quàm ſol parua ſidera, aut mare flumina omnium Sanctorum
Apo. 12. 1 gratiam excederet. Tu es *mulier amicta ſole, & luna ſub*

pedibus tuis, & in capite tuo corona ſtellarum duodecim. Amicta, inquam, illa gratia, quæ ſoli comparetur, cùm tamen alij Angeli & ſancti ea gratia amicti ſint quæ ad præſentiam tuam cum ſtellis conferatur. Amicta illa gratia, quæ lunam, id eſt, omnem inſtabilitatem proterat, & ſtellis, id eſt, virtutum pulcherrimo choro caput cingat. Tu es mare omnis gratiæ, de quo per myſterium intelligi poteſt illud Dauidis: *Congregans ſicut in vtre* (vel vt dicunt Hebræa) *ſicut in aceruo aquas maris ponens in theſauris abyſſos.* Ps. 32. 7. In te namque tanquam in aceruo omnem gratiam Sanctorum collegit, & velut in theca & in repoſitorio omnem ſanctitatem congregauit. *Eleuauerunt flumina vocem ſuam* Ps. 92. 3. dum ſancti magni puritate & gratia apparuerunt. *Admirabiles elationes maris*, nempe huius gratiæ tuæ quæ vocem fluminum, id eſt, magnificentiam Sanctorum excedit. Dixit Deus: *Congregentur aquæ in locum vnum, & appareat arida.* Gen. 1. 9. Apparuit tunc terra herbis & floribus deſtituta. Quandoquidem Deus cõgregauit omnes aquas gratiæ in te, ô Domina, appareat quæſo anima mea arida coram te, vt eam tua interceſſione ad virorem deuotionis adducas.

3. Ex hac abundantiſſima gratia, ô Maria Virgo ditiſſima, omnes virtutes manabant, quas longum eſſet recenſere. Sed bona cum venia tua duodecim tantùm breuiter attingam, ex quibus ſertum venerandi capitis tui texitur. In intellectu illuminatiſſimo tuo erat fides atque prudentia. Fides quæ montes ſæpe tranſtulit, & illos cœleſtes ſpiritus, qui ſunt quaſi montes cœli, è ſupernis ſedibus ad tuam cellam aduexit. Quæ montem montium filium Dei è ſinu Patris ad tuum vterum aduocauit. *Beata enim quæ credidiſti: quoniam perfecta ſunt in te ea quæ d[icta] ſunt tibi à Domino.* Lu. 1. 45 Prudentia qua propoſito tibi [illegible]e gloriæ Dei, ſemper meliorem partem elegiſti, & nunquam ab eo quod Luc. 10.

 opti-

optimum eſſet deuiaſti. Da vt ſemper per fidem efficaciter credam, & per prudentiam abſque intermiſſione per viam ſalutis incedam.

4. In voluntate tua, ô Maria Virgo ditiſſima, erat charitas & miſericordia. Charitas quidem, qua præceptum amoris, ex toto corde, ex tota anima ſupra omnes Sanctos à te impletum eſt, & quæ te ſupra omnes Angelos extulit. Cuius gratia *caput tuum,* id eſt, mens tua dicta eſt, *vt Carmelus.* Nam ſi Carmelus eſt idem ac coccineus, meritò charitas tua punicea, ſiue coccinea dicitur, propter tuum admirandum diligendi feruorem. At miſericordiam tuam non ego ſolus, ſed vniuerſi mortales prædicemus, quis enim eſt in miſerijs, qui non à te ad ſuam miſeriam ſubleuandam auxilium acceperit. Per te obtinent ignari vtilium notitiam, ægroti ſalutem, triſtes gaudium, pauperes remedium, peccatores veniam, iuſti gratiam. O Mater miſericordiæ, reſpice in multiplices miſerias meas, vt qui te fontem miſericordiarum prædico, quotidie nouis donis à te acceptis exultem.

Cāt. 7.5.

5. In ſenſu interiori, ſiue in imaginatione tua, ô Virgo deſideratiſſima, erat cogitationum puritas & vnitas. Puritas, quia nihil vnquam cogitaſti, quod ſanctum & cœleſte non eſſet, quod ad virtutem & ſanctitatē non pertineret; quod ſi videretur non omnes ſummè ædificaret. Hi ſunt *capilli tui*, de quibus in Canticis dicitur, quòd ſint *ſicut greges tonſarum, quæ aſcenderunt de monte Galaad.* Harum pili aut nigri erant, aut ſubrufi; ita cogitationes tuæ, erant per ſublimitatem nigræ, id eſt, nobis incomprehenſibiles, & ſubrufæ, quia amore Dei, & proximi aureæ, & nobis ineffabiles. Vnitas autem cogitationum in hoc ſita erat, quòd ſemper in Deũ tendebāt, & nihil niſi pro Dei gloria cogitabas. Quare dicuntur *comæ capitis tui,* id eſt, cogitationes hæ, *ſicut purpura regis vincta canalibus.* Adeò

Cāt. 4.1.

Cāt. 7.5

enim

enim purpuræ Regis, id eſt, diuinæ pulchritudini adhærebant, vt propemodum ab ea minimè ſecerni viderentur. Impetra & hoc mihi, ô ſancta Mater, vt ſemper pura cogitem, & in Dei gloriam omnia mea cogitata conuertam.

6. In iraſcibili tua, ô Maria Virgo præclariſſima, erat magnanimitas & manſuetudo. Illa vniuerſa terrena tamquam vilia & nullius momenti contempſiſti; vt te magis idoneam faceres, ad hoc quòd ſemper in magna & excelſa tenderes, & ſolum Deum & cœleſtia diligeres. Hic eſt *naſus tuus, vt turris Libani, quæ reſpicit contra Damaſcum.* Hac enim magnanimitate tua, qua veluti quod diligendum aut deſpiciendum eſt ſubodoramus, in candore (hoc enim ſonat Libanus) ſubſiſtis verticem in cœlum, & in ſuperna effers, & aduerſario noſtro reſiſtis. Hac verò ſcilicet manſuetudine, noſtras irreuerentias, noſtras puerilitates ſuſtines, immo in vita tua, quieta & tranquilla inter tot aduerſa permanſiſti. Verè *decora ſicut Hieruſalem, & terribilis ſicut caſtrorum acies ordinata.* Decora, inquam, ſicut Ieroſolyma, quæ viſio pacis interpretatur, quia irruentibus perſequutionibus numquam pacem amittebas; & terribilis vt caſtrorum acies, quia omnia aduerſa mititate ſuperabas. Fac me, ô pia Mater, huius mundi puſilla deſpicere, & nulla moleſta formidare.

Cant. 7. 4.

Cant. 6. 3.

7. In concupiſcibili tua, ô Virgo ſublimiſſima, erat virginitas & humilitas. Humilitate placuiſti, virginitate ad te Dei filium aduocaſti. Virginitas tua fuit omnibus Angelis purior, & hominib. vniuerſis fœlicior. Angelis purior, quoniã in terris poſita, & carne circũdata, ac in cœlis conſtituta degebas. Atque de te dictũ eſt: *Sicut lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias.* Hominibus fœlicior, quia hæc virginitas tua non fuit ſterilis, ſed fructu vteri plena, & mirabili fœcunditate

Cant. 2. 1.

præcipua. Hæc ſunt *duo vbera tua*, humilitas & fœcunditas, *ſicut duo hinnuli capreæ gemelli, qui paſcuntur in lilijs*, quoniam mundo lætitiam attulerunt, & ad puritatem incitarunt. Humilitate exaltata es. Quia enim *reſpexit Dominus humilitatem tuam, ideo beatam te dicunt omnes generationes.* Hanc, ô Virgo, humilitatem ſequar, vt is qui humilia reſpicit, in me ſibiipſi complaceat.

Cant. 4. 5.

Luc. 1. 48.

8. In ſenſibus tandem externis, & in corpore tuo, ô Maria ſanctiſſima, eluxit modeſtia & verecundia. Modeſtia ita motus tuos regebat, vt te intuentes ſemper ad Dei laudem prouocares, & illis aliquid cœleſte & ſupra captum humanum appareres. Verecundia te circumſpectam reddebat, vt ſemper ſecretum diligeres, & ad viri ingreſſum & affatum non præ inani timore, ſed præ ſancto pudore trepidares. *Sicut fragmen mali punici, ita genæ tuæ.* Fragmen namque rubet, & pluſquam integrum malum redolet. Sic & tua verecundia ſingularis eſt, & optimum ſemper odorem ſpargit. His duodecim ſtellis, ô Virgo beata, coronaris, & adeò pura & ſancta exiſtis, vt ſanctior vniuerſis prædiceris. Illud obtine nobis vt ſemper ad veram ſanctitatem curramus. Amen.

Cant. 4. 3.

MEDITATIO VIII.

De vita Mariæ in templo.

1. PVNCTVM. Ex harum & aliarum virtutum actionibus, ô Maria Virgo beatiſſima, contexta fuit vita tua, quam in templo inſtituiſti. Cùm enim iuxta templum eſſent fœminarum, & præcipuè Virginū habitacula, in quibus in timore Domini erudiebantur, & cultui diuino ac obſequijs domus Dei vacabāt; tu vnum iſtorum habitaculum ingreſſa mirum eſt

quan-

quantum reliquas virgines excellueris, & quàm intentè omnium oculos in te conuerteris. Ineffabilis fuit conuerſatio tua, ſed pro noſtra ruditate dicamus quod de ea ſumus meditati. Erga Deum maximum quemdam timorem habebas, non ancillæ, ſed chariſſimæ filiæ. Incredibili quadam reuerentia erga ipſum & omnia diuina afficiebaris. Et cogitatione ſemper aderas, & peruigili circumſpectione animaduertebas, nequid interiùs aut exteriùs in te eſſet quod diuinis oculis diſpliceret. Firmiſſimè credebas omnia, quæ in ſacris Scripturis erant reuelata, quaſi ſcientia infuſa diuinitus apertiſſimè intelligebas. Sperabas complenda eſſe omnia promiſſa Dei populo Iſraelitico facta, ea præcipuè quæ ad filij Dei Meſſiæ aduentũ ſpectabant, ob cuius merita te æternam beatitudinem conſequuturam confidebas. Amabas Deum charitate puriſſima, liberrima, & à creaturis expedita, ſolicitiſſima, efficaciſſima, fortiſſima, dulciſſima, perſeuerantiſſima, ac perfectiſſimè ſine vllo medio Deo copulabaris. Ardebas zelo gloriæ Dei, & animas ad ipſum trahere vehementer cupiebas. Grata eras iugiter beneficijs eius, & omnia tua ac teipſam in eius prouidẽtiam ſecurè iactabas. Perpetuum ſtudium tuum erat oratio, in qua admiranda dona recipiebas, & occultiſſima tibi reuelabantur, & Angelorum aſpectibus fruebaris, & licèt corpore in terra viueres, mentem tamen habebas ſemper ſuſpenſam in cœlis. Fac, ô Virgo, vt ita ad Deum me habeam, quod vnus ex tuis ſeruis & imitatoribus dici merear.

2. Erga proximos ita te habuiſti, ô Virgo prudentiſſima, vt ſtatum maiorum æqualium, & minorum optimè diſtinguere. Maiores erant, Pontifices, Parentes, & gubernatr[illegible] illius domus virginum in qua habitabas. Maiores, in[illegible]uam, non vita ſed munere, nõ puritate ſed cura. His tribuebas amorẽ filiæ, reueren-

tiam

tiam ancillæ, obedientiam ſubiectæ. AEquales vita ædificabas, humilitate honorabas, manſuetudine ſuſtinebas, induſtria iuuabas, affabilitate fouebas, ita tamen vt nihil maturitatis amitteres. Minores docebas in ſuis ignorantijs, prouidebas in neceſſitatibus, ſolabaris in afflictionibus. Nemo ex ore tuo niſi verbum ſalutis audiuit, & omnibus eras vtilis tum orationis efficacia, tum conuerſationis exemplo. Fac vt ita erga alios me habeam, quòd æquitatis iura cuſtodiam.

3. At erga teipſam, ô Maria Virgo beatiſſima, quòd tu conſtitueris, quis intelligat? Feciſti teipſam viuum & ſanctum holocauſtum ſummi Dei: animamq; tuam feciſti templum in quo ipſe habitaret. Memoria ſacrã Scripturam retinebas; intellectu myſteria eius ac omnia diuina die ac nocte contemplabaris; voluntatem ab omnibus creatis auertebas, vt celeriùs in Deum intenderet. In ſenſibus & affectibus tuis inſederant moderatio, puritas, & pax. Corpus autem tuum perpetuæ Virginitatis voto Deo conſecraſti, abſtinentia, ſobrietate & honeſtis laboribus exercuiſti, moderata aſperitate ſine vlla indigentia caſtigaſti. Eras ſecreti amans, ſilentij tenax, & breuiter, perfectiſſimum omnium virtutum exemplar. O igitur ſanctitatis decus, ô perfectionis theſaure, ô ſpiritualis cõuerſationis magiſtra: cuius ope viuo, cuius interceſſione ſuſtineor, ſentiã ſentiam nouis donis auxilium benignitatis tuę. Et te qui (audebo ita loqui) matrẽ agnoſco ita meam conuerſationem inſtituam, vt de me non erubeſcas, nec à numero tuorum ſeruulorum abijcias. Amen.

***
*

DE PROGRESSV MARIÆ *Virginis in mundo.*

CAP. VI.

Q*Væ eſt iſta, quæ progreditur, quaſi aurora conſurgẽs, pulchra vt luna, electa vt ſol, terribilis vt caſtrorum acies ordinata.* Verba iſta in primo & litterali ſenſu de ſancta Eccleſia dicta, ad beatam Virginem Deiparam à ſanctis Patribus applicata ſunt. Eaque tres ſtatus Virginis in quibus totam eius vitam diuiſam aſpicimus, euidenter aperiunt. In natiuitate ſua comparatur Auroræ, quia ſilenter & quaſi occultè in mundum venit. Poſt natalitium diem quaſi in ipſo ingreſſu, quo infantiam intelligimus, fuit pulchra vt luna, quia votum Virginitatis edidit, & ad ſolem iuſtitiæ contemplandum ſe conuertit. In progreſſu ſuo fuit *electa vt ſol* quam ipſe diuinus ſol irradiauit, & ſuo ſplendore veſtiuit. In egreſſu tandem fuit *terribilis vt caſtrorum acies ordinata*, quæ Eccleſiam protexit, & omnes hæreſes ſuperauit. Si ergo in meditatione ingreſſus Mariæ, quando erat pulchra vt luna, profecimus, multo magis in conſideratione progreſſus eius, quando vt ſol electa dicitur, proficiemus. Enimuero hæc meditatio multiplicem parit vtilitatem, quam Thomas à Campis auctor piiſſimus, in quodam ſermone patefecit. Almæ Virginis Mariæ exempla, inquit, ſummo tibi deſiderio ſunt recolenda. Ipſa enim vt myrrha electa fructum obtulit odoriferum in patientia: & abundantiori diuinæ dulcedinis ſolatio iucundiſſimè eſt refecta. Fortiſſimum inuenies & tu ſolatium, ſi Mariæ nomen guſtaueris cordi tuo inſertũ. Habebis etenim multa bona, ſi bene fueris cum Maria. Dilectio ſanctæ Mariæ expellit omnem æſtum carnalis concupiſcentiæ, & donat refrigerium caſtimo-

Cant. 6. 9.

Thom. à Camp. ſerm.

niæ. Dilectio ſanctæ Mariæ facit mundum contemnere, & Chriſto in humilitate ſeruire. Dilectio ſanctæ Mariæ ab omni mala ſocietate conſeruat, ad religioſæ conuerſationis puritatem informat. Dilige ergo ſanctam Mariam, & percipies ſpecialem gratiam. Inuoca Mariam, & obtinebis victoriam, Honora Mariam, & habebis mercedem perpetuam. Duo confert præcipuè bona, ſancta conuerſatio Mariæ ad memoriam ſæpe reducta. In proſperis docet te Deum ex intimo corde laudare, & in aduerſis patientem permanere. Sic ille. Iure autem hoc tribuit vitæ beatæ Virginis ad memoriam reuocatæ, quoniam omnis iſta meditatio ad amorem & imitationem eius refertur. Amor virtutes ipſius diligere facit, & imitatio in mores meditantium transfundit. Iam itaque anima mea, quæ prima ſacræ puellæ veſtigia inſpexiſti, ſequentia opera maioris virtutis intuere vt cogitatione prouecta etiam in amorem amplioris ſanctitatis procedas, & tibi exempla ſequendi Chriſtum obijcias.

MEDITATIO I.

De deſponſatione Virginis.

I. PVNCTVM. In hac vitæ conuerſatione, ô Maria Virgo puriſſima, quam vtcumq; deſcripſimus, annum quatuordecimum attigiſti. In quo cùm ob proceritatem corporis nubilis appareres, de ſponſo tibi quærendo Sacerdotes cogitarunt. Diciturq; tibi ex cognatorum aſſenſu atque conſilio vt ad nuptias te præpares. Quid tu ad hæc reſpondes. Profectò debita cum ſubmiſſione, ſed magna cum libertate & cõſtantia (quia necdum conſilium Dei erat tibi cõpertum) torum viri detrectas. Et neceſſitate compulſa virginitatis votum à te emiſſum patefacis, & te in per-

petuum

petuum diuino cultui conſecratam aſſeris. Hoc primum Virginum cum cognatis & tutoribus certamen eſt, qui volunt bono prætextu puritatem eripere. Sed ipſæ à te inſtructæ, ſi ſapiunt, propoſito melioris vitæ ſe protegunt. Habemus autem omnes quod imitemur. Nam ſi ad vitæ laxitatem quis prouocetur, licet & decet propoſitum auſterioris vitę & vſum eius non ad inanem iactantiam, ſed ad Dei gloriam & propriæ animæ ſalutem aperire.

2. Audita à Sacerdotibus re noua, & inſolita, ô Virgo beatiſſima, vt fœmina illius gentis ſine viro eſſe vellet, ad Deum accedunt, conſulturi quid de te, quæ ipſi conſecrata eras, eſſet agendum. Reſponſum eſt illis, vt viro ſponſa tradaris, non quia votum a te emiſſum Deo inuiſum eſſet, ſed vt illud tamquam ſibi gratiſſimum integerrimi viri teſtimonio confirmaret. Decebat, vt tu, quæ filium eras habitura, virum etiam haberes, non à quo filium ſuſciperes, ſed cuius connubio tuam famam cuſtodires. In illo dedit tibi Deus, comitem in laboribus, ſocium in peregrinationibus, refrigerium in aduerſitatibus. Ab eo neceſſaria ad victum & veſtitum adminiſtrabantur, & futurum in te incarnationis myſterium ſponſi præſentia celabatur. Emicabatque ſpecialis erga ſuos prouidentia Dei, & quam bonus rectis corde, qui vnde impedimentum propoſiti tui videbatur emergere, inde nouit pudori tuo conſulere, & omne obſtaculum ſubmouere. Confidam & ego, ô Virgo ſancta, in hac Domini prouidētia, & omnia ad me pertinentia illi committam, à qua ſæpiſſimè experimento comperi ea non minus vtiliter quàm benignè diſponi.

3. Poſtquam ſacerdotes diuinum oraculum exceperunt, ô Virgo immaculata, deſponſatione tua, illud tibi intimandū curarunt. Cognita autē à te Dei voluntate ſtatim aſſentiris, certiſſimè ſciēs tuam integritatē

ex

ex conſortio viri nullum periculum ſubituram. O magnam fidem tuam; qua credidiſti te in incendio & in toro viri illæſam eſſe ſeruandam. Laudatur fides Abrahæ, qui credidit ſe in ſenectute generaturum filiũ, nec conſiderauit corpus ſuum emortuum, cùm iam ferè centum eſſet annorum; & emortuam vuluam Saræ. Sed multo magis fides tua laudibus extollatur, quæ cum quatuordecim tantùm eſſes annorũ, credidiſti in conſortio perpetuo viri poſſe Dei ope abſque vlla oppreſſione integritatem cuſtodiri. O magnam obedientiam tuam! quæ non ſolùm in re tam difficili & à tuo deſiderio aliena paruiſti, verùm & coniugem cui ſeruires, & cui obedires, & cuius nutu regereris libens acceptaſti. Eras verè humilis, & probè ſciebas obedientiam humilitatis ſororem germanam eſſe. Ideo gauiſa es, te inueniſſe viam qua virginitati & humilitati obedientiam adiungeres. Hanc & ego, ô Virgo beata, ſemper diligam, & ſubijci quàm propriam voluntatem facere vtilius ducam.

4. Coniugium ergo, ô puriſſima Virgo, conſuetis ritibus inter te & Ioſeph contractum eſt: coniugium, inquam, ſideribus purius, & ipſis corporibus cœleſtibus incorruptibilius. In quo nihil cogitatum eſt, nihil dictum, quod integritatem labefactaret; multa verò, quæ ipſam pulchriorem & admirabiliorem efficerent. Vocata namque tu ad primum cum ſponſo colloquium ita crederis eloquuta: Eſt ſecretum, ô caſte Ioſeph, quod tibi volo dicere. Deum ipſum habeo cuſtodem corporis mei, & amatorem integritatis meæ, qui me tibi deſpondit, vt meæ puritatis particeps fieres. Ego me voto perpetuæ virginitatis obſtrinxi, & à Deo per reuelationem accepi, te perſuaſione mea idẽ votum eſſe facturum. Iam ergo tempus eſt, vt connubio mecum inito propoſitum caſtitatis, quod hucuſque ſeruaſti, & ipſe voto confirmes. Annuit ille, & ex

tuo conſortio purior & caſtior effectus integritatem ſuam voto roborauit. Eſt ergo doctrina & ſuaſio tua, quæ in die nuptiarum tuarum incepit, & per omnes ætates protrahitur mentis & carnis integritas, quam tu, ô pia mater, mihi à filio tuo, tuis orationibus impetrabis.

5. In hoc ſtatu poſita, ô Maria Virgo ſacra, vt non ſolùm virginibus, ſed & coniugatis norma vitæ & virtutis exiſteres, perfectiſſimè matrimonij iura ſeruabas, & vna carnis communione ſepoſita, in alijs omnibus vt ſponſa caſtiſſimo coniugi ſeruiebas. Diligebas eum tenerrimè, & amorem tuum non diuidebas, quia illum nõ propter ſe, nec propter te, ſed propter Deum amore complectebaris. Et licèt nupta, quia tamen *Virgo, cogitabas quæ Domini ſunt, vt eſſes ſancta corpore & ſpiritu.* 1. Cor. 7 34. Reuerentiam magnam habebas ad illum, ſciebas namque eſſe caput tuum: & illum ſic in tota Eccleſia dignum maxima veneratione feciſti. Quis enim nòn veneretur illum quem Regina mundi, & mater Dei reuerentia proſequebatur. Eras illi in omnibus obedientiſſima, & nec latum vnguem ab eius volũtate diſcedebas. Hoc accipiam ex te meis ſuperioribus cum reuerentia obedire, & eos fideliter vt parentes amare. Amen.

MEDITATIO II.

De annuntiatione Mariæ.

1. PVNCTVM. Vita tua, ô Virgo immaculata, & omnium creaturarum ſanctiſſima, tam erat pura, perfecta, & omnibus numeris abſoluta, vt eſſet valida vox in cœlum clamans, à Deo mundi remedium efflagitans, & verbum diuinum ad aſſumendam ex te noſtram carnem inuitans. Meritò Theologi aſſerunt te

meritò cõgrui (vt vocãt) filij Dei incarnationẽ meruiſſe. Quoniã ſuppoſito decreto Dei de remedio generis humani per Verbi incarnationem futuro, congruentiſſimum fuit vt hoc myſterium executioni mandaretur, quo tempore tu in terris degebas, qua nulla fœmina purior & dignior quæ eſſet mater Dei vmquam erat ſurrectura. Humilitas tua, obedientia tua, puritas & charitas tua, & reliquæ virtutes tuæ perfectiſſimæ voces & clamores erant, quæ filium Dei ad tuum gremium inclinabant, & ipſum ad terram trahebant. Caſtiſſimæ cogitationes tuæ, ardentiſſima deſideria, ſanctiſſima opera, & immaculatiſſimi mores illum ad feſtinandum incitabant. Ipſe ſe fatetur in vno iſtorum vulneratum. *Vulneraſti*, ait, vel cor mihi abſtuliſti, vt
Cant. 4. 9. Septuaginta interpretantur, *ſoror mea ſponſa, vulneraſti cor meum in vno oculorum tuorum, & in vno crine colli tui*; ſoror es propter humanæ naturæ contubernium, ſponſa propter fidelitatem, & in amore conſtantiam. Si ergo illum Samſonem fortiſſimum & verè filium Dei in vno contemplationis aſpectu vulneraſti, & in vno affectu tui puriſſimi cordis ligaſti, quid mirum ſi tot cogitationibus & affectibus caſtiſſimis, tot actibus & moribus immaculatis eum ad te traxeris, in tuiſque viſceribus incluſeris. Vtinam, ô Virgo, & ipſe à me impuritatem mearum cogitationum & affectuũ auferat, vt cor meum per intimam familiaritatem poſſideat.

2. Noueras optime, ô Virgo ſapientiſſima, vt in rebus diuinis & ſacris Scripturis ſatis inſtructa Meſſiam eſſe venturum, qui mundum à miſeria diabolicæ captiuitatis eriperet. Sciebas quoque Danielis hebdomadas eſſe completas, & ex Prophetarum vaticinijs elici tempus adueniſſe, in quo erat ipſe in mundo appariturus. Nec ignorabas diſpoſitiones Dei ab æterno efficaciter volitas medijs iuſtorum orationibus ex-

tutioni mandari. Orabas itaque Deum, & ſummis precibus & gemitibus & lachrymis contendebas, vt Deus iam noſtri miſertus filium ſuum mitteret, & opportuno tempore ſuam pollicitationem impleret. Quin & ipſum Dei filium exorabas, ne cunctaretur venire. O quam vberrimis lacrymarum riuulis, quam accenſis cordis affectibus ipſa clamabas: Veni Domine, noli tardare, relaxa facinora plebis tuæ Iſrael. Oſtende faciem, & ſalui erimus. *Vtinam diſrumperes cœlos, & deſcenderes, à facie tua montes deſſuerent.* Quin & æſtu amoris ſuccenſa dicebas: *Quis mihi det te fratrem meũ* factum, *ſugentem vbera matris meæ* ſynagogæ, *vt inueniam te foris* extra ſinum Patris, *& deoſculer te, & iam me nemo deſpiciat.* His orationibus & deſiderijs obtinuiſti, vt filius Dei acceleraret, & quàm citiſſime ad nos viſitandos veniret. O ſi ſcirem orare, ſi ſcirem deſiderare, abſque dubio poſtulata & deſiderata perciperem.

Iſaiæ 64 1. *Can.* 8.1

3. Audiuit te Deus, ô ſacra Virgo, & tuis precibus, tuiſque ſanctiſſimis moribus illectus ſtatuit ex te, & per te filium ſuum vnigenitum ad liberationem mundi deſtinare. *Mulierem fortem* iam inuenit, quæ redderet ei, & toti mundo bonum & non malum, & hanc occaſionem nactus eam elabi non ſiuit. Noluit tamen hoc myſterium perficere quouſque tu de illo inſtrueteris, & conſenſum ad filium Dei ſuſcipiendum tribueres. Te ancillam eſſe illius beatæ fœminæ, quæ Meſſiam erat paritura, ſæpè deſideraueras, ſi in ætate tua venturus eſſet: at quòd tu futura eſſes illa mulier, vt verè humilis numquam cogitaueras, neque in animum induxeras. Decuit igitur vt de hoc myſterio informareris, vt de tuo conſenſu interrogareris; vt cum libertate & merito in auguſtiſſimam domum vteri tui filium Dei deſcendentem exciperes. Decuit vt tu interrogata, & à Dei nuntio per-

Prou. 34 10.

ſuaſa ſanguinem tuum offerres, ex quo corpus filij Dei coagularetur: viſcera tua & ſanctum vterum tuum in quo reconderetur, vbera tua & lac tuum quo reficeretur; manus & brachia & gremiũ tuum, quo ſuſtineretur, & omnem induſtriam & laborem tuum quo illi ſeruiretur, vt ſic eſſes cooperatrix operis redemptionis. Sciam obſecro, ô Mater, ad imitationem tuam me totum filio tuo offerre, & omnia mea illi conſecrare.

4. Præſtituto itaque tempore, ô Virgo fœliciſſima, in quo iam eras viro tradita, & omnis de te malè ſuſpicandi occaſio ſubmota, cùm tecum eſſes in conclaui, Deo & cœleſtibus vacans, & forſitan ſummis precibus Meſſiæ aduentum efflagitans, ingreſſus eſt Angelus Gabriel in ſpecie adoleſcẽtis honeſtiſſimi, à Deo miſſus vt tibi bonam legationem afferret, & læta ac fauſta nuntiaret. Qui in ſanctitatẽ ac modeſtiam tuam oculos ſuos ſpirituales intendens, ac tantam magnitudinem demiratus ſolo proſternitur, & luminibus illius aſſumpti corporis in terram demiſſis, magna cum reuerentia te ad gaudium inuitat, te gratia plenam vocat, Deum in mente tua ac tecum eſſe affirmat, benedictionem præ omnibus mulieribus te accepiſſe firmiter aſſeuerat. Tu ad inſolitum ſalutandi modum ex humilitate turbaris, ex pudore taces, ex prudentia qualitatẽ ſalutationis euoluis. Poſtea ab ipſo Angelo à turbatione liberaris, de myſterio incarnationis filij Dei quod in te Deus facturus erat edoceris, exemplo Elizabethæ, quæ cùm eſſet ſterilis ex miraculo conceperat, confirmaris, & in dignitatem matris præſtito conſenſu fœliciter eueheris. Nã protegente & obumbrante te Deo, & Spiritu ſancto operante verbum Dei concipis, & abſque detrimento pudoris te grauidam ſentis. O mater ſummi regis, quandoquidem filius qui ex te naſcetur, ſeruos eſt habiturus me in ſeruum il-

lius recipe,& mores ſeruorum eius habere concede.

5. Sed quis intelliget, ô Maria Virgo ſanctiſſima, quam in te mutationem, cùm concepiſti, Deus operatus eſt? Moyſes ex conſortio Domini ita facie reſplendet, vt filij Iſrael ipſum intueri non poſſent. Saul electus in regem, ſe alterum ſentit, & cor eius à Deo immutatum eſt. Tu ergo iam regina totius orbis effecta, & non ad quodcumque conſortium, ſed ad Dei maternitatem exaltata, quis capiat quantam copiam donorum acceperis. Qua ſupernaturali luce ab eo die Deum aſpexiſti, quo amore dilexiſti, quibus virtutum actionibus perfectiſſimis, & pluſquam Angelicis ei placuiſti, qua mentis & corporis puritate ſupra-cœleſti eos quibuſcum conuerſabaris illuminaſti. Exultabas de gloria Dei, de animarum remedio, de reſtauratione ſedium cœleſtium, & de tua admirabili dignitate lætabaris, quatenus ea Deus nouo modo ſuam immenſam largitatem & bonitatem aperuit. Veniat obſecro in me ſpiritus filij, à quo mentis puritate & rectitudine immuter. Amen.

MEDITATIO III.

De viſitatione Mariæ facta Elizabethæ.

1. PVNCTVM. Numquid poteſt, ô Maria vera Dei mater, homo abſcondere ignem in ſinu ſuo vt veſtimenta illius non ardeant? Certè ſi hoc impoſſibile eſt, pariter fieri non potuit, vt tu quæ filium Dei ignem illum increatum & diuinum in præcordijs abſconderas, & vtero clauſeras, intus & extra non arſeris, & in opera celſiſſimarum virtutum tum interiora tum exteriora non incuberis. Concepto hoc igne intus immutata es, & quaſi ardore charitatis abſumpta. Tunc genuflexo vel ſolo proſtrata Deum iam ſpon- *Luc. 1. à v. 39. vſque 56.*

ſum tuum feruentiſſimè dilexiſti, & pro exaltatione tua, & redemtione generis humani iam cœpta, & pro curia cœleſti inſtaurata gratias egiſti, ac de miſericordia Dei, quę iam ſine menſura effundebatur, & de tantis bonis tibi collatis vehementer exultaſti. Exteriùs verò profecta es ad inuiſendam & ſalutandam Elizabeth cognatam tuam, vt vno hoc opere multiplicium & admirabilium virtutum functiones obires. Neque enim curioſitas te incitauit, vt iter hoc laborioſum ſuſciperes, ſed humilitas, ſed charitas, ſed laudationum Dei deſiderium impulit. Humilitas quidem qua tu Domina, & hera, & regina ad ancillam iuiſti. Charitas verò, qua ei gratulari, & obſequi, & beneficia conferre voluiſti. Ac tandem deſiderium laudis diuinæ, quia ob illud inſigne miraculum, quo ſterilis conceperat, & vetula vterum geſtabat, ad gratias agendas, & Deum laudandum feſtinaſti. Hunc ignē, ô Virgo amabilis, ego concipiam, qui meas multiplices ſordes abſumat.

2. Surrexiſti igitur ſtatim, ô ſacra Virgo, id eſt, poſt paucos dies à conceptione filij: nam ille ignis, qui intus in te ardebat, ad ſurrectionem accendit, ad opus ſolicitauit. Abiiſti in montana in vrbem in montibus ſitam, ad quam acceſſus non erat facilis, quia charitas tua erga proximos omnia obſtacula ſuperauit ac vicit. Iter autem feciſti cum feſtinatione: quia filio quem in vtero geſtabas, nullo modo à progreſſu impediebaris. Immo ipſe te agilem & alacrem fecit, vt facilius & celerius in locum deſtinatum progredereris. Anima corpus non grauat, ſed alleuat, vt ambulet, quid mirū ſi verbum illud à te conceptum, quod vita eſt, & in ipſo omnia vita ſunt, te non grauaret, ſed celeriorem efficeret. Ibas modeſtiſſima, quæ ſe obijciebant ſenſibus minimè hauriens, neque oblectamenta rerum terrenarum requirens. Ibas diuinis ſemper intenta,

in cõſideratione filij occupata, & affectibus ſanctis opleta. Te e domo tua diuina voluntas eduxit, tibi eius beneplacitum in itinere ſe comitem præbuit, te deſiderium gloriæ eius ad domum cognatæ perduxit. Hoc ſit initium, ô Domina, greſſuum meorum, hic ſcopus totius vitæ meæ, vt poſtquam gloriam eius quæſiero, ad gloriam obtinendam aſſurgam.

3. Ingreſſa es, ô Maria Virgo bonorum fons, in domum Zachariæ, & vt verè humilis prior ſalutaſti Elizabeth. Sed hac ſalutatione tua Deus meus & filius tuus, quis cogitare ſufficiat quanta patrauit. *Verbo Domini cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis virtus eorum.* Similiter & hoc verbo tuo, quæ mater Domini es, Deo illud aſſumente vt inſtrumentem, multorum animi lætificati ſunt, & ſpiritu illi indito omnis ornatus eorum. Nam Deus hac voce tua Ioannem vtero clauſum à peccato originali mundauit, gratia ſanctificauit, virtutibus exornauit, Spiritu ſancto cumulauit, rationis vſu dotauit, notitia myſterij incarnationis illuminauit, & tanta exultatione repleuit, vt in illo ergaſtulo ſubſiliret. Inſuper & Elizabethā Spiritu ſācto, & dono prophetiæ extulit, vt paucis verbis admiranda explicaret. Primò enim te ac filium à te conceptū laudauit, dicens: *Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus vētris tui,* à quo omnes benedictiones tuæ aliorumque procedunt. Deinde ſe profundè humiliauit, & te dominam ac reginam agnouit. Dixit enim: *Et vnde hoc mihi vt veniat mater Domini mei ad me.* Poſtea dona ad tuū ingreſſum accepta patefecit. Vnde ſubiūxit: Ecce vt facta eſt vox ſalutationis tuæ in aurib. meis, *exultauit infās in vtero meo.* Tādē quid de te ſibi reuelatū fuerit aperuit. *Beata,* inquit, *quæ credidiſti, quoniā perficientur ea quæ dicta ſunt tibi à Domino.* Nec ſolū in Elizabetha & in Ioanne multiplex donū ſe continuit, ſed & totam illam familiam affecit. Nam ſi ingreſſa arca in

Pſal. 32. 9.

domum Obededom, benedixit Dominus eum, & omnem domum eius, quare ad ingreſſum tuum, ô vera arca fœderis, non benediceret Zachariam, & omnem familiam eius donis multiplicaret. Eia, ô mater, accede ad me protectione tua, vt de manu Domini noua ſemper bona recipiam.

2. Reg. 6. 11.

4. Quid tu, ô humilis Virgo, ad hæc tam ſublimia de te prolata reſpondes? Non ad homines loqueris, cum quibus ſemper fuiſti parca verborum, ſed Deum affaris, & ex affectu amoris & gratitudinis, in eum laudes retorques. Deum non ſolùm voce, verùm multo magis anima & affectibus magnificas, & laudas: & in ipſo Saluatore tuo & omnium, non verò in teipſa, neque in donis acceptis, ſi ab eius gloria & laude ſeparantur, exultas. Quare autem Deum ſic magnificas? quare in illo ſic exultas? Primò quidem, *quia reſpexit humilitatem tuam*, & in te ſibi complacuit, cuius benignus aſpectus omnium eſt bonorum exordium. Secundò, quia eo ita diſponente, *beatam te dicunt omnes generationes*. Tertiò, quia ille *qui verè potens eſt, fecit* in te *magna*, dum te Virginem & Dei matrem conſecrauit. Quartò, *quia te & omnes nationes* timentium eum miris & magnis beneficijs affecit. Quintò, quia opera ſtupenda vt creationis, gubernationis mundi, & alia ſimilia ſolus virtute ſua, & ſine auxilio aliorum præſtitit. Sextò, *quoniam ſuperbos diſperdidit*. Septimò, quoniam *depoſuit elatos de ſedibus* & dignitatibus ſuis, quia ſibiipſis confidebant, & loco illorum *ſubrogauit humiles*. Octauò, quoniam *pauperes repleuit bonis, & diuites* impios *dimiſit inanes*. Nonò, quia *memor miſericordiæ ſuæ Iſraelem in ſeruum ſuſcepit*, & ſub alas ſuæ prouidentiæ protexit. Ac decimò, quia fideliſſimè ſuas promiſſiones impleuit, ob hęc ô Virgo ſemper & ego Dominum laudibus efferam, & nomen eius benedicam.

5. Non

5. Non ſunt breues, ô Virgo amabiliſſima, miſericordiæ tuæ, ſed in longum tempus protractæ. Manſiſti namque cùm cognata tua quaſi tribus menſibus. Toto hoc tempore omnem domum illam verbis ſanctis exhilaraſti, exemplis ædificaſti, obſequijs deliniuiſti. Iacob domui Laban multiplex bonum attulit. Elias & Eliſeus domibus earũ mulierum apud quas diuertebant, magna bona reddiderunt. Quid tu, quæ his es tum dignitate, tum ſanctitate ſuperior. Meam igitur mentem, apud quam hoſpes eſt iugis recordatio tui, obſecro vt benedicas, & luce tuorum exemplorum edoceas. Amen. *Gen.*30. 3.3.*Reg.* 17. 4.*Reg.*4 17.

MEDITATIO IV.

De ſuſpicione Ioſeph circa puritatem Mariæ.

1. PVNCTVM. Reuerteris, ô Virgo, ipſis cœlis & ſtellis purior à domo Elizabethæ poſt tres menſes in domum ſponſi tui Ioſeph, & reuerteris grauida. Grauida quidem ab Spiritu ſancto profecta fueras, ſed quia paucis diebus antè conceperas, nondum te concepiſſe apparebat. At poſt tres menſes vtero intumeſcente te fœtum in ventre geſtare ſponſus caſtiſſimus, qui te numquam tetigerat, deprehendit. O quam magna triſtitia impleuit cor eius! O quàm amaris cogitationibus & hæſitationibus pulſatus eſt animus eius, dum ex vna parte pręteritam tuam ſanctitatem, & pręſentem ſimplicitatem & innocentiam aſpiceret, & ex alia te ab adulterij crimine excuſare neſciret. O efficaciſſima conſolatio iuſtorum quando etiam à bonis iniqui putantur, cùm vident te matrem omnium iuſtorum ſanctiſſimam, ab ipſo ſponſo qui tenerrimè te diligebat adulterij damnari. Simus aliquid, ô Virgo apud te, & apud filium tuum: nam id reuera ſu- *Matth.* 1.*à* 18. *vſq;* 25.

mus,hominum autem, qui ita falluntur, opiniones contemnamus.

2. In hac autem tribulatione magna tua in ſponſi tui, ô Maria, ab omni macula alieniſſima, quanta vtriuſque virtus oſtenditur. Ille patientiſſimus extitit, qui tantam aduerſitatem æquo animo ſuſtinuit. Manſuetiſſimus, qui ad iudices, vt te lapidibus obruerent, non recurrit; qui parentibus & cognatis tuis de te querimonias non obtulit: qui te occidere aut vexare aut verbis amarulentis increpare minimè ſtatuit. Prudentiſſimus, qui medium fugiendi, aut te, dató libello repudij, relinquendi, ad tuendam famam tuam, & ad nõ conſentiendum peccato ſapienter excogitauit, & non ſtatim ſed poſt maturum conſilium præſtare conſtituit. Tu verò, ô ſponſa Dei omnium fideliſſima, de crimine infami ſine cauſſa notata, quàm ſublimibus virtutum actibus ſplenduiſti. Vt verè humilis myſteria in te facta non aperis, vt taciturnitatis amatrix de hac re cum ſponſo tuo, & cum alijs omnino ſiles: vt fiduciam habens in Domino huius procellæ euaſionem illi committis: & vt ex toto orationi dedita te & tua ſuſpirijs & gemitibus coram illo profundis. Eia, ô mater, diſcam, etiam ſine culpa notatus non me excuſare, & in Domini Prouidentia confidere.

3. Non defuit Deus, ô Virgo beata, qui nemini deficit, huic afflictioni tuæ. Ipſe miſit Angelum ſuum, qui Ioſeph ſponſum tuam innocentiam & ſanctitatem edoceret. Ille triſtis & ſuſpicionibus perturbatus dormitum iuit. Apparuit autem ei nuntius cœleſtis, & in ſomnis ſic illum eſt allocutus: Ioſeph fili Dauid, ex cuius progenie mundi Saluator eſt naſciturus, ne timeas crimen aliquod ſi cum Maria tibi deſponſata conuiuas. Concepit illa profectò, & grauida eſt, nõ tamen ab homine, ſed cùm ſit Virgo puriſſima ab Spiritu ſancto impleta eſt. Conueniẽti tempore filium

pariet, quem nominabis Ieſum, quoniam aſſerturus eſt populum in libertatem à peccatis eorum. Ecce Virgo tu tacuiſti, & Angelus pro te loquutus eſt: tu ſuſtinuiſti, & Dominus tuam ſanctitatem reuelauit, & ab omni malo protexit. *Beati omnes qui confidunt in eo: quoniam non eſt confuſio confidentibus in illo.* *Pſal. 21. 13. Daniel 3. 40.*

4. Sic, ô Virgo puriſſima, caligo hæc ſuſpicionum diſiecta eſt, & ſerenitas ac lætitia reducta. Sic caſtiſſimus ſponſus tuus liber ab omni ſiniſtra cogitatione de te concepta & gratiſſimus Deo, & cautus ad non iudicandum permanſit: tu verò & læta de bono illius & in ſpe de diuina prouidentia ſatis confirmata perſtitiſti. Accepit te ille in domum ſuam, ſed quo amore, qua æſtimatione tui, qua humilitate, ſentiens ſe conſortio talis Virginis prorſus indignum. Vixiſtis, ô Virgo, tu & ſponſus tuus quoad puritatem corporum & vnitatem animorum ſicut Angeli Dei in cœlo. Ille te, vt pignus chariſſimum & pretioſiſſimum ſibi commendatum diligebat. Tu illi ſicut coniugi & capiti domus obediebas, & myſteria, quæ Deus in te operatus eſt, aperiebas, & cauſſas innumeras Dei laudis & admirationis præſtabas. Quæram & ego in congregatione concordiam vt Deo ſubiectus & fratribus concors factus merear ad ciuitatem veræ pacis transferri. Amen.

MEDITATIO V.

De expectatione partus Mariæ.

1. PVNCTVM. Volabat tempus, ô Maria Virgo ſacrata, intumeſcebat vterus Deo plenus, & nox illa ſole clarior appropinquabat, in qua paritura eras filium Dei. Solicitabat te Spiritus ſanctus vt te ad

lætiſſimum & puriſſimum partum præparares, & ad infantem fouendum, & operiendum neceſſaria præuenires. Dignum eſt autem meditari, quid tu proximis illis ad partum diebus cogitatione volueres, quid affectu concupiſceres, & quid exterius ad excipiendum Dei filium efficeres. Seriò ac iugiter cogitabas perfectiones multiplices illius filij tui, quem eras editura. Nimirum quòd ipſe eſſet verus filius Dei, caput Angelorum & hominum, rex totius vniuerſi, Pontifex ſummus, cuius oblatio pro peccatis omnium erat ſatisfactura; mente ſapientiſſimus & ſanctiſſimus, immo fons omnis ſapientiæ, & ſanctitatis, corpore pulcherrimus, & ſedes omnis pulchritudinis. Hæc verò cogitans in amorem eius abripiebaris, téque humiliabas, & indignam cenſebas, quæ talem ac tantum Dominum ad mundi ſalutem effunderes. Deinde redibas ad cor tuum, & ſolertiſſimè diſcutiebas, an eſſet in cogitationibus & affectibus, in viribus & in moribus tuis, aliquid quod tu poſſes amplius purificare, ornare & perficere; & cùm videres te omni ex parte pulchram atq; perfectam, & omni ſanctitate exornatam, nec poſſe te amplius quàm actu præſtabas, cooperari gratiæ Dei, immenſas Domino gratias agebas, quod talem te fecerit, & in ſuum domicilium elegerit. Redeam & ego ad me, ô mater, & meipſum inſpiciam, & defleam, & multa quæ filio tuo diſplicere reperiam lachrymis & contritione diluam.

2. Ex hac clariſſima contemplatione & perfectiſſima cognitione maieſtatis filij tui, ô Virgo beatiſſima, oriebatur ingens deſiderium horæ fœlicis illius, in qua erat ille tantus Dominus ex te proditurus. Deſiderabas videre oculis tuis pulcherrimam faciem filij Dei, illum adorare, & brachijs aſtringere, & vberum tuorum calore fouere. Offerebas tu illi vires tuas, corpus tuum, & induſtriam tuam, vt illum ad egreſ-

ſum

ſum alliceres. Aperiebas illi oratione feruenti deſideria tua, ac mundi ſummam indigentiam proponebas, & pacis oſculum poſtulabas, vt celerem eius aduentũ obtineres. Nullus ibi erat dolorum timor, nullus abortionis metus, abſque vlla namque hæſitatione ſperabas te ſine detrimento integritatis parituram, & filium *ſpecioſum forma præ filiis hominum* nobis daturam. Accende obſecro, ô Domina, in me deſiderium Dei, vt ſolus ille mihi ſapiat, & omnia terrena deſipiant.

3. Exterius verò, ô Maria Virgo prudentiſſima, pannos præparabas, mundos quidem ſed tenues, quibus filium recens natum obuolueres. Eoſque præ dulcedine lacrymis irrigabas, piè recogitans, quomodo anguſtabatur maieſtas Dei, quomodo exinaniebatur magnitudo illius domini, cuius eſt omnia creare, & decore veſtire. Velles quidem, ſi deceret, panniculos illos & faſcias omnibus mundi gemmis inſtruere, at ſciebas ei, qui ad docendam paupertatem & humilitatem naſcebatur, non niſi pannos nullius ferè pretij conuenire. Cogitationes tuæ, ô ſacra puella, me docent, affectus inflammant, oblatio inuitat, oratio perſuadet, & curæ alliciunt, vt me totum Deo offeram, & ad eum excipiendum diſponam. Ita fiat, vt vitam meã iuxta ipſius voluntatem inſtituam. Amen.

MEDITATIO VI.

De ſedulitate Mariæ erga Chriſtum Infantem.

1. PVNCTVM. Hæc ſancta expectatio tua, ô Maria Virgo dulciſſima, fœlici partu vnigeniti filij tui completa eſt, & in poſſeſſionem conuerſa. Vidiſti quẽ expectabas oculis tuis, reçondiſti in ſinu tuo. Sed quis capiat, quis exponat quomodo te habuiſti erga hunc filium, quem Spiritu ſancto ſatore conceperas. Dili-

gebas

gebas illum amore naturali vt filium, & vt filium vnicum, quia manifeſtè ſciebas te numquam alium parituram, & vt eum quem noueras eſſe omnibus ſimul hominibus pulchriorem & amabiliorem & pretioſiorem. Non habuiſti etiam coniugem ex cuius commercio conciperes, vnde in vnum cor tuum amor matris patriſq; confluxerat. Diligebas etiam eum amore ſupernaturali quo non ſolum poſt adultam ætatem, verùm & in puncto conceptionis tuæ ſupremos ſpiritus cœleſtes exceſſeras. Hic tantus amor, ô bone Deus, ad quantã te obſequendi ſedulitatem accendit. Aliæ matres filios effundunt, ſed doloribus fractæ alijs fœminis leuandos & faſcijs conſtringendos cõmitunt. Tu verò quę ſine dolore pepereras; quæ integra robuſtaq; permanſeras, tuum filium manibus accepiſti, & ſole mundiorem panniculis inuoluſti, & poſt amplexus & oſcula in præſepio collocaſti. Multę aliarum fœminarum liberos ſuos alijs nutricibus lactandos & educandos tradunt. Tu filium tuum proprio lacte nutriuiſti nec paſſa es ab alia fœmina ſuis vberibus applicari. Omnes etiam quos pariunt ancillulis ſuſtinẽdos & portandos tradunt, vel certè in terra, aut in ſtrato ad tempus relinquunt: tu nec alijs tradebas, nec ad momẽtũ ab eo patiebaris auellli. Eras mater & nutrix & ancilla, & ita illi obſequebaris, vt ſemper præſtò haberet quæ ſuæ neceſſitati & imbecillitati ſuccurrerent. Quæ ego per meipſum, ô mater, in eius obſequium præſtare poſſim, neqũaquam obſecro alijs facienda relinquam.

2. Venit tempus circumciſionis filij tui, ô Maria Virgo ſolertiſſima, & omnia facere conata es, quæ eius dolorem lenirent. Priùs illum amplexibus & oſculis & blandiſſimis verbis deliniuiſti: deinde poſt factã circumciſionem diligentiſſimè vulnus obligaſti, & lacrymas tuas cum eius ſanguine miſcuiſti. Admirabaris videns, ſummum Deum paruulum factum, vagien-

gẽtem, ſigno peccatoris notatum, vt ſuo vulnere nos ſanaret, & noſtra peccata deleret. Collegiſti ſanguinẽ eius, quem in initium ſolutionis effuderas, abſterſiſti lacrymas eius vbera tua admouiſti puriſſimis labijs eius, vt dulcedine lactis tui ſenſum doloris opprimeres. Culter ille lapideus carnem puſionis vulnerauit, ſed cor tuum animamque transfixit. Oblita verò doloris tui illum tantùm ſentiebas, qui carnem illam ſacram afflixerat. Ne ego igitur meas iniurias ſentiam, ſed offenſas eius à me & a fratribus admiſſas lacrymis & mœrore diluam.

3. Iam poſt tredecim dies, ô Virgo illuſtriſſima, tres reges ex regionibus Orientis filium tuum ac Dominum meum adoraturi conueniunt. Tu de hoc myſterio ab Spiritu ſancto interiùs edocta paruulum collocaſti, & ſedere feciſti in vlnis tuis, vt eſſet thronus eius in quo adoraretur, ipſis cœlis glorioſior atque ſublimior. Lætabaris maximè in maieſtate & magnitudine eius, reges offerebant ei aurum, tu amorẽ; illi thus, tu orationem: illi myrrham, tu compaſſionem; immo quidquid erat in te ſenſuum & affectuum ipſi fideliſſimè conſecrabas. Excepiſti hoſpites illos nobiliſſimos humiliter & benignè, vt matrem Dei decebat. Aperuiſti illis myſterium regni Dei, & pro donis oblatis filio gratias egiſti, & cum digrederentur modeſtiſſimè bona imprecata es, illis autem profectis, tu adorationis non obliuiſceris, ſed eam proſequeris tanto ſinceriori affectu & maiori charitate, quanto maior erat puritas tua. Dona verò illa ſtatim pauperibus diſtribuis, opes poſſidere non ſuſtinens; quia ille paruulus Deus non auro ſibi ſeruiri volebat, ſed manibus tuis: non thuris odore nec myrrhæ vnctione, ſed virtutum tuarum fragrantia lætabatur, & ſuauitate tui puriſſimi cordis vngebatur, & donum ſibi placitũ erat, amor tuus. Nouerim, ô mater,

ad imitationem tuam adorare illum, & ipſi mea ac me totum offerre.

4. Deinde quadrageſimo die à natali filij tui, ô Virgo obedientiſſima, in templum proficiſceris; vt legem purificationis impleres. Lege namque cautum erat, vt mulier quæ ſuſcepto ſemine pareret maſculum, quadraginta diebus haberetur immunda, & ſe domi contineret, & ſancta non tangeret, & templum non ingrederetur. Expletis autem purificationis diebus oblatura erat ad oſtium tabernaculi, aut templi, ſi eſſet ditior agnum quidem in holocauſtum, & pullum columbæ ſiue turturem pro peccato: ſi autem pauper, duos turtures aut duos pullos columbarum. Tu, ô Virgo, ſtellis purior hanc legem te manifeſtè eximentem (quia nequaquam ſemine ſuſcepto conceperas) implere conſtituis. Vt amatrix ſilentij & ſolitudinis domi te contines, vt puritatis auida ad maiorem puritatem contendis: vt obediens ſapientiſſima quadam ſimplicitate legi te ſubiicis: vt humilis inter alias puerperas ſedes, & accedendi occaſionem expectas, vt pauper non agnum, ſed duos turtures offers: vt deuota reuerenter ad oblationem perficiendam in conſpectu ſacerdotis aſſiſtis. Poſtea vt nulli rei deſis, filium patri ad bonum totius generis humani præſentas: quinque ſiclis redin..s: magna ac mirabilia de filio tuo ac de te dicta à Simeone & Anna audis & credis, & domum reuerſa nihil aliud quam Deo & tibi vacare concupiſcis. Exiſtam & ego harum omnium virtutum tuarum imitator, & nihil præter Deum concupiſcam.

Luc. 22. 2.

5. Poſtea audito filij tui diſcrimine (nam ab Herode ad necem quærebatur) ô Virgo ſanctiſſima, diligentiſſimè ſurgis, omnia quæ poſſidebas relinquis, & in Ægyptum vt eum liberes fugis. Ibi labore & induſtria tua de neceſſariis prouidens; gentes illas ſplendore vitæ tuæ in admirationem rapis, & à peccatis retrahis:

& vt

& vt obedientiſſima, & filij tui præſentia & conuerſatione contenta de reditu nihil inquiris. Poſt aliquot annos ad iuſſum Angeli reuerteris in terram Iſrael, & in Nazareth cum dilectiſſimo filio diuertis, vt illum ab inſidijs liberes. Habebas theſaurum iſtum quem ſummè diligebas, & vt eum cuſtodires, gnauiter omnia poſſibilia præſtabas. A te igitur ſolicitudinis donũ exquiro, vt hoc vnum cogitem, hoc vnum deſiderem, hoc vnum meis laboribus quęram, Dominum in meo corde cuſtodire.

6. Tandem, cùm deuota & religioſa in templum ad adorandum ires, ô Maria Virgo puriſſima, ſine vlla culpa tua filium ſponte in templo manere volentem amittis. Illum abeſſe ſentiens cum triſtitia magna ſurgis, *& circuis ciuitatem per vicos, & plateas, quæriſq; quem diligit anima tua.* Reuerteris in templum, in domum Patris eius, & ibi eum inuenis doctorem inter doctores ſedentem, & cum illis diſputantem. Sol ille fulgentiſſimus inter ſtellas ſapientum reſidẽs à corde tuo caliginem triſtitiæ diſpulit, lætitię charitatem immiſit, & pulchritudine tua, ac puritate & amore inuitatus tecum in domum redijt, & tibi ſubditus & obediens extitit. Per hæc magna myſteria rogo te Domina, vt tibi addictiſſimus ſeruus exiſtam. Amen.

MEDITATIO VII.

De ſubiectione Mariæ ad Chriſtum prædicantem.

1. PVNCTVM. Quomodo autem te habueris, ô Virgo præclariſſima, erga filium poſtquam in adultiorem ętatem peruenit, iam noſtra meditatio veſtiget. Sciebas optimum hunc filium tibi fuiſſe à Patre commendatum, vt ipſi in omnibus neceſſarijs mini-

ſtrares, & ideo nulli, quod ad hoc opus eſſet, officio deeras. Inprimis diligentiſſimè quid eſſet ei placitum obſeruabas, & id ſemper magna cura exequebaris. Deinde ad omnia quæ ſpecialiter requirebantur, per teipſam deſcendebas. Tuum erat cibum parare, & illi recumbenti apponere: veſtimenta conſuere, lectum ſternere, & quæque alia ſacræ illi humanitati opportuna præbere. Seruiebas illi amanter te matrem reputans, humiliter te ancillam exiſtimans, prudenter minimam etiam incuriam fugiens, ſolicitè nihil ipſi deeſſe ſuſtinens. Hoc ſit, ô Mater, ſtudium meum filio tuo humiliter, amanter, prudenter & ſolicitè famulari.

2. Hæc fuit fœlicitas tua, ô Maria Virgo Dei Mater, quòd habuiſti filium hominem Deum. Huic igitur præcipuè ſtudebas, vt oculos mentis & corporis in eius verba & actiones, & mores intenderes. Singula intuebaris, ſingula admirabaris, multa imitabaris, pro omnibus amore & gratitudine Deum proſequebaris. Nunc ſecus pedes eius multo tranquillius ac quietius quàm Magdalena audiebas verbum illius; nunc cor tuum ad pedes eius relinquens, vel potiùs à corde eius abire non ſuſtinens ad curandas res domus ſecedebas: nunc cum filio diebus feſtis ad Synagogam cultus Dei cauſſa pergebas, nunc domi ſolicitè etiam cum eo operi manuum inſtabas. Particeps eras incommoditatum eius, caloris, & frigoris, & penuriæ multarum rerum, quam noſtri cauſſa patiebatur, particeps & conſolationum eius, quibus cum Patre loquens & diuinis intendēs oblectabatur. Ille erat ſpeculum tuum in quo teipſam aſpiciebas, ad cuius claritatem tuos mores componebas, cuius pulchritudine illecta ſemper ad perfectiora aſpirabas. In hoc ſpeculo, ô pia Mater, vitam meam ſuſpiciam, vt multiplices maculas eius ſpiritu compunctionis abſtergā.

3. Ex hoc conuictu cum filio, ô Virgo prudentiſſima, perſpectum tibi erat eius ingenium, cognita ſumma poteſtas, & hominibus opitulandi voluntas. Hinc humiliter & fiducialiter ad illum accurrebas, quotieſcumque aliqua poſtulandæ noſtræ ſalutis ſe obtuliſſet occaſio. In Cana Galilææ ad nuptias inuitata ſimul cum filio, tua & illius præſentia eas cohoneſtare non refugis. Pauperum autem illorum indigentia inſpecta, qui ſufficiens vinum ad conuiuium non habebant, prudentiſſimè, modeſtiſſimè, & magna cum fiducia filio proponis, dicens: *Vinum non habent.* Scis optimè quàm verum ſit quòd ego vinum conſolationis cœleſtis non habeam, meam ſummam indigentiā illi, cuius *oculi pulchriores ſunt vino*, quæſo proponas. Reſponſum prima quidem ſpecie ab eius ore duriuſculum audis: *Quid mihi & tibi eſt mulier, nondum venit hora mea.* Sed probè intelligis illud non animo te confundendi prolatum eſſe, ſed diuinam poteſtatem, in qua à te non pēdebat, manifeſtandi. Miniſtros aduocas, vt quidquid filius præceperit faciant, ſuades, & illuſtre miraculum, quo aqua in optimum vinum conuertitur, tua poſtulatione conſequeris. Eia Mater, faciam & ego quidquid filius tuus præcipit mihi, & abſque dubio aqua tepiditatis meę, in vinum feruoris conuertetur, & anima mea amore inebriabitur.

Ioan. 2. 3

Gen. 49. 12.

4. Tandem, ô Virgo ſolicitiſſima, filium prędicantem aſſectaris, ac poſt illum ad diuerſa loca progrederis. Non ſanè propter aliquam commoditatem corporalis ſuſtentationis, non ex affectu alicuius humanæ gloriæ, quæ ex tali filio tibi obueniret, non ex concupiſcentia alicuius curioſitatis, ſed vt illi laboranti famulareris, vt cognatos tuos & notos, qui te comitabantur, ad eius notitiam & omnem virtutem adduceres, & præcipuè vt cœleſtem eius doctrinam audires, eā in opus produceres, & corde cuſtodires. Audiebas

illum prædicantem intentiſſimè, humillimè, cum o-
Lucæ 11. mni modeſtia & pietate. *Conſeruabas omnia verba eius,*
27. *& conferebas ea in corde tuo.* Vt terra bona & optima proferebas fructum centuplum. Dupliciter profectò beata. Primò quidem quia filium Dei in vtero portaſti, & vberibus tuis lac dediſti. Secundò verò quia perfectiſſimè ſupra omnes audiſti verbum eius, & cuſtodiſti illud. Fac me intelligere doctrinam eius, & diligenter audire, & ſolicitè exequi, vt beati nomen obtineam. Amen.

MEDITATIO VIII.

De compaſſione Mariæ cum filio patiente.

I. PVNCTVM. Satis nota erat tibi, ô Maria Virgo ſapientiſſima, futura mors & paſſio filij tui. Hanc ex diuinis Scripturis noueras, hanc etiam ab ore eius ſæpe tecum loquentis audieras. Recogitabas ergo frequenter dolores & necem Domini mei, & ex afflictionibus eius faſciculum myrrhæ componebas, qui inter vbera intellectus & affectus tui commoraretur. At inſtante paſſionis tempore, cùm Dominus tibi valediceret, & ſe ad paſſionem ire manifeſtaret, quis intelligat ſanctiſſimos affectus cordis tui. Terribilis dolor in ſinu tuo excitatus eſt, quem triſtitia vultus, & copioſæ lacrymæ in puriſſimas genas defluentes ſatis prodebant. Habebas tu, ô Virgo, in Chriſto Domino noſtro filium, parentem, ſponſum, refugium, & breuiter omne bonum: iccirco quaſi dolor ex omnibus doloribus coaceruatus erat dolor tuus. At hic dolor cōcordiam cum æterni Patris voluntate non abſtulit, ſed illam ſecum omnino retinuit. Dolebas itaque de morte vnigeniti tui, & tamen eam volebas; & quaſi vera filia Abrahæ ad illam te reſignabas, vt vera Mater

necem tam amabilis filij horrebas, & vt ſancta & planè Deo ſubiecta illam non recuſabas. ***Paratum cor tuum***, ô Domina, ***paratum cor tuum***. Paratum ad dolendum, paratum ad volendum, vt nec dolor concordiam voluntatis tolleret, nec voluntas dolorem ſubtraheret. Diligebas etiam homines, pro quibus mors illa Domini erat præordinata, & patri pro illis vitam illam Domini pretioſiſſimã offerebas, & te quoque ſi neceſſe fuiſſet, pro illis morituram proteſtabaris. Fac me ita in miſerijs huius mortalitatis affligi, vt veram reſignationem numquam relinquam.

2. Abijt ergo filius tuus, ac Dominus noſter & Rex, ô Virgo beatiſſima, & cum eo abijt ſol qui te illuminabat, exultatio quæ te lætificabat: theſaurus qui te ditabat. Eo verò abeunte nihil minùs decorum dixiſti, nullum nec minimum ſignum impatientiæ dediſti, nihil non virile aut indignum ſanctitate tua operata es. Sed dolore ſaucia, ac mœſtitia vulnerata, in locum ſecretum, & ſine arbitris diſcedens totam illã noctem & partem diei ſequentis conſiderationi paſſionum & afflictiónũ filij dulciſſimi, quas ex Scripturis, & ex eius relatione noueras, piè & intentè vacaſti. Ibi quid ſingulis horis ageret, quidve pateretur conſiderabas, ad illum & ad Patrem miris te virtutum actibus afficiebas, & ad abſentiam & mortem illius qui totum tuum bonum erat, te reſignabas. Sciam & ego, ô Mater, paſſionem Domini mei humiliter meditari, & cor meum ad vniuerſas eius virtutes afficere.

3. Cognita à te, ô Virgo veneranda, ſententia mortis, à Ioanne & ab alijs diſcipulis, quam Pilatus protulerat in filium tuum, ab Spiritu ſancto acta, ſecreta deſeris, & ad illum videndum, & illi aſſiſtendum accurris. Subſiſtis in loco, ex quo Dominum tranſeũtem & crucem baiulantem videre poſſes. Ibi autem quàm acerbus fuit dolor animæ tuæ, cùm videras

turbam præcurrentem, milites procedentes, duos latrones comites ſupplicij Domini præeuntes, & ipſum filium tuum principem Sanctorum, latronum ducem deputatum eos ſequentem. Id ſanè nec lingua carnis eloqui, nec mens arida cogitare ſufficit. Homines illos maledictos de dolore & infamia Domini exultantes, aſpexiſti: ipſius caſum & oppreſſionem ſub cruce, & quàm immaniter raperetur, & ſurgere compelleretur, contemplata es. Omnia hæc ad gladium pertinent quem Simeon in templo prędixerat, qui toties cor tuũ piiſſimum denuo transfigebat, quoties nouum aliquid aut doloris, aut infamiæ ingrata gens in filium tuũ procaciter actitabat. Proſequuta es illum cũ alijs mulieribus doloris & anguſtiæ plena, donec peruentum eſt ad Caluariæ montem, in quo pro nobis erat mortem obiturus. O Mater benigniſſima, ſi crucem meam tollerem, & Chriſtum meum ſequerer, ad quanta bona peruenirem.

4. Nihil in illo monte myrrhæ ac monte doloris erga filium tuum dilectiſſimum ac Dominum meum factum eſt, quod non cor tuum ſanctiſſimum gladio mœroris ac triſtitię transfigeret. In oculis tuis Dominus nudatus eſt, & vulnera eius renouata, & cruci duriſſimis clauis affixus, & in altum vt ab omnibus videri poſſet elatus. Vidiſti vulnera eius copioſum ſanguinem manantia, & totum corpus pallidum, liuidum, & flagellis ac tenſionibus laceratum. Audiſti ex vna parte verba multiplicis contumeliæ, quæ aduersùs eum à ſacerdotibus, à militibus, à turba, & a prętereuntibus dicebantur: & ex alia ſermones pietatis & miſericordiæ ab illo probatos, quibus & peccatoribus veniam, & iuſtis gratiam, & tibi ſubſidium, & ſibi auxilium à Patre poſtulabat, atq; hæc audiens & conferens amore & dolore complebaris. Tandem intuita es vitã morientem, ſolem præ erubeſcẽtia te tenebris operientẽ,

terram

terram trementem, & ibi ſtantes, & in propria reuertentes ſe ad pœnitentiam & lacrymas prouocantes. Subſtitiſti iuxta crucẽ gentibus abeuntibus donec venirent pij homines qui corpus Domini è cruce deponerent, & in gremio tuo contemplandum, adorandũ, & aromatibus condiendum collocarent. Adoraſti & oſculata es ipſum, ac imbre lachrymarum aromata emolliuiſti. Poſtea ad ſepulturam Dominum ſequuta es, & cum corpore eius cor tuum ſepultum reliquiſti, & ad propria ex inſtinctu Domini remeaſti. Pro his omnibus doloribus tuis rogo te Domina, vt filio tuo condolere ſciam, & clauis abnegationis in cruce ſpitualis vitæ configi merear.

5. Antequam ex Caluario diſcederes, ô Maria Virgo religioſiſſima, prima omnium hominum crucem adoras; & aſtantes ac omnes fideles poſtea futuros ad eius adorationem prouocas, & quàm piè & reuerenter ob figuram Domini crucifixi, & ob contactum corporis eius ſit adoranda manifeſtas. Per viam cum Ioanne & pijs mulieribus, & viris illis iuſtis, qui Dominum depoſuerant, & ſepelierant, deſolata & triſtis incedis: verba eorum cõſolatoria humiliter audis, cùm oportet taces & luges, & cùm oportet prudentiſſimè reſpondes. Domum ingreſſa comitibus valedicis, & pro obſequio corpori Domini impenſo, & pro beneficio tibi exhibito gratias agis, & in abditum locum ſecedis. Ibi lacrymis & ſingultibus & mœrori habenas laxas ad cor tuum quod in ſepulchro reliqueras, & ad corpus filij ſepultum redis, & ad animam in lymbo animas iuſtorum diſſoluentem deſcendis. Veniunt ad te poſtea Eccleſiæ proceres, veniunt diſcipuli, & ad illos viriliter egrederis, & benignè excipis, & indigens conſolatione ipſos conſolaris, & ad perſeuerantiam & fiduciam concipiendã accendis. Eras Mater quæ illos protegebas, & tua præſentia & verbis roborabas. Pro-

tege me, ô Domina, in die defunctionis, ne tunc hoſtium meorum fallacijs ſeducar. Amen.

MEDITATIO IX.

De exultatione Mariæ cum Chriſto reſurgente, & in cœlos aſcendente.

1. PVNCTVM. Secundùm magnitudinem dolorum tuorum in corde tuo, ô Maria Virgo glorioſiſſima, conſolationes Domini lætificauerunt animam tuam. Filius ſanctiſſimus tuus poſt mortem pro nobis acceptam immortalis reſurrexit: glorioſus, pulcher, & mortis ac diaboli tibi triumphator apparuit. Tanta autem lætitia & exultatione compleuit, vt eam nullus hominum valeat exponere. Non ſemel, ſed ſępius ante aſcenſionem ſuam viſus eſt tibi, & te de rebus Eccleſiæ vt magiſtram Apoſtolorum futuram docuit, & quid tibi ad bonum fidelium agendum intimauit. Tu in his apparitionibus filij ſupra omnem captum noſtrũ exultabas. Si enim tanta erat priùs exultatio tua, quando cum illo conuerſabaris paulo pòſt morituro, quæ & quanta erat, quando illum videbas & audiebas non ſolùm in æternum victurum, ſed & cœlo, & terræ, & omni creaturæ perenni iure dominaturum. Per hanc lætitiam tuam, ô Mater, obtine, vt internis viſitationibus frequenter ad me veniat, & de ratione implendæ ſuæ voluntatis erudiat.

2. Gauiſa es vehementer, ô Virgo regina noſtra, in reſurrectione dulciſſimi filij tui, ſed hoc gaudium in eius aſcenſione mirum in modum auctum eſt, & quaſi flumẽ quoddam lætitiæ ex aluei anguſtijs erupit. Bonæ matres ſolent in hoc mundo gaudio maximo exhilarari, cùm vident filios ſuos terrenis honoribus & dignitatibus regum, aut principum efferri. Tu autem

mater optima cur non lætareris, videns vnigenitum filium tuum omnes cœlos dominandi iure penetrare, & in Dei Patris omnipotentis conſeſſum aſcēdendo pertingere. Aſcendit ille in cœlum humanitate ſua, & tu aſcendiſti amore & affectu cordis tui. Erigatur, ô Domina, deſiderium meum in cœlum, vt nihil terrenum quæram, nihil extra Deum concupiſcam.

3. Auctum eſt gaudium, ô Virgo puriſſima, in aduentu Spiritus ſancti; quia ille ſpiritus Dei ſpōſus tuus, ſicut te ſupra omnes alios repleuit donis & gratia, ita maiori lætitia cumulauit. Vidiſti diſcipulos filij tui hoc dulci hoſpite fortes effectos, vt ſupra omnem poteſtatem humanam in magno culmine ſublimatos. Vidiſti agmina copioſa credentium, quæ ad eorum prædicationem conuertebantur, & ſagenam Eccleſiæ replebant. Vidiſti & gauiſa es. Nam quidni gauderes de exaltatione filij naturalis, quem vnicè diligebas, & de conuerſione filiorum adoptiuorum quos tenerrimè amabas. Eia Virgo augmentum fidelium, & proſperitatem Eccleſiæ videamus, & de eius exultatione lætemur.

4. Gaudium itaque, ô Maria Virgo, mater dulciſſima, erat tibi in cœlo, gaudium in terra, & gaudium in omni creatura. Gaudium in cœlo, quia *benedictus fructus ventris tui* iam in cœlo regnabat, & cunctis cœleſtis curiæ agminibus inæſtimabili magnificentia præſidebat. Gaudium in terra, quia eos pro quorum ſalute matrem Dei te factam ſciebas, abiecto iugo diaboli, à quo captiui tenebantur, liberos in ipſam ſalutem currere conſpiciebas. Gaudium tandem in omni creatura, quoniam eam à priſtina oppreſſione, qua inimicis Dei ſeruiebat, erui vidiſti, & ad illum ſtatum bonum trāſire, in quo filijs Dei famulabatur, & ad gloriam aſſequendam adiuuabat. Talis efficiar ego, ô Mater noſtra, ſtudio & amore virtutis, vt tu etiam in me gaudeas, & qui me viderint de me ſpem ſalutis cōcipiant. Amen.

DE EGRESSV MARIÆ VIR-ginis ex mundo.

CAP. VII.

AD extrema vitæ Virginis matris contemplanda procedamus, in quibus non minor eſt quàm in reliquis conuerſationi noſtræ profectus. Inſpiciemus namque multa, ob quæ matrem hanc noſtram ardentiſſimè diligamus, plurima etiam quæ imitemur. Sunt hîc exempla nobis propoſita ad ſanctè conuerſandum, & perfectiſſima documenta ad alijs proficiendum. Nos ſanctè conuerſabimur, ſi virginis puritatem, deſpicientiam rerum omnium, & deſideria cœleſtia ſequamur: alijs quoque vtiliſſimi exiſtemus, ſi zelum animarum eius, qui in hac parte vitæ ipſius præcipuè eluxit, ad noſtra opera transferre curemus. Virgo poſt Aſcenſionem Domini, & aduentum Spiritus ſancti fuit, vt *caſtrorum acies ordinata*, quæ Eccleſiam exemplo, & doctrina, & interceſſione, & Apoſtolorum directione protexit. Quare alio loco Canticorum de ea dicitur: *Equitatui meo in curribus Pharaonis aſſimilaui te amica mea.* Equitatus Dei ex ſententia Ruperti, virga fuit Moyſi & Aaron, quæ eleuata ſuper mare operuit aquis currus & equites vniuerſi exercitus Pharaonis. Huic equitatui, ſeu huic virgæ in ſubuertendis curribus Pharaonis aſſimilatur Virgo beatiſſima, quia per eam Dominus vniuerſam hæreticam prauitatem interemit, & omnem diaboli ſuperbiam deiecit. Optima ſanè protectrix, quæ non ſolùm nos ab hoſtibus, verùm & à Domini, qua digni ſumus, indignatione defendit. Vnde Anſelmus ait: Nihil vtilius poſt Deum memoria matris eius, nihil ſalubrius meditatione pij amoris, quo feruebat in memoria & contemplatione

Cãt.1.9. *Rupert.* *Anſel de excellen. Virg.c.6.*

filij

filij tui: nihil iucundius ſapore pertractati gaudij eius, quo multipliciter paſcebatur in eodem & per eundem filium ſuum. Sæpe quippe vidimus & audiuimus plurimos hominum in ſuis periculis recordari horum, & omnis periculi malum illico euaſiſſe. Velociorq; eſt nõnunquã ſalus memorato nomine eius, quàm inuocato nomine Ieſu vnigeniti filij ſui. Cùm enim ipſe ſit iudex, ſi inuocatus ſtatim non exaudiat, iuſtè facit. At inuocato nomine Mariæ propter merita eius nobis indignis ex miſeratione ſua, bona poſtulata impertit. Hæc ille in ſenſu. Huius igitur protectricis noſtræ fœliciſſimum exitum meditemur, gloriam & maieſtatem contemplemur, vt contemptis terrenis rebus, ad cœleſtia, quò illa petijt, toto mentis affectu tendamus.

MEDITATIO I.

De conuerſatione Mariæ ab aſcenſione Domini vſque ad eius dormitionem.

I. PVNCTVM. Poſt aſcenſionem Domini, ô Maria Virgo pia mater Eccleſiæ, quindecim annis, vſque ad annum videlicet ſexageſimum tertium vitæ tuæ ſuperſtes fuiſti, propter bonum cœli, & propter bonum terræ, & propter bonum tui. Propter bonum cœli, vt plurimos exemplo & doctrina tua ſaluandos in cęlum præmitteres. Propter bonum terræ, vt puſillos Eccleſiæ greges tua præſentia protegeres. Propter bonum tui, vt vſque ad ſummum tua merita cumulares. Noluit Dominus filius tuus te in aſcenſu ſuo ſecum deferre, ne triumphus quaſi diuiſus inter regem & reginam minor fieret, ſed omnis curia cœleſtis, & ipſe quoque Dominus poſtquam ſedem tibi pręparauit, ad te excipiendã cum ſolẽni pompa prodiret. Statuit te apud nos manere, vt eſſes omnibus in mœrore ſolatiũ, in doctrina

lumen, in certamine robur, & in omni tribulatione præſidium ſingulare. Vt eſſes magiſtra Apoſtolorum, confortatrix martyrum, doctrix confeſſorum, clariſſimum ſpeculum Virginum, conſolatrix viduarum, coniugatorum ſaluberrima monitrix, & Eccleſiæ naſcentis perfectiſſima roboratrix. Eſto nunc, ô Domina, fortitudo mea, quia licèt præſentia corporali non adſis, at virtutis efficacitate non deficis.

2. Qualis autem fuerit toto hoc tempore vita tua, ô Virgo Deipara, notum eſt Deo, cui omne cor patet; notum Gabrieli Archangelo tui cubilis deputato cuſtodi; notum cęleſtibus ſpiritibus te frequenter inuiſentibus; notum demum Ioanni, cui vt cœleſtis theſaurus fuiſti concredita, nobis autem omnino incompertum. Sed vt aliquid de tua ſanctiſſima vita inueſtigemus, certiſſimè credo eam ad ſimilitudinem vitæ dulciſſimi filij tui fuiſſe ex actiua & contemplatiua compoſitam, vt omnes ſtatus Eccleſiæ erudires, & vniuerſis hominibus ac mulieribus vitæ exemplo præluceres. Habent in te ſolitarij quod admirentur, Epiſcopi & Sacerdotes quod ſequantur, & reliqui fideles quod imitentur. Fuiſti omnis virtutis & ſanctitatis, & omnis modi perfectionis exemplar, vt nemo te recogitaret, qui in tua puriſſima vita normam viuendi non haberet. *Reuertere* Cant. 6. 12. *ergo, reuertere Sunamitis: reuertere, reuertere, vt intueamur te,* & diſcamus à te quo pacto iuxta cuiuſque ſtatum nobis ſit conuerſandum, vt ſicut tu placuiſti Deo, ita & nos pro noſtro modulo placeamus.

3. Tu, ô Virgo ſanctiſſima, vt vitam actiuam ſectareris, imprimis raræ humilitatis eras amatrix. Vidua ſanctiſſima inter viduas illas ſpectatæ vitæ, quæ erant in primordijs Eccleſiæ tuam conuerſationem inſtituebas, & quotieſcunq; ad diuina myſteria conueniebant, in extremo loco ſedebas. Quod Lucas tuus non obſcurè indicat, ſic ſcribens: Act. 1. 14 *Hi omnes erant perſeuerantes vna-*

nimiter

imiter in oratione, cum mulieribus, & Maria matre Ieſu. Paupertatem colebas, & cum alijs viduis ex communibus eleemoſynis ſuſtentabaris; nihilque omninò poſſidens, quod tibi erogabatur, cum magna ſimplicitate & gratiarum actione recipiebas. Te exemplum omnis caſtitatis viduis ac virginibus præbebas, vtque te mundiſſimam exhiberes, & alias fœminas, quomodo caſtitatem cuſtodirent, doceres, modeſtiam, taciturnitatem, abſtinentiam, ſobrietatem, vigilias quia ad meram neceſſitatem dormiebas, & cordis ſingularem cuſtodiam amabas. Obedientia erat cibus tuus, erat & delectatio tua, quia omnibus præceptis & conſilijs euangelicis paruiſti, decretis Petri & Apoſtolorum, quæ tunc promulgabantur, te ſubieciſti, & omnem libertatem ablegaſti. Breuiter vniuerſarum virtutum eras ſpeculum, & laudis diuinæ incitamentum, vt omnes qui te viderent, aut tua audirent, in admirationem rapeceres, & ad deſiderium perfectionis attraheres.

4. Tu etiam, ô Virgo prudentiſſima, contemplatiuæ vitæ optimam partem elegeras, & in ea vniuerſos mortales excedebas. Si Paulus de ſe, & de alijs Apoſtolis dicit: *Noſtra conuerſatio in cœlis eſt*, tu, quæ non tantùm eras ancilla, ſed ſponſa regis cœleſtis, vbinam niſi in cœlis perpetuam conuerſationem haberes? Si Magdalena peccatrix ſepties in die ad audiendam melodiam angelicam efferebatur, tu agna innocentiſſima, & innocentium mater, quomodo non ad cœleſtia intuenda frequentiſſimè eueheremis? Mens tua abſq; vlla interruptione ſapientiæ oculis, & lucis diuinæ radijs Deum contemplabatur, quam contemplationem nec vlla actio aut cura emergens impediebat, nec ipſe ſomnus interpellabat. Affectus tuus per amorem pluſquam extaticum Deo erat vnitus, adeò vt omnia ſilentia, omnes quietes, & omnes vniones, & omnes extaſes & raptus, & reuelationes & ſuauitates contemplatiuorum

comparatione eius, quod tu iugiter experiebaris, eſſen rudia quædam orationis initia. Planè ſpiritu Dei agebaris, diuina patiebaris, in Deum indies magis ac magis transformabaris, ab eo ad ſingula ſpeciali inſtinctu mouebaris, adeò vt miraculum fuerit, quòd tantis diuini Spiritus ſplendoribus irradiata, tot charitatis iaculis vulnerata, tamdiu vitam retinere potueris. Nec tamen ob hęc admiranda ab exteriori cultu Dei te ſubtrahebas. Immò loca ſancta, in quibus Dominus paſſus fuerat, viſitabas; Eccleſiam frequentabas, voce cum alijs orabas, Miſſæ ſacrificio aſſiſtebas, & quottidie ſacram Euchariſtiam accipiebas. Quæſo, ô Mater, doce me conſiderationi vacare, & functiones contemplatiuæ vitæ diligenter colere.

5. At alia vita ſublimior atque perfectior, quæ iſta ſuperiora non deſerens conuerſioni animarum vacat, ô Virgo perfectiſſima, tibi nõ defuit. Pro omnibus orabas, pro Apoſtolis vt vtiliter prædicarent, pro Martyribus vt ſtabiles in fide perſiſterent, pro Sanctis ac iuſtis vt creſcerent, pro infidelibus & peccatoribus vt ſe conuerterent: omnibus viam ſalutis exemplo aperiebas, & vt oliua fructifera in domo Domini, quot ad inſpectionem tuæ vitæ proficiebant, tot ſuauiſſimos fructus ferebas. Verbis & doctrina tua Apoſtolos docuiſti, labentes erexiſti, ſtantes confirmaſti, humi iacentes ſuſtuliſti, contritos curaſti, torpentes animaſti, ægrotis opem tuliſti, omnibus omnia facta es, vt omnes faceres ſaluos. Nec ſemper domi te continuiſti, ſed ex zelo honoris Dei, & animarũ ſalutis, Antiochiam & Epheſum, & in alias regiones profecta es, vt non ſolùm abſens, verùm & præſens illis gentibus lucem Euangelij præberes. Cum infirmantibus infirmabaris, cum lætis lætabaris, cum his qui nutabant, aut deficiebant, & ſcandalizabantur, præ amore ipſorum vrebaris: Filij matris tuæ impij Iudæi pugnauerunt contra te, & per-

ſequuti ſunt te. Tu verò & patienter ſuſtinebas, & vt columna firmiſſima pro fide ſtabas, & Eccleſiam protegebas. Da mihi, ô Domina, zelo animarum feruere, & eas exemplo & verbo iuuare. Amen.

MEDITATIO II.

De deſiderio Mariæ, quo cupiebat à carne diſſolui.

1. PVNCTVM. Pomum maturum, & bene coctum, ô Maria Virgo cœleſtis, ab arbore abſque vlla violentia diſiungitur; & anima tua ſummè perfecta & aptiſſima ad ſedes cœleſtes ardentiſſimis deſiderijs ab hoc mundo ſeparabatur. Iam ætate grandæua, meritis referta, *diſſolui cupiebas, & eſſe cum Chriſto,* ac horam mortis nō aliter quam ſuauiſſimas epulas deſiderabas. Non quidem hoc deſiderium oriebatur ex tædio huius vitæ mortalis, neque ex horrore laborum, ſed ex ardentiſſimo amore Dei, & ex abundantia puritatis dimanabat. Amor abſentiam ab amato non ſuſtinet, ſed illi ſemper adhæret, & vnum cum ipſo fieri contendit. Ideo tu ſuper omnes Sanctos & Angelos vera amatrix Dei parietem huius mortalitatis tranſire cupiebas, vt Dei amplexibus foueretis. Puritas verò oculos mentis aperit, vt miſeriam huius temporis, & fęlicitatem æternitatis videat, & hoc abiecto ad illam ire concupiſcat. Puritas ergo animæ tuæ deſiderium inflammabat, vt nos relinquere, & ab hoc corpore peregrinari, & ad Dominum proficiſci percuperes. Idem etiam erat deſiderium ciuium cœleſtium, qui reginam ſuam ad curiam illam ſupernam aſcendere, & ſua præſentia eam nobilitare ſuſpirabant. His duabus gemmis, ô Mater ſanctiſſima, amore Dei & puritate ego imbuar, vt horam mortis immoderatè non pertimeſcam.

2. Ex his deſiderijs, ô Virgo dulciſſima, orationes ardentiſſimæ procedebant, quibus & hinc emigrare, & ad Dominum ire poſtulabatur. Orabas tu & ab Spiritu ſancto inſpirata duo enixè petebas. Alterum vt animam tuam à vinculis carnis diſſolueret, & ad ſe in cœlum vocaret. Alterum ne corpus tuum, quod Deum hominem factum genuerat, & nouem menſibus vtero continuerat, & vberibus enutrierat, amplexibuſque conſtrinxerat, alicui corruptioni ſubijceret, immò poſt paululum temporis animæ vniret, & dono reſurrectionis afficeret. Angeli quoque eadem omninò petebant,
Pſal. 131. 8. dicebantque illud Dauidicum; *Exurge Domine in requiem tuam; tu & arca ſanctificationis tuæ.* Hæc, inquam, & tu orabas, & illi poſtulabant, quoniam certiſſimè noueratis, Deum velle hæc à vobis precibus efflagitari.

3. Annuit Deus, ô Virgo fœliciſſima, votis tuis, aſſenſit orationibus tuis. Voluit vt morereris, voluit ne vllam corruptionem incurreres. Voluit quidẽ vt morti ſubijcereris: quia filia eras Adæ natura, licèt non participatione peccati, & æquum erat ne communem naturæ conditionem detrectares, & filium morientem non ſolùm vitæ puritate, ſed mortis etiam admiſſione imitareris. Sic etiam merita tua cumulabantur, quæ mortis ſpontanea perpeſſione succreſcunt; ſic & Deus maximè glorificabatur, qui mortẽ de ſe amariſſimam nouit in te ſuauiſſimam facere, & omnem ab ea dolorem ac inſuauitatem adimere. Voluit deinde, ne aliquam corruptionem incurreres, vt tanquam aliquid
Pſal. 15. 10. corporis filij, de quo ſcriptum erat: *Non dabis ſanctum tuum videre corruptionem,* hoc tu quoque priuilegio lætareris. Et quia non decebat, vt quæ nec in peccatum originale incidiſti, aliquod peccati indicium haberes.
Gen. 3. 19. In cuius pœnam audiuit primus parens: *Puluis es, & in puluerem reuerteris.* Venit ergo ad te Angelus Gabriel,

qui

ui te exauditam eſſe nuntiaret, qui te nomine omniũ ..uium cœleſtium ad patriam inuitaret, & eorum expectationem aperiret.

4. Audito hoc nuntio lætiſſimo, ô Virgo beatiſſima, pro exauditione tuo Domino immenſas gratias egiſti, ac te veriſſimè ad mortem reſignaſti. Hic tu iterum inculcas coram Angelo vocem illam amicam tuam: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum.* Et ad Dominum conuerſa ſic illum precata es: *In manus tuas*, Fili, *commendo ſpiritum meum*: ſuſcipe tibi charam animam, quam conſeruaſti alienam ab omni reprehenſione. Meum corpus tibi trado, & non terræ. Cuſtodi ſaluum quod tibi placuit inhabitare, & cum natus eſſes, conſeruaſti virginem. Tu me ad te transfer, vt vbi tu es fœtus meorum viſcerum, ego quoque tecum degam. Poſt hanc autem orationem quæ ſemper perfectiſſimè parata eras, iam denuò ad mortem te paras, & ardentiſſimis amoris affectibus, ac pulchritudine bonorum operum ex hac intentione factorum ad emigrandum te diſponis. Reſponſum mortis, ô Mater lætus excipiam, pro eo gratias agam, & ſanctitate vitæ ac feruore bonorum operum ad illud me præparem. Amen.

MEDITATIO III.

De fœliciſſima dormitione Mariæ.

1. PVNCTVM. Honore affecit Dominus valde nimis, ô Maria Virgo Dei genitrix, tranſitum tuum. Primò quidem omnium Apoſtolorum, & multorum diſcipulorum ac aliorum Sanctorum præſentia, quorum aliqui interno Dei inſtinctu, alij verò angelico miniſterio ad aſſiſtendum dormitioni tuæ adducti ſunt. An non eximius honor Reginę ſi dum eſſet

ex vna domo in aliam tranſitura, omnes proceres r gni ad eam videndam & comitandam conuenire Et quid fuit, ô Regina pulcherrima, mors tua niſi ex itus quidam de domo terreſtri ad domum cœleſtem niſi tranſitus de hoc mundo ad Patrem? Deus autem vt proceres Eccleſiæ te exire & tranſire videant, Hie roſolymam, vbi extremum clauſiſti diẽ, & in ſanctan domum tuam paulo ante diſceſſum tuum illos addu xit. Aſſiſtebant illi tibi, vt tibi valedicerent, vt ſe & ſu communi matri commendarent. Hymnis diuinan Maieſtatem celebrabant, & ex oculis eorum copioſ lacrymæ defluebant, dum viderent ſe matre & ſola tio, & exemplo omnis virtutis orbari. Adſtent San cti, ô Mater, ſaltem interceſſionibus ſuis morti meæ, v tali fultus auxilio è poteſtate aduerſariorum cripiar.

2. Non defuit Chriſtus filius tuus, ô Virgo inte gerrima, huic profectioni tuæ. Immo ille qui dixit A

Ioan. 14. 13. poſtolis: *Si abiero, & preparauero vobis locum, ite rum venio & accipiam vos ad meipſum*, hanc eam dem promiſſionem æquiore iure cum matre comple pleuit. Venit ipſe & Angeli eius cum eo, qui animan puriſſimam tuam in cœleſtes manſiones deportaren Quis autem comprehendat, quibus ille verbis te a exitum inuitabat. Forſitan dixit:

Cant. 2. 10. *Surge, propera ami ca mea, columba mea, formoſa mea, & veni. Iam e nim hiems* mortalitatis *tranſiit, imber* tribulationu *abijt, & receſſit. Flores*, indicia reſurrectionis *apparu runt in terra noſtra, tempus putationis*, quo à morta libus ſuccidaris, *aduenit.*

Cant. 4. 8. *Veni de Libano, veni coro naberis, de capite Amana*, de triumpho quem à dia bolo reportaſti; *de vertice Sanir & Hermon*, quia prin cipes huius ſæculi ſanctitate tua, ad tui venerationer inclinaſti, *de cubilibus leonum, & de montibus par dorum*, quia peccatores à ſuis ſordibus auocaſti. Qui tu ad hæc verba tam dulcia & tam ſuauia reſponde

Digitized by Google

a? Certè, *in manus tuas*, ô Deus meus, & filius meus, *commendo ſpiritum meum*, commẽdo & corpus meum, vt vtrumque ceu gemmas pretioſas tuas in repoſitorio æternarum deliciarum conſerues. Audiam quoque ego in deceſſu meo, ô Mater benedicta, auribus mentis vocem filij tui, qui ex immenſa miſeratione ſua me ad ſalutem inuitet.

3. Diſceſſit ergo ſanctiſſima anima tua, ô ſacra Virgo, à virgineo corpore tuo, ſine timore, ſine anguſtia, ſine dolore. Exiuit ea ſecuritate, qua ſponſa in ſponſi dilecti amplexus incumbit: ea ſuauitate, qua pomum ſatis maturum ab arbore ſucciditur: ea dulcedine & voluptate, qua quiſque à carcere ſeparatur. Obijſti mortem non ſanè alicuius ægritudinis moleſtia confecta, ſed incomprehenſibilis amoris ardore ſuperata. Verbum tuum erat: *Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo.* Et vulnerata charitate ego ſum. Si ergo ægritudo & vulnus fuit amor, ipſius amoris virtute anima tua à corpore ſucciſa eſt, qui iuxta illud: *Fortis eſt vt mors dilectio*, non minus quàm mors animam à carne ſeiungit. Hic amor ita te abſorbuit, vt te tormentum mortis non tangeret, nec aliquis metus aut triſtitia contingeret. Aſtiterunt ſtatim innumera & pulcherrima opera tua, quæ te vndique cingerent, & ſupra omnem creaturam ineffabili pondere gloriæ & exultationis ornarent. Obtine, ô Virgo, vt v[illegible] amoris, qui in corde meo ardeat, in hora mortis meæ omnem immoderantiã timoris amoueat.

Cant. 2. 5.

Cant. 8. 6.

4. Poſt hanc mortem, ô Virgo ſanctitatis prodigium, verè pretioſam in conſpectu Domini, & in conſpectu hominum anima tua in eodem momento incomprehenſibili gloria abſorpta eſt: corpus verò pulchrius, adhuc & ſplendidius factum eſt, ita vt iã & gloriæ animæ & futurę poſt tres dies reſurrectionis indi[illegible]a præſeferret. In tumulo autem cum celeberrima &

plane cœleſti pompa collocatum eſt. Præibant Apoſtoli & diſcipuli, Pſalmos hymnoſque canentes, ſequebantur Angeli laudibus tuam gloriam celebrantes. Non defuerunt miracula, quæ ſepulchrum tuum glorioſum & venerandum facerent, nec maximæ exultationis pignora in cordibus omnium fidelium, quę tuam ipſis beatitudinem manifeſtarent. Per hanc ſanctiſſimam mortem tuam rogo te mater, vt mihi poſt ſanctam vitã, ſanctam etiam mortem obtineas. Amen.

MEDITATIO IV.

De glorioſa aſſumptione beatæ Mariæ.

1. PVNCTVM. Decuit profectò, ô Maria Regina glorioſiſſima, non ſolum vt corpore incorrupta maneres, verùm & vt tertia die immortalis & glorioſa reſurgeres, illud fuit conſonum integritati virginali corporis tui, & ſanctitati animæ tuæ, & honori filij Dei, nolentis permittere corruptionem in illo corpore ex quo noſtram carnem aſſumpſit. Iſtud verò tibi etiam conceſſum eſt, vt non tantùm filius tuus animæ tuæ capacitatem, verùm & naturale deſiderium aſſumendi corpus expleret; vt nobis in ſe patre noſtro, in te quoque matre noſtra ſpem reſurgendi tribueret, & vt Eccleſia militans & triumphans matre Dei, quę non ſolam animam, nec ſolum corpus, ſed perſonam humanam importat, numquam careret. Arca illa teſtamenti ex lignis imputribilibus facta, typus fuit tuæ magnitudinis, quæ ex anima ab omni peccato libera, & ex corpore incorrupto conſtas, & nos ad incorruptionem morum inuitas. Hanc, ô ſancta Mater, ego ſemper habere curem vt ſeruus tuis inſignibus ornatus incedam.

2. Tertia ergo die, ô Virgo clariſſima, anima iſta

ſan-

ſanctiſſima tua multis Angelorum millibus cincta e cœlis, ad quæ in momento mortis aſcenderat, in momentum deſcendit: amabile & ſanctum corpus iterum viuificauit; & claritate, incorruptibilitate, impaſſibilitate, agilitate, & ſubtilitate veſtiuit. Egreſſa es planè vt Regina cœli, vt imperatrix mundi, vt Domina vniuerſæ creaturæ. Alij Sancti reſurgent quidem, ſed in ea gloriæ menſura, quæ ſeruos Dei fideliſſimos decet; tu verò in ea incomprehenſibili maieſtate, & in eo ſplendore, quem mater Dei vera requirit. Viderunt te Angeli & Sancti, & beatiſſimam prædicauerunt, filius tuus, & laudauit te. Et ego te laudo; ô Domina, & in tua reſurrectione vehementer exulto. Da quæſo in ſinu meo viuam, efficacem reſurrectionis ſpem, vt vniuerſa viſibilia contemnam.

3. Inchoat iam aſcenſio tua, ô humillima Virgo, vt ponatur humilis in ſublimi, & quæ infra omnes ſe deiecit, ſupra vniuerſas creaturas exaltetur. Præcedunt Angeli exultantes, & laudes Deo canentes, qui humanos labores talibus præmijs cumulat, & virginem natura inferiorem propter abundantiam gratiæ, & magnitudinem ſanctitatis, ciuibus cœli antepo nit. Sequebaris & tu Cherubinis & Seraphinis ſubuecta, & incomprehēſibili lætitia perfuſa, amoris & gratitudinis affectibus abſorpta. Cùm verò cœlis appropinquas, Angeli qui remanſerāt, & Chriſtus ipſe filius tuus tibi obuiam veniunt: illeque cœli Rex vt Dominus te, vt veram matrē iuxta ſe ponit, vt omnes admirentur, & dicant: *Quæ eſt iſta quæ aſcendit de deſerto, delicijs affluens, innixa ſuper dilectum ſuum.* Cum hoc honore & gloria omnes orbes cœleſtes penetras, & in eminentiorem cœli empyrei locum ſubueheris, & æterno Patri præſentaris, à quo vt filia chariſſima excepta incogitabile eſt, quid audieris, & quam abundantiam donorum acceperis. Habitet quæſo tandem,

ô Domina, ſeruus tuus in domo filij tui, & audiam eo: *Euge ſerue bone & fidelis, quia ſuper pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui.*

4. Hic iam, ô Virgo decus & honor noſter, Regina cœli & terræ coronaris, & inſignibus tantæ dignitatis circumdaris. Poſuit Pater æternus lunam ſub pedibus tuis, quia omnem creaturam tibi ſubiecit. Veſtiuit te Filius ſole, quia omnem gloriam & ſplendorem ſuum in te redundare fecit. At Spiritus ſanctus te corona ſtellarũ duodecim coronauit, & ſacrum caput omnium Sanctorum priuilegijs circumcinxit. Te quidem ornat omnis benedictio Patriarcharum; omne priuilegium Prophetarum; omnis charitas Apoſtolorum, omnis fortitudo martyrum, omnis ſanctitas Pontificum, omnis ſapientia Doctorum, omnis laus cõfeſſorũ, omnes diuitiæ promiſſæ ſtatui Anachoritarum, omnis voluntatis impletio data cœtui cœnobitarum, omnis puritas virginum, omnis reuerentia debita multitudini viduarum, & fructus in infinitum excellens omnem fructum coniugatorum. His inſignibus veſtita, & hoc diademate coronata ad dexteram filij ſediſti, vt impleretur illud in te cuiuſdã progenitoris tui: *Aſtitit regina à dextris tuis in veſtitu*
Pſal. 44. 10. *deaurato, circumdata varietate*, & ibi totius orbis regina es ab omnibus Sanctis & Angelis prædicata. *Eia* Domina, *miſericordes oculos tuos ad nos cõuerte*, vt in eorum protectione viuamus. Amen.

MEDITATIO V.

De gloria Mariæ, quam habet in cœlo.

PUNCTUM. Nunc, ô Maria Virgo ſanctiſſima, Regina noſtra, recogitemus quam immenſa gloria per-

perfruaris. Gloria quidem & beatitudo animæ tuæ omnium ſanctorum Angelorum & hominum beatitudinem ſuperare dignoſcitur. Huius enim magnitudo eſt ſecundum magnitudinẽ charitatis, & meritorum, & laborũ, quibus anima in decurſu huius mortalitatis ornatur. Si ergo tu gratiæ & charitatis magnitudine & meritorum perfectione ac multitudine omnes beatos ſuperas, quidni & magnitudine fœlicitatis excedas. Incomparabile eſt vel illud tantùm meritum tuum, quo intrante Domino in caſtellum huius mundi, excepiſti illum in domo vteri tui. Si huic ſoli merito incomprehenſibilis gloria reſpondet, omnibus meritis tuis qualis gloria reſpondebit? *Menſura bona & conferta, & coagitata, & ſuperfluens data eſt in ſinum tuum*, qualem nullus alius accepit. *Luca 6. 38.* Menſura qua tu Domino ſeruijſti, fuit abſque omni menſura. Fuit bona omni genere bonitatis, conferta omni bonorum plenitudine, coagitata magna copia dolorum, & tribulationum, ſupereffluens fructu multiplici ex proximorum conuerſione decerpto. Huic menſuræ alia menſura decreta eſt, bona omni genere gloriæ, confertã omni Sanctorum congratulatione. Denique tu plus Dei quam omnes poſſides, amplius vides, perfectiùs diligis, abundantiùs eo frueris, & fœlicitate Dei matris ſuper omnes ſeruos multiplicaris. Per interceſſionem tuam, ô Domina; ad aliquam partem huius fœlicitatis admittar.

2. Gloria etiam ſanctiſſimi corporis tui, ô Virgo ſacra, omnem pulchritudinem ſolis & lunæ & ſtellarum, & cœlorum & corporum beatorum longè poſt ſe relinquit. Corpus tuum ſine vlla menſura ſplendidius ſole, impaſſibilius cœlo, agilius ventis & corporibus glorificatis tum in his, tũ in ſubtilitate perfectius, corpus tuum candidius corporibus omnium virginum, quia Virgo virginum es: pulchrius corporibus

martyrum, quia martyr martyrum es: illuſtrius corporibus doctorum, quia magiſtra doctorum es. Breuiter gloria corporis & animæ proportionem habet. Sicut ergo gloria animæ tuæ eſt ſingularis, ita & gloria corporis tui nullam aliam, quæ ipſi comparetur agnoſcit. Fiat ô Virgo corpus meum immaculatum vt in die diſtributionis gloriæ non confundar.

3. Tandem immenſa eſt gloria perſonæ tuæ, ô Virgo ſublimis. Tu ſicut regina ſedem ſeorſum habes, ad dexteramque filij thronum obtines, & nihil præter Deũ ſuſpicis. Ibi vt omnium Domina & imperatrix cunctas Eccleſiæ neceſſitates agnoſcis, & vniuerſorum ad te confugientium orationes exaudis. Ibi ex bonitate tua, omnibus te inuocantibus opem affers. Ibi ad ſubueniendum nobis omnem poteſtatem habes. Venerantur te Angeli tribus hierarchijs & nouem ordinibus diſtincti. Reuerentur te Sancti in ſuis gradibus collocati. Diligit te Deus pluſquam omnes, & vt ab vniuerſis regina ac Domina agnoſcaris iubet. Te igitur Dominam meam profiteor, ſublimiore quàm omnes Sanctos veneratione adoro, & tuum humiliter auxilium imploro.

MEDITATIO VI.

De veneratione Mariæ quam habet in terra.

1. PVNCTVM. Omnis Eccleſia, ô Maria verè magna & beata, multis nominibus colit te, & ſe totam in tui amorem & venerationem impendit. Tu enim es ſuper omnes creaturas amata à Deo, & proxima Deo, ac mater ipſius Dei. Tu etiam es mater noſtra, regina & Domina totius orbis, virtutibus omnibus inſtructa, cœleſtibus donis referta, & noſtri profectus ſolicitiſſima. Tu collum Eccleſiæ, per quod à ca-

pite

ite Chriſto omnia bona nobis deſcendunt: tu murus, quo omnia diaboli tentamenta propulſantur: tu honor, quo natura noſtra in magnam dignitatem effertur. Meritò ergo ipſa mater Eccleſia te maiori adoratione quam omnes Sanctos & Angelos colit, in tui honorem templa ac ſacella, in quibus Deo gratiæ pro tuis bonis agantur, piè erigit, & ſtatis diebus feſtis tui venerationem & memoriam facit. Hic honor tuus, ô Virgo, ſemper in Eccleſia creſcat, vt ipſa etiam per tuam interceſſionem virtutibus & donis augeatur cœleſtibus.

2. Hanc piam matrem, ô Virgo virginum præclara, filiæ, id eſt, particulares Eccleſiæ imitatæ ſunt, quarum nulla eſt, quæ non peculiaribus modis te colat. Omnes congregationes fidelium, præſertim religioſæ te ſuam matrem habent, & in tua protectione militāt, & tuo fauore regularem diſciplinam obſeruant. Memor eſto, ô Domina, huius minimæ congregationis tuæ, quam poſſediſti ab initio; quam nunc mirabiliter promoues, quam in poſterum conſeruabis. Tu verè eam cepiſti, famulo tuo Ignatio adhuc ſæculo militanti deſiderium melioris vitæ & propoſitum caſtitatis inijciens. Nos omnes vt clientulos tuos reſpice; paupertate, caſtitate, obedientia, humilitate, zelo animarum & ſpiritu orationis conſpicuos facito, & ab omni malo præſertim relaxationis defende.

3. Nec ſolùm omnes congregationes te venerantur, ô Virgo Maria, omni veneratione digniſſima, verum nullus eſt homo quantumuis iniquus & impurus, nulla mulier quantumlibet inuerecunda, & impudica, quæ te non colat, & ad tuam venerationem non propendeat. Venerantur te iuſti vt ſanctiores fiant, venerantur te peccatores & peccatrices (& à Deo ad id incitantur) vt interceſſione tua à peccatis & iniquitatibus exeant. Dum te colunt incipientes proficiunt:

dum te venerantur proficientes perficiuntur: dum tibi cultum impendunt perfecti ad maiorem perfectionem aſcendunt. Tu ſalus infirmorum, tu refugium peccatorum, tu conſolatrix afflictorum, tu refugium Chriſtianorum. Ego igitur à tui veneratione & cultu nequaquam me eximo, immo modis quot poſſum tibi Dominæ & reginæ & matri meæ venerationem exhibeo. Infirmus ſum animo & moribus pluſquam ſatis, per te ſaner, peccator ſum & miſer, per te iram Domini & vltionem effugiam: afflictus ſum ſæpiſſime ex cõſideratione inueteratę tepiditatis meę, per te in ſpem emendationis erigar: ſed beneficio Domini Chriſtianus ſum, & religioſus, per te quæſo auxilium ad conſequendam æternam ſalutem obtineam. Amen.

DE SELECTIORIBVS ECCLESIÆ MEMbris, ſcilicet de Sanctis.

CAPVT VIII.

POST hæc aliquid de Sanctis attingendum eſt, quod pręcipuè in ſolemnitatibus eorum in meditationem adducatur. Non enim mediocriter ad virtutem ac mentis puritatem inflammat, recogitare vitam & mores illorum, qui cùm eſſent natura & affectibus, & tentationibus, & peccandi occaſionibus ſimiles nobis, tantam fidelitatem erga Deum ſeruauerunt, & tanta ſolicitudine à peccatis ſe elongarunt, & in aſſequendis virtutibus incubuerunt, vt apud Deum & totam Eccleſiam magnates exiſterent, & pręmium æternum in immenſum ſupra præmium communium iuſtorum multiplicatum obtinerent. Ad hoc hortatur nos Paulus, dicens: *Mementote prępo-* *Hebr. 13. 7.*

Digitized by Google

orum veſtrorum, id eſt, Apoſtolorum & aliorum Sanctorum, *qui vobis* verbo & exemplo *locuti ſunt verbum Dei*; *quorum intuentes exitum conuerſationis*, id eſt, quomodo exierunt de conuerſatione huius mundi, *imitamini fidem*. Quam fidem viuam illorum & virtutibus ornatam ſi volueritis imitari, Domini adiutorium vobis aderit. *Ieſus Chriſtus* enim *heri & hodie; ipſe & in ſæcula*. Qui, inquam, heri, id eſt, in præteritis temporibus fuit cum patribus veſtris ad adiuuandum eos, ipſe hodie, id eſt, in præſenti tempore erit vobiſcum, & in futuris temporibus cum ſucceſſoribus veſtris, vt vos & illos pariter iuuet. Hic eſt ergo fructus meditationis vitæ Sanctorum, imitatio ipſorum. Quæ bipartita eſt. Aut enim poſſumus meditari aliquid de Sanctis in communi, aut de ſingulis ordinibus in particulari. Ad primum genus meditationis conferent ea quæ toto quarto libro de vita ſpirituali, eiuſque perfectione ſcripſimus, ex quibus facillimum erit iuxta numerum capitum octo ſupra triginta illius libri totidem meditationes colligere. Pro ſecundo verò genere nunc breues meditationes ſubijciemus. Faciendum ergo nobis eſt quod monet Bernardus: Circuite & vos chariſſimi cum pietatis & deuotionis hoſtia, viſitantes animo ſedes ſupernas, & multas quæ in domo Patris ſunt manſiones, humiliter proſternentes corda veſtra ante thronum Dei & agni cum reuerentia, ſupplicantes ſingulis ordinibus Angelorum, Patriarcharum numerum, cuneos Prophetarum, & Senatum Apoſtolicum ſalutantes, coronas Martyrum ſuſpicientes purpureis rutilantes floribus, redolentes lilijs choros Virginum admirantes, atque ad melliſluum noui cantici ſonum quantum præualet infirmitas cordis erigentes auditum. Id igitur faciamus, quod ſanè, & Deo acceptum, & ipſis Angelis & Sanctis gratum, & nobis inuenietur proficuum.

Hebr. 13. 8.

Bernar. ſer. 4. de...

MEDI-

MEDITATIO I.

De ſanctis Angelis.

1. PVNCTVM. Vna eſt columba tua, vna perfecta tua Eccleſia ſancta, ô Domine Deus meus, ex Angelis & hominibus conſtituta, quoad homines partim cum ſpiritibus cœleſtibus triumphans in cœlis, partim militans in terris, quam tu tenerrimè diligis, & in eam ſemper infinitam copiam bonorum effundis. Huius illa pars, quæ in cœlis triumphat, & gaudet, nunc mihi conſideranda eſt, vt eius deſiderio ſuccenſus vitam meam, ita vt in eam ingrediar, inſtituam. Primò autem occurrunt mihi angelici cœtus, quos ab initio mundi conditos, aulicos tuæ regalis curiæ feciſti. Digni quidem illi, qui tibi ſemper aſſiſtant, & in rerum gubernatione miniſtrent. Sunt namque illi ſubſtantiæ ſpirituales, & ab omni vilitate carnis alieni. Nam feciſti *Angelos tuos ſpiritus, & miniſtros tuos* efficacia operandi *ignem vrentem.* Sunt natura incorruptibiles, quibus nulla mors, nulluſque defectus poteſt accidere. Hos condidiſti Domine, intelligentia ſapientiſſimos, qui omnia naturalia ſimplici intuitu, & abſque vlla admixtione ignorantię cognoſcunt. Voluntate rectiſſimos, qui poſt ſemel adeptum bonum, nullam impulſionem ad malum ſentiunt, nulla ſuaſione à virtute dimouentur. Potentia robuſtiſſimos, qui nutu ſuo cœlos ipſos mouent, & vniuerſis corporibus imperant. Motu velociſſimos, qui in ictu oculi è cœlis ad nos veniunt, vt ſua virtute protegant. Numero pænè infinitos. Vnde Scriptura de eis ait: *Numquid eſt numerus militum eius?* Et *currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium.* Et: *Millia millium miniſtrabant ei, & decies millies centena millia aſſiſtebant ei.* Pro his

Pſa. 103. 4. *Iob 25. 3.* *Pſa. 67. 18.* *Dan. 7. 10.*

is nobiliſſimis creaturis laudo & benedico te, & vt eorum conſortio fruar ab omni amore carnis & ſanguinis auelli percupio.

2. Huic naturæ tam pulchræ, tam perfectæ, tu Domine Deus largiſſimè gratiam & gloriam addidiſti: eras tu in illis angelicis ſpiritibus condens naturam, & ſimul largiens abundantiſſimam gratiam, ſemper fuerunt ſancti, magni, diuites, amiciſſimi tui. Data illis à te gratia, & virtutibus vniuerſis toto conatu virium ſuarum conuerſi ſunt ad te, & motu fidei, & ſpei, & charitatis, & aliarum virtutum, eam gloriam quam nunc poſſident, meruerunt. Statimque gloria & beatitudine immenſa donati ſunt, ita vt nihil durationis inter meritum ac præmium intercederet. Tunc igitur lumine gloriæ perfuſi clarè viderunt, & perfectè poſſederunt te ſummum bonum, & amore caſtiſſimo & inceſſabili dilexerunt te, & fruitione ac voluptate ineffabili lætati ſunt in te. Hi ſunt, ô Deus *Mat.* 18. meus, filij dilecti, qui ſemper contemplantur faciem 10. tuam. Hi candida & pura lilia inter quæ paſceris. Hi *Cant.* 2. montes aromatum, in quibus ambulare, & te recreare 16. dignoſceris. Exquirat te facies mea, & quam illi vi- *Cant.* 8. dent faciem tuam Domine requiram. 14.

3. Quamuis autem tot ſint numero angelici ſpiritus, ô Deus ſapientiſſime, qui numerus ordinem ſolet inuertere, ſummus tamen ordo in ipſis inuenitur. Si enim ad te comparentur, omnes te colunt, & reuerentur vt principem, diligunt, & amplectuntur, & imitantur vt patrem; adorant & poſſident, vt Deum & ſummum bonum ſuum. Si autem inter ſe conferantur, in tres hierarchias ſiue ſacrorum adminiſtrationes & nouem ordines ſunt aptè diſtincti. In prima ſunt Seraphim, Cherubin, & Throni. Seraphim amore tui ardent, & alios in tui amore promouent; quorum imitator ero, ſi vera charitate tui arſero; & alios qui ad

me appropinquauerint verbo & exemplo ad tui amorem inflammauero. Cherubin ſapientiæ plenitudine fulgent; & inferiores Angelos abſcondita myſteriorum edocent: hos autem ſequar ſi à te lucem contemplationis obtineam, & proximis contemplata tradam. Throni iuſtitia & humilitate tibi Deo ſubſunt in quibus tu diuina maieſtas reſides, & ex illis tamquam ex ſede ſupremus gubernator cuncta diſponis. Et his ſimilis eró ſi per iuſtitiam & humilitatem tibi ſubijciar. In ſecunda hierarchia ſunt dominationes, poteſtates, & virtutes. Dominationes inferioribus Angelis imperant, & ad ſuauem rerum ſublunarium gubernationem informant. His imitatione adiungar, ſi cordis mei Dominus factus vitia eius extirpauero, & ab omni malo cogitationis & operis continuero. Virtutes fortiter & immutabiliter tibi Deo & omni virtuti adhærere faciunt, quarum particeps ero ſi immotus & conſtans in virtute permanſero. Poteſtates diabolicas phalanges coërcent, ne tantum noceant, quantum deſiderant. Harum formam induam, ſi fortiter omni tentationi reſiſtam. In tertia Hierarchia ſunt Principatus, Archangeli, & Angeli. Principatus reuerentiam tibi Domino Deo meo exhibent, & ad reuerentiam tibi & ſuperioribus exhibendam mouent. Ab horum merito alienus non ero, ſi erga te & maiores debitam reuerentiam habeam, & alios ad honorem ſuperioribus exhibendum inducam. Archangeli magna & ſublimia nuntiant, & ad puritatem inclinant: quorum ſimilitudine induam, ſi mentis & corporis puritatem amauero. Angeli denique nos fideliſſimè diligunt, & cuſtodiunt: quibus ſimilis ero, ſi per opera miſericordiæ alijs proficuus extitero. Et quidem Domine eſſe in aula tua hanc angelicorum ſpirituum diſtinctionem ſcimus; quomodo autem diſtinguantur,

tur, & quibus miniſterijs deſtinentur penitus ignoramus. Sufficiat tamen nobis te pro hac innumera Angelorum numeroſitate & perfectione laudare, quorum ſanctitatem, & erga te obedientiam ſi ſequamur, aliquando eorum magnitudinem & pulchritudinem cognoſcemus.

4. Per hos autem cœleſtes ſpiritus, ô Deus benigniſſime, plurima bona nobis tribuis. Ipſi namque orbes cœleſtes mouent, & medio hoc motu & influxu cœlorum omnia hæc inferiora conſeruant. Regnis & prouincijs & vrbibus præſident, & augmento ſpecierum rerum corruptibilium conſulunt: pro nobis apud te intercedunt, nos vndique ſua protectione cingunt, & a malis eripiunt, & in bono vt perſeueremus cuſtodiunt. Ipſi nos ab omni ignorantia purgant, cognitione veritatis illuminant, & in omni virtute perficiunt, vt & tibi placeamus, & ipſorum gloriæ conſortes ſimus. Æternas laudes tibi refero, ô Domine, pro perfectione naturali, & pro gratia & gloria horum Angelorum tuorum; & pro bonis eorum interceſſione & miniſterio nobis exhibitis: rogoque te vt ipſos intimè reuerear, coram ipſis ſemper modeſtus & circumſpectus aſſiſtam, eos vitæ puritate & feruore tibi miniſtrandi ſequar, & ſocius ipſorum in tui perpetua fruitione efficiar. Amen.

MEDITATIO II.

De ſanctis Patriarchis & Prophetis.

1. PVNCTVM. Ex Angelis, ô dulciſſime Domine Deus meus, ad Patriarchas & Prophetas, & alios Sanctos antiquæ legis aciem mentis conuerto, in quibus non pauca, ex quibus profectum capiam, aſpicio. In illa caligine infidelitatis & idololatriæ, quæ vniuer-

uerſum pæne orbem peruaſerat, ipſi fidem puram & illibatam ſeruarunt, & in tuo populo cuſtodierunt, & poſteris abſque vlla falſitatis admixtione reliquerunt. Verus cultus & adoratio tui, ô ſumme Deus, eorum corda poſſedit; multoſque illorum dignos cenſuiſti, quibus arcana tua manifeſtares, & per eos ad nos veritatis notionem traſmitteres. Erant illi in medijs opibus & diuitijs (quod ſatis difficile eſt) ſpiritu pauperes, & eleemoſynarum largitione conſpicui. Erant inter curas temporalium rerum ſancto timore pleni, & cum coniugibus caſtitate non vacui, & in populis honorum & laudum inanium deſpicientia clariſſimi. Vt erubeſcamus & nos qui ab his occaſionibus alieni vix nouimus cor mundum ab affectu rerum viſibilium tenere.

2. Illud autem maximè, ô Deus fideliſſime, in ipſis eminuit deſiderium vehemẽs aduentus filij tui: quem ſibi reuelatum humani generis redemptorem, & totius orbis inſtauratorem, vnicè dilexerunt, & eum videre & adorare ardentiſſimè cupiuerunt. Vnde & ipſe filius tuus ac Dominus noſter poſtmodum veniens de illis proteſtatus eſt, Apoſtolos alloquens: *Beati oculi qui vident, quæ vos videtis. Dico enim vobis quod multi Prophetæ & reges voluerunt videre, quæ vos videtis, & nõ viderunt, & audire, quæ auditis, & non audierunt.* Tempus ergo acceptabile gratiæ quo nos fruimur cupiebant, & ſupernã illam ciuitatem, licèt tam longè eſſet eius aditus (quia Dominus noſter ſua morte & reſurrectione illam aperturus) ſuſpirabant. De quibus ſeruus tuus Paulus dixit: *Iuxta fidem defuncti ſunt omnes iſti, non acceptis repromiſſionibus, à longè eas aſpicientes, & ſalutantes, & confitentes, quia peregrini & hoſpites ſunt ſuper terram.* O quanta confuſio noſtra! ô quanta cauſſa pudoris! Nos filium tuum iam veniſſe credimus, & ſalutem iſtam propinquã habemus, & ita viuere vt eam

Luc. 10. 23.

Hebr. 11. 13.

con-

Digitized by Google

[illegible]nſequamur, & i[illegible] tam ardenter deſiderare non nouimus.

3. Si autem virtus in infirmitate & tentatione perficitur, ô Deus ſanctiſſime, id eſt, perfecta oſtenditur, non defuerunt illis tentationes & afflictiones multiplices; quarum perpeſſione ſuam virtutem perfectam eſſe manifeſtarent. Quare & ipſe Paulus expoſitis multis mirabilibus, quæ in obſequium tuum fecerant, ſubinfert. *Alij autem diſtenti ſunt* (vt Machabæi) *non ſuſcipientes redemptionem* (a tantis malis) *vt meliorem inuenirent reſurrectionem.* *Alij verò* (vt Ieremias) *ludibria & verbera experti, inſuper & vincula & carceres* (vt Michæas) *lapidati ſunt* vt Zacharias, *ſecti ſunt* vt Iſaias, *tentati ſunt* voluptatum ſuaſionibus vt Ioſeph: & *in occiſione gladij mortui ſunt* vt octoginta quinque Sacerdotes, quos impius Saul trucidauit. Accipiam ego ex his, Domine; non ſolùm quomodo debeam rectè viuere, & te deſiderare, verùm & quàm conſtanter debeam pro iuſtitia & veritate perſequutiones ſuſtinere. *Hebr.* 11. 35. 2. *Mach.* 7. *Iere.* 28. 3. *Reg.* 22. 2. *Paral.* 24. *Gene.* 39. 1. *Reg.* 22.

MEDITATIO III.

De ſanctis Apoſtolis.

1. PVNCTVM. O quàm appoſitè dictum eſt de te, ô Deus potentiſſime, quòd *quæ ſtulta ſunt mundi elegiſti, vt confunderes ſapientes: & infirma mundi vt confunderes fortia: & ignobilia & contemptibilia, & ea quæ non ſunt, vt ea quæ ſunt deſtrueres!* Nam ſi Apoſtolos in ſua natura conſidero, ipſi ſunt ignari, infirmi, ignobiles, & contemptibiles, quibus tamen vniuerſum mundum ſubiugaſti. Horum puſillorum futura ſublimitas multis modis in ſacra Scriptura tua præfigurata eſt. Illos enim qui duodecimum numerum non exceſ- 1. *Cor.* 1. 27.

ſerunt, ſignificabant duodecim fontes inuenti in deſerto Helim, & duodecim lapides pretioſi rationalis, & duodecim panes propoſitionis, & duodecim petræ ex quibus extructum erat altare, duodecim boues ſuſtinentes mare æneum, duodecim leones throni Salomonis, ac duodecim fundamenta ſanctæ ciuitatis. Verè fontes qui cœleſtem doctrinam ſcaturierunt; gemmæ quæ Eccleſiam ſua ſanctitate ornarunt: panes qui corda noſtra veritate refecerunt: altaria quæ Chriſtum adorandum exhibuerunt: boues qui terram infidelium aratro fidei ad fructum ferēdum proſciderunt: leones qui fortitudine ſua nos protexerunt: & fundamenta quæ ædificationē hanc cœleſtē inchoarunt. His Domine ſemper innitamur, eorum doctrinā ac vitam ſemper ſequamur, vt in perpetuum tecum regnemus.

2. Sed qui & quales erant hi, ô Deus benigniſſime, & quales à te facti ſunt? Erant quidem ſtatu ac conditione humiles, cenſu pauperes, doctrina rudes, eloquentia barbari, & omni eo, quod homines attraheret, aut admirarentur, deſtituti. Scis enim tu Pharaonem muſcis & culicibus, Holofernem vnius fœminæ imbecillitate, & Madianitas lagenarum fragilium ſonitu, & vniuerſum orbem duodecim homuncionibus ſuperare. Id quidem vt non glorietur omnis caro in conſpectu tuo. Vt mundi conuerſio non opus humanum ſed diuinum ſciretur. Vt non merito hominum ſed gratia tua eos fuiſſe vocatos cognoſceretur. Vt curis temporalibus exuti ad prædicandum promptiores redderentur. Vt paupertatis euangelicæ doctores efficerentur. Vtique experientia propriæ fragilitatis & ruditatis diſcerent aliorum infirmitatibus compati, & noſtras miſerias tolerare. Hæc nos, qui vitam Apoſtolicam ſequimur, probè ſciamus Domine, de nobiſmetipſis, vt ſiquid boni ex laboribus noſtris obuenerit, non in brachio noſtro ſed in te gloriemur.

3. Iſtos puſillos & fragiles, ô Domine verè magne & admirabilis, ad quam ſublimem dignitatem elegiſti! Ipſi aduenientem Chriſtum filium tuum loco totius humani generis exceperunt, & illi ſe libentiſſimè aſſociarunt, & humilliſmè ſeruierunt. Feciſti eos Eccleſiæ fundamenta, miniſtros noui Teſtamenti, & cœleſtium myſteriorum diſpenſatores. Beneficio tuo ſunt donis gratiæ omnibus hominibus maiores: reges regum, principes principum, paſtores paſtorum, doctoreſque doctorum. Sunt ſal terræ; lux mundi, ciuitates refugij, cœli quorum protectione tegimur, arietes quos ſequimur, montes ex quibus cœleſtia intuemur. Dediſti eis vt corpus & ſanguinem filij tui in Euchariſtia conſecrarent, & offerrent, & alios ad idem munus ſacerdotes ordinarent. Vt peccata remitterent, oues rationales paſcerent, Eccleſiam regerent, nouam legem promulgarent, miraculis confirmarent, & Patres omnium fideliũ exiſterent. Pro hac ſumma dignitate hominibus collata laudo te Deus meus, & interceſſione tantorum principum, vitam filio ipſorum dignam me facturum eſſe confido.

4. Huic dignitati eis collatæ, ô Deus benigniſſime, fructus ipſorum par fuit, quia gratia tua in illis vacua non fuit. Iſti namque ſancti Apoſtoli laborantes, & pro te paſſiones & mortem ſuſtinentes, falſorum Deorum cultum exciderunt, oraculis dæmoniorum ora clauſerunt, fidem ſeminarunt, radices peccatorum euulſerunt, virtutes inſeruerunt, igne ſpirit⁹ ſui, & amore tui corda hominum accenderunt. Nihil boni eſt in Eccleſia quod non ab ipſis prouenerit. Ab his profecta eſt conſtantia Martyrum, ſolicitudo Pontificum, zelus Doctorum, ſanctitas Sacerdotum, rigor Monachorum, iuſtitia confeſſorum, puritas virginum, & fidelitas omnium iuſtorum. Hi edunt & bibunt in menſa Chriſti filij tui, & venturi ſunt cum illo iudicare duodecim

tribus Iſrael. Obſecro Domine ipſorum charitatem imitemur, vt pacis & gaudij, & ſerenitatis conſcientiæ eorum participes ſimus, & tecum in ſocietate ipſorum in perpetuum regnemus. Amen.

MEDITATIO IV.

De ſanctis Martyribus.

1. PVNCTVM. Poſt ſanctos Apoſtolos, ô Deus fortiſſime, Eccleſia ab Spiritu tuo edocta, iudicat Martyres omni veneratione digniſſimos, quos perfecta charitas in magnum faſtigium ſanctitatis extollit. Si enim maiorem charitatem nemo habet, quàm vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis; quam charitatem illi habebunt, qui vitam ſuam pro te Domino profuderunt, & pro hoſtibus ſuis, à quibus occidebantur, ſummis te precibus exorarunt. Martyres ſunt duces & milites exercitus tui: duces quidem, quia nos ad laborum tolerantiam prouocant. Nam paſſiones martyrum exhortationes martyriorum ſunt, vt imitari non pigeat, quos admirari & laudare delectat. Milites verò, quoniam ipſi pro fide ſub vexillo crucis pugnarunt, & vitam omnibus rebus chariorem, ne te perderent, perdiderunt. Ita ſis, ô Domine, mihi charus, vt ne à te abſtrahar, cuncta libenter amittam.

2. Horum fortiſſimorum militum, ô Deus ſanctiſſime, illuſtris & glorioſa victoria eſt, ſiue fructum eius, ſiue ſubſtantiam conſideremus. Fructus huius victoriæ eſt fidei defenſio atque cuſtodia: nam quam Apoſtoli plantauerunt, Martyres effuſione proprij cruoris ab interitu vindicarunt. Eiſdem cauſſis res gignitur & in eſſe ſeruatur: vnde ſicut fides ſanguine vnigeniti filij tui in Eccleſia genita eſt, ita etiam ſanguine memborũ eius, id eſt, martyrum ab interitu cuſtoditur. Quos tu Do-

mine

Digitized by Google

mine muros Eccleſiæ feciſti, quorum corpora crudelitas dilacerauit, ne in fidem mentium diabolus deſæuiret. At ſubſtantia huius operis eſt admirabilis. Martyrium enim eſt opus perfectiſſimæ charitatis, quo Martyres te, ac veritatem tuam propriæ vitæ præpoſuerunt. Opus inuictæ fortitudinis, quo horrenda tormenta, & acerbiſſimam mortem ęquo animo ſuſtinuerunt. Opus patientiæ, quo ſummam aduerſitatem, & omnium bonorum iacturam pertulerunt. Opus denique religionis, quia ſeipſos corpora & animas in holocauſta conſecrarunt. Sunt hi Ieſu filio tuo quàm ſimillimi. Nam *ſicut rubrum eſt indumentum eius, & ſicut calcantium in torculari*, ita horum indumenta ſeu corpora rubra & proprio ſanguine madida ſunt inuenta. Eorum ô Deus meus merita diligam, & ſequelam concupiſcam, vt licèt tortor vitam non auferat, participationem tamen meriti non amittam. *Iſai. 63. 2.*

3. De Martyrum certaminibus, ô Deus inuictiſſime, dicere poſſumus: *Noua bella elegit Dominus, & portas hoſtium ipſe ſubuertit:* quoniam noua & inuſitata ratione ipſi hoſtes fidei proſtrauerunt. Milites huius mundi gladio & armis, at milites tui aduerſarios in primo conflictu ſolo ſermone ſuperant. Quamobrem dictum eſt illis à filio tuo: *Cùm tradent vos, nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini; non enim vos eſtis qui loquimini, ſed ſpiritus Patris veſtri qui loquitur in vobis.* Verbum ergo tuum quód penetrabilius eſt omni gladio ancipiti, eorum ſermonibus inuolutum principes & reges huius mundi in hoc prælio ſubiecit. Milites ſæculi vincunt, ſi ſint viribus corporis fortiores: milites tui vincunt, quamuis ſint corpore imbecilliores. Illi ſi mortem obeant ſuperantur, iſti etiamſi flammis comburantur, victores efficiuntur. Illi morte pereunt, hi in morte viuere incipiunt. Dictumque eſt illis: *Et capil-*

Iudic. 5. 8. *Matth. 10. 19.*

lus de capite veſtro non peribit: in patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Illi ſi vulnerentur triſtrantur: hi ex doloribus & plagis lætantur, immò & ſępe propter vim amoris, & te faciente, dolorem nō ſentiunt. Hic amor, ô Deus, in corde meo ardeat, vt aduerſitates pro te ſuauiter perferam.

MEDITATIO V.

De ſanctis Pontificibus.

Pſal. 44. 17. 1. PVNCTVM. *Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij,* dictum eſt Eccleſiæ tuæ, Domine Deus, *conſtitues eos principes ſuper omnem terram*, Patres ſunt Apoſtoli: filij principes conſtituti ſunt Pontifices & Epiſcopi. Hi in locum Apoſtolorum ſucceſſerunt, fidem mirum in modum propagarunt, greges tuos doctrina & exemplo pauerunt. Poſſidebant illi quidem diuitias, non vt reconderent, ſed vt in pauperes & mendicos diſperderent. Erant in ſupremo gradu honoris & dignitatis: non vt ei adhærerent, ſed vt eam inſtrumentum lucrandarum animarum efficerent. Habitabant corpore cum ouibus ſuis vt eas docerent, à malis defenderent, & in omni virtute proueherent, ſed cor habebant erectum in cœlis, factum ciuem Sanctorum, & domeſticum Dei. Qui eos miniſterijs iuuamus, ô Domine, cor cœlis ſemper inferre curemus.

2. Facti ſunt à te, ô ſanctiſſime Deus, ſancti Pontifices, actione ſoliciti, & contemplatione præcipui. Ita rebus diſponendis & animabus lucrandis vacabant, vt à tuo conſpectu non diſcederent, nec contemplationem relinquerent. Ita in contemplationem incumbebant, vt nullo modo ad pias actiones, & ſanctos labores torperent. Vxores ducebant ſimul Liam & Rachelem, vt ex illa plurimos filios tibi generarent Deo, & ex

Digitized by Google

iſta lucem & robur & dexteritatem ad laborandum acciperent. Vtraque manu vtebantur pro dextera, & ita plenè tibi & proximis intendebant, ac ſi vnum tantùm iſtorum ad ipſos pertineret. Hæc ſit, ô Deus, vita noſtra, nec prætextu contemplationis deſides eſſe, nec occaſione actionis diſtractionem & rerum diuinarum obliuionem admittere.

3. Erant denique illi ſancti, ô Deus puriſſime, id eſt, tibi conſecrati, & à moribus & deſiderijs ſæcularium penitus vita diſcreti. Non faſtu & phaleris, & ambitione ſæculi lætabantur; non cibis & potibus delicatis ingurgitabantur, non conſanguineos ex pauperum ſubſtantia ditabant, ſed à carne & ſanguine auulſi bona eccleſiaſtica egenis diſtruebant. Erant iuxta ſermonem Pauli *irreprehenſibiles*: erant *hoſpitales, benigni, ſobrij, iuſti, ſancti, continentes, amplectentes eum, qui ſecundum doctrinam eſt, fidelem ſermonem, vt potentes eſſent exhortari in doctrina ſana, & eos qui contradicunt arguere.* Eos Domine vt ſeruos fideles conſtituiſti ſuper bona tua, & qui eos licèt non dignitate, at miniſterio & labore ſectati fuerunt, à te ſuper eadem bona abſque dubio conſtituentur. *1. Tim. 3. 2.* *Tit. 1. 8.*

MEDITATIO VI.

De ſanctis Doctoribus.

1. PVNCTVM. Occurrit nunc, ô Deus ſuprema lux Angelorum & hominum, cœtus ſacer Doctorum: in quibus neſcio an ſcientiam primùm, an acquirendi eam modum ac rationem admirer. Fuerunt illi ſanè ſcientia & ſapientia, & omnium rerum, tum cœleſtium, tum terreſtrium doctrina pleniſſimi, qui diuinæ Scripturæ arcana penetrarũt, & fidei myſteria optime intellexerũt. Hanc ſapientiã non tã indefeſſo ſtudio

(licet huic diligentiſſimè incubuerunt) quam aſſidua oratione, & vitæ puritate & humilitate compararunt; oratione quidem qua à te Deo ſcientiarum Domino ſcientiam ſuppliciter poſtulabant, vitæ verò puritate, qua ſe ſpecula mundiſſima ad ſuſcipiendum tuæ diuinæ lucis radium aptos reddebant. Humilitate demum qua ſe vnus alij, & omnes ſanctæ Eccleſiæ ſenſibus & diffinitionibus ſubijciebant. Huic obſecro columnæ veritatis ſemper ſubijciar, ne veritatis tramitem vnquam deſeram.

2. Nitebantur ſancti Doctores, ô Deus ſummum bonum noſtrum, ſcientiam acquirere, non vt ſcirent, quod eſt vana curioſitas: non vt ſcirentur, quod eſt ridicula vanitas: nō vt aliquid lucrarentur, quod eſt turpis quæſtus. Sed primò vt ſuæ æternæ ſaluti conſulerent, deinde vt proximos ad virtutem iuuarent, inſuper vt fidem propagarent, & Eccleſiam defenderent. Demum vt in his omnibus tuam gloriam quærerent, inde euaſerunt non curioſi, non vani, non opibus perituris diuites, ſed Dei & proximi charitate conſpicui. Qui adijcientes ſcientiam addebant & dolorem: tum ex eo quòd ad votum ſuum non proficiebant, tum quia proximorum emendationem iuxta deſiderium non promouebant, nec Dei gloriam ita longè lateque ac cupiebant dilatabant. Seminabant in lacrymis, & nunc in exultatione metunt. Quorum rectiſſimam intentionem in ſtudijs literarum vtinam ſcirem æmulari.

3. Scientia horum Sanctorum, ô Domine, & alijs & ipſis vtiliſſima fuit. Alijs quidem, quoniam ſuis ſermonibus & ſcriptis tuam Eccleſiam illuſtrauerunt, ſacros Scripturæ ſenſus aperuerunt, fidei myſteria declarauerunt, ignorantiam expulerunt, diabolum & errores eius proſtrauerunt, infideles ad fidē adduxerunt, peccatores ad bonam frugem cōuerterunt, iuſtos in bono

Digitized by Google

prouexerunt, errores hæreticorum conuulſerunt, & veritatem tutati ſunt. Sibi verò metipſis: quoniam *qui docti fuerunt*, *ſurgent* apud te *quaſi ſplendor firmamenti; & qui ad iuſtitiam erudierunt multos*, ſunt *quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates*. Ab his diſcamus, ô Deus, quomodo alijs & nobis vtiles ſimus. *Dan.12.3.*

MEDITATIO VII.

De ſanctis Confeſſoribus.

1. PVNCTVM. Confeſſorum nomine, ô mitiſſime Deus, primùm illos intelligimus, qui in iudicio fidem palàm confeſſi ſunt, & poſt exilia, vincula, tormenta, aut carceres pro hac cauſſa perpeſſos non violenta morte ſublati ſunt, ſed in pace vita perfuncti. Deinde omnes alij, qui nec martyrum nec Pontificum nec Doctorum dignitate aut munere decorati in omni ſanctitate vixerunt, ſiue illi fuerint Sacerdotes, aut ad clerum pertinentes, ſiue religioſi cœnobitæ, aut anachoritæ, ſiue ſæculares qui a perfectione excluſi non ſunt. Meritò autem confeſſores vocantur, quia te confitentur corde, in te credendo, te adorando & diligendo: ore te aſſiduè laudando, & benedicendo, & gratias pro beneficijs agendo: & opere diuinis mandatis & conſilijs parendo, & bonis operibus inſudando. Confitear te ego Deus meus corde & ore & opere, & tribuam tibi gloriam confitendo peccata mea. Hoc enim quoddam genus glorificationis tuæ eſt (iuxta illud: *Fili mi, da gloriam Domino Deo Iſrael, & confitere, atque indica mihi quid feceris*) propria peccata ad confuſionem noſtram & oſtenſionem tuæ miſericordiæ propalare.

2. In ſanctis confeſſoribus, ô ſuauiſſime Domine, elucet maximè cordis puritas & rectitudo. Neque

enim contenti fuerunt exteriùs mandata ſeruare, conſiliorum operibus ſtudere, ſed interiùs in corde rectificando, & mundando vehementer inſudarunt. Horum eſt cogitationes componere, affectus moderari, ſenſus cohibere, propriam voluntatem proterere, iudicium abnegare, & ex corporis afflictatione per ieiunia & vigilias & alia hunc fructum cordis munditię decerpere. Ad hoc orationi & meditationi vacabant, & vitam à curis rerum viſibilium ſegregatam colebāt, vt his præſidijs cor mundum tibi & ordinatum offerrent. Hoc igitur ſit ſtudium meum bonis operibus exterioribus minimè contentum eſſe, ſed ad mortificationem cordis aſpirare.

3. Hi autem, ô Domine, licèt rudes ſint, non ſunt Eccleſiæ & cœtibus proximorum inutiles, immo inueniuntur vtiliſſimi. Quoniam vitę ſuæ puritate tuam indignationem placant, & ſi non verbo, at exemplo efficaciſſimè prædicant, & viam perfectionis, & cœli ſatis peruiam, & cum tua gratia facilem manifeſtant.
Matth. 10. 32. Confitentur illi te coram hominibus conuerſatione ſua, & tu confiteberis illos coram Angelis tuis. Faciet filius tuus illos diſcumbere, & tranſiens miniſtrabit illis. Rogo te per eundem filium tuum vt ab eius cœleſti menſa non excludar.

MEDITATIO VIII.

De ſanctis virginibus, & viduis, & coniugatis.

1. PVNCTVM. Virgines, ô puriſſime Domine Deus, ſunt tibi gratiſſimæ. Quæ corporis integritatem & mentis puritatem ſeruant, & velut initia deſideriorum, & primos ingreſſus cogitationum, quę impudicitiam ſuboleant, ſolerter amandant. Meritò autem eas diligis, quoniā puritatem è cœlo delapſam

Digitized by Google

poſſident, qua fiunt ſimiles Angelis, & eorum obſequium imitantur in terris. Ad hoc enim in puritate ſe continent, vt tibi vacent, & tuum vultum contemplétur. Hæ ita ſunt integritatis amatrices, vt nec pręmijs, nec minis, nec ſupplicijs, nec ipſa morte ab ea potuerint auocari: quam non ad breue tempus, ſed vſque ad finem vitæ, & multæ earum vſque ad ſatis prouectam ætatem nouerunt cuſtodire. Munditiem earum diligamus, ô Domine, & vel minima, quæ caſtitati officiunt, vehementer formidemus.

2. Hanc autem gemmam, ô Deus meus ſanctiſſime, non ſine multis laboribus & curis poſſederunt. Caro enim non poteſt ad vitam cœleſtem efferri, & Angelorum puritatem æmulari, niſi ieiunijs, vigilijs & aſperitate veſtium atteratur, niſi ſenſus cohibeantur, & magna circumſpectio in affectibus præſertim amoris ad alios, & in viſu, & in tactu ſeruetur. Caro concupiſcit aduersùs ſpiritum, vnde ſpiritus validior debet cõcupiſcere aduersùs carnem, vt eam ad ſe trahat, & à deſiderio impuræ delectationis auertat. Sint mihi curæ, ô Domine, puritatis comites, ſine quibus illam omnino poſſidere non potero.

3. At tantus labor, ô largiſſime Deus, maximo præmio non caret. Præmium eſt puriſſima & iucundiſſima obtentio munditiæ, & ſpurcitijs carnis carere, & paſſionibus appetitus effrænatis nequaquam raptari. Præmium eſt quòd virgines ſunt ſponſæ Chriſti filij tui, ipſi & eius matri conformes, in locum Angelorum, vt illi obſequantur in terris ſuffectæ. Hæ ſunt quæ fructum centeſimum ferunt, quæ ſequuntur agnum quocunq; ierit, quæ cogitant quæ tua ſunt, quæ martyribus pares exiſtimantur, quoniam virginitas martyrium eſt, ſi corporis occaſione mitius, ſed laboris diuturnitate moleſtius. Da hoc multiplici præmio illici, & ad puritatem amandam incitari.

4. San-

4. Sanctæ autem viduæ, ô benigniſſime Domine, tibi etiam charæ ſunt. Illæ ſcilicet, quæ orbitatem & ſolitudinem ſuam patienter ſuſtinent, quæ corpus macerant, orationi vacant, caſtitatem ſeruant, mundi faſtum contemnunt. *Quæ*, vt ait ſeruus tuus Paulus, *in bonis operibus teſtimonium habent, filios educant, hoſpitio recipiunt, Sanctorum pedes lauant, tribulationem patientibus ſubminiſtrant, & omne opus bonum ſubſequuta ſunt*. Nec deeſt ſuum coniugibus meritum, qui ſibi fidelitatem ſeruarunt, & caſtitatem in ſuo genere ſeruarunt, & filiorum ac familiæ curam habuerunt, & ſe in pietatis operibus occuparunt. Horum omnium tu Domine, qui neminem deſpicis, merita diligis, & magno præmio afficis, & qui fructu centeſimo delectaris, ſexageſimum & triceſimum minimè reſpuis, vt puſilli conſolemur, & iuxta tenuitatem noſtram, vel modicum quod poſſumus offeramus.

1. Tim. 5.10.

MEDITATIO IX.

De pulchritudine Eccleſiæ quæ ex his omnibus conſtituitur.

1. PVNCTVM. Iam hinc elucet, ô Domine Deus quàm pulchra & perfecta ſit Eccleſia non ſolùm illa cœleſtis, quæ his omnibus cœleſtibus conſtat, ſed hæc etiam in terris degens & militans, quæ eumdem principem habet, & ex ſimilibus membris conſtituitur. Caput eius eſt Chriſtus filius vnigenitus tuus, collum Regina totius orbis Maria, membra ſelectiora viri Apoſtoli, Martyrium pro fide appetentes, Pontifices, & Doctores qui in dignitate non ſeipſos, ſed tuam gloriam quærunt, & in ſapientia humilitatem cuſtodiunt, confeſſores, & Religioſi, & alij iuſti, & ſanctæ fœminæ: qui omnes illos qui iam tecum

regnant, imitantur, & ad eorum præmium aſpirant. Et licèt Eccleſia habeat peccatores fideles, quæ eius membra eſſe noſcuntur, tamen ſuam puritatem non perdit, quoniam illos vt iuſtos & ſanctos faciat, miſericorditer ſuſtinet. Eſt profectò ipſa nigra & formoſa; nigra propter fideles malos, formoſa propter innocentes & ſanctos. Sed veniet tempus quando nigredo euaneſcet, impijs ad ſanctitatem conuerſis, vel ab hac congregatione tua ſeparatis, & in ignem coniectis.

2. Hanc familiam tuam, ô dulciſſime Domine, tu multis ac pretioſis donis multiplicas. Primò doctrinæ veritate, qua de te altiſſimè ſentimus & cœleſtia myſteria cognoſcimus. Secundò legis Euangelicæ puritate, qua ab omni peccato auocamur, & ad omne bonum impellimur. Tertiò ſacramentorum virtute, quibus gratiam abundantiſſimam, & auxilia ad animæ ſanitatem accipimus. Quartò ſacrificiorum valore: nam ipſum filium tuum infiniti pretij ad omne bonum obtinendum offerimus. Quintò orationum efficacitate, qua quidquid cupimus impetramus. Sextò miniſteriorum varietate, qua optimè gubernamur & in omnibus ordinatè procedimus.

3. Eccleſiam etiam longè lateque diffuſam, ô Deus omnipotens, adhuc toto orbe dilatare & propagare non ceſſas. Operuit montes vmbra eius, & arbuſta *Pſ. 79. 11* eius cedros Dei. Extendit palmites ſuos vſque ad mare, & vſque ad flumen propagines eius. Iam in noua regna penetrauit, & nationes barbaras & immanes complexa eſt, quas legis tuæ prædicatione manſuefecit. Neminem nec Æthiopem, nec rudem, nec vilem excludit. Immo per miniſtros ſuos ad imperium tuũ egreditur in exitus viarum, & pauperes & debiles introducit ad ſe, vt cibo cœleſti paſcantur, & ex pauperibus diuites, ex debilibus fortes, ex cæcis videntes, ex

claudis

claudis ceruis velociores fiant. Non es Domine acceptor perſonarum, ſed omnes homines vis ſaluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.

4. Eam tandem, ô Deus fideliſſime, in æternum cuſtodies. Hucuſque in eam inſurrexit diabolus cum ſatellitibus ſuis, & mundus cum regibus ſuis, & ipſa vicit. Si deinceps portæ inferi inſurgant, ſuperabit, & non præualebunt aduersùs eam. Si deſcendat pluuia, & veniant flumina, & perflent venti, & irruant in domum iſtam, non cadet, quia fundata eſt ſuper petram vnigenitum filium tuum, cui tecũ & cum Spiritu ſancto ſit honor & gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.

ORATIO.

DOMINE Deus meus, author ſanctitatis, & origo omnis virtutis, qui vnigenitum filium tuum in mundum miſiſti, vt ex eo ſanctitatem diſceremus, & beatam Virginem Mariam, Sanctosq; omnes qui tecum in cœlo regnant nos præire feciſti, vt quanam ratione eadem ſanctitas Chriſti Domini noſtri imitanda eſſet, ab eorum vita acciperemus, quos ſequentes mundum proterimus, & ſuper affectus noſtros regnamus: obſecro te per infinitam benignitatem tuam, vt geſta eiuſdem Chriſti filij tui Saluatoris noſtri, & Sanctorum omnium, ac Reginæ Sanctorum vitam vtiliter meditari nos facias, & huius conſiderationis præſidio ardens ſtudium perfectionis accendas. Ex illo ſole ſplendidiſſimo non creato, ſed creatore Solis, & ex illa luna pulcherrima, quæ omnem defectum neſcit, & ex illis ſtellis lucidiſſimis lumen ſapientiæ & influxus virtutis nobis obueniat, vt multiplici virtute præparati digni reddamur ad contemplationem efferri, & amore tui ardentiſſimo ſaturari. Amen.

R.P.

R. P.

IACOBI ALVAREZ DE PAZ TOLETANI, E SOCIETATE IESV,

MEDITATIONVM SACRARVM. PARS TERTIA.

De materia Orationis mentalis ad perfectos.

INTRODVCTIO.

PERFECTI *dicuntur, non qui amplius ſpiritu perfici non poſſunt, quod eſt proprium Sanctorum cum Chriſto regnantiũ ſed qui virtutibus moralibus in optimo gradu adquiſitis, & magna puritate mentis adepta idonei ſunt ad oſculum oris, & ad magnam ſponſi familiaritatem admitti. Horum inſtitutum vocatur via vnitiua, quoniam tũ in oratione, tum in alijs, quæcumque operantur, ad illud præcipuè aſpirant, vt ad puriſsimam Dei contẽplationem, & ad perfectam cum ipſo vnionẽ amoris aſcendant. Ad hunc autem ſcopum licet quæcumque conſiderent vtilia ſint, illud tamen apprimè conducit, vt in conſideratione Deitatis & diuinæ bonitatis & largitatis occupentur. Ad hos præcipuè illud Dauidis pertinet:* Vacate & videte quoniã ego ſum Deus. *Vacate, inquam, ab inutilibus cogitationibus, vacate ab affectibus, & deſiderijs terrenis, vacate à* Pſal. 45. 11.

cogi-

cogitationibus rerum viſibilium, & videte oculis cordis ab omni imperfectione purgatis, quoniam ego ſum Deus: quoniam ſolus omnibus emineo, & lucem habito inacceſsibilem. Tunc exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra. Propter me terram & omnes qui terram habitant, deſpicietis; & me dignum ſummo amore cognoſcetis. Materia ergo orationis horum ſunt beneficia diuina, & perfectiones, ſiue mores Dei. Illic amor accenditur, dum anima videt quantis muneribus à Deo ſine ſuis meritis augeatur. Et compellitur diſcere illud ſancti Dauidis. Quis ego ſum Domine Deus, & quæ domus mea, vt præſtares mihi talia? *His verò amor accenſus mirum in modum perficitur, dum anima perſpicit, ille à quo tanta bona recepit, quàm eſt magnus & per ſe dignus amari. Primò conſideranda ſunt beneficia Dei, poſtea perfectiones illius. Quamuis autem hoc ita ſit, viſum eſt nobis primo loco de perfectionibus Dei agere, quæ multa de beneficijs inuoluunt, vt beneficia ipſa preſsiùs & breuiùs exponamus. In perfectionibus autem diuinis explicandis non me ſubtilitatum theologicarum expoſitorem, ſed virorum ſpiritualium adiutorem exhibebo. Nec tam diſtinctionem harum perfectionum ſecundùm rationem à Theologis admiſſam ſequar, quàm diſtincta nomina, quibus ipſæ in diuina Scriptura explicantur, inquiram. Quæ ſi fuerint plura licèt eamdem perfectionem ſignificent, diſtinctas meditatione occupabunt, vt mens ſpiritualis latam materiam*

Materia orationis perfectorũ.

1. Paral. 17.16.

habeat,

Digitized by Google

habeat, vt cum iucunditate & vtilitate diſcurrat. Tū Domine Deus magnus & excelſus, da vt de te digna concipiam, digna loquar, & cor meum & corda legentium & contemplantium ad tui amorem accendam.

DE PERFECTIONIBVS DIVINIS.

DECAS I.

LIBVIT hanc tractationem in decades diſtribuere, vt ad finem decem conſiderationū animus habeat, vbi quieſcat; & ſi aliquantulum intepuerit, à ſequente decade quaſi a principio noui itineris ardentiùs incipiat. Singulas etiam ſectiones cuiuſque decadis non iam meditationes, ſed contemplationes vocabimus, non quia hæc, a non habentibus donum contemplationis meditari non poſſint, ſed quia in his potiùs perfecti ad actum contemplationis euehuntur, & ipſa ſunt aptiſſima contemplari. Primò ergo anima contempletur, quòd Deus eſt. 2. Quod eſt ſpiritus. 3. Quod eſt ſimplex. 4. Quòd eſt immortalis. 5. Quòd eſt perfectus. 6. Quod eſt infinitus. 7. Quod eſt immenſus. 8. Quòd eſt immutabilis. 9. Quod eſt æternus. 10. Quod eſt vnus.

CONTEMPLATIO I.

De eſſe Dei.

Ego ſum qui ſum: ſic dices filiis Iſrael: Qui eſt, miſit me ad vos. Exod. 3.14.

1. PVNCTVM. Hoc breue verbum: Deus eſt, ô ſumme ac infinite Deus meus, eſt vnica conſolatio

iuſtorum, & maxima lætitia cordis eorum. Audiunt enim atque cognoſcunt in hac rerum vniuerſitate eſſe vnum primum principium, primam cauſſam, primumque motorem, à quo vniuerſa dependent: & hic tu ipſe es. Hoc profectò vniuerſæ creaturæ clamant, quæ inter ſe optimè diſpoſitæ, & in vno eodemque orbe connexæ, & ad vnum finem ordinatæ dicunt: *Ipſe fecit nos, & non ipſa nos.* Hoc ipſe mundus ex his omnibus coagmentatus prædicat, qui ſuæ pulchritudinis & varietatis rerum contemplatorem docet his verbis: *Quis ignorat quòd omnia hæc manus Domini fecerit.* Hoc & ego ipſe manifeſto ex tot partibus, ſenſibus, viribus, venis, arterijs, oſſibus, neruis membriſque compoſitus, & non tantum ex corpore, verum & ex ſpiritu temporis momento per omnia vagante, & liberi arbitrij capace conſtitutus, quibus teſtor eſſe aliquem principem atque factorem, a quo hęc omnia recipio. Hoc denique (ne omnia attingamus) mundi perturbationes & hominum calamitates affirmant, eſſe ſcilicet aliquem cuius ſit his omnibus poſſe remedium afferre. In quibus *hoc ſolum habemus reſidui, vt oculos noſtros leuemus ad te.* Hoc ergo Domine, euidens & lumine ipſo naturali apertum eſt, te eſſe, & omnino impoſſibile eſſe, ac repugnantiam inuoluere te non eſſe. Quia ſublata prima cauſſa, à qua omnia dependent, nihil eſſet; vnde res eſſent & non eſſent ſimul, quod ſubſiſtere non poteſt. Habeo ergo cauſam primam, à qua dependeo Deum quem adoro: Dominum cui ſeruio, & nihil mihi curæ eſt de alijs, dummodo tibi placeam, & tuam in meis operibus voluntatem perficiam.

Pſal. 99. 3. *Iob 12. 9* *2. Paral. 20. 12.*

2. Certum ergo, & manifeſtum eſt, ô magne Deus, te eſſe, ſed obſcurum & occultum valde quidnam ſis. Obſcurũ, inquã, nobis rudibus & puſillis, cũ tamẽ per ſe clariſſimum ſit. Nihil clarius ſole, oculis au-

tem

tem caligantibus nihil obſcurius. Ita prorſus nihil notius tua eſſentia & natura, nobis verò ignorantibus nihil ignotius. Habemus tamen verba tua, ex quibus noſcamus te. Tu enim dixiſti: *Ego ſum qui ſum.* Tu itaque es qui es. Quid breuius: *Sum, es*; ſed quid longius, quid plenius, quid mirabilius? Tu namque es ipſummet eſſe, ſeu ipſum ens, non coarctatum, non limitatum, non circumſcriptum, omne eſſe continens, & omne non eſſe, ac nihil excludens. Sicut enim omnino nihil habet de eſſe, ſed eſt mera negatio eſſentiæ & exiſtentiæ, ita è contra tu qui es ipſum eſſe, nihil penitus habes de non eſſe. Nihil, inquam, habes de non eſſe, nec actu, nec potentia; nec ſecundum veritatem, nec ſecundum noſtram apprehenſionem. Quia ſicut impoſſibile eſt cogitare, quòd lux ſit tenebra, iam enim non cogitaremus lucem; ſic impoſſibile eſt cogitare quòd tu, qui es omne eſſe & ipſum eſſe, non ſis.

3. Es igitur, ô Domine Deus meus, ipſum eſſe puriſſimum, & ſimpliciſſimum, & actualiſſimum. Eſſe omnimodè primum, & à nullo acceptum, quod de nihilo nec ab alio eſſe potes. Nam quid rogo eſſet per ſe, ſi tu qui es ipſum eſſe, non eſſes per te, & à te. Es ipſum eſſe carens omnino non eſſe, ac proinde numquam incipiens, numquam deſinens eſſe. Es eſſe nihil in ſe habens niſi quod eſt eſſe, ac proinde cum nullo cõpoſitũ, ſed ſimpliciſſimũ. Es eſſe nihil habens poſſibilitatis, quia ſic haberes aliquid de nõ eſſe, atq; adeò es ſummè actualiſſimum. Es eſſe nihil participãs defectus aut diuerſitatis, & ideo ens perfectiſſimũ & vnum. *Ex Bonau. in itinerar. cap. 5.*

4. Non ſolùm ob generalitatem eſſendi, ô Deus ſanctiſſime, & qui es omne ens, vocaris ipſum eſſe, & dicis: *Ego ſum qui ſum.* Verùm ob independentiam eſſendi: quia nimirum à nullo eſſe habes, omnia verò habent eſſe à te. Quare Iob de te ait: *Ipſe enim ſolus*

Iob 23. 13. *eſt, & nemo poteſt auertere cogitationem eius*; *& anima* id eſt, voluntas eius, *quodcumque voluit, hoc fecit*. Numquid Domine non ſunt cœlum & terra, & homines & cuncta animantia? Numquid non Sapiens Sap. 1. 14 dicit: *Creauit vt eſſent omnia?* Quomodo igitur tu ſolus es qui es? Sed aliud eſt eſſe, aliud principaliter eſſe: aliud mutabiliter, aliud immutabiliter eſſe. Hæc quidem omnia ſunt, ſed principaliter non ſunt, quia à ſemetipſis non eſſe habent, & niſi à te eſſe acciperent, & conſeruarentur, eſſe non poſſent.

Ex Gre. 16. mor. c. 16. 5. Tu etiam, ô Deus perfectiſſime, es ipſum eſſe ob perfectionem eſſendi. Si enim cœlo terra comparata eſt inſtar puncti, & quaſi nihil eſt: ita omnis creatura ſi tecum conferatur nihil eſt, & ſuum eſſe eſt non eſſe. Si tibi coniungamur, ſumus, viuimus, ſapimus. Si tibi comparemur, nec ſapimus, nec viuimus, nec omnino ſumus. Noſtrum enim eſſe à te acceptum exiliſſimum Ex Dionyſ. 1. de cōtempl. c. 40. eſt: tuum autem eſſe omne eſſe eſt. Tuum eſſe eſt vita actualiſſima vita, ſapientia infinita, incircumſcriptibilis pulchritudo, deliciosiſſima beatitudo, immenſa dulcedo, omnipotens virtus, interminata iucunditas, ſupermundiſſima ſanctitas, ſuperopulentiſſima bonitas, inuiolabilis veritas, amor immenſus, lux illimitata, & quidquid deſiderabilitatis, amabilitatis, & amænitatis cogitari poteſt, cum infinita plenitudine reperitur in te, ſiue tu ipſe es.

6. Denique, Domine, vt de eo eſſe quod nullum habet finem loqui finiam, tu es quaſi mare, & abyſſus & pelagus eſſendi, vt ſicut à mari manant omnes aquæ, & ab illo pendent, & in ipſum reuertuntur; ita & tu es pelagus totius eſſe. A te inuiſibilia & viſibilia, magna & parua effluunt, à te dependent, & in te refluunt: & eatenus ſunt, quatenus aliquid tui eſſe participant. Si exigui riuuli & in tua comparatione nullius momēti tales ſunt, ô Deus meus, pelagus omnis eſſentiæ &

exiſten-

exiſtentiæ, & bonitatis & perfecti, tu qualis quantuſque eris? Certè ego nihil ſum, me igitur deſpiciam: tu autem es ipſum eſſe; te ergo in ſummo pretio habeam & diligam. Omnia nihil ſunt, ab eis tamquam à locis ſterilibus fugiam: tu es pelagus omnis entitatis & bonitatis; tibi ergo adhærere decernam.

CONTEMPLATIO II.

De ſpiritalitate Dei.

Spiritus eſt Deus; & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare. Ioan. 4. 24.

1. PVNCTVM. O Deus ſuperamandiſſime, tu es ſpiritus, id eſt, immaterialis, & incorporeus. Non habes carnis vilitatem, nec corporis humilitatem, ſed es ſpiritualis quædam ſubſtantia ab omni corporum imperfectione ſeiuncta. Diceris omne ens, ſeu id quod eſt: non quia ſis quaſi coaceruatio omnium entium (quis enim niſi inſanus id cogitaret) ſed quia es ens perfectiſſimum, & cauſſa omnium entium, vniuerſam eorum perfectionem habens, & omnem imperfectionem excludens. Hinc manifeſtè conſtat te eſſe immaterialem. Quoniam entium materialia ſeu corporea ſunt omnium imperfectiſſima, immaterialia autem perfectiora. Cùm verò tu ſis ens omnium entium nobiliſſimum, ſequitur quòd vilitate materiæ careas, & omnibus corporibus & ſpiritibus à te creatis eminentior exiſtas. Nos rudes & imperiti vix niſi corporea cogitamus, at ſi animum ad altiora tollimus, apertè videbimus res, quo corpulentiores, eo eſſe imperfectiores & imbecilliores; & quo ſubtiliores & ſpiritualiores, eo eſſe perfectiores & robuſtiores: vt patet in fulmine, quo nihil in ſubſtan-

tijs corporeis ſubtilius, nihil terribilius. Tu ergo qui & perfectiſſimus & fortiſſimus es, etiam immaterialiſſimus es, & planè ſpiritus ſuper omnia amandus, & omni veneratione colendus.

2. Si ſpiritus es, ô Deus ſupercolendiſſime, non poſſum te aut oculis corporalibus aſpicere, aut auditu audire, aut alio ſenſu corporis percipere: quoniam ſenſus ſola materialia & corporea ſentiunt: at poſſum te oculis mentis contemplari, & aure cordis audire, & brachijs puriſſimi amoris amplexari. Materialia non ſunt in te Deus meus. Non enim ſpeciem corporis, non decus temporis, non candorem lucis, non colorem, non dulcium melodiarum cantus, & quæcumq; dulceſonantia, non florum & vnguentorum, vel aromatum odores, non mella & manna guſtui delectabilia, non cætera ad tangendum & amplexandum amabilia, nec omnia alia ſenſibus his ſubiecta quæro, cùm te Deum meum quæro. Et tamen cum te quæro, quæro nihilominus quamdam lucem ſuper omnem lucem, quam non capit oculus: quamdam vocem ſuper omnem vocem, quam nō capit auris: quemdam odorem ſuper omnem odorem, quem non capit naris: quemdam dulcorem ſuper omnem dulcorem, quem non capit guſtus: quemdam amplexum ſuper omnem amplexum, quem non capit tactus. Iſta tua lux fulget ô Domine, vbi locus non capit: iſta vox ſonat, vbi ventus non rapit: odor iſte redolet, vbi flatus non ſpargit: ſapor iſte ſapit, vbi non eſt edacitas: amplexus iſte tangitur, vbi nō diuellitur. Sēſus ergo corporis, qui te nō percipiūt, cohibeā: & animi quibus perciperis, exacuā.

3. Nec me mouet, ô Deus ſuauiſſime, quòd ſcriptura tua tibi corporum proprietates, & membra, & actiones corporales attribuit. Id enim facit vt nobis materialibus per materialia, tua ſpiritualia demonſtret. Diceris enim *excelſior cœlo* propter eminentiam

tuæ

tuæ Deitatis: *profundior inferno* propter perfectionem ſapientiæ; *longior terra*, propter durationem æternitatis: *& latior mari* propter latitudinem charitatis. Oculi tui ſunt intellectus ad videndum, aures miſeratio ad ſubueniendum: odoratus facultas ad diſcernendum, guſtus virtus ad bonum amplectendum, manus potentia ad operandum. Stas propter fortitudinem, ſedes propter immmobilitatem. Hæc omnia in te ſpiritus ſunt: fac me, ô Deus meus virum ſpiritualem, qui ſpiritualia cogitem, & in illa affectibus ferar. Da mihi vt te adorem in ſpiritu & veritate: non vt actus latriæ exteriores deſpiciam, ſed vt illis actus interiores adiungam, & te verum Deum ſemper agnoſcam. Amen. *Iob* 11. 8

CONTEMPLATIO III.

De ſimplicitate Dei.

Eſt enim in illa ſpiritus intelligentiæ ſanctus, vnicus, multiplex. Sapient. 7. 22.

Auguſt. legit, ſimplex, multiplex. *epiſt.* 102

1. PVNCTVM. Vocaris, ô Domine Deus meus, à ſanctis tuis Doctoribus ſimplex. Qua voce notatur naturam tuam eſſe omnis compoſitionis & multiplicitatis expertem. Quod enim ex aliquibus componitur, ea præſupponit, & cauſſam habet, quæ ea diuerſa vniat, & in vnum coaleſcere faciat. Tu autem es primum ens, & omnium prima cauſſa; quomodo ergo poteris eſſe compoſitus? In te ergo non ſunt partes ex quibus integer euadas, quoniam hoc eſt proprium corporum in quorum vnoquoq; diuerſæ partes ſignātur. Tu autem non es corpus (vt vidimus) ſed puriſſimus ſpiritus. In te nō eſt corpus & anima, aut materia & forma, quia cùm in te nihil ſit imperfectū, quale eſt corpus, qualis eſt materia, totus (vt ita dicam) es ani-

mus, totus es forma. In te denique non ſunt accidentia ſicut in nobis. Homo enim per ſe eſt homo, per aliud verò quod ſibi accidit, eſt ſapiens, aut bonus, vnde poteſt ſine ſapientia & bonitate & aliis huiuſmodi ſubſiſtere, aut ſine illis cogitari. At tu per ipſum eſſe tuum es ſapiens & bonus, iuſtus & miſericors, & reliquæ perfectiones tuæ. Non tui aliquid optimum habes, ſed vnum optimum totus. Et qui te aut iniuſtum, aut immiſericordem cogitat, te proculdubio non cogitat, quia ipſa iuſtitia & miſericordia tua eſt ipſa ſubſtantia tua, ac ipſum eſſe tuum.

2. In te, ô Domine, non ſunt duo Deus & Deitas, ex quibus conſtituaris; ſed idem Deus quod Deitas: idem Deitas quod Deus. Quare meritò diceris non
Ioan. 14 6. ſolùm verus & viuens, ſed etiam ipſa *via, veritas, & vita.* Nec ſunt duo ſubſtantia tua & eſſe tuum, ſed idem omnino ſunt in te eſſentia, & eſſe, quia tua eſſentia eſt ipſummet eſſe tuum, quo actu es. Itaque es non ſolùm vnus, vt homo eſt vnus, & Angelus eſt vnus, ſed etiam es ſimplex, cùm nullam partium aut perfectionum compoſitionem admittas. Res enim quo perfectiores, eo ampliùs à multiplicitate elongantur, & ſimpliciores exiſtunt: Angelus namque eſt ſimplicior homine, & Archangelus Angelo, & ſic aſcendendo ſemper ad maiorem ſimplicitatem peruenimus. Cùm igitur tu Domine ſis omnium perfectiſſimus, infertur quòd ſis actualiſſimus & ſimpliciſſimus. Immo hoc adeò ſingulariter tibi competit, vt nulla res creata inueniatur omnino ſimplex, & quæ omnem compoſitionem excludat.

3. Contemplor itaque te Domine, vt ſubſtantiam ſimplicem, ſed non pauperem: nam per eſſe tuum tibi & omnibus ſufficiens es, vt ſubſtantiam incompoſitam, ſed nõ indigã; quia tu es tibi omnia, & extra te nullo opus habes. Nam hoc quod dico incompoſi-

tum

tam non eſt carentia aut negatio alicuius perfectionis (licet à nobis aliter explicari non poſſit) ſed eſt perfectio, quæ à te imperfectionem & indigentiam rerum compoſitarum tollit. Si daretur vna gemma puriſſima, atque pulcherrima, quæ ſimul eſſet adamas, & carbunculus, & ſmaragdus, & ſaphyrus, & topazius, & cætera quæ in opibus computantur, quàm pretioſa eſſet & admiranda. O igitur ſubſtantia ſimpliciſſima, quæ omnia es, quàm nobis diligenda & ſuper omnia æſtimanda exiſtis. Tu es ſapientia, tu bonitas, tu iuſtitia, tu omnis alia vera perfectio. Tu es purus, integer, perfectus, conſtans tibi: nihil de temporibus, nihil de locis, nihil de rebus trahens, nihil ex te deponens ex eis, non habens quod ad numerum diuidas, non quæ colligas ad vnum. Vnus quippe es, ſed non vnitus. Non partibus conſtas vt corpus; non affectibus diſtas vt anima: non formis ſubſtas vt omne quod factum eſt. Ego autem Domine hanc tuam ſimplicitatem æmulor, & intentione ſimplex & pius eſſe cupio, vt in omnibus cogitationibus & deſiderijs & operibus meis nihil niſi te ſolum quæram, te ſolum ſitiam. Amen.

CONTEMPLATIO IV.

De immortalitate Dei.

Qui ſolus habet immortalitatem, & lucem inhabitat inacceſſibilem. 1. Tim. 6. 16.

1. PVNCTVM. O Deus meus ſimpliciſſime, immortalis es, & mori non potes. Reges huius ſæculi moriuntur, & famulos ſuos in ipſis ſperantes vacuos & ſua ſpe fruſtratos relinquunt. *Omnis* enim *potentatus breuis vita. Breuem languorem præcidit medicus;* *Eccli.* 10. 11.
ſic & Rex hodie eſt, & cras morietur. At tu Rex noſter

 num-

numquam nos deſeres, quia mori non poteris. Quid mors? An non ſeparatio animæ à corpore? Sed tu ſimpliciſſima ſubſtantia es, nec corpore & anima conſtas. Ergo natura tua immortalis es. Quod ſi nomine mortis intelligamus defectum eſſendi, qua ratione animæ noſtræ & Angeli, & cœli mortales dici queunt, quoniam à te poſſunt in nihilum redigi. Nec ſic mortalis es, quoniam immutabilis es: & deſinere non poteſt quod non poteſt mutari, cùm deſinere, mutari ſit. Tu ergo naturaliter & eſſentialiter es immortalis; alia autem eatenus immortalia ſunt, quatenus à te cõſeruantur, & numquàm ne deficiant, deſeruntur.

2. Solus etiam, ô Domine, immortalis vocaris, & meritò, quoniam cætera omnia quantumuis incorruptibilia nonnullam mortem ſubeunt, quatenus ex vno in aliud mutantur. Si enim anima fiat ſapiẽs, in ea moritur ſtultitia, & ſi iterum ad obliuionem eorum quæ didicit, redeat, in ea moritur ſapientia. Sic in Angelis & in corporibus cœleſtibus aliquas mutationes, & conſequenter aliquas mortes reperiemus eorum quæ mutatione decedunt. At tibi ſubſtantiæ ſimpliciſſimæ Deo nihil poteſt accedere, & ab eo quod eſt in te nihil poteſt decedere; & ideo mortem atque interitum neſcis.

3. Mors autem omnium horribiliſſima, ô Deus vita mea, eſt mors peccati. De qua dictum eſt: *Anima enim quæ peccauerit, ipſa morietur. Et non eſt in morte qui memor ſit tui. Et intrauit mors per feneſtras noſtras.* Huic morti tam homines quam Angeli ſubſunt. Homines quottidie peccamus, & dicimus: *Dimitte nobis peccata noſtra.* Angeli mali peccauerunt: & boni peccare potuerunt. Tu autem ſolus es impeccabilis, cuius voluntas eſt regula bonitatis, cuius opus exemplar ſanctitatis. Hæc igitur mors longè etiam eſt à te. Per immortalitatem tuam oro te Domine, vt ego mortẽ

Ezech. 18. 20. Pſ. 6. 6. Ierem. 9 21.

iu-

iuſtorum ſolùm moriar, & à morte peccati ſemper eripiar.

CONTEMPLATIO V.

De perfectione Dei.

Eſtote ergo & vos perfecti, ſicut & Pater veſter cæleſtis perfectus eſt. Matth. 5. 48.

1. PVNCTVM. O Deus meus immortalis, tu es perfectiſſimus, & omnis perfectionis rerum origo. Quidnam eſt perfectum? Illud certè cui nihil deeſt. Sicut autem rerum, ita etiam ſunt perfectionum gradus. Nam aliquis eſt perfectus diſcipulus, cui nihil deeſt ingenij & ſolicitudinis vt diſcat. Sed longè maior eſt perfectio magiſtri, cui nihil deeſt, vt diſcipulos erudiat: & adhuc multo potior eſſet perfectio Doctoris, cui nihil deeſſet, vt ipſos magiſtros doceret. Similiter magna eſt perfectio eius cui nihil deeſt prudentiæ, & zeli & charitatis & miſericordiæ, & cæterorum vt ſit Epiſcopus: in immmenſum tamen maior eſt perfectio eius, cui nihil deeſt, vt ſit ſummus totius Eccleſiæ Pontifex. Et idem in dignitatibus reipublicæ ſæcularis conſiderari poteſt. Quam immenſa ergo & incomprehẽſibilis erit, Domine, perfectio tua, cui nihil deeſt vt ſis Deus, Rex regum, & Dominus dominantium, & Creator vniuerſi, & innumerabilium mundorum, quos poſſes creare.

2. Sed ita es perfectus, ô Deus meus, vt omnes perfectiones, ſiue exiſtentes ſiue poſſibiles in te contineas. Nam pefectionum quædam vocantur ſimpliciter perfectiones, quæ nihil habent imperfectionis admixtum, & melius eſt ipſas eſſe in vnoquoq; quàm non eſſe. Hæ autem omnes ſecundum eſſentiam ſunt in te. Vnde verè & eſſentialiter es ſapiens, bonus, potens,

iuſtus

iuſtus, & miſericors, ſanctus & purus, & quidquid aliud in perfectionibus numeratur. Hæc autem omnia non ſunt in te diuiſa, ſed vno eſſe tuo, & vna perfectione contenta. Illud enim eſſe tuum eſt ſapientia & bonitas tua, & omne quod in te eſt, ſeu quod tu es. Has ergo perfectiones tamquam ab abyſſo illarum, & à fonte ipſarum emendicare conſtituo: vt tu ſapientia erudias me, & bonitas ſanctifices me.

3. Aliæ ſunt perfectiones, ô Domine, non ſimpliciter tales, quæ admixtam habent imperfectionem, vt ratiocinari, & diſcurſu & labore veritatem eruere, & alia quę in nobis ſunt & in rebus corporeis. Hę autem etiam ſunt & in te eminentiori modo, & tamquam in in cauſſa omnium, quia eo quòd alijs communicas, carere non potes. Sunt, inquam, hæ in te ſine vlla imperfectione, non modo corruptibili & creato, ſed incorruptibili & increato: non diſtinctæ, ſed in vna virtute tuæ potentiæ vnitæ: non mortuæ, ſed viuæ. Quare Euangeliſta tuus ait: *In ipſo vita erat.* Et per alium quemdam à te afflatum dixiſti: *Et pulchritudo agri mecum eſt.* Et Moſi dixiſti: *Ego oſtendam omne bonum tibi.* Quoniam qui te viderit, omnem perfectionem videbit. Sim & ego perfectus, ſicut & tu Pater cœleſtis perfectus es. Vt ſcilicet ad ſimilitudinem tuam enitar, vt nihil mihi deſit ad hoc quod tibi placeam, & ſecundum meam vocationem ſanctè viuam. Amen.

Ioan. 1. 4. *Pſal. 49 11.* *Exod. 33 19.*

CONTEMPLATIO. VI.

De infinitate Dei.

Et magnitudinis eius non eſt finis. Pſal. 144. 3.

1. PVNCTVM. O Deus perfectiſſime, magnitudo tua natura tua eſt & perfectio tua: neque vno Deus, & alio magnus es, ſed eadem natura ac Deitate es Deus & magnus. Si ergo magnitudo tua eſt infinita, pariter

riter

ꝛiter & natura & Deitas tua eſt infinita. Non quidem infinita, quaſi non conſummata, ſicut dicimus domum ſemifactam nondum eſſe finitam, ſed infinita quaſi nullum terminum perfectionis & pulchritudinis & amabilitatis habens, ſed quamcumque perfectionem & pulchritudinem à nobis conſideratam in infinitum excedens. *Verè magnus es, & non habes finem,* Baruch 3.25. nec quis poterit aliquid perfectionis contemplari, quod tu non includas, & in infinitum poſt te relinquas. Nam tu es ipſum eſſe in nullo receptum, ſed per te ſubſiſtens, immixtum & purum. Eſſe autem quod in nullo recipitur, conſequens eſt vt ex nulla parte limitetur.

2. Nec ſolum, ô Domine, eſſentia tua, verùm & multiplici perfectione tua infinitus es. Perfectiones enim tuæ nec ſunt à tua diuina natura diſcretæ, nec aliqua inæqualitate diſtinctæ. Sed tanta eſt ſapientia, quanta eſt natura: tanta pulchritudo, quanta ſapiẽtia; tanta bonitas, quanta pulchritudo. Si omnia in te paria ſũt; omnia quoque infinita ſunt. Es ergo ſapientia infinitus, bonitate infinitus, iuſtitia & miſericordia infinitus. Es mare quoddam eſſentiæ & perfectionis, in quo Rom. 11. 33. ſunt omnia bona, nullum terminum habens, a quo licet bona & bona, & miſericordias & miſericordias conſequamur, certum eſt, quia numquam tuam infinitam perfectionem exhauriemus.

3. Hoc autem quod eſt, te eſſe infinitum, proprium, ô Deus meus, eſt perfectionis tuæ. Res aliæ omnes finitæ ſunt: & ſicut magnitudinis tuæ non eſt finis, ita paruitatis earum non eſt finis, quia de ſe nullum eſſe habent, de quo glorientur. Creaturæ illæ magnæ & mirabiles (ſpiritus cœleſtes dico) in negotio perfectionis naturæ ſuæ, finitæ ſunt. Supremus Seraphim quãuis adeò gradibus perfectionis emineat, audit quod Iob 38. 11. dictum eſt mari: *Vſque huc venies, & non procedes amplius,*

plius, & hic confringes omnes fluctus tuos. Omnia circumdediſti terminis tuis, omnibus poſuiſti vectes & oſtia, ab ipſa creaturarum natura requiſita, ne vltra perfectione prodirent. Tu ſolus nullum terminum habes. Es, ô Domine, quaſi orbis infinitus, in cuius centro totus mundus eſt, circumferentia autem nuſquam eſt. Totus, inquam, mundus viſibilis &
Iſai. 40. 15. inuiſibilis ad te collatus eſt inſtar puncti. *Ecce gentes quaſi ſtilla ſitulæ, & quaſi momentum ſtateræ reputatæ ſunt. Ecce inſulæ quaſi puluis exiguus. Omnes gentes quaſi non ſint, ſic ſunt coram te: & quaſi nihilum reputatæ ſunt.* Tuam itaque infinitatem adoro, & abſque vllo limite (ſi fieri poſſet) te amare cupio.

CONTEMPLATIO VII.

De immenſitate Dei.

Numquid non cœlum & terram ego impleo, dicit Dominus. Ierem. 23. 24.

1. PVNCTVM. O Deus infinite, tu immenſus es, quia in omnibus es rebus, & in omnibus locis, non ab illis incluſus, ſed ea omnia tua maieſtate & ma-
Pſal. 138. 8. gnitudine includens. *Si aſcendero in cœlum, tu illic es: ſi deſcendero in infernum, ades. Si ſumſero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris: etenim illuc*
Iſai. 66. 1. *manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua. Cœlum tibi ſedes eſt, terra autem ſcabellum pedum tuorum. In*
Act. 17. 28. *te vno viuimus, mouemur, & ſumus.* Tu cauſſa omniũ es, non tantum vt ſint, ſed etiam vt conſeruentur, & in eſſe permaneant: vnde ea tua virtute contingis & penetras. Cum autem virtus tua idem omnino ſit quod ſubſtantia tua, & eſſe tuum. Si virtus tua in omnibus rebus eſt, tu quoque omnibus ades, & dummodo ſint, à te longè eſſe non poſſunt.

2. Po-

2. Potius dicerem, ô Domine, quod omnes creaturæ, & omnia loca ſunt in te. Quoniam omnem creaturam contines, omni creaturæ ades, & extra illam in infinitis ſpatijs, ſi illa imaginemur, exiſtis. Non quidem quaſi in illis ſpatijs extra mundum ſint aliæ res, aut alij mundi in quibus ſis, ſed quia datis illis ſpatijs in temetipſo es: & nihil poſſumus cogitatione apprehendere, cui non præſentiſſimus adſis. Conſtituo ergo in conſpectu ſpiritus mei vniuerſam creaturam; & facio vnam maſſam grandem diſtinctam generibus ſanè finitam: te autem Domine ex omni parte ambientem eam & penetrantem, ſed vſquequaque infinitum & immenſum. Tamquam ſi mare eſſet vbique, & vndique per immenſa ſpatia infinitum ſolum mare: & haberet intra ſe ſpongiam quamlibet magnam, ſed finitam tamen: plena eſſet ſpongia illa ex omni parte ſua immenſo mari. Sic creaturam tuam puſillam te infinito plenam, & intra te incluſam conſidero, & exclamo: Ecce Deus, & ecce quæ creauit Deus, & ecce quomodo ambit, & implet ea. Es ergo, ô Deus meus, immenſus, quia vbique es, & in omnibus rebus, & in omnibus locis, & extra omnes res, & extra omnia loca es. *Si ad Orientem iero*, ait Iob, *non appares, & ſi ad Occidentem, non intelligam te. Si ad ſiniſtram, quid agam? non apprehendam te. Si me vertam ad dexteram, non videbo te.* Tu quippe creator meus in parte non es, quia vbique es. Et tunc minus inueniris, quando qui vbique es, in parte quæreris. Incircumſcriptus es, & omnia intra temetipſum habes: quæ tamen implendo circumdas, & circumdando imples, & trãſcendendo ſuſtines, & ſuſtinendo tranſcendis.

Iob 23. 8
Ex Gre. 26. mor. c. 25.

3. Sed quomodo, ô Deus meus immenſe, vbique es? Certè per eſſentiam, præſentiam, & potentiam. Per eſſentiam quidem, quia tua diuina ſubſtantia ac natura ſecundùm ſeipſam, & ſecundùm ſe totam omnib.

rebus

rebus adeſt, multo verius & intimius, quam ipſæ ſunt
Iſai. 6. 3. in ſe. *Plena eſt omnis terra*, immo & omne cœlum, &
quidquid eſt *gloria tua*. Gloria autem tua non eſt aliud
quàm natura, & ſubſtantia tua. Hæc igitur omnia cõtinet, omnia replet. Itaque ſicut anima eſt in toto corpore tota, & in qualibet corporis parte tota; multo intimius quam ipſum corpus eſt in ſe. Sic & tu Domine totus es in toto vniuerſo, & totus in quolibet loco, & parte illius, non quod ſis anima vniuerſi, cui vt forma vniaris, ſed quia ſis author vniuerſi, cui per teipsũ omnem perfectionem tribuis. Per præſentiam verò es in omnibus, quia omnia proſpicis, omnia intueris, nihil eſt tam obſcurum, quod tuum aſpectum prætereat, nihil tam occultum, quod tuum aſpectum prætereat,
Prou. 15. 3. nihil tam occultum, quod tuos oculos fugiat. *In omni* enim *loco oculi tui contemplantur bonos & malos*. Per potentiam tandem, quia cuncta ſuſtines, omnia tueris, vniuerſis rebus prouides, & quidquid eſt; à te, & per te, atque in te ſubſiſtit.

Ex Bernard. homil. 3. ſuper Miſſus eſt. 4. In animabus autem noſtris, ô dulciſſime Deus, præter hos modos aliter etiam es. Nam in irrationabilibus creaturis ita es, vt non capiaris ab eis. A rationabilibus autem omnibus capi potes per cognitionem; à bonis verò etiam caperis per amorem. Es itaque in illis infundendo gratiam, efficiendo virtutes & dona. Es in illis immittendo lucem, adijciendo feruorem, excitando deuotionem, impellendo ad magna & ſublimia virtutis opera. Vnde vnigenitus tuus dixit:
Ioan. 14. 23. *Qui diligit me, ſermonem meum ſeruabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & manſionem apud eum faciemus*. Es in illis ita, vt etiam ſis cum ipſis propter concordiam voluntatum. Nam dum illi ſuas voluntates ita iuſtitiæ ſubdunt, vt te non dedeceat velle, quod ipſi volunt, per hoc quod à tua voluntate non diſſentiunt, te ſibi ſpecialiter iungunt. Angeli ſanè quodam-

modò

modo ſunt in nobis. Nam vt quidam ex tuis Prophetis ait: *Angelus qui loquebatur in me:* at non ſicut tu illabuntur nobis. Ineſt Angelus ſuggerens bona, non ingerens; ineſt hortans ad bonum, non bonum creans. At tu, ô Deus, ſic ines, vt afficias, vt infundas, vel potius vt infundaris, & participeris, ita vt vnum proinde cum noſtro ſpiritum eſſe dicere quis non timuerit, etſi non vnam perſonam vnamve ſubſtantiam. Nam qui *adhæret tibi, vnus ſpiritus eſt.* Angelus eſt cum anima, tu in anima. Ille vt contubernalis animæ ineſt, tu vt vita. Itaque ſicut anima videt in oculis, audit in auribus, odorat in naribus, in faucibus guſtat, tangit in toto reliquo corpore: ſic & tu diuerſa in diuerſis ſpiritibus operaris: & in alijs amantem, in alijs cognoſcentem, & in alijs mira operantem te exhibes. Zach. 1. 9. 1. Cor. 6. 17.

5. Adhuc tandem, ô ſuauiſſime Deus, duobus alijs modis es in nobis. Nam quia Verbum tuum carnem noſtram induit, Deus nobiſcum eſſe dicitur: & homo ille vocatus eſt Emanuel, id eſt, nobiſcum Deus. Et quia cibus noſter factus eſt, in Euchariſtia etiam eſt in nobis, nos paſcens, atque in ſe conuertens. Et audit Eccleſia ab ore eius qui vtique natura non diſcrepat a te: *Ecce ego vobiſcum ſum vſque ad conſummationem ſæculi.* Hæc cum ita ſint, iam deinceps, ô Deus immenſe, oculos meos creaturis claudam, & te in omnibus illis intuear, immo & non longe abibo, ſed te intra me ipſum ſemper agnoſcam. Iſaiæ 7. 14. Matth. 28. 20.

CONTEMPLATIO VIII.

De immutabilitate Dei.

Ego enim Dominus, & non mutor. Malach. 3. 6.

1. PVNCTVM. O Deus immenſe, immutabilis es, ſemper idem permanes, & apud te non eſt tranſ-

mutatio, nec viciſſitudinis obumbratio. Quæ mutantur aut tranſeunt de eſſe ad non eſſe, aut de non eſſe ad eſſe. Sicut cùm de nouo in ligno ignis accenditur, & poſtea extinguitur. Hęc autem mutatio longe eſt à te: qui & es ipſummet eſſe, cui omnino repugnat aut aliquando non futurum eſſe, aut aliquando non fuiſſe. Et de te ſcriptum eſt: Quoniam tu Domine idem ipſe es, & anni tui non deficient. Aut ex magnis fiunt parua, vel ex paruis magna. Tu autem ſemper es maximus, & abſque omni mole corporea, neque creſcis, neque decreſcis. Aut ex qualibus fiunt alia: vt ſi homo ex ſapiente fiat ſtultus, aut ex impio bonus. Quæ mutatio in te non cadit: nam tua ſapientia, tua bonitas, & quidquid apud nos qualitas vocatur, tuum idem eſſe eſt. Quod cùm mutationem non ſubeat, nec ſapientia, aut bonitas, aut aliquid cæterorum mutationem ſubit. Aut tandem ex loco in locum tranſmigrant. Tu verò quo pacto emigrabis, qui immenſus es, & nuſquam dees, & omnia loca imples. Eſt igitur immutabilis natura tua, quæ ſemper eadem, & in eodem, vt ita dicam, tenore ſubſiſtit.

Iac. 1.17

2. Es etiam, ô Domine, immutabilis in operando. Cùm enim operaris, non mutaris, non manum aut pedem moues, cùm ex his partibus (vt iam dictum eſt) non conſtituaris, ſed ea quæ facis abſque tua mutatione immutas. Ignis abſque mutatione ſua aquam ſibi applicatam calore tepefacit. Quidni tu immotus moueas, & ſola voluntate tua res quaſi ad te accedentes immutes. *Non es* profectò *vt homo, vt mentiaris; neque vt filius hominis, vt muteris.* Immo & ipſa opera tua eam, cuius ſunt capaces, immutabilitatem habent. Nam ſecundùm eſſentiam numquam mutantur, & poſt nouiſſimum diem, in quo facies cœlum nouum, & terram nouam, immutabilia permanebũt.

Num. 23 19.

3. Nec ſolùm natura, & operatione, verùm conſilio

atque ſententia immutabilis es, ô Deus, & quod ſemel voluiſti, quod ſemel decreuiſti, fixum immotumque perſiſtit. Nullus te ad mutandam ſententiam compellet, quia, vt ait Iob, *nemo auertere poteſt cogitationem tuam*, nec præualet reſiſtere iudicijs tuis. Nullus te, precibus & orationibus flectit. Nam etſi fuerint quidam qui deprecationibus ſuis ſententiam tuam auertiſſe videantur, non ita eſt. Ea enim fuit tua interna & æterna cogitatio vt ſententiam tuam vitare potuiſſent, & à te quod deprecantur, acciperent. Si homo agat pœnitentiam à peccato ſuo, agis & tu pœnitẽtiam à pœna quam eras illaturus. Non quidem quia mutaris, ſed quia peccator mutatur: & tu decreuiſti ab ęterno eius pœnitentiam ſuſcipere; & ab eo vltionem auertere. Nec tandem ex volubilitate voluntatis conſilium mutas, cùm tua voluntas inuertibilis ſit, & nihil nunc videas quod antea non videris, ad cuius conſiderationem muteris. *Præceptum* ergo *ponis, & non præteribit*. Et *cœlum & terra tranſibunt, verba autem tua non præteribunt*. Studeamus ergo, ô Domine, hanc tuam immutabilitatem æmulari, vt nec aduerſis fracti, nec proſperis illecti à via rectitudinis deflectamur. Dicatque vnuſquiſque quod ſeruus tuus Iob: *Iuſtificationem, quam cœpi tenere, non deſeram*.

Iob 23. 13.

Pſ. 148. 6
Luc. 21. 33.

CONTEMPLATIO IX.

De æternitate Dei.

A ſæculo, & vſque in ſæculum tu es Deus. Pſal. 89. 2.

1. PVNCTVM. O Deus meus immutabilis, tu es æternus, principium durationis & finem neſciens, ſemperque inuariabilis permanens. Æternitas dicitur interminabilis vitæ tota ſimul & perfecta poſſeſſio. Quare vt aliquid ſit æternum, tria ſunt

neceſſaria. Alterum, vt principium non habeat; alterum vt fine quoque careat. Tertium vt in ſuo eſſe nullam ſucceſſionem nec Subſtantiæ, nec operationis admittat, ſed inuariabile perſeueret. Hæc autem Domine perfectiſſime reperiuntur in te. Nullum eſt initium durationis tuæ: ſed ſi millia ſæcula recogitem & millia millium ſæculorum, & decies millies centena millia, & quidquid amplius durationis ſit co-
Dan. 7. gitabile, ante omne illud tu es, & in infinitum du-
9. ratione præcedis. Ideo vocaris *antiquus dierum*; non quia diebus, menſibus, & annis menſureris, ſed vt duratione infinita ſupra omnes dies antiquior cognoſcaris. Neque etiam eſt finis durationis tuæ: nam quantumuis futura tempora, & venturos annos multiplicemus, tu illis exactis, quaſi de nouo prodibis, vel (vt aliquid minus male dicam) idem per infinitam
Pſa. 101 poſt illos durationem exiſtes. *In generationem & ge-*
25. *nerationem erunt anni tui.* Immo & mille anni, & infiniti anni ante oculos tuos tamquam dies he-
Iob 36. ſterna quæ præterijt, verè es *Deus magnus, vincens*
26. *ſcientiam noſtram*, & *numerus annorum* tuorum *inæſtimabilis. Neque demum eſt aliqua variabilitas* in
Pſ. 101. te, ſed ſemper *idem ipſe es, & anni tui non deficient.*
28. Nequaquam tua operatio tempori aut mutationi ſubijcitur, ſed indiuiſibilis & impartibilis & tota ſimul ſemper exiſtit. In qua non poteſt aſſignari fuit vel erit, ſed ſemper eſt. Omnia igitur in te concurrunt, vt æternus ſis & dicaris.

2. Nec ſolum, Domine, es æternus, ſed es quoque tuamet æternitas, ſicut es tua bonitas & ſapientia. Quoniam æternitas nihil aliud eſt, quam tuum
Dan. 7. eſſe carens principio & fine, vniforme, inuariabi-
9. le, ſemper exiſtens. *Capilli capitis tui* iam dicun-
Cant. 5. tur *albi ſicut lana munda*; iam *ſicut elata palmarum,*
11. *nigri quaſi coruus.* Quare albi? Vt eſſe tuum ante omne

tempus

tempus eſſe ſignificetur? Quare nigri? vt naturæ tuæ inuariabilitas indicetur. Quæ numquam ſeneſcit, numquam laſſeſcit, ſed in eodem (vt ita dicam) vigore ſubſiſtit. Turris firmiſſima ad ripam fluminis ædificata immobilis perſeuerat, licet aquæ ſemper decurrant. Ita tempora decurrunt, atque procedunt, & quaſi iuxta te tranſeunt, tu autem non tranſis, ſed immotus exiſtis.

3. Licet autem, ô Deus meus, eſſe æternum verè & eſſentialiter tibi ſoli conueniat. At tu multis rebus nonnullam vmbram æternitatis communicas, inquantum poſtquam illas feciſti numquam deſtrues, ſed perpetuò manere facies. Sic terra in æternũ ſtabit; & Eccleſiam à montibus ęternis, id eſt, ab Angelis illuminabis; & cœlos atque elementa poſt diem iudicij inuariabilia conſeruabis, & animas noſtras (quæ immortales ſunt) iuxta exigentiam meritorum aut æternæ gloriæ, aut æternis ſupplicijs addices. Deſpiciamus ergo temporalia, quæ in ictu oculi & breuiùs diſparebunt, & diligamus bona æterna, quæ ſemper tecum perdurabunt. *Ecc.* 1.4 *Pſ.* 75.5.

CONTEMPLATIO X.

De vnitate Dei.

Audi Iſrael: Deus Deus tuus, Deus vnus eſt. Deuter. 6.4.

1. PVNCTVM. O Deus æterne & indeficiens, tu es vnus, & non eſt alius Deus præter te. Omnes Dij gentium dæmonia, tu ſolus verus Deus & Dominus, à quo cœli & omnia facta ſunt. Es ô Domine infinitè bonus atque perfectus, & nulla excogitari poteſt perfectio, quam tu non habeas. Si autem alius eſſet Deus, neceſſariò aliquam perfectionem haberet, qua tu careres, quam deſiderares, & ab illo emendicares.

Vnde eſſes Deus non beatus, non diues, ſed miſer & mendicus; atq; adeò non eſſes Deus. Si autem hoc eſt impoſſibile, pariter non cogitari poteſt quòd ſit alius Deus extra te. Et quidem tu es ſupremus Dominus, cui nemo poteſt reſiſtere, ſummus legislator, cuius legem nemo poteſt abrogare, ſupremus iudex, ad quem ſpectat præmia & pœnas decernere; vltimus finis qui potens es nos beatos facere. Si verò eſſet alius Deus, ille forſitan tibi repugnaret, aliam legem tuæ contrariam conderet, iniquos à te ſuppliciis adiudicatos à pœnis eximeret, & nos à te alienos ſua poſſeſſione bearet. Hæc omnia deliria ſunt. Quare delirium eſt alium Deum cogitare, ſapientiæ autem plenum aduerſùs falſam Deitatem tota mentis contentione conſurgere; & te ſolum quem mundi vnitas & ordo vnum prædicant, toto corde diligere, & colere, & ſolum verum Deum confiteri.

Ex Ber. 5. de conſid. c. 7.

2. Nec ſolum, Domine, es vnus, verùm & es maximè vnus, & ſi ita dici poteſt, vniſſimus. Res aliæ quoquo modo ſunt vnæ. Eſt vnitas collectiua, vt cùm multi lapides faciunt aceruum vnum. Eſt vnitas cõſtitutiua, cùm multa membra, vel multæ partes quodcumque corpus conſtituunt. Eſt vnitas coniugatiua, qua fit vt duo iam non ſint duo, ſed vna caro. Eſt natiua, qua anima & caro vnus naſcitur homo. Eſt creatiua, qua natura angelica, verbi gratia, ad Gabrielem contracta vnus creatur Angelus. Eſt & poteſtatiua, qua quis virtutis non inſtabilis, non diſſimilis, ſed vnus ſibimet ſemper nititur inueniri. Eſt conſentanea, cùm per charitatem multorum hominum eſt cor vnum, & anima vna. Eſt & votiua, cùm anima votis omnibus adhærens Deo vnus ſpiritus eſt. Eſt & dignatiua, qua limus noſter à verbo tuo in vnam aſſumtus eſt perſonam. Verùm hæc omnia quid ad te ſummum atq; vnicè vnum vbi vnitatem maxima entitas ac ſim-

plici-

plicitas facit? Huic vni quodlibet illorum ſi aſſimilemus, erit aliquo modo vnum, ſi comparemus, nullo. Tu enim cùm ſis ſummè ens, & ſummè ſimplex, etiam es ſummè vnus. Et ſicut reliqua entitate, & ſimplicitate, ita & vnitate præcedis.

3. At quo pacto ô Domine, tam vnus es, ſi Trinitas es? An cùm confiteamur in te Trinitatem, deſtruimus vnitatem? Non, ſed ſtatuimus. Dicimus te Patrem, dicimus Filium, dicimus Spiritum ſanctum, non tamen tres Deos, ſed vnum. Quid ergo ſibi vult iſte abſque numero numerus? Si tria, quomodo nõ numerus? Si vnum, vbi numerus? Sed habeo, Deus meus, quod numerem, & quod non numerem. Subſtantia vna eſt, perſonæ tres ſunt. Quid mirum? Quid vel obſcurum in hoc? Nihil, ſi perſonæ ſeorſum à ſubſtantia cogitentur. Nunc verò cùm tres perſonæ vna tua ſubſtantia ſint, & tua ſubſtantia tres perſonæ, quis numerum neget? Nam verè tres ſunt. Quis numeret tamen? Nam verè vnum ſunt. Quid igitur numero cùm dico tres? Naturas? vna eſt. Eſſentias? vna eſt. Subſtantias? vna eſt. Deitates? vna eſt. Non hæc, ſed perſonas numero. Quæ licèt inter ſe diſtinctæ ſint, tamẽ cum tua ſubſtantia vnum ſunt. Vnum inquam, tam ſimplex, vt aliquid magis vnum dari non poſſit. Si hoc intellectus necdum plenè capit, fides credit; & voluntas capit omnia deſideria ſua in hoc vnum colligere, & nihil præter illud velle, & omnes homines, ſiquidẽ te vnum habemus Deum, vt conſortes eiuſdem finis diligere. *Ex Ber. ſupr.*

DE PERFECTIONIBVS DIVINIS.

DECAS II.

POſtquam mens aliquantulum in Dei ſui vnitate pauſauerit, & in hac quiete ſua quieuerit, tran-

quillitatem non deſerens, ad alia attributa Domini conſideranda procedat. Occurrunt autem ſtatim alia decem. 1. Quod Deus eſt inuiſibilis. 2. Quod eſt incomprehenſibilis. 3. Quod eſt ineffabilis. 4. Quod eſt verus. 5. Quod eſt verax. 6. Quod eſt fidelis. 7. Quod eſt bonus. 8. Quod eſt pulcher. 9. Quod eſt admirabilis. 10. Quod eſt viuens.

CONTEMPLATIO I.

De inuiſibilitate Dei.

Regi ſæculorum immortali, inuiſibili, ſoli Deo, honor & gloria. 1. Tim. 1. 17.

1. PVNCTVM. O Deus meus vne & Trine, tu es inuiſibilis nobis, niſi ſupernaturali dono adiuues nos. Primò enim corporalibus oculis te videre non poſſumus, qui non vident niſi corpora ſplendore huius lucis, aut coloribus affecta. In te autem non eſt corpus, cùm ſis puriſſimus ſpiritus, nec afficeris coloribus, nec corruptibili hac luce perfunderis. Quare
Ioan. 4. 12. dicunt Apoſtoli tui: *Deum nemo vidit vmquam.* Et
1. Tim. 6 16. *quem nullus hominum vidit, ſed nec videre poteſt.* Deinde cogitatione ſeu vi imaginatiua non poſſumus te videre: nam illa ſola corporalia cogitat, & ſpiritualia non vt in ſe ſunt, ſed ad imaginem corporalium effingit. Ac tandem intellectus noſter in hac vita nudus & abſque ſupernaturali dono te cernere nequit, quia per ſenſus non ingrederis, & ille niſi quod obijcitur ſenſibus nequaquam intelligit. Immo neque ipſe intellectus à corpore ſeparatus, aut intellectus angelicus clarè videre te poteſt. Eſt enim tanta tuæ naturæ ſublimitas,
Pſal. 17. 11. vt ad eam finita mentis acies non poſſit accedere. Planè *aſcendiſti ſuper Cherubim, volaſti ſuper pennas ventorum. Poſuiſti tenebras latibulum tuum.* Et ad lucem tuã

inacceſſibilem, quæ nobis ob infirmitatem noſtram eſt velut caligo denſiſſima, nemo ſuis viribus peruenire poterit.

2. Quod verò natura non poſſumus, ô Domine, gratia valemus. Infundes enim in illa domo tua in Ieroſolyma illa cœleſti, intellectibus noſtris donum tuum, quo te non iam per ſpeculum in ænigmate, ſed facie ad faciem videamus. Hoc donum lumen gloriæ vocatum eſt, quoniam eſt virtus quædam ſupernaturalis hominis & Angeli intelligentiæ indita, qua ad te videndum confortatur, & potens efficitur. Eſt quaſi oculus menti adiectus vt te valeat intueri. Sicut enim homini præter oculum corporis, qui eſt illi animalibuſque communis, datus eſt alius oculus intellectualis, quo potens eſt cognoſcere naturales veritates: ita beatis præter oculum intellectualem illis & alijs hominibus communem datur hic oculus gloriæ & fœlicitatis, quo videat primam ſummam & ſupernaturalem veritatem. Cùm per hoc lumen apparueris nobis, *1. Ioan. 3*
tunc ſimiles tibi erimus per participationem æternæ *12.*
fœlicitatis, & videbimus te ſicuti es. O fœlices nos, cùm hanc viſionem aſſequemur. Oſtendes namque nobis faciem tuam, & ſalui erimus, & tecum ſine fine regnabimus.

3. Hoc tuo lumine donati quid videbimus, Domine Deus meus? Videbimus te ſummum bonum noſtrum, non quidem æqualiter, ſed ita tamen vt ſingulos ſaties. Vaſculũ enim paruulum aquæ, & amphora magna ſi aqua repleantur, & appetitum haberent, amplius aquæ non concupiſcerent, licet non ęqualem aquæ copiam continerent. Sic & animæ beatorum, quę per gratiam, & charitatem, & gloriæ lumen fiunt capaces tui, nihil amplius deſiderant, quàm iuxta menſuram horum donorum, & capacitatem eorum tua viſione repleri, quo adepto conſequens eſt, eos ſine tæ-

dio ſatiari. Videbimus diuinam ſubſtantiam tuam, & tres diuinas perſonas tuas. Et myſterium hoc quod nobis in hac vita tam difficile eſt ad intelligendum, ita perſpicuè intuebimur, vt euidẽs ſit nobis omnino neceſſarium eſſe, vt in tribus perſonis ſubſiſteres. Videbimus omnes perfectiones tuas, vt ſapientiam, bonitatem, potentiam, iuſtitiam, miſericordiam & reliquas, quibus pulcherrimus apparebis. Videbimus tandem in te tamquã in prima cauſſa, & ſpeculo ideali naturas omnium rerum tum viſibiliũ, tũ inuiſibilium. Ex ſingularibus verò quæ ad noſtrum ſtatum pertinebunt, quæ iuxta menſuram gloriæ æquum eſt nos videre, ita vt nihil maneat quod velimus deſiderare. Tunc verò Domine, verè ſapientes erimus, & res multo perfectius in te quàm in ſeipſis cognoſcemus. Iam ergo amorem quæramus quo ad hanc ſapientiam peruenitur, & modum deſiderio ſcientiarum naturalium imponamus.

CONTEMPLATIO II.

De incomprehenſibilitate Dei.

Magnus es conſilio & incomprehenſibilis cogitatu. Ieremiæ 32.19.

I. PVNCTVM. O Deus meus inuiſibilis, tu es incomprehenſibilis. Nam licèt beati dono luminis tui te facie ad faciem intueantur, attamen nullo modo te comprehendunt. Quid eſt comprehendere? nonne cognoſcere rem quantum cognoſcibilis eſt; & per cognitionem ad finem eſſentiæ eius & perfectionis venire? Sed tu finem non habes, omnino perfectione infinitus es, & infinitè cognoſcibilis. Non ergo poteris ab intellectu creato & finito comprehendi, & ei vſque ad vltimum (quod non eſt) tuæ perfectionis patefieri.

Digitized by Google

ſefieri. Ego quidem in arena poſitus oculis meis mare clarè video, non tamen comprehendo, quia adhuc ſupereſt amplius & amplius quod poſſem videre & non video. Ita beatus clarè & perſpicuè te videt, & amplius & amplius perfectionis & pulchritudinis eſt quod non videt. Meritò dixit ille ad quemdam amicum tuum de te: *Forſitan veſtigia Dei comprehendes, & vſque ad perfectum omnipotentem reperies?* Quaſi diceret: nullo modo. Verè nemo poterit rationes prouidentiæ tuæ ad plenũ inueſtigare, & omne quod habes inuenire. *Iob* 11. 7

2. Multa de te affirmamus, ô Domine, quæ planè incomprehenſibilia perſpicimus. Te credimus verè ſimplicem, & ſummè vnũ, & in hoc ſimplici & vno bono, quod tu es, eſſe omne bonum. Quantum ad eſſentiam nihil te ſimplicius, quãtum ad efficaciam nihil te multiplicius. Nihil ergo incomprehenſibilius. Te fatemur immenſum & infinitum, & ſimul vnum ac ſimpliciſſimum, quoniam compoſitum eſt partibile, & ex conſequenti commutabile. Tu autem ſummè bonus incõmutabilis es, vnde & ſimpliciſſimus es. Si autẽ nihil te ſimplicius, nihil ergo eſt te ſubtilius; & quo nihil ſubtilius, nihil profundius: & profundiſſimo nihil inſcrutabilius, atq; adeò nihil incomprehẽſibilius. Si omne bonum in te eſt, & quidquid in te eſt ſummè bonum eſt. Igitur in te ſumma ſapientia, ſumma poteſtas, ſumma bonitas, ſumma fœlicitas. Vbi verò ſumma ſimplicitas eſt, totum quod eſt, vnum idemque ipſum eſt. Vnum itaque eſt tibi eſſe, & viuere, & intelligere, & poſſe, & bonum ac beatum eſſe. Hoc autem quàm incomprehenſibile. Tu Domine omnia potes, & vbique potes. Potentialiter ergo vbique es vbi locus eſt, & vbi locus non eſt. Si verò potẽtialiter, & eſsẽtialiter, quia in te nõ eſt aliud potẽtia, & aliud eſsẽtia. Eſſentialiter ergo es intra omnia, extra omnia, infra omnia, *Ex Richard.* 4 *de contem. c.* 17.

& ſupra omnia. Si in intra omnia, nihil ſecretius; ſi extra omnia, nihil te remotius; ſi infra omnia, nihil te occultius; ſi ſupra omnia, nihil te ſublimius; quid ergo te incomprehenſibilius, quo nihil intimius, nihil remotius, nihil occultius, nihil ſublimius. Item ſi in omni loco es, nihil te præſentius: ſi extra omnem locum, nihil te abſentius. Sed ſi abſentiſſimo nihil eſt præſentius, & præſentiſſimo nihil eſt abſentius; quid te mirabilius, quid incomprehenſibilius? Quidquid ergo de te dicamus, id totum omnino incomprehenſibile reperiemus.

3. Tamen tu Domine, qui incomprehenſibilis es à temetipſo comprehenderis. Non quidem ac ſi aliquo à te diſtincto capias teipſum, aut finem aliquem tuæ perfectionis attingas. Sed quia te totum & omnino cognoſcis quantum cognoſcibilis es. Nam virtus tuæ intelligendi æqualis eſt eſſentiæ & perfectioni tuæ. Nihil ergo eſt in te, quod non clarè videas, & quantum cognoſci poteſt non cognoſcas. Hæc autem eſt vera comprehenſio: non quaſi ad finem infiniti perueniens, ſed quaſi nihil infiniti abſconditum relinquens. Ob hanc incomprehenſibilitatem tuam à te comprehenſam benedico te Domine, & te quem in exigua menſura cognoſco, ſine menſura amare concupiſco.

CONTEMPLATIO III.

De ineffabilitate Dei.

Quod nomen eius, & quod nomen filij eius ſi noſti. Prouerb. 30. 4.

1. PVNCTVM. O Deus meus incomprehenſibilis, tu etiam es ineffabilis, ac nullo nomine perfectè explicabilis. Res enim ita nominamus, ſicu

ea.

Digitized by Google

cognoſcimus atque concipimus. Te autem non poſſumus plenè & perfectè cognoſcere, quia infinitus es, nos verò finiti. Ergo nec poſſumus nomine aliquo, immo nec infinitis nominibus circumſcribere. *Te decet*, ô Domine, *hymnus in Sion*, vel tibi ſilet hymnus in Sion: quia quantumlibet laudationes excreſcát, quia numquam tuam maieſtatem exæquant, immo in infinitum exceduntur, pro rudi ſilentio reputantur. Multa quidem nomina inuenimus, quibus te nominaremus, at illis prolatis, & vi ac ſignificatione eorum probè cognita, ſemper ineffabilis manes; quoniam adhuc inexplicatus exiſtis. Sicut enim non poſſumus te perfectè concipere, ita neque penitus explicare. Pſal. 64. 1.

2. Quamuis autem, ô Domine, ſis ineffabilis ac innominabilis, voluiſti tamen à nobis, aliquibus nominibus nominari, quibus vel noſtras imperfectiones à te remoueremus, vel perfectiones tuas, prout eas concipimus, apponeremus, vel effectus tuos & opera explicaremus. Sic vocaris ſimplex, id eſt, non compoſitus; infinitus, id eſt, nullo fine perfectionis clauſus; immenſus, id eſt, nulla magnitudine circumſcriptus. Sic vocaris ſapiens, bonus, potens, quia in te verè & eſſentialiter eſt ſapientia, bonitas, & potentia, & alia huiuſmodi, maiori tamen perfectione quam in nobis, nec diſtincta à tua diuina ſubſtantia. Sic vocaris Dominus, creator & iuſtificator: quia nos ex nihilo condidiſti, quia nobis imperas, noſque ſanctificas. In hoc autem maximè elucet benignitas tua, & aperitur nobis magna occaſio laudationis tuæ, quia, vt te agnoſcamus, & te ad bonum noſtrum colamus, non exhorres veſte arctiſſima, & ſeruorum propria, nimirum nominis appellatione circumdari. Nomen enim quaſi indumentum eſt creaturæ quo cognoſcitur, & vna ab alia diſtinguitur. Hoc verò indumento inter

nos

amictus incedis, & illud propter noſtram vtilitatem admittis.

3. Omnium autem nominum tuorum, ô Domine, communiſſimum ac vulgatiſſimum eſt Deus: quo te regem ac gubernatorem agnoſcimus, ad teque in noſtris miſerijs confugimus, vt tuum auxilium imploremus. Vocaris Deus, à videndo; quia omnia etiam interiora arcana cordis inſpicis: à currendo, quia vt nobis prouideas, & opem feras, quaſi diligenter ſollicitéque diſcurris: ab ardendo, quia amore noſtri, & perfectiſſima dilectione ardes. O magnam lætitiam cordis noſtri! Habemus in te noſtrarum indigentiarum ſolertiſſimum cognitorem: noſtræ imbecillitatis amatorem, & in omnibus proſperis & aduerſis rectorem. Te ergo Deum inuocamus, ante te Deum reuerenter procumbimus, vt in vita & in morte ſubſidium neceſſarium imploremus.

CONTEMPLATIO IV.

De veritate Dei.

Dominus autem Deus verus eſt, ipſe Deus viuens, & rex ſempiternus. Ieremiæ 10.10.

I. PVNCTVM. O Deus ineffabilis, tu es Deus verus, quē vt primum ac ſupremum numen, ac vniuerſarum rerum principem & ſatorem veneramur, & colimus. Dij gentium falſi Dei ſunt, & vera dæmonia, aut lapides, & ligna, & res creatæ, quæ oculos habent fictos nimirum, & non videbunt, & os habent, & non loquentur. At tu ſolus es verus Deus, & naturam habes veri Dei, quod ex Dei veri attributis manifeſtè colligimus. Deum verum omnes communi conſenſu putamus, factorem omnium rerum, vbique præſentem,

tẽ, omnia operantem, omnia conſeruantẽ, & gubernantem, qui omnia ſua perfectione contineat, qui ſemper ſit, & de nouo nihil adquirat, & ſummam ſapientiam & bonitatem, & potẽtiam habet. Qui vnus ſit, ſed non ſolus propter diuinarum perſonarum conſortium: qui gratiam & gloriam dare poſſit, & creaturas omnes præter conſuetum ordinem, ſi voluerit, immutare. Hæc autem vniuerſa in te ſolam primam cauſſam quadrant, quam dicimus Deum & præter te nulli alij conueniunt. Ergo tu es verus *Deus & Dominus, & non eſt alius amplius*. Et *extra te non eſt Deus*. Isaia 45 6.
Tu *formans lucem, & creans tenebras, faciens pacem, & creans malum* ſiue bellum. Tu Domine *faciens omnia hæc*.

2. Sed quid eſt verum, Domine, vt videamus te eſſe verum Deum? Verum dico ſine præiudicio alterius meliùs ſentientis, quod ita eſt, quale ſecundùm naturam eſſe debet, qualeque ab intellectu non errante iudicatur eſſe debere: vt verùs homo eſt, qui habet naturam, & eſſentiam hominis, & quia non errante æſtimatore iudicatur homo. Vnde homo pictus, aut per ſculpturæ artem effectus eſt falſus homo, quia nec habet naturam hominis, nec ab eo qui rectè æſtimat iudicatur verus homo. Tu autem Domine habes naturam Dei: nam es ſubſtantia increata, ſimpliciſſima, perfectiſſima, optima, omne eſſe & bonum includens, immo & omne eſſe exiſtens. Talis es qualis tuus diuinus intellectus, qui omnino errare non poteſt, iudicat eſſe Deum: immo & talis, qualem intellectus omnium ſapientium de rebus bene æſtimantium ſentiunt Deum eſſe debere. Es igitur verus Deus cui ſoli vera latriæ adoratio debeatur.

3. Nec ſolùm, ô Deus meus, tu es verus, ſed es prima & ſumma veritas: non ſolũ quia es cauſſa & origo omnis veritatis creatæ, verum etiam quia tuæ diuinæ

eſſen-

eſſentiæ conuenit, quidquid de veritate Philoſophi ſapienter cenſuerunt. Veritas, aiunt, eſt cõformitas intellectus ad rem. Intellectus autem tuus, & cognitio tua eſt infinitè conformis tuæ diuinæ naturæ, & cæteris rebus, ſentitque de illa atque de his quod ſentiendum eſt. Hæc igitur cognitio eſt maxima, & æterna veritas. Cognitio autem tua non eſt aliud quam eſſentia tua, & quam tu ipſe. Es igitur ſicut prima & ſumma vnitas, ita prima & ſumma veritas. Tu es *veritas magna, & fortior præ omnibus.* Omnis terra te veritatem inuocat, cœlum etiam ipſum benedicit, & omnia opera mouentur, & tremunt te, & non eſt tecum quidquam iniquum. Da obſecro vt ſemper veritatem amemus, in veritate ambulemus, & ſecundùm eam vitam inſtituamus. Amen.

3. Eſdræ 4.35.

CONTEMPLATIO V.

De veracitate Dei.

Eſt autem Deus verax, omnis autem homo mendax. Rom. 3.4.

1. PVNCTVM. O Deus veriſſime atque ſanctiſſime, tu non ſolùm es verus in eſſe naturæ tuæ, & in cognitione intellectus tui, ſed etiam verax in ſermonibus tuis. Quidquid de te dixiſti, quidquid de rebus cœleſtibus aut terreſtribus, quidquid de his quę ſub terra ſunt, veriſſimum eſt & ita à te nobis patefactum eſt ſicut in ſe eſt. Non inuenitur in verbis tuis falſitas, in quibus inuenitur ſumma ſimplicitas. Es ſummè ſapiens, & ideo non falleris; es ſummè bonus, & ideò neminem decipis. Ergo quidquid dicis, veraciter dicis. Vocaris *miſericors & miſerator: patiens, & multæ miſericordiæ & verax*: quoniam quod nobis de te aut de rebus creatis verè patefeciſti, ad hoc tendit, vt miſericordiam conſequamur.

Pſal. 85. 15.

2. Es

2. Es verax, ô Domine, quia verum ſemper loqueris, & quia falſum proferre non potes. Cùm enim verbum tuum verum ſit ipſum eſſe tuum, ſicut impoſſibile eſt te non eſſe, ita impoſſibile eſt te mendacium loqui. Voluntas tua regula eſt omnis veritatis; quare ſicut non vales à tua voluntate diſcedere, ita neq; à voluntate ſeparari. *Fidelis ſemper permanes: negare teipſum non potes.* Te autem ipſum negares, & tibi contrarius exiſteres, ſi aliquando mendacium loquereris. *Commutas* interdum *labia veracium* dum eos errare permittis & ſuo arbitrio malè vti, at non es author mendacij, quod tu non profers, cùm alios ſuæ naturæ & conditioni relinquis. 2. Tim. 2. 13. Iob 12. 20.

3. Tu verax, ô Domine, nos autem mendaces; quare Dauid *in exceſſu ſuo*, & quando lumine tuo illuſtrabatur dixit: *Omnis homo mendax.* Non mendax, quia ſemper mentiatur; ſępe enim à te adiutus, & gratia tua fultus, & a te doctus verum dicit: ſed quia ſuapte natura ad malum procliuis, ſæpe mentitur. Fallitur homo quia ignorans eſt, fallit quia peccator eſt, diſſimulat ſe eſſe, quod non eſt, quia hypocrita eſt; vnum dicit, & aliud facit, quia inobediens eſt. In te autem Domine, nihil eſt quod fucum aut duplicitatem redoleat, nihil quod ad falſitatem vel fallaciam vergat; nullum verbum quod tramitem veritatis deſerat. Si autem homini veraci aſſentiendum eſt, quanto magis tibi authori omnis veritatis? Hoc eſt fundamentum fidei noſtræ, quòd tu verax es: eam in nobis adauge. Et ſiquidem te ſummum bonum, & infinitè amabile dicis, fac vt ita tuam bonitatem cognoſcamus, quòd eam fideliſſimè amemus. Amen. Pſal. 115. 11.

CONTEMPLATIO VI.

De fidelitate Dei.

Fidelis Dominus in omnibus verbis ſuis. Pſal. 144. 13.

1. PVNCTVM. O Deus verax, tu etiam es fidelis, quoniam omnia, quæ nobis pollicitus es, ſine vllo defectu veriſſimè imples. Promiſiſti nobis in Scripturis tuis aduentum & incarnationem filij tui vnigeniti, natiuitatem & vitam eius, paſſionem & mortem, reſurrectionem & aſcenſionem, & Spiritus ſancti miſſionem, & hæc omnia hactenus veriſſimè compleuiſti. Et quidquid hactenus impletum non eſt, abſque
2. Petri 3. 9. dubio præſtituto tempore implebitur. *Non tardas promiſſiones tuas, ſed patienter agis propter nos*, & res ita ab æterno diſponis, vt & verbum tuum vacuum non abeat, & noſtra ſalus effectum ſortiatur. Siquidem ergo
Matth. 9. 28. promiſiſti ſedes Apoſtolis, & ſectatoribus eorum, ita complebis. Et *ſedebunt ſuper ſedes duodecim, iudicantes*
Matth. 5. 3. *tribus Iſrael.* Promiſiſti per os filij tui *pauperibus ſpiritu diuitias cœli, mitibus poſſeſſionem terræ viuentium, lugentibus lætitiam, eſurientibus & ſitientibus iuſtitiam, iuſtitiæ ſaturitatem, miſericordibus miſericordiam, mundis corde viſionem tui, & cætera.* Sic igitur facies, & promiſſa affatim ſuppeditabis. Alacriter ergo laboremus pro te Domine, quia mercedem laborum accipiemus, cùm fidelis ſis & ſanctus in omnibus operibus tuis.

2. Quemadmodum, ô Deus meus, fidelis es in elargiendis beneficijs, & tribuendis præmijs, ita & fidelis es in inferendis ſupplicijs. Non cadet aliquod verbum tuum ſuper terram ex his quæ aduersùs impios & peccatores prolata ſunt. Minatus eras olim te

aquis

aquis diluuij vniuerſum mundum propter peccata perditurum. Sic impleuiſti, & tandem venit diluuium & omnia ſubuertit. Comminatus fueras te vrbem Ieroſolymam & templum flammis traditurum, & Iudæos gladio aut fame perituros; & reipſa ita impletum eſt; ſic omnino & pœnę in impios & tranſgreſſores legis tuæ decretæ, niſi emendentur, in eos venient: vt timeamus te, & ſi peccauerimus, de ventura vltione minimè dubitemus. *Gen.* 7. 10. *Ier.* 48. 43.

3. Maximè autem elucet fidelitas tua, ô Domine Deus meus, erga eos qui in neceſſitatibus & tribulationibus ſuis ſpem ſuam collocant in te. *In te ſperauerunt Patres noſtri, in te ſperauerunt & liberaſti eos. Ad te clamauerunt, & ſalui facti ſunt. In te ſperauerunt & non ſunt confuſi.* Et ſi *cogitemus per generationem & generationem*, videbimus *quia omnes qui ſperant in te non infirmantur.* Sancti tui, & fideles ſerui, ô quanta patrarunt, quanta impedimenta vicerunt, quàm admiranda opera & ſuę virtutis indicia reliquerunt. Id quidem quoniam ſibiipſis diffidentes omnem ſpem ſuam in te collocarunt; & tu iuxta ſpem ſuam feciſti cum eis, ô Deus fideliſſime, omnem fiduciam meam in te conſtituam, & in his quæ obſequij tui ſunt, murum difficultatis in te tranſgrediar. Amen. *Pſal.* 21. 5. 1. *Mach.* 2. 61.

CONTEMPLATIO VII.

De bonitate Dei.

Ego oſtendam omne bonum tibi. Exodi 33. 19.

1. PVnctum. O Domine Deus fidelis, tu es naturaliter bonus, & (vt nunc bonitatem morum ſeu ſanctitatem in alium locum reijciamus) omne bonū. Nam bonum naturaliter eſt, quod habet omnē perfe-

ctionem ſibi neceſſariam, quodque alijs eſt conueniens. Tibi autem nihil omnino deeſt, neque deeſſe poteſt, vt ſis ſummus & infinitus Deus. Eſque omnibus rebus factis & poſſibilibus ſummè conueniens, quia es cauſſa vniuerſorum ea creans atque conſeruans, & in proprium eorum finem deducens. Es igitur ſummum bonum. Pater eſt bonus filio à quo educatur. Tu pluſquam Pater qui rebus omnibus cuncta neceſſaria ſuppeditas. Cibus eſt bonus eſurienti, & potus ſitienti, & veſtis algido, & theſaurus egeno, & ſalus ægroto, & vita defuncto. Tu es omnibus pluſquam cibus, pluſquam potus, pluſquam veſtis, & theſaurus, & ſalus, & vita, quia in te viuunt quæ viuunt, & mouentur, & ſunt: & ſine te dante & conſeruante & fouente & amplectente nullum omnino eſſe habere poſſunt. Et in tantum ſunt, & habent aliquid perfectionis & bonitatis, in quantum eam participant à te. Et illud eſt melius quod magis ad te appropinquat, illud imperfectius, quod magis elongatur à te: ſi igitur tibi & alijs ſummè conueniens es, conſequitur manifeſtè quòd ſummum bonum es.

2. Es Domine non tantùm ſummum bonum, ſed omne bonum, quia in te comprehendis omnia bona, & omnem gradum bonitatis, & impoſſibile eſt vt tibi aliquid bonitatis accedat. Tu bonus, & mundus à te
Gen. 1. factus bonus: *vidiſti enim omnia, quæ feceras, & erant*
32. *valde bona.* At non maius bonum quam tu ſolus. Et ſi infiniti mundi meliores & perfectiores crearentur, & quaſi tibi adiecti cogitarentur, adhuc non eſſent maius bonum. Quoniam omnis eorum bonitas eminẽtius & perfectius quàm in ipſis eſt in te: & eatenus eſt bonitas quatenus eſt à te, & per te, & in te. Hæc autem tua bonitas non eſt aliunde tibi adiecta, ſed eſſentialis & propria: quia tu ipſe es. Et ſicut tu es ipſum eſſe, ita es & ipſum bonum eſſe. Alia Domine ſicut à te parti-

cipant quòd ſint, ita & quòd bona ſint. Et tibi comparata tam exigua bona ſunt, vt quaſi omnino non ſint. Quare dixit filius tuus, ſecundùm eam naturam quam aſſumpſit: *Quid me dicis bonum, nemo bonus, niſi ſolùs Deus.* Nam & eſt à te bonus, & ſecundùm eſſentiā bonus, & infinitè bonus, & omne bonum. Quid ergo quærimus alia bona pręter te? Quid diuitias, quid delitias, quid honores, cùm omnia in immenſum abūdantiùs habeamus in te? Quid *derelinquemus te,* ô omne bonum, *ô fontem aquæ viuæ, & effodimus nobis ciſternas, ciſternas diſſipatas, quæ continere non valent aquas.* Iam ſi bonum appetimus, negligamus omnia, & conuertamur ad te. *Luc. 18. 19.* *Ier. 2. 13*

3. Es quoque, ô Deus amantiſſime, omne bonum, quoniam in te perfectiſſimè inuenitur omnis ratio boni. Bonum ex ſapientium iudicio, aliud honeſtum, aliud vtile, aliud delectabile. Es quidem bonum honeſtum, id eſt, per te deſiderabile, quia es finis vltimus ſatians nos, & implens deſiderium noſtrum: & ideo propter teipſum, & non alterius gratia debemus te appetere atque diligere. Quin & cùm in infinitū ſuperes omnia bona, es ſuper omnia diligendus. Es bonū vtile ſublatis imperfectionibus, quia in te habemus remiſſionem peccatorum, adeptionem virtutum, infuſionē gratiæ & omnia temporalia, & quidquid nobis neceſſarium eſt, vt teipſum conſequamur. Es tandem bonū delectabile, quia plenus es infinitæ voluptatis; & omnia extra te cum infinito gaudio & voluptate operaris: & nobiſcum iucundiſſimè conuerſaris, & cauſſa es omnis gaudij in creaturis exiſtētis. Sed præcipuè, quia in te mens noſtra vt in molliſſimo ſtratu quieſcit, & verè extra te, nullam requiem, nullum gaudium inuenit. Stultus eſt ergo, qui extra te qui omne bonum es, aliquod ſolidum bonum quærit.

4. Bonum dicitur diffuſiuum ſui, quod ipſum ex-

perimentum oſtendit. Cùm autem, ô Domine, ſis ſummè & infinitè bonus, ſummè etiam teipſum & tua in nos effundis. Communicas te nobis, non vi, non neceſſitate compulſus, ſed ſpontaneè, & liberè; & à propria bonitate incitatus. Non ſpe lucri aut intuitu vtilitatis illectus, *qui bonorum noſtrorum non eges*, ſed vt nobis benefacias, & tua dona communices. Non ad tempus, ſed ſemper & abſque vlla intermiſſione, ita vt non ſit momentum in quo non bona largiaris. Non auarè, ſed liberaliter, immo & abſque vlla menſura; quia non eſt modus communicationis à tua prouidẽtia diſpoſitus, quem non in tua operatione retineas. Omnes res creatas iuxta ſuam capacitatem bonis imples. Quibuſdam tribuis eſſe corporeum; vt elementis, & cœlis, & ex illis abſque vita compoſitis, & hoc non vnum, ſed in varias naturas ſpeciesque diuiſum. Alijs eſſe vitale, vt arboribus & plantis, floribus, & fructibus. Alijs eſſe ſenſile, vt animalibus, & piſcibus & auibus. Alijs eſſe intellectuale in innumerabiles ſpecies diſtributum, vt cœleſtibus ſpiritibus. Hæc autem omnia in vno homine comprehendis: cui eſſe & viuere, & ſentire, & loco moueri, & intelligere tribuiſti. Et ſi hæc parua fortè videntur, adieciſti multo maiora. Nam homini & Angelo gratiam, virtutes & dona ſupernaturalia largiris, & gloria ac beatitudine reples. Soli verò homini, in quo quaſi in compendio omnia continentur, tuum proprium eſſe communicaſti, & ad vnionem in perſona Verbi aſſumpſiſti. Quin & verbum tuum iam naturæ noſtræ in Chriſto vnitum, in Euchariſtiæ ſacramento omnibus fidelibus donas, vt nemo eorum ſit, qui aliquomodo non tuũ eſſe participet. Quid amplius debuiſti facere huic vineæ tuæ animæ meæ vt te perfectè diligeret, & in nullo alio ſuum amorem collocaret.

Pſal. 15. 1.

5. Iam ergo hinc colligam, ô Deus meus, quàm in

infinitum ſis appetibilis. Bonum eſt enim idem quod amabile & appetibile, & quod omnia appetunt, & eatenus appetitur, quatenus bonum eſt. Si ergo tu es ſummum bonum, & omne bonum, relinquitur te eſſe infinitè amabilem. Teipſum infinitè diligis, & ſi nõ eſſet infinitus amor tuus, meritò bonitas conquereretur, quòd non tantum quantum debuit amari, diligitur. Nullum tamen deſiderium amoris habes in te, quin tantus eſt amor tuus erga te, quanta eſt ineffabilis bonitas tua. Angeli intelligentes hanc immenſam bonitatem tuam, te omnibus ſuis viribus naturalibus & ſupernaturalibus perpetuò diligunt. Nos verò debemus illos imitari, & vt ſummum bonum noſtrum te ſuper omnia & ſupra noſipſos, & ex toto corde, & tota anima, & tota mente diligere. O Bonitas ſumma, da vt huic muneri ſatis faciamus, & ſi nõ quantum amabilis es (hoc namque eſt impoſſibile) at quantum poſſumus, à tuo amore numquam ceſſemus. Amen.

CONTEMPLATIO VIII.

De pulchritudine DEI.

Confeſſionem, & decorem induiſti. Pſal.103.2.

1. PVNCTVM. O Deus meus, & ſummum bonum meum, tu es pulcherrimus, & fons omnis pulchritudinis & decoris. Pulchrum eſt quod viſum placet, quod integrum eſt, quod proportionatis partibus conſonum, & conuenienti luce aut ſplendore circumfuſum. Abſurdum autẽ eſſet putare, quòd corpora tantũ pulchra ſunt, & nõ magis in rebus ſpiritualibus inſit pulchritudo; quę per analogiam quamdam eadẽ habent quę in corpore pulchro cernũtur. Tu igitur Domine, qui puriſſimus ſpiritus es, pulcherrimus

es:nam & clarè viſus adeò places, vt te intuentes beatos & omnis mali & doloris expertes efficias: & licèt obſcurè per donum ſapientiæ in contemplatione viſus adeò formoſus appares, vt contemplanti te omnia huius mundi pulchra, ſordida & deformia videantur. Integer es, nihilque in te eſt quod aut diminutum aut minus perfectum exiſtat. Omnia in te conſona ſunt, cùm pari greſſu vniuerſæ tuæ perfectiones currant, & vſque ad infinitam naturæ tuæ perfectionem procedant. Nec cares luce, immo ipſa lux increata es, & tenebræ in te non ſunt vllæ. Es ergo non ſolùm pulcher & decorus, ſed ipſemet decor ac pulchritudo, quam vtinam aliquando conſpiciam.

2. Reuela tamen, ô Domine, nobis ſeruis tuis ſitiētibus te quanta ſit hæc pulchritudo tua? Illa quidem infinita eſt, & ſine vllo limite omnium rerum creatarum pulchritudinem ſuperans. Adeò vt ſicut vnus ſol ſplendidior eſt omnibus lucidis, etiamſi in vnum iungantur: & vnus ignis calidior eſt omnibus calidis: & vnum mare vaſtius eſt omnibus lacunis & ſtagnis; ita & vna pulchritudo tua in immenſum magis quàm hæc vniuerſas omnium rerum, tum viſibilium tum inuiſibilium pulchritudines ſuperet. Hæc ſicut & natura tua, a qua minimè diſtinguitur, ęterna eſt, principium & finem neſciens, immutabilis eſt, numquam ætate flacceſcens: generalis eſt, in omnibus perfectionibus, quæ de te conſiderentur, apparens: vbique locorum & in quocumque tempore ſplendens: non ab aliquo participata, ſed eſſentialiter eſſe pulchritudinis habens. Hæc ergo ſola eſt vera pulchritudo propter quam debeant omnia contemni.

3. Eſt etiam hæc pulchritudo tua, ô Deus ſuperamandiſſime, fons omnium pulchritudinum, quæ in omnibus creaturis reperiuntur, & abyſſus earum: à qua omnes illæ & infinitę aliæ, quę creari poſſunt, ob-

Digitized by Google

ruuntur. Iam cogitatio mea per omnes pulchritudines elementorum, & cœlorum, & mixtorum, & animaliũ, & hominum, abſque vlla tamen adhæſione diſcurrat. Hinc ad pulchritudines Angelorum, quarum vna maior eſt alia, & nullo numero ab hominibus cogitato comprehendũtur, aſcendat. Alias etiam necdum creatas, quę tamen in futurum ante mundi finem creabuntur, & alias in infinitum numquam creandas aſpiciat. Hæ omnes vna tua pulchritudine continentur; & comparatione ad reliquam pulchritudinem infinitam, quæ ſupra illas in te eſt, ſunt, velut comparatione maris gutta roris exigua. Si ergo forma vnius iſtarum rerum eſt tam amabilis, vt propter eam fruendam aliquando homines ſenſum & rationis vſum amittant, quid propter te faciendum eſſet, ô ſumme Deus, quomodo eſſes diligendus, & vſque ad deſpicientiam omnium viſibilium & ſuſtinentiam pro te omnium tribulationum adamandus.

4. Denique tam admiranda eſt pulchritudo tua, ô Domine Deus meus, vt in viſione & frutione ipſius, omnium Sanctorum beatitudo conſiſtat. Nulla eſt in rebus creatis pulchritudo, quæ ſi aſſiduè inſpiciatur, non in noſtra conſideratione vileſcat. At te Domine per æternitatem videbimus, & ſpero quia videbo te, & nunquam minus formoſus apparebis, nunquam res communis, atque vſu videndi ordinaria videberis, ſed ſemper ad te omnia deſideria noſtra raptabis. O quanta pulchritudo, à qua nunquam æternis annis mens beatorum amouebitur, & ſemper res noua & mirabilis, & in infinitum amabilis iudicabitur! Quin & tu ipſe, ô Deus, huius tuæ pulchritudinis, & viſione & fruitione beatus. Quæ talis ac tanta eſt, vt non ſolùm creaturam, ſed & te Deum noſtrum ſui copia fœlicem efficiat. Tolle à me quæſo ſtultitiam cordis mei, reuoca me ad ſanam mentem, vt pro hac tua pulchritudine

fruenda omnes huius mundi labores minus quàm momentanei mihi videantur. Amen.

CONTEMPLATIO IX.

De admirabilitate Dei.

Mirabilis in altis Dominus. Pſal. 92. 4.

1. PVNCTVM. O Deus meus pulcherrime, verè admirabilis es, & cunctos te & tua conſiderantes in admirationem rapis, quam non poteſt aliqua inueſtigatio ſubmouere. Admirabilis es in te, admirabilis in operibus tuis, & admirabilis in Sanctis tuis. Admirabilis quidem in te. Quoniam admirabile illud eſt cuius ratio latet, quod vſitatum non eſt, quia ſingulare ac rarum eſt. Cauſſa autem tui eſſe, omnes immò & teipſum latet, quia cauſſam nō habes, ſed omnium cauſſa & principium exiſtis. Et quis etiam rationem tuorum decretorum aſſequatur, ſiquidem incomprehenſibilia ſunt iudicia tua, & inueſtigabiles viæ tuæ. Singularis etiam es. *Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino: ſimilis erit Deo in filijs Dei. Domine Deus virtutum, quis ſimilis tibi? Potens es, & veritas tua in circuitu tuo.* Nihil te magis vſitatum (vt ita dicam) quia in te viuimus, mouemur & ſumus, & ſine te nihil agimus. Nihil te minus vſitatum, quia nemo te clarè cognoſcit, & non videbit te homo, & viuet. Nihil te magis commune, cùm numquam à tuo conſpectu diſcedamus. Nihil etiam magis rarum, quia numquam te per ſenſus experimur. Ergo nihil te mirabilius inuenitur. Altitudini tui eſſe, quòd nos ſuſtineas, non officit: puritatem tuam, licèt vbique ſis præſens, immunditia noſtra non inficit: ſi à te diſcedamus, & à tua amicitia ſeparemur, nihil tibi deficit.

Auguſt. epiſt. 191. ad Euodi.

Pſal. 88. 7. 9.

2. Verè Domine Deus meus tu es in tuo eſſe mira-

Digitized by Google

bilis, qui es in perſonis trinus, & in ſubſtantia vnus verus Deus omnipotens, vnius ſimplicis & incorporeę, inuiſibilis & incircumſcriptæ naturæ, nihil te ſuperius aut inferius maiuſve aliquid habens, ſed per omnem modum ſine deformitate perfectus, ſine quantitate magnus, ſine qualitate bonus, ſine tempore ſempiternus, ſine morte vita, ſine infirmitate fortis, ſine mendacio verus, ſine ſitu vbique præſens, ſine extenſione omnia implens, ſine contradictione vbique occurrens, ſine motu omnia tranſcendens, ſine ſtatu intra omnia manens, ſine indigentia omnia creans, ſine labore omnia regens, ſine tui initio omnibus initia tribuens, ſine tui mutatione omnia mutabilia faciens: in magnitudine infinitus, in virtute omnipotens, in bonitate ſummus, in ſapientia inæſtimabilis, in conſilijs terribilis, in iudicijs iuſtus, in cogitationibus ſecretiſſimus, in verbis verax, in operibus ſanctus, in miſericordijs copioſus: erga delinquentes patientiſſimus, erga pœnitentes pijſſimus: ſemper idem, ipſe æternus ac ſempiternus, immortalis atque incõmutabilis: quem nec ſpatia dilatant, nec breuitas locorum anguſtat, nec receptacula vlla coarctant, nec volũtas variat, nec neceſſitudo corrumpit, nec mœſta perturbant, nec lęta demulcent. Cui nec obliuio tollit, nec memoria reddit, nec præterita trãſeunt, nec futura ſuccedunt. Cui nec origo initium, nec tempora incrementum, nec caſus finem dabit, ſed ante ſæcula, & in ſæculis & per ſæcula in æternum viuis. Hæc omnia te admirabilem ſatis oſtendunt. *Ex Aug. lib. medit. c. 12.*

3. Es denique Domine admirabilis in operibus tuis. Qui tanta & tam admiranda non ex aliqua præiacente materia, ſed ex nihilo produxiſti; Cœlum & terram, diem ac noctem, naturam angelicam & humanam, volatilem, natatilem, greſſibilem, & vegetabilem. Tuum velle poſſe eſt: tuum dicere facere eſt. Non indiges duratione temporis, vt aliqua producas, nec miniſtris &

cæmentarijs, vt tua opera facias. Nulla cura faciendi ſolicitaris, ſed ſine labore, ſine diſtractione, ſine mutabilitate omnia perficis.

Pſ.67.36 Iob 7.17 4. Licet autem in omnibus, ô Deus meus, *ſis mirabilis*, & multo magis admirabilis in altis, ſiue *in ſanctis tuis*. Nam quis non miretur, ſi attentè conſideret, *quomodo magnificas eos, & apponis erga eos cor tuum?* Quomodo eos diligis, illuminas, inflammas, virtutibus & donis cumulas? Quomodo *viſitas eos diluculo* conſolationibus tuis, *& ſubitò probas illos* deſolationibus, & aduerſitatibus immiſſis. Ipſi ſunt infirmi, & imbecilles, & per tam infirma & debilia inſtrumenta, ô quanta perfeciſti. Nam per illos ſæpe infirmos ſanas, mortuos ſuſcitas, naturam immutas, impios reducis, infideles conuertis, conuerſis conſtantiam in aduerſis tribuis, & illos tandem ſanctos efficis. Tu igitur es Deus admirabilis. Pſ.135.4 *Qui facit mirabilia magna ſolus.* Te intellectus meus rerum nouarum amator ſemper cõſideret, te voluntas mea diligat, & pro hoc admirabili reliqua vt communia & vilia reijciat. Amen.

CONTEMPLATIO X.

De vita Dei.

Cor meum & caro mea occultauerunt in Deum viuum. Pſal.83.3.

I. PVNCTVM. O Deus admirabiliſſime, tu es Deus viuens, immò & perfectiſſimus omnium viuentium. Quare per antonomaſiam in Scripturis vocaris viuens. Nam Apoc.5.14. *& vigintiquatuor ſeniores ceciderunt in facies ſuas, & adorauerunt viuentem in ſæcula ſæculorum.* Apoc.10.6. *Et Angelus ſtans ſuper mare & terram iurauit per viuentem in ſæcula ſæculorum.* Quis eſt viuens ex communi

omnium

omnium conſenſu? Nonne ille qui à ſemetipſo mouetur & operatur? Vnde & calamus hic non viuit, quia niſi ego illum moueo, immotus manet. Ego autem viuo, quia à meipſo operor. Et quis perfectiſſimè viuit? An non ille qui perfectiores actiones vitales habet? Quare perfectius viuit animal quàm planta, quoniã à ſeipſo habet nõ ſolùm augeri, ſed & ſentire, & loco moueri. Et perfectius viuit homo, quàm brutũ, quia pręter ſenſum & motum, habet intelligere, & libero arbitrio vti. Tu autem, Domine, à teipſo intelligis, à teipſo vis quæcumque vis, & à teipſo liberè omnia operaris. Non es ergo vt Dij gentium, qui Dij vocantur, & mortui ſunt. Sed es Deus perfectiſſimè viuens, nullum finem extra te quærens, & nihil ab aliquo extraneo ad operandum accipiens. *Horrendum eſt incidere in manus Dei viuentis* ad vindictam, ſed valde amabile eſt incidere in manus Dei viuentis ad miſericordiam. Quia cùm ſis, ô Rex meus, ſemper viuens, ſeruis tuis fidelibus ſemper miſericordiam prærogabis. *Heb.* 10. 11.

2. Nec ſolùm, ô Deus ſanctiſſime, es viuens, verùm & ipſa vita. In homine anima quidem eſt vita; corpus verò viuit per animam, ſed non eſt vita: vnde recedente anima cadit. At tu qui ſimpliciſſimus es, es ipſa vita. Vita quæ eſſentialiter viuis. Vita, quæ non ab alio, ſicut anima, & Angelus eſſe habes, ſed à teipſo, & ideo non potes deſtrui, nec cum ipſo eſſe vitam amittere. Vita ſimplex ac pura, quæ totaliter viuis, nec eſt in te aliquid quod non viuat. Vita iucunda & beata, & ab omnibus miſerijs aliena. Vita in cuius participatione poſita eſt omnis viuentium vita. Vita tandem, quæ eſt origo omnis vitæ. Nam apud te eſt fons vitæ, & à te procedit vita naturæ, vita gratiæ, & vita gloriæ. A tua vita virtutes illæ cœleſtes ſuſcipiunt immortalẽ & glorioſam vitam.

3. In tantum, ô Domine, verum eſt, quòd tu es ipſa vita, quòd omnia in te ſunt vita. Quamobrem dixit

Apoſtolus & Euangeliſta tuus: *Quod factum eſt in ipſo vita erat.* Sunt enim res in te vt in cauſſa non tantùm operante, ſed etiam cognoſcente. Sunt igitur in cognitione tua, ſicut in exemplari omnium creaturarum; nec ſunt à tua cognitione diſtincta. Cognitio autem tua eſt ipſa vita tua. Sunt ergo in te vita, vita increata, vita perpetua. Et perfectiora ac pulchriora ſunt in te, quàm in eſſe ſuo. Meritò itaque diceris Deus non mortuorum, ſed viuentium: quia tibi omnia viuunt, & in te omnia non ſolùm eſſe, ſed vitam habent: nam ſicut in mente ſupremi artificis, non mortua, ſed viua ſicut in exemplari ſuæ perfectionis exiſtunt. O igitùr vita vera, vita ſancta, & pura, vita immortalis, & perpetua, tibi vitam meam conſecro, & ex te, per te, & in te in æternum fœliciter me victurum expecto.

DE PERFECTIONIBVS diuinis.

DECAS III.

BONVM eſt nos hîc eſſe, & in contemplatione huius increatæ vitæ manere, & ad hunc fontem vitæ accedere, vt in eius lumine lumen eius inacceſſibile videamus. In hoc hoſpitio vitæ manendum nobis eſt, in quo numquam moriemur: & in eo ac per gratiam ipſius decem alias perfectiones huius vitæ ac Dei noſtri conſiderabimus. Primò ergo anima mea meditaberis quòd Deus eſt ſapiens. 2. Quòd eſt omnium artifex. 3. Quòd eſt conſiliarius. 4. Quòd eſt lux. 5. Quòd eſt illuminans. 6. Quòd eſt reuelans profunda. 7. Quòd eſt amator. 8. Quòd eſt zelator. 9. Quòd eſt pacificus. 10. Quòd eſt princeps pacis.

Digitized by Google

CONTEMPLATIO I.

De ſapientia Dei.

A ſæculo vſque in ſæculum reſpicit, & nihil eſt mirabile in conſpectu eius. Eccli. 39. 25.

1. PVNCTVM. O Domine Deus viuens, & vita animæ meæ, tu es ſapientiſſimus, & Deus ſcientiarum Dominus, & nihil eſt abſconditum ab oculis tuis. Cognoſcis clarè & perſpicuè, immò & comprehendis teipſum: eſſentiam ac ſubſtantiam ſanctiſſimam tuam: bonitatem, potentiam, & vniuerſas perfectiones tuas; perſonas tuas, & quòd es Pater, Filius, & Spiritus ſanctus: conſilia prouidentiæ tuæ, cogitationes, decreta & ſtatuta, & quidquid ordinari & ſtatui per totam æternitatem potuit à te. Hæc ſumma pulchritudo, & ſumma veritas, quæ tu ipſe es, ſemper obuerſatur ante oculos tuos, ac tu ſolus eam plenè cognoſcis. Quare dixit Apoſtolus tuus: *Quæ ſunt Dei nemo nouit, niſi ſpiritus Dei.* Huic contemplationi tuæ iucũdiſſimè ſemper intendis, & ea beatus exiſtis. Ex quo homines per gratiã filij tui diſcent, in quo debeant iugiter occupari. 1. Cor. 2. 11.

2. Cognoſcis etiam, Domine, apertiſſimè & clariſſimè, & comprehendis omnia genera & ſpecies rerum creatarum, tum viſibilium tum inuiſibilium, in aliquo tempore vel duratione factarum, aut futurarum aut poſſibilium, & quæ numquam eſſe accipient. *Omnia hæc nuda & aperta ſunt oculis tuis.* Nihilque eſt in eis vel naturæ, vel potentiæ, vel actionis, quod tu non manifeſtè cognoſcas. Vides modum, ſpeciem, & ordinem earum. Modum, quia terminos cauſſarum, & limites rerum calles: ſpeciẽ, quia earum naturam inſpicis; ordinem, quia ipſarum pondus & propenſionem ad Hebr. 4. 13.

ſuos

ſuos fines intuerjs. Iccirco liber Sapientiæ de te ait:
Sap. 11. 12. *Omnia in numero, pondere & menſura, diſpoſuiſti.* Numerus enim ad ſpeciem, & menſura ad modum ſpectat. Ex omnibus his ſapientes huius mundi poſt multos labores & lucubrationes vix aliquid apprehendunt, & cognitis accidentibus vel proprietatibus pauciſſimarum rerum ſubſtantiam attingunt. At tu ad intima cuiuſque ſubſtantiæ penetras, & *pertingis vſque ad diuiſionem*
Hebr. 4. 12. *animæ & ſpiritus, compagum quoque & medullarum, & diſcretor es cogitationum & intentionum cordis, & non eſt vlla creatura inuiſibilis in conſpectu tuo.*

3. Non ſolùm, ô ſapientiſſime Deus, omnes naturas rerum, verùm & ſingularia ſub quaque natura & ſpecie cognoſcis, tam præterita quàm præſentia, & futura, & poſſibilia. Itaque tu ſcis numerum innumerabilem Angelorum, & ſingulos eorum probè ceu filios agnoſcis, & cogitationes ac affectus eorum, qui in tota æternitate erunt, manifeſtiſſimè comprehendis. Noſcis quot fuerunt, & quot futuræ ſunt circulationes cœlorum, & quæ erit poſtrema quando concentum & harmoniam eorum dormire facies. Numeras multitudinem ſtellarum, & omnibus eis nomina vocas. Perſpectus eſt tibi numerus fulminum, coruſcationum, & tonitruorum, & cometarum, & grandinum, & particularum niuis, & guttarum pluuiæ, & aliarum impreſſionum quæ generantur in aëre; & non te latet quo tempore hæc producentur, & quibus diei ac noctis temporibus venti ſpirabunt. Nota eſt tibi menſura maris & numerus guttarum aquæ eius, & grana arenæ, & lapillos ac glebas terræ dinumeras. *Qui menſus es pugillo aquas, & cœ-*
Iſai. 40. 12. *los palmo ponderaſti, & appendis tribus digitis molem terræ, & libraſti in pondere montes, & colles in ſtatera.* Scis etiam Domine numerum cunctorum hominum à primo Adamo vſque ad vltimum qui naſciturus eſt, & cuiuslibet in ſpeciali notitiam habes. Quod ſit nomen

eius,

Digitized by Google

eius, qui parentes & progenitores, quæ & quanta opera bona, & mala, & cogitationes eius, qui ſtatus, quæ conditio, quod ingenium, & iudicium, & vires, & propenſio eius. Quo die & hora natus eſt, quo die ex hac vita, & qua hora, & momento, & quo genere mortis decedet. Numerum oſſium & neruorum, & medullarum, immò & capillorum capitis cuiuſque dinumeraſti. Breuiter *opera omnis carnis*, immò & omnis ſpiritus *coram te, & non eſt quidquam abſconditum ab oculis tuis*. Vtinã noſcas me ex nomine, id eſt, inueniam gratiam coram te, vt me cognitum, & tuæ prouidentiæ ſubiectum noſcens, omnes in te meas curas proijciam. Eccli. 39. 24. Exod. 33. 12.

4. In hominibus autem, ô Deus ſanctiſſime, oſtenditur maximè inſcrutabilis ſapientia tua. *Mirabilis* ſanè *facta eſt ſcientia tua ex me: confortata eſt, & non potero ad eam.* Inueniſti modum ſine labore quo omnia ſuperiora & inferiora in homine comprehenderes, & eum ex corpore & ſpiritu conſtitutum omnium tuorum operum ſummam manifeſtares. Intueris merita & demerita vniuerſorum hominum, & auxilia hactenus illis data, & vſque ad finem mundi danda ante oculos habes. Nam *oculi tui multo plus lucidiores ſunt ſuper ſolem circumſpicientes omnes vias hominum, & profundum abyſſi, & hominum corda intuentes in abſconditas partes.* Tu à ſapientia gratiam & dona in hac vita, & in futura gradus gloriæ communicandos diſponis. Ac tandem *omnia in ſapientia facis, & effundis eam ſuper omnia opera tua, & ſuper omnem carnem ſecundùm datum tuum, & præbes eam diligentibus te.* Nequaquam illam tibi reſeruas, ſed Angelis & hominibus abunde communicas. A te enim didicerunt admiranda cunctarum artium, ſubtilia ſcientiarum, virtutes medicamentorum: & quidquid homines in genere cognitionis rerum ſupernarum ſeu infernarum didicerunt, à te ſine dubio compararunt. Pſal. 138. 6. Eccli. 23. 28. Pſal. 103. 24. Eccli. 1. 10.

5. Hæc ſapientia tua, ô Domine, non eſt à rebus ſcitis accepta, ſed ex tuamet eſſentia habita. In te namque idem omninò ſunt eſſentia & ſapientia. Non aliũde habes eſſe, & aliunde ſapere, ſed ſicut eſſentialiter es, ita & eſſentialiter ſapiens es. Non habuiſti magiſtrum, nec conſiliarium, nec librum, nec exemplar vnde diſceres. *Quis* enim ***adiuuit ſpiritum tuum, aut quis conſiliarius tuus fuit, & oſtendit tibi? Cum quo iniſti conſilium, & inſtruxit te, & docuit ſemitam iuſtitiæ, & erudiuit ſcientiam, & viam prudentiæ oſtendit tibi?*** (Iſai. 40. 13.) Certè nullus. Cùm igitur tua ſapientia non ſit à tua natura diſtincta, ſequitur eam eſſe æternam, immutabilem, profundiſſimam, euidentiſſimam, totam ſimul. Nullius rei quantumlibet antiquæ obliuiſceris, nullius de nouo incipientis nouam, ſed æternam notitiam habes. Non ad hæc nunc, & poſtea ad alia attendis, ſed vniuerſa ſimul perſpicis, tum quæ in aliquo tempore eſſe habent, tum poſſibilia, & cuncta quæ geruntur in mundo, & quæ præceſſerunt, & ſequentur, vides, & ſecreta omnium cordium ſcrutaris. In teipſo vt in ſpeculo clariſſimo omnia quæ ſub tuam potentiam cadunt tranquillè cognoſcis, & non tam ſine labore ego calamum iſtum, quàm tu omnia vides, ordinas, & diſponis. O igitur ***altitudo diuitiarum ſapientiæ & ſcientiæ tuæ, quàm incomprehenſibilia ſunt iudicia tua, & inueſtigabiles viæ tuæ!*** (Rom. 11. 33.) Eia vehementer admiror, & omnia mea tuæ mirabili ſapientiæ & diſpoſitioni committo.

(∴)

CON-

CONTEMPLATIO II.

Quòd Deus eſt omnium artifex.

Omnium enim artifex docuit me ſapientia. Sap. 7. 21.

1. PVNCTVM. O Deus ſapientiſſime, tu non ſolùm es omnia ſciens, ſed omnium artifex & inuentor. *Tecum* enim *ſapiētia tua, quæ nouit opera tua, quæ & affuit tunc, cùm orbem terrarum faceres.* Artifex dicitur ille, qui in mente ſua habet imagines aut exemplaria rerum, ad quorum ſimilitudinem extra ſe opus aliquod effingit. Hic autem modus operandi perfectiſſimus eſt, quo quis priùs intra ſe opus faciendum exprimit, & poſtea iuxta illud quod mente concepit, non coactus, ſed libens extrà producit. Ita ergo tu Domine operaris, cùm ſis omnium perfectiſſima cauſſa, & intra te omnium rerum creatarum exemplaria præhabes. Quare dixit Apoſtolus tuus: Fide credimus aptata eſſe, ſiue aptè diſpoſita, ſæcula, aut ea quæ aliquo tempore fiunt, verbo Dei, vt ex inuiſibilibus rationibus rerum apud te exiſtentibus, tanquam ex exmplaribus viſibilia fierent. Es velut ſpeculum luciďiſſimum, in quo abſque vlla imperfectione vniuerſa repræſentantur. Es vt centrum, in quo omnes creaturæ tanquam lineæ copulantur. Es vt imago pulcherrima, ex qua omnia creata aliquid referunt. *Sap. 9. 9.*

2. Iam hinc liquet quantæ ſint opes intellectus tui, in quo, ô Domine, omnium rationes continentur. In te ſunt nitidi cœli, ſunt æthera celſa, immenſique maris diſtantia, ſidera vaſta, oceanuſque ingens, depreſſaque tartara terræ. Aquarum curſus & cætera cuncta, quæ fuerunt, quæ ſunt, & quę poſtea ſequētur, & illud quod in te eſt, vtcunq; imitãtur. Si theatrum mundi eſt admi- *Ex Dion. c. 5. de diui. nom.*

ratione digniſſimum, in quo orbis partes, imperia, prouincias, & regna, maria & littora, delineata conſpicimus, quam admirabilis eſt diuina natura tua, in qua ſine errore, ſine confuſione, abſque imperfectione & multiplicitate rerum ſpecies, & ſingularia etiam, prout tibi placuerit, intuebimur. Es tu, ô Deus amantiſſime, quæcunque videmus, quæcunque contemplamur: Non quia ſis quaſi congeries vniuerſarum rerum, ſed
Pſal. 138. 16. quia vnus & ſimplex exiſtens eorum rationes habes. *In libro memoriæ tuæ omnes ſcribentur. Dies formabuntur, & ſubducentur, & nemo in eis.* Nam ibi ſunt omnes dies, & omnia tempora, non diuiſa, ſed vna æternitate cõtenta.

3. Hæ demum rerũ rationes, quæ in te ſunt, ô Creator meus, idem omninò ſunt cum tua diuina natura. Non ſunt mortuæ aut corruptibiles, ſed viuentes & increatæ. Omnia enim, quæ in te ſunt, vita ſunt. Non ſunt imperfectæ, ſed perfectiſſimæ, adeò vt creaturarum perfectiſſima rationi ſiue ideæ ſuæ in te exiſtenti comparata res picta comparatione rei viuentis & veræ eſſe videatur. Sicut enim rudis diſcipulus non poteſt ex toto formam à magiſtro ſibi propoſitam imitari, ita nec creatura poteſt tuam pulchritudinem, niſi valde imperfectè referre. Te ergo, vt ſummum artificem vniuerſorum laudo & diligo, & rationem viri perfecti in te exiſtentem, in me delineare beneficio tuæ gratiæ concupiſco.

CONTEMPLATIO III.

Quòd Deus eſt conſiliarius.

Nunquid rex non eſt tibi, aut conſiliarius tuus periјt, quia comprehendit te dolor. Mich. 4. 9.

1. PVNCTVM. O Deus meus, omniũ artifex, idem ipſe qui apud te omnium ideas & rationes ha-

bes,

bes, hominum quos ad tuam imaginem condis, & fideliſſimum conſiliarium exhibes. In te vno inuenio quidquid in optimo conſiliario deſideratur. Ille namq; debet eſſe ſapiens, qui non erret; iuſtus, qui prauis affectibus oculos mentis excæcantibus minimè ſubſit: integer, qui liberè & audacter veritatem pandat: potens, qui ad conſilium exequendum adiuuet: præſens, quem conſilio egens facilè interroget. Hæc omnia perfectè ſolùm reperiemus in te: quare meritò præ omnibus conſiliarius vocaris. Es enim ſapientiſſimus, quem nihil latet, cui aperta ſunt omnia, quæ licent & decent. Es iuſtiſſimus, & ab effectibus noſtris amoris, vel odij, qui te ad minus rectum iudicandum inflectant, prorſus alienus. Es integerrimus, qui neminem metuis, nullius vultum vereris, nec à vero & bono ingerendo retardaris. Es potentiſſimus, & quod ſciendum eſſe ſuades, facillimè in nobis facis. Es tandem præſentiſſimus qui corda noſtra inhabitas, & quotieſcunque volumus intra nos intrare, te interrogare & audire valemus. *Mille* ergo *pacifici ſint mihi, conſiliarius verò tu ſis vnus de mille.* *Eccli. 6. 6.*

2. *S*ed mirum eſt, ô Deus altiſſime & verè magne, quàm diligenter huic muneri conſiliatoris ſatisfacias. Omnibus iuſtis & ſeruis tuis magnis & puſillis, ſapientibus & ignorantibus, perfectis & imperfectis, ſemper & vbique te conſiliarium præbes. Si te interrogent, & ad te pro conſilio accedant, interna inſpiratione benignè reſpondes, aut ad Eccleſiam & prælatos vices tui gerentes mittis. Si non interrogent, & interrogare oportebat, tu interiùs animam conſilio pulſas, & inſpirationibus tuis opportuna ſuades. In magnis negotijs conſilium ingeris, & in minimis atque in rebus parui momenti interrogari & ſuadere non erubeſcis. Si te aliquando non audiamus, non irritaris, ſed ex amore erga nos, iterum & iterum ad conſulendum & ad exci-

tandum nos, inſpiratione redis. Si te audiamus, gratum habes, & obedientiam noſtram præmio afficis, & conſilio tuo nos frequentiùs & libentiùs erudis. Loquere igitur Domine, quia audio ego ſeruus tuus, & tibi in omnibus parere deſidero.

3. Non in bonis & iuſtis, ô Domine, ſalutares tuas ſuaſiones contines, ſed ad malos & impios illas extendis. Verbum tuum eſt: *Expandi manus meas tota die ad populum incredulum, qui ambulat in via non bona, poſt cogitationes.* Et alio loco: *Vocaui, & renuiſtis: extendi manum meam, & non fuit qui aſpiceret. Deſpexiſtis omne conſilium meum, & increpationes meas neglexiſtis.* Quamuis autem iſti tibi contradicant, & conſilia tua negligant, illos tamen vocare, & ipſis ſuadere non ceſſas. Et in vniuerſum omnes ad varia virtutis opera ſecundùm diuerſam vocationem eorum, & iuxta diſpoſitionem prouidentiæ tuæ, conſilijs & inſpirationibus inuitas. Conſiliarius nobis non perijt, ſed in æternum manet, cui ſi obedierimus, omnis dolor à nobis abſcedet.

Iſai. 65. 2 *Prouerb. 1. 24.*

CONTEMPLATIO IV.

Quòd Deus eſt lux.

Deus eſt lux, & tenebræ in eo non ſunt vllæ. 1. Ioan. 1. 5.

Geneſ. 13

1. PVNCTVM. O Deus meus & conſiliarius meus, tu es lux vera, non quidem hæc creata, quæ oculis corporeis cernitur, ſed lux increata, quę oculis mentis à te illuminatis, videtur. Luce hac corporea nihil in corporibus priùs (nã prima die facta eſt lux) nihil mundius, nihil pulchrius, nihil ſubtilius, nihil communius, nihil celerius, nihil efficacius inuenitur. Hæc omnia, ô Creator meus, habes lucis propria. Es namq; ſimpli-

Digitized by Google

citer primus, quia prima cauſſa & origo omnium creaturarum. Es mundiſſimus, in quo nihil omninò imperfectionis reperitur, cuius ſubſtantia licèt in rebus abiectiſſimis, immò & in ipſis impijs ſit, nullam tamen ex illis immunditiam contrahis, ſed omninò purus euadis. Es pulcherrimus, & ſi delectabile eſt oculis videre ſolem, multo delectabilius eſt te inacceſſibilem lucem aſpicere. Tu ſubtiliſſimus, quia penitus ſimplex: communiſſimus, quia omnibus ad es & auxilium præſens: velociſſimus, quia ſine mora ſuccurris: efficaciſſimus, quia potenter ab omni malo eripis. Lux eſt ſpiritualis intellectus humanus, ſiue angelicus, quia omnia cognoſcibilia manifeſtat, quanto magis tu eris lux qui totus es intellectus omnia comprehendens, & vſque ad intima penetrans, & maxima perſpicuitate vniuerſa cognoſcens. *Eccli.* 12. 7.

2. Totus, Domine, es lux abſque vlla admixtione tenebrarum. In rebus creatis aliquid eſt caliginis, quia nonnihil eſt in illis imperfectionis, aut potentialitatis: at in te nihil obſcurum, quia nihil imperfectum, nihil potentiæ ad aliquid recipiendum reperitur. Tu Pater es lux, *qui lucem habitas inacceſſibilem.* Tu, ô fili, es lux, *quia eras lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Tu, ô Spiritus ſancte, es lux, quoniam lumen *cordium*, & lux beatiſſima, quæ *reples* cordis intima *tuorum fidelium.* Es ô Domine vt ſplendidiſſimus ſol, vt ſplendor ex ſole prodiens, vt calor fulgidus ex ſole & ſplendore procedens. *Ponis* quidem *tenebras latibulum tuum*, ſed in te tenebræ non ſunt vllæ. Quia hæc caligo non eſt aliud quàm infinita tua lux nobis inuiſibilis propter eximiam & ſupereminentem ſubſtantiæ claritatem: tum inacceſſibilis propter immenſam ſplendoris copiam. Totus ergo es lux, licèt ab oculis caligantibus propter eorum imperfectionem non videaris. *1. Tim.* 6 16. *Ioan.* 1. 9 *Pſ.* 17. 12 *Ex Dion. epiſt.* 5.

3. Res, Domine, à te productæ, quantumlibet ſint perfectæ & eximiæ, quia finitæ ſunt & limitatæ, lucent quidem, ſed non ſunt lux. Quare de illo præcurſore filij tui, quo inter natos mulierum non ſurrexit maior, dicitur. *Non erat ille lux*. Sed ad oſtenſionem amoris erga genus humanum, hoc nomen lucis quibuſdam ex tuis largè communicas. Quibus dictum eſt: *Vos eſtis lux mundi.* Quia videlicet eos elegiſti, vt ex cordibus tenebras ignorantiæ diſijciant, & ſplendorem veritatis effundant, & nõ ſolùm verbo ſed exemplo alijs præluceant. Et nos beneficio & vocatione tua ex iſtis ſumus, quia illorum munus obimus. *Eramus aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino: vt filij* ergo *lucis ambulemus, & fructum lucis* qui *eſt in omni bonitate, & iuſtitia, & veritate*, feramus. Amen.

Mitth.5.14. *Ephe.5.9*

CONTEMPLATIO. V.

Quòd Deus eſt illuminator.

Pauper & creditor obuiauerunt ſibi, vtriuſque illuminator eſt Dominus. Prouerb. 29. 13.

1. PVNCTVM. O Deus meus, & lux mirabilis mea, lucem tuam nequaquam in te contines, ſed vt ſol iuſtitiæ & ſanctitatis eam in omnes lucis capaces abundè diffundis. Sol illuminat inferiora & ſuperiora, & in orbem ſuum ſplendorem extendit. Tu ſimiliter quamuis nihil habeas te ſuperius, quoniam ſupremus creator es omnium, tamen quia à te creata ordinata ſunt, ſuperiora, id eſt, ſpiritus cœleſtes, & inferiora, id eſt, homines mortales illuſtras. Primò itaque illuminas montes æternos, id eſt, Angelos ſanctos, & radio luminis gloriæ roboras intellectus eorũ, vt te clarè videant, vt ſe inuicẽ clarè cognoſcant, vtque ad noſtras miſerias

atten-

attendant. Quod ſi illos nullus numerus à nobis excogitatus cōprehendit, quis poterit inueſtigare, quàm liberaliter in cœlis munus illuminatoris obeas, & lucis radios impertiaris. *Ciuitas* illa *non eget ſole, neque luna vt luceant in ea: nam claritas tua illuminabit eam, & lucerna eius eſt agnus*, vnigenitus filius tuus. *Apoc. 21 23.*

2. Semper etiam illuminator es hominum, ô Deus ſanctiſſime. Nam ante ſcriptam legem, illos ſplendore legis naturalis illuminaſti: quam numquam aufers, ſed perficis: cùm *ſignatum ſit ſuper nos lumen vultus tui*. In lege ſcripta illuminabas eos per documēta legis illius, per columnam nubis, & ignis; per oracula Prophetarum, per typos, vmbras, figuras, & ſacrificia: & per cōtinua ſigna, quæ tuæ maieſtatis præſentiam atteſtabātur. Nunc verò in lege gratiæ, nos per præcepta & conſilia Euangelica illuminans, & per vnigenitum filium tuum Ieſum Chriſtum, quem veritatis & perfectionis magiſtrum accepimus, te dicente: *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipſum audite*. Ac tandem in omni tempore minoribus per maiores illuxiſti. Nam ſi *pauper & creditor occurrant ſibi* (pauper eſt ſubditus, qui doctrina eget, & reuerentiam ac obedientiam debet, creditor verò prælatus, qui doctrinā prærogat) *vtriuſque tu es illuminator*. Hunc illuminas vt recta doceat, & illum per os iſtius, vt quod eſt tibi placitum intelligat. *Pſa. 4. 7* *Matth. 17. 5.* *Prouer. 29. 13.*

3. Illud verò, ô Deus, noſtrum captum excedit, quod per teipſum viros ac mulieres in Eccleſia tua virtute conſpicuos, docere & illuminare dignaris. In quibus perfectiſſimè illud impletum eſt: *Dabo vniuerſos filios tuos doctos à Domino*. Hoc igitur tu interiùs loqueris, vt ſupra communes homines intelligant mirabilia de lege tua, & perfectiſſima, de præceptis & conſilijs tuis. *Illuminans tu mirabiliter à montibus æternis*, à ſanctis tuis, *turbati ſunt omnes inſipientes corde*. Quia cùm illos *Iſai. 54. 13.* *Pſal. 75. 5.*

de rebus diuinis & de doctrina virtutum ſublimia loquentes audiunt, cùm dicta eorum non aſſequantur, eos delirare putant. Sic loquentibus Apoſtolis
Act. 2. 13. dicebant quidam: *Muſto pleni ſunt iſti.* Et cùm eos ſanctiſſimè operari conſiderant, & iuxta inſtinctus tuos conuerſari, illuſos & imprudentia dementatos exiſtimant. Non quia imprudentes ſint, ſed quia ſupra humanam prudentiam caput attollunt. Pro hac luce Sanctorum qua illos prouocas non ad impoſſibilia, ſed ad perfecta, gratias tibi ago, & vt infantiam virtutis prætergrediar humiliter poſtulo.

CONTEMPLATIO VI.

Quòd Deus eſt reuelans profunda.

Ipſe reuelat profunda, & abſcondita, & nouit in tenebris conſtituta. Daniel. 2. 22.

1. PVNCTVM. O Deus meus, lux mea, & illuminator meus, tu es (vt ita dicam, & quæ de tua ſapientia cogitaui concludam) reuelator profundo-
Iob. 12. 22. rum. *Qui reuelas* & eruis *profunda de tenebris, & producis in lucem vmbram mortis.* Profunda dicuntur myſteria diuinitatis tuæ, & arcana operum tuorum. Vt quòd es in perſonis trinus, & in eſſentia vnus: quòd verbum tuum carne operuiſti, & hominem feciſti: quòd in Euchariſtia non in figura, ſed in veritate eum hominem Deum occultaſti. Hæc & alia profunda tua abſcondita erant in puteo & in horreo Scripturarum. Sicut autem
Gen. 29. 10. Iacob lapidem ex ore putei amouit, vt greges biberent,
Gen. 41. 56. & Ioſeph horrea aperuit, vt tempore famis populo frumenta miniſtraret: ita & per vnigenitum filium tuum ſacras litteras explicuiſti, *vt nos cibares pane vitæ & intellectus, atque aqua ſapientiæ potares, & ſcientia tua ter-*

ram repleres. Id vt in te crederemus, vt te diligeremus, vt tantæ maieſtati cognitæ & amatæ ſeruiremus. Hic ergo ſit finis perſcrutationis profundorum tuorum, te ardenter diligere, & fideliter tibi famulari. Eccl. 15. 3.

2. Reuelas etiam, ô Deus, abſcondita, id eſt, occulta cogitationum & intentionum cordium noſtrorum. Hæc multo magis, quàm ſi in luce meridiana eſſent, manifeſta ſunt tibi. Qui *ſcrutaris renes & corda, & das vnicuique iuxta viam ſuam, & iuxta fructum adinuentionum ſuarum*. Hæc verò quæ optimè noſti, nunc aliquando ad laudem bonorum, & vituperium malorum, reuelas: lucernam inquam, à te ſapientia & virtute accenſam, licèt reluctantem ſuper candelabrum ponis, & zelum gloriæ tuæ ac deſiderium honoris tui latitantem detegis, vt luceat omnibus, qui in domo ſunt, & ingredientes lumen videant, & qua ſinceritate quærendus ſis diſcant. E contra verò hypocritas virtutem ſimulantes traducis, & reijcis, & vt deprehendantur facis. De quibus dixiſti: *Fumus erunt in furore meo, ignis ardens tota die*. At in nouiſſimo die hæc omnia abſcondita reuelabis, quando ſcilicet *illuminabis abſcondita tenebrarum, & manifeſtabis conſilia cordium, & tunc laus erit vnicuique à te*. Pone igitur nunc me ante me, vt abſcondita mei cordis agnoſcam, & quod diſtortum eſt dirigam. Ier. 17. 10. Iſai. 65. 5. 1. Cor. 4. 5.

3. Denique reuelare ſoles, ô Domine, in tenebris conſtituta, id eſt, futura à ſolo libero arbitrio pendentia, quæ futura contingentia vocantur. Hæc quoque tu clariſſimè vides antequam fiant, quia ea tua æternitate adæqueris, & comprehendis, & vt præſentia habes: qui finxiſti ſigillatim corda noſtra, & intelligis omnia opera noſtra. Iſta autẽ tã incertitudinis tenebris inuoluta, tu amicis tuis aliquando reuelas, vt eos tibi amicos & familiares oſtendas. Si enim terrenus rex ſecreta quæ nouit amicis pandit in ſignũ amoris, quid cogitã- Pſal. 32. 15.

dum eſt de te, qui homines in maximam tuam amicitiam extollis. Aliquando etiam pro bono Eccleſiæ, & amicorum tuorum hæc non amicis detegis: qui in nomine filij tui prophetant, & dices illis: Non noui vos. Huiuſmodi igitur abſcondita, ô Domine, ſint apud te, & apud eos quos volueris. Mihi ſufficiat pro hac bonitate tua diligere te, & tuam voluntatem in præceptis & conſilijs tuis reuelatam agnoſcere, vt illam ſtrenuè perficiam.

CONTEMPLATIO VII.

De amore Dei.

Diligis omnia quæ ſunt, & nihil odiſti eorum quæ feciſti. Sapient. 11. 25.

5. PVNCTVM. O Deus ſapientiſſime, & profundorum reuelator, oſtende mihi obſecro magnitudinem amoris tui, vt eo cognito vehementer admirer, & ſecundùm exiguitatem meam tantæ dignationi vicem rependere curem. Amas Domine teipſum ardẽtiſſima & iucundiſſima & infinita dilectione ob immenſam bonitatem & pulchritudinem tuam: & quia dignus es infinito amore. Et ſicut tua bonitas tua eſſentia eſt, ita & tuus amor non eſt aliud quàm tua bonitas & natura. Hoc amore in tua ſubſtantia, ac in tuis perfectionibus complaces tibi, vt in ſapientia, potẽtia, bonitate. Hoc amore infinitè gaudes, & iucundaris de bonis tuis. Hoc amore omnia extra te propter temetipſum facis, & in te tamquam in finem conuertis, & nõ aliud quàm teipſum quæris. Hic autem amor tuus ſanctiſſimus eſt, & à peruerſitate illius amoris, quem proprium vocamus, alieniſſimus: quoniam cùm ſis ſummum bonum, & vltimus finis omnium, & cùm omnia

Digitized by Google

ex eo quòd ad te ordinentur, ſuam perfectionem acquirant, debitum eſt vt ea ad te conuertas, & propter temetipſum illa diligas.

2. Hic amor tuus, ô Deus dulciſſime, quo teipſum diligis, amor eſt charitatis & amicitiæ. Quoniam in te vno Deo ſunt tres diuinæ perſonæ, quæ mutuo amore ſe complectuntur, ſtringunt, intuentur & diligunt. In eiſque omnis ratio veri amoris & amicitiæ reperitur. Nam primò quælibet diuina perſona tua eſt bonitas pura, perfecta, immenſa ac proinde infinitè amabilis. Secundò ſunt tres perſonæ tuæ, ſummè ac planè ſimiles, paris pulchritudinis, ſapientiæ, pietatis, potentiæ, beatitudinis, & in omnibus ſunt æquales; & ſolùm in hoc quòd vna procedit ab alia diſtinctæ. Tertiò ſe inuicem cognoſcunt, & comprehendunt, & quam intimè & ſummè vna aliam diligat intuentur. Quartò eſt in eis plena bonorum omnium communio, ſuperiucunda diffuſio, & ſempiterna communicatio. Quintò eſt quoque earum ſumma propinquitas: nam omnes idem ſunt eſſentialiter, & filius à Patre, ac Spiritus ſanctus ab vtroque procedit. Sextò habent ſummam concordiam voluntatum, immo trium eſt vna ſola voluntas. Septimò ac tandem hic mutuus amor non heri incepit, ſed æternus eſt, & initium ac finem neſcit. Eſt ergo intra te perfecta charitas, & amicitia iucunda, & grata ſocietas, qua nullo extra te indiges, quem ames, aut à quo diligaris, quia teipſum, quantum es amabilis, diligis.

Ex Dion. Richel. lib. 1. de contemp. art. 74.

3. Hoc amore quem erga te habes, ô amator ardentiſſime, excitaris, & ſolicitaris, vt omnes res creatas diligas. Et quidem eas, quæ non ſunt rationis, neque liberi arbitrij capaces, quales ſunt cœli & elementa, & ex illis compoſita, non propter te, qui nullius indiges, nec propter eas, quæ redamare non poſſunt, ſed propter nos homines diligis. Sicut enim pater vnicam habens

filiam ſibi chariſſimam, diligit mundum muliebrem eius propter illam, & fœminis amabilia quærit, & emit propter eam: ita & tu hæc omnia creaſti, & dilexiſti (nam tuum diligere benefacere eſt) vt noſtræ indigentiæ ſuccurreres. Quid eſt homo, ô Deus meus, quia memor es eius? Quàm verum eſt, quia ipſe debet pro omnibus rebus te diligere, & eas incitamenta amoris facere, & quaſi earum nomine in tui amore exardeſcere, quas eius cauſſa feciſti in ſua natura perfectas.

4. Sed quis capiat, ô benigniſſime Domine, quanto & quali amore ipſum hominem ames? Profectò illũ diligis amore amicitiæ in bonorum ſupernaturalium communione fundato. Diligis eum vt imaginem tuã, pluſquam omnia viſibilia, cuius gratia creata ſunt. Diligis nos vt Pater, & pluſquam Pater; quia hic vilem materiam ad formationem corporis miniſtrauit; at tu & corpus, & animam, & quidquid eſt in nobis perfeciſti. Vnde vnigenitus tuus, & per aſſumptionem carnis maior frater noſter dicit nobis: *Et patrem nolite vobis vocare ſuper terram, vnus eſt enim Pater veſter qui in cœlis eſt.* Diligis vt mater, & pluſquam mater, quia maioribus doloribus, quàm ſunt dolores matris, in carne Verbi tui perpeſſis tibi conſtitimus. Nam & ais: *Numquid obliuiſci poteſt mulier infantem ſuum, vt non miſereatur filio vteri ſui? & ſi illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiſcar tui.* Diligis vt ſponſus, & pluſquam ſponſus, quoniam arctiori vinculo gratiæ & donorum noſtras animas tibi aſtringis. Verbumque tuum eſt ad ſanctam & fidelem animam: *Sponſabo te mihi in ſempiternum. Et ſponſabo te mihi in iuſtitia & iudicio, & in miſericordia, & in miſerationibus. Et ſponſabo te mihi in fide.* Diligamus ergo te vt filij, & filiæ, & ſponſæ, & omnem noſtrum armorem in te vno collocemus.

Matth. 23. 9. — *Iſai. 49. 15.* — *Oſeæ 2. 19.*

5. Adhuc multa occurrent, ô Pater ſuauiſſime, quæ

Digitized by Google

de tuo erga nos amore conſiderem. Nam amas nos infinito amore, eodem nimirum quo teipſum diligis. Non eſt in te actuum multitudo, ſed ſicut vnica cognitione te & alia intelligis, ita vnico amore, qui tu ipſe es, te & omnia, ac inter ea præſertim Angelos & homines diligis. Amor hic tuus æternus eſt: nam ſicut tu ab æterno es, ita & ab æterno nos amas. *In charitate*, ais, *perpetua dilexi te*, & ſicut ab æterno teipſum diligis, ita ex æternitate, & antequam mundus fieret, me amore complecteris, & in æternum ab hoc amore non diſcedes. Hæc itaque amicitia, non à me, ſed à te incepit. *Et in hoc eſt charitas, non quaſi nos dilexerimus te, ſed quoniam tu prior dilexiſti nos.* Amor hic beneficus eſt, nec enim bonum, quod in nobis ames, vides, ſed vt ames præſtas, & amando facis: & eo amas, quia amore bona communicas. Amor hic ſpontaneus eſt. *Diligam*, inquis, *eos, ſpontaneè*, neque aliquo ad diligendum compelleris, ſed liberè ex bonitatis tuæ immenſitate nos diligis. Diligam te libenter fortitudo mea, & voluntariè meipſum in holocauſtum offeram tibi, quoniam bonum eſt.

Ier. 31. 3.

1. Ioan. 4. 10.

Oſee 14. 5.

6. Ab hoc amore tuo, ô amabiliſſime Deus, nullum excludis. Omnes (quod ad te pertinet) homines diligis, quot fuerunt, & ſunt, & futuri ſunt. *Vis* namque *omnes ſaluos fieri, & ad cognitionem veritatis venire.* Paratuſque es quantumlibet iniquum ad pænitentiam admittere, & vt verus Pater cum ſtola prima tuæ gratiæ veſtire. Sed ita amore ad omnes extenderis, vt ſingulos non minus quam ſi ſoli eſſent ames. Ad hoc ſufficit infinitus amor tuus. Meum autem (quia exiguus eſt) à rebus creatis tollam, vt totum in te meum ſummum bonum impendam. Hoc amore ad magna nos effers. *Sic enim dilexiſti nos, vt filium tuum nobis vnigenitum dares*, vt ſpiritum tuum in nos effunderes; vt ad dignitatem filiorum extolleres. *Videte*, ait, quidam ex tuis,

1. Tim. 4. 4.

Ioan. 3. 16.

qualem

1.Ioan.3. 1. *qualem charitatem dedit nobis Deus, vt filij Dei nominemur & ſimus.* Vt nos immenſis gratiæ & gloriæ donis cumulares; vt omnia etiam aduerſa, immo & ipſa peccata, vt *cooperarentur nobis in bonum* faceres: vtque pro nobis filium tuum in tanta pro ſalute noſtra humilia deijceres. Et quia amator vult amari, hoc impensè deſideras, vt amemus te cuius cauſa nobis præceptum amoris imponis, diligite me ex toto corde, & ex tota anima: & pro hoc amore vitam æternam polliceris, pro neglectu verò eius æternis ſupplicijs iniquos addicis.

Rom.8. 28.

Matth. 22.32.

7. Sed tandem in eo quod cœpimus dicere, Domine Deus, nunc tantiſper immoremur. Dilectio tua erga nos vera amicitia eſt, in qua ea reperiuntur, quæ vera amicitia requirit. Hæc accipit æquales, aut facit, & ſi interdum non omnino, quia id fieri non poteſt, tamen proportione quadam perfecit. Hoc autem in tuo erga nos amore contemplor. Deſcendis enim, & ad nos te demittis, quia noſtra curas, & humilia reſpicis, & nos Deos vocas, & ad participationem tuæ diuinitatis per bonorum ſupernaturalium communicationem extollis. Amicitia bona vult amico, & ſi poteſt tribuit. Tu verò qui amator potens es, eſſe & vitam & gaudium, & vniuerſa bona naturalia & ſupernaturalia nobis impertiris. Si quid verò nos tibi offerimus tuum eſt. *Tua enim ſunt omnia, & quæ de manu tua accepimus dedimus tibi.* Amicitia etiam ex duobus vnum cor, vnam animam efficit. Nos ſic tecum vnum ſpiritum facis, vt pupillam oculi diligis, iucundiſſimè nobiſcum conuerſaris, & poſt hanc vitam in domo tua nos ſemper habebis. Huic ego, ô Domine, amori reſpondeam, & contemptis omnibus rebus, fac obſecro vt perfectè te diligam.

1. Paral. 29.14.

CONTEMPLATIO VIII.

De zelo Dei.

Dominus zelotes nomē eius: Deus æmulator. Exodi 34.14.

1. PVNCTVM. O Deus meus, amator ardentiſſime, quia amor tuus maximus eſt ad te; & ad nos, ideo tranſit in zelum, quo illum actum intelligimus, quo aliquis ab eo, quem vnicè amat, omne malum propulſare contendit. Diligis te, & amas gloriam tuā, & ideo magna cura zelas pro ea. Gloriam tuam alteri non dabis, & honorem tuum ſculptilibus. Immo vt eam tuearis, falſa ſimulachra & delubra ipſorum non ſolùm manu tua, ſed & ſeruorum tuorum virtute demoliris. Homines verò qui hæc ſtatuere & conſeruare volunt, deſtruis, & ſibi quod tuum eſt arrogantes, irrides & in nihilum redigis. Huius zeli plenæ ſunt ſcripturæ tuæ, ſufficiat tamen nunc commemorare Nabuchodonoſoris exemplū, qui cùm ſibi ędificationem Babylonis, & regnum Chaldæorum tribuiſſet, in belluam mutatus, *vt cognoſceret quòd dominaris tu excelſus in regno hominum, & cuicumque volueris, donas illud.* Ad hoc *ſuperbis reſiſtis; & humilibus das gratiam*: illos de ſede deponis, & hos exaltas, & tibi fidentes non derelinquis, vt pro honore ac gloria tua contra aduerſarios pugnes. Hic zelus tuæ gloriæ me comedat, & ad eam propagandam impellat. *Dan. 4. 29.* *1. Petri 5. 5.* *Luca 1. 25.*

2. At ad zelum tranſeamus, quem geris de animabus illis, quas ad tuam familiaritatem admittis. Cuſtodis eas, & *abſcondis in abſcondito faciei tuæ à conturbatione hominum*, nequid mali ab illis ſuſtineant. Si quis eas tangit, tangit pupillam oculi tui, nec eum impunitum abire permittis. Quod vel in Maria ſorore *Pſal. 30.* *Zach. 2. 8.* *Num. 12. 8.*

Moſis videamus aduersùs fratrem murmurante,quam & verbis & flagello percuſſiſti. *Quare*, inquis, *non timuiſti detrahere ſeruo meo Moyſi.* Et poſt amaram increpationem ecce flagelli ictum. *Nam aparuit candens lepra quaſi nix.* Hunc zelum tuum agnoſcentes clamant tui:
Pſal.16.8. *Cuſtodi me Domine, vt pupillam oculi, ſub vmbra alarum tuarum protege me.* Tu audiris & aſſentiris,
Deut.32 10. *circumducis eos, & doces & cuſtodis quaſi pupillam oculi tui.* Iſte autem zelus quid à me petit, niſi vt in te confidam, vt tuo obſequio & amori tantum intendam, & penitus obliuiſcar mei.

3. Illud autem, quod maximè proprium eſt zeli, ô amator ardentiſſime, velle ſcilicet ſine conſortio alterius amari, veriſſimè in te reperitur. Vis omnino vt perfectiſſimè & diligentiſſimè amemus te, & nihil præter te diligamus. Vis vt ſponſus zelotypus, ne anima aliquid niſi te, aut propter te, reſpiciat, ne aliud cogitet, ne vel verbum otioſum loquatur, & vel minimæ leuitatis in cogitatione, in opere, aut in ſermone rationem exigis, & eam abſque increpatione & pœna non relinquis. Sæpe ne anima in alio amorem ſuũ collocet, eam talentis naturalibus nudas, & ab ea dona ſupernaturalia celas & in infimo aut certè obſcuro loco ponis, ſic vt maritus qui zelo vxoris tactus, ab ea veſtes pretioſas aufert, & domo exire non ſinit. Frequenter etiam pro bono eius, & animarum ſalute eam alijs præficis, & in edito loco vt ab omnibus videatur, conſtituis: ſed tu ipſe eam comitaris, & tuam præſentiam illi aperis, ne aut in aduerſitate cadat, aut in proſperitate ſuperbiat, & te pro aliquo alio derelinquat. Petiuit Moſes à te vt ipſum populumque præ-
Exodi 33 17. cederes, & cum illis ambulares. Repondiſtique: *Et verbum iſtud quod locutus es faciam: inueniſti enim gratiam coram me.* Sed idem cum anima te non deprecante facis, & eam vt tibi cuſtodias, præcedis, comita-

mitaris, & ſequeris; & igne zeli tui deuoras, quidquid illi poteſt officere. Ex his omnibus tantum vis amari. Diligam ergo te, Domine, quæram voluntatem tuã, & faciem tuam ſemper requiram.

CONTEMPLATIO IX.

De pace Dei.

Tu autem Dominator virtutis cum trãquillitate iudicas: & cum magna reuerentia diſponis nos. Sap. 12. 18.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, & zelator omnis boni mei, zelus in te non eſt admixtus imperfectioni ſicut in me. Zelus enim noſter animi perturbationem ſecum affert, in te verò omnem pacem & tranquillitatem habet. *Subeſt tibi cum volueris poſſe,* Sap. 12. 18. & nihil omnino niſi te volente aut permittente accidit, & quod factum eſt in momento potes deſtruere. Ideo non turbaris, ſi aduersùm te, aut aduersùs tuos aliqui inſurgant; ſed quoad congruit, hominum audacias tranquillus expectas. Cùm autem tempus eſt obſiſtendi, & medelam tuis afferendi, iniquos puniendi, ita reſiſtis & punis exteriùs, vt in ſumma pace maneas & interiùs nullo motu, à quo longiſſimé abes, indignationis efferueas. Catellus aduersùs leonem oblatrat, hic verò quietus tranſit, quia prorſus nullum malum ab eo ſibi inferri timet, & cùm oportet manum leuat, & quaſi nihil agens illum diſcerpit. Sic vniuerſi hoſtes tui & ſeruorum tuorum nullius momenti catelli ſunt, quos velut irridens, eos abſque vlla perturbatione compeſcis. *Reſpicis terram, & facis eam tremere; tangis montes, & fumigant.* Pſal. 103. 33. Et per Ieremiam ais: *Numquid me ad iracundiam prouocant?* Quaſi dicas: Non, *ſed ſemetipſos in confuſione vultus ſui.* Ier. 7. 19.

2. Zelus quoque, quo ſolus amari, vis, & à nobis

diligi exquiris, non te inquietat, neque perturbat, ſed cum magna pace ad noſtram correctionem & cuſtodiam inclinat. Sponſus ſi ab ſponſa non ametur, zelo turbatur, quia non eſt in ſua poteſtate cor eius emollire, & ad amorem & fidelitatem impellere. At cor noſtrum in manu tua, & quocumque volueris, vertes illud: vnde ſi non diligamus te, id fit vt libertatem, quam dediſti, cuſtodias, ſed cùm volueris mutabis nos, & ſine vlla violentia ad tui amorem inclinabis. Sponſa nunc tibi pulſanti non aperit, & ſtatim ſurgit & aperit. Quare? *Quia miſiſti manum* inſpirationis tuæ *per foramen* intellectus, *& venter* affectus eius è veſtigio mutatus eſt, *& tremuit ad tactum tuum.* Si tam facile animam ad te trahis, etiamſi eſſes turbationis capax, ex eius abalienatione à te nequaquam turbareris.

Cant. 5. 4.

3. Vniuerſa etiam quæ facis, ô Domine, ſine vlla occupatione, & inquietudine, & cum ſumma pace & tranquillitate operaris. Tua enim capacitas eſt immenſa, tua poteſtas infinita, vnde non eſt mihi tam facile os aperire, aut digitum mouere, quàm tibi vniuerſa gubernare. Si igitur ego pacem non amitto, cùm oculos aperio aut claudo, cur tù perdes, qui in ictu oculi cuncta producis. Quia verò in vindicta ſolet eſſe turbatio, ideo de te dicitur, quòd *cum magna reuerentia diſponis nos.* Sicut enim cùm pædagogus filium regis & hæredem regni caſtigat, cum reuerentia & tranquillitate illud munus exercet; ita & tu quaſi reuerenter nos punis, quia vt filios tuos aſpicis, *& in virga virorum arguis, atque in plagis filiorum hominum; miſericordiamque tuam à nobis non tollis.* Ad imitationem tuam (nam in hoc imitari te poſſumus) pace impleamur, & omnem turbationem in agendo vitemus, quia modica, aut nulla gratia in anima perturbata quieſcere poteſt.

Sap. 12. 18.

2. Reg. 7 14.

Ex D. Th. opus 62. de moribus diuinis.

CONTEMPLATIO. X.

Quòd Deus eſt author pacis.

Non enim eſt diſſenſionis Deus ſed pacis. 1. Corinth. 14. 33.

1. PVNCTVM. O Deus meus, qui in te ſumma pace perfrueris, in omnibus à te creatis, author es pacis, ab eiſque omnem diſcordiam ſubmoues, & ea in pace & tranquillitate diſponis. Regia tua, cœleſtis Ieroſolyma, domus eſt pacis. De qua tuus cecinit Pſaltes: *Qui poſuit fines tuos pacem, & adipe frumenti ſatiat te.* Non ſolū ab ea, verùm & à finibus eius bellum relegas, & ciues eius quamuis diſtinctos meritis & præmijs ſumma animorum conſenſione concordas. Eſurierunt illi in hoc ſæculo frumentum veræ iuſtitiæ, & nunc ad poſſeſſionem pacis adipe frumenti, iuſtitia ſcilicet abſque omni imperfectione ſatias illos. Quia autem pleni ſunt, & nullo bono deſiderato carent, quod alij poſſideant, ideo non eſt cur inter ſe aliqua contentione iurgentur. Sunt ibi innumerabilium Angelorum chori, ſanctorum Patriarcharum, Prophetarum, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, & Virginum cœtus ſumma pace fœderati. Quia tu princeps pacis ita illos charitate deuincis, & in vnum templum tuæ Maieſtatis cogis, *vt nec ſonitus mallei, aut ſecuris,* alicuius diſſidij, audiatur in eis.

Pſal. 147. 3.

3. *Reg.* 6. 8.

2. Si autem ex hac domo gloriæ tuæ, ad domum noſtræ habitationi deſtinatam contemplandam deſcendo, in ea quoque te authorem pacis intueor. Ita enim mundum hunc conſtituiſti, vt ex partibus contrarijs coagmentatus in ſumma pace ac quiete ſubſiſtat. Terra, & aër, aqua & ignis ob qualitates, ex quibus conſtant, contraria ſunt, ſed ita diſpoſita, vt pacem

habeam,ſe mutuò iuuent, & vnam eamdemque domum componant. Mixta ex his quatuor ſimplicibus corporibus compoſita pace non carent. Regna quarumdam rerum feciſti indiga, aliarum feracia, vt mutuis commercijs in pace conuenirent. Temporum ſucceſſiones pacem prædicant,& breuiter vniuerſa ad pacem propendent: quæ cùm ſint veſtigia tua, ex quibus vtcumque cognoſceris, ſatis indicant te in omnibus pacem amare.

3. Sed in Eccleſia tua, ô Domine, te maximè principem pacis oſtendis.
Iſaiæ 32. 18. Fundaſti eam *in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, & in requie opulenta.* Mi-
Gal. 4. 4 ſiſti Filium vnigenitum tuum vt eam pacificaret
Ioan. 3. 17. per effuſionem ſanguinis ſui,& pacem illi ex teſtamento relinqueret. Facis in ea, *vt habitet lupus cum agno,*
Iſaiæ 11. 7. verſutus cum ſimplici, *pardus cum hædo accubet, &* vt *vitulus, & leo, & ouis ſimul commorentur*, & homines diuerſi ſtatus & conditionis cordium amore iungantur. Hucuſque hanc pacem antiquis temporibus a te datam legimus, & in præſenti tempore videmus,& in futurum à te cuſtodiendam confidimus.
Iſaiæ 26 3. *Seruabis* enim *pacem: pacem, quia in te ſperauimus.* Sed tandem in perfectis viris, quos tu ſpecialiùs regis, & diligis, tuam præcipuè pacem effundis. His tribuis non
Ex Ambroſ. 2. *de Iacob. c.* 6. facilè mundanis moueri, non turbari metu, non exagitari ſuſpicione, non terrore concuti, non dolore vexari, ſed quaſi in littore tutiſſimo aduersùs inſurgentes ſæcularium fluctus procellarum mentem immobilem fida ſtatione placidare. Hoc firmamentum ſanctis mentibus Filius tuus Chriſtus inuexit, pacem internam inuehens animis probatorum, vt non turbetur cor noſtrum, neque animus exagitetur. Ex his omnibus colligimus te eſſe principem pacis, & quòd omnis bona pax à te eſt,& omnis diſcordia à diabolo eſt. Da ergo mihi vt ſub principe pacis, & in regno pacis

pacem amem,, & quod ad me attinet eam cum omnibus habere curem. Amen.

DE PERFECTIONIBVS DIVINIS.

DECAS IV.

ANIMA per contemplationem pacem inquirens bene in pace Dei, & in vmbra principis ad quieſcendum ſedet, cuius fructus erit dulcis gutturi ſuo. Quid enim dulcius pace, & gaudio eius, in quo Dei regnum & beatitudo conſiſtit? Sed poſtquam Dei tranquillitatem, & amorem eius ad pacem conſiderauerit, & ſe deſiderio pacis imbuerit, alium denarium diuinarum perfectionũ recogitet. Nam Deus. 1. eſt longanimis. 2. Miſericors. 3. Conſolator. 4. Protector. 5. Iuſtus. 6. Loquens iuſtitiam. 7. Rectus. 8. Iudex. 9. Vltor. 10. Terribilis. Et hæc amorem reuerentia & timore ornatum excitabunt.

CONTEMPLATIO I.

De longanimitate Dei.

Domini noſtri longanimitatem, ſalutem arbitremini. 2. Petri 3. 15.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, princeps & amator pacis, tu es in longanimitate præcipuus. Hac omnes peccatores magnos, & paruos, diuites, & pauperes, etiamſi immania peccata perpetrent, ad longum tempus expectas. Iſtaque perfectio eſt vnum *Cant.* 1.
ex vberibus tuis præſtantioribus vino, quæ dicuntur *Ex Bern*
longanimitas in expectando, & in donando facilitas. *in Cant.*
Cùm tantam tranquillitatem habeas & nũquã ex ali- *ſerm.* 9.

quo euentu turberis, non ſtatim ſtomacharis ſi tranſgrediamur legem tuam; non ſtatim flagellum leuas, vt nos delinquentes percutias; ſed patienter ſuſtines, & inuitas nos, vt reuertamur ad te. *Das metuentibus te ſignificationem, vt fugiant à facie arcus, vt liberentur dilecti tui.* Minas intentas. *Si acuero vt fulgur gladium meum, & arripuerit iudicium manus mea: reddam vltionem hoſtibus meis, & his qui oderunt me, retribuam*: vt homines auditis his verbis ad tuam miſericordiam confugiant. Opibus tuæ miſericordiæ & longanimitatis vteris, quibus nos ad pœnitentiam adducis. Et meritò opes vocantur: quoniam ſicut dum quis renuit aliquid facere, ſolet oblatis magnis diuitijs ad faciendum inclinari, ita nos peccantes, & à te fugientes diuturni temporis expectatione reuocas, & licet ſerò reuertamur, nos excipis.

Pſal. 59. 6. Deut. 32 41. Rom. 2. 4.

2. Quodammodo, ô amator hominum Deus, hæc tua longanimitas magis elucet in expectandis amicis tuis. De iuſtis namque ſcriptum eſt, quòd ſepties, id eſt, multoties in die cadunt, & reſurgunt: nemoque illorum eſt, qui non aliquos defectus habeat: multi verò qui defectibus & culpis leuibus quamplurimis ſordent. Hi per multos annos quotidie in ferè eadẽ peccata impingunt, quottidie ſemel, aut bis, aut pluries ad te pro indulgentia veniunt. Tu verò numquam eis ianuam occludis, numquam cum indignatione repellis, ſed compunctione deliniris, in ſpem erigis, benignè corripis, & per longam vitam ſuſtines, ſi fortè tandem ad aliquam emendationem redeant. *Eos, qui exerrant partibus*, id eſt, paulatim & ſenſim *corripis, & de quibus peccant admones, & alloqueris, vt relicta malitia credant, in te. Miſereris* igitur *omnium* tam peccatorum, quàm iuſtorum, *quia omnia potes*, & omnia ſunt opera potentiæ tuæ: *& diſſimulas peccata hominum propter*, vel ad *pœnitentiam. Parcis omnibus, quoniam tua*

Sap. 12. 2. Sap. 11. 24. Sap. 11. 27.

ſunt

ſunt Domine, & parcis operi tuo, *qui amas animas.*

3. In quo alio, ô Deus ſanctiſſime, te longanimem reperimus? Profectò in expectandis his obſequijs, quæ non ad emolumentum tuum, ſed ad vtilitatem noſtram à nobis exquiris. Hortaris nos vt quæcumq; iuſta, quæcumque ſancta & amabilia ad noſtram perfectionem arripiamus. Pulſas inſpirationibus, inuitas præmijs, prouocas aliorum exemplis. *Ego*, inquis, *ſto ad oſtium, & pulſo.* Clamas quaſi deforis, cùm intus ſis: *Aperi mihi ſoror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea.* Sæpè diſſimulamus, ſæpè in aliud tempus reſponſum differimus, & aliquando omnino reſiſtimus, & dicimus: Abſit à nobis, vt ita nos cohibeamus, vt ita à licitis temperemus. *Non fornicamur, nec ſumus viro*; id eſt, non à te per criminis admiſſionem auertimur, nec tamen tibi per opera perfectionis adhæremus. Tu autem expectas nos, ſi quando tuæ vocationi reſpondeamus. Diſcam ego ex te, ſuſtinere te quando vocatus ſtatim non ades. Sed illud præcipuè contendam Domine, vt tuæ longanimitati gratus exiſtã, & non ea malè vtar, ſed vocationi tuæ, qua me ad vitæ puritatem inuitas, lætus obediam.

Apoc. 3. 20. Cant. 5. 2. Oſeæ 3. 3.

CONTEMPLATIO II.

De miſericordia Dei.

Miſerator, & miſericors Dominus: patiens, & multum miſericors. Pſal. 144. 8.

I. PVNCTVM. O Domine Deus longanimis, ita tibi ineſt miſericordia, vt de ea magis, quàm de alijs perfectionibus glorieris. Hæc eſt pretioſiſſima gemma, quæ te nimis amabilem & laudabilem facit,

& tibi ſoli perfectiſſimè conuenit. Alij enim miſericordiam quidem exercent, ſed aliquam miſeriam habent. In te autem nulla eſt miſeria, ſed infinita fœlicitas, & non hanc tantùm, aut illam, ſed omnem prorſus miſeriam depellere potes. Omnium igitur creaturarum miſereris, & ab omnibus & ſingulis earum perpetuò aliquam miſeriam, vel naturalem, vel voluntariam, id eſt, propria voluntate contractam ſubmoues. Vnde ſicut mundus eſt theatrum quoddam omnis miſeriæ, quia cuncta in eo ex ſe ad non eſſe tendunt, & multa aliquē defectum patiuntur: ita etiam eſt theatrum quoddam infinitæ miſericordiæ tuæ, qua vniuerſa in eſſe conſeruas, & à multiplici miſeria liberas. Hoc autem dupliciter, vel præueniendo creaturas ne in miſeriam cadant, vel poſtquam ceciderint, eas ſubleuando, ne in miſeria permaneant. Eſt, inquam, hæc miſericordia infinita, quia æqualis omnipotentiæ tuæ. *Duo enim hæc audiui, quia poteſtas Dei eſt, & tibi Domine miſericordia.* (Pſ. 61. 15.) Hæc omnipotens eſt, quia omnibus ſubuenit, & illa miſericordiſſima, quia nulla creatura eſt, cui ſubuenire non velit.

2. Hanc miſericordiam tuam, ô Domine, quaſi per partes cernamus. Ea omnem miſeriam naturalem vniuerſarum creaturarum, ſiue rationis capacium, ſiue rationis expertium depellis, & pronus es vt omnium miſerearis. Rebus creatis, ſenſu & vita carentibus quaſi eleemoſynam elargiris, quia eas in eſſe conſeruas, & iuxta ſuam naturam perfectionibus imples. Ideo vocaris *pluuiæ pater, & guttarum roris genitor*, quia eas à ianua tuæ miſerationis vacuas non reijcis. Rebus viuentibus, vt arboribus, & plantis, vitæ & alimenti ſtipem impertiris. Et *melior eſt miſericordia tua ſuper vitas*: quia poſtquam vitam omnibus viuentibus præbuerit, in infinitum quod effundat habet. Animalium non obliuiſceris, *qui das iumentis eſcam ipſorum, &*

pullis coruorum inuocantibus te : & parcis Niniuæ ciuitati grandi, quia ſunt in ea multi homines, & iumenta : & *homines & iumenta ſaluabis, quemadmodum multiplicaſti miſericordiam tuam.* Hominibus autem quàm benignè ſuccurris, eos à periculis liberando, eorum ægrotationibus medendo, & quo reficiantur, & induantur, & protegantur affatim præbendo. In hoc miſerator es, & miſericors. Miſerator, quia eos clamantes exaudis: miſericors, quia bona poſtulata elargiris. Omnes ergo mendici tui ſumus, ad ianuam tuam aliquid expectantes ſtamus, coram te proſternimur, nec fruſtrà; quoniam quæ opus ſunt nobis ad miſerias noſtras depellendas accipimus.

Iona 4. 11.
Pſal. 35. 8.

3. In ſubleuandis verò miſerijs animarum noſtrarum, ô Domine, appares nos iam miſericors, & miſerator: ſed planè multum miſericors. Misereris noſtri *ſerundum magnam miſericordiam tuam, & ſecundum multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitates noſtras.* Tu nos peccatis ſordentes ad egrediendum è captiuitate dæmonis inuitas, & vocas. Niſi enim tu inchoares, & manum de alto mitteres, quis poſſet miſeriam peccati relinquere. Contritionem & odium peccatorum præbes, gratiam & virtutem infundis, tentationes vincis, ad perſeuerantiam accendis. *Obliuiſceris iniquitatum noſtrarum, & citò anticipant nos miſericordiæ tuæ, quia pauperes facti ſumus nimis. Aufers iniquitatem, & tranſis peccatum reliquiarum hæreditatis tuæ; non immittes vltra furorem tuum, quoniam volens miſericordiam es. Reuerteris, & miſereberis noſtri: depones iniquitates noſtras; & proijcies in profundum omnes iniquitates noſtras.* In hoc certè es multum miſericors, quia à nobis peccatum, ſummam ſcilicet miſeriam tollis.

Pſ. 50. 1.
Pſal. 78 8.
Michea 7. 18.

4. Quis tamen non obſtupeſcat, ô Deus meus, ſi tuam erga iuſtos miſericordiam conſideret. Hanc

iam

Rom. 9. 23. iam non magnam, ſed maximam & ineffabilem appellabimus. Eos enim feciſti *vaſa plena miſericordiæ*, ſeu inſtrumenta ad declarandas tuas miſerationes, quæ
Pſ. 102. 17. tua bonitas *præparauit in gloriam.* Miſericordia tua erga iuſtos & ſanctos æterna eſt. Ideo cecinit Dauid: *Miſericordia Domini ab æterno vſque in æternum ſuper timentes eum.* Ex quo enim tu es Deus, decreuiſti cum eis miſericordiam facere, & per totam æternitatem
Rom. 8. 30. protelare. Continua eſt. Nam ab eo momento in quo eos creas, ſemper bona, quibus eorum miſeriæ ſubleuentur, erogas. Vocas eos vt iuſtifices: iuſtificas vt magnifices: magnificas vt in æternum glorifices. Si aliquid boni faciant, præuenis, comitaris, & ſubſeque-
Iere 31. 3. ris eos. *Charitate perpetua dilexiſti illos, ideo attrahis ipſos ad te miſertus illorum.* Tandem abundantiſſima & altiſſima eſt, qua non ſolùm a ſumma miſeria illos extrahis, ſed in ſummam gratię & gloriæ dignitatem ex-
Pſ. 107. 5. tollis. Verè *magna eſt ſuper cœlos miſericordia tua,* quia ibi ita opera miſerationum tuarum exerces, vt nihil miſeriæ relinquas in tuis. An non magna & maxima, cuius gratia filium vnigenitum tuum exinaniri voluiſti? Certè ille carnem noſtram induit, vt non ſolùm
Hebr. 2. 17. quoad opus, ſed etiam quoad affectum noſtri miſereatur. Denique *debuit fratribus aſſimulari, vt miſericors fieret.* Hæc miſericordia impulit eum pro nobis pati, pro nobis mori, pro nobis eſcam hominum fieri, pro nobis munus præceptoris, medici, & redemtoris obire.

5. Tandem hanc miſericordiam tuam, ô Domine, effundis ſuper omnia opera tua. Adeò vt & ipſa iuſtitia, & vltio iniquitatum non ſit operibus tuæ miſeri-
Iacobi 2. 13. cordiæ vacua. *Miſericordia hæc ſuperexaltat iudicium.* Nam & iuſtitiam præcedit, quia antequam in peccatores animaduertas, eos tuis miſerationibus ad emẽdationem inuitas. Et eam comitatur, quoniam adhuc

in

in ipſo inferno citra condignum punis. Et eam ſubſequitur, nam iniquos percutis; vt vel ipſi corrigantur, vel alij timeant, & emendentur. Et *ſuſtines vaſa iræ in multa patientia, vt oſtendas diuitias gloriæ in vaſa miſericordiæ.* Rom. 9 23. Non ſolùm igitur te ob hanc miſericordiam diligamus, ſed in miſeros ſecundùm modulum noſtrum miſericordes ſimus; qui tantam à te quottidie miſericordiam recipimus.

CONTEMPLATIO III.

Quod Deus eſt conſolator.

Idcirco ego plorans, & oculus meus deducens aquas: quia longè factus eſt à me conſolator, conuertens animam meam. Thren. 1. 16.

I. PVNCTVM. O Domine Deus miſerator, & miſericors, tu es verus animarum conſolator, qui eas refocillas atque ſuſtentas. Conſolatur aliquis mœrentem, tum ſilentio, tum verbis. Silentio quidem, illi ſe aſſocians, illi aſſidens, & coram illo affectum compaſſionis induens. Sic conſolati ſunt Iob primò amici ſui. Qui *ſederunt cum eo in terra ſeptem diebus, & ſeptem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum.* Iob 2. 1 Verbis verò, cùm leniter & ſuauiter loquens, quaſi oleo vlcera mentis perungit, & ſaltem ex parte dolorem auertit. Vtroque autem modo te mœrentis animæ conſolatorem exhibes. Aſſiſtis illi blandiſſimè, & abdito quodam modo te præſentem, & benignis oculis eius triſtitiam & cauſſas aſpicientem oſtendis. *Appropinquauerunt perſequentes me iniquitati: à lege autem tua longe facti ſunt.* Pſal. 118. 150. At *propè es tu Domine* vt mihi ſubſidio ſis, & vt me tua præſentia conſoleris. Sicut enim puſio ſola matris, aut nutricis præſentia lacry-

mas & ſingultus ponit; ita & anima viuida apprehenſione præſentiæ tuæ, qui es plus quàm mater, & nutrix; omnem mœrorem reijcit. Interdum in intimo ſpiritus verba quædam proloqueris, quibus tenebras

Pſal. 34. 3. & caliginem triſtitiæ deſtruis. *Dicis animæ meæ: Salus tua ego ſum. Cur fles, & quamobrem affligitur cor*

1. Reg. 1. 8. *tuum? Numquid non ego melior tibi ſum quam decem filij*, & quam omne id, quod concupiſcis? His aut ſimilibus verbis opportunè dictis ita nouiſti animam conſolari, vt momento temporis eam in magna tranquillitatè conſtituas.

2. Imperfectus tamen conſolator eſt, ô Domine, qui compaſſione ſolùm, & verbis ſolatur: ille verò conſolator eſt verus, atque perfectus, qui mala & aduerſa mœroem inferentia tollit, & deſiderata concedit. Id tu ſolus & facere potes, & facis, qui deſideria affligentia imples, & malum omne depellis. Diſcruciat nos peccatorum multitudo? Sed ea poſt lacrymas & gemitus noſtros immiſſa hilaritate, & mentis tran-

Iſaiæ 40. quillitate a te dimiſſa eſſe teſtaris. *Conſolare*, ais, *conſolare, ô popule meus, quoniam completa eſt, & finem*

Iſaiæ 49. 13. *habuit malitia tua, dimiſſa eſt iniquitas tua.* Affligit ruina ex peccato relicta? Hanc tu ſubmoues. *Et con-*

Iſaiæ 51. 3. *ſolaris populum tuum, ac pauperum tuorum miſereris, & conſolaris omnes ruinas eius; & ponis deſertum eius, quaſi delicias, & ſolitudinem eius quaſi hortum Domini*; quia quæ peccatum deſtruxit in ſanctis tuis centuplicata reſtituis; faciſque eos ſæpe poſt caſum feruidiores, & ſanctiores. Contriſtant huius mortalitatis ærumnæ, & corporis cui inuiti ſeruimus dura neceſſitas? Iſtam quoque, vt oportet, relegas, & facis vt caro paucis & communibus reficiatur. Et *in conuer-*

Pſ. 125. 1. *tendo* hanc *captiuitatem Sion* animæ noſtræ, quam corporis ſeruitus conficit, *facti ſumus ſicut conſolati.* Vt magnitudinem conſolationis, quam ex libertate ex-

peri-

Digitized by Google

perimur, vix credibilem cenſeamus. Tandem dolorem affert exilium huius vitæ, à qua ad patriam ire cupimus? Sed hic ſpe aſſequendi regni cœleſtis eluditur? Quando iterum filius tuus veniet, & aſſumet nos ad ſeipſum, *& gaudebit cor noſtrum, & gaudium noſtrum nemo tollet à nobis.* Itaque tu, qui mala dolorem afferentia tollis, es qui verè & perfectè animam conſolaris. Ioan.16. 22.

3. Hæc, ô Deus benigniſſime, communia ſunt omnibus accurrentibus ad te. At animas ſanctas ita conſolationibus imples, vt totus in conſolandis & fouendis illis poſitus eſſe videaris. *Introducis eas in cellam vinariam* contemplationis magnitudinis tuæ, *& ordinas eas in charitatem*, vel ſub vexillo charitatis ſtatuis, vt nihil niſi dulcedinem amoris ſapiant, nihil niſi huius vini ſuauitatem concupiſcant. *Inebriantur ab vbertate domus tuæ, & torrente volnptatis potas eas.* Adeò vt non tantũ illæ, verùm & infirma *caro exultet in Deum viuum.* Es ergo in illis fons ſuauitatis, & origo dulcedinis, quas lacte conſolationis tuæ ab omni conſolatione terrena abalienare dignatis. *Declinas ſuper eas, quaſi fluuium pacis, & quaſi torrentem inundantem gloriam gentium quam ſugunt. Ad vbera portantur à te, & ſuper genua blandiris illis. Quomodo ſi cui mater blandiatur, ita & tu conſolaris illas.* Meritò itaque conſolator diceris, & planè deſipit, qui extra te veram conſolationem quærit. Cant. 2. 4. Pſ. 35. 9. Pſal. 83. 3. Iſaiæ 66. 12.

CONTEMPLATIO IV

Quod Deus eſt Protector.

Protector eſt omnibus exquirẽtibus ſe in veritate. Eccl. 2. 13.

PVNCTVM. O Deus meus, & conſolator meus, nos qui tot aduerſarijs tum viſibilibus, tum inuiſibi-

uiſibilibus cingimur, protectore ad euadendum indigemus. Hoc autem munus nulli demandiſti, ſed tu ipſe protector noſter eſſe voluiſti. Nemo ex his qui in te confidunt, qui intra ſe non audiat te loquentem: *Ego tuus protector ſum, & merces tua magna nimis*: vt ſi ad tantam mercedem obtinendam non ſufficis, à meipſo, qui merces ſum, ab obſiſtentibus protegaris. *Super omnem gloriam*, id eſt, ſuper omnes viros glorioſos, *protectio tua*. Immo ideo viri iuſti & ſancti glorioſi ſunt, quia tu eos tegmine tuæ protectionis obumbras, ne in vilia & ignobilia degenerent. Hæc protectio eſt illis *in vmbraculum diei ab æſtu*: nam ea in die fœlicitatis à ſuperbia defenduntur. *Et in ſecuritatem & abſconſionem à turbine, & à pluuia*, id eſt, à tentatione, & aduerſitate, quæ in hac vita ſolet inſurgere. Niſi enim tuos protegeres, nec à malo & miſeria poſſent egredi, nec in bono cœpto ſtare, nec ad brauium per perſeuerantiam in bono peruenire.

Gen. 15. 1.

Iſaiæ 4. 5.

2. Sed vbi, ô Deus meus, nos protegis? In omni loco, vbique laquei ſunt, vbique decipulæ, in quas minus cogitantes impingeremus, niſi eas tua protectio interdum detegeret, interdum verò neſcientibus nobis præcideret. Et quando nos defendis? In omni tempore: ſemper namque diabolus, vt leo rugiens circuit quærens quem deuoret. A quo abſque dubio vigilantes, aut dormientes diſcerperemur, niſi tu, ô refugium noſtrum, nos vndequaque circumdares. Et à quibus malis tueris? Ab omnibus tum mentis, tum corporis: nullumque (niſi te faciente) peccatum, nullum morbum, aut aduerſitatem euadimus. Sed quo protegimur? Certè reſpectu benignitatis tuæ. Nam vt rex potentiſſimus nos quaſi in tuum cubiculum recipis, & ante oculos habes, vt à malis imminentibus tuearis. *Abſcondis nos in abſcondito faciei tuæ*, id eſt, reſpectu oculorum tuorum, qui vicem habet loci tu-

Pſal. 30. 21.

tiſſimi.

tiſſimi, *à conturbatione hominum. Abſcondis nos in tabernaculo tuo* (nam ſi nos reſpicis ad miſericordiam, quaſi in adytis templi ſumus, licèt in medijs hoſtibus demoremur) *& in die malorum protegis nos,* quaſi *in abſcondito tabernaculi tui. Eſque nobis in Deum protectorem,* & quaſi *in locum refugij vt ſaluos nos facias.* Verè *vita noſtra abſcondita eſt cum Chriſto in te:* quam veluti in ſinu tuo geſtas; ne ab aliquo irrumpente lædatur. Et quo alio protegis nos? Profectò armis gratiæ tuæ; & gladio, quo pugnamus lucis tuæ & donorum tuorum. *Creas ſuper omnem locum montis Sion,* id eſt; Eccleſiæ tuæ; qui ſumus nos, *vbi inuocatus es*, *nubem* gratiæ *per diem; & fumum, & ſplendorem ignis per noctem* (ſplendor enim ſine fumo ſeruatus eſt in diem æternitatis) vt nullum ſit tempus, in quo tua nos protectio amabilis derelinquat.

Pſal. 26. 5.
Pſal. 30. 3.
Col. 3. 3.
Iſai. 4. 5.

3. Soles etiam, Domine, res abiectas, infirmas, inſtrumenta tuæ protectionis facere, & illis nos à magnis miſerijs protegere. Populum tuum per Dauidem adoleſcentulum liberaſti, qui vno lapide Philiſthæum in fronte percuſſit; & interemit, & vniuerſos hoſtes tuos in fugam dedit. Ipſum Dauidem, quem Saul ad necem inſequebatur, aranearum telis abſcondiſti. Qui cecinit: *Clamabo ad Deum altiſſimum: Deum, qui benefecit mihi.* Qua tamen arte benefeceris, Chaldæus ſic expreſſit: Ad Deum, qui præcepit araneæ, vt conficeret in ore ſpeluncæ telam ad defenſionem meam. O telam omni muro firmiorem, quia eo voluiſti etiam iterum Fœlicem Nolanum ab aduerſarijs defendi. Ioram induſtria Ioſabæ infirmæ mulieris. Suſannam voce Danielis pueri iunioris, & alios ſimilibus medijs voluiſti à nece liberare. Cùm enim omnipotens ſis, æquè facile eſt tibi ſaluare nos ſiue in multis, ſiue in paucis. Sub tegmine igitur alarum tuarum ſperemus, & te protectorem noſtrum aſpicientes amore tuo ardere, & tibi

1. Reg. 17. 49.
Pſal. 56. 4.
4. Reg. 11. 2.
Dan. 13. 45.

placere curemus, noſtri autem (ſiquidem tibi cura eſt de nobis) penitus obliuiſcamur.

CONTEMPLATIO V.

De Iuſtitia Dei.

Iuſtus Dominus, & iuſtitias dilexit, æquitatem vidit vultus eius. Pſal. 10. 8.

1. PVNCTVM. O Deus meus, & amabiliſſime protector meus, iuſtitia tua ſicut montes Dei; nihil eſt tam altum, quò ipſa non aſcendat; nihil eſt tam altum, quò non ſe demittat, vt omnia in æquitate diſponat. Habent creaturæ tuæ certam naturam à te acceptam, & conuenientes vires, ac potentias à te donatas, quibus vt conſeruentur, & vt operationes eliciant, certus concurſus, & influxus tuus neceſſarius eſt, immo ſuppoſita ordinatione & pacto tuo debitus, ſine quo nihil omnino queunt efficere. Hunc tu perpetuò omnibus impertiris, ita vt nulla ſit creatura, neque in cœlo, neque in terra, neque infra terram, cui hoc totum ſubſidium vmquam defuerit. Quòd ſi raro alicui creaturæ hunc concurſum negas, vt cùm ignis in fornace Babylonis adoleſcentes illos non tetigit, aut ſol ad victoriam Ioſue in cœlo per nonnullas horas immotus ſtetit, defectus iuſtitiæ non fuit. Tunc enim cõcurſum abſtuliſti, vt creatura non operans melius, quàm operans tibi ſuo dominatori ſeruiret. Aliquæ etiam res ſæpe minus perfectè, aut planè imperfectè operantur: id tamen eſt nõ ex defectu concurſus tui, ſed inſtrumenti ſui, quòd cùm læſum ſit, rectam actionem impedit. Immo in hoc iuſtitiam tuã manifeſtas, quòd vnicuiq; iuxta exigentiam ſuam concurſum elargiris.

Pſal. 37. 10.

Dan. 3. 51.

Ioſue 10. 13.

2. Hanc etiam iuſtitiam tuam, ô Domine, in retri-

butione meritorum manifeſtas. Tu enim, qui vt pius Pater gratiam ad rectè operandum infundis, vt æquiſſimus iudex pro bonis operibus mercedem retribuis. Ideo Paulus Apoſtolus tuus ſuppoſita gratia, quam à te ad bonum certamen certandum, & curſum conſummandum, & ad fidem ſeruandam accepit; à te quoque exſpectabat coronam iuſtitiæ. Et in domo tua manſiones multæ ſunt, & in ęquali claritate fulgentes, vt iuſti pro exigẽtia meritorum condigno pręmio donentur. Et qui quinque talentis acceptis lucratus eſt alia quinque, conſtituitur ſuper quinque ciuitates, & qui duobus duo, duabus tãtum præficitur, vt præmiorum ad merita cognoſcatur iuſta proportio. Reges quidem ſæculi aut quia iniqui, aut quia minus potentes ſæpe exhibita ſibi obſequia non æqua lance repenſant. At tu, qui iuſtus ſimul, & potẽs es omnibus, quidquid pro te faciant, ſiue magnum, ſiue paruum, mercedem iuſtè perſoluis, adeò vt nec qui pro te dederit potum aquæ frigidæ, quo nil vilius, amittat mercedem ſuam. Prodeat nunc in medium Petrus, prodeat Paulus, exeant cœlites vniuerſi, & dicant, an poſſint de te ſuper aliquo querulari. Quòd ſi omnes fatentur ſe cõdigna & ſuperabundantia meritis recepiſſe, te vt retributorem iuſtiſſimum diligamus. *Matth. 25.20.*

3. Vniuerſum quoque mundum, ô author iuſtitiæ, cum magna ęquitate gubernas, ita particularibus proſpiciens, vt vniuerſale bonum ſemper promoueas, & tamquam totum & generale bonum ſingulis creaturis, quaſi minutis partibus præferas. Eas ſecundùm propriam earum naturam agere & pati ſinis, & quaſdã generari, quaſdam interitui ſubijci præcipis, & illas his ſuccedere facis, vt mundus hic inferior naturaliter corruptibilis, modo ſuo, ſcilicet corruptibiliter perſeueret. Ipſamque corruptionem noſtram, tu, qui potentiſſimus es, in incorruptionis ſeminarium conuertis:

Res liberi arbitrij expertes neceſſariò in ſuos fines ducis, liberi arbitrij tamen capaces abſque vlla læſione voluntatis ſuæ ad te ſummum finem effers. Et interdum nos in peccata labi permittis, ne voluntati vim inferas; interdum gratia tua moues, & adiuuas, & præuenis, ita tamen, vt nos liberos, & quaſi in noſtro iure
Sap. 12. 15. relinquas. *Cùm ergo ſis iuſtus, iuſtè omnia diſponis*, & vniuerſa opera tua plena ſunt iuſtitiæ, & æquitatis. Pro hac iuſtitia millies te laudo, & adoro, & pro imitatione tua nullum lædere, & ſingulis quibuſque quod ſuum eſt tribuere geſtio.

CONTEMPLATIO VI.

Quòd Deus eſt loquens iuſtitias.

Ego Dominus loquens iuſtitiam, annuncians recta. Iſaiæ 45. 19.

1. PVNCTVM. O Deus meus, qui iuſtus es, & amator æquitatis, verba tua ſecundùm nomẽ tuum. Omnia illa ſunt verba iuſtitiæ: numquam enim inania loqueris, ſed verbis tuis nos ad iuſtitiam inducis. Doces nos intus in animo iura ſeruare, tibi, & proximis, & nobiſmetipſis debita dare, omnia peccata vitare, & in opera ſanctificationis incumbere. Annuncias quod rectum eſt, vt illud ſequamur; detegis, quod diſtortum & iniuſtum eſt, & tibi diſplicere fateris, vt illud vitemus. Denique *ſemel*, id eſt, immutabiliter *loquutus es:*
Pſal. 61. 12. *& duo hæc audiui, quia poteſtas tibi eſt*, qua flagitia punis, *& tibi Domine miſericordia*, qua præmia iuſtis impertis.

2. Non ergo ſolùm iuſtitiam loqueris, quia ſemper iuſta doces, & præcipis; ſed etiam quia tibi ſeruientibus & obtemperantibus mercedem iuſtè promittis.

Ideo præmiſeras: *Non dixi ſemini Iacob: Fruſtrà quærite* *Iſai. 45.*
me, id eſt, ſine præmio & mercede obtemperate mihi. 19.
Immo ſæpiſſime præceptis & adhortationibus tuis
præmij pollicitationem apponis. *Quærite me*, ais, *& vi-* *Amos 5.*
uetis. Et *quærite Dominum, & viuet anima veſtra*. Et 4.
Pſaltes tuus: *Lætentur in te omnes qui quærunt nomen* *Pſal. 68.*
tuum. Et *quærite Dominum, & confirmamini*: verè *glo-* 33.
riabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum; *quoniam* *Pſal. 69.*
tu benedices iuſto. Domine, vt ſcuto bonæ voluntatis tuæ 5.
coronaſti nos. Hoc ideo facis, quia iuſtus es, & vis iuſti- *Pſ. 104.*
tiam tuam, qua obſequia retribuis, ab omnibus ad in- 4.
citamentum virtutis agnoſci. *Pſal. 5.*

3. Melius quidem eſt, Domine, atque perfectius nõ 13.
præmij ſpe, ſed puro amore tibi ſeruire, & tuum bene-
placitum, & honorem, non vtilitatem noſtram ex ob-
ſequio quærere. At quia ſoli perfecti hoc idioma ſub-
limis charitatis intelligunt, quo nullo modo prĕmium
perdunt, ſed mirum in modum auctum recipiunt, ideo
pro alijs imperfectioribus iuſtitiam loqueris, & impijs
pœnas intentas, bonis autem præmia promittis, vt illi
auertantur à malis ſuis timore eius, qui poteſt perdere *Pſa. 118.*
in gehennam; & iſti *inclinent cor ſuum ad faciendas iuſti-* 112.
ficationes tuas propter retributionem. Omnibus ergo iu-
ſtitiam loqueris, quia æquum eſt, vt iniqui ſententiam
punitionis ferant, & iuſti ſententiam retributionis au-
diant, & ſancti atque perfecti ſe ex eo quòd non pro-
pter mercedem ſeruiunt, cumulatiorem mercedem ſe
recepturos agnoſcant. Nunc ex te diſcam iuſti-
tiam loqui, id eſt, verba tibi placita
& vtilia depromere.

***
*

CONTEMPLATIO VII.

De rectitudine Dei.

Quoniam rectus Dominus Deus noſter, & non eſt iniquitas in eo. Pſal. 91. 16.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, tu qui iuſtus es, & iuſtitiam loqueris, ex conſequenti in omnibus operibus tuis rectitudinem tenes, quia ab anguſto tramite ſanctitatis, nec ad dexteram, nec ad ſiniſtram inflecteris. Non eſt tibi difficile rectitudinem ſeruare in operibus, quia rectè operari naturaliter habes. Es enim ipſamet rectitudo, ipſaque virtutis regula, cui quæ conſonant, recta ſunt, quæ diſſonant eo ipſo praua & diſtorta ſunt. *Rectum verbum tuum*, quoniã quod enuntiat implet. *Rectum opus tuum*, quoniam ab exemplari ſuo, quod in te eſt, non diſſentit. Rectus es tu, quia natura diuina tua nihil obliquum, nihil diſſonum, aut minus pulchrum & decorum admittit,

Pſal. 32. 4.

2. Ita rectus es naturaliter, Domine, vt tecum aliqua obliquitate minimè cogitare valeamus: Intellectus tuus rectus eſt, qui ſemper teipſum veram vtique ſanctitatem, & quidquid bonum eſt ad approbationẽ intuetur: voluntas tua recta eſt, quia omnem rectitudinem virtutis in nobis amplectitur. Poteſtas tua recta eſt, quia numquam ob affectum amoris, vel odij metas æquitatis prætergreditur. Iuſtitiæ tuæ, ac præcepta tua recta ſunt, quorum obſeruatione corda noſtra lætitia cumulantur. Ac tandem quicquid à te procedit rectũ eſt; quoniam *iuſtus es, & rectum iudicium tuum.* Vt rectus tui ſimiles, ſcilicet rectos, diligis: nam & ſcriptum eſt: *Dominus diligit iuſtos.* Recti etiam, & iuſtitiam amantes diligunt te. Vel ipſæmet rectitudines omnium

Pſal. 18. 9. Pſal. 118. 137. Pſ. 145. 8. Cant. 1. 4.

rerum

rerum te diligunt, quia te authorem, & rectitudinem fontalem agnoſcunt.

3. Feciſti tu, Domine Deus meus, hominem rectum, & ipſe infinitis ſe miſcuit quæſtionibus. Amoue à me quæſo quæſtiones, & prauitates iſtas, *& ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis*. Rectus ero, & ſimilis tui, ſi non alius intus fuero, & alius foris apparuero: ſi bonitatem corde amauero, & actione præſtitero: ſi omnia ſecundùm tuam rectiſſimam voluntatem direxero. Corpus mihi rectum à te Deo meo, datum eſt, vt mecum ſemper admonitionem rectitudinis deferam, & in corpore recto animam curuam amore terrenorum, & obliquam iniquitatibus geſtare erubeſcam. Iam deinceps rectitudinem amabo, & quia hanc præ omnibus affert amor tui, huius amoris ſtudio ſemper intendam. *Eccl. 7. 30.* *Pſal. 50. 12.*

CONTEMPLATIO VIII.

Quòd Deus eſt Iudex.

Et annunciabunt cœli iuſtitiam eius; quoniam Deus iudex eſt. Pſal. 49. 6.

1. PVNCTVM. O Deus meus rectiſſime, vehementer gaudeo, & exulto, quia tu iudex noſter es optimus, & integerrimus, à cuius iudicio omnis peruerſitas & obliquitas procul abeſt. In te omnia, quæ in iudice deſiderari poſſunt, perfectiſſimè, immo & naturaliter inſunt. Iudex namque eſſe debet virtute præditus, qui pro bonitate decertet: nobilitate conſpicuus, qui reipublicæ ſplendorem amet: diuitijs abundans, qui pro pretio ab æquo non deuiet: ſapiens qui errori non pateat: ab affectibus immoderatis alienus, quibus tamquã nebula in cæcitatẽ non incurrat.

Quis autem te ſanctior, ô Domine, qui omnis virtutis es pelagus? Quis te nobilior, qui es omnis nobilitatis origo? Quis ditior, cuius ſunt vniuerſa? Quis ſapientior, qui doces omnes? Quis tranquillior, quem nullus affectus inquietat. Te impius metuat, quia tuam rectitudinem corrumpere, aut emollire non poterit: te iuſtus diligat, à quo pro meritis & benefactis præmia recipiet.

2. Iudex ergo cùm ſis, ô Domine, ſemper iuſtiſſimè iudicas, numquam à rectitudinis tramite exorbitas, immo omnia optimi iudicij propria perfectiſſimè ſeruas. Priuſquam iudices, cauſſas hominum noſcis, & non per ſcripta, aut per allegata, & probata, nec per delationem aliorum, qui fallere & exaggerare poſſunt, ſed proprijs oculis crimina euidenter intueris. Ideò ais: *Ego ſum Iudex, & teſtis. Et tacui, ſemper ſilui, patiens fui: ſicut parturiens loquar.* Quia quod apud te quaſi in vtero patiens toleras, in vltione quandoque iudicij, quaſi parturiens cum dolore manifeſtas. Et aliquando more hominum dixiſti: Deſcendam, & videbo, vtrum clamorem qui venit ad me, opere compleuerint, quaſi ante cauſſæ cognitionem haudquaquam velis ſententiam ferre. Deinde reum conuincis, & ab eo criminis confeſſionem extorques, immò conſcientiam peccatoris delicti accuſatricem facis. Tandem cognita cauſſa non præceps pœnam infers, ſed cum magno iudicio, & æquitate, quin & pia clementia ſententiam pronuncias, & ſi homo ante mortem velit reſipiſcere, veniam concedis. Prorſus iuſtitia plena eſt dextera tua, & potentia tua per dexteram ſignificata, licèt ſumma ſit, numquam ęquitatem relinquit. Numquam ſupplantas iudicium, aut à recto remoues, nec licèt ſis omnipotens ſubuertis quod iuſtum eſt. At poſtquam vltimam ſententiam tuleris, neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque à deſertis montibus

Ier. 29. 23.
Iſai. 42. 14.
Greg. 9. *moral. c.* 17.

erit euaſio, quoniam tu Deus iudex es, cuius potens iudicium nemo poteſt eludere.

3. Nec ſolùm, ô Domine, iudicis partes agis, cùm impios ad debitam pœnam deſtinas, ſed cùm bonos æternis præmijs cumulas, cùm in hac vita nonnunquam mercedem pro bonis operibus reddere inchoas, cùm pro eis teterrimum hoſtem moleſtiam ipſis afferentem compeſcendo caſtigas. Iudicas nocentem me, expugnas impugnantem me. Ponis circulum in naribus eius, & armilla perforas maxillam eius, quia protectionis tuæ fortitudine retines eum ne contra noſtram infirmitatem præualeat, & miſericordia tua facis, vt quos iam deglutiuit, amittat. Da ergo, ô miſericordiſſime Pater, veram ſanctitatem, qua tibi placeam, & poſtquam dederis, ô æquiſſime iudex, iudica me ſecundùm iuſtitiam meam, & ſecundùm innocentiam meam ſuper me.

CONTEMPLATIO IX.

Quòd Deus eſt vltor.

Quia fortis vltor Dominus, reddens retribuet. Ierem. 51. 56.

1. PVNCTVM. O Deus meus iudex æquiſſime, meritò in Scripturis tuis vltor prædicaris, *quoniam à te miſericordia, & ira citò proximant*, & ſicut in iuſtos Eccli. 5.
miſericordia, ita *in peccatores reſpicit ira tuiipſius. Deus* Pſa. 93.
vltionum etiam diceris, quia *liberè agis*, & prout libet, & iuſtum eſt, ac nemine prohibente peccata punis. Nullum peccatum impunitum præteris, neque magnum, neque paruum, neque in malis, neque in bonis, adeo, vt & in amiciſſimis tuis, quos ad magnam ſanctitatem extollis, & admirandis donis, & cœleſtibus illuſtrationibus dignaris, nec verbum otioſum ſine pœna relin-

uiſibilibus cingimur, protectore ad euadendum indigemus. Hoc autem munus nulli demandiſti, ſed tu ipſe protector noſter eſſe voluiſti. Nemo ex his qui in te confidunt, qui intra ſe non audiat te loquentem: *Ego tuus protector ſum, & merces tua magna nimis*: vt ſi ad
Gen. 15. 1. tantam mercedem obtinendam non ſufficis, à meipſo, qui merces ſum, ab obſiſtentibus protegaris. *Super omnem gloriam*, id eſt, ſuper omnes viros glorioſos, *prote-*
Iſaiæ 4. 5. *ctio tua*. Immo ideo viri iuſti & ſancti glorioſi ſunt, quia tu eos tegmine tuæ protectionis obumbras, ne in vilia & ignobilia degenerent. Hæc protectio eſt illis *in vmbraculum diei ab æſtu*: nam ea in die fœlicitatis à ſuperbia defenduntur. *Et in ſecuritatem & abſconſionem à turbine, & à pluuia*, id eſt, à tentatione, & aduerſitate, quæ in hac vita ſolet inſurgere. Niſi enim tuos protegeres, nec à malo & miſeria poſſent egredi, nec in bono cœpto ſtare, nec ad brauium per perſeuerantiam in bono peruenire.

2. Sed vbi, ô Deus meus, nos protegis? In omni loco, vbique laquei ſunt, vbique decipulæ, in quas minus cogitantes impingeremus, niſi eas tua protectio interdum detegeret, interdum verò neſcientibus nobis præcideret. Et quando nos defendis? In omni tempore: ſemper namque diabolus, vt leo rugiens circuit quærens quem deuoret. A quo abſque dubio vigilantes, aut dormientes diſcerperemur, niſi tu, ô refugium noſtrum, nos vndequaque circumdares. Et à quibus malis tueris? Ab omnibus tum mentis, tum corporis: nullumque (niſi te faciente) peccatum, nullum morbum, aut aduerſitatem euadimus. Sed quo protegimur? Certè reſpectu benignitatis tuæ. Nam vt rex potentiſſimus nos quaſi in tuum cubiculum recipis, & ante oculos habes, vt à malis imminentibus
Pſal. 30. 21. tuearis. *Abſcondis nos in abſcondito faciei tuæ*, id eſt, reſpectu oculorum tuorum, qui vicem habet loci tu-

tiſſimi.

tiſſimi, *à conturbatione hominum. Abſcondis nos in tabernaculo tuo* (nam ſi nos reſpicis ad miſericordiam, quaſi in adytis templi ſumus, licèt in medijs hoſtibus demoremur) *& in die malorum protegis nos,* quaſi *in abſcondito tabernaculi tui. Eſque nobis in Deum protectorem,* & quaſi *in locum refugij vt ſaluos nos facias.* Verè *vita noſtra abſcondita eſt cum Chriſto in te:* quam veluti in ſinu tuo geſtas; ne ab aliquo irrumpente lædatur. Et quo alio protegis nos? Profectò armis gratiæ tuæ; & gladio, quo pugnamus lucis tuæ & donorum tuorum. *Creas ſuper omnem locum montis Sion,* id eſt, Eccleſiæ tuæ, qui ſumus nos, *vbi inuocatus es, nubem* gratiæ *per diem; & fumum, & ſplendorem ignis per noctem* (ſplendor enim ſine fumo ſeruatus eſt in diem æternitatis) vt nullum ſit tempus, in quo tua nos protectio amabilis derelinquat.

Pſal. 26. 5. *Pſal. 30. 3.* *Col. 3. 3.* *Iſai. 4. 5.*

3. Soles etiam, Domine, res abiectas, infirmas, inſtrumenta tuæ protectionis facere, & illis nos à magnis miſerijs protegere. Populum tuum per Dauidem adoleſcentulum liberaſti, qui vno lapide Philiſthæum in fronte percuſſit, & interemit, & vniuerſos hoſtes tuos in fugam dedit. Ipſum Dauidem, quem Saul ad necem inſequebatur, aranearum telis abſcondiſti. Qui cecinit: *Clamabo ad Deum altiſſimum: Deum, qui benefecit mihi.* Qua tamen arte benefeceris, Chaldæus ſic expreſſit: Ad Deum, qui præcepit araneæ, vt conficeret in ore ſpeluncæ telam ad defenſionem meam. O telam omni muro firmiorem, quia eo voluiſti etiam iterum Fœlicem Nolanum ab aduerſarijs defendi. Ioram induſtria Ioſabæ infirmæ mulieris. Suſannam voce Danielis pueri iunioris, & alios ſimilibus medijs voluiſti à nece liberare. Cùm enim omnipotens ſis, æquè facile eſt tibi ſaluare nos ſiue in multis, ſiue in paucis. Sub tegmine igitur alarum tuarum ſperemus, & te protectorem noſtrum aſpicientes amore tuo ardere, & tibi

1. Reg. 17. 49. *Pſal. 56. 4.* *4. Reg. 11. 2.* *Dan. 13. 45.*

placere curemus, noſtri autem (ſiquidem tibi cura eſt de nobis) penitus obliuiſcamur.

CONTEMPLATIO V.

De Iuſtitia Dei.

Iuſtus Dominus, & iuſtitias dilexit, æquitatem vidit vultus eius. Pſal. 10. 8.

1. PVNCTVM. O Deus meus, & amabiliſſime protector meus, iuſtitia tua ſicut montes Dei; nihil eſt tam altum, quò ipſa non aſcendat; nihil eſt tam altum, quò non ſe demittat, vt omnia in æquitate diſponat. Habent creaturæ tuæ certam naturam à te acceptam, & conuenientes vires, ac potentias à te donatas, quibus vt conſeruentur, & vt operationes eliciant, certus concurſus, & influxus tuus neceſſarius eſt, immo ſuppoſita ordinatione & pacto tuo debitus, ſine quo nihil omnino queunt efficere. Hunc tu perpetuò omnibus impertiris, ita vt nulla ſit creatura, neque in cœlo, neque in terra, neque infra terram, cui hoc totum ſubſidium vmquam defuerit. Quòd ſi raro alicui creaturæ hunc concurſum negas, vt cùm ignis in fornace Babylonis adoleſcentes illos non tetigit, aut ſol ad victoriam Ioſue in cœlo per nonnullas horas immotus ſtetit, defectus iuſtitiæ non fuit. Tunc enim cõcurſum abſtuliſti, vt creatura non operans melius, quàm operans tibi ſuo dominatori ſeruiret. Aliquæ etiam res ſæpe minus perfectè, aut planè imperfectè operantur: id tamen eſt nõ ex defectu concurſus tui, ſed inſtrumenti ſui, quòd cùm læſum ſit, rectam actionem impedit. Immo in hoc iuſtitiam tuã manifeſtas, quòd vnicuiq; iuxta exigentiam ſuam concurſum elargiris.

[Pſal. 37.] [Dan. 3.] [Ioſue 10.]

2. Hanc etiam iuſtitiam tuam, ô Domine, in retributio-

butione meritorum manifeſtas. Tu enim, qui vt pius Pater gratiam ad rectè operandum infundis, vt æquiſſimus iudex pro bonis operibus mercedem retribuis. Ideo Paulus Apoſtolus tuus ſuppoſita gratia, quam à te ad bonum certamen certandum, & curſum conſummandum, & ad fidem ſeruandam accepit; à te quoque exſpectabat coronam iuſtitiæ. Et in domo tua manſiones multæ ſunt, & in ęquali claritate fulgentes, vt iuſti pro exigētia meritorum condigno pręmio donentur. Et qui quinque talentis acceptis lucratus eſt alia quinque, conſtituitur ſuper quinque ciuitates, & qui duobus duo, duabus tātum præficitur, vt præmiorum ad merita cognoſcatur iuſta proportio. Reges quidem ſæculi aut quia iniqui, aut quia minus potentes ſæpe exhibita ſibi obſequia non æqua lance repenſant. At tu, qui iuſtus ſimul, & potēs es omnibus, quidquid pro te faciant, ſiue magnum, ſiue paruum, mercedem iuſtè perſoluis, adeò vt nec qui pro te dederit potum aquæ frigidæ, quo nil vilius, amittat mercedem ſuam. Prodeat nunc in medium Petrus, prodeat Paulus, exeant cœlites vniuerſi, & dicant, an poſſint de te ſuper aliquo querulari. Quòd ſi omnes fatentur ſe cōdigna & ſuperabundantia meritis recepiſſe, te vt retributorem iuſtiſſimum diligamus. *Matth. 25.20.*

3. Vniuerſum quoque mundum, ô author iuſtitiæ, cum magna ęquitate gubernas, ita particularibus proſpiciens, vt vniuerſale bonum ſemper promoueas, & tamquam totum & generale bonum ſingulis creaturis, quaſi minutis partibus præferas. Eas ſecundùm propriam earum naturam agere & pati ſinis, & quaſdā generari, quaſdam interitui ſubijci præcipis, & illas his ſuccedere facis, vt mundus hic inferior naturaliter corruptibilis, modo ſuo, ſcilicet corruptibiliter perſeueret. Ipſamque corruptionem noſtram, tu, qui potentiſſimus es, in incorruptionis ſeminarium conuertis.

Res liberi arbitrij expertes neceſſariò in ſuos fines ducis, liberi arbitrij tamen capaces abſque vlla læſione voluntatis ſuæ ad te ſummum finem effers. Et interdum nos in peccata labi permittis, ne voluntati vim inferas; interdum gratia tua moues, & adiuuas, & præuenis, ita tamen, vt nos liberos, & quaſi in noſtro iure
Sap. 12. 15. relinquas. *Cùm ergo ſis iuſtus, iuſtè omnia diſponis*, & vniuerſa opera tua plena ſunt iuſtitiæ, & æquitatis. Pro hac iuſtitia millies te laudo, & adoro, & pro imitatione tua nullum lædere, & ſingulis quibuſque quod ſuum eſt tribuere geſtio.

CONTEMPLATIO VI.

Quòd Deus eſt loquens iuſtitias.

Ego Dominus loquens iuſtitiam, annuncians recta. Iſaiæ 45.19.

1. PVNCTVM. O Deus meus, qui iuſtus es, & amator æquitatis, verba tua ſecundùm nomẽ tuum. Omnia illa ſunt verba iuſtitiæ: numquam enim inania loqueris, ſed verbis tuis nos ad iuſtitiam inducis. Doces nos intus in animo iura ſeruare, tibi, & proximis, & nobiſmetipſis debita dare, omnia peccata vitare, & in opera ſanctificationis incumbere. Annuncias quod rectum eſt, vt illud ſequamur; detegis, quod diſtortum & iniuſtum eſt, & tibi diſplicere fateris, vt illud vite-
Pſal. 61. 12. mus. Denique *ſemel*, id eſt, immutabiliter *loquutus es: & duo hæc audiui, quia poteſtas tibi eſt*, qua flagitia punis, *& tibi Domine miſericordia*, qua præmia iuſtis impertis.

2. Non ergo ſolùm iuſtitiam loqueris, quia ſemper iuſta doces, & præcipis; ſed etiam quia tibi ſeruientibus & obtemperantibus mercedem iuſtè promittis.

Digitized by Google

Ideo præmiſeras: *Non dixi ſemini Iacob: Fruſtrà quærite me*, id eſt, ſine præmio & mercede obtemperate mihi. Immo ſæpiſſime præceptis & adhortationibus tuis præmij pollicitationem apponis. *Quærite me*, ais, *& viuetis*. Et *quærite Dominum, & viuet anima veſtra*. Et Pſaltes tuus: *Lætentur in te omnes qui quærunt nomen tuum*. Et *quæritè Dominum, & confirmamini*: verè *gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum*; *quoniam tu benedices iuſto. Domine, vt ſcuto bonæ voluntatis tuæ coronaſti nos*. Hoc ideo facis, quia iuſtus es, & vis iuſtitiam tuam, qua obſequia retribuis, ab omnibus ad incitamentum virtutis agnoſci. *Iſai.* 45. 19. *Amos* 5. 4. *Pſal.* 68. 33. *Pſal.* 69. 5. *Pſ.* 104. 4. *Pſal.* 5. 13.

3. Melius quidem eſt, Domine, atque perfectius nõ præmij ſpe, ſed puro amore tibi ſeruire, & tuum beneplacitum, & honorem, non vtilitatem noſtram ex obſequio quærere. At quia ſoli perfecti hoc idioma ſublimis charitatis intelligunt, quo nullo modo pręmium perdunt, ſed mirum in modum auctum recipiunt, ideo pro alijs imperfectioribus iuſtitiam loqueris, & impijs pœnas intentas, bonis autem præmia promittis, vt illi auertantur à malis ſuis timore eius, qui poteſt perdere in gehennam; & iſti *inclinent cor ſuum ad faciendas iuſtificationes tuas propter retributionem*. Omnibus ergo iuſtitiam loqueris, quia æquum eſt, vt iniqui ſententiam punitionis ferant, & iuſti ſententiam retributionis audiant, & ſancti atque perfecti ſe ex eo quòd non propter mercedem ſeruiunt, cumulatiorem mercedem ſe recepturos agnoſcant. Nunc ex te diſcam iuſtitiam loqui, id eſt, verba tibi placita & vtilia depromere. *Pſa.* 118. 112.

***
*

CONTEMPLATIO VII.

De rectitudine Dei.

Quoniam rectus Dominus Deus noſter, & non eſt iniquitas in eo. Pſal. 91. 16.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, tu qui iuſtus es, & iuſtitiam loqueris, ex conſequenti in omnibus operibus tuis rectitudinem tenes, quia ab anguſto tramite ſanctitatis, nec ad dexteram, nec ad ſiniſtram inflecteris. Non eſt tibi difficile rectitudinem ſeruare in operibus, quia rectè operari naturaliter habes. Es enim ipſamet rectitudo, ipſaque virtutis regula, cui quæ conſonant, recta ſunt, quæ diſſonant eo ipſo praua & diſtorta ſunt. *Rectum verbum tuum*, quoniã quod enuntiat implet. *Rectum opus tuum*, quoniam ab exemplari ſuo, quod in te eſt, non diſſentit. Rectus es tu, quia natura diuina tua nihil obliquum, nihil diſſonum, aut minus pulchrum & decorum admittit,

Pſal. 32. 4.

2. Ita rectus es naturaliter, Domine, vt tecum aliqua obliquitate minimè cogitare valeamus: Intellectus tuus rectus eſt, qui ſemper teipſum veram vtique ſanctitatem, & quidquid bonum eſt ad approbationẽ intuetur: voluntas tua recta eſt, quia omnem rectitudinem virtutis in nobis amplectitur. Poteſtas tua recta eſt, quia numquam ob affectum amoris, vel odij metas æquitatis prætergreditur. Iuſtitiæ tuæ, ac præcepta tua recta ſunt, quorum obſeruatione corda noſtra lætitia cumulantur. Ac tandem quicquid à te procedit rectũ eſt; quoniam *iuſtus es, & rectum iudicium tuum.* Vt rectus tui ſimiles, ſcilicet rectos, diligis: nam & ſcriptum eſt: *Dominus diligit iuſtos.* Recti etiam, & iuſtitiam amantes diligunt te. Vel ipſæmet rectitudines omnium

Pſal. 18. 9.
Pſal. 118, 137.
Pſ. 145. 8
Cant. 1. 4.

rerum

rerum te diligunt, quia te authorem, & rectitudinem fontalem agnoſcunt.

3. Feciſti tu, Domine Deus meus, hominem rectum, & ipſe infinitis ſe miſcuit quæſtionibus. Amoue à me quæſo quæſtiones, & prauitates iſtas, *& ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis*. Rectus ero, & ſimilis tui, ſi non alius intus fuero, & alius foris apparuero: ſi bonitatem corde amauero, & actione præſtitero: ſi omnia ſecundùm tuam rectiſſimam voluntatem direxero. Corpus mihi rectum à te Deo meo, datum eſt, vt mecum ſemper admonitionem rectitudinis deferam, & in corpore recto animam curuam amore terrenorum, & obliquam iniquitatibus geſtare erubeſcam. Iam deinceps rectitudinem amabo, & quia hanc præ omnibus affert amor tui, huius amoris ſtudio ſemper intendam.

Eccl. 7. 30.
Pſal. 50. 12.

CONTEMPLATIO VIII.

Quòd Deus eſt Iudex.

Et annunciabunt cœli iuſtitiam eius; quoniam Deus iudex eſt. Pſal. 49. 6.

1. PVNCTVM. O Deus meus rectiſſime, vehementer gaudeo, & exulto, quia tu iudex noſter es optimus, & integerrimus, à cuius iudicio omnis peruerſitas & obliquitas procul abeſt. In te omnia, quæ in iudice deſiderari poſſunt, perfectiſſimè, immo & naturaliter inſunt. Iudex namque eſſe debet virtute præditus, qui pro bonitate decertet: nobilitate conſpicuus, qui reipublicæ ſplendorem amet: diuitijs abundans, qui pro pretio ab æquo non deuiet: ſapiens qui errori non pateat: ab affectibus immoderatis alienus, quibus tamquã nebula in cæcitatẽ non incurrat.

erit euaſio, quoniam tu Deus iudex es, cuius potens iudicium nemo poteſt eludere.

3. Nec ſolùm, ô Domine, iudicis partes agis, cùm impios ad debitam pœnam deſtinas, ſed cùm bonos æternis præmijs cumulas, cùm in hac vita nonnunquam mercedem pro bonis operibus reddere inchoas, cùm pro eis teterrimum hoſtem moleſtiam ipſis afferentem compeſcendo caſtigas. Iudicas nocentem me, expugnas impugnantem me. Ponis circulum in naribus eius, & armilla perforas maxillam eius, quia protectionis tuæ fortitudine retines eum ne contra noſtram infirmitatem præualeat, & miſericordia tua facis, vt quos iam deglutiuit, amittat. Da ergo, ô miſericordiſſime Pater, veram ſanctitatem, qua tibi placeam, & poſtquam dederis, ô æquiſſime iudex, iudica me ſecundùm iuſtitiam meam, & ſecundùm innocentiam meam ſuper me.

CONTEMPLATIO IX.

Quòd Deus eſt vltor.

Quia fortis vltor Dominus, reddens retribuet. Ierem. 51. 56.

1. PVNCTVM. O Deus meus iudex æquiſſime, meritò in Scripturis tuis vltor prædicaris, *quoniam à te miſericordia, & ira citò proximant*, & ſicut in iuſtos Eccli. 5
miſericordia, ita *in peccatores reſpicit ira tui ipſius. Deus* Pſa. 93
vltionum etiam diceris, quia *liberè agis*, & prout libet, & iuſtum eſt, ac nemine prohibente peccata punis. Nullum peccatum impunitum præteris, neque magnum, neque paruum, neque in malis, neque in bonis, adeo, vt & in amiciſſimis tuis, quos ad magnam ſanctitatem extollis, & admirandis donis, & cœleſtibus illuſtrationibus dignaris, nec verbum otioſum ſine pœna relin-

quas, & minimę ſuperfluæ cogitationis ſeueram rationem exigas, & ei condignam caſtigationem retribuas. Quare de Moyſe & Aaron, & Samuele dilectis tuis, inquit Propheta tuus; *Domine Deus noſter tu exaudiebas eos: Deus tu propitius fuiſti eis, etſi vlciſcens in omnes adinuentiones eorum.* Quòd ſi cum amicis tuis ita ſeuerè agis, quomodo de peccatis criminalibus iniquorum vlciſceris. *Diſſimulas* quidem *peccata hominum propter pœnitentiam,* & parcis; quia pœnitentia & compunctio pro vltione eſt. Quæ ſi ad menſuram peccati eius magnitudo non accedat, pœnam aliquam infers, vt defectum deteſtationis suppleat.

Pſal. 98. 10.

Sap. 11. 24.

2. Hæc autem vltio tua, ô Domine, non ſemper futuram vitam expectat, ſed frequenter in vita præſenti in peccatores animaduertit. Eſt autem in hac vita duplex; altera mitior, altera longè ſeuerior, atque rigidior. Vel vt ego contemplor, non iam duobus tantùm modis, ſed tribus (vt ſeueriorem in duos partiar) peccata punis. Nonnunquam enim infirmitatibus, & doloribus, & infamijs, & rerum penuria, & alijs miſerijs corporalibus de his qui delinquunt etiam leuiter, vltionem ſumis. Et hæc eſt pœna mitior, *qua arguis eos in virga virorum, & in plagis filiorum hominum: miſericordiam autem tuam non aufers ab eis.* Aliquando ſubtractione lucis, & cōſolationis tuæ, & immiſſis ariditatibus, ac deſolationibus mentis, & tentationū perturbationumque moleſtia tuos ſegniter ſe gerentes feris. Hæc autem eſt vltio ſeuerior, qua anima ignorans ſeipſam egreditur, & abit poſt veſtigia gregum ſuorum. Meritò dicta ſeuerior, quoniam mens in vltionem ſuorum peccatorum ſibi relicta, in ſalebra ignauiæ hæret, & ferè nihil in perfectione creſcit. Sed ſeueriſſima & formidabiliſſima pœna eſt, qua aliquos in punitionem ſuorum peccatorum in alia grauiora peccata labi permittis. *Tradis illos in reprobum ſenſum, vt faciant, quæ non*

2. Reg. 7. 14.

Cāt. 1. 8.

Ro. 1. 28.

conue-

conueniunt, & quia frigidi ſunt gratiæ ablatione magis ac magis induras. *Domine, ne in* hoc *furore tuo arguas me, neque in* hac *ira tua corripias me.* Ita oro me punias, vt tamen in grauia peccata non cadam, & à tua gratiâ non excidam. Pſa. 6, 2.

3. At in futura vita, ô Deus meus, mirum profectò eſt, quàm ſeuerè, iuſtè tamen in peccata deſæuias. Iuſtos namque qui pro peccatis ſuis non plenè ſatisfecerunt igne purgatorij rigidiſſimè torques; ex eo loco non exeunt vſquequo vltimum quadrantem perſoluant. Pueros qui ſine Baptiſmo deceſſerunt, in perpetuum ob peccatum originale à tua viſione & fruitione repellis. Impios verò gehennalibus tormentis, damni, & ſenſus in omnem æternitatem caſtigas. Ibi tuæ ſummæ æquitati omnis prauitas illiſa conturbatur. In eam rectitudinem tuam omnis tumiditas & ſuperbia impingens conquaſſatur. A tua iuſtitia omnis iniquitas abiecta diſcerpitur. Ibi miſeri de quibus vlciſceris in eam miſeriam incurrent, vt ſemper velint quod nunquam erit; ſemper nolint, quod nunquam non erit. In æternum non obtinebunt quod volunt, & in æternum quod nolunt, nihilominus ſuſtinebunt. Eorum prauitas tuæ rectitudini occurrens abſque tuæ læſione lædetur: ipſorumque caligo in tuæ lucis conſpectu confundetur: atque vermis conſcientiæ eorum ad mortem miſerorum ſine morte ſeruabitur. Sicut ergo in æternum bonos premio afficies, ita in æternum malorum vltor exiites. Libera me à peccatis meis, vt ab vltione tua immunis euadam, & à tua miſericordia mercedem accipiam. Ex Bern. 5. de conſiderat. cap. 12.

(.·.)

CON-

CONTEMPLATIO. X.

Quòd Deus eſt terribilis.

Vouete, & reddite omnes, qui in circuitu eius affertis munera. Terribili, & ei qui aufert ſpiritum principum. Pſal. 75. 12.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, ſi ita de omnibus peccatis etiam minimis vltionem ſumis, verè terribilis es. Quis non timebit te, ô Rex gentium, & quis non pauebit ante faciem tuam? Terribilis ſanè es in operibus tuis: quia non tantùm omnia ſimul conſiderata, ſed ſingula per ſe ſumpta tantæ admirabilitatis & maieſtatis ſunt, vt contemplantibus ea, magnam erga te reuerentiam exuſcitent, & incredibilem timorem incutiant. *O quàm terribilia ſunt opera tua Domine; in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.* (Pſ. 65. 2.) Quia cùm ſe, exempli gratia, tempeſtate aliqua pœne obrutos, tonitruis & fulminibus, vel repentinis aliorum mortibus perterrefactos vident, amicos ſe ſimulant, ne malis ſimilibus conſumantur. Si ergo Rex potentiſſimus qui magnifica ædificia extruxerit, qui puſillos ad magnam nobilitatem erexerit, qui multa regna optimè adminiſtrauerit, qui ſeueriſſimè iniquos punierit, terrori eſt malis, & reuerentiæ bonis. Adeò vt cùm in publicum procedit cum Iob valeat dicere: (Iob 29. 8.) *Videbant me iuuenes, & abſcondebantur: & ſenes aſſurgentes ſtabant. Principes ceſſabant loqui, & digitum ſuperponebant ori ſuo. Vocem ſuam cohibebant duces, & lingua eorum gutturi ſuo adhærebat.* Si, inquam, terrenum regem ſuo tanto timore & reuerentia proſequuntur; quanto magis tu dignus es timeri, cuius opera tam ſunt admiratione & ſtupore digna.

2. Ter-

2. Terribilis etiam es, Domine, in ſupplicijs, quæ in-ſers. Nam omnes reges terræ etiam iniqui, cùm aliquid tuæ maieſtatis ſubodorantur, tibi munera offerunt, nō tam religionis officio; quàm timore ſubacti. Tu aufers ſpiritum eorum, id eſt, audaciam deprimis, frænas, & cohibes, & tandem ac ſi herbulam vilem demeteres, eorum animas tollis. *Auſers* itaque *ſpirituum eorum,* Pſal. 10
quo viuunt, *& deficiunt, & in puluerem ſuum reuertuntur. Baltheum regum diſſoluis, & præcingis fune renes eorum. Ducis ſacerdotes inglorios & optimates ſupplantas.* Iob 12. 18.
Certè; qui a te propter iniquitates illata ſupplicia intuetur, mirum erit, ſi non præ terrore deficiat. Moyſes & Aaron, quia ad petram, è qua fluentum ſcaturiuit, dubitarunt, audierunt à te: *Quia non crediδiſtis mihi non introducetis hos populos in terram, quam dabo eis.* Nu. 20 12.
Dathan & Abiron; quia erga ducem à te poſitum irreuerenter ſe geſſerunt, cum filijs & vxoribus a dehiſcente terra ſunt miſerè deuorati. Num. 16 13.
Quid commemorem ſupplicia Sodomorum & Gomorrhæorum? Quid generale mundi diluuium? Quid pœnarum originali peccato deſtinatum, quæ (quandoquidem morimur, & tantas miſerias patimur) nondum finitæ ſunt? Timeamus te, Domine, timeamus te, qui tam rigidè peccata caſtigas.

3. Sed licèt in his duobus, ô Deus meus, ſis terribilis, tamen multo magis terribilis in conſilijs ſuper filios hominum. Quis enim non obſtupeſcat, & præ timore ſuccumbat, cùm tua conſilia occulta & admirabilia recogitat. Pſa. 63. 3.
Antequam homines quicquam boni, aut mali egiſſent; vnum ad gloriam eligis, alium in ſua miſeria manere permittis, & tandem propter peccata repellis. Hunc præuenis, & quaſi curru vectum, vel potiùs alis ſublatum mira pernicitate ad perfectionem effers, aliū nitentem & laborantem multis impedimentis emergentibus cinctum in communi, & non admodum perfecta vita hærere ſinis. Vnum per magnas conſolatio-

nes,

nes, & illuſtrationes interdum reluctantem quæris, & lactas; alterum te deſiderantem & quærentem in perpetua ariditate & deſolatione relinquis. Huic corporis firmam valetudinem, illi ægrotationes, & morbos: huic diuitias, illi penuriam; huic nominis claritatem, illi infamiam; huic lætitiam, illi perpetuam triſtitiam impertis. Iſtum per longam ætatem ſuſtines, il-
Pſ.72.16 lum ſubitò, & cùm minus putabatur, extinguis. *Exiſtimabam vt cognoſcerem hoc, labor eſt ante me donec intrem in ſanctuarium tuum.* Et tunc cognoſcam, quam ſancta ſemper fuerint iudicia tua, quàm iuſta conſilia tua, quàm æquæ diſpoſitiones tuæ. Interim verò caſto & filiali timore timebo te, & quia erga me tuam maieſtatem amabilem experior, ex totis præcordijs diligam te.

DE PERFECTIONIBVS *diuinis.*

DECAS V.

HÆc, quæ proximè de Domino noſtro Deo diximus, potius ad timorem, quàm ad amorem impellunt. Sed in animabus iuſtis etiam affectum amoris exuſcitant: tum quia vnicum bonum ſuum tam mirabile eſſe gaudent, vt cum ſumma lenitate ſummam æquitatem habeat: tum etiam, quia accepto iuſtificationis pignore, quod ſe habere conijciunt, eum iudicem benignum, & amabilem præmiorum datorem expectant. Iam ergo ex his ad alia tranſeant, & decem his attributis, quæ ſequuntur conſiderandis inſiſtant. 1. Quòd Deus eſt pius. 2. Quòd eſt beneficus. 3. Quòd eſt affabilis. 4. Quòd eſt liberalis. 5. Quòd eſt fortis. 6. Quòd eſt magnificus. 7. Quòd eſt patiens. 8. Quòd

eſt benignus. 9. Quòd eſt clemens. 10. Quòd eſt mitis. Quæ affectum filiorum erga bonũ Patrem excitabunt.

CONTEMPLATIO I.

De pietate Dei.

Quis non timebit te Domine, & magnificabit nomen tuum? quia ſolus pius es. Apoc. 15. 4.

1. PVNCTVM. O Domine Deus ſupercolendiſſime, & ſuperamantiſſime; tu Pater noſter es; quis autem in optimo parente eſſe pietatem erga filios addubitet? Hac immenſa pietate tua, nos licèt imperfectos, & valde tibi diſſimiles, tamen filios agnoſcis. Cùm per iuſtificationẽ filij eſſe inchoamus, nos officijs pietatis amplecteris. Paras nobis lac doctrinæ tuæ, qua reficiamur, & rudiori intelligentia præceptorum, quia ſubtilioris capaces non ſumus, ceu paruulos imbuis. Hanc non ab alio, quàm ab ſponſa tua, & matre noſtra Eccleſia ſugimus; & à filijs tuis maioribus, prælatis noſtris, qui munus pædagogorum obeunt, erudimur. Vt impleatur illud: *Mammilla regum lactaberis. Et erunt reges nutritij tui.* Isai. 60. 16. Stola filiorum tuorũ, gratia nos induis, etſi eam vt inſipiẽtes per peccatum ſcindamus, nouam per pœnitentiam tribuis: ex quo perſpicimus, quia cor Isai. 49. 23. pium habes, & omninò vis vt ſimus filij tui.

2. Si autem pietatis eſt, filios poſtquam adoleuerint conuenientibus exercitationibus occupare, ne otio torpeant, & modum adminiſtrandi rempublicam, ſi ſint nobiles, edocere, & dum delinquunt, benignè & paternè corripere, quis non in his magnitudinem tuæ pietatis aſpiciat? Nam iuſtos filios tuos, ad ſtudium omnium virtutum impellis: vt cor ſuum, & affectus ſuos nouerint gubernare doces; & eorum erratis malagma

com-

compunctionis, & temporalibus preſſuris mederis. Iudith certè hanc tuam inſignem pietatem conſiderans
Iudith 7. 20. pro ſuo populo à te patris flagellationẽ expoſcit: *Quia pius es*, inquit, *miſerere noſtri; aut in tuo flagello vindica iniquitates noſtras, & noli tradere confitentes te populo, qui ignorat te.* Ideoque virga tua, & baculus tuus conſolatur nos; quia non ad internecionem percutis, ſed ad miſericordiam affligis.
Pſ. 22. 4

3. Pietatis tandem parentum erga filios eſt, eos hæredes ſuorum bonorum conſtituere, in quo tua pietas eorum amorem mirum in modum ſuperat. Nam illi quamdiu viuunt bona ſibi retinent, & cùm ex hac vita decedunt, filios hæredes faciunt. Tu verò quia æternus es, & nunquam deficis, viuens tuæ hæreditatis filios conſortes efficis. Generas nos in ſpem viuam per reſurrectionem Ieſu Chriſti ex mortuis, *in hæreditatem incorruptibilem, & incontaminatam, & immarceſcibilem, conſeruatam in cœlis, in nobis*, ſeu gratia noſtri. Denique vt tibi fidamus, quantum tua pietas omnium parentum pietatem excedat, per Iſaiam explicas, dicens: *Nũquid obliuiſci poteſt mulier infantem ſuum, vt non miſereatur filio vteri ſui? & ſi illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiſcar tui. Ecce in manibus ſapientiæ & bonitatis meæ deſcripſi te: muri tui* (& protectio mea eſt) *in oculis meis ſunt.* Si tu, ô pijſſime Pater, mei, qui rebellis ſum, non obliuiſceris, fac vt ego per verum amorem nunquam obliuiſcar tui.
1. Pet. 1. 4
Iſai. 49. 14.

CONTEMPLATIO II.

De beneficentia Dei.

Non ſine teſtimonio ſemetipſum reliquit, benefaciens de cœlo, dans pluuias, &c. Act. 14. 16.

1. PVNCTVM. O Deus meus pijſſime, qui erga iuſtos præcipuè tuam pietatem exeris, erga omnes

benefi-

cus, id eſt, nõ tantùm amator, ſed & beneficiorum clargitor inueniris. Tu beneficia diffundis è cœlis ſanctis tuis, vbi eſt glorioſa habitatio tua. *Facis oriri ſolem ſuper bonos, & malos: pluis ſuper iuſtos, & iniuſtos.* Das tempora fructifera, & pro diuerſis temporibus anni terram herbis & floribus veſtis, & frutices ac arbores ad noſtram vtilitatem germinare facis. Cibos affatim ſubminiſtras, & corda noſtra lætitia & exultatione reples. Et ſi hæc minoris momenti non pateris deſiderari, vtique quæ ſunt neceſſaria ſaluti nequaquàm denegabis. *Matt. 5. 45.* *Ex Athanaſ. orat. contra idola.*

2. Sunt autem multa, ô Domine, quæ hanc tuam beneficẽtiam magnificant. Neque enim beneficia impertiris ſolùm amicis, & ſeruis; ſed & inimicis & hoſtibus tuis. Non ſolùm magnatibus & nobilibus; ſed humilibus & abiectis. Non tantùm poſtulantibus, ſed prorſus nihil curantibus & exigentibus. At illi, qui tanquam ſues ſub quercu nunquam ad te caput conſiderationis attollunt, innumera beneficia recipiunt. Pro beneficijs nullam à nobis recompenſationem exquiris. Quòd ſi à nobis gratitudinem & obſequium exigis, non eſt quia his indigeas, ſed quia nobis omninò neceſſarium eſt vt ſeruemur, tibi gratos & obſequentes exiſtere.

3. Quòd ſi ſummum beneficentiæ eſt, pro beneficio alteri præſtando aliquid mali ſuſtinere, hoc tibi Domine, prout potuit fieri, nõ defuit. Nam cùm eſſes impaſſibilis, voluiſti in ſecunda perſona tua fieri paſſibilis, vt per mortem Dei nos viuificares; per infirmitatẽ roborares, per paupertatem ditares; & per multiplicia mala, quæ filius tuus pertulit, omnibus bonis impleres. Omnia ergo quæ eſſe habent beneficia mea ſunt; vniuerſa vndiq; mihi dicunt, vt te amem, quia à te ea ad mei corporis, & meæ animæ vtilitatem accipio. Terra hæc animæ meæ tot beneficiorũ imbribus irrigata ſaltem fructum, ô Domine, gratitudinis ferat, & corde te in æternum benedicat.

CONTEMPLATIO III.

De affabilitate Dei.

Delitiæ meæ eſſe cum filijs hominum. Prouerb. 8. 31.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, & author bonorum meorum, tu nos capaces tuæ amicitię efficis, & vero amore amicitiæ diligis, & omnia iura perfectæ amicitiæ cuſtodis. Hæc amicitia tui ad nos in gratia gratum faciente fundatur, qua nos tui ſimiles, tuæ ſanctitatis participes, & tuo amore dignos reddis. Eſt amor perſeuerans, quem nunquam niſi nos priùs abrumpamus, abrumpis. Amor mutuus, quo à nobis te diligi facis, & diligentes te diligis. Amor ingenuus, quo nobis tua bona dare conſtituis, & ex nobis nullum lucrum quæris. Amor non tibi ſolùm, ſed mihi quoque notus, quem tot beneficijs patefacis. Amor quo nobis omne bonum conueniens vis, & præſtas; amor, qui nos quodammodo æquales facit, quia dij vocati ſumus, & ad tuæ naturæ participationē effert. Amor quo quemque noſtrûm, ac ſi ſolus eſſet, amplecteris. Amor tandem, quo nos tecum vnum ſpiritum facis. Nam *qui adhæret tibi, vnus ſpiritus eſt.* Ergo qui Deus noſter es, etiam amicus es, nec nomen hoc abijcis, quo tuam infinitam bonitatem oſtendis.

1. Cor. 6. 17.

2. Iam de tali ac tanto amico admodum credibile eſt quòd cum amicis dilectis comiter & affabiliter ſe habeat; & verè, ô Domine, hominibus præſertim ſanctis te ſupra omnē cogitatum noſtrum affabilem exhibes. Rex magnates curiæ ſuæ amicos habet, ſed ſolet cum quodam nobili inferioris notæ amicabiliùs & affabiliùs conuerſari, & ei ſua arcana detegere. Ita omninò cœleſtes ſpiritus aulæ tuæ magnates amicos habes, ſed

cum

cum homine inferioris naturæ mirum eſt quàm comiter & amanter conuerſeris. Planè *delitiæ tuæ eſſe cum filijs hominum*, & quaſi ſepoſitis curis, cum illis lætitiæ colloquia miſcere. Olim *loquebaris cum Moyſe ſicut ſolet homo loqui ad amicum ſuum.* Sed nunquid cũ ſolo Moyſe? Non ſanè, ſed cum multis alijs Eccleſiæ tuæ ita affabiliter te geris, & dulciter ſermones inſtituis, vt non tam ſummus Dominus, quàm veluti æqualis videaris. Sciunt hoc probè qui Sanctorũ geſta legerunt; in quibus admiranda ſcribuntur; ſed ſciunt multo melius animæ puræ ad donum contemplationis admiſſæ, quæ te experiuntur veluti ardentiſſimum amatorem, nihil aliud quàm ſanctiſſimæ dilectionis colloquia ſpirantem. Immò quod plus eſt etiam peccatoribus te affabilem exhibes, qui in filio tuo poſtquam noſtram humanitatem induit, publicanorum & peccatorum amicus diceris. Planè affabilis es, cuius verbum non eſt tranſitorium, ſed æternum, quod vt caperetur, *Verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis.*

Exod. 33. 11.

Ex S. Thoma opuſc. 61. *c.* 12. *ad finem.*

Ioan. 1. 14.

3. Ad hanc eandem affabilitatem tuam pertinet, ô ſuauiſſime Domine, quòd animas iſtas quaſi tibi vicem rependere, & comiter tecum conuerſari permittis. Recordabor nũc apud te colloquij ſerui tui Moyſis, quod tecum habuit, vt ipſum conſiderans adorem, & miris laudibus extollam te, qui ita cum homuncionibus verba miſcere dignaris. Dixit ille: *Præcipis vt educam populum iſtum; & non indicas mihi, quem miſſurus es mecum, præſertim cùm dixeris: Noui te ex nomine, & inueniſti gratiam coram me. Si ergo inueni gratiam in conſpectu tuo, oſtende mihi faciem tuam, vt ſciam te, & inueniam gratiam ante oculos tuos: reſpice populum tuum, gentem hanc.* Et tu Domine: *Facies mea præcedet te, & requiem dabo tibi.* Ille verò: *Si non tu ipſe præcedas nos, ne educas nos de loco iſto. In quo enim ſcire poterimus ego, & populus tuus inueniſſe nos gratiam in conſpectu tuo,*

Exod. 33. 12. 13.

Verſ. 14

Verſ. 15. & 16.

niſi ambulaueris nobiſcum, vt glorificemur ab omnibus po-
pulis, qui habitant ſuper terram. Tu autem: *Et verbum*
iſtud, quod locutus es faciam: inueniſti enim gratiam coram
me, & teipſum noui ex nomine. Sic ille loquitur, & tu reſpondes, & quaſi ex profeſſo ſermonem protrahis, quia cum hominibus eſſe gaudes, nec ſolùm Moyſem (vt dixi) ſed animas puras verbis ita demulces. Vel ex hoc tantùm puritatem cordis, ô Domine, diligere deberemus, vt tanta dignatione fruamur.

Verſ. 17.

CONTEMPLATIO IV.

De liberalitate Dei.

Si quis indiget ſapientia, poſtulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & dabitur ei. Iacob. 1. 5.

1. PVNCTVM. O Domine Deus affabiliſſime, tu verè liberalis es. Nam de te Propheta cecinit:
144. *Quia aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione.* Non ſolùm indigentijs noſtris, & miſerijs ſubuenis, quod eſt miſericordiæ: nec ſolùm petitionibus reſpondes beneficijs, quod eſt beneficentiæ; verùm (quod ad liberalitatem pertinet) multa bona, ſine quibus vitam tranſigere poſſemus, nobis nec petentibus, nec cogitantibus affatim elargiris. Hanc tuam largitatem prædicant homines ſapientiſſimi, homines ditiſſimi, homines naturalibus alijs donis vt pulchritudinis, roboris, & ſimilibus ornatiſſimi, homines denique ſanctiſſimi. Hæc enim ſuperabundantia donorum qua ſibi & proximis abundant, vnde niſi ex tua liberalitate promanat. Ita bona tum corporalia, tum ſpiritualia profundis, vt ſecundùm ingenium tuum generoſum (vt ita dicam) tuis bonis in vtilitatẽ aliorum vtaris. Cum his, quos elegiſti, parcus es in puniendo, largus in dando.

Ad punctum, inquis, *in modico dereliqui te, & in miſerationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abſcondi faciem meam parumper à te, & in miſericordia ſempiterna miſertus ſum tui.* *Iſai.* 54

2. Peccatis & iniquitatibus noſtris, ô Deus meus, à largitate non retraheris, immò nos ad te reuocare donis niteris. Vox tua eſt: *Et ſaluabit mihi brachium meum, & indignatio mea ipſa auxiliata eſt mihi:* vt quemadmodum ignis frigore compreſſus fortior redditur, & flamma eius velocior erumpit, ita largitas tua noſtris defectibus & miſerijs excitata ad abundantiùs largiendum prouocatur. *In funiculis Adam trahis nos, in vinculis charitatis.* Donis ſcilicet nos expugnas, & corda noſtra licèt lapidea conteris, vt non ad bonum tuum (quia nullius indiges) tibi vicem rependamus. O quoties dicis nobis illa verba, quæ ex te per os Prophetæ audiuit Dauid: *Si parua ſunt iſta, quæ dedi tibi, ne à me diſcedas, adijciam tibi multo maiora.* Licèt ergo ne à te diſcedamus ſæpe timore agas, tamen magis donis nos prouocas, vt ex amore tibi ſeruiamus, & ſic abundantius præmium æternæ gloriæ lucremur. *Iſai.* 63 *Oſeæ* 1. 2. *Reg.* 19.

3. Et tu, ô Domine, qui *cum ſancto ſanctus es, & cum innocente benignus*, ſi quos inuenias tibi fideliter obſequentes, & ſe ac ſua tibi liberaliter impendentes, mirum valde eſt, quàm profusè & liberaliter in eos te tuaque bona conferas. Citò ipſorum orationes exaudis; ſi petere cunctemur, aut obliuiſcamur, ad poſtulandum impellis; ſæpe orationes ac deſideria noſtra præuenis: & ineffabilium donorum abundantes nos facis. Dabo ergo tibi, ô Deus, me & omnia mea, & quicquid à me exquiris, obſeruationem præceptorum, cuſtodiam cõſiliorum, obedientiam inſpirationum, & per meam anguſtam largitatem non dubitabo profuſam tuam liberalitatem mercari. *Pſ.* 17. 2

CONTEMPLATIO V.

De fortitudine Dei.

Si fortitudo quæritur, robuſtiſſimus eſt. Iob 9.19.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, qui largiſſimus es in tribuendo, etiam fortiſſimus es in ſaluando. Hoſtes tuos ad tempus vt corrigantur ex benignitate ſuſtines, ſed niſi mentem mutent ex fortitudine repentè conteris, & eorum vniuerſa ſubuertis. Satis ſit ad exemplum quomodo innumerabiles Ægyptios cum Pharaone in mare merſiſti; & exercitum Sennacherib breui tempore à deuaſtante Angelo occiſum
Exod.15.4. proſtrauiſti, & rebellem populum Sodomorum & Gomorrhæorum igne miſſo de cœlo concremaſti. Quod
4.Reg.19.35. de his dictum eſt, facilè de alijs tuis hoſtibus conſideratur. *Qui das ſecretorum ſcrutatores quaſi non ſint, iudi-*
Gene.19.24. *ces terræ velut inane facis. Et quidem neque plantatus, neque radicatus, in terra truncus eorum* (id eſt, quaſi non
Iſai.40.23. eſſet radicatus, nec ſatus) *repentè flaſti in eos, & aruerunt, & turbo quaſi ſtipulam auferet eos.* Eſt vniuerſus orbis comparatione fortitudinis tuæ quaſi non ſit; non poterit reſiſtere poteſtati tuæ, ſed ſi volueris aliquem perdere, cunctis obſiſtentibus perdes; & ſi volueris ſaluare, omnibus aduersùs eum inſurgentibus liberabis.

2. Hoſtes igitur comminuis, ſed amicos, ô Deus meus, fortiter ſeruas, & à dextris eorum aſſiſtens ab omni nocumento liberas. Si tu velis, peccatum nō comprehendet nos, ſed veluti turbine iactus aufugiet. Tentatio non accedet ad nos, neque vt ab ea lædamur, inueniet. Nullus affectus turbabit nos, ſed te faciēte cor-
Pſal.15.8 dis tranquillitatem non ſi[?] trahet: *quoniam à dextris es*

mihi

mihi ne commoueat. Certè *non timebo mala, quoniam tu mecum es. Et non timebo quid faciat mihi homo. Et ſi tu protector vitæ meæ, à quo trepidabo?* Si etiam velis, quamuis caro deprimat, quamuis mũdus alliciat, & dæmon exterreat, & ſe ſuis technis opponat, omnẽ virtutem conſequemur, omnem perfectionem poſſidebimus, ad regnum fœlicitatis intrabimus. Et *iuras* animæ, quam exaltandam ſuſcipis *in dextera tua, & in brachio fortitudinis tuæ*, dicens: *Si dedero triticum tuum vltra cibum inimicis tuis: & ſi biberint filij alieni vinum tuum, in quo laboraſti.* Non, inquam, dabo, ſed *qui* hæc merita *congregaſti comedes, & laudabis Dominum: & qui computant illud* vinum compunctionis, *bibent* illud factum vinum conſolationis *in atrijs ſanctis meis*. Fortis igitur es, qui tuos fortiter à malis tueris, & arcibus cęleſtibus infers.

Pſ. 22. 4. Pſal. 55. 5 Pſ. 26. 2. Iſai. 62. 8

3. Nec ſolùm, ô Domine, tuos per fortitudinem liberas, & exaltas, ſed eos (qui natura infirmi ſunt) tua virtute fortificas. Audent in te, & dicunt: *Omnia poſſumus in eo, qui nos confortat*. Omnes creaturas ad certamen prouocant. *Quis*, inquiunt, *nos ſeparabit à charitate Chriſti? Tribulatio? an anguſtia? an fames? an nuditas? an periculum? an perſecutio? an gladius?* In hoc certamine victoriam ſibi pollicentur. Quare ſequitur: *Certi ſumus, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque principatus, neque virtutes, neque inſtantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos ſeparare à charitate Dei. Das* ergo *laſſo virtutem, & his qui nõn ſunt, fortitudinem, & robur multiplicas.* Deficient impij ſibiipſis fidentes. *Qui autem ſperant in te mutabunt fortitudinem, aſſument pennas ſicut aquilæ, current, & non laborabunt, ambulabunt, & non deficient.* In te Deo ſuo tranſgredientur murum: omnes difficultates ſuperabunt, & opera admiranda (quod quotidiè videmus) in effectum producent. O ergo Deus fortis, & potens, vnde infirmitatẽ

Ro. 8. 35. Iſai. 40. 29. Iſai. 40. 31.

meam, & laborem meum, & me potenter robora, vt à te iuſſa & ordinata perficiam.

CONTEMPLATIO VI.

De magnificentia Dei.

Admirabilis magnificentia eius. Eccli. 43.32.

1. PVNCTVM. O Domine Deus fortiſſime, tu magnificus es, & mirabilis eſt magnificentia tua. Nam ſi nomen ipſum inſpiciamus, magnificus eſt magna faciens. Tu autem es, *qui facis magna, & inſcrutabilia, & mirabilia abſque numero.* (Iob 5. 9.) Magna quidem mole, & perfectione: inſcrutabilia, ſeu noſtræ occulta inueſtigationi: & mirabilia, quæ magnam ingerunt admirationem. (Pſ. 100. 2.) *Magna opera tua exquiſita*, ac prompta, ac parata ad exequendas *omnes voluntates tuas. Confeſſio & magnificentia opus tuum*, quia dignum eſt omni laude, & veneratione; *& iuſtitia tua*, qua vniuerſa decẽter exequeris, *manet in ſæculum ſæculi.* Magnificentia tua fecit magna in eſſe naturæ. Quis enim intueatur cœlorum immenſitatem, aſtrorum vaſtitatem, elementorum magnitudinem, & aliarum rerum homini datarum abundantiſſimam ſupellectilem; qui non clamet te eſſe magnificum, ſeu magna facientem. (Pſ. 135.4) Es *qui facis mirabilia magna ſolus. Feciſti cælos in intellectu*, ſeu magno artificio, & ſapientia. *Qui firmaſti terram ſuper aquas. Qui feciſti luminaria magna, ſolem in poteſtatem diei; lunam & ſtellas in poteſtatem noctis.* Nullum eſt opus tuum etiam in rebus exiguis, quod non miris perfectionibus ornatum ſit, & te erga omnia eſſe magnificum prædicet.

(Exod. 15. 11.) 2. Si verò gratiæ opera conſideremus tunc clamabimus: *Quis ſimilis tui in fortibus Domine? Quis ſimilis tui? magnificus in ſanctitate.* In hoc namque genere

ſanctitatis & gratiæ feciſti opera magna, & verè mirabilia: Magnum immo maximum opus tuum in puris creaturis Maria, quæ, vt cœlum Empyreum corpora, ita & ipſa Sanctos & Angelos ſuperat. Magna opera tua Apoſtoli, Martyres, Doctores, Virgines. Magnum opus tuum Benedictus, Bernardus, Dominicus, Franciſcus, Ignatius, & alij ſanctarum religionum fundatores. Hæc magna opera, veluti ſumptuoſa templa, immenſa palatia, admiranda ædificia, quæ dignatus es extruere, vt in eis habitares, & tuam magnificentiam patefaceres. Vniuerſi hæc videntes *magnificentiam gloriæ ſanctitatis tuæ loquentur, & mirabilia tua narrabunt. Et virtutem terribilium tuorum dicent, & magnitudinem tuam narrabunt.* Quòd ſi magnificentia in operibus ſuis magnos ſumptus facit, his operibus tuis perfectio hæc ſuo modo non deficit. Dona enim gratiæ non paruo tibi conſtiterunt. Quia *non corruptibilibus auro, vel argento redempti ſumus de vana noſtra conuerſatione paternæ traditionis, ſed pretioſo ſanguine quaſi agni immaculati Chriſti, & incontaminati filij tui.* Si magnificus eſt, qui magnam auri copiam in ædificijs inſumpſit, non erit magnificus qui talem ac tam pretioſum ſanguinem illis ſanctis purificandis effudit?

Pſ. 144 5.

1. Pet. 1 18.

3. At in operibus gloriæ, ô Deus, abſque omni æſtimatione magnificus inueniris. Ibi *facis grande conuiuium cunctis principibus, & pueris tuis, vt oſtendas diuitias gloriæ regni tui, ac magnitudinem potentiæ tuæ.* Immo tota illa cœleſtis vrbs eſt ſuperba quædam magnificentia. *Reſpice,* ô anima mea, *ciuitatem ſolemnitatis noſtræ; oculi tui videbunt Ieruſalem* ciuitatem illam cœleſtem, *habitationem opulentam, tabernaculum* æternum, ac immutabile, *quod nequaquam transferri poterit: nec auferentur claui eius in ſempiternum, & omnes funiculi eius non rumpentur. Quia ſolummodo ibi magnificus es, Domine Deus noſter.* Ibi diuitias inæſtimabiles erogas,

Eſth. 1. 3

Iſaiæ 33 20.

Psal. 8. 2. quia temetipſum electis tribuis. Verè *eleuata eſt magnificentia tua ſuper cœlos. Confeſſio & pulchritudo in conſpectu tuo: ſanctimonia & magnificentia in ſanctificatione*
Psal. 95. 6. *tua.* Hanc domum tuam (quæ ſanctificatio dicitur) ingredi expecto, & me ibi, per merita filij tui vnigeniti, opus magnificentiæ tuæ fore confido.

CONTEMPLATIO VII.

De patientia Dei.

Propter hoc patiens eſt Deus in illis, & effundit ſuper eos miſericordiam ſuam. Eccli. 18. 9

1. PVNCTVM. O Deus magnificentiſſime, laudo & extollo patientiam tuam, qua non quidem te comprimis, aut iram frænas, qui nullo affectu moueris, ſed nos peccantes, vt emendemur, & ad te reuertamur, ſuſtines. Quidam ex ignorantia peccant, ex ea ſcilicet qua ignorant, quæ ſcire tenentur: & ideo quod perperam faciunt illis imputatur. Alij ex fragilitate, quia prauis affectibus & occaſionibus ad peccandum trahuntur. Alij ex malitia, qui ex habitu, & praua conſuetudine, & ſæpe abſque voluntate, aut emolumento aliquo in peccata præcipites eunt. Hos omnes ſuſtines Domine, & vt eorum tandem miſerearis, in eos tuam
Eccl. 18. patientiam exerces. *Numerus dierum hominum* breuiſſimus eſt, *vt multum centum anni: quaſi gutta aquæ maris deputati ſunt: & ſicut calculus arenæ* reſpectu arenæ innumerabilis, *ſic exigui anni in die æui.* Hæc vitæ breuitas ſicut nos ad humilitatem, ita & te ad patientiam prouocat; ne ſi ſtatim ſupplicia irrogares, & vitam noſtram breuiorem redderes, & nos quos diligis, à te reiectos in perpetuum amitteres.

2. Magna eſt profectò, ô Domine, patientia tua ſu-

per

per nos. Omnes enim toleras, non ſolùm magnates, & nobiles, ſed & puſillos, & viles. Quamuis ſi æqui æſtimatores ſimus, vniuerſi ſint puſilli, & nullius momenti coram te. Suſtines eos qui numquam nouerunt te, vt infideles, & eos, qui ab infantia tui notitiam imbiberunt. Patienter agis cum eis, qui ab initio peccatores fuerunt, & cum illis, qui poſt magnam ſanctitatem, & multa dona à te accepta interdum ſe criminibus ſordidarunt. Nemini anſa deſperationis relicta eſt. Quia *miſerator & miſericors es, patiens & multum miſericors.* Ps. 144. 8.
Et *ſuauis vniuerſis, & miſerationes tuæ ſuper omnia opera tua.* Et quia omnes opera tua ſumus, patientiæ & miſerationis tuæ diuitijs toleramur.

3. Patientia tandem vteris, ô Domine, vt per eam tuam potētiam patefacias in malis, & tuam miſericordiam in bonis. Vnde tuus Apoſtolus ait: *Quòd ſi Deus volens oſtendere iram, & notam facere potentiam ſuam, ſuſtinuit in multa patientia vaſa iræ apta in interitum; vt oſtenderet diuitias gloriæ ſuæ in vaſa miſericordiæ, quæ præparauit in gloriam,* Itaque illos ſuſtines, vt quia patientia tua non profecerunt, & ſe criminibus ad interitum aptarunt, ſeueriùs punias, & tuam potentiam in illis puniendis oſtendas; & *vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas*, cum nimij rigoris argueris, & *iudicaris.* Et in iſtos patienter ages, vt tua potentia conuerſi & compuncti pœnas euadant, & ad maiorem virtutem & gloriam prouehantur. *Tu es patientia mea, Domine, & author patientiæ meæ: tu ſpes mea à iuuentute mea.* Da vt per patientiam eorum, quæ ſuſtineo, ad palmam veniam, & vt tua patientia, qua mea delicta tam multiplicia ſuſtines, non abutar,

Rom. 9. 22. Ex Ambroſio ibidem.

Pſal. 50. 6.

Pſal. 70 5.

CONTEMPLATIO VIII.

De benignitate Dei.

Ignoras, quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit. Rom. 2. 4.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus patiens quidem es, dum nos errantes & peccantes ſuſtines, benignus verò, dum nos ad te reuertẽtes beneuolè & amicè ſuſcipis. In hoc eſt poſita benignitas tua, quòd a peccatoribus te quærentibus non durus, & implacabilis, ſed blandus & facilis inueniris. Hæc autem benignitas nos ad pœnitentiam adducit. Mancipia namque poſtquam in heros deliquerunt, aliquando ad eos reuerterentur, niſi truces vultus, & amaras increpationes, & crudeles plagas pertimeſcerent. Hos autem è contra ad conuerſionem & pœnitentiam inducit, quòd nos benigniſſimè ſuſcipis, & vt reuertamur dulciſſimis verbis ſuades. *Si dimiſerit*, ais, *vir vxorem ſuam, & recedens ab eo duxerit virum alterum: numquid reuereatur ad eam vltrà? numquid non polluta & contaminata erit mulier illa? Tu autem fornicata es cum amatoribus multis; tamen reuertere ad me, & ego ſuſcipiam te.* Nos itaque redeuntes oculis blandiſſimis intueris, immenſo amore complecteris, & in dilectiſſimos filios iterum ſuſcipis. *Benigna eſt* ſanè *miſericordia tua*, & miſericors benignitas tua: en ad te reuertor, *ſecundùm multitudinem miſericordiarum tuarum reſpice in me.* [Pſal. 68. 7.]

2. Vnigenitus filius tuus Dominus noſter Ieſus Chriſtus hanc tuam in peccatores benignitatem, ô Deus meus, parabola perditi adoleſcentis detexit. Hunc poſt conſumptam luxurijs ſubſtantiam ſuam ad domum paternam redeuntem Pater de longè proſpexit. [Lucæ. 15. 20.]

Et accurrens cecidit ſuper collum eius, & oſculatus eſt eum. Stolam primam afferri iuſſit, & ſic ad ſeruos loquutus eſt. Induite illum, & date annulum in manu eius, & calceamenta in pedes, & adducite vitulum ſaginatum, & occidite: & manducemus, & epulemur; quia hic filius meus mortuus erat, & reuixit, perierat, & inuentus eſt. O miram, & inæſtimabilem benignitatem! Quis filius perditus, niſi ego, qui tot flagitijs tuam maieſtatem offendi? Quis verò Pater, niſi tu, qui erga me viſcera paterna habes! Gratia & inſpiratione tua me ad pœnitentiam inuitas; & ſi reuertar, blandiſſimè aſpicis, non ſeruum nequam, ſed filium vocas, brachijs charitatis amplecteris, & oſculo pacis dignaris. Inſuper me ſtola gratiæ induis, annulo, id eſt, imitatione filij tui vnigeniti perficis, calceamentis tuæ protectionis munis, conſolatione cœleſti paſcis, & Angelos in mea conuerſione diem feſtum agentes inducis. Verè *benignus & miſericors es, patiens & multa miſericordia, & præſtabilis ſuper malitia.* Non eſt quare moras texam, & cuncter venire ad te. *Ioelis* 2. 13.

3. Adhuc protenditur, Domine, benignitas tua, quia me poſt conuerſionem à querimonijs ſuperborum clementer excuſas. Si enim qui multis annis ſeruierunt, mihi inuideant, & quare peccatorem & ſpiritu tyronem tuis conſolationibus repleas, inquirant. Reſpondes me iam filium tuum eſſe, de regioneq; longinqua veniſſe, in meoque aduentu lætitiam indicari oportere. Teque nulli iniuriam facere, ſi ex eo quod tuum eſt, velis & mihi, ſicut & cæteris, denarium tuæ dignationis impertiri. Iam ergo apparet quomodo ſis benignus ſuper ingratos, & malos, qui mihi peccatori bona communia, & multa ſpecialia non negaſti, & cùm ad te conuerſus ſum donis cœleſtibus imbuiſti. *Matth.* 20. *Lucæ* 3. 35.

CON-

CONTEMPLATIO IX.

De clementia Dei.

Scio, quia tu Deus clemens, & miſericors es, patiens, & multæ miſerationis. Ionæ 4.2.

1. PVNCTVM. O Domine Deus benigniſſime, licet peccatores, per patientiam toleres, & per benignitatem blandè ſuſcipias; æquum eſt vt tuam iuſtitiam tuearis, & ab his, qui deliquerunt, debitas pœnas accipias. Hic locum habet clementia tua, quæ pœnas iſtas moderatur, vindictam lenit, & fluuium indignationis mititate concludit. Et tu, qui largus es in præmiando, ſemper clemens es in puniendo. *Menſus es pugillo* tribulationum *aquas*; *& cœlos,* vel cœleſtes conſolationes *palmo ponderaſti. Dies vltionis in corde tuo*, qui vix exprimitur, *& annus retributionis tuæ venit,* & cum abundantia dilatatur. *Viſitas iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum, qui oderunt te: & facis miſericordiam in millia ijs, qui diligunt te, & cuſtodiunt præcepta tua.* Bonitas ergo tua dona & præmia protrahit; ſed clementia vltionem temperat. *Cibas nos pane lacrymarum, & potum das nobis in lacrymis in menſura,* vt ſcilicet erudiamur, & caſtigemur pœna, non opprimamur vindicta.

Iſai. 40. 12. *Iſaiæ* 63. 4. *Exod.* 20.4. *Pſal.* 79. 6. *Auguſt. ibid.*

2. A nemine, ô Domine, pro admiſſis peccatis ex clementia vltra vires requiris. Si quis poſſet in ieiunijs & orationibus, vigilijs & eleemoſynis, & alijs ſimilibus pro delictis ſatisfacere, gratum & acceptum habes. Si non poſſit, lacrymas ex corde manantes accipis. Sic enim Ezechiæ & Petri fletum non reſpuiſti. Si non valeat lacrymas fundere, verbo veræ compunctionis placaris. Sicut cùm Latro dixit ad filiũ in cruce pen-

Ex D. Thoma opuſ. 62. *de diui.* *Iſaiæ* 38. 5. *Lucæ* 22. 62. *Matth.* 27.44.

dentem:

dentem: *Domine memento mei, dũ veneris in regnũ tuum.* vſu linguę priuetur, gemitum cordis non repellis. Nam *In quacumque hora ingemuerit peccator,* ais, *iniquitatum eius non recordabor.* Si tandem homo præ debilitate gemere nõ poſſet, bonam eius voluntatem haudquaquã reſpueres. Perditio ergo noſtra ex nobis eſt, quandoquidem Dominum tam clementem habemus.

3. Clementiæ etiam tuæ eſt, ô Deus meus, quòd has eaſdem pœnas, quas pro peccatis exigis, per gratiam tuam tolerabiles & faciles efficis, adeò vt pœnitens ſuperabundet gaudio, in omni tribulatione ſua. Item, quòd poſtquam ſemel remiſeris, ſi homo ad peccatum non redeat, numquam damnas vlciſcendo, nec improperas confundendo, nec minus diligis imputando, neque alienaris à nobis familiaritatem ſubtrahendo. *Clemens* ergo es ſupra modum, *ô Domine Deus noſter, & non auertes faciem tuam à nobis, ſi reuerſi fuerimus ad te.* 2. Paral. 30. 9.

CONTEMPLATIO X.

De manſuetudine Dei.

Ne confundas nos, ſed fac nobiſcum ſecundùm manſuetudinem tuam. Daniel. 3. 42.

1. PVNCTVM. O Domine Deus clementiſſime, manſuetus etiam prædicaris, & meritò. Quoniam ſi (vt quidam dixit) mitis eſt qui iniurias fert ſine læſione doloris: in te hoc maximè quadrat; quia (cùm humani affectus non ſint in te) ſi homines tuam legem tranſgrediantur, nulla affectione doloris moueris. At manſuetudinem tuam in eodem effectu manſuetudinis filij tui euidenter cognoſco; ille enim dixit: *Tollite iugum meum ſuper vos, & in eo diſcetis me eſſe mitem, & humilem corde.* qui *iugum ſuaue, & onus leue,* *Guilier Pariſ. tract. de virt. c. 17.* *Matth. 11. 29.*

vobis impoſui. Iugum legis ab ipſo impoſitū, à te quoque impoſitum eſt, nec alio iugo Chriſtus, alio verò nos tu Deus Trinitas premis. Iugum autem, & onus hoc non eſt crudelis Domini, ſed benigniſſimi, & mi-
Matth. 12. tiſſimi Patris. Præcipis nobis quod lex naturalis fieri iubet, vt *omnia quæcumque volumus vt faciant nobis homines, nos faciamus illis.* Ad præcepta autem ſupernaturalia auxiijs abundantiſſimis ſupernaturalibus roboras, vt non minus facilia quàm naturalia experiamur. Ex hac lege diſcimus te leniſſimum & mitiſſimum eſſe; qui nobis vt filijs tuis ſuauia præcęperis; & ad ea implenda potenter iuueris.

2. In hoc deinde apparet, ô Domine, manſuetudo tua, quòd ſi eſurit inimicus tuus iniquus peccator, cibas illum: ſi ſitit, potum das illi; & carbones ignis, id eſt, beneficia magna congeris ſuper caput eius, vt erga te affectu dilectionis ardeat. Numquam vinceris malo tu, qui inſuperabilis es, ſed vincis in bono malum. Ve-
Pſ. 85. 5. rè *tu Domine ſuauis, & mitis, & multæ miſericordiæ omnibus inuocantibus te.* Immo & erga non inuocantes
Rom. 10. 20. mitis es. Nam *inuentus es à non quærentibus te; apparuiſti eis, qui te non interrogabant. Expandiſti manus tuas ad populum non credentem, & contradicentem tibi.*

3. Inſuper manſuetudinis tuæ eſt, ô Domine, quòd præmias etiam parua dona, & diſſimulas mala. De pręmio exiguorum bonorum, ô quàm multa ſciunt iuſti tui; quorum paruam abnegationem ſtatim præmio conſolationis in orationē cumulas, & eam modicam oblationem te non deſpexiſſe manifeſtas. Diſſimulationem autem malorum quis non expertus eſt? Nobis enim peccantibus quottidie, ac ſi non delinqueremus, plurima bona concedis. Diſſimulas verò, vt homo ſeipſum puniat, qui leniter ſe percutiet, & tua gratia adiutus contritione & operibus ſatisfactorijs peccatum

ſuum perimat. Si autem ipſe obliuiſcatur, tu illum benigne corrigis. Vnde dixit Dauid: *Quoniam ſuperueniet* *Pſal.* 89
manſuetudo tua, & corripiemur. Corripe ergo me Domine, 10.
verumtamen in iudicio miſericordiæ & manſuetudinis *Ier.* 10.
tuæ, *& non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me.* 24.

DE PERFECTIONIBVS DIVINIS.

DECAS VI.

ANIMA diligens Deum ſuum, numquam de eo audire, numquam eius magnalia conſiderare prolixum, aut ſuperfluum cenſet. Proponamus ergo ei alia decem, quæ de Domino ad meditationem efferte poſſit. Huiuſmodi ſunt. 1. Quòd Deus eſt ſuauis. 2. Quòd eſt dulcis. 3. Quòd eſt Sãctus. 4. Quòd eſt purus. 5. Quòd eſt creator. 6. Quòd eſt cõſeruator. 7. Quòd eſt Prouiſor. 8. Quòd eſt Gubernator. 9. Quòd eſt Cuſtos. 10. Quòd eſt Dominus. Et hæc tamquam ligna de nouo adiecta flammas amoris augebunt.

CONTEMPLATIO I.

De ſuauitate Dei.

Memoriã abundantiæ ſuauitatis tuæ eructabunt. Pſ. 144. 7.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus clementiſſime, atque mitiſſime, iam ad tuam ſuauitatem contemplandam accedamus. Optimi quidem gubernatoris eſt ita ſuum regimen moderari, vt nec efficacia eius in aſperitatem tranſeat, neque ſuauitas vſque ad laxitatem procedat. Cùm autem ſis princeps ſapientiſſimus, & gubernatorum exemplar, hæc duo ita ſunt in te perfecta, vt ſimul fortiſſimè atq; ſuauiſſimè quid-

Sap. 8. 1. quid volueris conſequaris. *Attingis à fine vſque ad finem fortiter , & diſponis omnia ſuauiter.* In hoc poſita eſt fortitudo tua, quod quidquid efficaciter vis, in effectum abſque mora producis, & nemo valet reſiſtere voluntati tuæ. Si volueris ſaluare nos; continuò liberabimur; & ſi damnare, quis perditionem euadet? In hoc verò ſuauitas tua, quòd naturis rerum te accommodas, & ad propenſiones earum tuum concurſum attemperas. Cum neceſſarijs neceſſariò, cum contingentibus contingenter, & cũ liberis liberè concurris. Sic omnia adminiſtras, quæ creaſti, vt etiam ipſa proprios exercere & agere motus ſinas. Sic nos efficaciter ad te vocas, vt tamen in manu proprij conſilij relinquas. Trahis nos, ſed amando trahimur, ſine læſione, aut violentia trahimur, cordis vinculo trahimur, & ita nos gubernas, vt ad id quod deſtinaſti mentis propenſione & voluptate feramur.

Eſth. 13. 1.

Aug. 7. de ciuit. c. 30.

2. Hæc etiam mira ſuauitas manifeſtè conſpicitur in præceptis iniungendis. Nihil enim impoſſibile nobis præcipis, licèt præcipias perfecta, ſed quæ nobis prona ſint, & facilia: nam tu ad illa exequenda gratiam ſufficientem, immo & ſæpe naturalem propenſionem attribuis. Ideo legem promulgans ſic incipis: *Ego ſum Dominus Deus tuus.* Ac ſi diceres, ego præcipio qui ad faciendum opem ferre poſſum. Vires noſtras particulatim expendis, & non pateris nos tentari ſupra id quod poſſumus, neque aliquid exigis ſupra id quod valemus. Verbis blandiſſimis mones: *Venite filij, audite me; timorem Domini docebo vos. Fili præbe cor tuum*, & alijs ſimilibus. Si non obediamus ſtatim, prudenter diſſimulas, paulo efficaciùs moues, ſeueriùs vrges, & tandem vſquequo conuertamur expectas. Non eodem tenore omnia exigis, ſed grauiora ſtrictiùs, & ſub interminatione æternæ pœnæ: leuiora indulgentiùs, & ſub pœna temporali iubes. Imbecil-

Exo. 20. 1.

becillibus compateris donis, & ſpe maiorum præmiorum allicis, & iuxta ſtatus & qualitates ſingulorum res faciendas, aut omittendas iniungis. *O diligite iuſtitiam,* & vt qui eam diligitis blandè vt rem magni pretij in thecis cordium ſubditorum recondite, *qui iudicatis terram.* Diſcite ſuauitatem in gubernando ab eo, *qui ſuauis eſt vniuerſis, & miſerationes eius ſuper omnia opera eius.* Sap. 1.1 Pſ. 144 9.

3. Si autem erremus, & delinquamus, ô pijſſime Domine, nos ſuauiter corrigis. Nam nos in noſipſos vindices facis, & quaſi punitionem peccati in noſtra voluntate & optione relinquis. Miſiſti enim Prophetam ad Dauid, qui diceret ei: *Trium tibi datur optio* (ad punitionem ſcilicet delicti) *elige vnum, quod volueris, ex his vt faciam tibi.* Interdum poſtquam pœnam taxauimus, tu eam per internas inſpirationes, aut per conſilium prælatorum diminuis. Corda noſtra ſpe indulgentię erigis, & immiſſis conſolationibus cum peccatoribus ad te conuerſis paternè agis. *Laudemus* ergo *te, ô Domine, quoniam bonus es; & Pſallamus nomini tuo quoniam ſuaue eſt.* Oleum effuſum nomen tuum, quod animo acceptum nos ad omnem lenitatem inducit, & ſuaues ac blandos erga proximos efficit. 4. Reg. 24.12. Pſ. 134. 2.

CONTEMPLATIO II.

De dulcedine Dei.

Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abſcondiſti timentibus te. Pſal. 30.20.

1. PVNCTVM. O Domine Deus ſuauiſſime, palato animæ noſtræ dulciſſimus es, immo ipſa omnimoda ac perfecta dulcedo. Dulcia guſtus percipit, & qui non guſtat, neque vmquã guſtauit, nec verbis, nec

ſignis explicare ſcit. At dicamus dulce eſſe quod inter guſtabilia maximè guſtum allicit, ſiue demulcet, & ideo tu dulciſſimus es, qui te vel leniter guſtantes in tui deſiderium vehementer accendis. Dulce eſt, quo guſtato reliqua quæ paulo poſt accipiuntur deſipiunt; ſic cùm te guſtamus, omnis caro deſipit, omnia creata deſipiunt, & cum nauſea proijciuntur. Cuiq; proprius panis, aut proprius cibus dulcis eſt quem auidè & delicate ſumit. At tu Domine panis noſter es, quem ſubinde petimus, dicentes: *Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.* Ergo in te eſt omnis noſtra dulcedo? Heu me! Nam *aruit tamquam teſta virtus mea, quia oblitus ſum comedere te panem meum.* Timeam te amore filiorum; & guſtabo te, quia hãc dulcedinem abſconditam, ſeu cuſtoditam habes timentibus te.

Matth. 6.11.

Pſal. 21. 16.

Ex S.Th *puſc.*71 .4.

2. Parum dicimus, Domine, ſi te dulcem prædicamus, quia omnium dulcium dulciſſimus & delectabiliſſimus es. Alia delectant particulariter, ſapida guſtum, ſonora auditum, & ſic de cæteris. At tu dulcis es generaliter, quia omnium virium noſtrarum bonum es. Es memoriæ dulcedo, quæ propter te vniuerſorum obliuiſcitur. Et dulcedo intellectus, qui ſi tantillum appareas, ad te rapitur. Et dulcedo voluntatis: nam in te ſolo quietem & iucunditatem experitur. Es denique dulcedo aliarum virium noſtrarum, quia dulcedinis earum cauſſa. Alia dulcia ſunt quaſi extrinſecus, quia non admodum intra ſentiuntur. Sed tu intimè dulcis es, quia ſubſtantiam animæ penetras, ideòque medullitus delectas. Ingreditur anima, ô Deus meus, in te, & intrat in gaudium Domini ſui. Ibi dulcedine abſorbetur, & obruitur, & quidquid in ea eſt doloris, aut triſtitiæ ſuffocatur. Alia denique dulcia ſunt ad tempus, quia cùm ipſa tranſeant, & dulcedo eorum citò cum tempore tranſit. Tu autem es dulcis in æternum, quia numquam deficis, numquam diſcedis, niſi dimittamus

te. O

te. O igitur vera & ſumma dulcedo, renuat conſolari in his inferioribus anima mea, vt puriſſimam dulcedinem experiatur in te.

3. Nihil eſt in te, ô Deus amabiliſſime, quod dulce non ſit. Sed quid mirum? quia quidquid eſt in te, tu ipſe es. Subſtantia tua eſt ipſa animæ dulcedo. Nam *paraſti in dulcedine tua*, nimirum in teipſo, *pauperi Deus*. Eloquia tua dulcia, quod expertus eſt, qui dicebat: *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, ſuper mel ori meo.* Præcepta & iudicia tua dulcia. *Deſiderabilia ſuper aurum, & lapidem pretioſum multum, & dulciora ſuper mel & fauum.* Protectio tua dulcis: *Quia ſub vmbra illius quem deſideraueram ſedi & fructus eius dulcis gutturi meo.* Contemplatio tuæ voluntatis dulcis. *Nihil enim melius quam timor Dei, & nihil dulcius quàm reſpicere in mandatis Domini. Spiritus tuus dulcis & hæreditas tua ſuper mel & fauum.* Ac tandem hæc eſt interpretatio problematis: *De comedente exiuit cibus, & de forti egreſſa eſt dulcedo*: Nam tu qui nos ad te conuertis, nos paſcis; & qui fortitudine tua tueris, dulcedine allicis. Hanc immenſam dulcedinem tuam ſitio, & pro ea omnia huius mundi dulcia deſpicio.

Pſ. 67. 11
Pſal. 118 103.
Pſal. 18. 11.
Cant. 2: 3.
Eccli. 23 7.
Iudic. 14 14.

CONTEMPLATIO III.

De ſanctitate Dei.

Clamabant alter ad alterum, dicebat: Sanctus, Sanctus, Sãctus, Dominus Deus exercituum, Iſaiæ *6. 3.*

1. PVNCTVM. O Domine Deus dulciſſime, ſanctitas tua ineffabilis eſt: de qua quodammodo magis quàm de alijs perfectionibus gloriaris. Seraphin vt te collaudent, ter ſanctum te vocant, non tantùm vt perſonarum Trinitatem indicent, ſed vt te omnino

ſanctum, & pelagus ſanctitatis inſinuent. Quatuor etiam illa ſacra animalia à Ioanne conſpecta requiem non habebant die ac nocte, dicentia: *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus omnipotens.* Et tu ipſe ais: *Sancti eſtote, quoniam ego ſanctus ſum.* Hæc ſanctitas tua (vt modo humano & puerili loquar) eſt virtus immenſa tua, quæ vna & ſimplex exiſtens, cumulus eſt vniuerſarum virtutum. Illæ virtutes, quæ nullam in ſe imperfectionem habent, verè & propriè, ac ſecundum inſinitum modum in te ſunt. Quare in te adoro infinitam ſapientiam, infinitam iuſtitiam, inſinitam miſericordiam, infinitam liberalitatem, & alias virtutes ſuas. Quarum comparatione omnis virtus, & omnis ſanctitas creaturarum nulla eſt Vnde Eccleſia canit: Quoniam tu ſolus ſanctus. Et pia illa mulier à te afflata cecinit: *Non eſt ſanctus vt eſt Dominus: neque enim eſt alius extra te, & non eſt fortis ſicut Deus noſter.* O fortiſſime Deus, qui per potentiam neminem iniuſtè opprimis, ſed per ſanctitatem extollis, ex abundantia ſanctitatis tuæ aliquam ſtillam mihi concede.

Apoc. 4. 8. — *Leuit. 11 44.* — *1. Reg. 2. 2.*

2. Sanctitas hæc tua, ô Deus colendiſſime, non eſt otioſa, ſed abſque vlla intermiſſione ſancta & perfecta operatur. Intra te cognitio tua, & filij generatio ſancta eſt. Ideo ais. *In ſplendoribus ſanctorum*, ſeu ſanctitatis, *ex vtero ante Luciferum genui te.* Dilectio etiam tua, qua diligis, & ſpiras, eſt ſancta: vnde & perſona procedens Spiritus ſanctus eſt. Omnia opera tua extra te facta ſancta & perfecta ſunt. Quare diceris *fidelis in verbis tuis, & ſanctus in omnibus operibus tuis.* Et ſanctum eſt templum tuum, mirabile in æquitate. Et *omnia opera tua* miſericordia, *& veritas.* Illique tibi placēt, qui iuxta talentum virtutis ſibi datum opera virtutis praſtare contendunt.

Pſ. 144. 13. — *Pſal. 110 6.*

3. Eſt etiam ſanctitas tua, Domine, omnis hominum

num & Angelorum & ſanctitatis exemplar. Nam licèt ipſa infinita ſit, ita ſe accommodat, vt omnes ex illa ſanctitatem addiſcant. Incipientes à longè te ſequuntur, proficientes propiùs accedunt, perfecti te perfectius imitantur. Omnes audiunt: *Eſtote perfecti ſicut & Pater veſter cœleſtis perfectus eſt.* & vniuerſi quantumcumque creſcant, nihilominus infinitè à te diſtant. Es enim quaſi ſol ſanctitatis, alij quaſi lucernæ ſupra modum exiguæ. Es quaſi mare; alij quaſi guttæ paruiſſimæ. Es verè Dominus omnium virtutum. Has quarum dominium habes cordibus noſtris infunde. Et ſiquidem domum tuam decet ſanctitudo, nos qui domus tua ſumus diuitijs ſanctitatis exorna. Qui tangit picem iniquinabitur ab ea: ſed multo magis, qui tangit te ſanctificabitur à te: quem decet imperium. Amen. Matth. 5. 48.

CONTEMPLATIO IV.

De puritate Dei.

Mundi ſunt oculi tui ne videas malum & reſpicere ad iniquitatem non poteris. Habac. 1. 13.

1. PVNCTVM. O Deus ſanctiſſime & perfectiſſime, in te infinitam puritatem agnoſco, & ex omnibus viribus meis laudo. Sanctitas hominum quamdiu in hac vita degunt pura non eſt; ſed aliquibus peccatis ſaltem, vel imperfectionibus mixta. De omnibus quippe ſcriptum eſt: *Non eſt homo qui non peccet.* Quòd ſi ſanctitas beatæ Mariæ in hac vita, & cunctorum Beatorum nullam imperfectionem habet, id eſt ex priuilegio tuo, aut ex ratione ſtatus beatitudinis, non ex natura voluntatis eorum. Sanctitas autem tua naturaliter puriſſima eſt, quia tam naturale eſt tibi non peccare, quàm Deum eſſe: In te nullum poteſt eſſe

vitium nec minimum, nullum peccatum, nullus defectus, nulla imperfectio, ſed omnia opera tua perfectiſſima ſunt. Quare cecinit ille qui in domo tua fideliſſimus fuit: *Dei perfecta ſunt opera, & omnes viæ eius iudicia: Deus fidelis, & abſque vlla iniquitate, iuſtus, & rectus.* In te non poteſt eſſe peccatum ignorantiæ, quia omnia ſcis: neque obliuionis, quia omnium recordaris: neque impotentiæ, quia omnia potes: neque paſſionis, quia paſſioni non ſubijceris: neque timoris, quia neminem times: neque malitiæ, quia ſummè bonus es. Quod præcepiſti facis: *Declina à malo & fac bonum.* Et cùm in te nullum poſſit eſſe mendacium, nullus dolus, nulla præcipitatio, nulla infidelitas, & breuiter nulla imperfectio, puriſſimus es, & omnia perfectiſſimè exequeris.

Deut. 32. 4.

Pſal. 39. 27.

2. Ad hanc tuam puritatem ſpectat, ô amantiſſime Domine quod reſpicere ad iniquitatem non poteris, ita ſcilicet vt eam approbes, aut in perpetuum diſſimules. Adeò vt ſi in homine, aut Angelo omnium ſanctiſſimo, & tibi præ omnibus dilectiſſimo peccatum, aut defectum aliquem inuenires, eum inultũ abire numquam in animum induceres. Nos miſeri in his quos tenerrimè diligimus facile peccata diſſimulamus, aut ſine debita animaduerſione relinquimus. Tu verò qui fidelis es, & negare teipſum non potes, abſque dubio in hanc imbecillitatem non cades. Tu intentator malorum es, ipſe autem neminem tentas: & quia regula bonitatis & virtutis es, ad peccandum neminem prouocas.

Quidquid ergo tu præcipis, aut ſuades, Domine, eo ipſo bonum & æquum eſt, & tuæ puritati ac munditiæ conſonum: nihilque à nobis niſi veram mentis & corporis puritatem, & ab omni peccato elongationem exquiris. Vnde ais ad me: *Perfectus eris & abſque macula cum Domino Deo tuo.* Ad hoc niti & aſpirare vehe-

menter cupio. Da vt hanc puritatem conſecter, vt omne peccatum deteſter, vt non de aliqua re mundi, ſed in te de tuæ puritatis imitatione glorier. Quia verò hæc in vita mortali perfecta, & abſque culpa omnino eſſe non poteſt, expectatione futuræ vitæ conſolabor me, in qua *exhibebis ipſe tibi glorioſam Eccleſiam non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiuſmodi.* *Epheſ. 27.*

CONTEMPLATIO V.

Quod Deus eſt Creator.

Qui viuit in æternum creauit omnia ſimul. Eccli.18.1.

1. PVNCTVM. O Domine Deus ſanctiſſime, atque puriſſime, te omnium creatorem eſſe confiteor. Æternus es, & per æternitatem beatiſſimus ſine mundo fuiſti. At cùm tibi placuit dediſti initium tempori, & in eo durationis initio tu *feciſti cœlum, & terram, & quidquid cœli ambitu continetur.* Feciſti, inquam, omnes orbes cœleſtes; ſed præcipuè cœlum Empyreum regiam tuam, quod angelicis ſpiritibus, qui vrbem illam conderent, repleſti: & terram ac alia elementa, ex quibus in ſex primis mundi diebus reliqua corruptibilia, quæ oculis corporeis cernimus, coagmentaſti. Sed dic nobis Domine, quodnam fuit in creatione mundi conſilium tuum? An opus erant tibi creaturæ tuæ? Non ſanè, quia nullius eges, & ſine vlla creatura tua ſemper fœlix & beatus exiſteres. An propter obſequia earum? Nequaquam, quoniam nihil tibi accedit ex noſtris obſequijs. An creaturarum pulchritudine illectus? Minimè, quia hæc exigua ſatis eſt, & te ſummam pulchritudinem incitare non potuit. Feciſti ergo res creatas, quia ſummè bonus es; meritoq; quidam ex tuis ſeruis dixit: Quia Deus bonus eſt, ſumus. *Eſth. 1 10.*

Creaſti omnia, vt tuam infinitam perfectionem communicares, vt diuitias tuas in Angelos & homines tui capaces effunderes, vtque tuam gloriam & maieſtatem oſtenderes.

2. Sed videamus, ô ſumme Deus, quandoquidem te omnium factorem agnoſcimus tum inuiſibilium, tum viſibilium, ex quibus lapicidinis hanc magnam mundi molem eduxiſti? ex qua materia iſtam domum admirandam fabricaſti? An fuit aliquid coæuum tibi, ex quo tuum opus efficeres? nam homines ex aliquo præexiſtenti ſua opera faciunt, & circa aliquid, quod ipſi non fecerunt, operantur: Haudquaquam ita fuit; ſed cum ante orbem conditum nihil præter te omnino eſſet, cuncta ex nihilo creaſti. Quare illa ſapiens & fortis mater dixit ad filium ſuum: *Peto, nate, vt aſpicias ad cœlum, & terram, & ad omnia, quæ in eis ſunt: & intelligas quia ex nihilo fecit illa Deus, & hominum genus.* Quanta eſt igitur potentia tua, ô Domine, qui ipſum nihilum ſubigis, & ex illo ac ſi idonea materia eſſet, res tam pulchras, tam magnas, tam perfectas educis? Quis quantumuis nihil ſit, fiduciam non habebit in te, quod eum ſi volueris, ad magnam perfectionem exaltare poteris?

2. Mach 7. 28.

3. Et quibus machinis, vel inſtrumentis, aut quibus miniſtris aut adiutoribus tantum opus perfectum eſt? Nam Salomon ille regum potentiſſimus, *habebat ſeptuaginta millia latomorum in monte, abſque præpoſitis qui præerant ſingulis operibus, numero trium millium, & trecentorum, vt* templum illud, comparatione tui, minus quàm hirundinis nidum extrueret? Nemo fuit qui te adiuuaret, nullum inſtrumentum, quod ad perficiendum opus concurreret. Solùm adfuit imperium ſanctiſſimę voluntatis tuę. Vnde quidam Propheta tuus ait: *Quis adiuuit Spiritum Domini? aut quis conſiliarius eius fuit, & oſtendit illi?* Ac ſi dice-

3. Reg. 5. 5.

ret, nullus. Et alius: *Ipſe dixit, & facta ſunt. Ipſe mandauit, & creata ſunt. Extendiſti, Domine, ſicut nihilum cœlos* id eſt, tanta facilitate, ac ſi nihil ageres, *& expandiſti eos ſicut tabernaculum ad inhabitandum. Tibi ſeruiat omnis creatura, quia dixiſti, & facta ſunt: miſiſti ſpiritum tuum, & creata ſunt: & non eſt qui reſiſtat voci tuæ.* Iſaiæ 40 13. Pſ. 32. 9. Iſaiæ 40 22. Iudith. 16. 17.

4. Quamuis autem, ô potentiſſime Deus, vniuerſum orbem quoad præcipuas partes vno momento produxeris, tamen ſex diebus eum quaſi in partes congruè diſtinxiſti, & varijs creaturis exornaſti. Non quidem quia non poſſes omnia repente creare, ornare atque diſtinguere; ſed vt nos puſilli & exiguæ capacitatis opus hoc tuum meliùs intelligeremus, pro eo ſigillatim gratias ageremus, & neceſſitatem rerum intueremur, & modum operis iuſtificationis quod paulatim vſque ad perfectionem procedit, animaduerteremus. Primò ergo die creaſti lucem hanc pulcherrimam, quę ceu facula ad res inſpiciẽdas nobis ſubſeruit. Secundò perfeciſti omnia illa, quę inter terram & cœlũ empyreũ condita ſunt, quę nomen firmamenti acceperunt, & aquas craſſiores à ſubtilioribus in ſupremã aęris regionẽ ſublatis, & in nubes coagmentatis diuiſiſti. Tertiò aquas craſſiores terram operiẽtes in vnum locum collegiſti, quod vocatũ eſt mare, & terrã momẽto arefactam floribus, herbis, virgultis, & arboribus exornaſti. Quartò produxiſti duo luminaria magna ſolẽ & lunam, quæ noctẽ diemque diſtinguerent, & ſtellas quæ in firmamẽto collocatę his inferiorib. influxu ſuo magnam vtilitatẽ adferunt. Quintò facti ſunt piſces & aues ex aquis, quorum illis mare, iſtis verò aër ad habitandum cõceſſum eſt. Sextò feciſti animalia, ac poſtremò hominẽ dominũ omniũ ad imaginẽ & ſimilitudinẽ tuam, in cuius obſequium & adiumentũ reliqua cõdita ſunt. Pro hac magna domo, & pro omnibus his

creaturis mihi datis, gratias immenſas tibi ago, & te potentiſſimum ex toto corde amare conſtituo.

CONTEMPLATIO VI.

Quod Deus eſt conſeruator.

Portans omnia verbo virtutis ſuæ.

1. PVNCTVM. O Deus veriſſime ac potentiſſime omnium creator, non es tu vt artifices huius mũdi, qui ſemel opus ſuum perficiunt; poſtea verò tamquam à ſe non depẽdens omnino dimittunt. Sed conſeruator huius artificij tui, & vniuerſarum partium eius es; quas in eſſe retines, quia actionem illam primã, qua eas creaſti, continuas. Itaque ſicut lux Solis perpetuò a ſole dependet, & ſtatim atque abſcedit, in interitum abit; ita omnis creatura ex tuo concurſu & actione ſuſpenſa eſt, quam ſi ſubtraheres, ſtatim in nihilum deſineret. *Appendis tribus* ſapientiæ, bonitatis, & potentiæ *digitis molem terræ, & libras in pondere, montes & colles in ſtatera.* Cùm delinquo, ô Domine, *corripe me, verumtamen in iudicio, & non in furore tuo, ne forte ad nihilum redigas me.* Et diligam te ex toto corde meo, à quo portor, & in æternum portabor, & in cuius vlnis miſericordiæ ſuſtentor. In teque fiduciam meam collocem, *qui potes omnes* hoſtes meos, *& vniuerſum mundum vno nutu delere.*

Iſaiæ 40. 2. *Ier.* 10. 4. 2. *Mach.* 8. 18.

2. Non tantùm, ô Deus meus, vniuerſæ creaturæ à te in eſſe, verùm in omni operatione dependent. Nec quicquam poſſent aut incipere, aut perſequi, aut ad finem perducere, niſi concurſu tuo perpetuo illas iuuares, & per illas quaſi per inſtrumẽta tua, opera faceres. Ideo Iſaias ait: *Omnia opera noſtra operatus eſt nobis.* Et filius tuus vnigenitus dixit: *Pater meus operatur, &*

Iſaiæ 26. .. *Ioan.* 5. 17.

ego operor. Et quidam ex Prophetis vidit te *ſtantem ſuper murum litum adhuc liniens illum. Quod ſi ponas trullam cæmentarij, quam in manu habes*, id eſt, concurſum, quo nobiſcum operaris, *& non adijcias vltra ſuperinducere eum*, murus diſſipabitur, ac deſtruetur. Nec non, *& capilli capitis tui*, qui Sanctos ſignificant, *viſi ſunt ſicut lana munda*: quoniam ſicut capilli capite, ita & ipſi, & omnis eorum puritas, & quidquid habent à te ſuſtinetur. Quanta eſt ergo magnitudo potentiæ tuæ, qui cum vniuerſis Angelis, & hominibus, & reliquis creaturis in toto mundo perpetuò operaris, & nemini vmquam deficis, ſed infallibiliter ei ad agendum aſſiſtis, & tamen non fatigaris, non ſolicitaris, ſed infinita tranquillitate & iucunditate perfrueris. Fateor, Domine, meum eſt eſſe ſemper à te recipere, & in operibus naturalibus & ſupernaturalibus à te pendere: cognoſcam ergo actu, quod ex te, & per te, & in te operor, & numquam à tua præſentia excidã, ſemperque tibi gratus exiſtam.

Amos 7. 7.

Daniel. 7. 9.

Ex Rich. 1. in Apoc. c. 4.

3. Ita omnia conſeruas, vt nullam creaturam, ô Deus meus, ex his quas condidiſti vmquam ad nihilum redigas. Aliquas quidem pro exigentia ſuæ naturæ corrumpis, ſed ita vt loco earum, alias ſubſtituas, & aliquid earum, nempe materiam, ex qua ſequens creatura fit, perpetuò cuſtodias. Quin & homines quamuis inſigniter peccantes in eſſe conſeruas, & patienter expectas. *Quomodo enim poſſet aliquid permanere, niſi tu voluiſſes? aut quod à te vocatum non eſſet, conſeruaretur?* Si peccare volunt, concurſum tuum non denegas, ſed vt ſtes promiſſis tuis, cum peccantibus, quod in peccato naturale eſt, operaris: malitiam autem non facis, quæ priuatio rectitudinis eſt, à ſola mala hominis voluntate profecta, quem, quoniam ita poſtulat natura eius, in manu conſilij ſui relinquis. Ne ſimus obſecro tam iniqui, vt tuis beneficijs abutamur,

Sap. 11. 26.

& adiutoriũ tuum nequiter aſſumẽtes in te peccemus.

CONTEMPLATIO VII.

De prouidentia Dei.

Tua autem, Pater, prouidentia gubernat. Sapient. 14.3.

1. PVNCTVM. O Domine Deus fideliſſime conſeruator omnium, ea quæ creaſti non tantùm conſeruas, verùm & eorum perfectiſſimam prouidentiam habes. Nam ſi prouidentia eſt ordinatio rerum in ſuos fines per conuenientia media, tu Domine omnia à te creata ordinaſti in præſtantiſſimum finem manifeſtationis gloriæ tuæ, cum ſcriptum ſit: Omnia propter ſemetipſum operatus eſt Dominus. Inſuper cuncta in ſuos proprios fines ordinaſti huic vniuerſali fini ſubiectos, ſed præcipue hominem, & Angelum, quos ad finem ſupernaturalem & diuinum extuliſti, vt ſcilicet te poſſiderent, tuaque infinita bonitate fruerentur. Viſis autem, ac perſpectis à te infinitis rationibus, ac medijs, quibus tum creaturæ tui capaces, tum aliæ rationis expertes in ſuos fines poſſent peruenire; ea elegiſti, ac cuiq; creaturę aſſignaſti pro voluntate tua, quę poſſent eam conuenientius ad ſuum finem conſequendum iuuare. Hæc ergo prouidentia tua eſt omnium bonorum fons, quæ nobis & vniuerſis rebus creatis proueniunt, & omnium malorum, quæ non patimur, remedium præſentiſſimum. Hæc eſt mater mea quæ me genuit, nutrix quæ aluit, magiſtra docẽs, regina gubernans, eſt protectrix in tribulationibus, conſolatrix in afflictionibus. Per hanc ſum & viuo, & vltimum finem meum, ſcilicet ad te fruendum tendo.

2. Habes itaque, Deus ſapientiſſime: prouidentiam totius mundi, & cum per ſapientiſſima media ad ſuum finem ſcilicet ad te ipſum conuertis, & ad tuam glo-

riam perducis. Habes etiam prouidentiam omnium partium eius, & omnium naturarum, ſeu ſpecierum, ex quibus vniuerſus orbis conſtituitur. Habes deniq; curam & prouidētiam cunctorum ſingularium ſub quacumque ſpecie contentorum, etiam viliſſimorum, adeò *vt nec vnus ex paſſeribus cadat ſuper terram ſine te, & capilli capitis noſtri omnes à te numerati ſunt.* O ergo perfectiſſima & mirabiliſſima prouidentia tua, quæ ita magnis intendit, vt minima non deſpiciat: ita minimis proſpicit, vt maioribus non deficiat. Non eges Domine, cura erga teipſum, & res tuas, ſicut nos miſeri; quia naturaliter es omne bonum, es ditiſſimus ac tibiipſi ſufficientiſſimus, & ideo omnem curam & prouidentiam collocas in nobis. Omnibus quidem rebus, & viliſſimis quoque vermiculis per teipſum immediatè prouides, quia rebus conſeruantibus aut iuuantibus aſſiſtis, ſed cùm infinitus ſis & ſapientiſſimus, & (vt ita dicam) capaciſſimus tot rebus ſimul intendens non laſſaris, non tædio afficeris, ſed vniuerſa facilius, quàm ego hunc calamum moueo, regis, & vitam tranquilliſſimam & beatiſſimam ducis.

3. Sed in hac conſideratione, quæ ſuauiſſima eſt, aliquantulum immoremur. Tu Domine Deus meus ſpecialem habes curam ſingulorum hominum. *Puſillum enim & magnum ipſe feciſti, & æqualiter cura eſt tibi de omnibus.* Exerces iudicium, & ſuper gentem, & ſuper omnes homines. Sic enim intendis ſingulis, ac ſi vaces à cunctis: & ſic ſimul intendis omnibus, ac ſi vaces à ſingulis. Omnia adminiſtrādo imples, regis implendo: nec vniuerſis dees, cùm diſponis vnum, nec vni dees cum diſponis vniuerſa: cuncta naturæ tuæ potentia quietus operaris. Habes quaſi vnum reſpicere multos, & quaſi multos vnum. Nec ad multitudinem multus eris, nec ad paucitatem rarus, nec ad diuerſitatem diuiſus, nec reſtrictus ad vnum, nec anxius ad

Sap. 6. 8.
Iob 34. 19.
Ex Grc. 25. moral. c. 13.
Ex Ber. ſer. 69. in Cant.

curas,

curas nec perturbatus ad ſolicitudines. Sic ſanè vni intentus vt non detentus; ſic pluribus vt non diſtentus. Mei ergo curam habes ac ſi nullius haberes, quid ergo anxior? quid ſolicitor? quare cogitatum meum in
Cant. 2. 9. te nõ iacto? Certè tu dilectus meus intendis mihi, iam de cætero ſolùm intendam tibi, & omnes meas curas in hoc collocabo, vt te ſolum diligam, & tua iuſſa diligenter perficiam.

4. Eſt & aliud, ô ſuperuenerandiſſime Deus, quod in hac tua prouidentia vehementer admirer. Nam ipſa licèt ſit infallibilis, & ſuos fines efficaciſſimè conſequatur, res tamen iuxta exigentiam naturæ cuiuſque agere ſinit, & rebus liberis nullam neceſſitatem imponit. Digladientur Theologi in componenda infallibilitate prouidentiæ tuæ cum noſtri arbitrij libertate, & bona intentione, ac non ſine vtilitate diuerſas vias ingrediantur. Sed ego hoc vnum ſcio, *quia maior*
Iob. 33. 2. *eſt Deus homine:* & quia per infinitam ſapientiam tuam ſcis quomodo diſpoſitiones tuæ infallibiliter proueniant, & dum nos interius rationibus ſuades, & deſideria boni excitas, noſtram libertatem non lædant. Multa quidem ſi ſcopum, quem præfixit ſibi mens humana, inſpiciamus, caſu nobis accidunt, at caſus nihil eſt, & fortuna nihil eſt comparatione tui. Nam ſapientia cuncta cognoſcis, & futura præuides, prouidentia præuenis, & ſancta voluntate tua aut prædefinis aut facienda permittis. Bonum enim omne prædefinis faciendum, malum tamen præſcis, & vt inde elicias bonũ ad effectum venire permittis.

5. Denique licèt hæc prouidentia tua, ô ſuauiſſime Domine, circa omnia & ſingula ſpecialis ſit, tamen erga bonos ſpecialiſſima eſt, & dulciſſima, ac admiranda erga Sanctos atque perfectos. His te non tantũ
Rom. 8. 28. Dominum, ſed amantiſſimum Patrem exhibes, his amãtiſſimus ſponſus appares, zelator boni ſponſæ ſuæ.

illuminas, inflammas, prouehis, & à malo defendis, adeò vt caſus & defectus eis *cooperentur in bonum.* Hãc ſpecialem erga me prouidentiam cupiam, & vitæ puritate promerear.

CONTEMPLATIO VIII.

Quòd Deus eſt Gubernator.

Hic eſt Deus noſter in ſæculum ſæculi, ipſe reget nos in ſæcula. Pſal. 47. 5.

1. PVNCTVM. O Deus meus ſapientiſſime omniũ prouiſor, non ſatis tibi eſt noſtri prouidentiam habere, ſed etiam voluiſti nos, & omnia noſtra per temetipſum gubernare. *Quem enim conſtituiſti alium ſuper terram, aut quem poſuiſti ſuper orbem, quem fabricatus es?* Iob. 34. 13. Certè nullum, qui primus ac ſupremus ſit gubernator, ſed hoc munus tibi ipſi ex amore & miſericordia reſeruaſti. Et quid melius, quàm quòd tu orbis creator ſis quoque eius gubernator, & rector, qui eum vt proprium peculium, ac vt opus manuum tuarum reſpicis, & vt perfectum efficeres ad ſuum finem perducis? Et quid vtilius, quàm quod tu Domine ſis ſupremus rector, & gubernator, à quo cœteri pendeant, à quo ſuper alios poteſtatem accipiant? Sic enim omnia in officio continebis, pacem & concordiam creaturarum ſeruabis, & omnia etiam minima & contemptibilia, quæ abſque dubio tuæ gubernationi ſubſunt, non ſolùm ad fines proprios diriges, verùm in finem & bonũ totius vniuerſi reuocabis. O eximiam cordis noſtri lætitiam, quòd te rectorem habemus, ad quem in noſtris miſerijs recurramus.

2. Ita tamen, ô infinite Deus, omnium es gubernator, vt creaturas tuas non deſpicias, ſed multas earum,

vt Angelos, & multos ex hominibus, in partem huius tuæ gubernationis aſſumas. Id quidem facis, non quia adiutorio creaturarum indigeas, qui es infinitè ſapiẽs, & potens, ſed vt eas honore proſequaris, ne otio torpere patiaris, & vt omni eas perfectione compleres. Hinc prouenit rerum ordo, & quòd quædam ſuperiores ſint, quædam ſubditæ, iſtæ alias moueant, & iſtæ ab illis moueantur, in qua inæqualitate magna ſplendet æqualitas, & magna prouenit ex hac concatenatione tum ſuperiorum, tum inferiorum vtilitas. In omnibus ergo, à quibus aliquid boni accipimus, es diligendus, quia tu es in illis primus ac præcipuus bonorum donator.

3. Sicut autem, ô Deus meus, es initium gubernationis omnium, ita quoque es finis eiuſdem. Nam omnia te faciente in hoc tendunt, vt ſecundùm capacitatem ſuam tibi aſſimilentur, tuamque gloriam, & multiplicem perfectionem manifeſtent. Agnoſcis cunctarum rerum proprietates, virtutes, operationes, & ſingulorum multiplices rationes, & cauſſas. Hæc verò vniuerſa ſic præordinas, & moues, quaſi naturaliter fieri videantur. Et quamuis naturaliter fiant, ita tamen librata ſunt in tua prouidentia, vt numquam excedant diſpoſitionum tuarum limites, & ſemper cedant in bonum manifeſtationis gloriæ tuæ, ac noſtræ vtilitatis. Hunc igitur finem quem intendis, ego exquiram, & ad tuam maiorem gloriam omnia dirigam.

Bon. roceſ. gio. 7.

4. Sed propter effectus mirabiles huius gubernationis tuæ, ô Domine, nimis laudabilis es. Reges namque huius ſæculi bona ſua ex gubernatione conſequi cupiunt. Et ideo Samuel dixit ad populum: *Hoc erit ius regis, qui imperaturus eſt vobis: Filios veſtros tollet, & ponet in curribus ſuis*, & cætera quæ ſequuntur. At tu, ô optime gubernator, bonum tuarum creaturarum exquiris. Primò ſcilicet, vt omnes creaturæ tibi ſummo

eg. 8.

bono

bono aliquo modo aſſimilentur, aliquidque tuæ perfectionis participent. Secundò vt creaturæ in ſe bonæ ſint, & in alijs alicuius bonitatis ſint cauſſæ. Tertiò denique vt quælibet res in ſuo genere proprium & ſpecialem finem conſequatur. Ita ergo me tuæ gubernationi obſequentem præbebo, ſi tibi aſſimilari, & ſanctitatem cõſequi, & alios ad virtutẽ incitare curauero. *Ex D. Th. 1. p. q. 103. art. 4.*

5. Eſt denique, ô dulciſſime Deus, perfectiſſima ratio gubernationis tuæ. Eſt enim ſuauis ac planè paterna, qua omnibus ad ſuos fines conſequendos propenſionem tribuis, & non violenter, ſed connaturaliter, ac ſpontaneè ad id quod expedit perducis. Et quia homo poſt peccatum ſecundùm ſenſum in malum tendit, gratia tua hanc propenſionem cohibes, & amorem virtutis adauges. Eſt efficax, qua infallibiliter fit, quidquid vis fieri, & nos abſque læſione liberi arbitrij ad id moues, & vt idem velimus facis. Eſt iuſta, quia vnicuique creaturæ, quod ſecundùm naturam conuenit impertiris, & nos præmijs ad virtutem allicis, & minis à malis retrahis. Eſt tandẽ vtiliſſima, quoniam in hoc tẽdit, vt quamlibet creaturã ad ſuam perfectionem perducat. Laudo te, ô Deus amabiliſſime, quia regis me; abſq; dubio nihil mihi deerit, & tua prouidentia in loco paſcuæ æternæ gloriæ (vt ſpero) tandem me collocabit. *Pſal. 22. 1.*

CONTEMPLATIO IX.

Quòd Deus eſt cuſtos.

Cuſtodiens paruulos Dominus humiliatus ſum & liberauit me. Pſal. 114. 6.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus gubernator optime, & prouidentiſſime, opus huius gubernationis tuæ eſt nos in aduerſitatibus cuſtodire,

Digitized by Google

Iob. 7. 20. & à malis ſeruare. Ideo ſeruus tuus Iob te noſtrum, cuſtodem vocat, dicens: *Quid faciam tibi, ô cuſtos hominũ.* In hoc mundo non ſolùm mala culpæ permittis fieri, verùm & mala pœnæ ordinas, & immittis, vt ex illis per tuam infinitam bonitatem atque potentiã bona multa effici conſequaris. Vnde Amos ait: *Si eſt malum in ciuitate, quod Dominus non fecerit?* Quia videlicet nulla eſt pœna, quæ non te ordinante proueniat. Sapientiſſimè quidem ita diſponis, tum vt in auferendis, aut moderandis his afflictionibus tuam potentiam, ſapientiam, & bonitatem patefacias, tum vt ipſum mundum generationum & corruptionum viciſſitudine pro ſua ipſius exigentia cuſtodias; tum denique vt homines malorum ſuſtinentia perficias. Sed placeat tibi vt conſiderem quàm benignè in his malis emergentibus te noſtrum cuſtodem exhibeas.

Amos 3. 6.

2. Tentationes aduerſa ſunt quæ patimur, quibus te permittente nos dæmon affligit. Te, inquam, permittente, quoniam ad nos non accedere auderet, niſi per te illi licuiſſet. Vnde ſanctum Iob aggredi deſiderans dixit ad te: *Extende paululum manum tuam, & tãge cuncta quæ poſſidet*, ſcilicet permittendo, vt illum percutiam, *niſi in faciem benedixerit tibi.* Et iterum petiuit à Domino noſtro vnigenito filio tuo, vt mitteret eũ in gregem porcorum, quaſi non poſſit ſine conceſſione tua nec minima, ac viliſſima noſtra contingere, ſed in tẽtationibus à te permiſſis cuſtos noſter es: ita enim illas cum noſtris viribus, & menſura gratiæ à te datæ metiris, vt poſſimus illas facile ſuperare, & exercendo virtutes contrarias ſpiritu proficere, & ampliorem gloriam promereri. Quod Apoſtolus his verbis profitetur. *Fidelis Deus eſt, qui non patietur vos tentari ſupra id quod poteſtis, ſed faciet etiam cum tentatione prouentum, vt poſſitis ſuſtinere.*

Iob 1. 11.

Matth. 8. 32.

1. Cor. 10. 13.

3. Perſecutiones, quas à tyrannis, ab hoſtibus rei-

publicæ, à publicis inimicis, & falſis amicis patimur, inter aduerſa computantur. Sed in his, quis te non eſt fideliſſimum cuſtodem expertus? Permittis illas vt peccata inimicorum ſunt, & ordinas ea ratione qua ſunt pœnę noſtrę; vt his benigniſſimè noſtra delicta punias, vt nos probes, vt tunſionibus nos pollias, atque perficias, vt ſimiles vnigenito tuo facias. Et dum his malis ab hoſtibus opprimimur, à te ipſa oppreſſione mirabiliter exaltamur, & in ipſos hoſtes benefici ſumus. Nouit hoc Patriarcha Ioſeph, qui à fratribus venditus vt periret, & à te Princeps Ægyptiorum effectus, dixit ad venditores ſuos veniam poſtulantes & miſericordiam: *Vos cogitaſtis de me malum, ſed Deus vertit illud in bonum, vt exaltaret me, ſicut in præſentiarum cernitis, & ſaluos faceret multos populos.* O igitur cuſtos mi ſuauiſſime, cùm perſecutionem patior, *cuſtodi me vt pupillam oculi, ſub vmbra alarum tuarum protege me.* Experiar & illud quod pollicitus es tuis: *Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei.*

Gen. 50. 20.

Pſal. 16. 8.

Zacch. 2. 8.

4. Ægritudines corporis, quas ſpecialiter ſuſtineo, aut fames, & peſtes, & inclementię cœli, quas cum alijs perfero, non parum me cruciant atque moleſtant, ſed in his te cuſtodem meum animaduerto. Ab his namque frequenter me eripis, & ſicut Loth & ſuos à Sodomis, ita à procella maris, & à periculis terræ ttementis educis. Ægritudines autem & moleſtias corporis, quæ non ſine voluntate tua, nec ſine ſignata à te menſura proueniunt, mirum eſt quomodo aliquando penitus auferas, interdum lenias, interdum in eodem ſtatu relinquas, aut augeas, vt me à maioribus malis cuſtodias. Nam ſi virtus in infirmitate perficitur, etiam à detrimento liberatur. O quàm ſæpe his moleſtijs corporis *excoquis ad purum ſcoriam meam, & aufers omne ſtannum meum, vt vocer ciuitas iuſti, vrbs fidelis.* Vt glorier in infirmitatibus meis, quibus compungor & emen-

Iſaiæ 1. 26.

2. Cor. 12. 6. dor, vt habitet in me virtus Chriſti. Sed cùm me ægritudines è viuis auferent, numquid à cuſtodia deſiſtes? Nullo modo. Immo tunc ſolicitiùs cuſtodies. *Cùm ceciđero non colliđar, quia tu Domine ſuppones manum tuã.* Pſal. 36. 24. Corpus meum vſque ad diem reſurrectionis in terra cuſtodies, & ſpero de benignitate tua, quòd animam meam quam creaſti, & filij tui ſanguine redemiſti, in faſciculo viuentium ſeruabis.

5. Ac tandem in miſerijs animæ meæ, ô Deus meus, te fideliſſimum cuſtodem inuenio. Sæpiſſime cado, & delictis me inficio? Sed ex illis me miſericorditer per pœnitentiam eripis, & humiliorem & cautiorem efficis. Paſſionibus & turba inanium cogitationum inquietor? Sed auxilia tribuis, vt affectus ſuperem, vt cordis diſperſiones cohibeam, & ambulem ſuper leonem & draconem. Quin & poſt tempeſtatem tranquillum facis, & me in admiranda quadam mentis pace conſtituis. Hinc ergo elucet, quoniam tu es cuſtos paruulorum. Ac proinde me paruulum & humilem faciam, vt tuæ ſanctiſſimæ cuſtodiæ beneficio perfruar.

CONTEMPLATIO X.

De dominio Dei.

Domine, Domine Rex omnipotens, in ditione tua cuncta ſunt poſita. Eſth. 13. 9.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, & cuſtos meus fideliſſime, tu dominator meus es, ac omnium eorum, qui mihi moleſtiam afferre poſſunt, vt ſciam quia in voluntate tua eſt illos compeſcere, & me ab eorum inſidijs liberare. Magnum quid maieſtatis & Deuter. 10. 15. authoritatis in hoc tuo dominio ſuper creaturas elucet. Homines quidem domini ſunt (te donante domi-

nium) paucarum rerum, & nemo eſt, qui omnium habeat dominatum. *At tua eſt terra, & plenitudo eius, orbis terrarum & vniuerſi qui habitant in eo.* Tuum eſt cœlum, & cœlum cœli, & terra, & omnia quæ in ea ſunt. Dominus vniuerſorum es tam Angelorum, quàm hominum. *Ordinatione tua perſeuerat dies, quoniam omnia ſeruiunt tibi. Tuum eſt aurum, & tuum eſt argentum.* Denique tua ſunt omnia, & comparatione tui nullus eſt dignus, qui Dominus appelletur. Adeò vt in hoc ſenſu illud Domini noſtri Ieſu Chriſti filij tui poſſimus accipere: *Nemo poteſt duobus dominis ſeruire*; quia cùm vnus tantùm ſit omnium Dominus, non datur ſecundus vniuerſalis dominus, cui poſſimus obtemperare.

Pſal. 23. 1. *Pſa. 118. 91.* *Aggai 2. 9.* *Luca 16. 13.* *Ex Ambroſ. lib. 7. ſuper Lucam.*

2. Dominium hominum erga illas res, quarum dominium habent, tuum dominium, ô Deus potentiſſime, non excludit: nam tu illorum qui poſsident, & illarum quæ poſsidentur, vniuerſalis es Dominus. Inſuper & noſtrum dominium valde exiguum eſt. Nam ſi referatur ad ſeruos, actionum quidem ipſorum ſumus domini, in quantum eos iure poſſumus in noſtris obſequijs occupare, circa corpus verò, & animam nullam poteſtatem habemus. Similiter animalium & aliarum rerum, ita ſumus domini, vt ea debeamus in bonos vſus inſumere, & non poſsimus ſine vitio aliquo vt libet prodigere. At comparatione tui vniuerſa omnia quoad actiones, & vires, & ſubſtantiam tua ſunt, quia à te habent totum quod habent, & expectant totum quod expectant, & habitura ſunt. Vnde potes ea ſine vlla iniuria vel immutare, vel corrumpere, vel in nihilum vertere. Si repentè interroges, & ex mundo auferas, quis reſpondebit tibi, aut quis poteſt tibi dicere, cur ita facis?

3. Et quidem, ô Domine Deus, ita ſupremus es Dominus vt ſemper hoc tam ſuperabundanti dominio in

Ex S. Thoma. opuſ. 61. p. 1. c. 5.

bonum creaturarum vtaris, & hominem tibi nullo interiecto medio ſubdideris, & ipſum maximi dominij
Pſal.8.6. participem feceris. *Minuiſti eum paulo minus ab Angelis: gloria & honore coronaſti eum, & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum. Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius, oues, & boues vniuerſas; inſuper & pecora campi. Volucres cœli, & piſces maris, qui perambulant ſemitas maris.* Ho-
Gen. 1. 28. mines audierunt a te: *Replete terram, & ſubijcite eam, & dominamini piſcibus maris, & volatilibus cœli, & vniuerſis animantibus, quæ mouentur ſuper terram.* Auxiſti dona: nam eos dominos omnium amicos tuos eſſe voluiſti, & vt te diligerent amore charitatis, vt à te eodem diligerentur pręcepit. Studeamus igitur amici eſſe tibi, à quo amamur, & ſerui eſſe tibi, cui tantis beneficijs obligamur. Amen.

DE PERFECTIONIBVS DIVINIS.

DECAS VII.

O QVAM honorificum eſt huic ſupremo Domino ſubdi, huic potentiſſimo Imperatori famulari. Qui obſequium non propter ſe (cùm nullius indigeat) ſed pro me petit, & dum illi ſeruio, in magnam me dignitatem extollit. Ne igitur tam perfunctoriè tranſeamus ab hoc dominio Dei, ſed aliquid adhuc de illo dicamus, & decem alia ad amorem noſtrum inflammandum conſideremus. 1. Quòd Deus eſt Dominus exercituum. 2. Quòd eſt poſſeſſor cœli. 3. Quòd eſt Rex. 4. Quòd eſt magnus. 5. Quòd eſt ſublimis. 6. Quòd eſt excelſus. 7. Quòd eſt amabilis. 8. Quòd eſt deſiderabilis. 9. Quòd eſt laudabilis. 8. Quòd eſt incomparabilis. Et hæc etiam ſocordiam cordis noſtri depellent.

(•.•)

CONTEMPLATIO I.

Quòd Deus eſt Dominus exercituum.

Niſi Dominus exercituum reliquiſſet nobis ſemen, quaſi Sodoma fuiſſemus. Iſai. 1. 9.

1. PVNCTVM. O Deus meus, verè ac supremè dominator omnium, ſi omnium dominaris, non dubium quin exercituum cœleſtium Dominus exiſtis. Quia verò cœli nomine tria ſolemus intelligere: vel cœlum Empyreum in quo habitas; nam cœlum tibi ſedes eſt: vel cœlum ſidereum, in quo ſtellas collocas, de eoque dixiſti ad Abraham: *Suſcipe cœlum, & numera ſtellas, ſi potes*: vel Eccleſiam, in qua nos ſeruas, quæ theſauro abſcondito in agro ſimilis dicitur; quaſi trium exercituum te Dominum ac imperatorem agnoſco. Hos mirabili ratione regis, eis perfectiſſimè dominaris, eorumque inuictam fortitudinem in bonum noſtrum vtilitatemque conuertis. Propter hanc autem dominationem tuam cupio te ex toto corde laudare. Gen. 15. 5

2. In cœleſti Hieruſalem ciuitate ſancta tua nouem habes exercitus Angelorum, qui (vt ſecundùm morem humanum loquar) diuinam maieſtatem tuam cingant, & tibi in omnibus vt ſummo regi deſeruiant. Hi ſunt natura nobiliſſimi, rerum notitia ſapientiſſimi, ſanctitate perfectiſſimi, virtute robuſtiſſimi, ſplendore pulcherrimi. Nullus autem numerus à nobis excogitandus eos comprehendit. Nam in Iob legimus: *Nunquid eſt numerus militum eius?* quaſi numerum non eſſe ſignificet. Horum ordinem, munera, impigramque obſequendi ſedulitatem nemo valet exponere; cuique conceditur admirari, & exclamando dicere: *Beati ſerui tui, qui ſtant coram te ſemper, & audiunt ſapientiam tuam.* Iob 25. 3. 3. Reg. 10. 8.

Ne tamen omnia prætereamus, hęc tua cœleſtis militia in duos ordines diuiſa eſt: quidam enim eorum aſſiſtunt tibi, quidam verò miniſtrant. *Millia millium*, ait, *miniſtrabant ei, & decies millies centena millia aſſiſtebant ei.* Aſſiſtunt innumerabiles, vt perpetuò te laudent, & benedicant, & diligant, & beato tuo conſpectu paſcantur. Miniſtrant autem etiam innumeri, vt tua iuſſa perficientes inferiora rectè adminiſtrentur.

Dan. 7. 10.

3. His Angelis miniſtrantibus tu, Domine magne, & potens, mundum hunc inferiorem gubernas. Ex illis ſunt qui orbes cœleſtes mouent, qui elementa ad pacem iuuant, qui augmento ſpecierum rerum corruptibilium deſeruiunt: qui regnis, rebus publicis, vrbibus, & minoribus oppidis, & religioſorum, & virginum cœnobijs, & Eccleſijs præficiuntur, & omnium rerum bono conſulunt. Quiſque profectò vehementer ſtupebit, qui hanc tuorum militum diſtributionem per totum orbem mente perſpexerit. Sed quis cuſtodes Angelos ab hac narratione diſiunget, quos in ſignum magni erga nos amoris tui, & in ſubſidium infirmitatis noſtræ, & in fugam dæmonum præparaſti. Hi ergo quia tu pręcipis, & quia nos diligunt, & quia ſedes à malis angelis perditas impleri impensè cupiunt, omnes homines etiam viliſſimos diligenter cuſtodiunt. Verbum enim eſt filij tui: *Videte ne contemnatis vnum ex his puſillis, quia Angeli eorum ſemper vident faciem Patris mei.* Et cuique noſtrûm dicit Dauid: *Angelis ſuis mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.* Iſtorum miniſterio ab erroribus peccatiſque purgamur, virtutum cognitione & exercitatione illuminamur; orationis, contemplationis, & amoris ſtudio perficimur; à periculis corporis liberamur; & ex bonorum noſtrorum temporalium, & honoris, ac famæ, reliquorumque augmento gaudemus. In vita nos erudiunt, in morte protegunt, & tibi depoſitum animarum noſtrarum lætantes reſti-

Matth. 18. 6. Pſal. 90. 13.

tuunt.

tuunt. Pro hoc inſigni beneficio impensè te laudo, & Angelum cuſtodem meũ honore proſequi, & ipſi obedire conſtituo.

4. In corporibus cœleſtibus, ô Deus magne, & terribilis, habes exercitum innumerabilem ſtellarum, quas Moſes & Sophonias, & alij ſcriptores ſacri *militiam cœli* vocarunt. Hi milites tui nullo poſſunt à nobis numero comprehendi, vtque id oſtenderes dixiſti, ad Abrahã ſeruum tuum: *Suſpice cœlum, & numera ſtellas, ſi potes: ſic erit ſemẽ tuum.* Tibiq; ſoli numerus earum cognitus eſt. Tu namq; *numeras multitudinẽ ſtellarum, & omnibus eis nomina vocas.* Dux ſupremus huius militiæ, quem creaſti, & ei præfeciſti, eſt ſol luce ſplendidus, facie decorus, virtute robuſtus. Anteſignanus ſeu ſignifer eſt luna vexillum claritatis præferens. Stellæ verò vt acies ordinatiſſima, optimè ſunt inter ſe diſpoſitæ. Quotidie ordinatè prodeunt, & hæc corruptibilia circumeunt, & ſuo circuitu ac motu cuſtodiunt, & à multis malis defendunt. Cùm cœlum ſuſpicio, & hanc copioſam militiam ad vitæ naturalis conſeruationẽ paratam intueor, certè clamare compellor: *Quoniam magnus es tu; & faciẽs mirabilia: tu es Deus ſolus.*

Deu. 17. Soph. 1. 5 Gen. 15. Pſ. 146. Pſ. 85. 10

5. At in hoc cęlo, ſitu quidem inferiori, ſed deſiderijs ſublimiori, quod eſt Eccleſia, quiſnã eſt, ô Deus meus, exercitus tuus? An cœtus multiplex Eccleſiaſticorũ, & religioſorũ, in quorũ habitu & conuerſatione apparet, quia ſunt milites tui? Ita ſanè; de illis nãq; dixiſti: *Super muros tuos Hieruſalem cõſtitui cuſtodes, tota die & nocte in perpetuũ non tacebunt.* Horũ exemplo populos ædificas, oratione ſuſtines, doctrina erudis, labore defẽdis, lupos hæreticorũ arces, & hãc domum tuã ab omni malo cuſtodis. Hanc militiã tuam, ô Domine Deus exercituũ, tu virtute & ſanctitate robora, vt oratione & vita quaſi tibi vim faciant, & illud quod Iſaias ſubiungit adimpleant: *Qui reminiſcimini Domini ne taceatis, & ne detis ſilentium*

Iſa. 62. 6 Iſai. 62.

ei, do-

ei, donec ſtabiliat, & donec ponat Hieruſalem laudem in terra.

CONTEMPLATIO II.

Quòd Deus eſt poſſeſſor cœli.

Leuo manum meam ad Dominum Deum excelſum poſſeſſorem cœli, & terræ. Geneſ. 14. 22.

1. PVNCTVM. O ſumme Deus Domine exercituum, meritò etiam diceris poſſeſſor cœli & terræ: quoniam vtrumque nimia dilectione complecteris. Hominum nonnulli alicuius rei dominium habent, ſed quia non poſſunt, aut quia nolunt illam non poſſident. Non poſſunt interdum, quia à potẽtiore pelluntur, & ſpoliantur. Nolunt verò, quia rem vt contemptibilem & inutilem derelinquunt. Neutro ex his modis à poſſeſſione cœli & terræ deijceris. Nemo enim eſt te potentior, qui te ſpoliet, & tua violenter diripiat. Diligis quoque cœlum & terram, & de eorum poſſeſſione gloriaris, dum ais: *Nonne cœlum & terram ego impleo.* (Iere. 23. 24.) Vnde Angelis & hominibus vtenda tradis, dominium verò perfectum, & poſſeſſionem omnimodam tibi retines, & continua & indirupta apprehenſione eorũ (quia ſi ea non apprehenderes, in nihilum redigerentur) te poſſeſſorem ipſorum conſtituis.

2. Multis autem rationibus, ô Domine, cœlum & terram poſſides, & vt res tuas apprehendis. Nimirum ex iure creationis, quia ea ad tuam gloriam condidiſti. Ex iure emptionis, quia quotidie quaſi nouum pretium perſoluis, quatenus actuali concurſu, ne iſta in nihilum vertantur, cuſtodis. Ex iure donationis; quoniam cœlum & terra ſponte ſe tibi donant, & ad te tendunt, nam ſine te ſubſiſtere nequeunt. Et tandem ex

iure

iure præſcriptionis, cùm à momento creationis ea poſſederis. Quòd ſi ad modum noſtrum de poſſeſſione loquamur, & aliquam apprehenſionem ad illam requiramus, quis dubitat cœlũ ſedem tuam eſſe, in qua actualiter ſedes, & terram ſcabellum pedum tuorum? *Cœlos palmo concludis, & terram tribus digitis appendis*; certum eſt ergo, quòd cœlum & terram poſſides. Iſai. 40. 12.

3. Si verò nomine cœli accipiamus corda iuſtorum, corda cęleſtia, & nomine terræ corda peccatorum, corda terreſtria: horum etiam poſſeſſor es. Corda terrena poſſides, quæ facillimè dono gratiæ tuæ ad bonam frugem cõuertis. Corda cœleſtia tenes, quæ indies ad maiorem virtutem promoues. Lux poſſeſſio tua eſt, qua & peccatores illuminas, & iuſtos iam illuſtratos maiori lumine comples. Rogo te Domine, vt cor meum poſſideas, & manu benignitatis tuæ iugiter teneas, ne ab eo quod tibi placet vnquam deflectat. Iob 39. 3.

CONTEMPLATIO III.

Quòd Deus eſt Rex.

Intende voci orationis meæ, Rex meus, & Deus meus. Pſal. 5. 3.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, poſſeſſor cœli & terræ, dominium tuum regium eſt, quod à nullo alio dependet, nullumque ſuperiorem agnoſcit. Rex es regum, & Dominus dominantium. Qui cùm oportet, *baltheum regum diſſoluis, & præcingis fune renes eorum. Ducis ſacerdotes inglorios, & optimates ſupplantas. In hilaritate vultus tui* omnium *vita, & clementia tua* gratiſſima, *quaſi imber ſerotinus*. Hoc regnum tuum nullis limitibus circumſcribitur, ſed ad omnia quæ ſunt tum viſibilia, tum inuiſibilia, & vno verbo ad orbem Iob 12. 1 Prou. 1 15.

Pſ.21.29 vniuerſum extenditur. *Domini enim eſt regnum, & ipſe dominabitur gentium.* Nullis etiam temporibus coanguſtatur, ſed per omnem æternitatem durabit. *Regnum* Pſal.144 13. *tuum, regnum omnium ſæculorum; & dominatio tua in omni generatione & generationem.* Nec ſolùm finem nõ habebit, verùm & nunquam mutationem ſentiet; ſed ſemper in eodem ſplendore & gloria conſiſtit. Regna huius mundi regna rotunda, quæ ad modum rotæ voluuntur, & ad decrementum, ac tandem ad non eſſe properant. At regia tua, in qua habitas, & regni tui imago pulcherrima in quadro poſita eſt, & longitudo eius tanta eſt, quanta & latitudo. In eam nulla cadit mutatio, nulla magnitudinis, aut ſplendoris imminutio.

2. Nemo autem valet comprehendere, ô Domine, quàm ſapienter & iuſtè hoc regnum tuum gubernes, & regas. Ipſum in magna pace & tranquillitate conſeruas; quòd ſi aliqua huic paci repugnare videantur; occulta quadam ratione facis, vt redundent in pacis augmentũ. Delicta iuſtè punis, obſequia cumulatiſſimis præmijs afficis, & vt magnificentiſſimus rex amicos fideles tuos ad ingentes ſpiritus opes prouehis. Ita omnia diſpoſita ſunt in ditione tua, vt manifeſtè appareat ſapientiſſimi & potentiſſimi regis prouidẽtia gubernari.

3. Quia autem valde proprium regum eſt petitiones ſubiectorum audire, & eorum negotia benignè ac breuiter expedire; mirum profectò eſt in hac re quantum Pſal.120 4. emineas. Ecce, ô anima mea, *non dormitabit, neque dormiet, qui cuſtodit Iſrael,* ſed ſemper attentus, ſemper expeditus ad te auſcultandum, & tuas poſtulationes excipiendas exiſtet. Aduocas omnes, Domine, tum iuſtos, tum etiam peccatores, vt ad te accurrant, vt ſuas miſerias & indigentias aperiant. Neminem deſpicis, neminem repellis, neminem, ſi debitè petat, vacuum & deſolatum abire permittis. Si quod poſtulatur expediat, benignè concedis, & aut ſtatim, aut opportuno tempo-

re (ne-

ré (neque enim omnia ſtatim dari conuenit) in effectum producis. Ais enim: *In tempore placito exaudiui te, & in die ſalutis auxiliatus ſum tibi.* Si autem quod oramus minimè nobis conueniat, tu qui rex ſapientiſſimus es, aliud conducibilius donas, & quod inutile eſſet, aut petenti noxium, in aliud vtile & proficuum commutas. Iſa. 49. 8

4. Si etiam ad reges pertinet reipublicæ munera & officia partiri, hoc etiam tu Domine Rex noſter ſapientiſſime exequeris. Regna & dignitates tum ſæculares, tum ſacras diſtribuis, & licet aliqui ex regibus vel gubernatoribus, aut prælatis non ſatisfaciant, haudquaquam erras, quia *propter peccata populi hypocritam regnare permittis.* Tu hominibus propenſionem ad diuerſa ſtudia tribuis, quoniam gubernatio tua ſuauiſſima eſt, & nulla eſt occupatio, quamuis laborioſa, quamuis vilis, ad quam aliquos non applices ne hominibus aliquid ad vitam neceſſarium deſit. Ad res autem altioris ordinis, vt (exempli gratia) ad religioſum ſtatum, quem natura non appetit, propenſionem ſupernaturalem immittis. Ita demum vniuerſum orbem, ſed præcipuè tuam Eccleſiam diſponis, vt ex ordine rerum, & diſtributione munerum apertiſſimè conſtet, te ſupremum eſſe regem, qui vniuerſa gubernas. Iob 34. 30

CONTEMPLATIO IV.

De magnitudine Dei.

Quoniam Deus magnus Dominus, & Rex magnus ſuper omnes Deos. Pſal. 94. 3.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, Rex Sanctorum, verè magnus es, & laudabilis nimis, & magnitudinis tuæ non eſt finis. Magnus quidem non mole

corpo-

corporis, quia ſpiritus es puriſſimus, ſed perfectione virtutis. Quia verò aliquid duobus modis dicitur magnum, vel ſecũdùm ſe, vel comparatione ad aliud; vtroque modo maximus es. Relatiuè quidem, quoniam vniuerſus orbis ſi tecum conferatur, nihil omnino eſt

Iſai. 40. 5. coram te. Id denotant illa verba Iſaiæ: *Ecce gentes quaſi ſtillæ ſitulæ, & quaſi momentum ſtateræ reputatæ ſunt; ecce inſulæ quaſi puluis exiguus.* Omnes gentes quaſi non ſint, ſic ſunt coram eo, & quaſi nihilum, & inane reputatæ ſunt ei. Abſolutè verò etiam maximus es. Nam tu Domine es immenſæ capacitatis cuncta continentis: de quo nõ inſulsè aliquis dixit, te eſſe circulum incircumſcriptibilem, cuius centrum vbique eſt, circumferentia autem nuſquam. Es immenſæ altitudinis cunctis præeminentis, & verè terribilis, & rex magnus ſuper omnem terram. Es immenſæ profunditatis, cuius inſcrutabilia iudicia à nemine comprehenduntur: quare di-

Iob. 13. 1 ceris magnus vincens ſcientiam noſtram. Es immenſæ longitudinis, quia æternitate omnia præcedis. *Magnus*

Iob 11. 8. *es in æternum, & in omnia ſecula regnum tuum.* Si ergo *excelſior cœlo es, & profundior inferno, longior terra, & latior mari,* non dubium, quin meritò prædiceris magnus.

2. Nihil in te, ô Deus meus, eſt paruum, ſed omnia

Pſ. 146. 5 magna. Quare de te canit Dauid: *Magnus Dominus, & magna virtus eius, & ſapientiæ eius non eſt numerus.* Magnus es dominatione, quia omnibus imperas. Magnus virtute, quia omnia potes. Magnus ſapientia, quia omnia cognoſcis. Magnus miſericordia, quæ ſanè magna eſt ſuper me, & eruiſti me de inferno inferiori. Magnus

Iere. 32. 19. denique in omnibus perfectionibus tuis. *O fortiſſime, magne, potens, Dominus exercituum nomen tibi.* Si res quo melior eſt, eo eſt maior, tu qui in omni ſanctitate & virtute optimus es, meritò Deus maximus prædicaris.

Pſ. 144. 3 *Magnus es, & laudabilis nimis, & magnitudinis tuæ non eſt finis.*

3. Apud

3. Apud nos, ô Domine, aliqua magna ſunt quadam participatione tui, ſed quæ ad te accedentes magnos non faciunt. Sæpe enim ad montem magnum, vel ad principem magnum acceſſi, & puſillus ſicut antè permanſi. At tu ita magnus es, vt vniuerſos ad te accedentes magnos & illuſtres facias. Accedunt ſancti, & perfecti ad te non paſſibus corporis, ſed affectibus cordis. Et ſtatim, ô bone Domine, quàm magni fiunt! Magni gratia, quia efficiuntur principes, & filij tui. Magni virtute, qua terrena proterũt, viſibilia deſpiciunt, & in ſola cœleſtia, quæ verè ſunt magna, oculos mentis intendunt. Magni opinione, quos reges huius ſæculi metuunt, venerantur, & colunt. *Conſtituis eos principes ſuper omnem terram*, vt eam pro abitratu diſponant. Vtinam, ô Deus magne, & omne bonum meum, ad te accedam, vt illuminer, & magnus efficiar. *Pſal. 44 17.*

CONTEMPLATIO V.

De ſublimitate Dei.

Hæc dicit excelſ⁹, & ſublimis, habitãs æternitatẽ. Iſai. 57. 15

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, hæc magnitudo tua alijs duobus nominibus, quibus ſublimis & excelſus nominaris, amplius elucet. Sublimitas ad terrena refertur: dicitur enim ſublimis, quaſi ſuper limum; celſitudo verò ad omnia etiam cœleſtia reuocatur. Es ergo ſublimis, quia omnem altitudinem terrenam ſub pedibus habes. *Cælum*, inquis, *ſedes mea, terra autem ſcabellum pedum meorum.* Terra, id eſt, omnia terrena ſcabellum tuum, quoniam ex illis parum tui innoteſcit. Terra, id eſt, Eccleſia militans ſcabellum tuum, quia nunc pedes tuos, id eſt, parum de te cognoſcit, donec videat facie ad faciem. Terra tandem, *Iſaia 66 1.*

id eſt, humanitas filij tui ſcabellum tuum, illud ſcilicet,
Pſ. 98. 5. de quo alio loco dictum eſt: *Adorate ſcabellum pedum*
1. Cor. 15 *eius, quoniam ſanctum eſt*, quia illa plenè ſubiecta tibi
28. eſt, iuxta illud: *Tunc & ipſe filius ſubiectus erit ei, qui ſubiecit ſibi omnia.* Valde itaque ſublimis es, qui omnem terram ſubteris etiam illam, quam in perſona filij tibi coniungis.

2. Sublimitatem hanc tuam, Domine, & altitudinem doctrinæ tuæ in vilitate noſtra abſcondere non vereris, in quo eam admirabiliorem oſtendis. Quare Iſaias poſtquam te ſublimem & habitantem æternitatem appellauit, iſta ſubiungit:
Iſai. 57. 15. *Sanctum nomen eius in excelſo, & in ſancto habitans, & cum contrito & humili ſpiritu; vt viuificet ſpiritum humilium, & viuificet cor contritorũ.* De doctrina autem tua ait Paulus:
2. Cor. 4 7. *Habemus theſaurum iſtum in vaſis fictilibus, vt ſublimitas, operum nimirum, quæ te donante facimus, ſit virtutis tuæ, & non ex nobis.* Quanta ergo ſublimitas tua, quæ ad nos deſcendens nõ deijcitur, immo ea nos exaltamur, & in vaſis teſteis aſſeruata, in hominibus corruptibilibus nulli periculo interitus exponitur.

3. Comparatione tandem alterius terræ ſublimis
Pſ. 131. 7 es, nimirum comparatione iniquorum, quos tuis pedibus calcas. Qui pedes tui niſi Sancti tui? De quibus Dauid: *Adorabimus in loco, vbi ſteterunt pedes eius.* His pedibus peccatores ſi in peccatis perſeuerent proteris.
Iſai. 26. 6. Ciuitatem namque ſublimem humiliabis. *Conculcabit eam pes, pedes pauperum greſſus egenorum.* Si ad te redeat,
Deut. 33 3. doces. *Nam qui appropinquant pedibus tuis, accipient de doctrina tua.* Quare ſi hi pedes tui nimirum humiles, & infirmi ſublimati ſunt ſuper omnem terram, quàm in immenſum amplius tu ſublimaberis, & omnem terræ altitudinem tibi ſubiicies.

CON-

CONTEMPLATIO VI.

De celſitudine Dei.

Excelſus Dominus, & humilia reſpicit, & alta à longè cognoſcit. Pſal. 137.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, qui ex eo, quòd viſibilia ſuperas ſublimis diceris, ex eo etiam quòd inuiſibilia & cœleſtia excellis; excelſus prædicaris. Celſitudo tua ſuper omnes ſpiritus cœleſtes, infinita eſt. Illi namque ſunt facturæ tuæ, tu factor: illi potentiæ, & ſanctitatis limitatæ, tu nullis terminis circumcluſæ: illi natura ſerui, tu natura Dominus, cui obedire ſumma eſt illorum fœlicitas. *Excelſus* non tantùm *ſuper omnes gentes Dominus*, ſed *& ſuper omnes cœlos gloria eius*. Quia nimirum cœleſtes ſpiritus tibi ſubijcis, & eorum celſitudinem tui comparatione rem humilem facis. Et probamus, quia excelſo excelſior eſt alius, & ſuper hos quoque eminentiores ſunt alij, & inſuper vniuerſæ terræ Rex imperat ſeruienti. *Ponis*, Domine, *nubem aſcenſum tuum, qui ambulas ſuper pennas ventorum*. Quia videlicet omni Sanctorum puritati ſuperemines. Excelſus es ergo cui omnia ſubduntur, quē omnia creata, & creanda, & poſſibilia venerantur.

Pſ. 112. 4. *Eccl.* 43. 11. *Pſ.* 103. 3.

2. Excelſa, & nimium ſupra nos eleuata videre non poſſumus, niſi acies oculorum noſtrorum inſolita luce & virtute roboretur. Ex hoc autem elucet, ô ſumme Deus, tua immenſa celſitudo; quòd nec animæ ſanctæ iam carne ſolutæ, nec Angeli, nec ſuprema Seraphim te poſſunt intueri, & oculos mentis ad te leuare, niſi eos ſupernaturali virtute robores, & lumine gloriæ circūdes. Pulchritudinem candoris tui admirabitur oculus illorum ſpirituum cœleſtium, & cùm te vident amictū

Eccl. 43. 8.

lumine ſicut veſtimento, planè fatentur te ſolum altiſſimum eſſe, quem vniuerſa creata debeant admirari.

3. Illud autem, ô Deus meus, ſtuporem ingerit, quòd cùm excelſus ſis, non excelſa, ſed humilia & abiecta benignè reſpicis; alta verò atque ſuperba cum indignatione cognoſcis. Humiles benignè reſpicis, cùm donis tuis impleas, & tua gratia excelſos facias. *Viſus es ſedens ſuper ſolium excelſum, & eleuatum,* ſuper naturam nimirum angelicam natura excelſam, & gratia eleuatam, *& ea quæ ſub te erant replebant templum.* Humiles, qui ſub te ſunt replent templum, & domum tuam ſuis diuitijs ornant; qui verò ſuperbi ſunt non ornant, ſed vacuant. Hos repellis, & de ſede deponis, & meritò, quoniam tu ſolus excelſus es, & ideo qui cùm viliſſimi ſint, ſe altiores reputant, merentur contemni. Ab omni ergo ſuperbia me euacua, vt celſitudinem tui amoris accipiam.

Isai. 6.1.

CONTEMPLATIO VII.

De amabilitate Dei.

Patribus tuis conglutinatus eſt Dominus, & amauit eos. Deut. 10. 15.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus ſublimis, & excelſe, alta & ſublimia apud nos facile ſuſpiciuntur, atque timentur, non tamen facilè impenſo amore diliguntur; at in te non ita eſt: nam ſi ob altitudinem es dignus timeri, ob eandem quoque es dignus amari. Quis non videat amabilem eſſe celſitudinem, quæ meam extremam vilitatem non deſpicit, quæ ad meam paruitatem ſe demiſit, quæ me ad ſuam celſitudinem & maieſtatem extulit. O igitur ſumma celſitudo

Dei

Dei mei, admodum amabilis es. Me enim vidiſti cœno peccati ſubmerſum, & à te auerſum, & non me contempſiſti. Immò maieſtas tua deſcendit ad me, & per aſſumptionem carnis in perſona filij ad ſummam humilitatem ſe deiecit. Quin & me in illa humanitate aſſumpta ad ſuam dexteram collocauit. Conglutinatus es, ô Domine, charitate nimia mihi, ac patribus meis, vt amor tuus meum amorem accendat, & celſitudo tua tam benigna, tam in me miſericors ſcintillas ex duro lapide cordis mei dilectionis eliciat.

2. Amabile quidem bonum, vnicuique autem proprium: tu autem Deus altiſſime ſummè bonus es in te, & ſummè bonus mihi, vnde meritò amabiliſſimus reperiris. Tua celſitudo eſt celſitudo bonitatis, & perfectionis; quia perfectione, & pulchritudine, & bonitate omnia perfecta, pulchra, & bona in infinitum excedis. Si ergo hæc ob limitatam & paruam bonitatem ſunt amabilia, quanto magis excelſa & ſupereminens bonitas tua erit omni amore digniſſima. Tua quoque celſitudo eſt optima mihi, eſt namque celſitudo potentiæ protegentis, ſapientiæ docentis, & bonitatis ſanctificantis me. Eſt celſitudo vitæ, quæ me viuificat; ſalutis, quæ me ſaluat; honoris, quæ me nobilitat; voluptatis, quæ me delectat; opum, quæ me bonis replet. Eſt tandem celſitudo, quæ me deſpicabilem & puſillum non repellit, ſed ad ſe donis, & beneficijs, & inſtinctibus trahit; quæ me benignè amplexatur, & ineffabili amore proſequitur. Tanta eſt ergo amabilitas tua, quanta eſt celſitudo tua: quæ profectò ſi te non diligam, non me excuſat, ſed magis accuſat, quòd in bonorum origine meum amorem non colloco, & illum ad vilia deflecto.

3. Quòd ſi amabile eſt illud, quo ſumus, quo viuimus, quo bonis implemur, tu certè amabilis es, à quo ſolo omnia bona ſuſcipimus, & ſine quo omnibus bo-

Pſa.103. 28. nis orbamur. *Dante te illis*, ſcilicet creaturis, *colligent, aperiēte te manū tuam omnia implebuntur bonitate. Auertente autem te faciem turbabuntur: auferes ſpiritum eorum, & deficient, & in puluerem ſuum reuertentur. Emittes ſpiritum tuum, & creabuntur: & renouabis faciem terræ.* Quis non experiatur amabilem eſſe à quo omne bonum procedit? Diligam ergo te Domine fortitudo mea, & firmamentum meum, ſine quo nullum bonum habebo.

CONTEMPLATIO VIII.

Quòd Deus eſt deſiderabilis.

Guttur illius ſuauiſſimū, & totus deſiderabilis. Cant. 5. 16.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus amabiliſſime, totus amabilis es, & totus deſiderabilis. Quid enim deſideramus niſi bona & amabilia, quæ nōdum poſſidemus, & habere poſſumus, & quibus maximè indigemus. Te autem infinitum bonum, & ſummum amabile nouimus; à te heu abſentes ſumus, & videmus te tantùm per ſpeculum, & in ænigmate, non autem facie ad faciem: & certum nobis eſt, quia te conſequi poſſumus, quia merces noſtra es. Cur ergo non te vehementer cupiamus.

Pſal. 41. 2. *Sicut deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deus. Sitiat anima mea ad Deum fortem viuum*, & dicat: *Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?*

Cant. 5. 12.

2. O quàm deſiderabilis es Domine, *cuius caput*, id eſt, natura diuina, quæ omnium tuarum perfectionum quaſi origo conſideratur, *vt aurum optimum* eſt, omnia pulchra & amabilia in infinitum excedens. *Cuius coma*, ſcilicet cogitationes, ſuper filios hominum *nigra*, id eſt, abſconditæ & incomprehenſibiles ſunt. *Cuius oculi* ſa-

pientiæ *ſicut columbæ* mundiſſimi, nihil impurum approbando conſpiciunt. *Cuius genæ* puritatis, *ſicut areolæ aromatum* odore ſuo, ſeu meditatione earum nos ad omnem ſanctimoniam prouocant. *Cuius labia* legis nobis ad cuſtodiam propoſitæ *ſicut lilia diſtillantia myrrham* omnis affectus terreni abſciſſionem exigunt. *Cuius manus* potentiæ quaſi *tornatiles aureæ plenæ hyacinthis* pulchra, & mira in cœlis & in terris operãtur. *Cuius venter* miſericordiæ, quo nos geſtas, *eburneus*, quo cuſtoditi non periclitabimur. *Cuius crura* fortitudinis, vt *columnæ marmoreæ* nunquam excident. *Cuius aſpectus* iucundiſſimus *vt Libani*, & in beatis, qui te fruuntur perpetuus *vt cedri*. Profectò, ô dilecte animarum noſtrarum, totus es deſiderabilis, & extra te nihil eſt deſiderabile, niſi quod ad tibi obſequendum & te fruendum conducit.

3. Creata deſiderare, nec obtinere, magna miſeria & afflictio eſt, obtinere autem non ſemel eſt damnationis initium. Te autem in hac vita deſiderare fœlicitas, & conſolatio animæ eſt, & præter naturam deſiderij animus neſcio quomodo in hoc deſiderio quieſcit. Multa in hac vita deſideramus, & nunquam aſſequimur; qui te autem vt oportet concupiuerit, abſque dubio conſequetur. Tu ergo ſolus, ô amabiliſſime Deus, deſiderabilis es, qui in hac vita tui deſiderio nos beas; & ſi te perſeueranter & efficaciter deſiderauerimus, in futura vita tui poſſeſſione ac fruitione replebis. Tu itaque ſis amor meus, & deſiderium meum, & hoc ſit ſtudium animæ meæ deſiderabilem deſiderare, & ab omnibus creatis auerti.

(∴)

CONTEMPLATIO. IX.

Quòd Deus eſt laudabilis.

Magnus Dominus, & laudabilis nimis, terribilis eſt ſuper omnes Deos. Pſal.45.4.

I. PVNCTVM. O Domine Deus meus ſummè amabilis, & totus deſiderabilis, dignus profectò es, qui in perpetuum ab omni creatura tua benedicaris, atque lauderis. Tria ſunt, quæ ſummo iure laudem & exaltationem extorquent: perfectio naturæ, magni-
Pſ. 38. 6. tudo operum, largitas beneficiorum. Natura tua in in-
Pſal. 101 finitum perfecta, & pulchra, & ſuprêma eſt, qua ſuper-
26. excedis omnia. Subſtãtia mea, & omnium rerum crea-
Pſal. 138. tarum tanquam nihilum ante te. Opera tua ſunt cœ-
14. lum, & terra, & quidquid eis continetur. *Mirabilia opera tua, & anima mea cognoſcit nimis.* Et quàm magnificata ſunt opera tua Domine, omnia in ſapientia feciſti. Beneficia tua nullò ſunt numero comprehenſa. *Nam omne datum optimum, & omne donum perfectum de*
Iac. 1. 17. *ſurſum eſt, deſcendens à te Patre luminum.* Dignus es itaque quòd ſemper lauderis, & tripliciter exalteris, magnificeris, & benedicaris, & glorificeris, quia tua perfectio infinita eſt, quia opus tuum mirabile eſt, quia largitas tua in donando nullis terminis incluſa eſt.

2. Omnis creatura ſecundùm capacitatem ſuam te Domine, debet laudare. Opus affabre factum ſeipſo laudat artificem ſuum. Ideo omnis creatura bona in ſuo eſſe, atque perfecta inuiolabili lege obſeruans quæ præcipiſti ei, ſemper laudat te factorem ſuum. Quod
Pſ. 18. 2. aſpiciens Dauid, cecinit: *Cœli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentum.* Impotens beneficium recipiens à potentiori laudat datorem, &

protectorem ſuum. Illa ergo creatura à tua laude ſe eximat, quæ non à te beneficia recepit. Quòd ſi omnis creatura cuncta bona habet à te, omnis etiam laudet te. Immo, ſi aliquod eſt momentum in quo omnia bona quę habet à te non accipiat, in perpetuum à tua laude ſe ſubtrahat. Si autem ſingulis momentis quidquid habemus à te recipimus, ſingulis etiam momentis ad tuas laudes reſpiremus. Meritò ergo omnes creaturæ ad tuam laudem inuitantur, & audiunt: *Benedicite omnia opera Domini Domino; laudate, & ſuperexaltate eum in ſæcula.* (*Dan.* 3. 57.) Quoniam hoc bonum illis eſt, & debitum tibi, ſummam bonitatem tuam ſemper laudibus celebrare.

3. Si autem ad maiorem laudem perſoluendam tenetur, qui plura & maiora bona recepit, homo ſuper omnes creaturas, ô Deus meus, & maiori laude te laudet, ſiquidem pluribus & maioribus bonis ditatus eſt. Alijs creaturis tua, homini verò tua & temetipſum dediſti, & eum ad eſſe Dei exaltaſti, & in Chriſto ad tuam dexteram collocaſti. Is qui plus laudis debet, ex peccato minus aptus eſt debitum laudis perſoluere. Quia tamen tu ſummè bonus es, ab hoc impotente & paupere debitore, non propter te, ſed propter illum, & bonum illius laudes vel exiles, quas referre poteſt, exigis: *Sacrificium*, ais, *laudis honorificabit me. Et immola Deo ſacrificium laudis.* (*Pſa.* 49. 23. 14. &) In perpetuum igitur propter temetipſum, & propter opera tua & propter beneficia nobis exhibita te laudemus, & de te magnificè ſentiamus.

CONTEMPLATIO X.

Quòd Deus eſt incomparabilis.

Quis in nubibus æquabitur Domino: ſimilis erit Deo in filijs Dei. Pſal.88.7.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus laudabiliſſime, hoc etiam in tua maieſtate contemplor, quòd nihil ex rebus creatis poteſt tibi comparari. Es profectò incomparabilis in natura tua. Nam cætera ab alio, nempe à te, eſſe acceperunt, tu à nemine eſſe habes, ſed à teipſo ſubſiſtis. Alia habent durationis initium, tu ab æterno, & in æternum es Deus. Alia ſunt ex varijs perfectionibus compoſita; tu verò es ſimpliciſſimus, & purus actus omnem cogitabilem perfectionem in hac ſimplicitate ſumma comprehendens. Domine Deus virtutum, quis ſimilis tibi? Potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo. Ipſa veritate, & ipſo eſſe veſtiris, cùm tamen nos, ſi quod ex nobis habemus ſpectetur, non eſſe circumdemur, quare in nullo tibi comparabiles ſumus.

2. Tria autem ſunt, ô Domine, in quibus præcipue Scriptura ſancta te incomparabilem facit. Primò
Iſai. 40. 28. quidem in ſapientia. Omnis namque ſapientia humana, vel angelica veſtigabilis eſt, at *non eſt inueſtigatio ſa-*
Eccli.3.1. *pientiæ tuæ.* Per ſapientiam tuam terra fundata eſt, cœli conſtabiliti ſunt, abyſſi quoque eruperunt, & nubes rore concreſcunt. Deinde es incomparabilis in potencia.
Pſal.88. 10. *Tu* enim *dominaris maris poteſtati, motum autem fluctuum eius tu mitigas. Tu humiliaſti ſicut vulneratum ſuperbum, in brachio virtutis tuæ diſperſiſti inimicos tuos.* Et tuum brachium cum potentia, cùm tamen cæterorum brachium ſit prorſus impotens. Ac es incompara-

bilis in ſanctitate. *Non enim eſt ſanctus, vt eſt Dominus,* 1. Reg. 2.
neque enim eſt alius extra te, & non eſt fortis ſicut Deus no- 2.
ſter. Et *quis ſimilis tui in fortibus Domine? quis ſimilis tui?* Exod. 15.
magnificus in ſanctitate, terribilis, atque laudabilis, & fa- 11.
ciens mirabilia. Quia verò omnes perfectiones tuæ æquales ſunt, ſicut in his tribus, ita & in reliquis omnibus nemo poteſt tecum conferri.

3. Homo ergo, ô Deus meus, non ſe tibi comparet, quia ab omni iuſtitia excidet, ſed tibi ſe per omnia & in omnibus ſubdat. *Verè ſcio quòd ita ſit, & quòd non iuſti-* Iob 9. 2.
ficetur homo compoſitus Deo. Si voluerit contendere cum eo, non poterit ei reſpondere vnum pro mille. Abſit à me; tecum nullo modo contendam; nequaquam me tibi coæquabo, ſed corpus, & animam, & quidquid in me eſt, libentiſſimè tibi ſubijcio.

DE PERFECTIONIBVS *diuinis.*

DECAS VIII.

HIs omnibus conſiderationibus hoc quærimus, non componi per ſuperbiam, ſed per humilitatem & amorem ſubijci Deo, & deſiderium eius vnionis inflammari. Alia autem adhuc ſuppetunt quæ huic fini perfectionis aſſequendæ deſeruiant; ideoque ſequentia decem nomina de Deo conſideremus. 1. Quòd Deus eſt Diues. 2. Quòd eſt Legislator. 3. Quòd eſt Omnipotens. 4. Quòd eſt Beatus. 5. Quòd eſt Saluator. 6. Quòd eſt Merces. 7. Quòd eſt Glorificator animarum. 8. Quòd eſt ſuſcitator corporum. 9. Quòd eſt primus, & nouiſſimus. 10. Quòd eſt vltimus finis. Quæ ad vnitatem quoque diuinitatis pertinent.

CON-

CONTEMPLATIO I.

Quòd Deus eſt diues.

Idem Dominus omnium, diues in omnes, qui inuocant illum. Rom. 10. 12.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus potentiſſime atque ſanctiſſime, magnæ & inexplicabiles ſunt diuitiæ tuæ. Diues eſt qui nullius eget, qui ſibi ſufficit: ditior, qui præter hoc, & aliorum indigentias ſubleuare poteſt: ditiſſimus, qui ſibi, & omnibus quod neceſſarium & iucundum eſt, habet. Omnes hinc conſtat comparatione tui eſſe pauperes, quoniam ope aliorum egent, te autem ſolum eſſe ditiſſimum, qui nullius indiges, & omnibus ſufficis. Opes tuæ quibus tibi ſufficis, & a nullo aliquid petis, ſunt infinitæ perfectiones naturæ tuæ. His adeò plenus bonorum es, vt ſine creaturis per æternitatẽ fœlix ac beatus extiteris; quas condidiſti in ipſarum bonum, & emolumentum, non in alicuius indigentiæ tuæ aut imbecillitatis ſubſidiũ.
Pſa. 15. 1. Planè in hoc cognoſco, *quia Deus meus es tu, quoniam*
Pſ. 93. 1. *bonorum meorum non eges.* Tu tibi cibus, tu tibi potus,
Pſal. 49. tu tibi ſplendida veſtis, nam decorem indutus es. Tu
9. & 12. tibi domus, & prædium, & regnum, & ampla atque infinita poſſeſſio. Et vt te tibi ſufficientem eſſe demonſtres, per Dauidem ais: *Non accipiam de domo tua vitulos, neq; de gregibus tuis hircos. Si eſuriero non dicam tibi, meus eſt enim orbis terræ, & plenitudo eius.* Diuitiæ tuæ veræ & ſolidæ ſunt, quas nec fur ſurripit, nec tinea corrodit, & quia à tua deitate ac perfectione non ſecernuntur, decrementum ſentire non poſſunt.

2. Omnibus etiam creaturis diues es, Domine, tu ſolus illis ſufficis; immo tum cœleſtes ſubſtantiæ, tum

terreſtres à te quottidie ſtipem eſſendi, & perfectionis, & virium, & operationum accipiunt. Sunt tibi diuitiæ ſapientiæ, de quibus Paulus: *O altitudo diuitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei*, quibus nos illuminas. Sunt tibi diuitiæ bonitatis, & de his idem Apoſtolus: *An diuitias bonitatis eius, & patientiæ, & longanimitatis contemnis?* quibus noſtra innumera & magna flagitia ſuſtines. Sunt tibi *diuitiæ gratiæ, quæ ſuperabundauit in nobis.* Sũt tibi *diuitiæ gloriæ, quas in vaſis miſericordiæ*, nimirum in prædeſtinatis oſtendis. *Diues es in miſericordia*, qua nobis ſalutem affers. Diues in omnibus ſpiritualibus bonis, quibus in nos diuitias confers. Et *benedictio tua diuites facit, nec ſociabitur eis afflictio.* Si ergo *amici diuitũ multi*, cur ô ditiſſime tibi non adhæremus? cur tuam amicitiam non ambimus?

Rom. 11. 33.
Rom. 2. 4.
Eph. 1. 7.
Rom. 9. 23.
Eph. 2. 4.
Prou. 10. 22.
Prou. 14. 20.

3. Si autẽ ad opes temporales oculos conuerto, omnes diuitiæ tuæ ſunt. *Tui ſunt cœli, & tua eſt terra, orbem terræ & plenitudinem eius tu fundaſti, aquilonẽ & mare tu creaſti.* Tua ſunt omnia, & quæ de manu tua accepimus, reddimus tibi: Diuites huius ſæculi de micis, quæ cadunt è menſa tua, repleti ſunt. Tu illos ditas, & donis abundare facis, quæ apud te nullius momenti ſunt: nam ea non ſemel in peccatores, & te ignorãtes effundis, & ab his, qui tibi obſequuntur, ipſarum contemptum exigis. Ex his tamen opibus vnum tantùm, quod maximè mirabile eſt, præterire non poſſum. Quomodo ſcilicet vniuerſis hominibus, & animalibus per omnes ætates alimenta abundantiſſimè præbes. *Oculi omnium in te ſperant Domine, & tu das illis eſcam in tempore opportuno: aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione.* Sed vt bruta animalia mittam, quis poterit numerare, quot menſuras frumenti, vini, & olei, quot animalia, & aues, quantam abundantiam fructuum, & olerum, & leguminum quottidie hominibus reficiendis inſumis. Ex penu tuo ſin-

Pſal. 88. 12.
Pſal. 144. 15.

gulis

gulis diebus extrahitur, quod in menſis Regum, & principum, & nobilium, & cunctorum mortalium apponitur, & tamen numquam exhauritur, numquam minuitur. O igitur diues, reſpice hunc pauperem coram te iacentem, & da illi vmbratiles diuitias contemnere, & te verum theſaurum amare.

CONTEMPLATIO II.

Quòd Deus eſt Legiſlator.

Ecce Deus excelſus in fortitudine, & nullus ei ſimilis in legiſlatoribus, Iob 36.22.

1. PVNCTVM. O Domine Deus ditiſſime, non tãtùm (vt ita loquar) tibi curæ eſt diuitijs tuis increatis frui, & diuitias creatas hominibus & reliquis rebus communicare, ſed omnibus etiam leges ferre, vt in hoc regno tuo nihil minus ordinatum exiſtat. Non eſt ſimilis tui in legiſlatoribus. Hi enim poteſtate à te accepta, immo & à rebuspublicis, quibus imperant, paucis hominibus leges ferunt. *Per me*, inquis, *legum conditores iuxta decernunt*. Tu verò à temetipſo leges condis, & omni creaturæ quid ſibi agendum ſit immutabili lege præſcribis. Leges iſtæ tuæ rerum naturis impreſſę iuſtiſſimę ſunt, quæ ad gloriam tuam prouehendam, & orbis à te conditi conſeruationem tendunt. Sunt etiam ſuauiſſimæ, quæ naturę & propenſioni rerũ conueniunt. Impoſuiſti leges cœlis vt mouerentur: terræ vt fructus proferret; & cæteris rebùs vt otio ablegato, ſuos effectus producerent. Vnde Iob ait: *Quando ponebat pluuijs legem, & viam procellis ſonantibus.* Et alius quidam: *Quando certa lege & gyro vallabat abyſſos, & legem ponebat, ne tranſirent fines ſuos.* Quòd ſi hæc tam fortuita tuæ legi ſubduntur, quanto

Prou. 8. 5. — Iob 28. 6. — Prou. 8. 7.

magis

magis alia maiora & ſtabiliora tua lege gubernantur. Nihil eſt ergo in rebus inanimis & rationis expertibus, cui non legem, quam cuſtodiret, indideris. Omniaque perfectiſſimè legibus a te latis obediunt. *Nam ſtatuiſti ea in ſæculum ſæculi, præceptum poſuiſti, & non præteribit.* Ps. 148.
Et ipſi venti & mare obediunt tibi.

2. Sed præcipuam legem, ô Domine, Angelis & hominibus poſuiſti. Illis quidem vt tibi aſſiſterent, & perpetuò miniſtrarent. Ab hac lege ipſi neque latum vnguem diſcedunt. *Semper*, inquit Author veritatis, *vident faciem Patris.* Et vbi eras *cùm me laudarẽt aſtra matutina, & iubilarent omnes filij Dei.* Iſtos verò lege duplici, naturali & ſupernaturali, ligaſti; vt nõ ſecundùm rationem tantùm viuerent, ſed etiam per cuſtodiam præceptorum ſupernaturalium, tui conſpectum, & ſuã beatitudinem obtinerent. Hanc duplicem legem non in mẽbranis, ſed in cordibus inſculpſiſti, ne eam emergens aliqua occaſio deleret. *Signatum eſt enim ſuper nos lumen vultus tui Domine. Et dabo*, ais, *legem meam in viſceribus eorum, & in corde eorum ſcribam eam.* Ad eam cuſtodiendam vires tum naturales, tum ſupernaturales dediſti. Quare verbum tuum eſt: *Mandatum hoc, quod ego præcipio tibi hodie, non ſuprà te eſt, neq; procul poſitum, neq; in cœlo ſitum. Sed iuxta te eſt ſermo valde, in ore tuo, & in corde tuo, vt facias illum.* Nullus ergo poterit de legis a te latæ difficultate cauſſari.

Iob.
Pſal. 4.
Ier. 31. 3
Deu. 30. 11.

3. Hanc legem homines tranſgrediuntur non quidem Domine ex impotentia, ſed ex permiſſione tua. Maluiſti enim tuæ legis fractionem ſuſtinere quàm hominem abſq; iure ſui arbitrij & libertatis relinquere. *Ab initio conſtituiſti hominem, & reliquiſti illum in manu conſilij ſui.* At propoſitis præmijs, & intentatis pœnis ad legis cuſtodiam excitaſti. *Adieciſti mandata, & præcepta*, atque dixiſti: *Si volueris mandata ſeruare, conſeruabũt te. Appoſui tibi aquã, & ignem, ad quodcumq;* Eccli. 15. 14.

voluerit.

volueris porrige manum. Sicut ergo homo, quia *vnius eſt*
Iacob. 4. 12. *legiſlator, & iudex qui poteſt perdere, & liberare*, & primò ob timorem pœnæ, deinde ob ſpem præmij, & tandem ex puro amore tuis legibus obſequatur.

CONTEMPLATIO III.

De omnipotentia Dei.

Non eſt alius Deus omnipotens præter eum? Tob. 13. 4.

1. PVNCTVM. O Dominè Deus legiſlator ſapientiſſime, nullus eſt terminus potentię tuę, ac proinde meritò vocaris omnipotens. Nam & potes facere quidquid tua infinita ſapientia videt poſſibile fieri. Feciſti omnia, quæ hactenus facta ſunt. Facis vniuerſa, quæ nunc fiunt, & in eſſe conſeruas. Facis & conſeruabis cuncta, quæ futura ſunt. Hæc eadem, ſi volueris, poteris inuertere, immutare, prouehere, imminuere, vel in nihilum vertere. Potes & alia in infinitum facere, quæ numquam fient; & nullam contradictionem, aut
Sap. 12. 18. repugnantiam inuoluunt. *Subeſt tibi cùm volueris poſſe*; & nemo eſt qui reſiſtat voluntati tuæ. *Non eſt impoſſibile*
Luc. 1. 37. *apud te omne verbum.* Immo nec tibi *quicquam eſt difficile.* Gaude, ô anima mea, quoniam Deum habes, qui
Gen. 18. 14. omnia quæcumque voluit fecit. *Omnia prorſus quæcunque voluit, fecit Dominus in cœlo, & in terra, in mari, &*
Pſal. 113. 3. Pſ. 134. 6. *in omnibus abyſſis.*

2. Hæc autem potentia tua, ô ſumme atque immẽſe Deus, non in aliquo extrinſeco poſita eſt, ſed in ſolo tuo verbo & iuſſione conſtituta. Non eges inſtrumẽtis, nec miniſtris, nec artificibus, nec materia, vt tuũ opus perficias, non militibus, & equis, & varijs armorum generibus, vt hoſtes tuos proteras: non ipſis an-

angelicis ſpiritibus, vt aliquid præſtes. Sed ante hæc omnia omnipotens exiſtens ſolo verbo feciſti quidquid tibi collibitũ fuit. Verbo tuo cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris tui omnis virtus eorum. Dixiſti, & facta ſũt mandaſti & creata ſunt. Vocas ea quæ non ſunt tamquam ea, quæ ſunt. Et ſi rebus non exiſtentibus dicas: Exite, è veſtigio prodeunt, & ſubſiſtunt, & dicunt: Adſumus. Noſtra infirma & impotente potentia nos ex nihilo nihil facimus, materia, adiutorio, longo temporis ſpacio, & non modica fatigatione ad aliquid perficiendum indigemus. At omnipotens virtus tua ſine vlla præiacẽte materia, ſine vllo adiutorio, in momento, & breuiùs quàm in ictu oculi, quaſi ludens, & nihil agens mundum vniuerſum antea feciſti, & modo ſuſtines: & ſi voluiſſes, innumerabiles orbes perfectiores feciſſes.

3. Aliud etiam eſt indicium huius omnipotentiæ tuæ, quod omnes creaturæ non tantùm in eſſe, verùm in operari à te dependent, & ſimul cum illis operantibus operaris. Et verbum tui verbi eſt: *Pater meus vſque modo operatur, & ego operor.* Vniuerſos motus rerum ſe mouentium facis, augmenta ſegetum & fructum arborum, & fœtus animalium pænè infinitorum, quæ in qualibet hora generantur, educis. *Et obſtetricante manu tua eductus eſt coluber tortuoſus.* Singulis momentis innumeras animas rationales creas ſecundùm exigentiam corporum ad animationem diſpoſitorum, natalibus tot naſcentium ades: in tot partibus mundi, vbi incruentum ſacrificium celebratur, panem & vinum in corpus & ſanguinem Chriſti filij tui conuertis. Et in his omnibus, & alijs infinitis, quę breuitatis cauſſa prætereo, nõ turbatus, nõ ſolicitus, ſed ſummè quietus & tranquillus inueniris. O ſummè potens & infinitè miſericors, adiuua quęſo infirmitatem meam, robora impotentiam meam, vt tibi poſſim famulari.

Ioan. 5. 17.

Iob 26. 13.

CONTEMPLATIO IV.

De beatitudine Dei.

Vſque in aduentum Domini Ieſu Chriſti, quem ſuis temporibus, oſtendet beatus, & ſolus potens, Rex regum. 1. Timoth. 6. 15.

1. PVNCTVM. O Domine Deus omnipotens, tu ſemper es beatus, ac fœlix, nullaque miſeriæ aut triſtitiæ vmbra ad tuam maieſtatem potuit accedere. Diſcamus argumentum ex te, ô infinita ſapientia, quo tuam beatitudinem concludamus. Per Iſaiam ais.
Iſa. 66. 9 *Nunquid ego, qui alios parere facio, ipſe non pariam? Si ego qui generationem cæteris tribuo, ſterilis ero?* Numquid igitur qui alios beatos facis, ipſe non eris beatus? Num tu gloria, & fœlicitas noſtra eris infœlix? Abſit hoc à cogitatione omnium. Prorſus beatus es, non quaſi ab alio extra te beatitudinem emendicans, ſed teipſo, & viſione & poſſeſſione tuiipſius, & amore & fruitione tui beatitudinem & fœlicitatem habens. Nam ſi ab alio beatitudinem acciperes, illud ipſum eſſet Deus melior te, qui Deum poſſet beare, & eo ipſo tu non eſſes Deus. Sicut autem impoſſibile eſt te Deum non eſſe, ita impoſſibile eſt ab alio te beatitudinem mutuare.

2. Es, Domine, infinitè beatus atque glorioſus. Alij enim ſancti homines, & Angeli, quos tu beatos efficis, fœlicitatem habent finitam: eam ſcilicet, qua formaliter (vt dicitur) ſunt beati, ſicut & ipſi finiti ſunt. Quamuis namque infinitum bonum poſſideant, nempe te, qui beatitudo noſtra obiectalis es, tamen non infinitè, ſed finitè poſſident, nimirum actione finita. At tu Domine infinitè te comprehendis, & poſſides; & in-

finitè

finitè tua ſumma bonitate frueris, & in te delectaris. Quare & infinitam fœlicitatem habes. Tua fœlicitas tuum ipſum eſſe glorioſum & magnificum eſt. Quare eſſentialiter es beatus, & fœlix. Et ſicut ab æterno, & vſque in æternum es Deus, ita ſemper per æternitatem es beatus; nec aduenit tibi poſt multos labores fœlicitas ſicut & nobis, ſed naturaliter, & ſine labore fœliciſſimus, beatiſſimus, ac glorioſiſſimus es.

3. Nec tantum, ô ſuauiſſime Deus, hac vera & infinita beatitudine beatus es, verùm & perfectiſſimè habes quidquid apud homines pro fœlicitate computatur. Si de diuitijs agitur, tecum ſunt diuitiæ, & gloria, opes ſuperbæ, & iuſtitia. Si delitijs, delectationes in dextera tua vſque in finem. Si de honoribus, te laudant aſtra matutina, & iubilant omnes filij Dei, ac vniuerſæ creaturæ miris honoribus proſequuntur. Si beatitudo actiua admittenda eſt, quam aliqui in regimine aliorum & imperio conſtituunt. Tu omnia gubernas, omnibus imperas, vniuerſa ſine ſolicitudine iucundiſſimè moderaris, ſine vlla contradictione quod tibi videtur perficis, & ab hominibus, & Angelis, & reliquis creaturis ſupremus Dominus agnoſceris, & vt Rex regum adoraris, & coleris. Habeas, habeas tantam fœlicitatem. Hæc ſit mea fœlicitas, tibi in omnibus placere, & tuam fœlicitatem glorioſam exquirere. Amen

CONTEMPLATIO V.

Quòd Deus eſt Saluator.

Deum abſque me neſcies, & Saluator non eſt præter me. Oſeæ. 13. 4.

1. PVNCTVM. O Domine Deus beatiſſime, parum viſum eſt tibi quod creaſti nos, niſi etiam perditos redimeres, atque ſaluares. Cùm enim primus pa-

rens noſter Adam, qui pro ſe, & pro nobis gratiæ & iuſtitiæ donum acceperat, tranſgrediendo mandatum tuum, in te rebellis extitiſſet, & ſe, ac nos hoſtes tuos, & filios iræ ac gehennæ reddidiſſet, maluiſti non ob aliquam indigentiam, ſed ob meram bonitatem & miſericordiam tuam noſtrum ſeruatorem ac liberatorem eſſe, quam te ſeuerum & implacabilem iudicem, ſicut feceras in Apoſtaticos angelos, demonſtrare. *Cogitaſti ſuper nos cogitationes pacis, & non afflictionis. Non enim cogitationes tuæ ſicut cogitationes noſtræ*, qui ſtatim vltionem meditamur; *neque viæ tuæ, ſicut viæ noſtræ*, qui pro malo malum rependimus. Sed mala noſtra tua bonitate ſuperaſti, & nos decreuiſti à cœno, in quod ſponte cecideramus, extrahere. Millies, & pluſquam decem millies laudo & benedico te, quoniam *nõ in perpetuum iratus es, neque in æternum comminatus es nobis. Non ſecundum peccata noſtra feciſti nobis, neq; ſecundum iniquitates noſtras retribuiſti nobis.* Sed quantum diſtat ortus ab occidente, longè feciſti à nobis iniquitates noſtras.

Ier. 29. 11.
Iſaiæ 55. 8.
Pſa. 102. 9.

2. Poteras quidem, ô Deus amabiliſſime, ſi voluiſſes, nos impunitos relinquere (quod opus eſſet ſummæ benignitatis) & abſque vltione pœnæ ſenſibilis nos vt viliſſimos à tuo conſortio ſeiungere. Non tamen hoc ſolùm placitum fuit ante te, ſed ſtatuit ineffabilis iuſtitia, & inęſtimabilis miſericordia tua nos in priſtinum ſtatum gratiæ reſtituere, vt vbi abundauit delictum, ſuperabundaret & gratia. Tui ergo ſumus, quia creaſti nos, tui etiam quia poſtquam nos perdidimus, ſaluaſti nos. Tu ipſe opus dirutum refeciſti, ouem perditam quæſiuiſti, gemmam cœno iniquitatis obrutam ſuſtuliſti, & tua omnipotentia mundaſti. Nã ſi impoſſibile eſt hominem pedibus terræ ſubnixum capite cœlum pertingere, multo magis impoſſibile eſt ſeipſum poſtquam cecidit, reparare. Eſt enim homo,

caro,

Digitized by Google

caro, *ſpiritus vadens, & non rediens*: qui poteſt ſeipſum interimere, non verò ad vitam redire. Quare ſalus noſtra opus tuum eſt, tibique eam acceptam referimus. *Pſal. 77. 39.*

3. Sed quia admodum difficile videbatur, ô omnipotens Deus, iuſtitiæ cum miſericordia conuenire, & viam ac rationem oſtendere, qua nos ſine læſione rectitudinis tuæ à peccatis erueremur, & ad gratiam reuocaremur, erexit ſe media ſapientia tua, quæ hanc concertationem dirimeret. Et decretum eius fuit, vt verbum tuum carnem indueret, & homo factus pro nobis ſatisfaceret, vt ſic iuſtitia haberet in quem vtiliter pro noſtris peccatis ſæuiret, & à quo condignam ſatisfactionem acciperet, & miſericordia opus, in quo ſe glorioſam & admirabilem oſtenderet. In hac vna liberatione noſtra te ſapientem, te iuſtum, & miſericordem, te bonum & omnipotentem declaraſti. Ego autem *confitebor tibi, quoniam ſi iratus es mihi, conuerſus eſt furor tuus, & cõſolatus es me. Ecce tu Deus ſaluator meus,* iam *fiducialiter agam, & non timebo. Quoniam tu fortitudo mea, & laus mea Domine, & factus es mihi in ſalutẽ.* *Iſaia 12. 1.*

CONTEMPLATIO VI.

Quòd Deus eſt merces.

Ego protector tuus, & merces tua magna nimis. Gene. 15. 1.

1. PVNCTVM. O Domine Deus ſaluator noſter benigniſſime, omnium quidem hominum, quod ad te pertinet, ſaluator es: qui vis omnes homines ſaluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Sed non omnes ſaluantur, quia gratiæ tuæ deſunt, & ſe peccatis inficiunt, & æternam damnationem ſibi conſciſcunt. Illi autem, qui per tuam gratiam ſalui fiunt, teipſum mercedem accipiunt. *Hæc eſt enim vita æterna, vt co-*

Ioan. 17. 3. *gnoſcant te Deũ verum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum.* In quo mirum in modum elucet magnitudo bonitatis & largitatis tuæ. Non viſum eſt tibi ſufficere nobis; ſi Deus noſter, & pater eſſes; non ſi nobis te mero & liberali dono dares, ſed vt noſtra merces exiſteres. Merces iuſtitiam inclamitat, ſe ob aliquem laborem & ob aliquod meritum debitam prædicat. Et verè ita eſt. Talem valorem operibus noſtris ex gratia tua factis indidiſti, vt non alio præmio, quàm teipſo, quod merentur, ſibi ſoluatur. Vnde vnigenitus tuus ait: Apocal. 22. 12. *Ecce venio cito, & merces mea mecum eſt, reddere vnicuique ſecundum opera ſua.* Quis non lætetur, quis non vehementer exultet, ſe talem mercedem expectare, quam infinitas ſummi boni commendat, & nulla menſura paruitatis anguſtat. Merces es noſtra, quia voluiſti te eſſe mercedem, & ſic noſtra exigua obſequia extollere, vt ad te obtinendum nos aſpirare poſſemus.

2. O igitur merces noſtra magna profectò nimis. Es enim, ô ſumme Deus merces increata, merces infinita, merces nihil cordium noſtrorum vacuum relinquens, ſed omnes nos implens, & poſtquam impleueris, in immenſum ſuperexcedens. Vocaris menſura, non quia in te aliquam menſuram boni habeas, ô bonum immenſurabile, ſed quia non æqualiter te beatis cõmunicas, ſed meritis correſpõdes. Itaq; tu ô merces noſtra ſine vlla mẽſura es, at cõmunicatio, ſeu poſſeſſio tui, quæ eſt actio creata noſtra, iuxta exigẽtiã operum maior vel minor eſt. At quomodocumque appelleris mẽſura, qualis menſura es? Certè mẽſura bona, & cõferta, & coagitata, & ſuperfluens, quã, quia ipſe te das, dabis in ſinum noſtrum. Bona, id eſt, iuſta; quoniam nihil nec minimam cogitationem bonam, ſine præmio relinques. Conferta, quia vt te capiamus vtcumque, dono gratiæ, & luminis glorię noſtram capacitatem extendes. Coagitata; quia vltra condignum

im-

imperties. Supereffluens, quoniam vt fieri poteſt, in carnem redundabis.

3. Vt intelligamus te eſſe mercedem magnam nimis, vocaris regnum. Et dicet Filius tuus his, qui à dextris erunt. *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum.* Nam ſicut regnum opulentiſſimum omnia habet, quæ in terra poſſunt deſiderari, vel in eo producta, vel ex longinquis regionibus aſportata; ſic in te ſunt omnia, quæ mens hominis poteſt cupere, aut cogitatione concipere. Immo *nec oculus vidit, nec auris audiuit, neque in cor hominis aſcendit, quanta in te præparaſti timentibus & diligentibus te. Tu Domine ſpes mea: portio mea in terra viuentium.* *Pſal.* 141.6. Portio non à toto diuiſa, ſed totum ipſum complectens. Quia ergo in vita illa beata, quam ſpero, tu es portio mea, & merces mea, quæ me omnino ſatiabit, & beatificabit, in hac vita *portio mea Domine, dixi cuſtodire legem tuam.* *Pſal.* 118 57. Nam ſi legem amoris ſeruauero, procul dubio poſſeſſione tui, qui merces mea es, beatus ero.

CONTEMPLATIO VII.

Quòd Deus eſt Glorificator.

Quicumque glorificauerit me, glorificabo eum. 1. Reg. 2. 30.

1. PVNCTVM. O Domine Deus noſter, merces noſtra, & vnicum bonum noſtrum, quàm tibi curę eſt ſeruos tuos fideles in honoris & gloriæ faſtigiũ extollere. Eis, qui te glorificant, id eſt, vero cultu & honore afficiunt, vicem gloriæ rependis. *Mihi quidem nimis honorati ſunt amici tui Deus: nimis confortatus* & ſtabilitus *eſt principatus eorum.* *Pſal.* 138 17. Quos non hominum opinio fallax & mutabilis honore cumulat, ſed poteſtas tua nulli mutationi ſubiecta perſeuerãter exaltat. Pri-

Digitized by Google

mò ergo tuos glorificas in hac vita, dum eos amicos & familiares tuos eſſe demonſtras. Hos pluſquam dynaſtas, pluſquam reges & imperatores ſuſpicimus, ipſorum orationibus & interceſſionibus apud te nos commendamus, eorum vitam & conuerſationem admiramur, eos beatos & fœlices præ omnibus diuitibus eſſe cenſemus. Eorum virtutem verus honor, & ſolida gloria ſequitur, quam non ambitio, non hypocriſis peperit, ſed tua benignitas ſeruos tuos honorans infundit. *Rom. 8. 30.* Proculdubio, *quos iuſtificas, hos & glorificas*, non tantùm in futura vita magnificans. Ita vt pauperes, & ſeminudi, & bonis huius ſæculi deſtituti eo ſolo quia te diligunt, in corde noſtro cunctis huius ſæculi magnatibus præferantur.

2. Gloria hæc vera, & ſolida, ſicut & bona opera eos morientes, te Domine ita ordinante, ſequetur. Horum enim mortem omnes prędicant, & non ore ſolùm, ſed multo magis corde, & deſiderio dicunt: *Moriatur anima noſtra morte iuſtorum, & fiant nouiſſima noſtra horum ſimilia.* Sed præcipuè in nouiſſimo tempore iuſtos tuos in magnam gloriam & honorem adduces. Nam quæ gloria erit illis, cum filius tuus ad iudicium veniens eos ad ſuam dexteram collocabit, cùm illa frequentiſſima concione laudabit, cùm eorum bona geſta & fœlicitatem ſeruatam prædicabit, cum eos ad regnum ad te mercedem ſuam poſſidendum vocabit, cũ contemptis iniquis in conſpectu ipſorum, illos ſecum in ſupernas ſedes inferet. Hæc omnia à te glorificatore proueniunt, qui famam ſeruorum tuorum tueris & eos apud vniuerſum mundum glorioſos facere, atque honoratos conſtituis.

3. In illa autem patria cœleſti, ô Domine verè miſericors & bone, te pleniſſimè glorificatorem oſtendes. Nam tuos hic pauperes & humiles reges cœlorum facies, vt te ſinguli regnum ſuum plenè poſſideant; &

ac ſi ſoli eſſent, quod attinet ad perfectam poſſeſſionem tui, te animæ ſuæ viribus teneant. Ibi erunt dominatores terræ, non huius quam modo calcamus, quæ eſt terra morientium, ſed illius quã beati habitant, quę eſt terra viuentium. Ibi abundantia conſolationis inebriabuntur, & abſterges omnem lacrymam ab oculis eorum, & iam non ſupererit luctus, nec clamor, nec gemitus. Ibi non carnalibus cibis qui nauſeam prouocant, ſed gloria tua & vera iuſtitia ſatiabuntur. Ibi eam miſericordiam, quæ omnem miſeriam depellat, conſequentur. Videbunt te, Domine, non per ſpeculum, & in ænigmate, ſed facie ad faciem, & erunt & vocabuntur filij tui. Hæc omnia manifeſtè indicant, te eſſe tuorum ſeruorum glorificatorem. Illudque eſſe ingenium tuum (vt ita loquar) ac propenſionem tuam, homines in altum attollere, ac tuæ dignitatis participes facere. Habent principes huius ſæculi, ô Deus meus, plurimos qui illis obſequantur, quoniam magna præmia ab illis expectant. O vtinam vniuerſi tuam largitatem erga tuos agnoſcamus, vt ſaltem propter gloriæ retributionem, tibi adhærere, tibique ſeruire curemus.

CONTEMPLATIO VIII.

Quod Deus eſt ſuſcitator.

Vt non ſimus fidentes in nobis, ſed in eo, qui ſuſcitat mortuos. 2. Corinth. 1. 6.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, tuorum glorificator ſeruorum in hoc etiam tuam omnipotētiam & largitatem exeris, quod non ſolum eam partem iuſtorum, quæ cum cœleſtibus cognationem habet (animam dico) gloria afficis, ſed partem quoq; ter-

renam ac brutis vilitate coniunctam bonis innumerabilibus reples. Sanctorum tuorum corpora adhuc mortalia ita honoras, vt per illa admiranda perficias. Corpus Eliſei mortuum, ô mira res, corpus cuiuſdam mortui in ſepulchrum ſuum illati, tactu ſuſcitat. De
4. Reg 13 21. quo Eccleſiaſticus: *Et mortuum prophetauit corpus eius. In vita ſua fecit monſtra, & in morte mirabilia operatus*
Eccli. 48 14. *eſt.* Vmbra corporis Petri ægrotos ſanat; & ſudaria, &
Actorũ 5. 14. ſemicinctia corporis Pauli ſimiliter languores à cor-
Actorũ 19. 11. poribus relegant. Nonne hic honos eſt, & gloria corporibus Sanctorum à te delata? Quæ etiam poſt mortem ita honorari vis, vt Eccleſiam tuam doceas oſſa eorum, & cineres argenteis & aureis thecis includere, & ad præſentiam ipſorum ſanitates ſubitas filiorum ſuorum non ſemel, aut bis, ſed infinities in omni ætate oculis ſpectare. Sicut ergo adoleſcens ardens amore ſponſæ non tantùm eam ipſam, ſed & veſtes & gemmas illius, & quidquid ad cultum eius pertinet in magno pretio habet, ita & tu quaſi noſtri amore captus, etiam cineres noſtros æſtimare, & honore dignos habere non deſinis.

2. Summus autem honor corporum, & magna potentiæ tuæ oſtenſio eſt, quod tempore à te ſtatuto, ea ô Domine ſuſcitabis, & immortalitate circundabis.
Apoc. 20 13. *Tunc dabit mare mortuos ſuos qui in eo erunt, & infernus & mors dabunt mortuos ſuos, qui in ipſis erunt*; & vniuerſi ad vitam reſurgent. Quanta itaque potentia tua, breuiſſimo tempore corpora omnium hominum in cinerem verſa, & in loca diuerſa atque diſtantiſſima ſparſa, & in alia commutata, ſine defectu, aut amiſſione vnius pili ad veritatem naturæ cuiuſque pertinentis colligere, & reſtaurare, & animabus informantibus ad vitam immortalem adducere. Vniuerſorum quidem corpora, ô Domine, ad potentiam & iuſtitiam ſuſcitabis, vt in corpore prout geſſerunt recipiant. At Sanctorum

corpo-

corpora præter hæc ad gloriam & honorem ipſorum eriges. *Quod enim ſeminatum fuit in corruptione, ſurget in incorruptione; ſeminatum in ignobilitate, ſurget in gloria; ſeminatum in infirmitate, ſurget in virtute. Et planè corpus animale ſurget corpus ſpiritale.* Surget pulchrius luna, & ſideribus, ſplendidius ſole, & ipſis cœlis incorruptibilius. Quis poſſet hoc facere, niſi potentia tua? & quis faceret niſi benignitas tua? quæ pergit humilia & abiecta hominum ſublimare. 1. Cor. 15 42.

3. Supremum autem huius ſublimitatis eſt, ô Deus meus, quòd hæc corpora ſuſcitata in cœlum Empyreum efferes, & in æternis ſedibus collocabis vt participent gloriam domus tuæ, quæ pro te in hac mortalitate labores ſuſtinuerint. *In domo tua manſiones multæ ſunt*, non animabus tantùm à corpore ſeiunctis, ſed & corporibus, ac toti homini deſtinatæ, in quibus in perpetuum habitent, & gloria æterna perfruantur. Calcaturi ſumus pedibus his noſtris faſtigia cœlorum, & ſuper aſtra ambulaturi, quod de fortitudine humana ſperare ingens dementia eſſet, at de tua potentia & bonitate confidere magna eſt, & vera ſapientia. *Scio prorſus, quòd redemtor meus* filius tuus *viuit, & in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum. Et rurſum circundabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum. Quem viſurus ſum ego ipſe, & non alius* ſubſtitutus pro me, *& oculi mei conſpecturi ſunt.* Seruiant ergo tibi noſtra corpora, ô ſumme Deus, propter te mortificentur tota die, & huius mundi oblectamenta deſpiciant, vt illam gloriam, quam illis ab æterno præparaſti, conſequantur. Ioan. 14. 2. Iob 19. 25.

AMEN.

CONTEMPLATIO IX.

Quod Deus eſt primus, & nouiſſimus.

Ego Dominus, primus & nouiſſimus ego ſum. Iſai. 41. 4.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, quàm appoſitè primus & nouiſſimus appellatus es, non ſolùm quia æternus es, & ſine principiò, & fine, ſed etiam quoniam tuos vndique circundas, & protegis. Securus eſſet, atque tranquillus ille, qui ante ſe exercitum fortiſſimum protegentem, & poſt ſe aciem validiſſimam defendentem haberet. Sic nos in tentationibus, & in bellis te præcedentem habemus, ne in primo occurſu vincamur, & te ſequentem ne pertinacia hoſtiũ numquam ceſſantium ſuperemur. An non tu ipſe dixiſti: *Facies mea præcedet te, & requiem dabo tibi?* Et orãti Moſi; *Si non tu ipſe præcedas, ne educas nos de loco iſto*; reſpondiſti: *Et verbum iſtud, quod locutus es, faciam.* Et ſeruus tuus Dauid ad te loquens ait: *Et miſericordia tua ſubſequetur me omnibus diebus vitæ meæ.* Si ergo nos præcedis, atque ſubſequeris, profectò primus ac nouiſſimus inueniris.

Exo. 33. 14.
Pſal. 22. 6.

2. Es quoque Domine primus atque nouiſſimus, quoniam quæ primus, & omnium creator feceras nouiſſimus, & eorum conſeruator defenſorque reſtauras. *Oritur ſol, & occidit, & in circulos ſuos reuertitur. Ad loca vnde exeunt flumina reuertuntur, vt iterum fluant. Generatio præterit, & generatio aduenit.* Et ita in hoc inferiori mundo omnia tranſeunt, vt iterum in ſpecie reparentur. Idem & in electis tuis efficis. Primus illos creas, nouiſſimus recreas. Primus vocas, & iuſtificas, nouiſſimus magnificas, & glorificas. Primus corpora noſtra mortalia mortalia producis, nouiſſimus immorta-

Eccli. 1. 4.

mortalia producis, nouiſſimus immortalia erigis. Homo ergo primus, id eſt, viuere incipiens te laudet, & nouiſſimus, id eſt, ad finem vergens, te ſemper magnificet. Vt qui ſemper beneficia accipit, numquam iura gratitudinis violet.

3. At ſancti tui, quos tu Deus ſuauiſſime contemplationis dono delinire conſtituis, ſatis intelligunt, quomodo erga illos ſis primus, atque nouiſſimus. Primus, quia illis non cogitantibus ſæpiſſime ipſos ad cœleſtia rapis. Nouiſſimus, quia poſtquam ſoporati ſunt, ne ab aliquo interpellentur, ianuam illorum tu ipſe cuſtodis. Primus quidem es, cùm *præoccupas, qui te concupiſcunt, vt illis te prior oſtendas, Qui de luce vigilauerit ad te, & nõ laborabit, aſſidentem enim te foribus ſuis inueniet.* Nouiſſimus verò, cùm licet intus ſis, animam amplexibus charitatis aſtringens, foris etiam manes obſtacula cõtemplationis & amoris impediens. Verba nouiſſimi ſunt: *Adiuro vos filiæ Ieruſalem per capreas ceruoſque camporum, ne ſuſcitetis, neque euigilare faciatis dilectam, quouſque ipſa velit.* O vtinam numquam ad terrena vigilare vellet, ſed dicens cum Petro: *Bonum eſt nos hic eſſe*, ita proximis, aut obligationibus ſtatus vacaret, vt ſimul tecum iugiter permaneret.

Sap. 6. 14. Cant. 2 7. Mat. 17 4.

CONTEMPLATIO X.

Quod Deus eſt vltimus finis.

Vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt Dominus. Prou. 16. 4.

I. PVNCTVM. O Domine Deus ſanctiſſime, tu es vltimus finis omnium rerum, & vniuerſa creata nihil quærunt, vt finem vltimum præter te. Nam omnia tua potentia creaſti non propter aliquam indigentiam tuam, ſed vt ipſa tuam infinitam perfectionem

pro

pro ſuo modulo participarent. Eorum ergo finis eſt ad te tendere, aliqua ratione tui ſimilitudinem induere, tibique creatori appropinquare. Et quidem creaturæ rationis expertes ipſa natura impellente ad te tamquā ad finem tendunt, quatenus ſuum proprium bonum quærunt, quod participatio eſt tuæ bonitatis. Solus miſer homo non ſemel à te peccando ſeparatur, & ad vilitatem creaturę conuertitur. Sed tu qui non finis vtcumque, ſed quaſi magnes cordis noſtri es; nos ad te trahe, & viam rectitudinis intrare compelle.

2. Res vniuerſæ in ſuo fine quieſcunt, & ab illo ſeiunctæ moueri non ceſſant quouſq; ad illum ſuo modo pertingant. Tu ergo, Domine, quies noſtra es; & verè feciſti nos ad te, & inquietum eſt cor noſtrum donec perueniamus ad te. Tua ſola maieſtas cor noſtrum poteſt implere, tua bonitas & dulcedo ſatiare. Hanc capacitatem noſtram nec dignitates, nec diuitiæ, nec voluptates, neque vniuerſa bona creata replent, ſed vnum tantum bonum infinitum, & increatum, quod tu ipſe es, replere poteſt, & fœlicem efficere. Tu Domine es ciuitas, in quam tendimus; portus in quem nauigamus; lectus, in quo quieſcimus; baculus, quo ſuſtentamur. Hedera arborem, qua ſuſtentatur, & in altum erigitur, mille ramis, quaſi brachijs adſtringit, quia ſuam ab illa perfectionem & erectionem accipit. Ego igitur omni amore, quo poſſum, te amplecti volo, quoniam ſine te nec ad momentum ſubſiſto.

Ex Ber. 5. de Cō-ſider. c. 1.

3. Cum igitur te meum vltimum finem poſſedero, tunc beatus ero. Repatriaſſe erit hoc, exiſſe de exilio corporum in regionem ſpirituum. Ipſa patria tu es Deus noſter, maximus ſpititus, maxima manſio ſpirituum beatorum. Vbi totum veritas eſt, ſapientia eſt, virtus, æternitas, ſummum bonum eſt. Dum à te abſumus, & hic ſumus, vallis eſt lacrymarum, in qua ſenſualitas regnat, & conſideratio exulat. In qua liberè quidem ſe

exerit

exerit ſenſus corporeus, ſed intricatus caligat oculus ſpiritualis. Enitamur igitur, ô Deus, ab hoc exilio egredi, ſaltem deſiderijs, & ſanctis affectibus, & in te ſummo bono noſtro commorari. Amen.

DE PERFECTIONIBVS DIVINIS.

DECAS IX.

PRædicta diuina nomina, ſuper quibus meditationes formatæ ſunt, ad Deum vt vnum pertinent. Ipſe enim licet non concipiatur vt tribus perſonis diſtinctus, eſt qui eſt, & eſt ſpiritus, ſimplex, immortalis, perfectus, & cætera quæ ſequuntur. Nunc aliquid cõſiderandum eſt de Domino Deo, vt eſt Trinus, in qua conſideratione, qui de contemplatione ſcripſerunt, ſupremum gradum eius ponunt. Licet autem multa nomina ſint trium diuinarum perſonarum propria, aut illis attributa, decem ſolùm in medium adducenda ſunt, quæ hanc tractationem perficiant. Conſiderabis ergo. 1. Quod Deus eſt Trinitas. 2. Quòd Deus eſt Pater. 3. Quod Deus ingenitus. 4. Quod eſt à quo omnis paternitas in cœlis & in terra nominatur. 5. Quod eſt Filius. 6. Quod eſt verbum. 7. Quod eſt imago. 8. Quod eſt Spiritus ſanctus. 9. Quod eſt Amor. 10. Quod eſt Donum. Hæc namque validiſſimè ad reuerentiam diuinæ maieſtatis, & ad amorem prouocãt.

CONTEMPLATIO I.

Quod Deus eſt Trinitas.

Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus S. Matth. 23. 19.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, ô maieſtas incomprehenſibilis, ô gloria inperſcrutabilis, nos

homunculi abiectiſſimi vermiculorum inſtar in terra reptitantes, & oculos vix in cœlum attollere valentes, nulla naturali ratione comprehendere poſſumus abditiſſimum myſterium ſanctę ac indiuiduæ Trinitatis tuæ. At luce tua docti; & gratia tua fulti firmiſſimè credimus, quod in veteribus paginis adumbratum & oculte propoſitum, in nouo autem Teſtamento maniſeſtè expreſſum eſt. Nempe te eſſe vnam ſimpliciſſimam &(ſi ita dici poteſt) vniſſimam ſubſtantiam; in tribus tamen perſonis diſtinctam. Te eſſe vnum Deum ac trinum, Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum. Ita ſcilicet, vt nec ſumma vnitas auferat Trinitatem, nec vera Trinitas tollat vnitatem. Tu Pater es Deus; tu Fili es Deus, tu Spiritus ſancte es Deus: & tamen non eſtis tres dij, ſed vnus Deus, non tres Domini, nec tres ſancti, nec tres omnipotentes, ſed vnus Dominus; vnus ſanctus, & vnus omnipotens. Quia in tribus hypoſtaſibus ſiue perſonis vna tantum eſt ſubſtantia; vna eſſentia atque vna ſubſiſtens natura. In te, ô vnitrine Deus, nulla eſt prioritas, nulla inæqualitas, ſed totæ tres perſonæ tuæ coæternæ ſunt & coæquales. Et licet ſit ordo originis, nam Filius à Patre, & Spiritus ſanctus ab vtroque procedit, nulla tamen in te ſucceſſio, nulla mutatio, nulla minoritas inuenitur. Hoc igitur, quod intellectus humanus non capit, & tamen à te reuelatum eſt, firmiſſime credo, hoc libentiſſimè confiteor, & in hac fide me ex hac vita migraturum, & æternam ſalutem conſequuturum ſpero.

...x Bon. ...n itine... ...c. 4.

2. Et quidem, ô ſumma Trias, ac ſuprema Maieſtas, cùm ſis Deus ſuauiſſimus, non reliquiſti nos ſine aliquo teſtimonio, ex quo ad hoc myſterium cognoſcendum poſſimus aſſurgere. Exigit enim omninò quod ſis vnus & trinus natura bonitatis tuæ. Nam bonum naturaliter eſt diffuſiuum ſui, & quo magis bonum magis diffuſiuum: vnde tu Domine qui ſummum, & infini-

tum,

tum; & perfectiſſimum bonum es, conſequenter es ſummè, infinitè, ac perfectiſſimè diffuſiuus tui. Non tamen infinitè, aut perfectiſſimè te communicas cum aliquid extra te producis; quia omnia creata & creabilia extra te ſunt inſtar puncti, & minus quam obolus comparatione potentiſſimi regis. Quare ſicut ſi rex ſolùm obolum daret nihil daret, ita & tu ſi ſola creata, & creabilia produceres, quaſi nihil communicares. Oportet ergo, ô ſumma bonitas, quod ſit intra teipſam aliqua communicatio (nam hæc proceſſio quæ in producente manet, & extra non exit, perfectior eſt) qua ſummum aliquid, & infinitum, & omni modo, quo poteſt communicari communices. Nihil autem eſt ſummum & infinitum niſi ſubſtantia tua: Hanc ergo intra te communicas per proceſſionem intellectus, & proceſſionem voluntatis. Quod verò ab aliquo procedit, diſtinctum eſt ab eo, à quo procedit. Vnde ſi in te eſt producens, & procedens per intellectum, & procedens per voluntatem; tres perſonæ ſunt in te, vel potius tu es tres perſonæ, in quibus eſt vna & indiuidua ſubſtantia. Ex ſumma ergo bonitate colligitur ſumma communicabilitas; ex ſumma communicabilitate ſumma conſubſtantialitas (quia ſi aliam naturam à tua propria communicas, non ſummè te communicas:) ex ſumma conſubſtantialitate ſumma ſimilitudo, & æqualitas, & coęternitas, & cointimitas, qua vna perſona in alia eſt, & operationis vnitas, qua omnia ad extra indiuiſibiliter operaris. Sic vermiculus reptando nititur ad tuam maieſtatem contemplandam aſcendere, vt inde ſciat te adorare.

3. In omnibus quoque rebus creatis, ô Deus ſupreme, aliquod eſt ſignum huius Trinitatis tuæ: nam omnes quodammodo ſunt vnum, & quodammodo ſunt tria. Caput orbis Chriſtus vnigenitus filius tuus hoc ipſum præſefert. Eſt enim vnus Chriſtus, ac vna

perſona maieſtatis tuæ nempe ſecunda, quæ dicitur filius. In quo ſunt etiam hæc tria, diuinitas, qua Deus eſt, anima, qua rationalis eſt, caro, qua corporalis eſt. Creatio ipſius orbis vna eſt, ſed tribus operationibus diſtincta: productione, qua res productæ ſunt: diſtinctione qua ſunt locis & naturis ſeparatæ, ornatu quo ſunt aptè compoſitæ. Orbis ipſe vnus eſt, ſed tribus generibus rerum diſtinctus, vnum purè ſpirituale, continens Angelos; alterum purè corporale, continens ſenſibilia rationis expertia: tertium mixtum nos homines partim ſpirituales, & partim corporeos comprehendens. Harum rerum quælibet vna eſt, ſed facta in pondere, numero, & menſura; in modo, ſpecie, & ordine; & conſtans ſubſtantia, potentia, & operatione. Homo tandem ipſe imago tua eſt, ô Domine, cuius anima vna ſimplex ſubſtantia eſt, tres tamen vires, memoria, intellectus, atque voluntas. Qui & ad ſimilitudinem tui ſeipſum intelligens intra ſe imaginem ſui format, & ſe amans ſui amorem ſpirat. Licet in hoc deficiat, quòd huic imagini & amori ſuo non propriam ſubſtantiam communicat. Ex his & ſimilibus aliquid
Pſal. 17. 12. huius tui myſterij coniectamur. Sed reuera, *poſuiſti tenebras latibulum tuum. Et attenuati ſunt oculi mei ſuſpi-*
Iſaia 38. 14. *cientes in excelſum.* Claudantur ergo oculi, & affectus diſſoluatur, & totus amor & conatus cordis mei ad te ſummum & æternum bonum rapietur.

CONTEMPLATIO II.

Quòd Deus eſt Pater.

Vt honorificetis Deum, & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti. Rom. 15. 6.

1. PVNCTVM. O Domine Deus ſempiterne, te verum Patrem vnigeniti filij tui confitemur, & venera-

neramur, quem ex teipſo æternaliter generas, & tuam ei diuinam naturam atque ſubſtantiam ſine vlla diuiſione, aut imperfectione communicas. Sic autem te eſſe patrem intelligimus. Quòd tu Deus incomprehenſibilis ab æterno teipſum tuamque infinitam perfectionem, potentiam, & pulchritudinem, & quidquid extra te efficere potes, euidentiſſimè & perfectiſſimè intelligis, & per hanc cognitionem, conceptum tui clariſſimum perfectiſſimumque producis. Huic conceptui non naturam aliquam alienam, ſed tuam propriam naturam, & ſubſtantiam communicas. Quoniã conceptus ab intellectu productus, quo ab intellectione perfectiori procedit, eo perfectior eſt, & quo perfectior, eo habet eſſe perfectius. Vnde hic conceptus tuus infinitè à perfecta cognitione dimanans neceſſario eſt infinitè perfectus, habetque naturam infinitè perfectam. Hæc verò cùm non ſit alia quàm natura diuina, hanc vtique in illum confers. Ideoque hic conceptus eſt vnigenitus filius tuus, ad quem reſpiciens Pater es, & diceris: Pater enim eſt, qui habet filium, & hic reſpectus ad filium à generatione conſurgit. Illa autem cognitio qua te intelligis & comprehendis, generatio eſt; nempe origo & proceſſio viuentis à viuente in ſimilitudinem eiuſdem naturæ. Nam à te ille puriſſimus conceptus exoritur, viuens quia naturam diuinam habens; & ex vi proceſſionis illius, ſimilis tui in ipſa natura, quoniam te perfectiſſimè repræſentans; adeò vt qui vidit illum, videat & te Patrem. Cum ergo cognitione illa perfectiſſimè generes, profectò veriſſimus Pater es.

2. Sed ô quam admirabilis eſt, ô Pater æterne, iſta tua generatio, & quàm à creaturarum generatione diuerſa. Iſtæ non ſtatim ac ſunt, ſed poſt multum tempus à generatione ſua, ſibi ſimile generant. Vt qui hodie naſcitur mundo infans, non hoc ipſo die

alterius infantis Pater erit, ſed poſt multos annos quibus ad eſſe perfectum hominis peruenit. Non ſic tu Pater, qui numquam fuiſti non Pater, neque ex non Patre factus es Pater: ſed ſicut ab æterno Deus & perfectiſſimus es, ita & ab æterno Pater es. Vt ſicut ſol eodem momento quo eſſe cœpit luce ſua illuminauit, ita & maieſtas tua ab æterno filium genuit. Homo & alia quælibet creatura mutatione & factione generat: tua verò generatio Domine, nec factio, nec mutatio eſt, ſed æterna & ſincera filij emanatio, qui non factus, ſed genitus eſt. Nam cùm ſit tibi coæternus, numquam non fuit, ſed ſemper fuit. Inſuper & homo ex ſemine ſuo filium generat, non tamen illi totam ſuam donat ſubſtantiam, ita vt idem homo ſingularis ſit genitor, & genitus. Confert quidem ſpeciei ſimilitudinem, ſed naturæ non communicat vnitatem. At tu Pater non ſimilem ſpecie gignis filium, ſed tibi conſubſtantialem, non tantum ei ſpeciei ſimilitudinem, ſed totam tuam eſſentiam communicas, ita vt verè idem ſit tuus genitus, quod tu gignens, & tu gignens quod ille genitus. Homo tandem, cuius eſt magna & præualida fœcunditas, filium colore, figura, lineamentis corporis, quãtitate, proportione membrorum, ac alijs ſimilibus accidentibus ſimilem gignit. Tu verò non accidentibus ſimilem, ſed eſſentia eumdem omnino filium generas, quem nec loco, nec natura, nec perfectione à te ſeparas.

3. Non indiges, ô Pater ſanctiſſime, alijs filijs, quia in hoc vnigenito filio tuo generando omni tuæ infinitæ fœcunditati ſatisfacis. Nec ita illum genuiſti vt nunc non generes, ſed ſemper, & per omnem æternitatem ipſum actualiter generas, & in eius conceptione ſemper puriſſimè ac ſanctiſſimè & infinitè delectaris. Et tu ipſe, qui dixiſti *in ſplendoribus Sanctorum*, ſeu Pſ.109.3 ſanctitatis, *ex vtero ante luciferum genui te.* Alio loco

ais

ais: *Filius meus es tu; ego hodie genui te.* In hoc, inquam, hodie æternitatis, quod numquam præterit, quod ſemper immutabile ſtat, ipſum filium tuum ita generas, vt illum generare & concipere numquam omittas. Per hunc filium naturalem qui homo factus nos admiſit in fratres, & multos filios adoptatos in gloriam adduxit, rogo te Pater, vt me participem eius gloriæ, quam ipſe mihi promeruit, efficias.

Pſal. 2.

Hebr. 2. 10.

CONTEMPLATIO III.

Quod Deus eſt ingenitus.

Ante me non eſt formatus Deus, & poſt me non erit. Iſai. 43.10.

I. PVNCTVM. O Pater æterne, & ſancte, id etiam tibi ſoli competit, quòd ingenitus ſis, ſiue innaſcibilis, ſiue à nullo nec generatione, nec ſpiratione, nec aliqua alia ratione procedens. Creaturæ omnes ſunt à te creatione. Spiritus ſanctus eſt à te, & à filio, vt ab vno principio ſpiratione. Filius es à te ſolo generatione, & iccircò vocatur principium à principio. Ipſeque interrogatus quis eſſet, reſpondit: *Principium, qui & loquor vobis.* Tu verò es principium ſimpliciter primum, nec creatione, nec ſpiratione, nec generatione ab alio procedens. Nemo te præceſſit aut duratione, aut natura, qui te produceret. Et ſi præceſſiſſet, non eſſes Deus, ſed ab illo factus, & ipſe potius nomen Dei ſibi vendicaret. Nemo etiam origine, aut ordine prius nominatur quam tu, quia ſic non eſſes Pater, nec prima Trinitatis perſona. Vnde rectiſſimè ingenitus & innaſcibilis nominaris, & per hoc nomen nobis innoteſcis.

Ioan. 8. 25.

2. Hoc autem nomen, ô Pater, quo ingenitus diceris,

ris, magnam quamdam authoritatem & dignitatem inuoluit. Te ſcilicet eſſe fontem omnis exiſtentiæ, & principium primum ac generale omnis entitatis. Tu ingenitus, & omnino primus, ita vt à nullo procedas, & ita vt omnium quæ eſſe habent principium exiſtas. Adoro & laudo te, ô fons bonitatis, & de hac ſumma authoritate tibi gratulor, & ſicut te ſimpliciter primũ, ita & me omnium hominum infimum habere conſtituo.

Aug. 4. de Trin. c. 2. ſiue Dionyſ. 3. de diui.

3. Ex hac authoritate magna, & tibi propria oritur, ô ſumme Deus, vt à Doctoribus tuis, quos tu ipſe docuiſti, origo Deitatis ſeu principium diuinitatis dicaris. Non quidem quia diuinitatem tuam producas: (eſt quippe improducibilis, atque innaſcibilis, & penitus à nullo procedens) ſed quia eam omni modo, quo poteſt communicari, communicas. Diuinitas tua eſt communicabilis per emanationem intellectus, & ſic communicas eam filio: & per proceſſionem voluntatis, & ſic communicas eam Spiritui ſancto. Hęc Deitas tua me totum repleat, & ſuum templum, in quo adoretur, efficiat.

CONTEMPLATIO IV.

Quod Deus eſt à quo omnis paternitas.

Flecto genua mea ad Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ex quo omnis paternitas in cœlis & in terra nominatur. Epheſ. 3. 4.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, Pater ingenite, licet verus & naturalis ſis Pater ſolius vnigeniti filij tui, omnium autem rerum extra te exiſtentium creator, & factor: tamen earumdem creaturarum tuarum Pater vocari dignaris, quia eas pluſquam

parte

Digitized by Google

paterno amore complecteris. Vnde per Iob ais: *Quis eſt pluuiæ Pater? vel quis genuit ſtillas roris? De cuius vtero egreſſa eſt glacies? & gelu de cœlo quis genuit?* Tu igitur omnium creaturarum pater diceris, quoniam eis non ſolum eſſe, ſed & quamdam tui ſimilitudinem impertiris. Immo & mater (nam & vterus ad matrem pertinet) quia eas ceu indulgentiſſima mater foues, & earum ſingularem prouidentiam habes, & earum aſpectu quaſi filiorum tenerrimè delectaris. Et hæ quidem res rationis expertes quæ hoc beneficium à te recipiunt, te tamen minimè agnoſcunt. Sed ego pro eo te ex totis præcordijs laudo, & illud in his rebus tamquã in ſeruis me recepiſſe profiteor. Iob 38.28

2. Præcipuè tamen, ô Pater ſancte, Angelorum & hominum pater appellaris. Tam enim Angelos quam homines ad tuam imaginem condidiſti, & eos capaces tuæ gratiæ & gloriæ feciſti. Eoſque niſi peccatis obicem ponant, non aliter quàm filios chariſſimos diligis, & in eis complaces tibi. Profectò Angelos filios vocas, cùm ais ad Iob: *Vbi eras cum me laudarent aſtra matutina, & iubilarent omnes filij Dei*. Nos autem homines filius tuus ſic orare docuit: *Pater noſter qui es in cœlis.* Laudo & honorifico te, ô Pater æterne, qui cũ ſis Dominus & herus noſter, nos autem mancipia tua viliſſima, Pater noſter dici non refugis. Immò & paternam erga nos prouidentiam habes, & ad hæreditatem filiorum admittis. Fac per immenſam benignitatem tuam, vt filij tui imitatione ac vitæ puritate ſimus, & te propter teipſum, amore ſcilicet filiorum perfectiſſimè diligamus. Iob 38.7 Matt. 6. 9.

3. Adeò autem verè & principaliter, ô Domine Deus meus, tu Pater es, vt omnis paternitas ſiue in cœlis, ſiue in terris ad tui ſimilitudinem nominetur. In cœlis ſuperiores Angeli dicuntur patres inferiorum, non quòd illos generent, ſed quia illis præſunt, & eos

Digitized by Google

de rebus abſconditis & à te reuelatis erudiunt. In terris etiam prælati dicuntur patres, quia ſubditos pio moderamine gubernant. Ac tandem Patres naturaliter ſunt, qui conſueto naturę modo filios gignunt. His omnibus eatenus patris nomen conceditur, quatenus tuum modum generandi aliqua ratione ſaltem à longè imitantur, & quatenus prouidentia & amore ſuos vel filios, vel ſubditos, vel inferiores complectuntur. At verus & principalis pater tu ſolus es, comparatione cuius pater meus, & mater mea dereliquerunt me, & quaſi non nouerunt me. Te ergo ſolum patrem agnoſcam, & vt vnicum præſidium meum omnibus præferam.

CONTEMPLATIO V.

Quod Deus eſt filius.

Hæc dicit filius Dei: Qui habet oculos tamquam flammam ignis. Apoc. 2. 18.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, te etiam confitemur, & adoramus filium Dei. Nunc enim quaſi oculos conuertens ad te conceptum, quem Pater ſe intelligens produxit, cuique ſuam ſubſtantiam ac naturam communicauit, te filium Dei eſſe conſtantiſſimè credo. Es, inquam, filius æterni Patris, non quaſi per artem, vt opus artificis, factus, nec vt creatura, creatione conditus, nec vt viuentia corporalia ex ſeminis effuſione genitus, ſed vt verbum in corde Patris ſui comprehenſione productus. Hæc comprehenſio ac cognitio, qua Pater ſeipſum comprehenſiuè intelligit, & dicit, generatio eſt, quoniam verbi viuentis, & ſibi in natura omnino ſimilis productio. Vnde & tu Domine per illam prolatus, filius es. Filius quidem nõ poſterior Patre, quia ſicut Pater ab æterno eſt, & ab æ-

terno

terno ſe intelligit, ita ab æterno te filium produxit. Filius in nullo Patri diſſimilis, nec inæqualis, quia eamdem cum illo ſapientiam, & bonitatem, & potentiam, & reliquas perfectiones habes, ſicut eamdem numero diuinitatem ab eo abſq; vlla imperfectione recipis.

2. Es, ô Fili Dei, vnicus & vnigenitus Patris tui, qualis nullus alius extitit, nec exiſtere poteſt. Alij patres vnicum tantùm filium generant, ſed expectata naturæ poſſibilitate alios generare poſſent. At impoſſibile eſt quòd in Deo ſit alius filius præter te, quem Pater ſemper generat, cui totam ſuam naturam & perfectionem communicat, in quo generando omnem ſui diuini intellectus efficacitatem collocat. Vnigenitus hominis ita à Patre eſt, vt etiam à matre ſit, & ideo eſt quaſi inter duos parentes diuiſus. Tu verò à ſolo Patre es, ſine matre ab eo gigneris, ab eo abſque vlla imperfectione aut poſſibilitate conciperis. Filius etiam hominis vnigenitus, vt patris hæreditatem accipiat, eius ex hac vita deceſſum expectat: tu ex æternitate ſimul cum Patre abſque vlla diuiſione tota hæreditate perfrueris, & omnes eius diuitias, omnem ſcilicet eius diuinitatem & perfectionem poſſides. Ac tandem vnigenitus in creatis à Patre ſeiungitur, tu verò numquam è ſinu Patris egrederis, nec ab eo cum quo vnus es Deus, ſepararis. *Vnigenitus*, ais, *filius qui eſt in ſinu Patris, ipſe enarrauit.* Vtinam Domine verus ſeruus tuus eſſem, vt pro modulo meo in ſinu Patris admitterer. Nam promiſſio tua eſt: *Vbi ego ſum, illic & miniſter meus erit.* *Ioan. 1. 18.* *Ioan. 12 26.*

3. In ſinu autem Patris manens, ô fili Dei, non ociaris, ſed ſimul cum Patre Spiritum ſanctum, tertiam Trinitatis perſonam ſpiratione producis. Pater videns te Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, videns, inquam, te ſibi omnino ſimilem & æqualem, & totius ſuæ naturæ diuinitatiſque conſortem,

infinito amore diligit te. Viciſſim & tu videns Patrem ſummum & æternum bonum, à quo ſine vlla imperfectione genitus es, diuinam naturam & omnia quæ habes accepiſti, infinito amore diligis illum. Hic amor mutuus, & vnus eſt. Mutuus, quia & diligis Patrem, & à Patre diligeris. Vnus verò quia ſicut Patris & filij non eſt duplex, ſed vna natura, ita non niſi vnus amor, quo vos infinitè diligitis. Sicut autem cognitio Patris fœcunda eſt, & te filium generans, ita hic amor quo diligeris à Patre & diligis Patrem, fœcundus eſt, Spiritum ſanctum ſpirans. Cui æternus Pater & tu filius totã veſtram ſubſtantiam & naturam illa dilectione ſpiratiua, ſeu ſpiratione amatiua communicatis, & ideo in veſtra diuinitate verum Deum diſtinctum quidem perſona à vobis, ſed eumdẽ in natura producitis. Ita credo, ò Domine Deus, ita ſentio, ad iuſtitiam, ita & ore confiteor ad ſalutem; & Spiritum ſanctum, quem Deum à Patre, & à te procedentem credo, ad obtentum gloriæ me accepturum eſſe confido.

CONTEMPLATIO VI.

Quòd Deus eſt verbum.

In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum & Deus erat verbum. Ioan. 1. 1.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, vnigenite Fili Dei, ad te quoque proprijſſime pertinet, quòd ſis & dicaris verbum Dei,: quod nomen tibi dedit Ioannes Apoſtolus à teipſo doctus, ſic ſcribens: *Et Deus erat verbum.* Et alio loco: *Vocabatur nomen eius verbum Dei.* Vox namque, quam exterius ore proferimus, verbum minus principaliter dicitur ex eo quod ſignificat mentis conceptum. Vnde ipſe interior

Ioan. 1. 1
Apoc. 19. 13.

men-

mentis conceptus maxime propriè ac principaliter eſt verbum. Tu autem es conceptus vnicus æterni Patris, quem intra ſeipſum format, quem ſua interna loquutione profert, quo ſeipſum & omnia effabilia dicit. Es igitur verbum Patris, ad cuius ſimilitudinem conceptus noſtræ mentis in nobis verba dicuntur. Hæc verba in nobis accidentia ſunt, res quas mente concipimus repræſentantia, non tamen eamdem naturam rerum repræſentatarum habentia. At tu verbum Dei ſubſtantia es, & ſubſtantia diuina, nam ſi Deus te producens ſeipſum dicit, tibi ſuammet naturam quam dicit communicat. Verba noſtra perpetua non ſunt, quia ſi mens à cogitatione ceſſet, verbum ſtatim euaneſcit. At tu verbum Dei manes in æternum, quod Pater ſemper dicit, à cuius dictione deſiſtere nequit. Nam ſicut eſſentiale eſt illi eſſe, ita neceſſarium eſt illi ſeipſum actualiter intelligendo te dicere, & verbum habere.

2. Es tu Domine verbum ſapientiſſimum: quoniam te vno dicit, & exprimit æternus Pater quidquid intelligit, quidquid ſapit, & comprehendit. Semel loquitur Deus intra ſeipſum, & te verbum ſuum ſolum loquitur. Te autem ſolo exprimit omne quod ipſe eſt, & omni modo quo expreſſibile eſt. Exprimit omne quod habet, & omne quod poteſt; & te vno omnes etiam creaturæ ſecundum quod ſunt poſſibiles expreſſæ ſunt. In te igitur ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei abſconditi. Tu es vera & perfecta ſapientia, quæ *ex ore Altiſſimi prodijſti primogenita ante omnem creaturam.* Eccl. 24. 5. Primogenita, inquam, non quidem quia eodem modo à Patre prodieris. Nam creaturæ à Patre, & à te, & ab Spiritu ſancto vt ab vno creatore in tempore factæ ſunt, tu verò à ſolo Patre ex æternitate genita es. Sed quia ante omnia in Patre ſubſtiteris, numquam in eo incipiens, ſed cum illo ſemper permanens. O igitur verbum ſapiens *doce*

me, non

Digitized by Google

me, non aliud quam *facere voluntatem tuam, quoniam*
Pſal. 142. 10 *Deus meus es tu.*

3. Es denique Domine verbum potens. Omnia enim per te, non ſolum tamquam per cauſſam exemplarem, ſed etiam tamquam per cauſſam effectricem,
Ioan. 1. 3 & per manum tuam facta ſunt. *In te,* & à te *condita ſunt vniuerſa in cœlis & in terra, viſibilia & inuiſibilia, ſiue throni, ſiue dominationes, ſiue principatus, ſiue poteſtates, omnia per te, & in te creata ſunt.* Te *conſtituit* Pa-
Heb. 1: 2 ter *hæredem vniuerſorum, per quem fecit & ſæcula. Quæcumque fecit Pater & tu ſimiliter facis* ab Angelo ſu-
Ioan. 3. 21. premo vſque ad viliſſimum vermiculum, à ſubſtantia vſque ad accidens. *Quando* Pater *præparabat cœ-*
Prou. 8, 27. *los, aderas, quando certa lege & gyro vallabat abyſſos,* & quando reliqua efficiebat, *tu ſemper eras cum eo, cuncta componens.* Ideo vocaris virtus Dei, & dextera ac brachium Dei: vt Scriptura te potentiſſimum eſſe demonſtret. O igitur virtus omnipotens robora infirmitatem meam. O dextera & brachium Altiſſimi, ita diſpone res meas, vt ad tuam gloriam propagandam, & meam ſalutem efficiendam conferant.

CONTEMPLATIO VII.

Quod Deus eſt imago.

Qui eſt imago Dei inuiſibilis, primogenitus omnis creaturæ. Coloſſ. 1. 15.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, ô Fili Dei, ô verbum Patris, tu es imago Dei inuiſibilis, non quidem ex ligno, aut ex argento, aut auro facta, ſed ex ipſamet Patris ſubſtantia atque natura genita. Imago non ſicut figura regis impreſſa in nummo aureo, quæ ſolùm lineamenta externa regis deſignat, ſed ſicut fi-

gura

gura eiuſdem regis in filio, quæ etiam regis naturam manifeſtat. Immo in immenſum perfectior: quoniam filius regis diſtinctam naturam ſingularẽ habet, tu verò eamdem numero naturam Patris retines. Imago etiã Dei inuiſibilis, vt ſicut ipſe oculo corporeo videri nequit, & oculo etiam intellectuali, niſi lumine gloriæ roboretur, videri non poteſt; ita pariter & te nec oculus corporeus videt, neque intellectus ſine eodem gloriæ lumine intuitiuè perſpicit. Ita tandem es imago, vt naturã & omnem perfectionem Patris perfectiſſime referas. Non enim per aliam naturam diſtinctam, ſed per eamdemmet naturam Patris tibi cõmunicatam ipſum repræſentas.

2. Hæc autem ratio imaginis, ô Fili Dei, quæ in te eſt, ſeu quæ tu ipſe es, alijs etiam nominibus ſolet exprimi, vt manifeſtius innoteſcas. Vocaris namque *ſplendor gloriæ, & figura ſubſtantiæ Patris, portanſque omnia verbo virtutis tuæ.* Inſuper *& candor lucis æternæ, & ſpeculum ſine macula, & imago bonitatis illius.* Diceris ſplendor, ô imago ſancta & pura, vt tua æterna proceſſio ſignificetur. Non enim es vt imago ab æterno artifice facta, ſed ab ipſomet Patre, quem refers genita ſiue producta. Vt ſicut ex eo puncto ex quo ſol eſt, radium mittit coæuum, & in claritate æqualem, & inſeparabilem ſibi, ſine mutatione, & ſine labore: ita & tu ex æternitate vt radius increatus Solis increati ab æterno inſeparabiliter & æqualiter abſque vlla mutatione & labore generaris. Diceris figura ſiue character ſubſtantiæ Patris vt te perſonam eſſe diſtinctam à Patre & ſubſiſtentem explicetur. Nam ſicut character eſt aliquid præter primum exemplar, illi tamen ſimile, quod per ſe ſubſiſtit, vt verbi gratia ſigillum expreſſum in cera; ita tu es alius à Patre per te ſubſiſtens & omnem eius ſubſtantiam & pulchritudinem exprimens. Diceris candor lucis æternæ,

Heb. 1.3 *Sap.* 7. 26.

vt te eſſe Patri æqualem indicetur. Nam tanta eſt refulgentia, ſiue ſplendeſcentia lucis, quanta & ipſa lux à qua procedit: & tanta eſt maieſtas & gloria tua, quanta & Patris à qua dimanas. Diceris ſpeculum ſine macula, vt tua immenſa pulchritudo & inoperatio cum Patre deſignetur. Nam ſicut imago ſpeculi nitidiſſimi non ſolùm omnem venuſtatem, ſed & omnes motus ſe aſpicientis repræſentat, ita & tu non ſolùm omnem
Ioan. 5. 9. Patris pulchritudinem habes, verum *& omnia quæ ipſe operatur facis.* Tandem diceris imago bonitatis vt tua ſanctitas innuatur. A Patre enim naturam & ſanctitatem, ac omnem perfectionem recipis.

3. Et quidem, tu imago Dei inuiſibilis, carnem induiſti vt nobis eſſes viſibilis, & vt qui viderent te, viderent & Patrem. Facies quidem hominis apparet in ſpeculo, & in parua pupilla oculi repræſentatur magnitudo cœli. Sic in humanitate à te aſſumpta omnis virtus ac ſanctitas tua repræſentata eſt, vt qui Dei ſolius bonitatem, & miſericordiam, & reliquas virtutes intueri non poteramus, eaſdem in Deo homines cerneremus. Obſecro te Domine, vt qui me ad imaginem tuam creaſti, gratiæ ſimilitudine induas, & hanc nouis augmentis ſemper expolias. Amen.

CONTEMPLATIO VIII.

Quòd Deus eſt Spiritus ſanctus.

Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis. Ioan. 20. 21.

1. PVNCTVM. O Domine Deus, te etiam confitemur Spiritum ſanctum, cùm ſis tres perſonæ, & vnus Deus. Nunc ergo tecum loquar, ô Spiritus ſanctiſſime, quem tertiam perſonam Trinitatis adoro.

Tertiam profectò nec tempore, nec dignitate: nam coæuus es, & æqualis Patri & filio, ſed numeratione; & ordinis proceſſione. Tu non a Patre ſolo, non à filio ſolo, ſed a Patre & filio, vt ab vno principio, & vno ſpiratore procedis. Cùm enim in ſancta Trinitate omnia ſint vnum, vbi non obuiat relationis oppoſitio, & cum Pater & Filius comparatione tui, non ad ſeipſos, ſed ad te ſolùm referantur, ſequitur quod te vt vnum principium producunt. Tibi ſuam diuinam naturam communicant: quare verus Deus es, in nullo minor quàm Pater & Filius. Nam cuius eſt eadem cum Patre & Filio diuinitas, eadem eſſe debet dignitas, atq; maieſtas.

2. Sed quare Domine hoc vocaris nomine? quare Spiritus ſanctus nominaris? Ideo ſanè, quia communis es duabus perſonis, vnde quod ipſis eſt commune ſortiris. Pater eſt Spiritus, & Filius eſt ſpiritus. Pater eſt ſanctus, & Filius eſt ſanctus: ac proinde tu vtriuſque nexus vocaris Spiritus ſanctus. Ideo etiam, quia ſpiritus impulſionem in aliquem denotat: ſanctum verò eſt omne illud quod in Deum ordinatur. At tu Deus meus es quaſi impulſio quædam dilectionis Patris in Filium, & Filij in Patrem, es etiam impulſus in Deum, quoniam Pater eſt Deus, & Filius eſt Deus. Meritò ergo diceris Spiritus ſanctus.

3. O ſanctiſſime Spiritus, tu es ſpiritus Patris, à quo accipis ſuam Deitatem & omnipotentiam. Tu es ſpiritus Filij, à quo accipis eamdem diuinitatem & ſapientiam. Tu es Spiritus vtriuſq; à quo accipis amorem, quo duæ diuinæ perſonæ ſe amant, eodem amore illas redamas. Es ſpiritus omnia creans, omnia conſeruans, omnia viuificans. Spiritus qui non ad menſuram repleuiſti Dominum noſtrum Ieſum Chriſtū. Spiritus adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater. Quo diſtinguuntur filij lucis à filijs tenebrarum,

Ioan. 3. 34.

Rom. 8 26.

rum, qui te habere non poſſunt. Tu adiuuas infirmitatem noſtram & doces omnem veritatem; & erudis vnctione tua ſancta de omnibus. Et poſtulas pro nobis gemitibus inenarrabilibus; & diffundis charitatem in cordibus noſtris. O ſpiritus bone deduc me in terram rectam, & propter nomen tuum ardore charitatis viuifica me.

Ioan. 16. 13. *Rom. 8. 27.* *Pſ. 142. 10.*

CONTEMPLATIO IX.

Quod Deus eſt amor.

Diligamus nos inuicem, quia charitas ex Deo eſt. Ioan. 4. 7

Auguſt. interpretatur de Spiritu ſancto 15. de Trinit. c. 17.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus; Spiritus ſanctiſſime, tu amor es. Amor, inquam, a Patre Filioque mutua ſui ipſorum dilectione productus. Amor æternus, quia ſemper Pater & Filius atque æternaliter ſe amauerunt; & ideo æternaliter te ſpirauerunt. Amor infinitus, quoniam ipſa natura, & perfectio diuina tibi communicata eſt, & te Pater & Filius infinita bona ſua ſibi volunt, & infinitè gaudent, & complacent ſibi. Tuum principium amor eſt producens ſeu ſpirans; quia Deus charitas eſt, tua proceſſio amor eſt; quia dilectio mutua Patris & Filij eſt, & tu es amor hac dilectione ſpiratus; quia illud quod dilectione emanat, non aliud quàm amor eſt. Pater eſt quaſi increatus & ingenitus ſol, Filius quaſi increatus, ſed genitus Solis radius, tu verò quaſi Solis & radij non creatus, nec genitus, ſed ſpiratus ardor amoris. Quod ſi nihil ſuauius, nihil dulcius, nihil amabilius amore, de te quid ſentiemus, niſi quod es ipſa dulcedo atq; ſuauitas, quam ex toto conatu mentis noſtræ debemus ſuſpirare.

2. Hinc tibi prouenit, ô amor ſanctiſſime atque dulciſſime, quòd dicaris vnio, nexus ac vinculum Patris

& Filij. Nā qui ſe mutuò amāt, non alio vinculo, quàm amore nectuntur. Amor eſt quaſi dulcis amantium amplexus, ne ſe adinuicem ſeparentur. Vnde cùm Pater & Filius ſe diligant te Spiritu ſancto non mirum ſi amborum vinculum appelleris. O dulciſſimum vinculum, quod incorruptibile eſt, & Patris ac Filij eamdem immortalitatem habentium, quod nulla diſcordia, nulla mors vmquam diuellet. O arctiſſimum vinculū, & quo arctius, eo ſuauius & delicioſius, quod Patrem & Filium non in vnam tantùm voluntatem, ſed in vnam quoque naturam & deitatem deuincit. O ſanctiſſimum vinculum, vtinam me tibi & Patri & Filio indeſinenter aſtringas, vt à te nec intellectu, nec affectu diuellar, & per immiſſionem veræ puritatis ſanctus efficiar.

3. Et quidem, ô amor ſanctiſſime, cùm ſis charitas increata, initium es omnis charitatis creatæ, & cùm ſis primus amor, etiam es magiſter amoris. Ideo Paulus ait. *Charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis.* Hanc ſcientiam amandi te, qua mundamur, qua perficimur, qua ſanctificamur, tu ſolus doces. Diffunde ergo in corde meo amorem tuum. Ipſe me impleat, ipſe me regat, ipſe me poſſideat. Nihil aliud ſciam, nec cupiam niſi amare te, & quidquid cogitauero, quidquid fecero ex amore, & cum amore præſtare, & in amorem conuertere. Vt te nunc perſeueranter diligens, aliquando tandem teipſum meam gloriam obtineam.

CONTEMPLATIO X.

Quòd Deus eſt donum.

Pecunia tua tecum ſit in perditionem, quia donum Dei exiſtimaſti pecunia poſſideri. Actor. 8. 20.

1. PVNCTVM. O Spiritus ſanctiſſime, & amor ſuauiſſime; eo ipſo ab æterno donum es, omnium quidem donorum præſtantiſſimum. Donũ enim vocatur non tantum quod actu donatur, ſed quod natura ſua aptum ac deputatum eſt dari. Primum autem quod alicui damus, aut dare poſſumus, amor eſt, quia non ei bonum daremus, niſi ipſi bonum vellemus. Cũ ergo tu, ô ſancte Spiritus, amor ſis Patris, & Filij, eo ipſo primum ac præcipuum es donum, quòd ex æternitate à Patre Filioque procedis, & ſemper deputatus fuiſti vt nobis donareris. Nec ſolum Pater & filius te donant, ſed & tuipſe nobis te donas, cum eamdem cum ipſis habeas operationem & voluntatem. Sponſus donum eſt ſponſæ, & ipſe ſponte & libenter ſe donat. Sic tu Eccleſiæ, & animabus ſanctis te donas & eas teipſo ſummo bono multiplicas.

2. Sed intelligam ego, ô Domine, ſaltem ex parte quantum donum ſis. Quod enim Pater & Filius largiuntur, & quod tu ipſe largiris, & amicis datur, & ad fœlicitatem comparandam datur, non poteſt eſſe paruum donum. Es donum, quòd in anima, vt in templo habitas, & eam per donum gratiæ gratum facientis, tibi & Patri & Filio gratam, & hæredem regni efficis. Es ignis qui omnia peccata & vitia abſumis, & per infuſionem charitatis facis corda noſtra flammãtia. Es fons aquæ viuæ qui manas in nobis doctrinã veritatis. Es dator munerũ à quo accipimus donũ ſapiẽtię & intelle-

tellectus, donum conſilij & fortitudinis, donum ſcientiæ & pietatis, & replemur dono timoris. Es oleum lætitiæ, quo ad verum & perpetuum gaudium iungimur. Es Doctor loquens per os Prophetarũ, quo docemur, ventus ſecundus & proſper quo nauigamus, & ſine te numquam in aliquod bonum, quod proficiat ad ſalutem, appellimus. Breuiter tu es primum donum & author omnium donorum à quo omnia bona habemus, & ſine quo nihil accipimus.

3. Præcipuè autem in hac vita, ô ſuauiſſime Spiritus, nobis donaris, vt vera nos & ſolida conſolatione conſoleris. Ideo Filius à quo procedis de te dixit: *Ego rogabo Patrem* (certè vt homo, nam vt Deus non rogat, ſed donat) *& alium paraclitum dabit vobis, vt maneat vobiſcum in æternum*, id eſt, quamdiu Eccleſia in terris militauerit. Ipſe Chriſtus etiam conſolator eſt, qui nos conſolabatur, qui nos docebat, qui nos protegebat. Eo autem in cœlos abeunte, tu vt paraclitus nobiſcum manſiſti vt noſtram deſolationem ableges, vt eius abſentiam lenias, vt nos doceas, atque defendas. O igitur pater pauperum, *ô* dator munerum, *ô* lumen cordium, veni ad me. O donum ſuperans omne donum reple me, & inflamma tui amore cor meum, vt te ſolum quæram & vniuerſa humana deſpiciam. Amen. *Ioan. 14. 16.*

DE BENEFICIIS DIVINIS.

DECAS X.

EX diuinis perfectionibus, quas ſupra tetigimus, facilè eſſet puncta colligere ad diuina beneficia meditanda. Quia tamen aliqua occurrunt, quæ non ſunt in ſuperioribus tacta, & ne animam

cupientem beneficia à Domino ſibi exhibita meditari, labore quærendi grauemus, viſum eſt ſeorſum de beneficijs agere. Quæ licet alio loco ad maiorem numerum retulerimus, hic tamen pro ratione decadum ad denarium cõtrahemus. 1. Ergo beneficium eſt prædeſtinationis. 2. Creationis. 3. Conſeruationis. 4. Redemptionis. 5. Vocationis ad fidem. 6. Vocationis ad religionem. 7. Iuſtificationis. 8. Perſeuerantiæ. 9. Gloriæ. 10. Multiplicis doni ſpecialis, quod quiſque experietur ſe accipere.

CONTEMPLATIO I.

De beneficio prædeſtinationis.

Elegit nos in Chriſto ante mundi conſtitutionem vt eſſemus ſancti & immaculati, &c. Epheſ. 1. 4.

1. PVNCTVM. O ſancta Trinitas, ô Pater, ô Fili, ô Spiritus ſancte, ô Domine Deus meus, quàm immenſas gratiarum actiones tibi debeo propter infinita beneficia, quæ ex ineffabili largitate tua hactenus recepi, & modò recipio, & vſque ad finem vitæ, & per totam æternitatem accepturus ſum. Certè facilius eſſet aquæ guttas & arenam maris, quàm omnia hæc beneficia numerare. At quæ ſigillatim enumerare non poſſumus, ſaltem ſub quadam generalitate ad memoriam reducamus. Ac primum occurrit quòd tu Domine Deus meus ab æterno cognouiſti me, & in pectore tuo ſanctiſſimo mihi locum dediſti, nec meam vilitatẽ exhorruiſti. Vniuerſa quidem tum poſſibilia, tum aliquando futura ex æternitate contemplatus es, & ſicut nullum eſt principium maieſtatis tuæ, ita nullum eſt initium huius cognitionis tuæ. At beneficium meũ eſt, quod me, ad tot bona, quæ poſtea referam, donãda, vidiſti.

diſti. Et qui dicis ad filium naturalem: *In ſplendoribus Sanctorum ex vtero ante luciferum genui te*; dicis ad me filium adoptatum (vt de tua bonitate confido) ex æternitate noui te. *Ecce manibus potentiæ meæ deſcripſi te, & muri tui*, id eſt, protectio, qua te defendo, *coram oculis meis ſemper*. O ſi huic beneficio reſponderem Domine, & ſemper te oculis mentis aſpicerem. *Pſ. 109. 3.* *Iſai. 49. 16.*

2. Reſpexiſti me, ô Deus meus, in illa æternitate tua, & non ſicut eas creaturas, quæ numquam futuræ ſunt, quas aut non diligis, cum nullum eis bonum velis, aut ſi diligis amore quodam neceſſario diligis, quatenus earum poſſibilitate tibi complaces. At me amore ſpontaneo & libero complexus es, volens efficaciter in tempore me creare, & plurima bona tum naturalia, tum ſupernaturalia mihi tribuere. Quare in corde meo vox tua inſonat dulcior ſuper mel & fauum; charitate perpetua dilexi te. Sed qua charitate me dilexiſti? Certè eadem, ex parte tui, qua temetipſum diligis. Nec enim in te ſunt duo amores, quibus diligas te, & tua, ſed eodē amore diligis te, & tua. Ex parte verò effectuum quos amore tuo ponis in me, ſatis magno & pretioſo amore me diligis, quia maximis & pretioſis donis cumulas me. Amor amore perſoluitur, gratias ergo referam, quia me amas, & pro hoc amore, quantum poſſim diligam te.

3. Ignoro Domine, dum in hac mortalitate dego, an me efficaciter ad tuam gloriam elegeris. Nam ſicut nullus abſque ſpeciali reuelatione tua nouit, *an odio, an amore dignus ſit*, ita nec agnoſcit, an in æternum diligendus ſit. At tu præcipis, vt ſpem habeam, quòd ſum ex electis tuis, & quòd ſum conſequuturus gloriam, de tua infinita bonitate confidam. Repoſita igitur eſt hæc ſpes mea in ſinu meo: quam confirmat aliqualis timor peccandi, & aliquale deſiderium tibi placendi. Cogito itaque quòd hoc ita eſt, & ad iſtud ſummum bonum aſ- *Eccl. 9. 1.*

 ſequen-

ſequendum omni conatu aſpirare decerno. Sed quàm magnum, quam excellens eſt hoc beneficiorum beneficium. Vidiſti in æternitate tua, ô Deus meus, omnes filios Adam coram te peccato originali ſordentes, & æternæ damnationi propter illud peccatum adiudicatos. Horum autem pæne infinitis reiectis (quia infinitus eſt ſtultorum numerus) efficaciter ſine vllis eorum meritis elegiſti, in quos tuæ miſericordiæ diuitias effunderes, & per merita vnigeniti Filij tui Ieſu Chriſti Domini noſtri, ad gloriæ ſublimitatem eueheres. Iſtorum electorum (permitte obſecro vt ſic loquar, ne me reijcias, ne me contemnas propter peccata mea, ſed propter crucem, & mortem Filij ſuſcipias) vnus ſum ego. Elegiſti me antequam mundus fieret, apud te vt eſſem vas miſericordiæ, vas præparatum in honorem, vt in æternum te hæreditatem meam poſſiderem, & in tuum gaudium ingrederer. Deſignaſti ſedem, quam in cœlis eſſem occupaturus, gradum gloriæ, quę eſſem accepturus: præparaſti ſtolam immortalitatis, & exultationis, qua eſſem pulcher & decorus apud te appariturus. Si hæc ſpecto, ſi ad tantum bonum me venturũ perſuadeo, ô quàm ſtultus ſum, quàm magna pœna dignus, ſi non omnia huius mundi bona pedibus protero & ſi non nudè & purè ac feruenter diligo.

ccl. 1.

4. Si me ſic elegiſti, ô ſuperdulciſſime Deus meus, etiam prædeſtinaſti me. Id eſt, ſuppoſita illa efficaci electione mea à te ſine meritis meis prędiſis & per merita Domini mei Ieſu Chriſti facta vniuerſa media diſpoſuiſti, quibus aliquando tandem fœlicitatem aſſequerer. Hæc autem ſunt illa tria præcipua, vocatio, iuſtificatio, magnificatio, de quibus Paulus: *Quos autem prædeſtinauit, hos & iuſtificauit; quos autem iuſtificauit, illos & glorificauit.* Inſuper media ſunt ſtatus, miniſterium, ſalus, ægritudo, euẽtꝰ omnes proſperi & aduerſi, opera bona, immo & permiſſio peccatorũ. Hæc nãq; permit-

Rom. 8.

tis in electis tuis, vt humiliores ſint, & feruentiores reſurgant, vt à peſſimo vitio ſuperbiæ immunes euadant. Quare ait Paulus nihil excludẽs: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* Sciam Domine per miſericordiã tuã hoc ſummũ beneficium ponderare, pro eo immenſas gratias referre, & per bona opera, & vitę puritatem meam electionem certiorem facere. Rom. 8. 28.

CONTEMPLATIO II.

De beneficio creationis.

Manus tuæ fecerunt me, & plaſmauerunt me totum in circuitu. Iob 10. 8.

1. PVNCTVM. In eodem tempore, & in eadem huius orbis ætate, ô Deus ſuperamandiſſime, quo ſtatueras creare me, in eadẽ me cõdidiſti, neque in abyſſo nihileitatis me reliquiſti, ſed ad bonum meum recordatus es mei. Feciſti me non lapidẽ, non plantam, non belluam, ſed hominẽ tui capacem; vt te poſſiderẽ, & te in æternũ perfruerer: vt in perpetuum domũ cœleſtem inhabitarẽ ad tuã menſam gloriæ ſederem, & veſtem immortalitatis induerem. Feciſti me vt in hac vita omnibus rebus ſenſibilibus dominarer, vt illis ad meum arbitrium iuxta menſuram neceſſitatis vſque ad conſumptionem earum, & occiſionem animaliũ vterer, atque paulo minor Angelis eſſem.

2. Non eſt tamen æquum, ô conditor meus, vt tam generaliter per hoc beneficium pertranſeã, quo alia ingenumera continentur. *Manus* ergo *tuæ* potentiæ & bonitatis *plaſmauerunt* ex vili materia corpus meum in vtero matris meæ. Illud autem non vtcumque, ſed vt opus tibi gratiſſimũ expoliuiſti, & *ſicut lac* in humoribus *mulſiſti, & ſicut caſeũ in* partibꝰ ſolidis *coagulaſti. Pelle &*

carnibus veſtiſti me, oſſibus & neruis compegiſti me. Omnia membra integra & ſolida perfeciſti, organis & ſenſibus & potentijs inſtruxiſti, figura recta, quæ me patriæ cœleſtis admoneret, & pulchritudine & vi ad motum & ad vſum rerum exornaſti. Ita demum fabricatus es illud vt eſſet dignum habitaculum ac domicilium animæ rationalis. Quælibet ergo pars mei corporis, quodlibet membrum, aut organum, quiuis ſenſus aut artus nouum & ſpeciale beneficium eſt, pro quo debeo ſigillatim gratias agere, & ipſum, ô Domine, in tuum obſequium conſecrare.

3. Eædem etiam manus tuæ, ô factor meus, multo aliter quàm corpus, fecerunt animam meam. Corpus enim meum ex præexiſtente materia à te factũ eſt, & nõ ſine parẽtibus meis concurrẽtibus & efficientibus generatũ. Animã verò tu ſolus ſine conſortio aliorum ex nihilo creaſti, eam ſpiritũ immortalẽ tui capacem condidiſti, & imagine tua inſigniuiſti, & ad gratiã tuã habendam, & virtutes aſſequendas, & beatitudinem obtinendam præparaſti.

4. Eodem tandem momento, quo anima à te creata eſt, ô Domine, corpori meo immerſa eſt, ac manibus tuis factus ſum homo ex animo corporeque compoſitus, ad vitam æternam legis tuę obſeruatione quę-
Pſal. 118. 73. rendam fabricatus. *Manus tuæ fecerunt me, & plaſmauerunt me: da* igitur *mihi intellectum, & diſcam man-*
1. Cor. 9. *data tua. Quis plantat vineam, & de fructu eius non edit?* Vinea autem tua ô Domine Sabaoth, anima mea eſt; ſint, quæſo, tales fructus eius, vt ad tuam menſam deſtinentur. Si imago ab ſculptore facta intellectũ haberet, ad ipſum pro ſua perfectione recurreret. Imago tua ſum nondum meam perfectionem aſſequuta. Ad te igitur deſiderijs & affectibus vadam, & inſtanter poſtulabo, quod tu cœpiſti, tu ipſe perficias.

CON-

CONTEMPLATIO III.

De beneficio conſeruationis.

Quomodo poſſet aliquid permanere niſi tu voluiſſes? aut quod à te vocatum non eſſet conſeruaretur. Sap. 11. 26.

1. PVNCTVM. Creaſti me, ô Deus & factor meus, nō tamen ſtatim reliquiſti, ſicut artifex diſcedit ab opere à ſe facto, quia ſic ſtatim in nihilum reciderem, ſed perpetuò conſeruas me, & per totam æternitatem cuſtodies. Moriar quidem, & viam vniuerſæ carnis ingrediar; at tunc nō deſeres me, ſed corpus meum quaſi pretioſum depoſitum ſeruabis in terra, vt illud commutes in melius, & animam meam cuſtodies in faſciculo viuentium, donec ad corpus (te faciente) reuertatur. Poſt reſurrectionem verò generalem omniū ſemper me apud te tenebis. Beneficium hoc perpetuum eſt. Portas me, & portabis ſemper virtutis tuæ verbo, & quaſi onus à te ſuſtentatur vel potius vt infans, qui præ teneritudine ſe ſuſtentare non valet, numquam ex brachijs tuæ miſericordiæ & dilectionis dimittis. Magnum etiam, & inæſtimabile beneficium eſt, quoniam vniuerſa alia bona à tua largitate in me effuſa conſeruationem ſupponunt: & quia toties deſeri, & in nihilum redigi merui, quoties in tuam ſanctam legem deliqui. Qui abſque interruptione à te ſeruor, à te cuſtodior, abſque interruptione te præſentem aſpiciam, teque diligam. *Heb.* 1. 3

2. Hoc conſeruationis beneficio omnia illa continentur, ſine quibus nequaquam ſubſiſterem, vt ſunt innumerabilium periculorum ac diſcriminum depulſiones, quibus benigniſſimè liberaſti me. Nam primò in vtero matris me nouem menſibus aluiſti, illaque omnia ſubmouiſti, quibus potui ab ipſis parentibus ſuf-

focari & perimi, & ſine baptiſmo decedens in æternũ perire. Deinde in ipſo partu matris & egreſſu meò ad habitandam hanc domum orbis, quam mei gratia antea paraueras (in quo quanti infantes periclitantur, & aliquo membro, aut ſenſu orbati, vel certè non tã homines quam monſtra naſcuntur) me à periculis eripuiſti, & omnibus ſenſibus & membris inſtructum, ac decenti diſpoſitione ornatum eduxiſti. In decurſu aũt vitæ quot ægritudines, quot pericula ſubmerſionis in mari, & fluminibus, quot diſcrimina ignis, & terræ motuum, & aëris peſtilentis, & quot infortunia, & caſus infeſtos euaſi? Tot certè, quot alij homines ſuſtinent, quibus natura & imbecillitate cõmunico. Eorũ ergo immaturæ mortes, infamiæ, captiuitates, morbi, bonorum amiſſiones, & ſi quæ aliæ in malis numerantur, beneficia mea ſunt, quia eorũdem obnoxius ſum. Incũbit ergo mihi, Domine, tibi gratias referre pro periculis multis mihi notis, à quib. hucuſq; liberaſti me, & pro innumerabilib. alijs mihi prorſus ignotis, quib⁹ hactenus eripuiſti, & vſque ad finem vitæ eripies me.

3. Ad conſeruationem etiam pertinent, ô Deus magnificentiſſime, vniuerſa illa, quibus in eſſe & vita cuſtodior. Feciſti mecũ quod rex potẽtiſſimus cum filio vnigenito facere diſponeret. Nam huic orbem condidiſti magnum certè, pulchrum, & opibus immenſis inſtructum, in quo vt in domo principe & filio regis digna cõmorarer. Nec huius doni aliquid mihi deperit, ex eo quod nõ mihi ſoli, ſed omnib. hominibus in cõmune datum eſt, immo ex ipſo maius & auguſtius apparet. Nam tam mihi ſeruit, quam ſi ipſum ſolus poſſiderem: quin, & hoc modo melius iucundiuſque poſſideo. An non plurima ſunt in mundo, quibus ſolus vti non poſſem? Ita ſanè. Quomodo enim metalla ſolus effoderem, terram colerem, inſtrumenta ad innumeras artes haberem, & maria nauigatione tranarem. An nõ

ani-

Digitized by Google

animal ſum ſociabile, de quo dictum eſt: *Nõ eſt bonum, hominem eſſe ſolum*? Et quidem qui ſolitudine cõtriſtor, & ſocietate delector. Non ergo minus mihi beneficiũ eſt mundus, quia ſimul cum alijs eum ad habitationẽ accipio, ſed multo maius, quia ex aliorum conſortio ipſius rebus plenius & abundantius fruor.

4. In hoc autem vno dono, ô largiſſime Deus, quis comprehendere valeat quę mihi à te donata ſunt? Profectò nullus, ſed ad gratitudinem aliqua enumerabo. Dediſti mihi cœlum vt tectum, vel vt tentorium, quo tegerer: ſolem, lunam, & ſtellas, vt inſtrumenta vitæ, quibus illuminarer, fouerer, & viuificarer: terram, & alia elementa, vt partes ampliſſimas huius domus, in qua vſque ad tranſmigrationem ad ſedes æternas habitarem: aurum, & argentum, & alia metalla, & mixta perfecta & imperfecta, vt opes quas poſſiderem: arbores, & plantas, & tot virgultorum genera bene conſita, vt hortos, & pomaria, in quibus animi remiſſionem acciperem: & animalia, & piſces & aues, vt famulos qui mihi ſeruirent: homines, vt fratres quorum miniſterio iuuarer & ſocietate iucundarer. Hæc qui non beneficia reputat ad ſuam conſeruationem neceſſaria, inſipiens eſt: qui non gratitudine, vt poteſt, ſoluit, ingratiſſimus eſt.

5. Silentio tamen non prætéribo, ò dulciſſime Deus, quinque rerum genera, quibus tuum amorem erga me teſtatum facis. Quædam ſunt ad ſuſtentationem, & hæc tot ſunt numero, vt non poſſint ab aliquo numerari, & tam ſuauia, & ſalubria, vt non queant verbis exprimi. In his ſunt olera, poma, carnes, piſces, aues, & cibi plurimi ex his compoſiti, & mille condimentis præparati, vt corpora noſtra ſe reficiant, & medicamẽta vt ægritudines pellant aut ſe in incolumitate cuſtodiant. Quędã ſunt ad ornatũ, & honeſtatẽ, & iniurias frigoris & caloris propulſandas, & ad carnis imbecillitatem

fulcien-

fulciendam. Huic negotio ſeruiunt lintea ex lino byſſóque compacta; veſtes ex lana & ſerico, immo & ex argento & auro in tenuiſſima fila deductis, & ex molliſſimis ac pulcherrimis pellibus animalium, quæ viros primores amiciunt: animalia quæ iumenta nuncupantur, vt equi & muli, & currus, & rhedæ, quæ nos & noſtra in longum ſpatium vehunt. Quædam ſunt ad oblectationem, vt colores & pulchritudines rerum, voces & harmoniæ & concentus ſuauiſſimi tibiarum: odorum & ſaporum ſuauitates, & alia innumera, quæ ſenſus noſtros demulcent. Quædam ſunt ad eruditionem, vt *formica populus infirmus, qui præparat in meſſe cibum ſibi. lepuſculus plebs inualida, qui collocat in petra cubile ſuum:* locuſta incitamentum concordiæ, quæ ſine *rege ordinatim egreditur vniuerſa per turmas ſuas: Stellio* feruoris inſigne, qui *manibus nititur, & ſic moratur in ædibus regis.* Quędam tandem ad benignam correptionem, & ad iniectionem caſti timoris, vt ſunt muſcæ, culices, & alia animalcula, quæ me puniunt, & ex alia parte leones, & aliæ feræ, & tonitrua, fulgura, & fulmina, terræmotus ac tempeſtates quæ me deterrent. In his omnibus, ô amantiſſime Deus, te Patrem agnoſco; quid enim aliud à benigniſſimo Patre ad filij conſeruationem & educationem exigi poteſt, quàm vt abundè ad neceſſitatem, vtilitatem, & oblectationem in omnibus illi prouideat, & de rebus ad virtutem pertinentibus illum documentis & promiſſis & minis admoneat.

Prou. 30

6. Totus denique mundus, ô Domine, in perpetuo motu eſt, vt me conſeruet, & ad meum obſequium laboret. Propter hoc cœlum mouetur, elementa commutantur, ex illis compoſita generantur, & corrumpuntur. Propter hoc terra iugiter culturæ ſubijcitur, & pluuia ex nubibus cadente rigatur, frigore & gelu cõprimitur, & calore ac æſtu diſſoluitur. Propter hoc ho-

mines

mines multis curis artium exercendarum diſtinētur, vt omnia ad vitam neceſſaria & vtilia mihi ſuppeditēt, & nihil quod ad hunc finem optare poſſem mihi deficiat. Pro tot beneficijs hoc vno contentis, non ſolùm affectu cordis, ſed etiam recto vſu iſtorum & fidelitate in tuis mandatis obſeruandis gratias agam.

CONTEMPLTAIO IV.

De beneficio redemptionis.

Sic Deus dilexit mundum, vt filium ſuum vnigenitum daret, vt omnis qui credit in eum non pereat, ſed habeat vitam æternam. Ioan. 3.16.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus, Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, laudo, benedico, & adoro te, quia genus noſtrum humanum peccatis irretitum, diabolo ſubiectum, à poſſeſſione regni cœleſtis eiectum, & pœnis gehennæ æternis adiudicatum voluiſti ſponte, & abſque vllo emolumento, ex ſola immenſa bonitate tua, à tam miſera captiuitate redimere, & per vnigenitum filium tuum ad vitę innocentiam, ad veram libertatem, ad euaſionem pœnarũ, & ad eius cœleſtis regni requiẽ reuocare. Ad hãc redẽptionem abundè & ex rigore iuſtitiæ præſtaudam miſiſti verbum tuum in mundum, vt carnem humanã induens verus homo & frater noſter fieret, & vt ad genus noſtrum pertinens debita noſtra infinita perſolueret. Impoſſibile erat nobis, tibi pro offenſis admiſſis ſatisfacere: quoniam offenſa ex vilitate perſonæ offendentis, & ex dignitate perſonæ offenſæ & iniuria affectæ, grauitatem malitiæ deſumit. Vnde cùm nos in legem tuam rebelles ſimus ſupra modum viliſſimi, & planè nihil: tu autem ſis Deus infinitæ maieſtatis & gloriæ, non magis certè omnium noſtrum mortes

& pœ-

& pœnæ, quàm mors vilis vermiculi, ad tibi ſatisfaciẽdum ſufficerent. Venit ergo Filius tuus, & homo factus eſt, & ſua merita & paſſiones pro nobis tibi obtulit, vt hæc a perſona infinitæ & æqualis tecum dignitatis prodeuntia, non ſolum pro delictis noſtris ad æqualitatem ſatisfacerent, verùm & ſuperabundanter noſtra flagitia delerent. *Nam vbi abundauit delictum, ſuperabundauit gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti*; quæ nobis ſalutem & gloriam afferret.

Rom. 5. 20.

2. Redemptor itaque noſter, ô Pater ſanctiſſime, non alius quàm Deus eſt. Vnigenitus nempe filius tuus. Et hoc opus redemptionis noſtræ ab eo factum præſtantiſſimum eſt, & inæſtimabilia per illud bona recipimus. In creatione homo factus eſt ad imaginem Dei; in redemptione Deus factus eſt ad imaginem hominis; In illa dedit nobis bona ſua, in hac ſuſcepit pro nobis mala noſtra. In illa eduxit hominem de terra, & poſuit in paradiſo terreſtri, in hac extraxit de gehenna, & in patria cœleſti collocauit. In illa dedit homini ſua, in hac autem non tantùm dat ſua, ſed ſe. Poſt creationem, ô Deus, indui in carne mea maledictionem imbecillitatis & pronitatis ad malum ſicut veſtimentum, & intrauit ſicut aqua & in interiora affectuum meorum, & ſicut oleum in oſſibus virium ſpiritus mei. In redemptione autem copioſa gratiæ benedictio corpus meum texit, affectus compoſuit, & in ipſam mentem penetrauit. Suſcepi Filium tuum in redemptorem, *qui factus eſt mihi ſapientia*, ignorantiam meam erudiens, *iuſtitia* pro me ſatisfaciens, *ſanctificatio* omnem virtutem tribuens & augens, & *redemptio* à ſeruitute diaboli & à peccatis eripiens. Hæc autem non voluntate ſola, ſicut quando mundum creauit, ſed multiplici paſſione, & labore, & morte perfecit. Venit ille paſſibilis, vt patiens pro nobis moleſta & dura nos à pœnis commeritis liberaret, ve-

1. Cor. 1. 30.

nit pauper, & humilis, vt viam in cœlum ſatis tranquillàm, paupertatem, & humilitatem oſtenderet.

3. Gratias tibi ago, Domine, quia per hanc redemptionem ab omnibus malis ſumus erepti. A peccatis, quæ filius tuus ſuo pretioſo ſanguine expiauit. A ſeruitute diaboli, quam nos liberando diſiecit. Ab igne æterno, pro quo ius ad gloriam impertiuit. Si naſcimur peccato originali ſordentes per Chriſtum mundamur, & ampliorem gratiam, quam in ſtatu innocentiæ recipimus. Si rebellionem paſſionum ſentimus, per gratiam Chriſti, eam ad maius meritum ſuperamus. Si morimur, per Chriſtum ad ampliorem gloriam reſurgimus, & miſerias huius vitæ in exercitationem virtutum vertimus. Per ipſum, ô Pater, facti ſumus filij tui, hæredes regni, participes gratiæ & amicitiæ tuæ, ſi peccauerimus per pœnitentiam capaces remedij. Habemus panem cœleſtem, corpus eius, quod manducemus, potum viuificum ſanguinem eius, quem bibamus, ſacrificium infiniti valoris, quod offeramus, cuius virtute apud te, quidquid petierimus, impetremus. Nouerim ego Domine te diligere tantorum bonorum datorem, & redemptus redemptionem non perdere.

Amen.

* * *

CON-

CONTEMPLATIO V.

De beneficio vocationis ad fidem.

Obſecro vos, vt dignè ambuletis, vocatione, qua vocati eſtis. Epheſ.4.1.

1. PVNCTVM. O Domine Deus meus colendiſſime, & amantiſſime, redemtio tua ſi non me ad Eccleſiam & fidem vocaſſes, generi humano vtilis quidem eſſet, mihi verò nihil omnino profuiſſet. Quia ergo voluiſti (vt de tua bonitate confido) quod redemtio & mors vnigeniti tui efficaciter mihi prodeſſet, ideo me ad Eccleſiam tuam, & veram fidem & religionem vocare dignatus es. Multa autem habet hoc beneficium, ſicut & reliqua propter quæ tibi grates referre debeo. Nam potui ego ſicut & innumerabiles alij qui hodie viuunt, in terris infidelium, & à parentibus Turcis aut Mauris, Ethnicis, aut Iudæis, aut hæreticis natus eſſe. Non tamen ita factum eſt, ſed dono tuo in ditione Chriſtianorum, & in medio Eccleſiæ tuæ natus ſum, & ſimul cum hac luce gratiæ vitam in lauacro regenerationis, & cum ratione doctrinam fidei, & in ipſa infantia notitiam legis tuæ, & amorem virtutis, quibus me parentes mei imbuerunt, ſuſcepi. Vnde non tam ad fidem vocatus ſum (nimirum ſicut illi qui adulti conuertuntur) quàm in ipſa fide natus, (ſiquidem octo diebus poſt natiuitatem ablutus ſum) & mammilla regum enutritus.

2. Serui, ô Pater dulciſſime, naſcuntur in villis, & in domibus alienis, filius verò in domo paterna & ab vxore legitima. In hoc autem mecum te ceu Patrem habuiſti, & me vt filium dilectum honoraſti, quod in domo tua natus ſum & ab ſponſa tua, gratia cœleſti in

Baptiſmo renatus. Natus ſum, inquam, in domo tua, in Eccleſia ſancta, de cuius magnitudine dictum eſt: *O Iſrael quam magna eſt domus Dei, & ingens locus poſſeſſionis eius.* De cuius pulchritudine alibi dicitur: *Sapientia ædificauit ſibi domum, excidit columnas ſeptem.* In ea domo, quam tu Domine ad gloriam tuam & habitationem tuorum extruxiſti, in qua remedia efficaciſſima ad deſtructionem peccati, & adeptionem omnis virtutis, poſuiſti: in qua tuos opibus ampliſſimis, fide vera, lege pura, religionis cultu ſancto, medicina ſacramentorum efficaciſſima, virtutum exercitatione, promiſſione futuræ vitæ certiſſima; & ſacræ Scripturæ doctrina cumulaſti. Huius aulæ tuæ extra quam, proculdubio, non eſt ſalus, factus ſum habitator ab infantia mea. Nullamque aliam domum niſi Patris mei cœleſtis noui, nullam aliam legē niſi Domini & Dei mei ſuſcepi, nullam aliam doctrinam præter doctrinam veritatis, niſi fortè ad irriſionem & confutationem audiui.

Baruch 3.24. Pro. 9.1

3. Sed quomodo, ô ſuauiſſime Pater, gratia ſponſa tua me ſtatim filium agnouit? Ita ſanè. Quod poſt pauciſſimos dies (vt dixi) ab eo qui in hunc mundum effuſus ſum, me in ſacramento Baptiſmi concepit, & tibi peperit. In pueritia ſacramento Confirmationis ad tuendam fidem & propulſandas tentationes inſtruxit. Ab ipſa tenera ætate frequentiſſimè ſacramento pœnitentiæ mundare cœpit. Cibo ſalutari Euchariſtiæ infinities aluit. Arma extremæ vnctionis ad pugnandū in hora mortis præparauit. Ordine me inſigniuit, & miniſtros, qui me erudirent, extulit. Et ſacramento coniugij me ſine crimine parentum meorum naſci voluit. Hæc ſit, Domine, ſemper mater mea, quæ ſemper in gremio ſuo habeat, & ad ſedes gloriæ perducat.

CONTEMPLATIO VI.

De beneficio iuſtificationis.

Iuſtificati gratis per gratiam ipſius, per redemptionem quæ eſt in Chriſto Ieſu. Rom. 3. 24.

1. PVNCTVM. Hic, amantiſſime Deus meus, priuſquam pro ſuſcepto beneficio gratias agam, pro magnitudine miſeriæ & calamitatis meæ inconſolabiliter defleam. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte mortem animæ meæ. Mortuus quidem quoad animã natus ſum, peccato ſcilicet originali poſſeſſus. Tu verò Domine miſertus mei, ſanguine vnigeniti filij tui me mundaſti in lauacro Eccleſiæ tuæ, & ad gratiæ vitam adduxiſti. Sed heu poſtquam vſum rationis attigi, quaſi tam amabilis vitæ pertæſus, eam meis criminibus abieci, mortem aduocaui, gratiæ candidam ſtolam diſcidi. Quis me poſſet ab hac morte liberare, & vitæ reſtituere, niſi tu Domine? de quo dilectus filius dixit:
Ioan. 6. 44. *Nemo poteſt venire ad me, niſi Pater qui miſit me, traxerit eum.* Lazarum quatriduanum mortuum ſola tua diuina potentia ſuſcitauit, & me per graue peccatum vita gratiæ orbatum, ſola eadem potentia ac miſericordia tua, per merita & ſanguinem Domini mei Ieſu Chriſti, ad vitam reduxit.

2. Poſtquam cecidi, & meipſum ſtultiſſimè perdidi, ô benigniſſime Deus, non deſpexiſti me, ſed accinxiſti te vt iterum me ad vitam reuocares, & animam meam à te creatam, & à filio tuo redemtam è cœno iniquitatis erigeres. Hoc autem quia non ſemel factum eſt (eiulans dico, & rubore ſuffuſus) multis modis in me completum aſpicio. Nunc enim terroribus me cohi-

buiſti, nunc promiſſis & donis me traxiſti, nunc propoſita fœditate peccati, & virtutis pulchritudine, & filiorum tuorum dignitate me ad gratiam inuitaſti. O quoties ſepiuiſti vias meas tribulationum ſpinis, vt ſemitas peccati non inuenirem. O quoties in funiculis Adam, & in vinculis charitatis impuliſti, vt ad te redirem. O quoties præmatura amicorum morte, metu iudicij & gehennæ, ac tormento malæ conſcientiæ meæ ad caulas gregis tui ſum benigniſſimè reuocatus? Hæc feciſti, ac ſi ex cõuerſione mea aliquod tibi emolumentum accreſceret.

3. His, ò verè Pater, me vocabas, his me & tuba doctrinæ tuæ in Eccleſia propoſitæ, & exemplis aliorum, & mille alijs modis ad conuerſionem parabas. Sed hæc quomodo facta eſt? Ex mera gratia tua tetigiſti cor meum ſancta illuſtratione tua, cùm in meis peccatis & ſtultitijs iacerem. Excitaſti me ſomno iniquitatis oppreſſum, vt miſeriam ſtatus illius, ac periculum æternæ damnationis aduerterem. Adiuuiſti me vt fide te Dominum meum, & æterna conſpicerem, vt ſpem de tua infinita miſericordia conciperem, vt timore caſto pœnas æternas extimeſcerem. Deinde contritione ac dolore attriuiſti cor meum, charitate emolliuiſti, gratia viuificaſti. Per obedientiam ad ſacerdotem peccata mea confeſſurus acceſſi, per humilitatem detexi, ex compunctione coram illo lacrymis fleui, ex deſiderio tibi ſeruiendi ad peccata nunquam redire propoſui, ex zelo iuſtitiæ pœnam mihi impoſitam, vt aliquos fructus pœnitentiæ facerem, acceptaui. Hæc omnia feci ex dono gratiæ tuæ ſequens te, ſed tu per Chriſtum filium tuum (nam per eius merita hæc mihi ſunt data) primò ac principaliter miſertus puſillitatis meæ, feciſti in me, & ad iuſtitiam reuocaſti. Pro hac immenſa largitate tua gratias tibi refero, & miſerationes tuas erga me in æternum cantabo.

CONTEMPLATIO VII.

De beneficio ſtatus religioſi.

Cùm placuit ei, qui me ſegregauit ex vtero matris meæ, & vocauit per gratiam ſuam, vt reuelaret filium ſuum in me, vt euangelizarem illum in gentibus: continuò non acquieui carni & ſanguini. Gal. 1. 15.

1. PVNCTVM, ô Pater dulciſſime, ô amator benigniſſime, in hoc beneficio ſtatus mei commemorando, vellem certè non loqui, ſed amore tui ardere, non vtcumq; gratias agere, ſed cœleſtia ſimul & terreſtria ad grates pro me referendas excitare. Eram quidem in ſæculo vt vnus ex multis, qui nunc cadunt, nūc verò reſurgunt; qni claudicant in duas partes, & nunc Baal, nunc verò te Dominum ſequuntur. Vocabas me, & vile mancipium, vt eſſet filius, ex nimio amore ad tuam gratiam reducebas. Ego verò iterum fugiebam à te, pro ſiliquis rerum mundi epulas ſpiritus deſpiciebam, & ſemel ac iterum à te lotus in cœno peccatorum & iniquitatum volutabar. Cùm autem ſæpe in hoc luctuoſo ludo delectarer, & nunc per vocationem & gratiam tuam ad te redirem, nunc verò per culpam & inuerecundiā meam à te fugerem, placuit tibi, ô verè Pater, ſegregare me ex vtero vanitatis meæ, in quo eram occluſus, vel potiùs ex tumulo iniquitatum mearum, in quo eram ſepultus, vt iam à te non diſcederem, ſed tecum fideliter permanerem. Intonuiſti ergo de cœlo, Domine, & altiſſimè dediſti vocem tuam: vocem, inquam, illam grandem, efficacem, atque potentem, qua euulſiſti me de deſerto ſæculi, & ad paradiſū tranſtuliſti me. Audiui vocem illam de qua ſanctus Zithariſta
Pſ. 28. 7. cantauit: *Vox Domini concutientis deſertum, & commo-*

uebit

uebit Dominus deſertum Cades. Ego deſertum eram; vel ab omni virtute & bonitate deſertus: ſed deſertum Cades (quod interpretatur ſanctitas:) nam me ad ſtatum perfectionis & ſanctitatis vocare diſpoſueras. Vox ergo tua, & inſpiratio tua, me timore concuſſit, & melioris vitæ deſiderio commouit: & ita commouit, vt efficaciter omnia relinquerem, & ad te ex toto corde conuerterer.

2. Cæterum, quanam ratione, ô ſuauiſſime Domine, exponam virtutem huius vocis tuæ, & maxima bona quæ mihi ex illa prouenerunt? Succurrit mihi ſomniũ Mardochæi quo hanc tuam miſericordiam, & meam fœlicitatem declarem. Nec ineptè ſomno exponitur ea gloria ſtatus mei, quę ab inexpertis inſtar ſomnij reputatur, cum tamen à me, qui experior, non ſomnium aut vanitas, ſed mera veritas attrectetur. Paruus fons, dixit ille, creuit in fluuium, & in lucem ſolemque conuerſus eſt, & in aquas plurimas redundauit. Principio quidnam fuit hoc maximum beneficium vocationis meæ? Paruus fons. Quidnã minus, quidnam ſubtilius illa prima cogitatione quam mihi puerulo in cor inieciſti, vt te in ſtatu perfectionis ſequerer, & à domo paterna, & à conſortio mundanorum egrederer. Mardochæus recordatus eſt ſui ſomnij, quod viderat, ego autem huius primæ illuſtrationis tuæ, quando ſcilicet eam habui, & quo fine aſſenſum præbui, omnino recordari non potui. Forſitan pium aliquem librum euoluebam, aut concionem audiebam, aut aliquem virum pium de bonis rebus loquentem auſcultabam. Fortè mortis timore, aut præmij ſpe, aut virtutis deſiderio ſum tactus, aut (quod vanum eſſet) concupiſcẽtia ſcientiæ & nominis celebrioris illectus Paulus ait: *Et cum eſſem aſtutus, dolo vos cepi.* Quid ſi tu, ô Deus meus, cùm ſis ſapientiſſimus, ſancto dolo me cepiſti, & ſcientiarum deſiderio (in quibus hanc religionem 2. Cor. 12. 10.

meam in hac ætate eminere certum eſt) quaſque ego poſtquam dulcedinem tuam aliquantulum expertus ſum, comparatione virtutis pro nihilo duxi, ad ſtatum religioſum animaſti. Hæc ergo prima inſpiratio tua, non aliter quam fons paruus, parua fuit.

3. Sed fons iſte paruus beneficio tuo, ô Domine Deus, creuit in fluuium: granum hoc ſinapis, quod minimũ eſt omnium ſeminum, factum eſt arbor, in cuius vmbra quieui. Lapis iſte ſine manibus induſtriæ meæ abſciſſus è monte miſericordiæ tuæ ſtatuam vanitatis cõtriuit, & cõuerſus in montẽ magnũ vniuerſam terram mei cordis oppleuit. Denique inſpiratio hæc tua, quæ principio tam exilis videbatur, inſtar fluminis inũdãtis omnia deſideria terrena diripuit, & quaſi in mare demerſit; cùm flumen vi & multitudine aquarum extra alueum ſuum effundit ſe latiſſimè, non tantùm ſegetes & hortos aluit, verùm homines & iumenta ſubmergit; & domos & ædificia diſiicit atque prouoluit. Si hæc ſancta cogitatio à te immiſſa, viribus aucta parentes, fratres, cognatos, & amicos, quos habui, opes, honores, dignitates, delicias, quas fortè habere potui, aut ſtultè me habiturum putaui, potenter obruit, & à me ſeparauit, meque deſiderijs rerum mundanarum nudum, & quaſi è naufragio in littus eiectum ad pedes prælati religioſæ huius familiæ proiecit. Hic vidi impletum in me illud ſancti Dauidis: *Flumen Dei repletũ*
Pſal. 64. 10. *eſt aquis, paraſti cibum illorum, quoniam ita eſt præparatio eius.* Flumen hoc tuum, & vehemens inſpiratio tua me quoque rapuit (vt dixi) rapuit à mundo, diabolo, & carne, & me prælati pedibus aduolutum religioſum habitum poſtulare fecit. Ille (vt moris eſt) difficultates prætendere, vitæ aſperitatem & humilitatem opponere: ego è contra omnes illas ſuperare verbis, & propoſito cœpi. Poteſne (dicebat ille) parentes & cognatos, & omnia huius ſæculi oblectame[illegible] relinquere? Ego ve-

ò di-

rò dicebam: Poſſum. Potes corpuſculum aſpectu tenerum ieiunijs, vigilijs, & multis aſperitatibus domare? Poſſum. Potes perpetuæ obedientiæ colla ſubmittere, & ſi viſum nobis fuerit, in exteras nationes abire, & ad Indos properare? Poſſum. Et poteris non ſolùm tuæ ſaluti & conuerſioni conſulere, verùm & ſaluti, & perfectioni proximorum impensè vacare? Poſſum. Quod fuit hoc, Domine? An non præparare cibum afflictionum corporis, & contemtus ſæculi, & virtutum animę, quo nunc vtcumq; ſuſtentor?

4. Paruus ille fons tuus, ô ſuauiſſime Deus, in diſceſſu à ſæculo, & aduentu ad religioſum ſtatum, creuit in fluuium, at poſt ingreſſum meum, in lucem ſolemq; conuerſus eſt. Primò in lucem. Nam inueni me in quodam ſtatu lucis, & claritatis, in quo opera tenebrarum abijcio, & arma lucis, virtutes in duo, & ſicut in die & in media luce honeſtè ambulo. Eram profectò aliquando tenebra, nunc aũt dono tuo, lux in Domino. Nunc ab ipſa ſtatus ſanctitate vt filius lucis ambulare cõpellor in omni bonitate, & iuſtitia, & veritate, probans quid ſit beneplacitũ tibi. In bonitate quidẽ, quoniã religio non niſi bona virtutis amplectitur. In iuſtitia, quia in ea nemini iniuria verbo, aut opere irrogatur. In veritate, quia omnẽ ſimulationẽ & hypocriſim odio ꝓſequitur. Probat quid ſit beneplacitũ tibi, quoniã propter hoc cũctas actiones examinat, vt tuã volũtatẽ ad exequutionẽ exquirat. In ſęculo erã in tenebris & in vmbra mortis, vbi & cæcus timebã, quæ timenda nõ eſſent, nuditatẽ, corporis afflictationẽ, & ignominiam; minimè verò timebã quæ valde timenda eſſent, peccata, & occaſiones peccatorũ, quorũ illa bibebã vt aquam, has lętabundus quæritabam. At in hoc fœlici ſtatu lux orta eſt mihi, in quo iſta verã mala quæ pertimeſcenda ſunt timeo, illa aũt quę pro tuo amore ſuſcipienda ſunt, ſi non gratanter, quia adhuc imperfectus

Rom. 13. 12.

Epheſ. 5. 6.

ſum, at non admodum triſti vultu ſuſcipio. Fons conuerſus eſt in ſtatu lucis, in quo res mundi, & bona cœleſtia video vt ſunt, & iſta diligere, illas contemnere doceor. In quo, ſi volo, viuo puriùs, cado rariùs, ſurgo velociùs, incedo cautiùs, quieſco ſecuriùs, irroror crebriùs, purgor citiùs, moriar confidẽtiùs, & remunerabor copioſiùs. Viuo puriùs, ô Domine, quia vtcumque caſtitatem mentis & corporis ſeruo. Cado rarius, quia ab occaſionib. ſequeſtratus facilius peccata vito. Surgo velocius, quia prelatorum correctionibus, & fratrũ exemplis ac orationibus ſubleuor. Incedo cautius, quia in regula vt in nauicularia ſyrtes & pericula video. Quieſco ſecurius, quia curas mundi & rerũ terrenarum abijcio. Irroror crebrius, quia in oratione & exercitationibus ſpiritualib. nonnullam ſaltem conſolationẽ experior. Purgor citius, quia non ſemel quottidie ad conſcientiæ examen & ad opera ſatisfactionis vocor. Moriar confidentius, quia pro his bonis tuis in me collatis ampliora bona expecto. Et remunerabor copioſius, quia ſi perſeuerauero, & meæ vocationi reſpondero, tribus Iſrael iudicaturus ſedebo.

5. Sed & ille fons paruus in ſolem etiam conuerſus eſt, in eum ſcilicet ſtatum, ô Domine Deus, in quo ſecundum aliquam mediocritatem bonorum deſideriorum ex dono gratiæ tuæ permaneo vt ſol, & ipſum non deſerens nõ ſum vt ſtultus qui vt luna mutatur. In quo mille incitamentis ad fulgendum vt ſol in hoc regno Patris mei, & ad illuminandum verbis & exemplis inuitor. In quo cura mihi imitandi ſolem iuſtitiæ Chriſtum, quaſi ſingulis horis indicitur, & ipſe ſtatus ſtabilitate & puritate, & Eccleſiæ vtilitate ipſum ſolem imitatur. In quo vt in ſole video lucem ſcientiæ, & ardorem charitatis, quæ ſi non habeo, mea culpa eſt: nam ex efficacitate fontis illius, & gratiæ tuæ me vocantis, & adiuuantis, in lucem ſolemque conuertor.

6. Tandem exiguus ille fons in aquas plurimas redundauit. Nam ad illum ſtatum me vocaſti, ô bone Domine, in quo ſecundùm contemptibilem exiguitatem meam alijs prodeſſe cupio. Et ſi aliquo modo licet, aut decet in domo tua, quod in rebus publicis huius mundi frequens eſt, labores parentum & fratrum meorum, qui in aquas plurimas redundarunt, mihi arrogo. O quam ſanctiſſimis vitæ exemplis illi Eccleſiam illuſtrarunt! O quanta centena millia peccatorum doctrina ad bonam frugem adduxerunt! O quàm innumerabiles Idololatras ad fidem conuerterunt! O quàm multas hæreticorum acies confutarunt, & hæc eadem nunc præſtare non deſinunt! Si hæc quia familiæ meæ ſunt quodammodo mea ſunt, certè fons ille vocationis meæ in aquas plurimas redundauit, & participem me multorum bonorum fecit. Pro quibus millies & decies millies te laudo, & ſemper me tanti æſtimatorem eſſe profiteor.

CONTEMPLATIO VIII.

De beneficijs peculiaribus.

Et ſi parua ſunt iſta, adÿciã tibi multo maiora. 2. Reg. 12. 8.

1. PVNCTVM. Iſta beneficia ſtatu vitæ religioſæ contenta, ô ſupercolendiſſime Deus, parua non ſunt, nec ingratitudine, aut obliuione delenda. Sed adiecisti alia certa quadam ratione maiora, quibus vocationis gratia inchoatur, atque perficitur. Hæc autem ad tria genera reduci poſſunt, ſcilicet ad beneficia naturæ, vel fortunæ, vel gratiæ. Naturæ ſunt, ſi à pijs & te timentibus parẽtibus natus ſum, ſi bonam animam, & docile ingenium ſortitus, ſi ad bona ſtudia & exercitia propenſus, ſi non in peſſimis moribus educatus,

pro-

ſi bonos ſocios adeptus, ſi ab optimis præceptoribus inſtitutus, ſi à vitæ diſcriminibus, vel ex graui morbo, vel ex alijs ſucceſſibus liberatus. Naturalia iſta bona videntur, quibus tamen non parum gratiæ ac ſpecialis prouidentiæ tuæ admixtum eſt, me ad maiora vocantis, meamque ſalutem benigniſſime diſponentis.

2. Bona fortunæ ſunt, ſi neceſſaria ad victum & veſtitum, & ad medicamina corporis, & ad alia ſimilia, numquam defuerunt. Si in ea menſura adminiſtrata ſunt, quæ abundè ſufficerent, & ex defectu alicuius quietem mentis non ſubtraherent, & tamen corpus ob nimiam abundantiam non laſciuiret. Si res meæ ita à te Domine, diſpoſitæ ſunt, vt inter homines non infimæ notæ vitam agerem, vt non vilibus actionibus occuparer, ſed his quibus ab ipſa pueritia ad vitam ſpiritualem, & ad altiora tuæ Eccleſiæ miniſteria diſponerer. In his etiam bonis, tametſi fortunæ dicantur, non quia fortuitò accidant, ſed vt à prioribus ſecernantur, multum eſt gratiæ, dum omnia ad bonum animæ ordinas.

3. Bona tamen gratiæ à tua bonitate mihi elargita, ô dulciſſime Deus, enumerare quis poterit? Horum nonnulla ſunt hæc. Si in ipſo exordio vitæ me ad tuum obſequium vocaſti, ſi dum aliquo tempore à te aberraui, patienter diſſimulaſti, ſi peccata mea condonaſti, ſi eorum non ſolum amorem, verum & memoriam in corde meo deleuiſti. Si nonnihil fortè in aliqua virtute profeci, ſi deſiderium orationis, & ſanctæ tuæ familiaritatis imbibi, ſi in eius ſtudiũ incubui, ſi optimos adiutores ad viam ſpiritus peragendam, & ſanctæ virtutũ exẽpla, & libros ſpirituales, quorũ lectione inſtruerer, affatim habui. Si aut ipſo ſtatu iubente, aut tua inſpiratione ſuadente frequenter ad ſacramẽta confeſſionis & communionis acceſſi, ſi occaſiones corpus doman-

di, &

di, & meipſũ cohibendi, & virtutes exercendi non prę-teriui. Si fidei meæ aliqua Eccleſiæ tuæ munera credi-diſti, in quibus animas ad te adducerem, & ſimul cum alijs æternam ſalutem lucrarer. Si in his bonum euen-tum tribuiſti meos errores ex imperitia & imprudẽn-tia manantes emendaſti. Si tandem corporis valetudo ad hæc omnia præſtãda adiuuit, vel inualetudo & mor-bus talis fuit qui animam humilians & deprimens ho-neſtos tamen labores non impediuit. Hęc vel alia ſimi-lia ſinguli in nobis animaduertimus, quibus amore & gratitudine reſpondere oportet, ne cæci & agreſtes & planè ingratiſſimi reputemur.

CONTEMPLATIO IX.

De beneficio perſeuerantiæ.

Tenuiſti manum dexteram meam, & in voluntate tua de-duxiſti me & cum gloria ſuſcepiſti me. Pſal. 72. 24.

I. PVNCTVM. Pari greſſu, ô benigniſſime Deus meus, creatio in eſſe naturæ & regeneratio in eſſe gratiæ currunt, vt ſicut conſeruatio rei creatę crea-tionem ſequitur, ſine qua creatura ſtatim in nihilum rediret, ita perſeuerantia in gratia, aut conſeruatio gra-tiæ iuſtificationem ſequitur, ſine qua homo iuſtifica-tus ſibi relictus ad iniquitatem repedaret. Si ergo poſt-quam me ad tuam gratiam & obſequium adduxiſti, in eo perſeuero, ingens beneficium tuum eſt, ſine quo in meas priſtinas miſerias & cæcitates reciderẽ. Vt fœlix iumẽtũ factus ſum apud te, qui domini mei pręſepe co-gnoſco & ego ſemper tecũ. Quare? Quia gratia tua *te-nuiſti dexteram meam*, ne iterum in peccata caderem. Quia *voluntate tua* pręeunte per viam mandatorũ tuo-rum *deduxiſti me*. Quia ſpe *gloriæ* tuæ ſubſequente *ſuſce-piſti me. Niſi tu ædificaueris domum* iuſtitię in me, *in vanũ*

Pſal. 72. 24.

Iſaiæ 1

Pſ. 12 I.

labo-

laborauerunt qui ædificant eam. Et ſi poſt ædificatam domum iuſtitiæ, tu *non cuſtodieris ciuitatem* animæ meæ, *fruſtra vigilant qui cuſtodiunt eam*. Vtrumque tuum eſt, & gratiã ad iuſtitiam infundere, & eamdem conſeruare, ac donum perſeuerantiæ tribuere. Ac proinde ſi hactenus in tuo obſequio perſeuero, & ſi vſque ad finem vitę perſeuerauero, à te Domine vt ingens beneficium acceptum refero.

2. Hæc autem ſtabilitas & perſeuerantia, ô Pater amantiſſime, quanta bona comprehendit? Omnia certè illa, quibus in virtute ſuſtentor. Non poſſum cogitare aliquod bonum ex me, quaſi ex me, ſed omnis ſufficientia ex te eſt. Quòd ſi primam cogitationem boni ſine gratia tua habere non valeo, multo minus deſiderium boni, aut ipſum opus bonum ex meipſo habere poſſum. Dona igitur tua ſunt, quorum refectione me in virtute conſeruas, omnes cogitationes bonæ & ſanctæ, omnia deſideria bona, & vniuerſa opera bona, quæ quotidię & per totam vitam accipio. Si bonam inſpirationem ſentio, gratiæ tuæ eſt. Si tentationem aliquam ſupero, ſi iudicium & voluntatem, & affectus & ſenſus cohibeo, ſi corpus in ſeruitutem redigo, gratiæ tuæ eſt. Si ab iniquitatibus eripior, gratiæ tuæ eſt. Nullum peccatum facit homo quod non poſſit facere alius homo. Ergo omnia peccata cunctorum hominum quodammodo beneficia tua ſunt, quia miſeratione tua his fœdatus non ſum. Auertiſti, ô Domine Deus meus aduerſarium meum, ne tentaret me. Si oportuit vt tentaret, moderatus es tentationem iuxta vires mihi datas ne opprimeret me. Poſitus eram aliquãdo in medijs occaſionibus peccãdi, & cinctus flãmis Babyloniæ, & miſiſti gratiam tuam quaſi ventum roris flãtem, & illæſum eripuiſti me. Quamobrem cã-
Pſ. 117. 13. tare libet, *Impulſus euerſus ſum vt caderem, & Dominus ſuſcepit me. Fortitudo mea & laus mea Dominus factus eſt*

mihi

mihi in ſalutem. Si dicebam: Motus eſt pes meus, & iam dilabor, & propinquus ſum, ad catum, tu audiebas vocem meam, *& miſericordia tua adiuuabat me.* Pſal. 93. 18.

3. Denique huius beneficij magnitudinem exaggerat, ô dulciſſime Deus, benignitas tua, qua patienter me ſuſtines. O quoties merui à te derelinqui, & tua gratia priuari, immo & ab hoc ſtatu vitæ ſpiritualis deijci. Vel ob ſuperbiam meam, qua bona mihi arrogaui, vel laudes humanas concupiui, vel ob inobedientiam meam, qua contemptis ſeniorũ documentis meipſum regere volui: vel ob ingratitudinem meam qua dona tua quaſi iure hæreditario debita, ſine gratiarum actione recepi: vel ocioſitatem & deſidiam meam, qua talenta tua in ſudario pigritiæ ligaui: vel demum ob temeritatem meam, qua pericula diſtractionum, & inutilium familiaritatum non timui; ſed inuerecundus in illa me conieci. Et tamen tu miſericors Domine & patiens benigna quadam diſſimulatione vtens me amantèr admonuiſti, & blandè corripuiſti, nec paſſus es me à cœpto bono excidere, & à tua amicitia ſeparari. Laudent te omnes creaturę tuę, & de cætero ita ab his vitijs & cauſſis dereictionis fugiam, vt in perpetuum tecum viuam. Amen.

CONTEMPLATIO X.

De beneficio glorificationis.

Gaudete, & exultate, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cœlis. Matth. 5. 12.

1. PVNCTVM. His omnibus beneficijs, & alijs innumeris, ô amabiliſſime Deus meus, ad poſtremum beneficium gloriæ præparor, quod nondum quidem accipio, ſed de tua immenſa bonitate me illud acceptu-

rum

rum expecto. Quam magna verò ſit illa gloria, ad quam me creaſti, quam copioſa illa merces, quam te mihi daturum prædeſtinaſti, quis aut lingua exponere, aut mente cogitare ſufficiat? Certè nullus. *Oculus* enim *non vidit Deus abſque te quæ præparâſti expectantibus te.* Hæc eſt ciuitas illa ſancta *habens claritatem Dei*; cuius fundamenta lapidibus pretioſis ornantur, cuius muri altiſſimi & latiſſimi ex lapide Iaſpide fabricantur, cuius portæ duodecim ex duodecim margaritis conficiuntur. Cuius platea aurum mundum ſimile vitro mundo; cuius templum Deus, cuius lumen Agnus, cuius incola nec minima imperfectione contaminatus eſt. Hoc eſt conuiuiũ pinguiũ, conuiuiũ vindemiæ, conuiuium medullatorum, vindemiæ defecatæ, a quo mors & luctus eijcietur in ſempiternum. Hæc eſt cœna magna ad quam ſoli electi & Deo gratiſſimi admittũtur. Hæ nuptiæ agni, cui animę ſanctæ copulantur, ad quarum conuiuium ſolùm fœlicitatem adepti vocati ſunt. Hæc eſt aggregatio omnium bonorum, cui omnia bona huius mundi comparata nullius momenti reputantur. Eſt tandem vera vita (nam in qua nunc ſumus potius mors dicẽda eſt, quam vita) quæ creditur ſempiternè beata, & beatè ſempiterna, vbi eſt certa ſecuritas, & ſecura tranquillitas, & tranquilla iucunditas, & fœlix æternitas, & æterna fœlicitas. Vbi eſt amor perfectus, timor nullus, dies æternus, alacer motus, & vnus omnium Spiritus de contemplatione tui, ô Deus, ac de ſua tecum permanſione ſecurus. Vbi ipſa ciuitas quę eſt Angelorum ſanctorum & hominum congregatio beata meritis fulgentibus micat, & æterna ſalus exuberat, veritas regnat: vbi nec fallit quiſque, nec fallitur: vnde nullus eijcitur beatus. quo nullus miſer admittitur.

Iſaiæ 64 4.
Apoc. 21 11.
Iſaiæ 35. 6.
Luc. 14. 16.
Apoc. 19 9.

2. Aliqua tamen, ô miſericordiſſime Deus ſigillatim conſideremus, ex quorum excellentia gloriæ

nobis præparatæ maieſtatem eliciamus. Ac primò occurrit locus vbi nos beare & tecum ipſo ſociare conſtituis. Is locus eſt cœlum empyreum, quod aliquando tandem ſumus pedibus calcaturi, cœlum, inquam, empyreum omnia corpora continens, & ſuper omnes cœlos collocatum, cuius fundamenta ſunt in montis ſanctis: magnitudine immenſum, in cuius comparatione globus terræ eſt inſtar puncti, & ſtellæ aliquæ pluribus partibus maiores terræ, ſatis noſcuntur exiguæ. Pulchritudine eximium: nam ſi hic exilij locus tanta pulchritudine fulget, domus iſta tua non ad ſupplicium peccatorum, ſed ad gloriam Sanctorum præparata quanto decore & pulchritudine ornata erit. Non ſunt ibi terræ motus, non tonitrua, non fulgura, & fulmina quæ nos exterreant: non pluuiæ & turbines, & æſtus, & frigora quæ nos affligant: non peſtes, & non ægritudines, non fames, & ſitis, & rerum penuria, nec triſtitiarum occaſiones, quæ nos diſcrucient. Ibi nullus perit amicus, quo nullus admittitur inimicus, nullus moritur, quia nullus oritur: nullus infirmatur, quia incorrupta ſalute lætatur. Non ibi dormiemus, quia nō laborabimus. Nulla cuiuslibet rei neceſſaria erit refectio, vbi nulla eſt defectio. Deniq; in illo loco, ô Domine, conſeruaſti omne bonum, & procul ab illo abieciſti omne malum. *Ex August. lib. 1.*

3. Deinde occurrit, ô ſuperdulciſſime Deus, Sanctorū beata ſocietas. Omnes illius ciuitatis habitatores ſunt nobiliſſimi, quia filij tui: omnes ſapientiſſimi, quia cognitores tui: omnes ditiſſimi, quia poſſeſſores tui. Omnes ſe mutuò cognoſcent, & mentium arcana perſpicient. Et ita patebunt ſingulorum ſingulis mentes, ſicut corporalib. oculis ſubiacēt facies corporales: quia humanorū pectorū tāta ibi erit, & tā perfecta mūdicia, vt habeāt vnde mūdatori ſuo gratias agāt, non vnde offenſi aliquibus peccatorum ſordibus erubeſcant. *Ex Proſpero 1. de vita contem c. 4.*

beſcant. Omnes erunt in ſumma pace & tranquillitate concordes: quia cùm Deo ſint perfectè vniti & colligati, nihil omnino niſi quod ille vult concupiſcere poſſunt. Vniuerſi intimo amore & perfecto ſe adinuicem diligunt, & non minus ſinguli de bono aliorum quam de proprio gaudēt, vnde infinitum eſt cuiuſlibet illorum gaudium, quod ex tot tantiſque occaſionibus ſumit augmentum. Sunt illi innumerabiles. Nam & Ioannes *vidit turbam magnã, quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis, ſtantes ante thronum* tuum, *& in conſpectu agni* tui, *amicti ſtolis albis, & palmæ in manibus eorum.* Nec tam numeroſa multitudo aliquam confuſionem patit, ſed omnes ſunt à te ordinatiſſima diſpoſitione diſtincti. Ibi ſuum proprium locum habent Patriarchæ, ſuum Prophetæ, ſuas proprias ſedes Apoſtoli, Martyres, Pontifices, Doctores, Confeſſores, & Virgines. Ibi Angeli tribus hierarchijs, & nouem ordinibus diſpoſiti conſpiciuntur. His autem omnibus in regia ſede Virgo virginum vt Regina præſidet: & homo ille verus filius tuus Chriſtus Ieſus vt ſupremus imperitat, & optime vniuerſa gubernat. Nec tamen quia tam nobiles & magni ſunt ciues, ab eorum conſortio ego puſillus excludar: Quia *in domo tuâ manſiones multæ ſunt.* Et *paruus & magnus ibi ſunt, & ſeruus liber à Domino ſuo.* Paruulus cum magnis admittar & nunc ſeruus peccati ibi ab omni peccato liber exiſtam.

Apoc. 7. 9.

Ioan. 14. 2.

Iob 3. 19.

4. In hoc loco, & in hac ſocietate tolerabile eſſet, Domine Deus meus, aliquam incommoditatem, aliquam penuriam pati: at nihil omnino aduerſi eſt quod ſuſtineamus, quia quidquid ibi inuenitur tale eſt vt eius poſſeſſione lætemur. Ibi ergo in tali ſede collocatus & inter Angelorum & Sanctorum agmina conſtitutus videbo te facie ad faciem Deum meum & ſummum bonum meum, & poſſidebo te vnicum theſaurũ

meum

meum, & iam nihil aliud deſiderabo, quia ſatiabor cùm apparuerit gloria tua. Tunc ſitim mei intellectus tui inſpectione, & in te omnium ſcientiarum & rerum ad me pertinentium cognitione ſatiabis. Tunc capacitatem infinitam meæ voluntatis tui amore & fruitione replebis. Tunc dicet memoria mea : Perijt fuga à me, quia eam tecum perfectè colligatam tenebis. Ibi dolus aduerſarij mei in ſuam deſperationem vertetur ; quia reuera ero ſicut tu Deus meus, quia ero ſimilis tui, ſciens bonum & malum. Optimè enim cognoſcam bona quæ poſſideo, & mala quibus penitùs careo. Ibi impetus lucis & voluptatis lætificabit me, & aggregatio omnis ſuauitatis, & abundantia vniuerſorum bonorum abſorbebit me. Et quia te fontem & mare & pelagus boni habebo, nihil penitùs concupiſcam.

5. Nec ſolam animam meam, ô Deus amator largiſſime, verùm & corpus meum, immenſa gloria circumdabis. Illud rupto mortalitatis ſacco immortalitate veſties, & claritate, impaſſibilitate, agilitate, & ſubtilitate exornabis. Fulgebit profectò ſicut ſol in regno Patris mei, & non ſolùm cor meum, ſed & caro mea exultabit in Deum viuum. Ero ſicut Angelus Dei, & foribus clauſis in quæq; adyta penetrabo. Senſus omnes ſuam propriam voluptaté accipient. Nam viſus corporum beatorum pulchritudinem videbit, auditus concentum ſuauiſſimum audiet, odoratus, guſtus, & tactus, te faciente, aliquid quod ipſos nimis oblectet percipient. Senſibus internis & affectibus cordis, nihil quod perturbet, aut inquietet, vnquam occurret.

6. In eo tandem regno tuo, ô amantiſſime Pater, illa quatuordecim bona poſſidebimus, quæ quidam ex tuis in vnum collegit. Erit enim in nobis pulchritudo ſine deformitate, agilitas ſine tarditate, fortitudo ſine imbecillitate, libertas ſine ſeruitute, ſanctitas ſine infirmitate, voluptas ſine dolore, longæuitas ſine breui-

tate, ſapientia ſine ignorantia, amicitia ſine ſimultate; concordia ſine diſcordia, honor ſine ignominia, poteſtas ſine impotentia, ſecuritas ſine timore, gaudium ſine triſtitia. Hæc omnia ſupradicta poſſidebo, & quia nunquam ſim amiſſurus, certus ero, & tecum in æternum regnabo. Regnabis enim Domine cum Sanctis tuis in æternum, & vltrà: & in regno tuo, quod eſt regnum omnium ſæculorum, tecum fœlix permanebo.

Pſal. 145 10.

PERORATIO.

Iob 26. 14.

HÆc, ô Deus ſanctiſſime, *ex parte dicta ſunt, viarum tuarum, & cùm vix paruam ſtillam tuorum ſermonum audierimus*, ſi eam non capimus, ſi non intelligimus, ſi tantillum intelligentes obſtupeſcimus, *quis poterit tonitruum tuæ magnitudinis intueri?* Sed vt ea quę de te cogitauimus, & ad laudem & gloriam tuam, & vtilitatem ſeruorum tuorum ſcribimus, ad pauciora verba reuocemus; tu es Domine, quod ad vniuerſum ſpectat, finis; quod ad electionem, ſalus; quod ad te, quiſnam præter te nouit? Tu es voluntas omnipotens, virtus beneuolentiſſima, lumen æternum, incommutabilis ratio, ſumma beatitudo. Tu es creans mentes ad te participandum, viuificans ad ſentiendum, efficiens ad appetendum, dilatans ad capiendum, iuſtificans ad promerendum, accendens ad zelum, fœcundans ad fructum, dirigens ad æquitatem, formans ad beneuolentiam, moderans ad ſapientiam, roborans ad virtutem, viſitans ad conſolationem, illuminans ad cognitionem, perpetuans ad immortalitatem, implens ad fœlicitatem, circumdans ad ſecuritatem. Tu es Deus ſummus, optimus, omnipotens, miſericordiſſimus, iuſtiſſimus, ſecretiſſimus, præſentiſſimus, pulcherrimus, & fortiſſimus. Tu es ſtabilis, incomprehenſibilis, inuiſibilis, omnia videns, immutabilis omnia mutans, immortalis, illocalis, interminus, incir-

Ex Bern. 5. de conſid. c. 11.

Ex Auguſt. 2. medit. c. 26.

cum.

cumſcriptus, nuſquam finitus, inæſtimabilis, ineffabilis, inſcrutabilis. Tu es immotus omnia mouens, inueſtigabilis, indicibilis, metuendus atque terribilis, honorandus atque timendus, venerandus atque reuerendus: nunquam nouus, nunquam vetus, innouas omnia, & in vetuſtatem perducens ſuperbos, & neſciunt. Tu es ſemper agens, ſemper quietus, colligens & non egens, omnia portans ſine onere, omnia implens ſine incluſione, omnia creans, protegens, nutriens, & perficiens. Quæris cùm nihil tibi deſit; amas, nec æſtuas: zelas, & ſecurus es; pœnitet te, & non doles: iraſceris, & tranquillus es: opera mutas, ſed non conſilium. Recipis quod non inuenis, & nũquam amiſiſti, nunquam inops, & gaudes lucris, nunquam auarus, & vſuras exigis, ſupererogatur tibi, vt debeas, & quis habet quidquam non tuum? Reddis debita nulli debens, donas debita nihil perdens. Tu es ſolus qui viuificas omnia, qui creaſti omnia; qui vbique es, & vbique totus; qui ſentiri potes, & videri non potes, qui nuſquam dees, & tamen ab iniquorum cogitationibus longè es. Qui nec ibi dees vbi longè es, quia vbi non es per gratiam, ades per vindictam. Qui omnia tangis, nec tamen omnia tangis æqualiter. Quædam enim tangis vt ſint, non tamen vt viuant: quædam verò tangis vt ſint & viuant, non tamen vt ſentiant: quædam verò tangis, vt ſint, viuant, & ſentiant, non tamen vt diſcernant: quædam verò tangis, vt ſint, viuant, ſentiant, & diſcernant: & cùm tibimetipſi nunquã diſſimilis ſis, diſſimiliter tamen tangis diſſimilia; qui vbique ſemper præſens es, & inueniri vix potes: quẽ ſtantem ſequimur, & apprehendere non valemus. Tu es qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, ſuperexcedis omnia, ſuſtines omnia. Neque ex alia parte ſuſtines, atque ex alia ſuperaris, neque ex alia parte imples, & ex alia circumplecteris, ſuſtinendo ſuperexcedis,

& ſuperexcedendo ſuſtines. Tu es qui doces corda fidelium ſine ſtrepitu verborum. *Qui attingis à fine vſque ad finem fortiter, & diſponis omnia ſuauiter.* Qui locis nō diſtenderis, nec temporibus variaris. Neque habes acceſſus, & receſſus, ſed *habitas lucem inacceſſibilem,* quam nullus hominum vidit, nec videre poteſt. In te manens quietus vbique circumis totum, vbique prorſus totus. Non enim ſcindi vel diuidi poteris, quia verè vnus es, nec in partes efficeris, quia totus totum tenes, totum imples, totum illuſtras & poſſides. Huius videlicet myſterij immenſam profunditatem mens humana concipere non poteſt, nec oratoria lingua enarrare, neque diffuſi ſermones, nec bibliothecarū volumina queunt explicare. Si totum mundum libri repleant, tua ſcientia inenarrabilis explicari non poteſt, quoniam verè indicibilis es, nullo modo ſcribi potes, neque includi, qui es fons lucis diuinæ, & ſol claritatis æternæ. Magnus es ſine quantitate, & ideo immenſus: bonus ſine qualitate, & ideo verè & ſummè bonus, & nemo bonus niſi tu ſolus, cuius voluntas eſt opus, cuius velle poſſe eſt. Qui omnia de nihilo creaſti, quæ ſola voluntate tua feciſti. Qui omnem creaturam tuam abſque indigentia aliqua poſſides, & ſine labore gubernas, & abſque tædio regis, & nihil eſt quod perturbet ordinem imperij tui, vel in ſummis vel in imis. Qui in omnibus locis ſine loco haberis, & omnia contines ſine ambitu, & vbique præſens, & ſine ſitu & motu. Qui nec mali author es, quod facere non potes, qui nihil non potes, neque vnquam te aliquid feciſſe pœnituit, nec vllius commotionis animi tui tempeſtate turbaris, nec totius terræ pericula damnum tuum eſt. Nulla flagitia vel ſcelera probas aut imperas. Nunquam mentiris, quia veritas æterna es. Cuius vnius bonitate facti ſumus, & iuſtitia pœnas luimus, & clementia liberamur. Nihil cœleſte, nihil igneum, nihil terrenum, nihilque quod corporis

Sap. 8. 1.

1. Tim. 6. 16.

ſenſus attingat, aut etiam ipſos fugiat pro te colendum eſt, qui verè es quod es, & non mutaris. Cui maximè conuenit quod Græci dicunt τὸ ὄν Latinè quod eſt. Nam ſemper idem ipſe es, & anni tui nõ deficient. Tu tandem Domine qui vnus es, etiam Trinus es. Vnus quidem natura, vnus eſſentia, vnus ſubſtantia, ſed Trinus perſonis, Pater, Filius, & Spiritus ſanctus. Vnitas es diuinitatis, perſonarum pluralitate multiplex. Numerabiliter es innumerabilis, ac iccirco menſurabiliter immenſurabilis, & ponderabiliter imponderabilis. Iam multa alia ſcio quæ dicam de te, & neſcio quid dicam de te, libet tamen antequam ad portum ſilentij me recipiam voce cuiuſdam adoleſcentis ex noſtris cantare de te.

AD SANCTAM TRINITATEM.

HVc Deus omnipotens, pietatis amator & æqui,
Perſonis Trinus re tamen vnus ades:
Materia immunis, totius originis expers,
Fons ſine principio, fons ſine fine boni,
Lumen inaccenſum, caligine liber & vmbris,
Nulli viſe palàm funeris ante diem;
Fortis es, Æternus, Sapiens, Immobilis, Inſons,
Reddis & aſpectu corda beata tuo.
Numine cuncta reples, per te bene cuncta mouentur,
Viuere das rebus, viuere poſſe negas.
Quem licet immenſum nulli comprendere menti,
Nec capit amplexu mundus vterque ſuo.
Eſſe Dei nam ſolus habes, cui conuenit vni
Figere iura polo, figere iura ſolo.
Abdita ſenſa vides, latebras rimaris opertas,
Omnia luminibus ſunt reſerata tuis.
Te mihi da totis ardenter amare medullis,
Noſcere da terris, cernere & aſtra ſuper.

AD DEVM PATREM.

TE Pater alme cano, nullo qui cingeris æuo,
Et rerum primum credimus eſſe caput.
Diceris ingenitus Genitor, Deitatis origo,
A quo principium Filius vnus habet.
Hunc ſolum generas ſemper, dum mente capaci
Te & quæcumque potes condere aperta vides.
Naturam bibit ille tuam, ſimiliſq; per omne
Editur, & tecum cuncta gubernat idem:
Hoc nato fœcundus ades, Patriјque vocaris
Nominis exemplar, qui ſine Patre viges.
Hoc pariter ſocio diuinum flamen amoris
Æternum ſpiras; & colis aſtra Deus.
Te ſimul angelicæ Patrem ſine fine cohortes,
Et genus humanum prædicat eſſe ſuum.
Ex nihilo vaſtum formaſti conditor orbem,
Cui cuncta vt fierent, ſat voluiſſe fuit.
Ergo tuos mores, legemq; ſequutus amicam,
Filius efficiar tempora cuncta tuus.

AD DEVM FILIVM.

VNigena, immenſi ſoboles æquæua Parentis,
Gignere quem nullo deſinet ille die.
Clara Dei ſine matre aliqua, ſine ſemine proles,
Poſterior nunquam vel genitore minor.
Labe carens ſpeculum, ſummæ bonitatis imago,
Inclyta, diuini flaminis alme dator.
Candor es æternæ lucis, ſplendorq; beatus:
Eſſe Patris referens vera figura, tui.
Sol de ſole oriens, numen de numine: verbum
Quo loquitur Genitor, dicere quidquid habet.
Rex regum, belloq; potens. Dominuſq; fidelis,
Et vigor, & virtus, dextraque firma Dei.

Temporis antiquis maior ſapientia ſaclis
Quæ facis, & ſocio cum Patre cuncta moues.
Verus homo pariter natus de Virgine caſta,
Vt ſcelera ablueres, ſanguine noſtra pio.
Fons igitur vitæ, mundi lux, cordis aſylum
Me rege; ne ſtygio lædar ab hoſte miſer.

AD SANCTVM SPIRITVM.

TErtia diuinæ Triados Perſona, coæuum
Cum Genito numen, cum Genitore Deus.
Quem Pater æternum, Genitus quem ſpirat, & halat,
Naturam pariter cui dat vterque ſuam.
Amborum communis amor, nexuſq; beatæ
Temporis immenſas prætеritæ moras.
Conceſſum miſeris donum venerabile terris.
Omnigenis cumulans pectora noſtra bonis.
Quo tribuente homines cæleſtia munera viſunt,
Funditur & charitas cordibus alma Dei.
Conſilium tecum, ratio, ſapientia, virtus,
Et Domini veniunt cum pietate timor.
Igne tuo maculas adimis, pia viſcera aduris,
Imbre rigas, afflas lumine, voce leuas.
Te referant vates myſteria operta magiſtro
Anchora, Fons, Oleum, Vita, Columba, Salus.
Ergo tuo, Princeps flamen, me numine comple,
Dita opibus, facibus luſtra, & amore foue.

O Igitur beata Trinitas, & ſumma vnitas, Domine Deus meus, hæc ſit vnica cura mea, hoc ſtudium indefeſſum mẽtis meæ, iſta & alia multa de te cogitare, & ex hac conſideratione iucũdiſſima, ad ardentiſſimum tui amorẽ aſſurgere, & ex hoc amore, ad omnium virtutum amorem & exercitationẽ prouehi, & ad perfectam obſeruantiam tuę ſanctiſſimæ legis excitari.

Ita fiet vt te ſummum bonum meum aſſiduè cogitans, te purè diligens, & in virtutes incumbens, & legem perfectè cuſtodiens, te tandem poſt hos labores in æternũ perfruar. Ita de tua immenſa bonitate confido per merita vnigeniti filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ita fiat. Amen.

ORATIO.

DOmine Deus meus, & vnica ſalus animæ meæ, laudo & benedico te, qui tot ſuauiſſima & ſaluberrima fercula animabus virorũ ſpiritualium in menſa intentæ meditationis apponis, quibus ſpiritu ſaginentur, & verę iuſtitiæ deſiderijs impleantur. Confirma hoc quod operatus es in nobis, rogamus ſupplices; & da hæc ita à cordibus noſtris cogitari, & meditatione inueſtigari, vt veram deuotionem accendant, & mandatis tuis grauiter exequendis proficiant. Sciamus, ô amantiſſime Deus, cùm incipimus meditationibus caſtum timorem incutientibus à peccatis vitijſque purgari, cùm proficimus, conſiderationibus vitæ & paſſionis & mortis Ieſu Chriſti filij tui, necnon & virtutum beatæ Virginis ac Sanctorum omnium, ſtudium vniuerſarum virtutum arripere; & cùm propius ad perfectionem tendimus, contemplatione diuinitatis tuæ ac beneficiorum nobis exhibitorum, æſtu perfectiſſimi tui amoris accendi. Da etiam vt ſi voluntatis tuæ fuerit, vt aliqua alia meditemur, & vel Scripturarum ſanctarum pia ſcrutatione paſcamur, vel ex creaturis ad te contemplandum feramur, in his nihil aliud niſi veram virtutem, & omnimodam noſtri abnegationem, & perfectum tui amorem, & diligentiſſimã cordis puritatẽ, ac tuæ legis ſanctiſſimæ cuſtodiam ſectemur. Amen.

FINIS.

INDEX RERVM MEMORABILIVM HOC opere contentarum.

A.

Abnegatio ſuiipſius quam præſtans. 85
Abnegationis officium. Ibid.
Accuſator & teſtis extremi iudicij quis ſit. 60.61
Actionis & orationis viciſſitudo Chriſto gratiſſima. 219
Adam cur exul è Paradiſo. 25. eius culpa omnium malorum origo. Ibid.
Admirabile, quid dicatur. 458
Admiranda multa in myſterio redemptionis. 114
Æternitas quid ſit. 435
Agni duo olim quare immolati. 143
Agnus aſſus quid. 206
Amabilitatis Dei quot cauſſæ. 564. & 565
Aman quare miſer. 40
Amicus fidelis rara auis. 37
Amor Dei quomodo creſcat. 106. erga genus humanum qualis. 514
Amor mutuus inter Deum Patrem & Filium. 601
Amor Dei omnes complectitur. 479
Angeli vaſa aurea. 25. montes æterni. 472
Angeli cuſtodis munia quæ. 554
Angelorum miniſterio mundus inferior gubernatur. 554. eorum proprietates. 396. ordo qualis. 397. & 398. peccatum ſuperbia. 25
Angelus Gabriel Chriſto apparet, & deſolatum erigit. 221
Annas Princeps quid Chriſtum interrogarit. 229
Anima humana quomodo fiat ſpelunca latronum. 198. ex nihilo facta. 22. à corpore auulſa quo perueniat. 55. ante ſupremum Iudicem qualiter comparitura. 50. qualiter à Deo creata. 616

Anima pia & impia diuerſus è corpore egreſſus. 57. *in purgatorio exiſtentes iuuandæ.* 84
Animas Sanctas qualiter Deus conſoletur. 495
Apoſtoli quales à Domino facti. 402
Apoſtolorũ figura 402. *magna dignitas.* 403. *fructus. ibid.*
Artifex quis dicatur. 467
Auari in inferno qualiter affligantur. 81
Author pacis in mundo Deus. 485. *item in Eccleſia.* 486

B.

BAculo arundineo non credendum & quare. 39
Balneum peccatorum quodnam. 182
Beneficentia Dei quæ magnificent. 513
Beneficia parere nos Deo cogunt. 22. *à Chriſto in miſeros mortales collata.* 185. *naturæ quæ.* 633
Beneficium perſeuerantiæ quid. 637. *in eo quæ contineantur.* 636
Benignitas Dei peccantes ad conuerſionem inuitat. 524
Bona fortunæ quæ. 634. *item bona gratiæ. ibid. quot ſint in regno Dei.* 641
Bona opera imperfecta quæ ſint. 263
Bona huius mundi breuiſſima. 33. 34. *nihili facienda.* 34. *prætereunt vt vmbra, nuntius, nauis, volucris, ſagitta. ibid. æternitati comparata quam breuiſſima. ibid in vnũ congeſta cor humanum minimè ſatiant.* 35. *malos habẽt effectus.* 36. *felle permixta.* 37. *fragilia.* 39. *comparantur flori debili. ibid. intereunt labenti tempore. ibid. multis malis & miſerijs circumſepta.* 40. *ægros non ſanant,* 41. *nulli proſunt.* 42
Bonis operibus quid mereantur homines. 18. & 101. *ſemper ijs vacandum.* 101
Bonorum operum mercedem qualiter homo amittat. 99.

C.

CÆli nomen quotuplex. 553
Caiphas Chriſtum quomodo & quare adiurarit. 232. quidue reſponderit. ibid.
Carcer impiorum infernus. 73.
Caſtitatis comites qui. 173. gemma qualiter cuſtodienda. 411 præmium. ibid.
Chriſti Iudicis quæ ſint proprietates. 61. amor erga homines. 122. virtutes imitandæ. 126. anima qualis. 130. natiuitas per Angelos paſtoribus innoteſcit. 130. magnæ lætitiæ origo. 131. eius obedientia noſtram inobedientiam reprehendit. 133. humilitas, ſuperbiam. ibid. patientia, impatientiam condemnat. 134. varia nomina. 136
Chriſti recens nati hoſtes qui. 145. parentes in Ægypto multa paſſi. 147. ſapientia & ſanctitas qualis, 152. exercitia ad annos triginta. 153. pulchritudo ſumma cum modeſtia coniuncta. ibid. ſe humiliantis exaltatio. 158. munditia & fœcunditas. ibid. doctrina cæleſtis. 165. paupertas qualis. 170
Chriſti & diſcipulorum victus. 170. amictus & lectus. ibid. puritas imitanda. 171. & 172. eius vita. 111. & ſeqq.
Chriſti contemplatio quàm præſtans. 179. in eius operibus quot & quæ conſideranda. 185. ſanguis & clamor non abſcondendus. 194. eius manſuetudo. 196. 223. prompta voluntas ad dolores & mortem ſubeundam. ibid. triumphus hieroſolymis qualis. ibid. & 197. manſuetudo & charitas in Iudam. 203
Chriſti ad patrem oratio. 220. ſumma conſtantia. 216. ſciẽtia, 221, ſudor ſanguineus. ibid. cauſæ ſudoris, 222, paſſio

voluntaria ibid. erga ſuos cura. 225. eius hoſtes quibus comparentur. 227 eius mæror. ibid. dolor. ibid. ignominia ſumma. 228. patientia mirabilis. ibid. & 230. eius corpus quid. 232 . ſilentium inter calumnias imitandum. 232. regnum quale. 241. verbum in cruce prolatũ quale. 270. 271. & ſeqq. in cruce pendentis angores. 273. ſitis nimia. 274 gratitudo erga Patrem ibid. latus cur lancea militis apertum. 278 quare ſanguis & aqua effluxerit ibid. quales viri electi ad eius depoſitionem è cruce. 279. eius lotio, vnctio & ſyndon myſticè quid doceat. 281. quis comitatus in funere. ibid. quis locus ſepulchri. ibid. quare ſignatum & cuſtoditum à Iudæis. ibid.

Chriſti amor & humilitas, 285. qualis diſcenſus animæ ad inferos ibid. è lymbo egreſſus & comitatus qualis. 287 corpori in ſepulchro iacenti quæ collata dona. 288. triumphantis qualis comitatus. 314. miraculum in Cana Galil. 371

Chriſto circumciſo quare nomen ſalutis impoſitum. 134. in eo triplex vita refulget. 164. Hieroſolymam intrãti, quid veſtimenta ſtrata deſignent. 197. illudunt ſacerdotes & ſcribæ. 269

Chrſtus fideiuſſor ſuis meritis noſtrorum ſcelerum debita exſoluit. 26. in nouiſſima mundi hora ad iudicium venturus. 64. & quare. ibid. caput noſtrum. 110. & 122. item Angelorum. 122. Rex pacificus. 126. ex ſemine Dauid. ibid. lux vera. 128. recenter natus quid primum fecerit. 130. naſcendo pacem homin. gloriam Deo attulit. 131. paſtores illuminauit. 132. legem circumciſionis adimpleuit. 133. quare dictus Saluator. 136. quare Ieſus ibid. propter nos apparuit. 137. quare legi ſubijci voluerit. 142. Patri quare oblatus. 142. 143. ſeruus Patris ſecundum humanitatem. 143. quare Nazaræus dictus. 148. cum parentibus Hieroſol. aſcendit. 149. qualiter in itinere ſe geſſerit. ibid. manet in templo inſcijs parentibus & quare. 150. inter Doctores ſedens adoleſcentibus formam

conuer-

conuerſand. dedit. ibid. parentibus ſubditus. 152

Chriſtus vbi nunquam viſus. 153. *nulli ex profeſſo deditus. ibid. quid per ſuſceptionem Baptiſmatis nos doceat.* 159. *opere & exemplo Doctor. ibid. humilitatis amans quod nos doceat.* 157. *neminem immuneratum relinquit.* 158.

Chriſtus à quo ſpiritu ductus in deſertum. 159. *quid nos ſuo receſſu doceat. ibid. quadraginta dies & noctes inter belluas commoratur.* 160. *tentatur à diabolo.* 161. 162. *omnium ſtatuum exemplar.* 164. *quare ſemper inter homines deguerit.* 165. *quare pauper.* 169. *nihil in particulari poſſedit.* 170. *abſtinens & ſobrius.* 173. *fons virginitatis & puritatis.* 173. *obedientiſſimus.* 174. *& ſeqq.*

Chriſtus religionem ſæpius docuit. 176. *holocauſtum omnia ſacrificia ſupplens.* 177. *ſacerdotij munus ab ipſa infantia exercuit.* 178. *lignum vitæ.* 182. *erga iuſtos quomodo ſe habuerit. ibid. fons gratiarum.* 183. *omnes creaturas beneficijs afficit. ibid. ad quid ſuper Eccleſiam conſtitutus Rex.* 184. *ſæcularia negotia reijcere opere & verbo docuit miniſtros Euangelij.* 185. *Legiſlator & præceptor hominum.* 186

Chriſtus quid ſua lege effecerit. 188. *quos beatos dicat.* 188. 189. *petra.* 191. *fons quinque canalium.* 192. *quomodo triumphet & quare.* 195. *Rex iuſtus & ſaluator & pauper.* 197. *vbi Rex cæleſtis Hieroſol. excipitur. ibid. Bethaniam veniens cum Lazaro cænat.* 199. *vendentes & ementes è templo eijcit.* 198. *Hieroſolymis ſolemniter ab omnibus exceptus ſtatim deſeritur.* 203. *in edendo Agno Paſchali quos ritus obſeruarit,* 206. *quare diſcipulorum pedes lauerit.* 210. *quare hortum petierit.* 216. *ad quid venditus Iudæis.* 203. *ſanguinum ſponſus.* 222. *alapa cæditur.* 230. *cur accepto colapho non tacuerit.* 231. *blaſphemus à Pontifice dicitur.* 235

Chriſtus coram Herode cur ſiluerit. 244. *quantam infamiam ſubierit,* 249. *quare nudatus à carnificibus. ibid. & 252. quibus inſtrumentis cæſus. ibid. quare veſte pur-*

purea indutus. 253. *quare in tribunali ſedere iuſſus.* ibid.
Mariæ ſpeculum. 370

Chriſtus mediator Dei & hominum. 264. *quare in crucem actus* 266. *cur inter latrones mortuus,* ibid. *damnatur ad mortem.* 259. *humeris crucem impoſitam fert.* 260. *Meſſias.* ibid. *pijs fœminis quid debeant lugere aperit.* 261. *quare in monte Caluariæ mori voluerit.* 262. *Patri ſpiritum commendat.* 275. *quare inclinato capite mortuus.* 276. *qualis poſt mortem.* ibid. *quomodo cruci affixus imitandus.* ibid. *integer poſt mortem manet.* 277. *cur ſibi latus aperiri voluerit.* 278. *qualiter lugendus.* ibid. *purgatorium ſpoliat.* 286. *immoto lapide è ſepulchro egreditur.* 288. *matri ſuæ primo apparet.* 289. *Magdalenam, quid quærat, interrogat* 300. *apparens mulieribus, illas ſalutat.* 296. *timorem illis adimit.* 297. *Petro apparet.* 298. *eundem lætificat & inflammat.* 299. *peregrini formam aſſumit.* ibid. *comitatur duos diſcipulos in Emaus euntes.* ibid. *eos interrogat.* 300. *eorum reſponſum.* ibid. *hæſitantia.* ibid. *aperit ſcripturarum arcana ijſdem* 301. *eorum corda accendit.* ibid. *ab ijſdem inuitatur.* ibid. *ſe inuocantes audit.* ibid. *panem conſecrat.* ibid. *ianuis clauſis diſcipulos inuiſit.* 302. *quid hiſce verbis* PAX VOBIS, *diſcipulis communicarit.* 303. *vulnera ſua ijſdem oſtendit.* ibid. *timorem incutit.* ibid. *manducat coram ijs,* ibid. *ad prædicandum mittit eoſdem.* 304. *poteſtatem remittendi peccata concedit.* ibid.

Chriſtus quibus conſolationis cibum præparet. 308. *Petrum cur tertio interrogarit,* Simon Ioannis diligis me plus his? ibid. *eidem mortis modum prædicit.* 309

Chriſtus ſuis meritis ſupremam poteſtatem comparauit, 310. *ad quid miſerit Apoſtolos in mundum* 311. *à ſe infideles reijcit.* ibid. *de ſuo in cœlos aſcenſu diſcipulos certiores facit.* 312. *ad montem oliuarum eos ducit.* 313. *diſceſſurus ſe oſculari permittit.* ibid. *quorſum aſcenſurus eleua-*

rit manus, ibid. non vt Elias, ſed propria virtute aſcendit. ibid.
Ciborum ſuperfluitas reſecanda. 206
Cogitationes inanes hoſpites iniqui animæ. 127. noxiæ mortificandæ. 91. vanæ multum damnoſæ. 92. earum ratio reddenda. ibid.
Cognitio ſui quam neceſſaria, id eſt, vltimi finis, quantum homini expediat. 4
Colloquium animæ iuſtæ cum corpore. 67. aliud inter Moyſen & Deum. 515
Comprehenſio quid ſit. 442
Conſecrandi poteſtas quibus demandata. 213
Conſeruationis beneficium perpetuum. 617. quæ ſub eo contineantur. ibid. & 618.
Conſolator perfectus, & quis imperfectus. 494
Conuiuia dæmonis qualia. 161
Cor mundani quale. 38
Cordis affectus quot ſint. 92
Corporis Mariæ qualis conſtitutio. 339. & ſeqq. humani multiplex cura. 40. ægritudo. 41. conſtitutio poſt mortem. 54. caſtigatio inſtrumentum perfectionis. 88. deſcriptio. 87.
Corpus humanum qualiter à Deo formatum. 616
Creaturæ in creatoris cognitionem nos ducunt, & noſtris commodis ſeruiunt. 14. his quinam abutantur. 15. eorundem pœna & vindicta. 16. vnde dependeant. 541
Crimina pauperiem generant. 19
Crux Chriſti vexillum, 260. lectulus. 263. remedium contra laſciuiam, mollitiem, ibid. ſponſa, ibid. cathedra. 264

D.

DAmnati quibus bonis priuentur. 77. ſibi inuicem carnifices. 80
Damnatorum triſtitia & dolor quam magnus. 72. & 75. pœna damni quotuplex & quæ. 76. pœna ſenſus quam terribilis. 77. & ſeqq. cruciatus æternus. 82

Deliciæ humanæ volutabrum vitiorum & dæmonum. 87
Delictorum venia humiliter petenda. 19
Dei in nos beneficia quæ. 104. *ſolius leges condere.* 186. *veritas vnde colligatur.* 446. *fidelitas erga quos maximè eluceat.* 451. *pulchritudo infinita.* 456. *exercitus in Eccleſia* 555. *celſitudo ex quo innoteſcat.* 563. *ſuauitas.* 530
Deũ non audire ſtultitia ſumma. 13. *omnia inſenſibilia famulantur.* 24. *ſtatim parendum.* 117. *in neceſſitatibus fidendum.* 161. *ſubditi eſſe debemus.* 217. *quare corporum proprietates tribuantur.* 422
Deum deſiderare quid ſit. 567
Deus hominem ad ſe allicit & inuitat. 13. *quæ media ei dederit ad conſequendum ſuum finem.* 14. *ſanctorum curam habet ſemper.* 65. *fidelis in remunerando.* 103. *ex amore benefacit.* 104. *in omni loco & tempore quærendus.* 181
Deus quid ſit. 418. *& ſeqq. vnde dicatur.* 446. *Iudex in præmiandis iuſtis.* 505. *nullum peccatum impunitum præterit.* 505. *amicos fortiter ſeruat.* 518. *potentiam & miſericordiam ſuam quomodo oſtendat.* 523. *in quot præcipuè ſit incomparabilis.* 570. *quare poſſeſſor cœli & terræ.* 556. *quam ſapienter regnum ſuum gubernet.* 558. *quot modis magnus dicatur.* 560. *& ſeqq. continuò laudandus.* 569. *incomparabilis in natura.* 570. *cuſtos in perſecutionibus.* 549. *item in corporis laboribus & ærumnis. ibid. in miſeriis animæ.* 550 *clemens in puniendo.* 525. *quare omnia crearit.* 538. *pater omnium.* 599. *quo nos amore dilexerit.* 613
Diadema Chriſti quale. 254
Dies extrema, ſoli Deo cognita. 48
Diligere aliquem quid. 329
Diſcipulorum Chriſti timor. 215. *patiẽtia & deſideriũ.* 307
Diſcrimen inter mala pœnæ, & culpæ quodnam. 21. *inter hominem & animalia.* 41. *inter milites Chriſti & mundi.* 206. *inter Dei dominium & noſtrum.* 551. *inter creationem*

tionem diuinam & creaturarum. 595
Diues, ditior, ditiſſimus, quis. 572
*Diuini verbi potentia.*604 *varia nomina.* 605
Diuitiæ huius mundi fallaces, paupertatem augẽt 36.& 37
Doctores SS. quomodo ſapientiam aſſecuti. 408. *eorum ſapientia ſibi & alijs vtilis.* ibid.
Dominandi cupido damnoſa. 258
Domus Dei, Eccleſia. 30.625
Dotes corporis glorioſi quæ. 641
Dulcia quæ dicantur. 532

E.

*ECcleſia domus Dei.*30.& 625 *quibus donis multiplicetur.*413.*in totum orbem diffuſa.* ibid.
Eccleſiæ caput & membra quæ. 413
S.*Euchariſtia quid.*210.*quando inſtituta.*211.*quanta cum puritate ad eam accedendum. ibid. cæna magna.* 212. *eius effectus. ibid. quam mirabile ſit ſacramẽtum.* 214. *quæ virtutes in eo maximè luceant.* 215
*Exempla diuinæ fortitudinis quæ.*518. *manſuetudinis item.* 528
Exemplum benignitatis diuinæ erga peccatores. 525

F.

FEruidorum quale ingenium. 307
Fides donum Dei. 298
Fides vera, beatitudinis initium. 306
Fides Mariæ. maior fide Abraham. 352
Filiorum Dei *duplex commodum.*103.& 104.*intentio quã ſit perfecta.* 103
Filius Dei æqualis ſuo principio. 600
*Finis hominis quis.*8 *& ſeqq. eius dignitas, altitudo, vtilitas.* 11.& 12
Finis Doctorum in acquirendis ſcientijs quis. 408
Fragilitas rerum ſæcularium vnde innoteſcat. 39
Fructus ex meditatione reſurrectionis Dominicæ qui proueniant. 284

Fundamenta vitæ ſpiritualis, quæ iaciēda homini. 16. & 17

G.

GAbriel quid ſignificet. 116
Gabrieli incarnationis myſterium reuelatum. 117
Gaudium SS Trinitat. in diuini verbi incarnatione. 121
Gehenna omnium malorum cumulus. 73
Grauitas peccatorum vnde innoteſcat. 22. 25. & 265
Gubernationis diuinæ proprietates. 547
Guloſi in inferno qualiter affligantur. 81

H.

HErodes viſo Chriſto quare gauiſus fuerit. 243. item cur ob aduentum eius turbatus. 139
Hieroſolyma viſa Chriſtus cur fleuerit. 198
Homines vaſa teſtea cur appellentur. 25
Hominis officium quod. 12. 13. & ſeqq. miſera conditio. 23
Hominis partes quot. 5. earumdem connexio, & mutua officia. 6. eius finis quis. 8. 10. 11. mens quando inficiatur. 9. imperfectiones. 535
Homo ad perfectam contemplationem aſpirans, quid meditari debeat. 2. vniuerſi centrum, Dei operum compendiū, & mundus minor. 5. multis miſerijs obnoxius 6. quæ bona ex parte animæ habeat. ibid. Dei inuiſibilis imago in multis. ibid. ad quid creatus. 615
Homo etſi bonis temporalibus affluat, quare non quieſcat extra proprium locum conſtitutus. 9. quare bulla dictus. 49. procliuis ad malum naſcitur. 85. quare mendax. 449. ante alias creaturas Deum laudare debet & quare. 569
Honores & voluptates huius mundi fallaces. 37
Humilitas & charitas quid in Chriſto effecerit. 124
Humilitas Chriſto gratiſſima. 307

I.

B. IGnatius in hoc ſæculo quid quæſierit. 175
Imago Dei quarum rerum ſit capax. 7
Impij quare teneantur clauſi in infimo terræ loco. 74

Impio-

Impiorum corpora qualiter reſurrectura. 67. *crimina in die iudicij, item bona opera ſi quæ egerint, quare coram toto mundo reuelanda.* 69
Incipientes Deo ſeruire, quid meditari oporteat. 2
Incipienti amor ſui, vt vitiorum origo, inprimis purgandus 98. *ſeptem mortificanda.* 86
Incipientium ſuipſius abnegatio valde propria. ibid.
Infernus quid. 73. & ſeq.
Iniquorum contubernia in hoc ſæculo quæ. 43
Iniuria quæ Chriſto à Iudæis illata. 255
Intellectus humanus quomodo mortificandus. 95. *quid ſit.* ibid. & 96
Intentio ſiniſtra quæ ſit. 99. *bona multiplex.* 101. *filiorum quot habeat gradus.* 105. *ſeruorum quæ.* 101. *ſimplex quæ ſit.* 106. *quid ad eam pertineat.* 107. *Deiformis quæ ſit.* ibid.
Inuidi in inferno qualiter affligantur. 81
S. Ioãnes typus virginũ. 307. *quæ dona in matris vtero acceperit.* 125. *ſpiritu S. afflatus quis eſſet Chriſtus agnouit.* 157
Iobi vaticinium de Iuda. 239
Ioſephi pietas, manſuetudo, prudentia. 362. *in Ægyptum proficiſcenti, cur Angelus in ſomnis apparuerit & non Mariæ.* 146. *eius prompta obedientia.* 147
Iſaac Saluatoris typus. 260
Iſraelitæ cur poſtes ædium ſuarũ ſanguine agni linierint. 89
Iudæ indignum facinus. 215. *miſerabilis exitus.* 238. *quanti Chriſtum vendiderit & quibus.* 202
Iudæi quot & quæ crimina Chriſto impoſuerunt. 240. *qualiter eum ſalutarint.* 255
Iudæi ſpirituales qui. 266
Iudæorum impium deſiderium. 238. *verba ad Pilatum.* 240 *leuitas ſumma.* 248. *ſumma crudelitas.* 257
Iudex qualis eſſe debeat. 503
Iudicia hominum temnenda. 244
Iudicij priuati tempus quod. 60. *locus.* ibid. & ſeq.

Iudicis

Iudicis ſupremi obliuio periculoſa & mala. 59. *aduentantis ad iudicium quis comitatus.* 61. *forma & ornatus.* 68
Iudicium hominum quotuplex. 58. *eius meditatio perutilis.* 59.
Iuſti ſuarum pœnarum durationem ignorant. 84
Iuſtitia in quo ſita. 157
Iuſtitia Dei omnia in æquitate diſponit. 498
Iuſtorum corpora qualiter ſint reſurrectura. 67. *benefacta in die iudicij quare: peccata item eorundem cur manifeſtanda.* 70
Iuſtus ad tempus quare moriatur. 57

K.

L.

LAnguores noſtros Chriſtus cur ſuſtinuerit. 250
Latronis boni in cruce pendentis repentina mutatio. 271. *eius petitio.* ibid.
Laudes B. Virg. 116. & ſeqq.
Lex diſciplinæ Chriſtianæ quæ. 231
Lex naturæ nocti comparatur, & quare. 187
Lex ſcripta auroræ. ibid. lex gratiæ meridiei. ibid. quid efficiat. ibid.
Leges Dei naturis impreſſæ iuſtiſſimæ. 574. *angelis & hominibus poſitæ.* 575
Legis Chriſti finis quis. 187. *officia quæ.* 188
Lignum crucis Chriſti quot pedum fuerit. 259
Locus beatorum quis ſit. 639
Longanimitas Dei quæ. 188. & ſeqq.
Lumen gloriæ quid ſit. 441
Lux increata Deus. 470. *ſine vlla caligine.* 471

M.

MAgdalena quando Chriſti pedes inunxerit, & oſculata ſit. 199. *à Iuda proditore prodigalitatis accuſatur.* 200. *eius pium opus Chriſtus à calumniis defendit.* 120. *qualiter nobis imitanda.* 294. *Apoſtolorum magiſtra.* 296

Digitized by Google

Magi nobis imitandi in ſequenda ſtella. 138. *feliciores Abrahã ibid quæ cognouerunt.* 140. *eorum adoratio.* 141. *munera externa, item dona interna. ibid. virginem reuerentur.* ibid.

Magnificentia Dei in quibus appareat. 521

Malitia peccati ex circumſtantijs cognoſcitur. 29

Malorum ſocietas, tormenta damnatis auget. 15

B. *Maria virgo quando ab Angelo turbata.* 118. *plena virtute.* 120 *eius lætitia.* 121. *hoſpitium quare non inuenerit.* 127. *verè pauper, pia, & ſapiens. ibid pauper pulcherrima.* 128 *quid fecerit Chriſto nato.* 128. & 129. *perfectiſſima ſponſa.* 129. *quæ in corde ſuo contulerit.* 132. *leænæ comparatur.* 290. *omnium virtutum exemplar.* 320. *ſol, ignis, mare.* 323. *ad quid diuinitus electa ibid. ſine originali culpa concepta.* 330. *luna Eccleſiæ. ibid. qualiter ſe geſſerit in templo.* 347. *qualiter erga proximum. ibid. qualiter erga ſeipſum.* 348. *quare aurora, ſol, luna, & caſtrorum acies dicatur.* 349. *coniugatorum norma.* 353. *amiſſum filium cum dolore quærit.* 369. *qualiter filium prædicantem audierit.* 372. *quare poſt filij aſcenſum viua & ſuperſtes* 370. *nullius corruptionis expers.* 384. *à diuinis perſonis coronatur.* 390

B. *Mar. virg. dolor & lachrimæ.* 290. *eius cauſſæ.* 374. *ſilentium.* 291. *dignitas* 321. & 322. *varia nomina.* 525. & 392. *figura in veteri Teſtam.* 326. *quales parentes fuerint.* 327. *eorum virtutes* 328. *religio.* 336. *qualiter ab eis in templo oblata.* 337. & *ſeqq. ad quæ bona corpus eius electũ.* 329. *anima eius quæ gratia induta.* 343. *virtutes.* 343. *charitas & miſericordia. ibid cogitationum puritas. ibid.* & 362. *manſuetudo.* 345 *virginitas & humilitas ibid. modeſtia & verecundia* 346. *cogitationes ante partum* 364. *deſideria feruentiſſima. ibid. erga filium amor* 366

Mariæ virtutes in Purificatione. 368. *munia in Chriſtum.* 370. *eius gaudium.* 378. *mors Deo volita.* 384. *reſurre-*

ctio

ctio qualis. 388. qualis aſcenſus. 389. beatitudo omnium maxima. 391. cultus à fidelibus tributus. 393
Martyres Chriſti qui. 404
Martyrum victoria qualis. ibid.
Meditatio rerum ſæcularium dolorem ingerit peccatorum. & mundi contemptum. 33. ſanctorum & B. virginis vtiliſſima. 319. & 349
Meditationum vtilitas magna. 19
Memoria quomodo mortificanda. 94. cui comparanda. ibid. impura Deo diſplicet. ibid.
Mens hominis quando inficiatur. 9
Miniſtros Euangelicos quæ deceant. 171. 172. & 185
Miſericordia Mariæ diuturna. 361
Myſteria profunda quæ dicantur. 474
Mitis quis ſit dicendus. 527
Modus conſolandi aliquem quis & quotuplex. 493. pœnæ & vltionis quotuplex. 506
Mors calamitatum aceruus. 49. primogenita filia peccati. ibid. omnibus ſubeunda. 47. & 48. hominum varia. 48. bona aſſiduè petenda 58. peccatorum ſubita. 101. ſeparatio animæ à corpore. 425. peccati omnium peſſima. 426
Mortem quæ ſigna præcedant. 53. iuſtorum vt aſſequamur, quid faciendum. 58
Mortificatio quid ſit. 86. ſenſuum ad puritatem cordis neceſſaria. 90
Mortis cogitatio vtiliſſima. 44. Philoſophia nominata à Platone. ibid. magnum perfectionis incitamentum. ibid. ſapientiæ magiſtra. ibid. ignauiam relegat. 45 eius hora omnibus incerta. 48. idq; ex duplici cauſa. 49. eius nūtius peccatori iniucundus. 51. hora triſtis & amara. 52
Mortui ad iudiciū vocandi. 66. quomodo reſurgent. ibid.
Mortuorum quot ſint genera. 63
Mundana & ſæcularia, qualia ſint. 33
mundani inter laqueos degunt. 37
Mundi deſpicientia qui ſit addiſcenda. 66

Digitized by Google

Mundus quos beatos dicat. 188. 189. *theatrum totius miſeriæ & diuinæ miſericordiæ.* 490. & ſeqq.

N.

Natiuitas B. Virg. qualis. 332. *vtiliſſima*. 335. *lætior ortu Iſaac.* 334

Nomen Ieſus, quid ſignificet. 135

Nomina Dei varia. 445

Nox naturæ nox ignorantiæ. 306

Numerus verborum Chriſti quis. 250

O.

Obedientia fructuoſa ſemper. 307

Obedientiæ iugum nunquam excutiendum. 152

Opera ex deuia intentione orta quid ſint. 99

Opera Chriſti admiranda & perfectiſſima. 190. *eorum valor & meritum.* ibid.

Opera humilitatis ex Chriſti imitatione exercenda. 210

Opes Dei temporales quæ. 573

Opprobrium Chriſto quid fuerit. 266. & ſeq.

Optimi conſiliarij proprietates quæ. 469

Opus redemptionis quod. 123

Oratio Chriſti qualis. 219. *in cruce ad Patrem.* 270

Orandum qualiter. 220

Ortus B. Virg. primorum parentum productione admirabilior. 334

P.

Parentes Chriſti in Ægypto multa paſſi. 147

Paſchalis agnus Chriſti figura. 199

Paſſio Chriſti aſſiduò meditanda. 181. *varijs rebus comparatur, ibid. virtutum magiſtra.* 192

Paſſiones cordis quomodo refrænandæ. 92. *ad malum inducunt. ibid. inſtar carnificum animum torquent.* 93

SS. Patrum de Chriſti aduentu vehemens deſiderium. 400

Pœna damni iuſtorum terribilis. 84

Pœna ſenſus grauiſſima. ibid.

Pœnarũ inferni acerbitas meditata, retrahit à peccãdo. 72.

Peccandi occaſio vitanda & quare. 237

Peccata

Peccata leuia non contemnenda. 102. & 223
Peccati malitia ſoli Deo perfectè innoteſcit. 20. *grauitas & mala explicantur.* ibid & ſeq. 24. 25. 27. & ſeqq.
Peccator quot mala incurrat. 30. *in extremis agens quid metuat.* 51
Peccatores quare Mariam colant. 393
Peccatores Deus ſuſtinet. 28
Peccatoris meritum quale. 24
Peccatorum pœna diluuium. 26. *varij ac miſeri effectus.* 29
Perfectiones ſimplices quæ dicantur. 427. *quæue admixtam habeant imperfectionem.* 428
Perfectorum proprietas quæ. 501
Petri humilitas. 309
Petrus quoties & qualiter Dominum negarit. 236. & ſeq. *qualiter ad pœnitentiam ductus.* 237
Philoſophorum leges & doctrina, Chriſti lege obſcurantur & quare. 187
Pietas parentum erga filios quæ. 512
Pilati iniuſtitia. 245. *ſtultitia.* 247. *iniqua ſententia de Chriſto flagellando.* 248. *verba ad populum Iudaicum:* 256. *timor.* 258
Pilatus quid Chriſtum interrogarit & quoties. 239. & ſeqq *Chriſti innocẽtiã agnoſcit.* 242. *ſilentium miratur, ibid. cur cum Herode ad amicitiam redierit.* 245. *Chriſto compatitur.* 256. *liberare è manibus Iudæorum eum nititur:* 258
Piſces à Petro capti figura prædeſtinatorum. 398
SS. Pontificum virtutes quæ. 207
Potentia Dei in quibus ſit conſtituta. 576
Prælatorum qualitates. 308
Primogenitum Deo offerendi in lege antiqua quare præceptum. 142
Proficientes qui ſint. 109
Protectio Dei quid ſit. 496
Prouidentia Dei quid. 542. *erga mundũ & eius partes.* 543

Prouidentia Patris æterni erga Chriſtum. 145.279
Pulchritudo Dei infinita. 456
Pulchrum quid dicatur. 455
Purgatorij locus qualis. 83

Q.

QVæ & qualia ab incipientibus meditanda. 2
Quæ ſit dignitatum fallacia. 37
Quæ opera ex ſe nullum meritum habeant. 106
Quæ ſint meditanda in Paſſione Domini. 194
Quæ gloria amanda. 254
Quale ſit peccatoris meritum. 24
*Qualitates perfectæ obedientiæ in Chriſto.*175. *Diuini amoris erga nos.* 479
Qualiter erga inimicos nos gerere debeamus. 209
Qualiter Chriſtus meditandus. 250. *ſe geſſerit dum à Iudæis cæderetur.*251. *Deus hominem diligat.*478. *ſe gerat in iudicando.* 504
Quanta Chriſtus in domo Caiphæ paſſus. 233. *& ſeq.*
Qui ſint ei qui duobus Dominis ſeruiant. 186
Quomodo Magdalenæ opus amoris plenum imitari poſſimus. 200.
Quomodo Deus ſit in rationabilibus creaturis. 433
Quo ordine res creatæ à Deo. 539

R.

RAdices peccandi variæ. 522
Rami palmarum & oliuarum Chriſto intranti Ieroſol. per vias ſtrati quid deſignent. 197
Redemptionis generis humani pulchra comparatio. 622
Reges viſa ſtella ad Chriſtum adorandum proficiſcuntur. 137. *eorum exitus è terra ſua quam felix.* 138. *imitandi in ſequenda ſtella.* *ibid.*
Regum officium quod ſit. 558. & 559
Religio quid ſit. 176
Rerum ſæcularium meditatio, dolorem ingerit peccatorum, & mundi contemptum. 33. *diſceſſio, amaritudinem cau-*

ſat.38.earundem plurimi laquei.42.ægritudo duplex.43. bona deſerenda 43
Res ſæculi quæ dicantur 33
Retributio meritorum quid manifeſtet 498

S.

SÆcularia dolis & fraudibus ſcatent 36
Sæculum humanum cur mare appelletur 43
Saluatores quidam à SS. cur nominati 135
Sancti quare confeſſores dicantur. 409. eorum exercitia 410.in iudicio extremo laudabuntur, ſcelesti vituperabuntur 70
Sanctitas Dei nunquam otioſa. 534. omnis virtutis exemplar 535
Sanctorum conſtantia peccatorum timor. 68.mores.319.meditatio vtiliſſima ibid.
Sanctorum raptus vnde proueniant 179
Sanguis Chriſti pretium omnium noſtrum. 202. & 213.omnia ſcelera abluit 213
Sathanæ perdendi homines inſatiabilis ſitis.163. mendax & pater mendacij ibid.
Sceptra mundi qualia 255
Sceptrum Chriſti quale 255
Senſus humani cautè cuſtodiendi.89.interni qui & qualiter mortificandi 91
Sententia Iudicis ſupremi pro iuſtis qualis. 71. pro impijs item ibid.
Signa amoris Dei erga homines 619
Signa iudicium præuentura quid indicent 64
Signa Saluatoris mortem ſubſequuta quæ 276
Signa bonæ & veræ amicitiæ quæ 480
Simeon qualis fuerit.144. externis oculis Chriſtum vidit, internis agnouit. ibid. eius vaticinia ibid.
Somnium Mardochæi quale 629
Sontis & inſontis corpora ad quid ſeruentur 57
Spiritus S. donum donorum. 312. cur Apoſtolis à Patre cæ-

leſti datus. 316. eius aduentum quæ præceſſerint. 317. in qua forma venerit. ibid. à Patre & Filio ut ab vno principio eſt. 607. quare dicatur tertia perſona. ibi. eius principium amor. 608. quale ſit donum 610
Spiritus S. varia attributa 318
Sponſa Dei qualiter ſe gerere debeat 107
Sponſus candidus & rubicundus quis 253
Stellæ occultatio Regibus facta, myſticè quid ſignificet 138
Stulti qui merito habendi 18
Stultitia ſumma Deo non audire 13
Superborum in inferno qualis pœna 81

T.

B. TAraſia in hoc ſæculo quid quæſierit 175
Terra noſtri corporis inutilis 22
Timor Chriſti ex infirmitate humanæ naturæ 218
Thomæ incredulitas. 305. abſens ab Apoſtolis qua pœna mulctatus. ibid. verba Chriſti ad Thomam proteruum. ibid. fide illuſtratur. 306. illuſtris confeſſio ibid.
Tortores Chriſti quid per ſpineam coronam indicare voluerint 254
Triſtitia Chriſti qualis. 217. quare eam patefecerit 218
Tunica inconſutilis Chriſti, quid deuotet 267

V.

VAticinium Balaam de Chriſto Saluatore 137
Venia delictorum humiliter petenda 19
Verba Iudæorum cæcutientium, qualia 259
Verba Dei, iuſtitiam docent 500
Verbum diuinum vnicus Patris conceptus. 602. ſapientiſſimum. 603. qualiter ſit imago 604
Veritas ſumma & prima quæ ſit 447
Veſtis candida Chriſti quid figurabat 244
Veſtium diſtributio Chriſto volita 267
B. Virginis meditatio vtiliſſima. 319. fomitem peccati abſtulit 331

Virginitatis præmia quæ. 411
Viro perfecto quæ curanda. 108
Virtutes quomodo poſſideantur. 93
Vita humana quibus comparetur. 33
Vita ſancta, mortis bona diſciplina. 48
Vita ſecundum iuſtitiam vnicum animæ ſolatium. 56
Vitæ ſpiritualis ædificio apta fundamenta iacienda. 16
Viuens quis dicatur. 461
Vocatio diuina qualiter fiat. 627
Vocatio efficax cui ſimilis. 630
Voluntas propria quomodo mortificanda 96. *Dei donum.* 97 *cæca, libera, appetens. ibid. quomodo abneganda.* ibid.
Vox Chriſti quid in B. M. Magdalena effecerit. 295. *eius reſponſum.* ibid.
Vſus rerum caducarum non continuus, ſed diſcretus, etiam in magnis Principibus. 34
Vtilitati proximorum ſeruiendum. 184

Z.

ZElus Dei quis & qualis. 481. & ſeqq.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

by Google